Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 1 квітня 1934. Ч. 24 (722).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 1 ам. дол.

Ціна числа 20 с.

Конто П ІЦ. Краків 405.867

В СССР ЗАМОВКНУТЬ ВЕЛИКОДНІ ДЗВОНИ

З Москви доносять: Управи всіх міст в СССР заборонили дзвонити по церквах на Великдень. Загранична кольонія в Москві обходитиме Великодні свята в церквах своїх віроісповідань. Одначе ті церкви для місцевого населення не будуть доступні. — Таке насильство творять червоні товариші над переконанням і вірою людей, хоч свого часу розпочали боротьбу проти царату під кличем „свободи"... Отже брехня положена в основі фундаменту їх влади.

Молитви за прихід Мессії

Небувалий рух серед хасидів в Польщі.

З Варшави доносять: Небувалий рух запанував серед хасидів в Польщі. Причина того руху така: З м. Козеніце приїхав до Варшави цадик, котрий відбув нараду з цадиком з м. Фаленіце, замешкалим у Варшаві при вул. Ґжибовській 11. Вони радили над дуже тяжкою ситуацією Жидів і вирішили, що треба молитися, аби прийшов на світ Мессія. Отже видали відповідні зарядження в справі надзвичайних молебнів, котрі мають відбутися в божниці для хасидів за Міровськими Галями у Варшаві. На ті молитви прибудуть хасиди з найдальших околиць Польщі. А відбудуться ті молитви при звуках років, яких уживається тільки в надзвичайних випадках і на велике торжество Нового Року.

Японські воєнні кораблі коло Австралії

З Лондону доносять: На полудневих водах коло Австралії появилися таємничі японські кораблі. Вони буцімто роблять океаноґрафічні досліди. До одного з тих кораблів хотів наблизитися анґлійський корабель „Мілдред". На те японський корабель загрозив, що буде стріляти. Капітан „Мілдреда" каже, що японська залога узброєна в карабіни та що той японський корабель має дуже сильні машини й може плисти надзвичайно скоро. Анґлійські військові круги думають, що се зовсім новий тип воєнного корабля, котрий своєю скорістю й засягом ділання значно перевисшає дотеперішні типи воєнних кораблів. Мілітаризм Японців поступив найвисше.

Загальне занепокоєння

Поголоски про намір знести клявзулю золота.

В пресі вперто кружляють вістки, що має появитися декрет, який мавби уневажнити золоту клявзулю в довгах затягнених в долярах в золоті і в інших чужих валютах. Золоту клявзулю декрет задержавби лише при долярових асекураційних зобовязаннях, при стабілізаційній державній позичці і ще при деяких вальорах. Новіші вістки потверджують се та ще й додають, що взагалі має бути знесена золота клявзуля при всіх зобовязаннях затягнених в золоті. Сей декрет має появитися на домагання Земельних Кредитових Товариств і рільничих кругів як одно зі звен в акції віддовження хліборобства. — Польські представництва за границею оповістили, що правительство Польщі не думає про ніякі валютові обмеження, тільки є проект „унормования справ, що лучаться з клявзулею золотого доляра". Що се значить, легко догадатися. Та чи легко буде відзискати назад страчене довіря?

„Vossische Zeitung" перестала виходити

Не стало найстаршої німецької ґазети.

З днем 1 квітня с. р. перестала виходити велика німецька щоденна ґазета „Vossische Zeitung", заложена 1704 р. під редакцією голосного поета і фільософа Лессінґа. Той орґан мав характер упривілеєного орґану правительства. По війні набув його великий жидівський видавець Ульштайн, котрий розбудував той орґан так, що він став головним орґаном ліберального напрямку. Довгі літа начальним редактором того орґану був знаний публіцист Юрій Бернгард. Він тепер на еміґрації. Пращаючись зі своїми читачами, редакція пише, що тепер в Німеччині завдання преси виходить поза сфери, до котрих доходив той щоденник. Тому видавництво уступає „добровільно", звільняючи 6.000 працівників і робітників, бо се було велике підприемство. Та найстарша німецька ґазета була знана на цілій кулі земній.

Нема крізи на шмінки, пудри, красила

Коли вірити статистиці, то найбільш кокетливі і легкодушні жінки се Американки. Відтак Французки. Опісля — Італійки, Анґлійки, Еспанки, Японки. Німки і Голяндки — се взірець солідности. Метода оцінки кокетливости жінок дуже проста: Підраховується скількість косметичних продуктів, які зуживає в рік жінка кождої національности. З міст під тим оглядом на першім місці стоять Париж і Шикаґо. Цікаво м. і., що косметики, одного з люксусових продуктів, кріза майже не зачіпила. Пудри, шмінки, красила і т. п. мають таксамо попит і збут як 10 літ тому. Ніякі „світові економічні конюнктури" не всилі зменшити стремління жінки здаватися кращою ніж її сотворила природа з Божої волі.

Інтересна поява на океанічних кораблях

Туристи третої кляси появилися на німецьких океанічних кораблях в такій силі, що навіть на великих кораблях, як „Европа", „Бремен" і ін. зовсім скасовано каюти другої кляси і замінено їх на поміщення для пасажирів III кл. Ціни в тих каютах ті, що за переїзд III кл. Отже остали тільки дуже дорогі каюти I кл. і дешевші III кл. Ся цікава поява свідчить з одної сторони про людей середного стану й заможности, а з другої сторони про те, що біда в низших верствах не така велика як пишуть, коли з них в сих часах походить аж така маса туристів.

ГРАЮЧИ НА ЛЬОТЕРІЇ

дізнаєте заводу, але цього не буде, коли свої ощадности складатимете в Кооперативному Банку

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Націоналізм і католицизм

Як націоналісти розуміють відношення та співпрацю між українським націоналізмом і католицизмом.

Сю останню проблему з цілого ряду обговорюваних питань націоналістичної ідеольоґії статей „В тіни хреста і меча" освітлимо в двох уступах: 1. Які противенства й конфлікти добачує автор названих статтей між католицизмом та українським націоналізмом; 2. На яких передумовах він уявляє собі можливість співпраці обох чинників.

1. Противенства й конфлікти між католицизмом та українським націоналізмом.

Перше противенство добачує автор статтей між католицизмом і українським націоналізмом в їх ідеольоґічних основах. Передамо се словами автора:

„Нині українство стоїть в „тіни меча"... фактом є, що українство увійшло у фазу вбирання себе у *національно-політичну форму і то на всіх* площинах свого реального існування... Все, що тепер з нами дійсно рішаюче ставться, є наскрізь політикою орґанізаційного самооформлення мас... А безконечною є сила розбудженого українського національного патосу. Його висловом є український політичний націоналізм... В противенстві до засад католицизму український націоналізм кладе в підставу своїх змагань не універзалістичний принціп віри, але партикулярний принціп крови і раси. Католицизм каже: *найперше католизація* з її усіми, тут уже вичислюваними, політично практичними опортуністичними висновками, а щойно потім українська державність. Націоналізм ставить справу якраз навпаки. Він каже: найперше обєднання всіх Українців без огляду на їх віру, а щойно потім все інше, отже також евентуальна католизація українства". („Новий Час" 1933 ч. 81).

Дальше автор закидає „політичному католицизмові", що він рівнодушний на се, „чи розбиває чи не розбиває цілість нації", також не оглядається, „чи опортунізує й ослаблює суспільність політично чи ні". По думці автора в нинішнім важнім історичнім моменті, який вимагає сконцентрування всіх сил, „проти себе стоять внутрі тогож таки українства дві засадничо розбіжні концепції, дві до ріжних цілей спрямовані волі, два патоси" — і про се автор з „Н. Часу" пише претенсіонально: „Ось вона, та українська боротьба папства з цісарством".

На поставлене питання: „Хто й що переможе"? відповідає він з повною свідомістю себе, що в тій боротьбі певно побідить націоналізм. Ся певність автора з „Н. Часу" основується на тім пересвідченні, що „коли нині Українці є здібні для чогось вмирати, то тільки для свого національного символу, тільки „в тіни меча". А що дотичить католицизму, пише той автор, то —

„Поминаючи тут безсумнівну програну політичного католицизму на Україні в XVI ст., що сталося в незвичайно подібних умовинах до умов сучасности, взагалі доводиться сказати, що католицизм рідко коли має політично щасливу руку, коли приходить до удару і розгривок поміж ним а силою того чи іншого національного патосу" („Н. Час" 1933. ч. 81).

З наведених тут висказів автора з „Н. Часу" очевидне, що він два зовсім відмінні й істотно ріжні поняття утотожнює і трактує як одну й ту саму справу,

ли мати визначний вплив на публичне життя.

Тепер ясно, що між націоналізмом і католицькими політичними уґрупованнями можуть бути ріжниці й противенства так в ідеольоґічних основах як і в програмі й тактиці. Коли наші націоналісти щиро думають про співпрацю з католицькими політичними уґрупованнями, або бажалиб порозумітися відносно тактики чи програми, тоді найлучше предложити спільну анкету та передискутувати спірні справи. Коли навіть не дійтеться до згоди, всеж може з того бути такий хосен, що зрозуміється становище противника, позбудеться богато упереджень та бодай в однім або другім питанню може дійти до співпраці.

о. Т. Галущинський ЧСВВ.

Зїзд Великого Лугу

3) Др Дашкевич промовляв дальше: По переговорах з владою вироблено нові статути. Орґанізація могла бути або пожарнича або руханково-спортова. Одного з другим не вільно було лучити. Пускатися на першу область було небезпечно і непрактично, бо сикавки дорогі, а як де громада й купила сикавку і Луг на час не вспів прибути на пожар, то зараз хтось зробив донос і такий Луг розвязувано. Всіх Лугів було 1189, більшість їх розвязано якраз за сикавки. Отже ми рішилися на орґанізацію руханково-спортову. Провід нашої орґанізації приняв услівя влади і сегодня по 1½ року праці на нових статутах бачимо, що ми добре зробили. По новому статуту маємо мати затверджений підручник вправ і всеї діяльности Лугів і вільно нам робити все, що написано в підручнику. А щодо закиду деяких наших гурра-патріотів, що Луг підлягає владі, то чи Рідна Школа не підлягає? Чи не вчить з підручників, затверджених польською владою? Чи тому треба виступати проти неї? І чи булоб лучше, якби про те, що вчити в школах Рідної Школи, не рішала куратория, тільки кождий поліційний постерунок зокрема? Правдою є, що по статутам на наші Загальні Збори і на засідання мають право приходити представники влади. А чи ви думаєте, що передтим, як не було таких постанов, то на засіданнях всяких інституцій наших не було тайних аґентів влади? Зрештою з чим ми маємо критися? Нехай приходять і слухають кілько хочуть. Такі нам робили закиди й викликали проти нас бурю негодування серед нашої власної суспільности. Закидали нам навіть, що Лугами буде командувати „Стшелец”. А тепер по 1½ року нашої праці на нових статутах самі бачите, що ні „Стшелец”, ні представники влади не мішалися до наших справ. Сегодня перший раз має бути представник влади на Загальних Зборах, як буває і на інших. З того всего ясно, що новий статут дав нам схему орґанізації, котра до того часу плавала. Тепер Провід Лугів має екзекутиву. Перед новим статутом делеґатів нашої Централі вязнили по провінції й вони сиділи і по два тижні. Тепер Централя має право висилати делеґатів, переводити збори, курси, вправи, люстрації. Передтим навіть коли ми вже зробили були підготовку до повітових свят, то годі було знайти фірму, щоб їх урядити, бо давати фірму боялися і „Просвіти” і Рідна Школа. Тепер ми самі даємо собі фірму. Щодо підручника то він вже уложений але ще не затверджений, а ми не дуже стараємося, бо то підручник докладний і великий, значить на його видання друком треба до двох тисяч зл., котрих ми не маємо. В підручнику тім є все, що потрібне такій орґанізації як наша, включно до способів оборони перед ґазами. Як бачите, напади ворожої нам преси вже припинилися, бо всі її закиди показалися безпідставні, ніякого пониження нашої національної гідности в нашій орґанізації нема. Щодо походження теперішньої Лугової Орґанізації, то вона вийшла з долів, з рівнини, в противенстві до „Січей”, котрі вийшли були з гір і підгіря. (Далі буде).

УКТОДІ

Загальні Збори Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Львові.

2) Звіт Контрольної Комісії зложив п. М. Ґебус: Стан майна УКТОДІ та господарювання ним Головною Радою провірила Контрольна Комісія Т-ва на основі білянсу за попередний 1932 рік, рахункових книг та інвентарів і ствердила, що білянс Т-ва правильно зложений. Тому іменем Контрольної Комісії вношу уділити абсолюторію Головній Раді.

По звітах зачалася дискусія: ред. Дмитро Паліїв: Зі звіту Головної Ради Т-ва чули ми, що жертви наших американських земляків на УКТОДІ зменшуються. Дві сего причини: 1) Наші земляки зза океану думають, що коли за їх жертви куплено дім для інвалідів, то інваліди вже забезпечені, 2) некорисно впливає на збірки серед наших Американців вістка про забезпечення наших інвалідів польською державою. Ся остання справа вимагає вияснення. Вона має свою довгу історію. Польські державні чинники з нехіттю і підзорливо дивилися на акцію забезпечення наших інвалідів самим громадянством. В санаційних кругах йшла підготовка до сего, щоби українських інвалідів роздвоїти та щоби деякі їх ґрупи зверталися до державних чинників за ласкою. В 1929 р. я видвигнув був в соймі справу забезпечення наших інвалідів і поставив її в такій площині: Істнувала українська держава. Частину земель сеї держави забрала Польща. Отже вона тимсамим перебрала також обовязок забезпечення наших інвалідів, так як пр. Франція перебрала обовязки супроти німецьких інвалідів в Альзатії й Льотарингії або Польща супроти німецьких інвалідів в Познанщині чи австрійських в Галичині. Проти сеї площини польські санаційні посли видвигнули концепцію „дару з ласки”. Вони казали, що колиб згодитися на українську концепцію, то се булоб посередне визнання б. української держави в Галичині, а в їх розумінні се був тільки бунт проти польської держави. Тому вони станули на становищі окремого закона для українських інвалідів. Український клюб таке ставлення справи відкинув. Ся площина була для україн. клюбу обидлива і ясно неприемлива. Ся справа виринула також у новому соймі. Підняв її клюб ББ. І сойм ухвалив закон про забезпечення наших інвалідів. Передумовою одержання державної ренти для нашого інваліда є доказання активної льояльности супроти польської держави. Це страшний удар, це поличник нації й інвалідам. Тут немаловажна річ, як зареаґує загал наших інвалідів. Наше Т-во УКТОДІ не може тут займати становища, бо се допомогове Т-во, але відповідь у тій справі мусить прийти від інвалідів. Т-во може опинитися без сотика жертв. В громадянстві може витворитися хибна думка, що інваліди вже забезпечені державою а се може цілковито припинити приплив жертв на інвалідів і вони можуть опинитися і без тих рент, які досі дістають. Гідне становище заняте інвалідами може причинитися до збільшення жертвенности. Чи інваліди на сім зискалиб, коли кільканацять, чи кількадесять з них дісталоб державну ренту, чи стратилиб, се отверте питання. Я кажу, що стратилиб. Нехай товариці інваліди добре застановляться, яке становище мають заняти. Т-во мусить повести освідомлюючу акцію, що обовязок удержування інвалідів націею через ухвалення сего закону в соймі не впав, але навпаки збільшився. — Відтак д-р Ґижа відчитав назвиска тих членів Головної Ради Т-ва, котрі уступають на основі статута. Опісля збори вибрали комісію-матку: пп. Брилинського, Жирака і Мих. Галібея і поручили предложити їм нових кандидатів до Головної Ради Т-ва. Опісля дискусія продовжувалася. Др. Деркач (інвалід): Хочу навязати до слів ред. Паліева, котрий взивае інвалідів, щоби вони зареаґували на закон про їх забезпечення. На загал інвалідам тяжко заняти якесь становище, бо ми ще не маємо професійного т-ва інвалідів. Може сего року треба буде покликати до життя таке товариство. Тому я забираючи голос висказую лиш особистий погляд й обмежуся лише до здогадів. Згадуваний тут закон витворює доволі складну і неприемну ситуацію. Досі наші інваліди не користали з допомоги польської держави. Та треба на жаль ствердити, що зацікавлення громадянства інвалідами дуже ослабло. Положення інвалідів погіршилося. Інвалід не має змоги дістати місця праці. Загал інвалідів, лишений власній долі, чорно бідує. Підмоги, які дістають інваліди зі складок громадянства, дуже малі. 45%-ий інвалід дістає ренту 8—9 зл. Се не рента, а лепта. Громадянство повинно паленіти за се... Нині біда спричинює загальну деморалізацію, отже годі наказати всім інвалідам так чи інакше зареаґувати на сей закон. Канцелярія УКТОДІ начислила 232 інвалідів, котрі моглиб мати право старатися за державну ренту. Я думаю, що їх буде значно менше, яких 160—170. Щодо льояльности, про яку говорить закон і про яку згадував ред. Паліїв, то я був у воєвідстві і питався як влада розуміе той припис. В воєвідстві сказали, що не мають ще інструкцій в тій справі. Одначе заявили, що про якусь активну льояльність не може бути мови, вистарчить пасивна льояльність. Я як інвалід-інтеліґент мігби тоді візвати наших інвалідів, щоби зрезиґнували з державної ренти, колиб мав певність, що громадянство матеріяльно піддержить нас і вдержить ренти бодай на дотеперішній висоті. Але я побоююся, що наслідком ростучої кризи жертвенність на інвалідів буде падати. Жертви з Америки впали вже до 1/3. Вправді Галичина зареаґувала живіше, збіркова акція дописала, але се не є знов такий капітальний успіх. Він повинен бути 10 разів більший. В загальному доходи Т-ва змаліли так, що воно мусіло навіть обнизити ренти інвалідів і досі дуже скромні. Зацікавлення справами інвалідів мале. Доказом от хочби ся порожна саля. Інваліди мають дуже добру волю гідно зареаґувати на сей закон, але чи громадянство також на нього гідно зареаґуе!?... Сеї справи тепер не можна рішити, доки не вискажеться загал наших інвалідів. (Кінець буде)

І якже світ має повірити в наше добро, котрого він не бачить, колиб ми в живі очи заперечували зло, котре світ щодня бачить і злорадно витає? Отже хто хоче дійсно прислужитися правді, той мусить мати відвагу, дати свідоцтво правді, нехай вона виглядав як хоче. (Вайс, Фільософія досконалости).

а саме: для нього католицька релігія і католицька Церква та католицька політична ґрупа се істотно те саме. І з сього ложного заложення мусіли вийти ложні заключення.

Се правда, що католицька Церква в своїх змаганнях ставить універсальні ідеї та принціпи. Се виходить з її істоти. Інакше вона не булаб католицька та своїми ідеями не моглаб обнимати всі народи всіх часів. Надто катол. Церква як Божа Установа, як Христове Царство на землі в першій мірі примінює всім людям спільні й конечні надприродні, непроминаючі, вічні цінности. Тому змагання та ділання Церкви не вяжуться ні політичними кордонами, ні національними чи расовими ріжницями, ні межами часу. Та мимо того її ділання ніколи не стоїть і навіть не може стояти у противенстві до земських, дочасних змагань поодиноких держав чи народів передовсім, коли ходить о правдиві добра матеріяльні, моральні або духові. Та не лиш ділання католицької Церкви не може стояти в противенстві до змагань за правдиві дочасні добра; но навпаки катол. Церква такі змагання піддержує, очищує, ушляхотнює і при даних обставинах надає їм надприродну вартість і заслугу. Ніде в історії ні в однім випадку не найдеться примір, щоб катол. Церква стояла на перепоні якомунебудь народові в його справедливих державних стремліннях. Зате історія католицьких народів виказує, що Церква виховала сотки народів і дальше виховує, щоб вони дозрівали й стали спосібні створити власну державу. Та коли в політичних стремліннях і боротьбах поодинокі ґрупи послугуються засобами, які нарушують Божі й природні закони, не перебирають в середниках а просто моральні злочини ґльорифікують неначе геройські вчинки, — тоді Церква, та Богом поставлена Вчителька, мусить забрати голос та перестеречи перед погубними наслідками. Тоді Церква не противиться змаганням за слушні права, не противиться еманципації недержавних народів, лиш сповняє свое високе післанництво, стає в обороні справедливости й Божих законів й охоронює суспільність перед деморалізацією та здичінням. Також коли католицький Епископ в почуттю пастирського обовязку підносить голос і з л о н а з и в а є з л о м — то він не ворог народа, а дійсний його пастир, провідник і сторож. І коли здоровий змисл більшости послухає такої перестороги, тоді стремління до самостійности підуть правою дорогою справедливости й скорше чи пізніше увінчаються успіхами. Та коли загал загіпнотизований ложними кличами,або що гірше, затроєний і здеправований несовісними демаґоґами, замість послухати перестороги й застановитися, грязею лайки накинеться на свого Епископа і так нівечить всякий авторитет, тоді мусить наступити занепад або й повна руїна. В такім випадку не „програє католицизм”, але програє „націоналізм”. Коли автор з „Н. Часу” наводить з нашої історії примір „безсумнівного програння католицизму в XVI ст.”, себто занепад Унії на великих просторах нашої землі, то се свідчить про його незнання або нерозуміння історії. Не католицизм тоді там програв, але націоналізм і то лиш тому, що тодішний націоналізм „поставився яскраво впоперек” змаганням католицизму в нашім народі. Якби Хмельницький і козаки у своїх визвольних боротьбах не звернули були вістря проти Унії, що головно діялося за підшептами Росії, того відвічного ворога всякого навіть найневиннішого українського руху; а навпаки, якби були сперлися на Унії, то безсумніву нині українські землі малиб зовсім інший вигляд. А так лише забагрили нашу землю братовбійчою кровю і самі стали добичу ворогів. Де колись були наші цвитучі епархії, наші монастирі, церкви й школи, там нині російські схизматицькі, а ті, що остали католицькі, тепер переважно в лат. обряді з виразною закраскою польської національности. Тому, — возьмім конкретно — коли опреться наш український націоналізм на католицькій Церкві в тій її уніятській формі, як вона виробилася в нас від св. Унії, коли буде піддержувати авторитет Апостольської Столиці та своїх Епископів, навіть, коли той Епископ мусить сказати гірке слово правди й батьківського напімнення; тоді й лише тоді можливий його успіх. Інакше, коли той націоналізм прибере всі форми поганського расового націоналізму й „яскраво стане впоперек дороги” католицької ідеольоґії й католицької Церкви, то мусить скінчитися повною невдачею та руїною.

Зовсім інакше мається справа, коли ходить про відношення націоналізму до одної або другої політичної ґрупи й тим самим до католицької політичної ґрупи.

Чи загалом можна говорити про політичну католицьку ґрупу або партію? — Є погляди, що поняття „політична католицька партія” се абсурд сам у собі, бо що католицьке не може бути партійне. Та сей погляд правдивий лиш під одним оглядом, коли поняття „католицький” береться в його істотнім, найзагальнішім значінню, як се приміром розуміється про одну з істотних прикмет і ціх Церкви. Колиж поняття „католицький” береться у вузшім значінню, прим. даного світогляду або ідеольоґії, тоді можна говорити також про політичну католицьку ґрупу як говориться про католицьку школу й кат. пресу. Се означає, що така політична ґрупа в основі своєї ідеольоґії та політичної програми кладе католицький світогляд і католицькі засади в усіх національних, суспільних, економічних та культурних справах, загалом у всім, що належить до питань практичної політики дня. Також така політична ґрупа, що в свої основи кладе католицький світогляд, тим самим заявляє, що так у своїй політичній програмі, як в засобах і тактиці нічим і ніде не хоче нарушувати ні Божої правди ні Божого закону. Се не виключає, що дана катол. політична ґрупа може тактично зробити не оден промах. Найлучший примір такого промаху маємо в тактиці німецького Центра. Се було зі сторони того Центра дуже нетактовно в боротьбі з національними соціялістами входити в постійні компроміси з соціялдемократами. Наслідки того промаху дуже відемно відбилися на всіх католицьких орґанізаціях теперішньої Німеччини. Зате далеко правильніше і більш послідовно держалася християнсько-суспільна партія в Австрії. Вона не входила в постійні компроміси ні з націоналістами ні з соціялістами, навпаки, йшла своєю лінією й боролася на оба фронти. Тепер по повнім розбиттю соціялістів та при повній перебудові австрійської республики з демократичного устрою на корпоративний і то на засадах двох епохальних папських суспільних енциклік „Рерум новарум” і „Квадраґезімо анно”, сій християнсько суспільній партії не остало нічого іншого, як просто розвязатися... Та кождий історик мусітиме признати, що головна заслуга вратування Австрії від руїни марксизму належиться християнсько-суспільній партії та її великому політикові канцлерові пралатові Зайплеві.

Відношення знова катол. Церкви та її найвисшої Влади, Апостольської Столиці, до політичних питань, вже достаточно було описане в давніших уступах, де була бесіда про відношення Церкви й держави. Апостольська Столиця ніколи не мішається до політичних питань і постійно стоїть осторонь від усего, що не має ніякої лучности з моралю, Церквою та релігією. Та коли в поодиноких політичних питаннях розходиться також про добро й свободу Церкви, про основи християнської моралі в публичному житті, про спасення душ, про християнське вихованя молоді тощо, тоді Церква, зглядно Апостольська Столиця має право й обовязок авторитативно промовляти й рішати, що добре, а що зле; що дозволене, а що не дозволене, як поступати, а що оминати.

Зате Церква вимагає і жадає від католиків політиків та католиків горожан, щоб вони в своїм політичнім життю та діланню держалися наук проголошених у відносних папських енцикліках. Се виразно зазначив Папа Лев XIII в енцикліці „Льонґінква Оцеані” з 6. січня 1895 р., зверненій до католиків в Америці. Між іншими він так пише:

„Енцикліки, котрі ми проголосили в часі нашого Понтифікату, замикають у собі богато поучень. Після них католики мають поступати і їх слухати. У наших висказах порушували ми питання про людську свободу, про найважніші християнські обовязки, про горожанську власть, про християнську конституцію держав. Засади, які ми поставили, основуються на науці евангелія і на здоровім розумі. Тим то ті, що хотять бути праведними горожанами та сповняти свої обовязки так як сього вимагає віра, легко найдуть в наших енцикліках правила, як мають поступати.“

Ту саму думку висказав Лев XIII також в енцикліці „Прекляра ґратуляціоніс” з 20 червня 1894 р.

Церква бажає і хоче, щоб визначні католицькі діячі, світські люди, брали участь у політичнім житті та при помочі відповідних орґанізацій могли мати вплив на публичне життя в державі. Само собою розуміється, що при ліберально-демократичнім устрою держави неможливо інакше мати вплив на публичне державне життя, як лише через оснування та зорґанізування п о л і т и ч н о ї п а р т і ї на основі католицького світогляду. Так було в Німеччиині та в Австрії; так тепер е в Бельґії, Голяндії, Еспанії і т. д. Такі партії на католицькім політичнім світогляді не радо приймають назву „катол. політична партія”, бо бувае, що свої і чужі політичні противники та ще більше вороги християнства і Церкви, так жонґлюють тим дуже широким поняттям „католицький”, щоб деякі менше щасливі тактичні потягнення таких політичних партій класти на рахунок самої Церкви й партійну боротьбу та ненависть переносити на терен чисто церковний. Також Церква, передовсім в останніх часах, недвозначно висказувала думку, щоби священики, передовсім заняті в душпастирстві, стояли осторонь від політичної діяльности; коли в поодиноких випадках умовини вимагають участи священика в політиці, то се може наступити лиш за виразним дозволом дотичного Ординарія. Се розуміється лише при повнім демократичнім устрою держави, де від случайної більшости голосів залежать незвичайно важні справи, злучені з основними інтересами Церкви, християнської моралі та релігії. Де існують або існували такі католицькі політичні орґанізації, то навіть найвисша церковна влада, відносно тактики й програми полишае їм повну й цілковиту свободу. Добре буде тут для висвітлення пригадати деякі історичні події.

І так 1887 р. Папа Лев XIII предложив німецькому Центрові бажання, щоб та партія в одній справі, в т. зв. „Septennatsfrage“ голосувала за предложенням правительства. Тоді провідник Центра Віндгорст в промові в Кольонії 6. лютого 1887 р., держаній в тоні повного підчинення Апостольській Столиці, сказав, що з огляду на політичні умовини не може сповнити того бажання Папи. Не менше благородна й великодушна була відповідь Папи. Св. Отець підчеркнув, що він не давав поручення лиш висказав бажання, бо наміряв тим зломити вістря „культуркампфу”; а через кардинала Якобінія заявив, що полишае Центрові повну свободу та повну самостійність у політичних рішеннях.

З розмислом розписуємося тут ширше про значіння й вагу католицьких політичних орґанізацій, щоб бодай в части вияснити ті справи й усунути ті неоправдані упередження перед католицькими політичними орґанізаціями, які у нас поширені навіть між людьми віруючими й релігійними. Се велика шкода, що майже за ціле століття, бо від 60 років мин. стол. ми не спромоглися на заснування бодай одної католицької політичної орґанізації. Се принесло нам дуже великі шкоди не лиш у політичнім житті, але й на церковнім та релігійнім полі. Допервa від коли існуе католицька преса, починається підготовляти також катол. політична орґанізація. Та чи не запізно? Тепер кождої хвилі може уступити демократичний устрій і зробити місце іншому, в котрім загалом партії не матимуть ніякого значіння й зовсім з політичного овиду, як се бачимо в Італії, Німеччині, Австрії і пр. В новім устрою можуть мати вплив лиш політично вишколені мужі й станові католицькі орґанізації; та на жаль одних і других у нас нема в такій мірі, щоб мог-

Одна „критика” пісні

І чому до релігійної пісні з такою „критикою“ підходити не вільно.

Годі гніватися на п. др. Кудрика за се, що він як музик уважає за „образотворче українське мистецтво” дрантивенькі копії типово російських ікон Васнецова та бездушні богомази в запоріжських жупанах і шараварах, якими „мистці з Великої України” опоганили стіни многих наших церков. Повторює він се, що голосить безкритична опінія товпи. Вже чогось більше фахового й оригінального сподівалися ми почути від нього як від композитора в справі католицького гимну. Однак він і тут завів наші сподівання.

Тепер розгляньмося, що нам розповідає п. Кудрик „у справі популярної католицько-релігійної пісні” (Такий наголовок має його стаття в „Меті” чч. 7 і 8 сего року).

Свою критику зачинає автор сентиментальним зворотом:

„Дуже прикро мені, як щирому Українцеві-католикові, ствердити, що саме в лоні такого многозаслуженого, багатого своїм минулим Чина св. Василія Великого — цвіте буйно продукція новітніх популярно-побожних пісень, яких мельодії можна сміло назвати „легкою музикою в церкві“!“.

Се спочуття зовсім не гармонізує з вибухом „моцних“ і рівно несправедливих слів статті, звернених проти василіянських і світських авторів жовківського співаника. Суть виводів дра Кудрика міститься у словах: „Попросту похід музичної крамової тандити на село”, який посувається нестримно мимо „енергійного виступу такої поваги, як др. Людкевич”... На читача призвичаеного до льогічного думання не конче ділають доморослі „поваги”. Попросту тому, що годі їх відгадати. Бо се буденне в нас явище, що деякі наші політичні, економічні, мистецькі авторітети коли пяні, тоді — цілуються con amore, а коли тверезі то — перуть себе furioso по щоках... Наші мистці клявіятури також бувають віртуози в тому, коли судити по їх взаїмному критикуванню і незношенню себе. Ось прим. Антін Рудницький „відкриває” в польському журналі, що обожаний дотепер Українцями Лисенко — се не корифей нашої музики, а „талант менше як середній”, себто ніякий талант — нуля... На се обурені: п. Барвінський (в „Нов. Часі„) і п. Нижанківський (в „Ділі”) відповіли unisono: Бреши, та міру знай!

І вір тут фахівцям, повагам, докторам, коли один тягне до ліса, а другий до біса! Старі Латинці, проливши богато крови в горожанських боротьбах таких авторитетів як прим. Цезар і Помпей, Октавіян і Антоній, вирішили справу так, що поставили мудру аксіому: Auctoritas tantum valet, quantum probat.

Переміривши ліктем сеї аксіоми довгу статтю п. Кудрика, що покликується на др. Л—ча, не знайдеш ніяких розумних рацій на оправдання їх згірдного відношення до популярної церковної пісні. А пречінь їх розважне і безсторонне слово критики про додатні і слабі сторони пісні булоби принесло таки якусь користь для розвою церковної музики. Однак таке слово не впало. Тому можнаби було перейти до денного порядку над „критикою” дра Кудрика, так як популярна пісня зіґнорувала „енергійний виступ” дра Людкевича і дальше лунає в світі. Однак щоб у нас на основі подібних писань не поширювалася атмосфера шкідливої суґестії, треба в тій справі подати деякі пояснення.

Критикуючи церковну пісню, все треба мати на увазі, яка її роля в Церкві, який зміст, завдання, вкінці форма. Що в ній найважніше, а що другорядне, додаткове. — Пісня в Церкві се передовсім научний і виховуючий інструмент не менше важний як богослужебна книга. Церковну книгу оцінюемо під оглядом її научного змісту, мови, а опісля під оглядом зверхнього, технічного виконання. Подібно мається річ і з піснею. Церква пропаґує пісні, щоби співаним словом вчити правд віри й морально виховувати вірних. Тому зміст пісень становить доґма, обряд, аскеза. А технічне і композиторське ремесло се другорядна річ, хоч очевидно треба старатися про його мистецьку культуру.

Під ідеольогічним оглядом наші пісні — се велич! Чого в них нема! Основні правди віри і примат і Непорочне Зачаття і гимни й ідея унії і містичне захоплення... Все там оспівується. Вартість сих справ належно оцінить лиш фаховий богослов. Колись історики церковної науки будуть покликуватися на василіянський співаник, як нині покликуються на вірування білокриницьких старовірів в справі Непорочности Пресв. Діви. Отже панове критики, анатемізуючи популярні церковні пісні, повинні були застеречися, що не розтягають свого вульґарного призвища „тандита” на ідейний зміст пісень.

Зі сказаного випливає перше заключення: Пісні, які нині лунають в гр.-кат. церквах на наших землях і поза їх границями, мають повну рацію буття вже ізза своїх внутрішних вальорів. З церковної точки погляду їх пропаґанда не тільки пожиточна, але й конечна навіть в такому разі, колиб їх фактура була примітивна, слаба, хибна, назвім „кальварійська”.

Мешкання прикрашене килимами Хамули захоплює своїм виглядом. Набути їх можна в часі Великої Передсвяточної Випродажі
уладженої через знану фірму
М. ХАМУЛА
Львів, Рутовського ч. 1, Станиславів, Сапіжинська ч. 19
По значно знижених цінах.

Можна се пояснити анальоґіями. Мужицький простий розум повчає, що коли нема засобів здвигнути мистецький монументальний храм, то треба поставити шопу хочби з дощок, щоби тим способом уможливити вірним заспокоювання їх релігійно-душевних потреб. Великим шкідником релігійного життя бувби той, хто хотівби викидати з сельських хат образи, тандитні оливодруки, тому, що вони не представляють ніякої мистецької вартости. Така впрочім і фільософія щоденного життя: коли не можна гасити спраги кришталевою чашею, то треба черпати воду з жерела розбитим черепком або й долонею, як се робив старий Діоґен.

Кромі суттєво церковного значіння відограли популярно-церковні пісні велику культурну ролю, бо їх текст писаний живою українською мовою. Ще сорок років тому було глухо в наших церквах. Поза кількома старославянськими архаїчними піснями („Пречистая Діво Мати русского краю”, „О кто, кто Николая любить”...) народ не співав, не виявляв своєї мало скристалізованої віри живим співаним словом. Сучасне церковне письменство часто дає вираз сему маразмови в церкві. Аж ось на арену церковного життя виступає обновлений василіянський Чин. Поширюваний ним Евхаристійний культ, почитання Божого Серця Спасителя, майські богослуження обновлюють духове життя народу. Сю працю ОО. Василіян одобрюють і піддержують наші ерархи, а Ексцеленція Митрополит узискує в Апост. Столиці апробату введених богослужень Апостольства Молитви. Поширення додаткових богослужень вимагало пісневого вислову. Тому монахи й світські священики, що почували в собі Божу іскорку музикальности, компонують пісні.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 6)

„Я вже вмер...“

— „Як же-ж Ви Павле очуняли з „мертвих”...?”

— „Прошу Отця духовного, відповіла за нього його жінка, він таким мертвим був більше за дві години, й сама не знаю кілько часу, бо я зовсім була втратила голову. І сама не знаю, як і коли він тут назад вернув. Вже на дворі шаруділо, коли люди з хати порозходилися. Я поставила хрест, засвітила коло голови свічки, прикрила його рядном від мух, діти позасипляли, а я зажурена вийшла на двір і сіла під хатою на призпі...”

Перебив їй знову Павло:

— „Я й те все чув, як люди балакали про мене, як жінка їх припрошувала на похорон і на обід, — яму на кладовищі казала викопати там, де лежать мої батьки, се мені сподобалося... І се я чув, — спасибі їм за се — як молилися за мою душу, коли розходилися з хати... Все я чув, та вже й не намагався ні кричати, ні рухатися... Коли смерть, то смерть; нехай там собі роблять зі мною що хотять... Коби лиш душу Матінка Божа спасла!

Враз стало тихо: лиш горбата Ксенька ще шавкотіла молитви біля моєї голови. Але й вона замовкла. І в голові перестало гудіти й шуміти. Я вже не чув нічого. Перестав жити.”

Тут Павло набожно перехрестився. Перебила його жінка:

— „Коли вже добре засвитало, я увійшла в хату, бо моя голова тріскала від болю і я не знала, де дітися. І треба було розпалити в печі та заглянути, що роблять діти. Бо смерть — одно, а робота — друге. Двері від сіней так страшно рипнули, що я аж підскочила, хоч вони все рипають; та не так страшно як тоді.

Та коли я переступила поріг світлиці і глипнула на ліжницю, хватилася плішки в дверях, щоби не впасти. Хотіла крикнути, — та відіймило голос.

Павло сидів на постелі і глипав заляканими очима, а Ксенька без памяти скомліла в куті.”

— „Насте, що се таке було??”

Господи святий! Коли я те почула і пізнала живий голос Павла, втратила я память і обсунулася на землицю... Очуняла я аж коли понадбігали люди, сусіди. Бо коли Ксенька опритомніла від страху, пігнала мерщій по хатах, сповістити, що Павло ожив. Всі позбігалися, ніхто їй не вірив... Аж узріли... Всі відхрещувалися, зразу підійти до Павла боялися...

Він, що найперше, то пити захотів. Зразу лиш дивився по всіх і нічого не говорив. Я йому подала Андруся, ще заспаного. Обіймив його за шию і перше що сказав: „Насте, посилай душком по отця духовного, бо нема часу... Я тут довго часувати не буду...”

І Михась пішов запрягати.

— „Так, Отче духовний, звернувся до мене Павло, а говорив врочисто — я був вже вмер, але Матінка Божа виділа мій жаль і мою розпуку, що я без сповіди маю станути на Суді Божім, змилосердилася над моєю бідною душею і вимолила в Бога цю ласку, що на якусь хвилину позволив душі ще вернутися на цей світ, щоби я міг висповідатися. Тепер я вже готовий...”

Я його потішував всіми способами, але він не дався відвести від тої своєї гадки. Ручу, що колиб тоді моментально був цілковито подужав, його втіха з подужання не могла бути більша як з того, що Бог йому перед смертю — котру він уважав за неминучу — позволив висповідатися.

Священик зупинився в оповіданні. Його спитали:

— „Значить, він таки вмер; що-ж се було?..”

— „Ні, він тоді саме не вмер, а видужав. Був се випадок леґарґу, такого, в якому людина все чуе і вповні свідома, що кругом неї діється, а пробудитися не годна. Опісля ще більше як тиждень він важко боровся зі смертю і поборов її. Видужав.”

— „Значить, — зажартував оден з приявних слухачів, — зайві були його побоювання смерти і втіхи, що душа лиш на хвилину вернула до тіла по то, щоби висповідатися...”

Священик по короткій павзі відповів:

— „Ви так гадаете, добродію? Я трохи інакше. Я нераз над цілим тим випадком роздумував і над тою глибокою вірою Павла. І я свято пересвідчений, що він мав рацію. Бо — на щож подужання з кождої небезпечної недуги, як не на

Ось один примір, як витано популярну пісню перший раз у парохіяльній церкві в Золочеві. Катехит о. Гургаль навчив учениць виділової школи пісню „В страсі й покорі” (о. М. Лончини ЧСВВ). Як пронеслися перші звуки сеї пісні в церкві 1897 р., то се була така мила й рідна новість, що заплакали всі приявні: шкільна молодь і старі.*).

Бл. п. еп. Чехович незвичайно тішився, коли в часі своїх канонічних посіщень почув нову популярну пісню, бо вважав, що з піснею йшла в народ і душпастирська праця. Політично спекулюючи москвофіли скоро зорієнтувалися, що сі популярні пісні й богослуження будять в народі національні почування, тому повели проти них завзяту боротьбу,

Українська суспільність раділа з тих проявів пробудженого церковного життя. Вираз сему дав був 1908 р. д-р Ост. Макарушка у своїому знаменитому відчиті, як писала тодішня „Нива”, підчас концерту в честь Папи Пія X.**) „Місіонар” передав зміст сего відчиту такими словами:

„Бесідник хвалив в своїй мові ОО. Василіян і показував, що відколи они почали видавати Місионаря і иньші побожні книжки і пісни церковні в зрозумілій бесіді, від тоді по цілім нашім краю обновило ся житє релігійне, по церквах скрізь вже нині сьпівають їх пісні, нарід скрізь читає їх книжки і любов до церкви і обряду дуже збільшилася“.***)

Сучасники приймали нові пісні не як „тандиту”, а як символ і засіб поширювання не тільки релігійного, але і національного росту.

В моїй памяти глибоко витиснені три дати і три події, в яких я благословив василіянські „тандитні” пісні.

В 1915 р. ґубернатор Львова ґр. Бобринскій завізвав до себе представників міста — Українців, Поляків (був між ними і архиеп. Більчевский) та Жидів. Сказав їм коротко без обиняків: Східна Галичина се — „іскренно русскій край і все будет по русски”. І Львів почав прибирати московський вигляд. Та прийшов Йордан. Висипалися з церков наші процесії і залунали могучим гомоном — українські „тандитні” пісні. Всі тоді пізнали, що се ще не зовсім „русскій край”...

В 1918 р. свято Берестейського Мира в Дрогобичі. Народу тьма-тьменна. Розвинувся похід. Над головами мають прапори, обличча палають завзяттям самопевности і великої надії. Бракувало одного: могутної, всенародної пісні. Вправді читальняні гуртки співали тут і там національний гимн, але губився він як птича пісня серед шуму спадаючої води з лотоків. Знову вратувала положення василіянська пісня. Простий народ завів церковні мельодії: „Вихваляйте доли - гори, луги - цвіти...” і ін.

В літі минулого року відбувалася місія в Заліссю за Ряшевом. Проповіди голошено по польськи. Там розговірна мова наших людей — мазурська. Се з фізичної конечности. Однак вони все і всюди заявляють, що вони twarde Rusiny-Ukraińcy. Їх единий звязок з матірним пнем полягає в рідному обряді і в популярній церковній пісні, яку вони рівно величаво як і ревно співають. Сеї останньої дошки ратунку тримаються також наші люди, потопаючі серед анґлійського і португальського моря в Новому Світі.

Хіба досить примірів. Думаю, що і скрайний націоналіст і мала дитина легко зрозуміє се, чого не можуть зрозуміти дипльоматичні „корифеї” нашої музики, що „тандитна” пісня не тільки служить спасеннню душі, але й високо несе національний прапор. І тому підходити до неї з такою „критикою”, з якою вони підходять, невільно. К. П.

*) Відомість подана мені тодішним учнем — нині ігуменом княжого монастира в Лаврові о. М. Пелехом ЧСВВ.

**) Концерт в честь Пія X., Нива, 1909., ч. 1. стр. 29.

***) Папский ювилей Русинів і обяв схизми росийскої у Львові. „Місионар“ 1909., ч. I. ст. 7.

то, щоби людина застановилася над проблемою смерти і над собою і поправила свій спосіб життя? А — чи ціле наше життя не є лиш одною короткою хвилиною?... Тому, чи не мав він рації в своїй глибокій вірі, коли тішився з повороту до життя на хвилину лише в тій ціли, щоби — висповідатися?... Такої глибокої віри ви нині не найдете, хіба -- ще в простому, культурою і теоріями незманіженому селянському серці.

Учений світ може з тої віри сміятися. Сміх і кпини се може найбільша зброя сатани в боротьбі його з абсолютною правдою, якою є оден Бог. В тій боротьбі Бог не потерпить. Не потерпить і сатана, бо саме те, що він сатана, себ-то абсолютне „зло”, є його вічним терпінням. А хто потерпить?... Вірте мені, що не — Павло.

Та скажіть, мої добродії, в сій події, котру я вам щойно розповів, крім глибокої віри, кілько видно міститься в тих простих серцях щирої, невдаваної, сердечної почутливости!... Лише що вона тверда, сира, чиста, не заправлена ніжностями „модерної” культури. Тому ми її не розуміємо...

Бо — наш світ жие облудою, а їх — щирістю...”

— „А за правдивість сеї події, котру я вам тепер оповів, я вам ручу моїм священичим словом.”

Священик скінчив. Закінчилася й дискусія про почутливість.

ФАБРИКА СВІЧОК „КЕРОС”
ВЛАСНИК Павло ДУРБАК і Сини
ЛЬВІВ 15.

Модерна ментальність і католицизм.

Девятий з черги відчит з серії Академічних Вечорів, уладжених Богословським Науковим Товариством у Львові, був на тему: „Модерні ментальности а католицизм“. Відчитав його о. др. М. Конрад в салі Української Бесіди. Слухачів як і на попередних відчитах було понад 150. Крім Преосв. Никити, котрий постійно ходить на сі відчити, кількох світських священиків і монахів, було богато старших громадян. Переважала студентська молодь. Були також т. зв. націоналісти, які пильно записували. Зміст (Подаємо його коротко, бо як зачуваємо всі виголошені в тій серії відчити будуть напечатані): Глибша причина теперішної моральної і матеріяльної кризи лежить в модерній ментальности людини. Вона довела до теперішної катастрофи. Сю модерну ментальність можна звести до двох знаменників: 1) ментальність індивідуалістично-ліберальстична і 2) соціялістично-комуністична. Індивідуалістично-ліберальстична ментальність народилася в добі ренесансу. Він висуває людину на перше місце. В 16. ст. індивідуалістичні течії скріпляє реформація. Реформація робить одиницю-чоловіка суддею св. Письма, а не навпаки. На місце Церкви повстають спільноти. З области релігії індивідуалізм перекидається також на інші области. До фільософії ввів індивідуалізм Декарт (Discours de la Méthode, Cogito — ergo sum), відтак прийшов Руссо зі своєю тезою, що людина з природи добра. До економії індивідуалізм і лібералізм впроваджує Адам Сміт (1776). Кант впроваджує його до етики, відтак Фіхте, Ґеґель і ціла плеяда фільософів 18 ст. та пол. 19 ст. Герберт Спенсер в другій пол. 19 ст. вчив, що суть життя і закон природи се боротьба за істнування. Вмішування держави в суспільне життя шкідливе і вона не має права до того. Кличі індивідуалістичних фільософів, правників, моралістів й економістів ввела в життя та спопуляризувала французька революція. (Пр. клич: Вільність, рівність і братерство). В нас також в 19 ст. сильно зазначився вплив лібералізму й індивідуалізму на спосіб думання нашої інтеліґенції. Сей вплив ще досі видно. Головні засади індивідуалізму і лібералізму такі: Всі люди рівні. Держава істнує на підставі суспільного договору. Людина змагає передовсім до власного добра. Її свободи не сміє звязувати держава, вона лише має бути сторожем ладу. Кожда людина найліпше знає, що для неї добре і корисне. В релігійнім життю лібералізм проповідував повний ляїцизм. Релігія, каже він, се приватна справа людини. Має істнувати розділ між Церквою і державою. В практичнім житті витворювався релігійний індеферентизм, цивільні шлюби, вільна любов і т. д. На місце віри в Бога запанувала віра в добру природу чоловіка. Розвинувся раціоналізм. Раціоналістична критика підважила релігійність. Повстає раціоналістичне розуміння релігії: деїзм. (Кінець буде).

ЦЕРКОВНІ МАТЕРІЯЛИ
брокати, кружева, гафти, золоті й срібні лями та всі інші матеріяли для церк. риз та літург. цілей як нашивки, золоті й срібні френзлі, також новости на весняний і літний сезон.
ПОРУЧАЄ:
ДІМ ТОВАРІВ МОДНИХ І ШОВКОВИХ
АДОЛЬФ АВЕРБАХ
ЛЬВІВ, РИНОК 20. Телєфон 7-54
73 ФІЛІЯ БОЇМІВ 5. 1—2

Україна в міжнародних комбінаціях

Страх „товаришів“ має великі очі...

„Ізвестія” з великим обуренням і перестрахом пишуть: В анґлійськім орґані летунства „Ейроплен” розважується плян війни Анґлії з СССР. В статті редактора Ґрея в тім орґані м. і. пишеться: „Війна з СССР се для нас воздушна війна в повній силі. Нам треба буде боронити наші жерела нафти в Персії, наші нафтотяги та нафтові роботи в Іраку, а може також і нашу торговельну фльоту на Середземнім Морі, коли Росія пробеться до Дарданелів та Палестини через Малу Азію. Коли Україна стане незалежною державою, в нас буде богато роботи з постачанням для українського военного летунства. В такім випадку для летунів буде дуже добра нагода заняти посади інструкторів-орґанізаторів та старшин в українськім летунстві. Потім, коли Україна виборе собі мир, їй будуть потрібні торговельні літаки та ціле устаткування для цивільної авіяції. Коли Україна як незалежна держава стане нашою спільницею та коли Росія спробує напасти на Европу через Ромунію, нам доведеться без сумніву післати значніші воздушні сили на поміч українському летунству, а можливо також, колиби знищили українську авіяцію незначну розмірами, то нам треба буде заступити її в боротьбі”. (Укрбюро, Женева). — З тих голосів преси видно, що українська проблема стала вже настільки міжнародною, що нею послугуються як страшаком в політичній ґрі. Та нам до тих пресово-політичних маневрів не треба тепер прикладати великих надій, щоб гірко не розчаруватися. Нам треба радше працювати і внутрішно зміцнюватися, щоб з нами числилися як з дійсною політичною силою а не лише як зі страшаком.

Надприродна святість се така висока ціль, що булоб рівно незрозумілим як несправедливим, дивуватися або іритуватися, коли благородні душі, що йдуть тими стрімкими шляхами, не рідко поховзуються, ба навіть падуть. (Вайс, Фільософія досконалости).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Сучасна російська література

в польськім освітленні.

В рамах загальних університетських і політехнічних викладів відбулося у Львові в салі „Collegium Maximum“ 6 викладів п. Теодора Парніцкого, Поляка родом з Харбіну в Манджурії, про російську літературу. Перші два виклади присвячені були передвоєнній рос. літературі, третий — переломовій добі в часі війни і революції, четвертий—еміґраційній літературі, пятий — літературі в СССР, шестий п.з. „Польща й Поляки в російській літературі“. Передаємо тут зміст двох найцікавіших викладів.

Виклад про російську еміґрантську літературу зачав п. Парніцкий від вислову одного автора про французьку еміґрацію, який відноситься також і до російської еміґрації: „Нічого не навчилися, нічого не забули“. Коли в 1925 р. Великий Князь Николай Николаєвич приїхав до Парижа, витали його як монарха. Підчас інтервю з журналістами на запит одного з них, яке його відношення до Польщі, Вел. князь мав відповісти: „Я вже вирішив польську справу в 1914 моїм маніфестом. Поляки дістануть — широку самоуправу“... Се виглядає анекдотично, але так думає загал російських еміґрантів. Одначе хоч російська еміґрація назагал „нічого не забула“, але зате навчилася багато. З „поступової“, революційної, атеїстичної, матеріялістичної — стає вона реакційна, консервативна, православна, містична і т. д. Давні анархісти стають тепер монархістами, леґітимістами. Серед рос. еміґрації великі тертя. Всі всіх поборюють, війна всіх проти всіх. Цікава партія евразійців. Вони кажуть, що Росіяни се перший нарід Азії а не останній Европи. Вони признають конечність революції, пристають на колєктивізм, лише не годяться на переслідування релігії. Богато „евразійців“ є на Далекім Сході. Їх головний письменник Всеволод Іванов (не треба мішати його з „пролєтарським“ письменником того самого імени і назвища), видав твір „Ми“. Се дуже цікавий напрям. Він виступає проти европеїзації Росії та її узахіднювання.

Містицизм — се прикмета кождої еміґрації. Перша еміґрація — жидівська, відтак польська, тепер російська попадали в містицизм і месіянізм. Еміґранти порівнують Росію до Христа на хресті. Вони остерігають інші народи перед революцією. До містиків належать головно: Д. Мережковський, Зінаїда Гіппіюс (його жінка) і ін. Серед рос. еміґрантських письменників велике замилування до історицизму, історичних тем. Давніше рос. письменники не могли свобідно опрацьовувати історичні теми через царську цензуру. Репрезентант історицизму се Микола Огнівцев. Під впливом ностальґії, суму, туги за минулим — видав він книжку п.з. „Святий Санкт-Петербурґ“. До тих письменників належать: Ходасевич, Бальмонт і ін. Одначе найславніший з них се Дмитро Мережковський, типовий „богоіскатєль“. Він написав цикль історіософічних творів: Держава Антихриста, Христос і Антихрист, Олександер І., Декабристи, 14 грудня, Юліян-Апостат і ін. Мережковський се репрезентативний рос. письменник на еміґрації, що займається релігійною спекуляцію. Він старався доказати, що попередниця християнської релігії се релігії: єгипетська та вавилонська. Вкінці він помирився з православям.

Типовий репрезентант офіцирського, консервативного табору се козацький отаман Краснов: Його головні твори: „Від двоголового орла до червоного прапору“ і „Бог з нами“ (1812 р.). Дальше: — Іван Наживін, Евген Чіріков, Брешко-Брешковський, Крижановський і т.д. Вони представляють домашну війну з ріжних сторін.

Найбільш оригінальний з рос. еміґрантів се Марко Алданов, знаменитий публіцист, що порушував все актуальні річи. Він написав цікаві репортажі, порівнував французьку революцію з російською. Його головні твори: „Мислитель“, „Девятий Термідор“, „Св. Олена“, „Краї і люди“ і т.д. Алданов, ідучи слідами т. зв. біоґрафічних письменників хоче доказати, що історію творять не маси але одиниці, що стоять понад ними. Алданов се дуже делікатний, іронічний сатирик, песиміст. Він має драматичний змисл. Бракує йому епічного елєменту. До старших визначних письменників належать ще: пані Теффі (псевдонім), Аверченко й Іван Бунін, сегорічний лявреат надгороди Нобля, безкомпромісовий мистець. Серед рос. еміґрації зачинається вже декаденція. Молоді письменники денаціоналізуються. Вони стають просто зах. европейськими письменниками, що пишуть по російськи. Еміґрантська література стоїть здалека від життя рос. народу. Вона не має будучности. —

Виклад про російську літературу в СССР зібрав велике число слухачів, повну „Collegium Maximum“ (к. 400 осіб). Прелеґент підкреслив на вступі, що його цікавлять два питання: Оскільки комуністичному устроєви вдалося звязати з собою літературу та в якім відношенні стоїть комуністична література до своєї попередниці й до европейської літератури? Комуністи приступили до свідомого творення літератури. Одначе в перші літа по революції не видають вони цікавіших творів. Велике число передвоєнних рос. письменників еміґрувало. Вправді деякі з них, як Блок, Брюсов і ін. станули на комуністичну плятформу, одначе між ними і ком. владою були часті конфлікти. Російські інтеліґенти бунтувалися проти всевладности держави в літературі та мистецтві. Трагічне роздвоєння душі зазначилося в їх творах. Брюсов скоро помер, в 1923 р. Блок написав поему „Скити“, в котрій старається оборонити Росію перед закидами варварства в очах Европи. Тоді повстав навіть т. зв. „скитійський напрям“, що відмежовував себе від „гнилої Европи“ та протиставив їй новий світ, нових людей, нову мораль — „скитійську“. — Сергій Єсєнін репрезентує т. зв. „пролєтарську поезію“. Селянський син, одначе відчуває вже по інтеліґентськи. Сей внутрішний роздор та нещасливе подружжа зі старшою від него Ізидорою Дункан, світової слави танцюристкою, доводить Єсєніна до самогубства.—Володимир Маяковський се головний представник рос. футуризму. Теоретиком його був в Росії Хлєбніков. Футуризм став офіційною школою большевицьких письменників. Цікаве, що той самий футуризм в Італії став офіційним напрямом фашистівської поезії. Так отже футуризм, що повстав на початку XX ст. в Італії як протест і бунт проти істнуючої літератури, в 20-их роках XX ст. став двірською поезією в фашистівській Італії та в комуністичній Росії. Вже Лєнін поборював футуризм. Футуризм тому став офіційним напрямом в СССР, бо його найважніші представники стали большевиками. Він виповів війну старій літературі, традиції та старався створити зовсім нову літературу. Рівночасно в СССР була друга ґрупа письменників, більше помірована, т. зв. академічна під протекторатом А. Луначарського, комісаря освіти. Вона стояла на становищі, що треба користати з т. зв. „буржуазної“ літератури. — Крім того були ще безкомпромісові марксисти. — Перші літа революції не видали пролєтарських поетів. Тоді повстали дві ґрупи: 1) „смєновєховців“ і 2) „попутчиків“. — Смєновєховці се ті, що змінили свої переконання, покаялися і вернули з еміґрації, як ґраф Олександер Толстой (з родини ґр. Льва Толстоя), Андрій Белий і Максим Ґоркій. Ґоркій був перед війною головним революційним письменником. Його поворот до СССР реклямували дуже гучно. Чому Ґоркій еміґрував? Він провадив дуже непролєтарське життя в своїй палаті на острові Капрі на Адріятику. Тепер Ґоркій се головний совітський письменник. Він кандидував до надгороди Нобля, але безуспішно. — Смєновєховці повернули до СССР одні з опортуністичних оглядів, інші щиро, з національного інстинкту, щоби тільки бути в Росії.

„Попутчики“ (такі що йдуть „по путі“ за большевиками до революції) мають ряд визначних письменників. Один з них Ілля Еренбурґ (Жид), декадент, ненавидів старий світ але не бачив нового світа. Еренбурґ став еміґрантом. Він не має позитивних психічних вартостей. До попутчиків належать: Панталеймон Романов (епопея „Русь“), Лідія Сейфуліна, Федін, Леонов, Борис Пільняк. Останний написав книжку: „Волга впадає до Каспійського Моря“. Се мала бути апотеоза праці, побіда колєктивної людини над природою. Одначе Пільняк не може зрозуміти суті революції. В цілій його повісти нема представленої самої праці. У него як в інших попутчиків — трагічне роздвоєння. „Нові люди“ виходять в него паперово, мертво. — Від 1925 виступає на поле літератури в СССР нове покоління революційних письменників з народу: робітники і селяни. Одначе між ними мало талантів. Пишуть вони примітивно; по варварськи. До 1930 р. був такий стан в рос. літературі в СССР: З одної сторони були старші письменники, що вміли писати, але не розуміли революції, з другої сторони були революційні письменники, що не вміли писати. З них найталановитші се: Катаєв, Оґнівцев, Лавренін, Гладков і т. д. Вони завели нову літературну форму — т. зв. фактомонтаж. Одначе се не література. Сов. література до 1930 р. не внесла нічого нового до европейської літератури крім бурення старих богів, самої негації. Після 1930 р. почався деякий зворот. Революційні письменники входять у вік мужескости, дозрілости. Почався свідомий поворот до старих форм, до Толстого, до Достоєвського. Лідін, Бражнін, Гладков і найбільший з них Шолохов хочуть в старій, виробленій формі заклясти нове життя. На перший плян виступає історична повість. Любов, котрої давніше большевики зовсім не признавали, заняла знов своє місце в літературі. Пуста аґітка зробила місце мистецьким творам. Михайло Шолохов, донський козак, написав велику козацьку епопею „Тихий Дон“. В ній бачимо поворот до традиції, до козацького лицарства. Та епопея ще не скінчена. (Прелеґент порівнував її з лицарськими повістями Сенкевича та підносив її вальори). Сучасна російська повість звязана тісно з життям свого народу. Через те вона вносить нові вартости в европейську літературу.

Виклади Парніцкого мали в собі нотку очевидної прихильности до нової большевицької літератури. Нема сумніву, що та прихильність має своє жерело в новім політичнім курсі Польщі супроти СССР. Зближення політичне потягає за собою зближення на всіх областях...

Нові видання

Лев Ясінчук. **Для Рідного Краю.** Відгомін ювилейних свят в Америці у честь Рідної Школи. Львів 1933. Накладом автора. Стор. 92+2 нпґ, 8⁰. Ціна 1.50 зл.

Сам заголовок книжки вияснює її зміст. Автор уміє цікаво і приступно описати навіть такі „нудні теми“ як збірка грошей між нашим громадянством в Америці; се знак, що має значний публіцистичний талант. Справді цікаво читати як то наші еміґранти ділом виявляють свою память про Рідний Край, в котрім провели свої молодечі літа, чи в якім жили їх батьки. Книжка подає також богато даних про наші товариства в Америці, про руїнницьку роботу большевиків та сектантів. Разить дещо морально ніяке становище автора до деяких важних справ (прикмета майже всіх наших інтеліґентів) ну і... портрет. Не перечу, що п. Л. Я. пристійний мужчина, та читач ніяковіє побачивши, що книжка видана „накладом автора“... *М. Г.*

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

В варшавській церкві ОО. Василіян відбулися мин. тижня великопістні реколекції під проводом Впр. о. Протоігумена Ст. Решетила ЧСВВ. В реколекціях брали участь гр.-кат. вірні, замешкалі в Варшаві, котрі в суботу і неділю 25. III. громадно приступали до св. Тайн. Також чимало незединених Українців приходило слухати реколекційних наук. У Велику Суботу (31.III.) відправиться в тійже церкві Воскресна Утреня при участи Й. Е. Апостольського Нунція А-па Мармаджія.

В Римі відбудуться 1 і 2 квітня торжества канонізації о. Йоана Боска, основника Салезіянського Згромадження, апостола опущеної молоді. Як подає паризький „Ля Круа“, в торжествах тих візьмуть участь представники королівської родини. В понеділок 2 квітня на Капітолю буде велика церемонія в честь нового Святого. Візьме в ній участь премієр Муссоліні.

МИЛА ДО ПРАННЯ
ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
ГОСПОДАРСЬКЕ ПРИЛАДДЯ

Ватиканський альманах Annuario Pontificio на 1934 р. подає, що св. Колеґія складалася з початком 1934 р. з 56 кардиналів. Половина їх се Італійці, 23-ох мешкає постійно в Римі й має назву куріяльних кардиналів. З куріяльних кардиналів: 20 Італійців, 1 Німець, 1 Француз і 1 Еспанець. З кардиналів, котрі живуть поза Римом, є 6 Французів, 4 Американці, 4 Німці, 3 Еспанці, 2 Поляки, 1 Бельґієць, 1 Ірляндець, 1 Мадяр, 1 Австрієць, 1 Португалець, 1 Канадієць, 1 Бразиліець, 1 Анґлієць та 1 Чех. Найстарший віком є куріяльний кардинал Ерле, родом Німець. (КАП).

1000-ліття монастиря. Старинний монастир П. Д. Марії ОО. Бенедиктинів у м. Айнзідельн (Швайцарія) святкує сього року 1000-ліття свого істнування. Ювілейні торжества починаються в неділю 6 травня, а закінчаться 14 жовтня ц. р. У звязку з тими торжествами буде відчинена вистава документів, що відносяться до історії того монастиря. Сподіються численних відвідин як вірних, так і вищих церковних достойників. (КАП).

Реліґійні радієві авдиції у Франції, скасовані масонським урядом Шотана, тепер знову привернені під напором опінії католицьких кругів французького громадянства.

Проти коедукації в середних школах, яку примусово завела після революції еспанська влада, виступили еспанські католики, що мають діти в середних школах. Вони згуртувалися в Союз Приятелів Виховання, котрий має за завдання поборювати всіми законними способами шкідливі зарядження влади. Союз видав відозву до громадянства з закликом до протиділання затім соціялістичної влади.

Переслідування духовенства в СССР. Як довідується К. А. П. з кореспонденції, котру одержав „Ню-Йорк-Герелд“ з Москви, в останніх часах арештували в Совітах 10 католицьких священиків та 9 протестантських пасторів. Всі арештовані походять з Німеччини, але вони совітські піддані. В большевицьких тюрмах сидить тепер 75 духовних німецького походження. Німецький амбасадор в Москві робить заходи, щоби сов. влада перестала дальших реліґійних переслідувань, а то в звязку з офіціяльним приреченням Літвінова в Зл. Державах, що того рода переслідувань не буде. Німецький амбасадор не може виступити в тій справі офіціяльно, лиш приватно, бо арештовані не є німецькі піддані. Це дуже утруднює його заходи. КАП зазначує, що не чути, аби представництво Польщі вставлялося так за польськими катол. священиками як се робить німецьке представництво.

Католицькі Місії в Китаю зросли за останнє десятиліття на 57%; число туземного католицького духовенства на 45%, а число всего населення Китаю лиш на 16%. Хоч се десятиліття було в Китаю дуже бурливе, а проте католицизм зробив там великий поступ. („La Croix“).

22-гі Загальні Збори „Маслосоюзу“

22-гі Загальні Збори Краєвого Молочарського Союзу „Маслосоюз“ в Стрию відбулися у Львові 28 березня 1934 р. в салі власного будинку при вул. Бартоша Ґловацького 23. Участь у Зборах взяло 51 представників місцевих і районових молочарень, 19 гостей і представники української преси. Зборами проводив голова Надзірної Ради інж. Ю. Павликовський. Збори тривали від год. 11·10 передполуднем до год. 6·10 по пол. з півгодинною перервою перед дискусією по звітах. Збори і дискусія мали високий рівень і річевий характер та виказали дальший зріст нашої молочарської кооперації в центрі і на місцях. В дискусії забирав також голос представник волинської молочарської кооперації. Він представив прямо неімовірні умовини серед яких мусить працювати волинська незалежна кооперація та підчеркнув ідейну едність української кооперації на Волині з галицькою кооперацією. Точний звіт зі Зборів зачнемо печатати в святочнім (великоднім) числі „Нової Зорі“.

ВАШЕ ОЧКО
Львів, Галицька ч. 1. ріг Ринку

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ЧЕСЬКИЙ КОНЗУЛЬ ДР. ЇРАСЕК по 6-літнім побуті у Львові опускає наше місто. Оставляє по собі опінію приязного й доброго урядника своєї батьківщини та любителя мистецтва. На його місце приходить Др Вячеслав Чех.

БОГАТО ЧЕСЬКИХ ГОРОЖАН, що перебували в Польщі, дістали зазив, щоби до 24 годин покинули Польщу. Се стоїть очевидно з польсько-чеськими напруженнями.

МІНІСТР ЗАГРАНИЧНИХ СПРАВ ФРАНЦІЇ приїде до Польщі 23 квітня бр. Тут говоритиме з Президентом РП, марш. Пілсудским і мін. Беком.

АВСТРІЯ ВИКИДАЄ „РЕСПУБЛИКУ“. Рада Міністрів Австрії радить тепер над проєктом конституції. „Вінер Цтг“ пише, що в новім проєкті скреслено слово „республика“. Урядова назва держави звучатиме „Австрія“ або „Союзна держава Австрія“.

ДОЛЬФУС висловив пошану членам соціялістичного Шуцбунду, які вірні своїм переконанням хоробро боролися. Такі люди, казав Дольфус, се не пролєтарі в злім значінні. Тому зєднати їх собі се почесне завдання правительства.

ТЕКСТИЛЬНИЙ СКЛАД
СТАХЕВИЧ І АБРИСОВСЬКИЙ
Львів, площа ҐАЛИЦЬКА 12а, (ріг Баторого)
поручає у величезнім виборі і по фабричних цінах
Мужеські сукна і полотна
Модні шовки і вовни
68-1-5

ВИБОРИ ДО ІТАЛІЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ дали виключну побіду фашистам. За їх листою голосувало 10.041.997 виборців; себто 96.25%, проти лише 15.265. Вибори були ентузіястичною маніфестацією в честь Муссолінія і фашизму. Інакше й не могло бути.

НА СОВІТСЬКІЙ БІЛІЙ РУСИ знов вибухли селянські саботажі. Вони полягають на масовім вирізуванні худоби. В косцюківськім районі вирізано 15.000 штук худоби. Розуміється, лучше зїсти навіть останки худоби, ніж дати її „товаришам“.

З СОВІТСЬКИХ ЖЕРЕЛ повідомляють, що до 15 квітня б. р. японсько-манджурські війська мають заняти Пекін і зробити з него столицю Північного Китаю з недавно коронованим цісарем Пу-Ї на чолі. (ПАТ).

Еттінгера BALSAM на ВІДТИСКИ
усуває радикально без болю вперті нагнітки і згрубілі наскірки.
Склад і виріб
Аптика М. ЕТТІНҐЕРА
ЛЬВІВ, пл. ҐОЛУХОВСЬКИХ

СЕРЕД ВЛАСНИКІВ РОСІЙСЬКИХ ПЕРЕДВОЄННИХ ПОЗИЧОК у Франції велике обурення викликала вістка про те, що французький уряд в найновішім договорі з СССР вирікся претенсій до передвоєнних російських вірительностей.

ПАРЛЯМЕНТАРНА КОМІСІЯ у Франції ствердила, що скрайні праві і скрайні ліві орґанізації мають великі маґазини зброї і дальше зброяться. Преса пише, що коли уряд не розброїть їх орґанізацій, то може прийти до державного перевороту.

ТОАЛЄТОВІ МИЛА
КВІТОВА ВОДА НА ВАГУ
КОСМЕТИЧНІ ВИРОБИ

МІЖ ПРЕЗИДЕНТОМ РОСВЕЛТОМ І ПАЛАТОЮ репрезентантів повстав конфлікт. Президент заложив „вето“ проти законопроєкту в справі підвищення платні б. військових й урядників. Мимо спротиву Росвелта палата другий раз приняла законопроєкт 310 голосами проти 72.

ЯПОНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ВЗАЄМИНИ значно поліпшилися. З обох сторін проявляються стремління знайти якесь modus vivendi між обома державами. Таке стремління очевидно Совітам не по нутру.

НОВИНКИ

Слідуюче число „Нової Зорі“ буде вже великодне. Воно вийде в збільшенім обемі в Великодний Четвер з датою неділя, 8 квітня 1934.

Митрополичий Ординаріят у Львові зложив на потреби „Рідної Школи“ двадцять тисяч (20.000) зл. З того 10.000 як беззворотну жертву, а 10.000 як безпроцентову позичку „Рідній Школі“.

У звязку з „відозвою“ Старшина Кружка „Рідної Школи“ ім. Князя Льва у Львові (Нова Зоря з 15. III. 1934) заявляю, що до Секції будови школи на Личакові не належу. — Др. Іван Копач.

На внутрішну позичку для Рідної Школи зголосили наші громадяни Скалата на нараді в тій справі 275 зл. з чого виплачено вже 35 зл.

Староство в Мостиськах заборонило заснувати кружок Рідної Школи в Арламівській Волі. Мотив заборони: „istnienie tego stowarzyszenia może (!) spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju lub porządku publicznego“.

На Лемківщині в Сяноці урядила філія „Просвіти“ шевченківський концерт виключно силами селян. Саля „Міщанської Читальні“ була переповнена.

Цікаве. Пишуть нам: Лупківський війт з 2 селянами ходить від 17. III. с. р. по околичних селах і збирає від війтів печатки та підписи на подання писане ломаною московською мовою о прилучення до Лемківщини, покликуючись при тім на поручення старости в Ліску, Гонсьоровского. Що се властиво має значити?

Сокільські гнізда розвязала влада в Дубні, пов. Ланцут, в Стрілиськах Нових, пов. Бібрка, в Дулібах, Молодикті, в Верині (Калущина), в Зарваниці (Підгаєччина) та в Млинках Шкільникових (Дрогобиччина).

Маґазин постелі Р. Джала. Львів, Хорущина 5, поручає: Ковдри, матераци, по найдешевших цінах. Перероблює ковдри по 5 злотих, матераци по 7 зл. 58—7—25

Станиславівці!! Нововідчинений склеп взуття Мирона ҐІБИ, вул. Карпинського 7, при вході до Воєвідства, поручає Нашому Громадянству добру й дешеву обуву.
Свій — до — свого! 82-1—2

Над Білим Черемошем на Гуцульщині шириться тиф. Одна з причин поширювання сеї пошести се нужда і голод, які панують на Гуцульщині. Число прошаків росте на Гуцульщині з дня на день. Вони причиняються до поширювання пошести.

Проти о. Осипа Василини з Рунґур відбулася розправа в коломийськім суді. Акт обвинувачення закидає йому державну зраду: Підсудний мав на годині реліґії порушувати політичні теми і викладати дітям зі сконфіскованої „Історії України“. Суд засудив о. Василину на 2 місяці вязниці та позбавив його горожанських прав на 5 літ.

В міській електрівні в Тернополі наступив вибух, котрий знищив динамомашину вартости 20 тисяч зол. До часу змонтування нової машини послугуються старими запасними машинами.

Нововибрана Рада м. Ліска вибрала посадником емеритованого майора Малька.

Нові міста в Галичині. Мін-во внутрішн. справ піднесло отсі громади в Сх. Галичині до ряду міст: Мельниця, Тлусте і Гусятин.

Кружок студентів Українців на виленськім університеті уладив шевченківський концерт.

Великий шевченківський концерт відбувся в Чернівцях на Буковині. Уладили його спільно місцеві українські товариства. На концерт прибули навіть молоді гості з Бесарабії.

По 100 зл. грошевої кари дістало 18 моряків польського корабля „Польонія“ за те, що перед кількома місяцями в румунськім порті Констанца застрайкували.

Померла в Газі королева голяндська Емма, мати теперішної королеви Вільгельміни, в 75 р. життя. В 21-ім році життя вийшла замуж за 62-літного голяндського короля Вільгельма III. Від 1890—1898 р. була реґенткою. Відтак присвятилася виключно добродійній праці.

Одноголового орла з серпом, молотом і кельнею, котрий в 1919 р. впровадив Реннер як емблему Австрії, заступлять двоголовим (цісарським) орлом, тільки без корони — поки не верне леґальний монарх.

У Франції звільнять з посад 80.000 урядників. Уряд примушений се зробити з огляду на зростаючий дефіцит, який виносить уже 4 міліярди франків.

Премієр Анґлії Мек Доналд виходить на прохід дише в товаристві 52 поліцаїв, бо одержує тепер богато анонімових листів з погрозами.

Американська радіостація WINS надає що тижня українську програму. Останніми часами йшов скеч „Василь і Маруся“, в котрім вплетено спомини з наших визвольних змагань.

ЖЕРТВИ

ВПані Наталія Киліцко в Конюшкові, пов. Броди, зл. 3 для 4-ох сиріт.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ІНТЕЛІҐЕНТНА ОСОБА з роком політехніки за скромним гонорарем пошукує лекції, евентуально може занятися домом. Ласкаві зголошення під адресу: **М. П. Тернопіль, Медова 20.** 81—1—2

Спеціяліст в хоробах серця

Др. С. ҐЛЯЗЕРМАН

б. лікар серцевої стації й відділу проф. Ноордена в Відні, ординує від 3—4 У ЛЬВОВІ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 16. ТЕЛ. 15-03.

ЗАГАЛ ВСЕЧЕСНОГО ДУХОВЕНСТВА ЗАКУПОВУЄ БОГОСЛУЖЕБНІ ВИНА

КІНА

АДРІЯ: Втрачений експрес.
АТЛЯНТІК: Ескімо.
ҐРАЖИНА: Св. Антоній з Падви.
КАСІНО: Король королів.
КОПЕРНИК: Я не ангел.
МАРУСЕНЬКА: Серце волоцюги і ревія.
МІРАЖ: Пісня над піснями.
МУЗА: Забавка.
ПАЛЯС: Пісенькар з Варшави.
ПАСАЖ: Св. Франціск з Ассізі та Католицький Зїзд у Відні.
СТИЛЕВЕ: Білий опир та ревія.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

Михайла СТЕЦЯ

перенесена на

70—3—4 **вул. Костюшка ч. 5.**

дім Центробанку

виконує: для Всч. Духовенства реверенди, папістики, пальта, колпаки і т. д., а також для Вп. Панів всякі кравецькі роботи по найновішим взорам.

НЕЙМОВІРНО АЛЕ ПРАВДИВО!!!

40.000 долярів

та всі інші виграні з отсих долярівок чч. 0615740, 0611245, 0553670, 0534614, 0483102, котрі ми зложили в Почтовій Касі Ощадности в Лодзі, призначили ми для наших клієнтів, що закуплять в нас з низше вичислених комплєтів.

Рекордова знижка цін, досі небувала

Ч. 1. КОМПЛЄТ для кождої доброї господині

лише за 13 зл. 70 сот.

а саме: 4 м. матеріялу „Крепа“ на елеґантну, святочну, літну суконку, 1 велика хустка до одягання в гарні, колірові крати ясні або темні (розмір 12/4) або 1 китайський обрус двометровий, в елеґантні, модні десені, перекані шовком, 1 пара дамських пантофлів (подати вимір обуви), 1 дамський светер в гарні, колірові десені (останний крик моди), 1 шовкова, елеґантна дамська апашка L., 1 дамська торбинка, скіряна, елеґантна, модно й гарно викінчена разом з зеркалом, пудерничкою та малою мошонкою на гроші, 1 дамська мадаполямова сорочка, чепурно вишивана у всіх красках, 1 пара дамських реформ, 1 пара шовкових панчіх і 3 батистові хусточки з гарним ажурком.

Ч. 2. Господарський комплєт для кождого дому

лише за 13 зл. 75 сот.

а саме: 3 м. матеріялу на мужеські одяги або дамське пальто повної подвійної ширини 140 цм. (десень більських камґарнів) 1 дамський костюм модно вшитий з коліровим гарним прибранням (подати розміри), 1 мужеська сорочка, 1 пара калісонів з сатиновим викінченням, 1 дамська сорочка, колірова, чепурно вишивана, 1 пара дамських реформ, 1 пара мужеських скарпиток, 1 мужеський шаль або 1 дамська шовкова апашка, 1 шовкова краватка і 2 хусточки до носа.

Вичислені комплєти висилаємо за почтовою післяплатою, по одержанні листовного замовлення. Платиться при відборі товару на почті. — **Без ризика!** Коли товар не подобається, приймаємо його назад, гроші негайно звертаємо. Замовлення треба адресувати тільки до фірми:

„POLSKA POMOC“, Łódź, Generała H. Dąbrowskiego 3.—/6.

Увага! Кождий Клієнт одержить разом з пачкою нумерований рахунок, котрий треба представити при поділі виграної. — Просимо справдити, чи на висше вичислені долярівки припадуть виграні.

77—1—1

У ЗНАНІЙ ФІРМІ

ВІНІМПОРТ ЛЬВІВ, КРАКІВСЬКА 7

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУҐ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольог. клінік

в Берліні, Відні й Празі

орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.

другий вхід з улиці Собєського ч. 2.

Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ

ФАБРИКА КАВЧУКОВИХ СТАМПІЛЬ І ВІДЛИВАРНЯ ТАБЛИЦЬ

МАКС ҐЛЯЗЕРМАН

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 19. Тел. 15-03

Філія Сикстуська ч. 1.

МЕБЛЕВЕ ОБИТТЯ, брокати, портієри, котари і фільци до підліг, таблатки й коронки поручає по фабричних цінах **ВАНК,** Марійська площа 6.

„Народна Торговля“

яка існує 50 літ

поручає у своїх склепах

високоякостеві споживчі й кольоніяльні товарі

вина

церковне світло

кадило

80—1—1

ПАСТА до взуття

ОДИНОКА СВОЄРІДНА НАЙЛІПША

ЕЛЄҐАНТ

Консервує шкіру

ЖАДАЙТЕ тільки сеї пасти

Адреса: Львів, Кордецького 1.

12—х **Телєфон 60-04**

ПОРОШОК З „КОГУТИКОМ“

MIGRENO-NERVOSIN

УСУВАЄ НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТИЙ

БІЛЬ ГОЛОВИ,

МІҐРЕНУ, НЕВРАЛЬҐІЮ, БІЛЬ ЗУБІВ, ҐРИПУ, ПРОСТУДУ, БОЛИ: АРТРЕТИЧНІ, СУСТАВІВ, КОСТИЙ и інн.

КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК ХАЙ ЖАДАЄ КОГУТИКІВ У ВИДІ ТАБЛЕТОК.

ЖАДАЙТЕ ОРИҐІНАЛЬНИХ ПОРОШКІВ З „КОГУТИКОМ“

ХАРЧЕВІ ПОСИЛКИ ПОЧАВШИ ВІД 3 ФЛЯШОК НА ЗАМОВЛЕННЯ ЗА ПІСЛЯПЛАТОЮ.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Ґрафія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Се число має 20 сторін і коштує 30 сотиків.

Рік IX. Львів, неділя, 8 квітня 1934. Ч. 25 (723).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.I. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Христос Воскрес!

Реколєкційний рух у Львові

Реколекційний рух у сегорічнім великім пості охопив цілий Львів. І так уже в першу неділю посту почалися реколекції в церкві св. Николая. Науки виголосив о. Маріян Повх ЧСВВ. Слухачів все була повна церква. В трету неділю посту почалися реколекції для студентів вищих шкіл, якими проводив о. Іриней Назарко ЧСВВ. Сі реколекції пройшли справді з великим успіхом. В тім самім часі відбувалися реколекції в церкві ОО. Василіян. Провідник о. К. Полішко ЧСВВ. Майже півтора тисячі вірних приступило до св. Тайн. Рівночасно з Евхаристійним тижнем відбувалися реколекції в церкві св. Петра і Павла. Науки виголошував о. О. Годунько. В пятім тижні посту в церкві св. Духа відбулися реколекції для пань. Провідник о. Модест Пелех ЧСВВ своїми наскрізь оригінальними науками стягав кождого вечора велике число слухачок. Рівночасно відбувалися реколекції в церкві св. Юра, якими проводив о. В. Величковський, Редемпторист з Ковля і в церкві Успення, якими проводив о. І. Назарко ЧСВВ. В шестім тижні посту реколекції для панів уділяв у церкві св. Духа о. др. Г. Костельник, а для вірних на Левандівці о. Я. Сеньківський ЧСВВ. Крім того в школах оживлено реколекції новими провідниками. Провід реколекцій в акад. ґімназії, в ґімназії і фаховій школі СС. Василіянок обняв о. Я. Сеньківський ЧСВВ, в семинарі і ґімназії СС. Василіянок при вул. Потоцького о. Корба Ч. Пр. Ізб., а в жіночій ґімназії Рідної Школи о. І. Назарко ЧСВВ. Такий реколекційний рух се дуже радісний і многонадійний обяв.

Енцикліка Quadragesimo Anno

Новий суспільний кодекс Австрії.

КАП доносить: Правительственний комісар Відня віцеканцлєр д-р Шміц сказав представникові „Пті Парізієну", що жерелом інспірації для нової австрійської держави буде не фашизм, але енцикліка „Quadragesimo Anno" Папи Пія XI. Ся енцикліка кодифікує нову суспільну організацію, гармонізуючи новочасні потреби людства з його моральним і інтелектуальним розвитком. Сей папський документ все потрібне передбачив й уреґулював. Тому австрійське правительство буде його здійснювати, керуючися його духом і буквою.

Чудові мозаїки св. Софії

Як відомо, диктатор Туреччини Кемаль-паша дозволив Візантійському Інституту добути зпід турецьких орнаментів чудові мозаїки в церкві св. Софії, котрі походять з першої половини 6 століття. Закрито їх в 1453 році. Працю над очищенням мозаїк переводили надзвичайно обережно, без ніяких плинів, виключно тоненькими сталевими інструментами, бо плини моглиб пошкодити мозаїкам. Тепер кінчать очищування мозаїкових образів в нартексі (притворі) величавого храму. На середині стелі нартексу видно постать Христа, що сидить на дорогоцінним золотім троні, подібнім до цісарського, і благословить. На право в медаліоні Пресвята Діва Марія, на ліво архангел Гавриїл. Біля ніг Христових клячить цісар Лев VI (кінець IX ст.), з чого видно, що та частина мозаїкових робіт не походить з часів Юстиніяна. Мозаїки збереглися дивно добре. Таким чином турецьке правління хоч було страшне для християн показалося бодай під тим оглядом менше варварське ніж не одно буцімто християнське, що нищило всякі памятки по своїм противнику без порівнання основніше ніж нищили Турки. І таке буває...

Акція безбожників на кредит

Централя союзу совітських вчених видала разом з союзом воюючих безбожників 20.000 обліґацій „позички протирелиґійної пропаґанди". Ті, що набувають обліґації, зобовязуються посвятити 60 годин на пропаґанду атеїзму! Позичку розповсюднюють (примусово) головно серед учителів і вчених. (ПАТ).

Німці в СССР... украін. націоналістами

„Морнінґ Журналь" доносить з Москви: Совітський уряд увязнив на Україні дальших 18 німецьких духовних, в тім 10 катол. священиків і 8 протестантських пасторів. Досі увязнено 75 німецьких душпастирів. Більшість з них помандрувала на Соловки. Яка причина увязнення — не знати. Кажуть, що увязнені займалися пропаґандою українського націоналізму і в той спосіб приготовляли Україну на прихід Ґітлера і на розбиття Росії. Розуміється, на товаришах шкіра терпне.

ГРОШІ САМІ ЗА ВАС ПРАЦЮЮТЬ

коли їх вложите на вкладкову книжку в Кооперативнім Банку

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Приготовляють поворот Габсбургів

З Відня доносять: В найблищім часі мають бути видані конкретні зарядження щодо повороту Габсбургів на австрійський престіл. Ті зарядження мають ділитися на 4 етапи: 1) уневажнення закона про детронізацію, 2) спровадження тлінних останків б. цісаря Карла, 3) дозвіл на побут в Австрії цісаревій Зиті й архикнязеви Оттонови і вкінці 4) спроба впровадження Оттона на престіл. Ся акція відбувається в порозумінню між австрійськими й мадярськими леґітимістами та архикн. Оттоном. Лондонський „Івнінґ Стандард" пише, що Анґлія не спротивиться поворотови Габсбургів на престіл (ПАТ). Держави Малої Антанти противні тому.

Великдень

А в вечер суботний, коли засвитало на перший день тижня, прийшла Марія Магдалина і друга Марія оглядати гріб. І ось повстало трясення землі велике, бо Ангел Господень зійшов з неба, приступив і відвалив камінь від дверей гробу і сів на нім. Вид його був як блискавиця, а одіння його було біле як сніг. Стражники задріжали зі страху і стали як мертві. Ангел же відповідаючи невістам сказав: „Не бійтеся, знаю, що шукаєте Ісуса роспятого. Його тут нема, Він воскрес як сказав, ходіть і оглядайте місце, де лежав Господь. І йдіть скорше, скажіть ученикам Його. Се я сказав вам". І вийшли скоро від гробу зі страхом і радістю великою і побігли, щоби повідомити учеників Його. А коли йшли повідомити учеників Його, ось Ісус стрітив їх і сказав: „Радуйтеся!" А вони приступили, обняли ноги Його і поклонилися Йому. (Мт., 28).

Такими ясними як хрусталь словами оповідає Письмо святе про найбільшу і найсвітлішу подію віри всіх християнських народів і культури їх, котра коріниться в їх вірі. Та світлу хвилю воскресення попередила жахлива Голгофта, на котру вийшов Спаситель світа у вінку терновім, невинно збитий і поруганий, несучи хрест свій тяжкий. А як упадав під ним, жовніри примусили Симона Киринейського, котрий ішов з поля, щоби ніс хрест Його. І роспяли Його і поділили одяг Його і кидали жереб, що хто мав взяти... А була година девята рано як роспяли Його. І з Ним роспяли двох розбійників. І сповнилося слово Письма, що говорить: „і до злочинців почислений"...

Такої другої „літератури" не знайти під сонцем на цілім світі, бо вона писана кровю і правдою на життевий взірець всім людям і всім народам світа аж по останні дні його. Писане Письмо святе і для нашого народу, котрого тяжко кусив діявол в пустині історичного походу його і довів до упадку. Та Бог у незбагнутій ласці своїй дав і йому нагоду спокутувати гріхи його. Вже на верх Голгофти своєї вийшов нарід наш, вже на ній роспяли його, вже до нездар і злочинців зачисляють його, вже тішаться з розкладу його...

І на вид сего біль прошибає серця наші, ми всі відчуваємо інстинктом, що смертельна небезпека загрожує нам. І в такі дні жаху, яких ще не бачило і не переживало ні одно покоління спільної з нами крови, мови і землі, коли хіба сліпий не бачить, до чого ми докотилися і що нас безпосередно жде, — не остає нам ніщо інше як звернутися до Бога всім серцем нашим і всіми думками нашими і твердо стати довкруги Церкви своєї католицької, тої самої, котра вже раз перед трома століттями вратувала нас від зогниття й загибелі. Стати довкруги неї муром твердим і серцем чистим і нехай кождий з нас жертвує в імя Спасителя бодай якусь частинку свого майна і себе самого для публичного добра. Жертвуймо публичній справі Церкви і народу свого свої амбіції, свої привички до распрі й незгоди, свої обиди, свої уподобання, бо без жертви неможливий ратунок і смерть без воскресення жде нарід наш. Вже добивають нашого Симона Киренейського, котрий ішов з поля, не має він вже ні поля, ні шляху йому не стало — на величезних просторах прекрасної землі, яку йому дав Бог.

В таку грізну історичну годину спокутуймо гріхи свої, спокутуймо жертвами по взірци Спасителя свого, — бо тільки тоді можемо мати надію, що будемо колись оглядати світлий Великдень.

о. Т. Галущинський ЧСВВ

Церква св. Христового Гробу в Єрусалимі

Враження з подорожі до Св. Землі.

Сказав Ангел мироносицям: „Не бійтеся, Ісуса шукаєте з Назарету, Розп'ятого; встав, нема його тут; се місце, де положили його“. (Мк XVI, 6).

На основі сих слів євангелія св. Марка великий французький проповідник, Бурдалю, так зачав одну зі своїх великодних проповідей:

Се дуже відмінні слова від тих, що ми звичайно читаємо на гробових памятниках смертних людей. І хоч би вони й не знать як були могучі, то чим кінчаться ті похвальні написи, котрі читаємо на їх гордих та людською марністю виставлених памятниках? Кінчаться звичайно сумними словами: Тут лежить... Сей достойник, сей великий побідник, сей так величаний світом чоловік, ось лежить тут у поросі, під сим каменем, а вся його сила і слава не можуть його звідтам піднести. Зовсім інакше мається справа з Ісусом Христом. Ледви що приняла його земля у своє материнське лоно, зараз третього дня воскрес в сяєві і блиску побіди й коли побожні невісти прийшли шукати його, не знайшли більше, лиш одержали відповідь: Нема його тут. Саме в тім причина прославлення його гробу: „а гріб його буде прославлений“ (Ісаія XI. 10). Як слава великих сього світу кінчиться на гробі, так прославлення Сина чоловічого починається від гробу...

Приїзд до Єрусалиму.

Була гарна сонішня днина в серпні, коли ми коло 11 год. перед полуднем наближалися до Єрусалиму. Вже здалека видно було високі мінарети мусулманських мошей, деякі монументні будівлі й церкви, що своєю білістю, облитою золотими лучами сонця, прегарно відбивали від сірої маси плоских дахів, попереріваної тут і там зеленю фініків і пальм. Цілий Єрусалим, обведений великанським муром та баштами, становив колись сильну турецьку кріпость. В часі світової війни війська антанти заняли се місто без вистрілу й завдяки тому воно остало ненарушене. Ми вїхали до середини через браму Яфську. Се одна з найгарніших брам Єрусалиму.

Брами в орієнтальних містах се дійсні палати. „Порта Пія“ в Римі се лише слабий образ Яфської брами в Єрусалимі. Гармідер і крик, — ся невідклична „музика“ всіх східних міст почавши від грецької пристані Піреус, — просто заглушували. Се тим більше, що брама Яфи становить головну артерію Єрусалима. Могутньою струєю пливуть люди, одні до міста, другі з міста. Притім всі чогось кричать, викликують, ґестикулюють. Веселі осли час від часу заводять свою перераздиву пісню „і-а“. Притім мішаються вже модерні звуки автових сирен. В однім і другім крилі брами розміщені типові турецькі каварні, де в часі денної горячі Араби в своїх ріжноманітних колірових одягах сидять на низьких софах з заложеними під себе ногами та зі стоїцьким спокоєм, неначе не обходить їх цілий світ, курять свої оригінальні файки, що мають вигляд фляконів. Вони у споді наповнені водою, а на верха димить ароматичний тютюн.

Вїхавши через браму в місто, зараз на слідуючій улиці наші авта здержалися, бо вулички старинного Єрусалиму такі вузенькі, що хіба їздець на коні або ослі перетиснеться ними. Кождий з нас забрав свій клунок і ми пішли до призначеної нам на час побуту в Єрусалимі гостинниці ОО. Францішканів. Гостинниця простора, вигідна і так уладжена внутрі, щоб найменше доскулювала спека. Годину часу, яка оставала до обіду треба було вжити на купіль, щоб позбутися пороху, який змішаний з потом покрив лице, руки, шию і груди якоюсь брудно-цеглястою поволокою. Точно о першій годині дали знак на обід. До просторої їдальні зійшлися гості, що в той час мешкали в гостинниці, — всіх понад двісті осіб. Перевагу мали Італійці; та були й інші европейські й позаевропейські народности. Були епископи, світські священики й монахи, були також світські люди, пані, професори, студенти, то що. Кождий займав місце назначене числом його кімнати.

Підчас обіду провідник нашої ґрупи оповістив, що о 5 год. по полудні, коли літня спека уступить та злагідніє воздух, удамося в процесіональнім поході до церкви Христового Гробу. Маючи три години часу по короткім відпочинку я ще раз перечитав собі точно історію Божого Гробу і тих будівель, які на просторі століть повставали на найсвятіших місцях, т. є. на Голгофті й на гробі Божественного Спасителя. Перед моєю уявою пересувалися цілі ряди в блискучих панцирах узброених хрестоносців, що з хрестом на грудях і з мечем в руках спішили з святим геройським запалом освободжувати святі місця з рук фанатичних і кровожадних мусулман. Бо хоч хрестоносні походи мають свої відємні сторони, всеж вони свідчать про велике одушевлення для Христа, про живу віру, про дійсно лицарського духа й про щиру, майже дитинячу побожність, — словом про все те, чого дуже бракує нашому поколінню.

Святий Гріб, його первісний стан і його історія.

Про первісний вигляд Христового Гробу можна виробити собі поняття на основі поодиноких висказів Євангелія й порівнуючи їх з існуючими в Єрусалимі старожидівськими гробами. Зі св. Письма знаємо, що гріб де спочало св. Тіло Христа, був викутий в скалі на узбіччі Голгофти у віддалі яких 70—100 кроків від місця розпяття (Мт XXVII, 59; Мк XV, 46; Лк XXIII, 53). Се був гріб призначений лиш на одну особу, а не родинний гробовець, що можна заключати зі слів євангелиста Матея (XXVII, 60) і про що виразно свідчить Евсевій з Кесарії, котрий був наочним свідком віднайдення того гробу за часів Константина Вел. Вкінці сей гріб так був уладжений, що тіло спочивало на каменій лавці при одній стіні в противенстві до інших гробів, де тіло помершого вкладали в викуті заглиблення в формі ніш. Магдалина „бачила двох ангелів, що сиділи в білих одежах, одного в головах, другого в ногах, де лежало тіло Ісуса“ (Йо XX, 12).

Крім того, як виразно виходить з Євангелія, гріб Спасителя мав три части; передсінок (atrium) отвертий на зовні, досить широкий і достаточно освітлений соняшним світлом: у стіні напроти вільного входу був низький отвір так, що хотячи увійти через нього до середини, треба добре зігнутися. Сей отвір привалювано великим і тяжким каменем; відтак доперва була властива гробниця з камяною лавкою, призначеною на померше тіло. І на тій лавці спочивало пресв. Тіло Христове обвите плащеницею.

Щож тепер остало з того первісного Христового гробу? Історія свідчить, що від перших днів по Христовім воскресенню св. гріб був у надзвичайнім почитанню апостолів, учеників і учениць. Його істнування і місце так історично засвідчені, як ні одно славне та памятне місце на землі. Вже в навечеря великої пятниці при похоронах Христа побожні невісти стояли при гробі дивлячися, де зложено Христове Тіло. Вони плакали при тім гробі в часі похорону, а тішилися і раділи з апостолами, Петром і Йоаном на вістку про Його славне воскресення. Йоан, улюблений ученик Спасителя і наочний свідок Його смерти й воскресення, по яких 50-ти літах по збуренню Єрусалиму описує той гріб так живо й вірно, що з сього видно, яке дороге було для нього це місце. Про місце гробу знав та переказав єрусалимській христіянській громаді апостол Яков молодший, перший епископ Єрусалиму, замучений 62 р. по Хр. та його наслідник на епископськім престолі Сімеон, котрий також погиб мученичою смертю за Траяна около 100 р. по Хр. Аж до здобуття Єрусалиму Гадріяном (135 р. по Хр.) сторожило Господнього гробу 13 єрусалимських епископів. Вправді в часі облоги Єрусалиму Титом христіяни, памятаючи пересторогу Спасителя, опустили на короткий час Єрусалим і пішли зі згаданим висше епископом Симеоном до місцевости Пелля за Йордан. Та по відході Тита вернули до зруйнованого міста, щоби знов обняти в посідання гріб Спасителя. Про те все докладно свідчить найстарший історик Церкви, Евзевій, епископ Кесарії в Палестині й ровесник цісаря Константина.

Коли відтак 130 р. по Христі цісар Гадріян прибув до Палестини, заборонив жидам обрізання, а Єрусалим відбудував на чисто поганську військову кольонію під назвою „Елія Капітоліна“. Також для наруги з христіян і святих місць роспяття й воскресення повелів ті місця присипати землею і відтак збудувати поганський храм богині Венері. Та сею наругою зділав, що полишив безсумнівний знак, де находився святий гріб. Коли відтак Константин дав повну свободу христіянській релігії, а перший вселенський Собор у Нікеї порішив для відсвяткування 20-ліття володіння Константина місце Христового воскресення так прославити, як воно заслугує з огляду на святість і загальне почитання, потребували лиш усунути зверха поганський храм і землю, щоб найти Христовий гріб і Голгофту. Висше названий історик Евзевій так описує сю подію: „Коли усунули перший насип, запримітили властиву почву землі, а дальше понад сподівання всіх вилонився достойний і святий гріб спасительного воскресення; гробниця святкувала воскресення подібне до воскресення Христового, бо довший час закрита в землі, на ново вийшла на денне світло“.

Та при тім відкриттю гробу змінено його вигляд: довкола Христового гробу усунено скалу в тій ціли, щоб можливо було над гробом поставити відповідну церкву. Тим чином гріб Христа прибрав форму зовсім відрубного гробівця. Його відтак відповідно обтесали і прикрили срібними позолочуваними плитами. Коли потому в 614 р. Перзи заняли Єрусалим, то вправді знищили й обрабували Церкву, та самого гробу не нарушили. Доперва 1010 р. Гаріот, ґубернатор Рамлі, на приказ фанатичного халіфа Гакіма знищив та зруйнував скалу так, що остала лиш камяна лавка, на котрій лежало пресв. тіло Христа. Над сею лавкою удалося христіянам по короткім часі поставити малу каплицю. Ту каплицю від фундаментів відновив 1555 р. францішканин О. Боніфатий з Ґрузи і при тій нагоді камінь, на котрім спочивало Христове тіло, обложив алябастром. Пожар, який знищив церкву св. Гробу 12 жовтня 1808 р., також сильно ушкодив саму каплицю. Тоді схизматики Греки насильно забрали для себе се св. місце, відбудували спалену церкву й також поставили нову каплицю над самим гробом. І церква й та каплиця стоять по нинішний день.

Так в коротких начерках виглядає історія самого св. Гробу Христового.

о. М. Каровець ЧСВВ

Найбільше поширений катол. орган

Історія „Місіонаря“ від його оснування аж по сегодня.[1])

Жовківська друкарня при монастирі ОО. Василіян основана в 1895 р. Машину і черенки спроваджено в днях 11—14 серпня а 22 серпня отворено друкарню до публичного вжитку. Почин до того діла зробив місцевий ігумен о. Кипріян Козловський при матеріяльній підмозі о. протоігумена Климента Сарницького. Ціль оснування друкарні була: видавати релігійні книжки для народу. В перших двох літах не було матеріялу для печатання, тому неневне було дальше істнування печатні. Поміг знов о. Сарницький. Він зачав переводити „Правди Вічні“ К. Россіньолія (досі вийшло IV-е видання по українськи). Вони виходили випусками. В грудні 1896 скінчено друк тої книжочки. Відтак поміг друкарні о. Андрій Шептицький, тодішний ігумен львівського монастиря. На початку січня 1897 року дав до друку рос. книжку п. н. „Царство божіе в мірі“ в 600 примірниках, відтак у березні книжочку: „Памятка місії“ в 20.000 примірниках.

В квітні 1897 р. задумав о. Шептицький разом з о. Філясом видавати „Місіонаря“ і за кілька днів привіз рукопис до печатання. Перше число вийшло 1 мая 1897, в 20.000 примірників. Редакція була у Львові. Редактором був о. Плятонід Філяс. Також кардинал Сильвестер Сембратович дав до печатання „Псальми“, пояснення в прозі і поезії о. Івана Любовича з Острова під Тернополем. По році перенесено редакцію „Місіонаря“ зі Львова до Жовкви. Редактором дальше був о. Філяс.

„Місіонар“ був з початку малий обємом, мав усього 16 сторінок.[2]) Сторінка друку була 14.5 цм. висока, 9 цм. широка. (Тепер „Місіонар має 24 сторінки, 4 сторінки окладинки, разом 28 сторінок, також обєм сторінки більший, бо має 20 цм. висоти, 11.5 цм. ширини). На кождім числі була апробата церк. власти тими словами: „Одобр. Орд. Ч. 573 16/4 1897. Кардинал Сильвестр“. Ні редактор, ні видавець не підписувалися, лише при кінці була підписана друкарня.

Як лиш появився „Місіонар“, зачав поширювати католицький світогляд. „Місіонар“ відразу здобув собі симпатію. За ним був великий попит. Його розхоплювали передівсім селяни, спрагнені божого слова в своїй рідній українській мові. На однім тільки відпусті в Крехові 1897 р. розійшлося 1146 примірників, в Стрию 1500. Митрополичий Ординаріят поручив „Місіонаря“ дуже прихильно письмом з 29 мая 1897. Таксамо горячо поручив його перемиський Ординаріят письмом з 12 липня 1897, а станиславівський письмом з 12 червня того самого року.

В роках 1897—1900 одно число „Місіонаря“ коштувало 2 кр. (крайцарі), річна передплата виносила 24 кр. Від 1900 р. річна передплата вже 1 кор. 20 сот., а число 5 сот. Апробату на „Місіонаря“ по смерти кардинала Сембратовича давав митрополит Юліян Куїловський. Він підписаний ще на 1-ім числі 1900 р. з датою 10/I 1900, а від другого числа з датою Перемишль 16 н. ст. січня 1900 підписаний вже: „Константин еп.“. Від 1901 побільшено трохи обем сторінки „Місіонаря“ з 14.5 цм. висоти а 9 цм. ширини, на 17.5 вис., а 10.8 шир. Сторінок було таксамо 16. Від 1897—1900 печатано „Місіонар“ у 20.000 примірників. Від 1900 р. редактором став о. Лазар Березовський. В 1900 і 1901 печатано „Місіонар“ у 16.000 примірників, 1902 р. у 14.000, в 1905 — 15.000, в 1904 знову 16.000, в 1905 — 14.00, в роках 1906, 1907 і 1908 ще менше, бо лиш 10.000. Найменше печатано „Місіонаря“ в 1909 р., бо лише в 9.000 примірників. В 1910 р. редактором „Місіонаря став о. Епіфаній Теодорович. В тім році вийшло вже 10.000 примірників „Місіонаря“. В 1911 печатано вже знов 16.000 прим., в 1912 ще більше, бо 19.000. Від липня 1911 р. редактором став о. Яким Фещак і редаґував „Місіонаря“ до серпня 1914 р. В 1913 виходило 19.000 примірників, розуміється що місяця. 1914 р. печатано 18.000 до серпня, а в серпні „Місіонар“ перестав виходити через російську інвазію.

В часі війни виходив наш „Місіонар“ цілий рік 1915 в Хорватії, в Загребі лише в 1.000 примірників. Редактором у тім році був о. Іван Пришляк. Форматом був „Місіонар“ менший як в Жовкві, бо число мало лиш 8 (вісім) сторінок, але й се було для наших бідних збігців на чужині великою потіхою прочитати свій рідний часопис, до котрого так привик наш нарід від довгих літ у своїм Рідним Краю. В тім 1915 році виходив „Місіонар“ правильно цілий рік. Хоч яке тяжке життя на еміґрації, всеж таки „Місіонар“ виходив, бо помагали нам католицькі Епископи. Велику поміч для видавання „Місіонаря“ в Загребі дав наш Преосв. Дионізій Няради, тоді ще ректор гр. кат. Дух. Семинарії в Крижевцях, висвячений в церкві ОО. Василіян св. св. Сергія і Вакха в Римі болгарським митрополитом Лазарем Младеновом 9 січня 1915. Ось що писав „Місіонар“ у 10 числі за жовтень 1915 р.:

„Преосв. Дионізієви треба завдячити, що „Місіонар“ серед теперішних тяжких обставин зачав знову на чужині виходити. Они то перші піддали сю гадку. Они нас заохотили до сего діла, та своїм датком помогли до напечатання першого числа, а й молитвенник, який ми зладили на чужині для нашого українського католицького народу — вийшов також при їх помочі. Достойний киязь Церкви хотів бодай дрібку потіхи влити у зболілі серця розкинених по всіх усюдах українських збігців“.

Подібно писав „Місіонар“ у 12 числі за грудень 1915 р.:

„Дякуємо Високопреосв. Митрополитови Загребському Ексцеленції Д-рови Баверови, що рівнож прийшов нам з помочю грошевою в самім початку видавництва, дальше Апостолятови св. Кирила і Методія в Загребі і Любляні, які нас своїми датками підпомогли“.

Також завдячує „Місіонар“ богато ОО. Єзуітам в Загребі, які займалися печатанням „Місіонаря“ і його розсилкою.[3])

По повороті до краю видавав „Місіонаря“ знову о. Березовський в 1916 і 1917 р. В 1918 видавав вже о. Філяс аж до 1927 р. з винятком одного 1919 року, бо того року зовсім не виходив „Місіонар“. Через чотири роки, то є: 1916, 1917, 1918 і 1920 печатано „Місіонар“ у 10.000 примірників. В 1921 р. печатано вже 13.500, 1922 р. — 19.000 прим., в 1923 р. — 20.000, в 1924 р. — 15.000, в 1925 знов 20.000, в 1926 р. — 19.000, в 1927 р. 22.000. В тім році був редактором вже о. Маркіян Марисюк. Він вів редакцію до листопада 1932. За його редакції „Місіонар“ досяг найвищого числа, бо в 1928 р. розсилано 30.000 прим. А що приходили ще замовлення, то редакція мусіла ще раз відбивати цілих 4.000 примірників. Від 1924 управа друкарні завела у себе стереотипію. Те уліпшення завів тодішний ігумен і редактор „Місіонаря“ о. Філяс. Паперові матриці переховується, і в разі потреби відливається з матриць оловяні плити і допечатується кілько треба. Так допечатано в 1928 р. 4.000 примірників і в 1922 р. знову 1.500 примірників. В 1928 р. розійшлося отже 34.000 примірників „Місіонаря“. В 1929 р. випущено з друкарні відразу 34.000 примірників. Найвище число „Місіонаря“ вийшло в 1930 році, бо 37.000 примірників. В 1931 р. впало число „Місіонаря“ на 30.000 таксамо і в 1932 р. видруковано лише 30.000, мусілося однак допечатати ще 1.500 примірників. В 1933 р. з причини кризи печатано „Місіонаря“ лиш у 25.000 примірників. В II-ій половині 1933 року відпало півтора тисячі передплатників так, що на сей 1934 рік випечатано перше число в 22.000 примірників, а на лютий і березень лише по 18.000. Однак майже щодня дістає Редакція або нові замовлення, або збільшається число тих примірників, котрі висилалося на давніші адреси.

Крім місячника „Місіонаря“ зачав о. Березовський видавати календар „Місіонаря“ від 1901 року. Перший раз випечатано 5.000 календарів. Показалося що нарід мав велике довіря до Видавництва ЧСВВ в Жовкві, бо був такий попит за календарем, що вже на рік 1902 мусілося друкувати 25.000 примірників, таксамо на 1903 р. знов 25.000. В 1904 р. вийшло 16.000 календара, таксамо як і „Місіонаря“. В 1905 р. видано знов 16.000, в 1906 — 15.000, і те саме число є в рр. 1906, 1907, 1908, 1909, 1911. В 1910 вийшло 14.000. Замітне притім се, що в роках 1906 аж до 1911 виходило найменше число „Місіонаря“, бо впало на 10.000, а в 1909 аж на 9.000. В 1912 р. і 1913 вийшло 20.000 календарів. На 1914 рік випечатано 15.000 календарів. В 1915 не друковано календаря, аж як Редакція „Місіонаря“ вернула до Жовкви, випущено таке саме число календаря, як і „Місіонаря“, то є: 10.000 на 1916 рік. Таксамо по 10.000 примірників календаря видруковано на 1917 і 1918-ий рік. В 1919 не виходив ні „Місіонар“, ні календар, таксамо не вийшов календар 1920 і 1921 року, хоч „Місіонар“ вже виходив. В 1922 р. вийшло 14.000 примірників календара, 1923 — аж 20.000, відтак через сім літ, то є від 1924 до 1931 друковалося по 10.000 примірників календара в р. 1931 — 7.000, а в останніх трьох роках, то є: 1932, 1933 і на 1934 друковано календар лише в 5.000 примірників. В листопаді 1932 обняв редакцію о. Рафаіл Криницький і редаґував „Місіонаря“ до грудня 1933, від грудня 1933 редактором „Місіонаря“ є о. М. Каровець. Замічу при тім, що календар „Місіонаря“ переважно видавав кождоразовий редактор „Місіонаря“. Через три роки видавав календар о. Й. Скрутень, а одного року о. К. Полишко.

Коло поширення „Місіонаря“ богато заслужилися деякі священики. „Місіонар“ найбільше розходиться у Львові: при архікатедральнім храмі св. Юра, при Успенській церкві (взірцево підпирає „Місіонаря“ Впр. о. Горчинський), далі розходиться „Місіонар“ при церкві св. Петра і Павла, при церкві ОО. Василіян і ОО. Студитів, богато примірників розходиться при катедрі в Перемишлі і при церкві ОО. Василіян. Дуже богато „Місіонаря“ розходиться в Станиславові, відтак йде Тернопіль, Дрогобич, Кристинопіль, Золочів, Сокаль, Крехів. Понад сто примірників йде до

---

1) Довгий час „Місіонар“ був найбільше поширеним орґаном в українській мові. (Тепер найбільше поширений орґан п. Ів. Тиктора „Народня Справа“). Одначе й тоді те поширення було розмірно мале, то значить, коли його порівнати з поширенням подібних орґанів у інших народів, навіть далеко менших числом. Про причини того редактори й адміністратори „Місіонаря“ моглиби сказати богато поучаючих річей. Думаємо, що навіть треба буде про се заговорити прилюдно, бо се може причинитися до поправи відносин під тим оглядом. — Ред. „Нової Зорі“.

2) Світлину першого числа „Місіонаря“ гл. в „Місіонарі“ ч. 53/1927 р. в статті о. Й. Скрутня п. з. Трийцятьліття „Місіонаря“ ст. 107—112.

3) Гл. „Місіонар“ за січень 1915 р., де апробату дав Д. Няраді, поміч. Адмін. еп.

Кракова, відтак до Варшави і до Черновець. Найбільше поширений „Місіонар“ в станиславівській дієцезії, відтак йде львівська архідієцезія. Понад 1.000 примірників висилається до Америки, Канади і Бразилії. З того коло 500 бере сама Канада, відтак Бразилія, вкінці Америка. Йде кілька примірників і до Аргентини, кілька до Уруґваю, де живуть наші переселенці. Кільканайцять примірників йде до Відня, до Берліна і до Франції. Розуміється само собою, що якесь число „Місіонаря“ йде на Закарпаття, до ЧСР і до наших заточенців на Волинь, Поморя і до таких міст як Катовиці, Лодзь і другі.

В обмін висилається „Місіонар“ не лише нашим укр. Редакціям в Галичині, але також на Закарпаття, до Югославії, до Редакції ґазети „Руски Новини“, що виходять у Пишкоревцах, „За Русинох у кральовини Юґославиї“, до кат. польських ґазет в цілій Польщі і німецької протестантської в Познані. Крім того висилаємо „Місіонаря“ в обмін до всіх католицьких Редакцій з подібним напрямом і заграницю отже до Австрії, до Анґлії, Італії до двох редакцій, до ЧСР, маємо обмін з хорватським і словінським орґаном Апостольства Молитви, литовським, лотишським, еспанським і французьким. Поза Европою обмінюється „Місіонар“ з арабськими католицькими місячниками в Сирії; в Харбіні, з бразилійськими в Ріо де Жанейро (видаваний по португальськи[4]), з арґентинським в Буенос Айрес і з мексиканським. Навіть наші укр. евангелики та сектанти обмінюються з нами своїми виданнями. Роблять се й німецькі протестанти. Одні лиш православні не хотять з нами обміну...

В поширюванню „Місіонаря“ богато помагають нам світські люди так з інтеліґенції як і селяни. Деякі наші пані се правдиві апостолки в поширюванню католицької преси. Зате сумний обяв спостерігається у богатьох священиків, котрі ще досі не розуміють значіння католицької, популярної преси і нічого не роблять для її поширення, ба — часом навіть ставлять перепони в поширюванню „Місіонря“. Маємо на се сумні докази і то не виключно зі сторони т. зв. твердих, бо є і „тверді“, що читають і поширюють наш орґан, але є духовні отці, і то з голосним, бо дай на свою околицю іменем, котрі в справі „Місіонаря“ займають дивне і не все похвальне становище. Доказом рівнодушности значної части нашого духовенства для католицької преси є се, що на 3,500.000 Українців католиків в Польщі виходить тепер одинока чисто релиґійна католицька, популярна ґазетка „Місіонар“ і то всього в 18.000 прим.! У Поляків є кількана цять релиґійних часописів і розходяться вони в великім числі. Кождий Чин видає там побожні часописи а найбільше ОО. Єзуіти, Пальотини, Домінікани і др. Один єзуітський „Посланец“ має 140.000 передплатників, а ще більше „Рицеж Непокаляней“. Словінців нема і половини того, що нас, в Польщі, бо ледви 1.400.000, а у них далеко більше поширена католицька преса...

Література: „Місіонар“ 1897—1934., передівсім ч. 1. з 1897. річник 1915, 1927. Стаття о. Й. Скрутня: Трийцятьліття „Місіонаря“ в ч. 5. стор. 107—112.

Лѣтопись печатнѣ ОО. Василіянъ въ Жовквѣ вѣдъ самого початку основані чи. Рукопис бр. Германа ЧСВВ. Ркс доведений до 1911 р.

[4]) Наш укр. часопйс „Праця“ недопущений до Польщі.

Оригінальні богослужебні вина з ґарантійною опаскою, висилаємо для Всеч. Духовенства в живностевих пачках в ціні по:

Австрійські	зл.	2·80
Токайські	„	3·20
Еспанські	„	4·40

Доставці богослужебних вин
М. С. КОЗЬОЛ
Львів, Домініканська 3.

Гітлер хоче говорити з Дольфусом

Преса доносить: Інспектор гітлерівців на Австрію Габіхт має уступити ізза його непорозуміння з Гітлером щодо тактики Німеччини супроти Австрії. Гітлер хоче переговорювати з Дольфусом на таких умовинах: 1) До правительства Дольфуса має ввійти один гітлерівець. 2) Всі партії в Австрії мають бути розвязані. 3) По році відбудуться вибори до австрійського парляменту або плебісцит, котрий рішивби про взаємини між Німеччиною й Австріею.

З листів до Редакції

Як плєніпотент пчіл моєї пасіки уповномочнений ними прошу Вас помістити в Вашій цінній часописі отсе спростування лікарського фейлєтону поміщеного в числі 17 з 8. III. 1934 р.

Неправдою є, немовби пчоли в нашій околици в котрій небудь пасіці когонебудь денебудь і колинебудь вкусили (може це роблять пчоли в Вашій пасіці), — зате правдою є, що пчоли взагалі кусати не вміють, але за те „жалять“ або „тнуть“.

Я пасічникую від 50 літ і мені не трапилося і не чув я ні від мого батька, ні від діда, аби пчола когонебудь вкусила. Не згадує про це, щоби пчоли кусали ні Архипенко в своїм творі про пасічництво, ні покійний о. Михалевич в книжечці виданій Товариством „Просвіта“ ще за головства нашого заслуженого діяча о. Омеляна Огоновського, нема такого і в правничім словари Дра К. Левицького.

Кусати може пес як се виразно ствердив наш покійний професор Верхратський, „Сомом“ званий, великий авторитет в области зоольоґії і відомий автор праці про бойківські говори (се не значить, щоби Бойки говорили, що пчоли кусають!).

Кусати може від біди кінь, кусати може й українська ґазета, — але пчола ніколи.

Сподіюся, що помістите мені старому отсих пару слів правди, щоби не ширилася злобна видумка на пчіл, до котрих автор згаданого фейлєтону має очевидно якусь анімозію.

З правдивим поважанням

Старий пасічник.

Примітка Редакції: Містимо сей лист, бо він не тілька влучно простує помилкове вжиття слова, але відзначається також правдивим гумором.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ

„Андрей“ на засланні *)

„Хвалите його во кимпаніх доброгласніх“

Прйсвячую памяти мойого вуйка.

„Андрея“ вивезено в 1915 році; старий Лучка добре се памятає, якби воно діялося нині. Вивезено перед самим „Чесним Хрестом“.

В селі того дня був такий плач, лемент і веремій, така замішання, якби судний день прийшов на село. А вечером все затихло. Село якби вимерло.

Старий Лучка тямить і хрестини „Андрея“ в 1890 році, на самого „Петра і Павла“. Лучка мав вже тоді 52 років. Бо старий Лучка роджений ще за панщини, — 23 жовтня 1838 року; в селі нема вже старшого від нього. Він богацько дечого бачив і пережив. При самому війську вислужив шість років, а під Кеніґрецом так його Прусак рубнув через плече шаблюкою, що вісім тижнів перележав у шпиталі. Більше як двацять років в селі війтував, більше як сорок був при церкві старшим братом і провізором; ще за небіщика старенького о. Локрицького.

Старий Лучка тямить також добре чудакуватого, розбільного дідича Пашкевича, котрий в 1865 році переписав оба свої села на Народній Інститут у Львові, щоби з них виховувалися в інститутській бурсі вбогі хлопці. Пашкевич був без сімї і скупиндряга хоч куди! Мав лиш копельчаків по селу і бувби того запису сам зі себе не зробив, якби його до того не зумів наклонити покійний священик Локрицький, котрий хоч старенький дуже побивався за тим Народнім Інститутом і за тверезістю. Бо як знесено панщину і хлопів наділено ґрунтами, — Лучці було вже тоді одинацять років, — нарід сильно розпився, а заки людей спамятали до чого се веде, богацько добра пішло на марне.

Тоді й небіщик Пашкевич скуповував і вимінював ґрунти й ліси і так знав вимірковувати, що збив маєток; ті всі луги над рікою і ліси були колись хлопські. Село якби прочувало, що з того запису на інститут не буде хісна ні народові на селові і ворогувало на Пашкевича до кінця його віку. Але — перегаяли і пропало.

Давно стара церковця не стояла на тому місці, що нинішна, але на кладовищі. Та вона розлетілася від старости. Самої церковці Лучка вже не тямить; лишень одну стіну з неї, котра залишилася і довгий час стирчала на кладовищі, а Лучка й інші гульвіси зі села спиналися по ній на черешні.

Коли стара церква завалилася, а бідне село відразу не годне було спромогтися на нову, громада тимчасово, трохи зі старого матеріялу, трохи зі свойого ліса, поставила на приходському обійсті малу капличку і там довгі роки правлено богослуження. На нову церкву люди складалися, але не квапилися. А старенький священик Локрицький не наглили, бо старі люди не люблять ніякої новини. Аж коли тимчасова капличка стала тісна, бо нарід розродився і повстала загроза, що завалиться, треба було доконче братися за бу-

*) З оповідань Василя Маковського, які помістила „Нова Зоря“, кожде має зовсім інакший характер. Се свідчить про многогранність таланту сего автора. Більше оповідання п. з. „Андрей“ на засланні, котре отсим зачинаємо містити, належитиме в літературі до тих зразків творчости, які не даються критикам вбгати вповні в ніяку шуфлядку і роблять їм великі клопоти. Річ в тім, що се оповідання очевидно тенденційне (його тенденція виразно католицька) і при тім воно як твір мистецтва абсолютно нічого не тратить на тій тенденційности, а навпаки, — зискує вагою психічного змісту. Щодо роду творчости то се оповідання Маковського належить до поважної епіки, бо відповідає всім її вимогам: 1) Тут є мистецьке і місцями навіть високо поетичне оформлення теми. 2) Тема представляє важну для народа справу: історію дзвона, з котрим звязана релиґійна й церковна ідея, велика праця, велика жертвенність і велика любов поодиноких людей і цілого села. 3) Автор представляє нам ту важну історію на тлі події великої ваги, а саме світової війни. Мимоходом кажучи се перша белетристична спроба Українця, представити як на тлі великої війни дозрівали, евентуально ломалися ідеї, котрі в нас ферментували перед війною. 4) Спосіб представлення людей, річей і подій такий поглядовий і релефний, що маляр мігби на підставі сего епічного оповідання дати прегарні дуже змістовні картини типів і сцен. 5) Оповідання під оглядом нарративним розвивається з великою правильністю, котра доходить до монументальности. 6) Мова оповідання поважна і піднесла. 7) На підставі сього твору можна собі уявити людей з різних верств суспільних, простих і з інтеліґенції, духовної і світської, урядників, орґанізаторів, аґітаторів і т. п. разом з їх душевним нутром і спонукою їх діяльности. 8) З огляду на те, що твір оснований на подіях правдивих, можна його розробити в цілий цикль епічних творів. — Редакція.

Осип Назарук

По наших монастирях

До Крехова!

Зміст: — Виїзд — Історичні спомини по дорозі до нашого найбільшого монастиря. — Таємничий схимник і гетьман Жовківський. — Тут у Крехові було колись 5 церков і Ставропігія. — Тихо, зовсім тихо, тільки шумлять великанські дерева — Яка головна ціха монастиря в Крехові? — На чім полягає духовий чар його? — Злаки. — Таємниці букового ліса — Як гомонять століття.. — „Хочу пощадити обитель сію“.. — Крехів і Київ. — В півтемряві церкви св. Николая — Дуб і липа, всі вікна в кольорових вітражах. — Іконостас ріжних стилів. — Св. Василій чи св. Николай? — Чудотворний образ Матери Божої Верхратської — Привезені з Риму мощі — Що найгарніше в крехівськім монастирі? — Як дзвонять крехівські дзвони — Гарна бібліотечка в Церкві. — Посілости монастиря. — Розмова з монахом, що вже 40 літ в Чині. — Як лящать крехівські соловії. — Цінна бібліотека монастиря — Франко і Соловєв. — Россія, ех Россія, якаж ти гарна і велика, а яка дивна і дурна! . — Роздумування над долею Росії й України. — Лісом до печери Іоіла. — Враження повного спокою. — Опис нутра печери та її оточення — Думки про суть чоловіка ..

I.

В суботу, 7 вересня 1929 р. о год. 7·40 рано виїхав я з о. ігуменом Теодозієм Галущинським з головного двірця у Львові до Крехова. Їдеться на Жовкву й висідається одну стацію далі, в Глинську. Там застали ми вже монастирські коні з візком і дві бунди, бо студено було. День передтим була велика спека й у Львові перун вдарив в електричну централю та знищив проводи так, що все місто від год. 9 до 2 вночи було без світла, — якраз коли приймали чужих гостей, що приїхали на Східні Торги...

Попри видні ще окопи, з котрих в часі останної українсько-польської війни наша артилерія стріляла на Жовкву і попри місце, де стояв табором Гетьман Дорошенко, що покарав Крехів за убиття з гармати вождя татарського відділу, його союзника — доїхали ми за яку годину до монастиря. Він так укритий в лісах, що треба підїхати аж майже під саму браму, щоб уздріти сей найбільший з монастирів Чина Св. Василія Великого.

Вїздова, оборонна брама, камяний мур з баштами довкруги. Все дуже добре збережене і заховане*). Як на кріпость — невелика вона: оборонний мур оточує всього яких 5 морґів простору. А пречінь тої невеликої кріпости ніколи не здобуто!..

В році 1918, році закінчення великої европейської війни, припадало 300-ліття основин сего монастиря. Оснував його прибувший невідомо відки схимник о. Іоил, у скалі, „На камені“, над присілком, що називається Фійна, недалеко нинішного монастиря, в печерах, досі збережених. Коронний гетьман Станислав Жовківський подарував ґрунт під монастир під горою Побійною й побудував дві церкви: Преображення Господнього і св. Николая. Остання й досі стоїть. В часі найбільшого росквіту було тут 5 церков, як оповідали мені монахи. Розбудова наступила вже з жертв зібраних нашими ченцями.

З історичних дат монастиря важніші отсі: Дня 19 лютого 1628 Кирило, патріярх царгородський, надав йому привілей Ставропігії. В 1638 помер основник монастиря Іоил. Коло 1670 скінчено будувати укріплення монастиря і вже 1672 відпер він напад Татар, ще як православний монастир, союзників православного Гетьмана Дорошенка (св. Унію приняв сей монастир в р. 1721). Новіціят ОО. Василіян був тут здавна, бо вже в р. 1668 скінчив його тут пізніший епископ Йосиф Шумлянський.

Дійсно, лучше місце на новіціят трудно знайти.

До важніших добродіїв монастиря належали кн. Сопіги (Володислав і Олена), Ева Стадницька, Анна Могилянка і львівський міщанин С. Красовський. Які люди! Які часи!...

II.

Сиджу в келії ч. 16 з видом на густий ліс і пишу. Тихо. Зовсім тихо. Тільки час до часу зашумлять великанські дерева. Як його схарактеризувати, сей монастир, щоб читач міг уявити собі його „духове нутро“?

Се монастир п о в а ж н и й. Повага — головна його ціха. Довкруги не видно ніяких людей, ніякого руху. Тільки ліс шумить, здоровий, густий і прекрасний. Як монастир у Жовкві се головний центр видавничої діяльности Василіян, звідки вони — що так скажу — кидають на весь край задрукований папір, так монастир у Крехові се головний центр назрівання василіянського духа. Тут пригадується опис враження з Оксфорду, який я недавно читав:

„Чар сих дивних місць, заповнених думкою, молодою амбіцією і мріями про славу“ — Божу.

Мені тут жалко стало моєї молодости і молодости всеї нашої молоді, коли я сьогодні побачив кількадесять молодих новиків, як вони входили до рефектаря (їдальні) на обід. Чого жалко? А жалко того, що наша молодь, вступаючи в публичне життя, не знає, що в нас існують такі місця, де себе приносять в жертву Богу і народови свому ради наших молодих хлопців. Хочби раз у молодім життю своїм подивився ти, молодий брате, подивилася ти, молода сестро, на таке місце! Та не в часі празника, коли десятки тисяч нашого народа возами і пішки напливають сюди й закриють всю околицю. Ні! В часі коли нікого з чужих тут нема зайди сюди і подивися з серцем без злоби і без глуму в душі. Зайди і подивися, і застановися, а відчуеш і зрозумієш, що коли не булоб таких осередків, де приноситься свята гекатомба жертв усего життя наших молодих людей, — то вже давно не булоб нашого народу... Роздьобалиб його до решти...

Ти може думаеш, що се жарт чи дотеп? Ой, ні! Се правда. Справди її сам! Оден раз вистарчить подумати тут, подивитись. Але дійсно подумати. А вмієш ти думати? Ану, відложи читання і спробуй.

Якіж тисячі наших молодих хлопців перейшли сюди попід камяну браму монастиря сего, жертвуючи життя своє! Які сумніви мусіли битися в їх серцях і думках! Які ріжні спонуки приводили їх сюди! Онде стоять вони — за три віки-століття — барвистим килимом облич перед очима душі моеї. Одні вступали може з понук менше ідейних, другі з правдивої побожности та з покликання. Хто не має покликання, той звичайно не видержує навіть першої проби новіціяту. Є ріжні-преріжні спонуки вступати до монастиря. Досвідчені люди кажуть, що нпр. бажання родичів приводить до монастирів коло 10% всіх монахів, котрі з бігом часу полюбили монаше життя й відчули в собі правдиве покликання. Ніхто з людей не годен збагнути всі тайни великих рядів нашої молоді, що тут жертвувала жит-

*) Сі два зовсім ріжні поняття наші „письменники й журналісти“ постійно і безнадійно мішають!

дівлю нової, мурованої церкви. Та старенький Локрицький ще лиш місце під неї визначили; вже не встигли її будувати.

Вмерли в 1877 році.

Після старенького священика Локрицького прийшов до села молодий священик — Бездольський і він розпочав будівлю нової церкви, але її теж не докінчив. Його взяли до Борщева, а тут дали на пароха покійного священика Белішевського. І за них нова церква скінчилася.

Священик Локрицький мали величний похорон. Понаїздило богато священиків і панів з Інституту зі Львова. А похорон провадив канонік у мітрі і при жезлі. Аякже... Так їх звеличали після смерти за те, що вони придбали два села для Народнього Інституту. Вони такі були, що про себе мало дбали. Мешкали в такій „резиденції“, що другої такої кучі в селі не було. Ні одно вікно, ні одні двері в ній не допиралися. Стара споконвічна, валькована хата запалася до половини в землю, а в слоту текло через неї як через решето. Але священик Локрицький не давали собі й говорити за нову „резиденцію“.

Все мовляли: „Найперше — церква. Се найважніший будинок в селі“.

Священик Локрицький, колиб хотіли, могли в тому часі безпечно надбати для своеї сімї чимало майна. Хочби й від самого Пашкевича, котрий для їх слова мав великий пошанівок. Коли зуміли його намовити до того запису на Інститут, булиб зуміли і — для себе. А вони як відумерли сімю, ледве лишили для неї маленьке ґаздівство край „Зарудя“; хатину, огород і кусник левади. Тілько всего.

І те дісталося в такі руки, що краще не говорити...

Інші були часи, інші люди.

Для покійного Локрицького вимурував Інститут на кладовищі склеп на труну; над склепом капличку, побиту бляхою, яку нарід досі називає капличкою Локрицького. Так вшанували їх память ті люди, що тоді управляли Народнім Інститутом. Зате при сих, що ним нині управляють, — гріх і сором казати — та капличка валиться. Стіни потріскали. Каміння з фундаментів розкрадають. Бляху на дасі пережерла ржа. Хрест звалився. Долівка стухлявіла. Вікна повипадали. Двері розсохлися... Небавки ціла капличка завалиться! Так теперішні завідовники народнього майна „шанують“ память свойого добродія...

Старий Лучка бачив, як се майно повставало з нічого і як виглядало за давніших завідовників, коли ним орудували священик Белішевський; а що з нього тепер! Ліси винищені, дубина звалена і випродана баришівникам, навіть смеречина „За Шимковою долиною“ винищена і вирубана — до чиста. Села обложені до знаку довгами. Та коли теперішній священик взялися до конечної обнови церкви, яка коштувала поверх пятьох тисячок золотих, Інститут не соромився дати на церкву всего десять кубіків сухої смеречини на „льондини“, вартости яких сто золотих...! З такого маєтку!...

Та що балакати як вони ставляться до церкви як ктиторі, коли на погань і сором перед чужими розпадається капличка на гробі їх доброчинця, — бо не будь старенького Локрицького, Інститут ніколи не посівби сего маєтку. І нема кому і за що його капличку обновити...

Так нині світ платить, міркує старий Лучка. Кому там нині в голові, що валиться якась там капличка, або нищиться церква...

Нехай валиться! Тим панам нині — інша політика в голові...

Гей, гей, — зітхає старий Лучка з пожаліннем. Як би так покійний священик Белішевський побачили той свій коханий ліс; або покійний лісничий Бамчикевич...! Той ліс, котрий вони так плекали, так любили!... Як — свою душу. Одної осики з нього жалували видати, не то — дуба!...

„Се народнє добро“, — казали.

Старий Лучка тямить, бо тоді вйтував, як один з Грибів вкрав „На Заритині“ дуба. За слідком найшли і Гриба привели перед священика Белішевського.

— „Як ти смів відти красти? Ти знаеш, де ти крав?...“ — гримнули на нього священик.

Та се був послідущий ушкал і харциз, закала цілого села.

— „Я не крав“, відворкнув понуро

тям своїм... А на тім барвистім килимі людських і Божих спонук видно ломання і змагання, як змагається плодючий лан жита, що прозябає з землі. І в міру змагання волі їх укладається на них як сонце на збіжжа-злаки — ласка Божа. І ті, що прийшли сюди може зі серцем зломаним любовю, процвітають висшою любовю. А ті, що їх сюди загнали недостатки, процвітають богацтвом і незалежністю та безжурністю, яких не має ні оден цар світа сего. А між тими, котрих сюди привела побожність і покликання, певно лучалися й такі, що втратили ту ласку Божу, коли не змагалися в нутрі своїм. О, всіляко ломився барвистий килим людських душ, котрі переходили пороги сего монастиря за три віки істнування його в сім тихім буковім лісі, де тільки вітер шумить у могутнім гиллю дерев. Коли вслухаешся в той шум, почуеш як гомонять століття.

Може тому так багато квітів пишаеться тут довкруги. А які їх краски! Від білих, найбіліщих, аж до чорних як оксаміт — всі кольори їх і всі відтінки кольорів. А краса їх така, що ніякий цар у найпишнішім одязі своїм не мав і не має таких красок.

Зайди хоч раз і подивися на те все!.. Покинь на оден день мури недалекого Львова та метушню його і звенькіт трамваїв і копіт улиць його і сморід каналів його під пору дощеву... А відкриються тут душі твоїй цікаві тайни, яких не розвяжуть тобі навіть наймудріші книги в львівських бібліотеках. Не віриш? Ось маеш тут розвязку одної з таких тайн: Як ти поясниш собі, що такого осередка духової сили нашої нації як сей не знищили наші противники, що від часів Казимира змагаються з нами за сю землю — вже поверх 700 літ. Не знищили, хоч не раз могли се зробити. І не тільки не знищили, але ще й були між ними такі, що помагали рости сему нашому центрови сили. Як ти поясниш собі сей пречінь дивний факт?

Знаеш, як? Коли зайдеш сюди й посидиш в лісі, дивлячись на сей монастир, а потому зайдеш у довгі і поважні коридори його і посидиш у келії, де почуеш тишу і зайдеш у церкву його, а знаеш історію, — тоді пригадаеться тобі неодно місце, як неприятель, що облягае таку красу, стае мов остовпілий і каже:

— „Хочу пощадити обитель сію!“

Чи знаеш, що навіть внука Джінґіс-хана Бату тронула краса нашого Київа? Та Бату не пощадив його, бо — за богато в нім було коромол і суд Господень здійснився над містом. Коли знаеш історію, то скажеш: Так во істину було...

І повір молодий брате, повір молода сестричко, що все і всюди був пощаджений кождим ворогом усякий центр, де працювали дійсно посвячені Богу. А знищені були тільки ті осередки, в котрих переважило зіпсуття. Чи памятаеш те місце зі св. Письма, де написано, що Бог бувби пощадив навіть Содому і Гомору задля пятьох праведників? Се місце відноситься до кождого міста, до кождого народу, до кождої оселі — без пересади.

А тепер ходім, оглядати сей монастир, може й ти хоч через мертвий папір відчуеш „чар сих дивних місць, заповнених думкою, молодою амбіцією і мріями про славу“ — Божу...

III.

Входимо в церкву св. Николая бічним, монастирським входом. Відразу заливають очи два враження: блиск золота і півтемрява. То блистить золотим блиском головний вівтар. Робили його монастирські братчики, а різьба виконана під проводом артиста Коверка (Галичанин). Все з масивного, міцного, дубового дерева. Тільки подіюм інкрустоване кількома родами дерев. Ну й різьблені стовпи в іконостасі, як звичайно, з липи, нашої сильної, пахучої липи, що стоїть століттями.

Всі вікна в кольорових вітражах, у самій церкві фундовані переважно Преосвященним Йосафатом Коциловським, епископом перемиським, а за вівтарем оден фундований ще покійним батьком його. Епископ Йосафат — се той сам наш Владика, проти котрого напечатали й поширили найогидніші пасквілі, а всі буцімто „в обороні прав нашої гр. катол. Церкви“... Се прямо жахливі річи, особливож писання Карманського, печатані в Бразилії... Дивишся на ті вітражі в сім затиші— й тут не пригадуеш собі тих всіх клевет, аж як вийдеш з церкви.

Три великі образи в іконостасі відновлено недавно. Працював над тим буковинський маляр Липовецький. Віднова вдалася прекрасно. Особливо гарне і миле враження робить відновлений образ Матери Божої, мабуть кисти італійського майстра.

Весь іконостас зложений з частей двох іконостасів ріжних стилів, але добре згармонізований. Всі його складові частини розложені на чотири ґрупи, доволі далекі від себе. Я ще не бачив так уложеного іконостасу.

Праворуч (коли стояти обличчам до головного вівтаря) е в тім іконостасі образ св. Василія, здається, перемальований з образу св. Николая.

Ліворуч бічний вівтар з чудотворним образом Матери Божої Верхратської, під ним прислані з Риму мощі св. Пассива. Праворуч бічний вівтар з чудотворним образом св. Николая. Обидва вівтарі мають форму старинних столів з кривими, гнутими ногами.

Загально переважають в церкві темні або притінені краски, що надае їй поваги й добре достроює до всего враження з цілого монастиря. Вузькі, масивнокамяні сходи провадять на хори, відки внутрішній вид церкви видаеться яснішій. Ідучи на хори, питаю ігумена:

— „Що тут найкраще маете з церковних річей?“

— „Дзвони. Звук їх дуже гармонійний. Австрійці в часі війни вже зняли їх були, але св. Николай уратував їх: якось все так складалося, що не могли вивезти. І так ті дзвони стояли аж до розвалу Австрії. А як була українська влада, то наше військо помогло знов їх витягнути на дзвіницю“.

Незабаром задзвонили ті крехівські дзвони — дійсно мельодійними й гармонійними тонами.

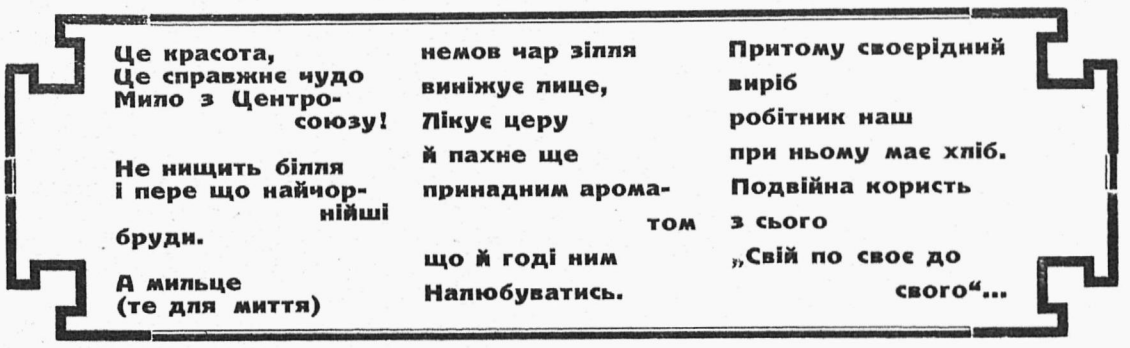

священикові. „Я взяв з ліса. Се був наш ліс, його Пашкевич захопив від громади“...

— „А ти знаеш, що Пашкевич віддав сей ліс цілому народові?! Ти знаеш, в кого ти вкрав?! У свого рідного народу!“

Гей, гей, милий Боже, — покиває головою старий Лучка... Як би вони нині встали і поглянули на той „народній ліс“... Або й на Локрицького капличку... Ляглиб назад у домовину... Гей-гей!

Священик Белішевський теж довший час мешкали в тій старій розваленій „резиденції“, аж доки не викінчили церкви. Що лиш навпісля взялися до будівлі резиденції.

II.

На посвячення церкви в 1879 році, в першу неділю по Спасі, знову понаїздило панів зі Львова з Інституту. А церкву поблагословили канонік Малиновський. На ту памятку заведено в нас на першу неділю по Спасі храмовий день і відпуст. Тепер, коли село розродилося і розрослося, вже й ся церква на більше народу за глітна. Але тоді не було такої церкви навкруги. Вона була найкраща в повіті. Церкву обведено довкола дубовою заміттю, котра вистояла без шкоди до самої війни; аж її війська розікрали. А біля церкви вимуровано нову дзвіницю, велику, на шість дзвонів, хоч ми їх тоді ще не мали.

Ми мали всего чотири невеликі дзвоники, з них найбільший „Іван“ може на якого пів сотнара, був луснув і бренкотів як розбитий горнець.

Коли їх перенесли і завісили на новій дзвіниці, такі миршаві, беззвучні, і ними відти задзвонили, стало маркітно селові. Всі чули, що ті дзвони не годяться до нової церкви і нової дзвіниці. Але громада була знесилена дачками на церкву і доразу не годна була справити ще й дзвони.

Тоді покійний священик Белішевський скликали село на раду. І на раді вирішено покищо знадіб на великий дзвін збирати хваткома. Оголосили на проповіді в церкві, щоби люде всякий гамуз і лім міди, мосажу а то й срібла, — який в кого найдеться — зносили до них, до священика, на новий великий дзвін. Вони мали всюди в людей не аби який пошанівок. Були деканом, належали до Ради громадської, шкільної, до Виділу повітового, були завідателем двірської области, були головою читальні... Проте як оголосили і попросили сусідніх священиків, щоби в себе оповістили, то зі всіх сторін зносив нарід всяку валяву. На мідь і мосяж була в них окрема скриня, в шпихлірі; а срібло тримали під ключем в хаті.

Лучка тямить, що якось одного року на храмовий день, самі засторонські люди нанесли старих мідяків, між ними дещо й срібла, більше як два ґарці.

Священик побивалися найбільше за сріблом. Мовляли: „Чим більше срібла в топливі, тим звучніший і ядерніший гомін дзвону“.

В тій скринці, в котру вони збирали срібло, можна було найти всіляку поломану срібну дробину; частки перстенців, ланцюжків, годинників, всілякої столової посуди, ріжні преріжні старі, ба й добрі гроші, що хто мав. Навіть була ціла срібна, — правда, що поломана — ручка старого ятаґану, мабуть турецького. Був і мішочок з трьома стівками „цванциґерів“. Тую ручку і ті цванциґери офірувала стара дідичка з У—ич.

Раз або два рази до року, священик кликали Лучку, кликали лісничого Бамчикевича, кликали старого Івана Телевича і ще декого зі села, „до контролі і ваги“. І окремо записували, кілько прибуло міди і мосяжу, а кілько срібла. Коли мало прибуло, лиш махнули рукою. Але були роки, що тішилися:

— „Мали ми гарний рік на срібло“, говорили. „Коби так Господь дав далі, буде чудний дзвін зі „срібним“ голосом. Коли, бувало, Лучка або Іван Телевич завважать, — бо небіщик Бамчикевич все був за тим, щоби збирати як найбільше — що можеби вже стало того хламу на дзвін для такого невеличкого села як наше, священик лише спокійно всміхнулися, поклали руку на плече котрого і казали:

— „Помалу, невтомно, а терпеливо. Бог надгороджує терпеливість. Не торопімся! Коли має бути офірний дзвін, нехай буде такий, якого тут ніде нема“.

І — далі збирали.

Навіть жиди давали. Старий посесор Ґаерштайн — він з тієї аренди пішов з торбами — за ті роки сам дав

В захристії оглянув я ще ризи, гарно вишивані місцевим жіноцтвом, а в церкві вишивані хоругви. В захристії стоїть також гарна бібліотечка Апостольства Молитви й Марійського Товариства. Якже мало в нас таких культурних діл!

— „Які посілости має тепер сей монастир?“ — питаю.

— „Коло пять морґів під забудованнями й садами в мурах, 70 морґів сіножати, 120 морґів орного поля і 200 морґів ліса“.

— „Він належить очевидно до дефіцитових монастирів, бо мусить удержувати новіціят?“

— „Так. Інші монастирі мусять нас ратувати, особливо Михайлівський. От тепер маємо відти одержати ваґон пшениці.“

— „Кілько тут тепер священиків?“

— „Пять, решта новики“.

— „Який процент новиків доходить пересічно до священства й остає в Чині?“

— „Доходить пересічно 10%, а 90% відпадає“.

— „Повоенна молодь зовсім інакша від передвоенної“, додає о. Прокуратор.

— „Чи замітний поступ у розвитку Чина?“

— „Так. Значний. Я вже поверх 40 літ в Чині й бачу се виразно. Та придалосяб нам більше число монахів, бо аґенди Чина за той час дуже зросли“.

— „Кілько коштує річне удержання одного новика?“

— „Перед війною коштувало коло 700 корон, по війні трудно ще устійнити пересічний кошт ізза змінчивости валюти. За старої Австрії мали ми значні субвенції від держави на виховання новиків, тепер ніяких. А що забрано нам дорогих річей в часі війни, нпр. 12 золотих, дорогоцінних фелонів, 4 великі й дуже рідкі портрети і ін. Вони мабудь будуть у Львові, бо архівар м. Львова Чоловський дуже цікавився тими портретами, але напевно не знати, де вони“.

— „Як тут живеться в порівнанні з іншими монастирями“.

— „Дуже спокійно, бо серед природи. Лиш весною так лящать соловії в наших садах, що трудно спати при отворенім вікні“.

Ідемо до бібліотеки.

Дві кімнати повні книжок. Горою маса рукописів. Часть їх і на долі приміщена. Оглядаю: деякі писані так дрібно, що подібно дрібненького письма я ще не бачив. Та воно доволі виразне. Всі ті скарби старої праці забрало польське військо й вивезло до Варшави. Потому привезено їх на 40 фірах, та богато попропадало. Досі трудно було скатальоґувати. Всіх книг буде тепер коло 16.000.

Оглядаю дещо.

Велике евангеліе з 18 століття: жовніри здерли його металеві прикраси. Не звернено і королівських грамот, ріжних документів на перґамінах і одного з підписом гетьмана Дорошенка. Оглядаю хрест з темного дерева, гарно різьблений і інші річи.

Особливо цінна т. зв. Крехівська Палея, сильно оправлена. На ній такі дві замітки. Одна, писана рукою Василіянина о. А. Крижановського, звучить, що на підставі опінії Ів. Франка і ін. учених та Палея походить з 15 ст., друга замітка, писана рукою Дра В. Щурата, каже, що з 17 ст. Трохи завелика розбіжність думок.

Цікавить мене в думці факт, що Франко, котрий умів обсервувати і мав велику вправу в писанню та любив писати, не оставив опису краси сего монастиря, хоч бував у нім. Мабуть його атеїзм не допускав до того, щоб у нім витворилося тепло, конечне до опису того, що любимо.

Переходжу до другої части бібліотеки, що уміщена в наріжній башті з грубими мурами. Тут уміщені новіщі видання, як ЛНВістник, Записки Н. Т. ім. Шевченка, ріжні клясики, німецькі й польські видання і т. д. Тут і часописи „Нова Зоря“, „Поступ“ і т. д. (Далі буде).

ФАБРИКА СВІЧОК „КЕРОС“
ВЛАСНИК Павло ДУРБАК і Сини
ЛЬВІВ 15.

Правдивий консерватизм признає і береже справи тревалі і незломні, самі в собі хосенні і цінні, а справи переминаючі і хвилеві трактує як такі й уживає остілько, оскілько в данім часі і в даних обставинах можуть бути пригожі і хосенні. (Преосв. Григорій Хомишин, Епископ станиславівський, у творі: „Українська Проблєма“).

ЕТТІНҐЕРА „RHINOSAN“
М. С. В. ч. реєстр. 924. усуває певно і скоро
КАТАР НОСА
і надмірне виділювання шлюзу, викликуючи полекшу в віддиханню.—Жадати в аптиках.
ВИРІБ І ГОЛОВНА ПРОДАЖ
АПТИКА М. ЕТТІНҐЕРА
ЛЬВІВ, ПЛОЩА ҐОЛУХОВСЬКИХ 14.

Чому японські товари дешеві

Ровери по 20 зл., сорочки по 1 золотому, жарівки по 10 сотиків, вічні пера 50 сот.

Від довшого часу европейські й азійські ринки заливає дешевий японський товар. Японські ровери коштують 20 зл., шовкові сорочки по 1 золотому, жарівки по 10 сот., вічні пера по 50 сот. і т. д. Мимо сеї дешевости товар першої якости. Европейські купці і промисловці загрожені сим демпінґом почали застановлятися, в чім тайна сеї дешевизни японських товарів. Прослідивши умовини японської продукції дійшли до такого заключення: Тайна дешевости товарів в тім, що Японія, замість плекати безробіття підмогами і ріжними чинитьбами, волить відчиняти сотки фабрик, в котрих безробітні хоч дуже низько плачені працюють і бодай щось заробляють. Міліони людей працюють там на дві зміни в день і в ночі. Японський робітник вдоволяється пригорщею рижу, якимнебудь одягом і низькою платнею, щоби лише бодай щось заробити. Тому японське правительство може за таку низьку ціну збувати товар заграницею. Одначе сі демпінґові суми зливаються в одну велику ріку чужих валют, яка пливе з заграниці до краю.

ВИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

ТЕКСТИЛЬНИЙ СКЛАД
СТАХЕВИЧ І АБРИСОВСЬКИЙ
Львів, площа ҐАЛИЦЬКА 12а, (ріг Баторого)
поручає у величезнім виборі і по фабричних цінах
Мужеські сукна і полотна
Модні шовки і вовни
68-1-5

кілька кілів ріжної срібної дробини і міди. Аж призбирали священик тілько, що покликали з Калуша самого Серафина. А він обглянув, обслідив і переважив увесь призбираний гамуз тай хотів за него дати великий стокілевий дзвін, який собі люди на його складі сподобають і виберуть.

Та священик Белішевський на те не пристали:

— „Ні, пане Серафине; так не буде“, сказали. „Ми хочемо, щоби Ви якраз з того гамузу, котрий ми собі призбирали, вилили нам дзвін. Ми не хочемо іншого. Хто давав офіру, нехай знає, що вона є в тому дзвоні. Офіра се молитва“.

І стало при тому, що село має той увесь гамуз доставити до Калуша, а пан Серафин за заплатою має з нього вилити дзвін. Серафин як литник був тоді в цілім нашім краю в найбільшій славі.

Ще розходилося, якби дзвін назвати. Село бажало назвати його йменням котрогось священика: або Локрицького або Белішевського. Оба для села честиво потрудилися. Та священик самі вирішили інакше. Говорили в неділній науці за святого апостола Андрея Первозванного, що на нашу землю перший приніс слова святої Євангелії, котрі сам чув з уст Божественного Спасителя і голосив їх на Київських горах. І так сказали:

— „Андрей се для нас велике, важке і пророчисте імя. Се йменя святого апостола, бозпосередного свідка самим Богом голошеної правди. Чи ми можемо знати, чи не Його молитвам і заступництву маємо дякувати, що хоч наш нарід відбився від тої святої правди, котру Він на наших землях перший проповідував і попав у схизму, проте хоч в частині назад зеднався зі святою католицькою Церквою. Вмоляймо Його молитвами поколінь і тим офірним дзвоном, щоби він не випускав нашого народу зі своєї апостольської опіки і благав Всевишнього за ласку зєдинення цілого нашого народу в єдиноправдивій, святій, католицькій Церкві. Тому буде найкраще, коли ми сей наш офірний дзвін охрестимо іменем святого первозванного апостола Андрея“.

Люди радісно на те пристали, лиш випросили одне: щоби на тому дзвоні було навіки вилито імя священика, котрого заходом той дзвін придбаний. Так і сталося.

Гринь Слабий, Іван Сокирський і Лучка — уповажнені селом і священиком — повезли до Калуша весь призбираний гамуз і припильнували. При них Серафин всю тую криць стопив і дзвона вилив.

Відлив удався; сам Серафин радів, коли побачив і сказав:

— „Такого дзвона я вже давно не вилив“!...

А коли його привезли до села й укріпили на дзвіниці і його серце вперве вдарило по крисам і пішов від нього гомін згучний, — то небіщик священик Белішевський аж руки зложили. А село завмерло і сплакало від радощів, що має такий чудний дзвін: так його гранням годі було натішитися і налюбуватися! Священик тоді сказали, що його голос — „срібний“...

— „Се було в Петрівку. А на саме свято Петра й Павла відправлено врочисті хрестини дзвона. І від тоді він набрав дивної міцноти: На гидоту — не дзвонить!“...

Старий Лучка довго міркував, відки в того дзвона така міцнота взялася, аж доумився.

На його хрестини позїздили довколичні священики і посходився тьменно нарід зі всіх сторін, бо всі на той дзвін складалися. Не тільки церква була повніська народу, але й увесь обширний цвинтар коло церкви; ще й загуменки за церквою. До сповіди було людей як на відпусті. Стояла гарна година; день був світлий і тепліський. Лучка добре тямить той день.

Соборну Службу Божу на дворі перед церквою, з того боку що від дзвіниці, правило пять священиків: Корелицький, Подусівський, Дусанівський, Бруховицький і Коросненський. Співали дяки з пятьох сіл і з Коросна хор. Біля дзвіниці поставлено з березини й обмаєно проповідницю, з котрої після благословлення дзвону, янчинський священик сказали до народу кріпке слово. Говорили так красно, що люди плакали. Вони мають гарний голос і вміють до народу промовляти.

Те їх слово Лучка добре памятає:

ЖІНОЧІ СПРАВИ

Звіт зі сходин українського львівського жіноцтва в справі Жіночого Конґресу.

В 23-ім числі „Нової Зорі” дали ми коротку згадку про інформаційні сходини членок львівської філії „Союза Українок” в справі Конґресу Українського Жіноцтва всіх земель поза СССР. Тепер зачинаємо печатати звіт з тих сходин.

Сходини заповіджені ни 25 березня бр., год. 3½ по пол., відбулися в тім дні. Вони зачалися з півгодинним опізненням. Предсідницею сходин була п. Олесницька. Звіт з дотеперішної підготовчої праці до Конґресу здавала п. пос. Мілена Рудницька. Зміст звіту: Лише три місяці ділять нас від конґресу. В краю й заграницею зацікавлення Конґресом велике, у Львові чомусь мале. Може тому, що Конґрес має відбутися в Станиславові а не у Львові. Дотеперішний перебіг підготовчої праці такий: В вересні 1933 р. покликано до життя Конґресовий Комітет. В його нутрі утворено 10 комісій: програмову, фінансову, мистецьку, резолюційну, технічно-господарську, прогулькову і т. д. Комісії предкладають плян своєї діяльности Ділювому Комітетови Конґресу до одобрення. Комітет і комісії працюють в тіснім звязку з Головним Виділом „Союзу Українок”. Жіночий Конґрес має тривати 5 днів в днях 23 — 27 червня бр. Відкриття Конґресу відбудеться в суботу 23.VI. Він взасаді буде мати характер конґресу провідних кругів жіноцтва. Одначе стараємося стягнути на Конґрес також як найбільше селянок. Один день, себто неділя 24. VI., буде днем конґресу наших селянок. На сей день стягнемо членок кружків „Союзу Українок” Станиславівщини і сумежних повітів. Програма Конґресу поділена на 5 циклів під такими кличами: 1) Наше минуле і наші змагання, 2) Творім рідну культуру, 3) Будуймо наше народне господарство, 4) Дбаймо про народне здоровля, 5) Ставаймо в зорґанізовані ряди. В неділю 24. VI. має бути „Свято Укр. Селянки”. Програма: 1) Полева Служба Божа, 2) Академія силами самих селянок, 3) по пол. Жіноче Віче, опісля спортові змагання. Понеділок посвячений культурно-освітним справам. Реферати на конґресі будуть такі: Роля української жінки в творенні нашої культури, реф. на теми дошкільного, шкільного і позашкільного виховання й освіти. Дня 26. VI. перед полуднем цикль господарських рефератів, по полуд. цикль рефератів на тему суспільної опіки, фізичного виховання, спорту і т. п. 27. VI. реферати на теми орґанізаційні і наладнання звязків між усіма укр. жінками поза СССР. Всі реферати творять льоґічну й ідеольоґічну цілість. В основу Жіночого Конґресу Діловий Комітет положив дві ідеї: 1) ідею національної єдности і державности та 2) ідею жіночого руху (фемінізму). В тій цілі випрацьовано ідеольоґічні тези Конґресу. Завдання конґресу: 1) Дати історичну картину українського жіночого руху, 2) Вшанувати память піонірки сего руху Наталії Кобринської, 3) Зясувати ролю нашого жіноцтва в національнім відродженні, 4) Зясувати права жінки і крізу жіночого руху у звязку зі світовою ідеольоґічною і господарською крізою, 5) Навязати і скріпити звязки між усім українським жіноцтвом крім СССР. В нас наступило вже далекойдуче ідеольоґічне зріжничкування в области політичній та віроісповідній. Одначе всі ми маємо також спільні справи. Їх хочемо на Конґресі зафіксувати. Тому там не сміємо видвигати питань, які нас ділять. Мусимо зберігати строгий невтралітет партійно-політичний та віроісповідний. Хоч на Конґресі силою обставин найсильніше буде заступлена Галичина, то ми хочемо, щоби він мав всеукраїнський характер. Конґрес крім ділового матиме також характер репрезентативний. Буде концерт (гратиме м. і. Любка Колесса), равт (учасниць в тім равті обовязує в засаді народна ноша), гратиме театр ім. Тобілевича (перший раз) Мотрю Кочубеївну, буде виставка народнього мистецтва, виставка книжки українських авторок і література про жінок, світлини з життя жіноцтва. Комісія преси і пропаґанди постарається поінформувати про сей конґрес міжнародне форум. Буде видана однодівка Конґресу. На цілі конґресу оподатковані філії Союза Українок, видано бльочки призначені до масового поширення по 10 зл., 5 зл. і по 1 злотому. З Америки заповідається велика прогулька українських жінок. Учасниці-(ки) Конґресу будуть ділитися на делеґаток і гостей. До гостей зачислені представники преси, установ і чужинки. Зацікавлення Конґресом поза Галичиною дуже велике. Відгукнулися на наше запрошення: наше жіноцтво з Закарпаття, Союзи Українок еміґранток в Празі, Букарешті, Варшаві і і. Можливо, що по 5 днях конґресу буде ще 6-ий день для американських гостей і делеґаток.

Чому Конґрес відбудеться в Станиславові а не у Львові? Були сильні аргументи за Львовом, але ще сильніші за Станиславовом. Вони такі: 1) В Станиславові повстало наше перше жіноче Т-во. Там працювала піонірка нашого жіночого руху Наталія Кобринська. Станиславів лежить блище народної гущі. Львів на кождого приїзшого Українця робить пригноблююче враження своїм зверхнім чужим покостом. У Львові конґрес може розгубитися. Жіноцтво довкруги Станиславова сильніше зорґанізоване, свідоме і задержало ще народню ношу та нема ще там погубних впливів великоміського життя на дооколичні села, як є в підльвівських селах. У Львові нема ні одної нашої більшої салі на такий Конґрес. З досвіду заграниці знаю, що в меншому місті конґрес ліпше відбувати, близше можна себе пізнати, бо учасниці мешкатимуть близько себе. Справа дозволу на Конґрес ще не полагоджена остаточно. Влада сказала нам, що в засаді не має нічого проти конґресу. Та в практиці можуть прийти ріжні несподіванки.

В останніх часах, мушу се з прикрістю сказати, деякі круги почали нам кидати колоди під ноги. Серед загалу громадянства справа Конґресу стрічається з байдужністю. Ми рахуємо бодай на прихильну невтральність. Чи орґанізаторки конґресу, відомі зі своєї громадянської діяльности, не дають запоруки за лінію і вислід Конґресу? Одначе сталося інакше. Вся преса крім „Діла” і „Нового Часу” заняла неприхильне становище супроти Конґресу. (Се очевидно не відповідає дійсности і трудно зрозуміти, на що пані посолка в такий спосіб зражує собі всю іншу пресу. — Ред. „Нової Зорі”). Заістнувала атмосфера інвектив, сплетень і брехонь. Це становище преси і деяких кругів стане в історії нашої руїни незвичайно сумною картою. Ми українські жінки йдемо 7-ми милевими, ні 100-милевими роками вперед! Ми сей конґрес відбудемо, чи се комусь подобається, чи ні (Оплески). — Кінцеву частину свого реферату виголосила п. Рудницька дуже піднесеним і схвильованим голосом. Опісля зачалася дискусія над звітом.

Правдивий і позитивний консерватизм признає і спирається на природних і надприродних Божих правах і основах, які є незломні, вічно тревалі і незмінні. (Преосв. Григорій Хомишин, Епископ станиславівський, у творі: „Українська Проблєма“).

Казали, що так як слова святої Євангелії, котру перший на нашій земли голосив ученик Ісуса Христа і апостол, святий Андрей Первозванний — є від віків і будуть до віків розвагою і розрадою людей в їх щасті і горі, в їх молодости і старости — так щоби: „Твій згучний голос, крицевий іменнику святого апостола — говорили священик звернені до дзвона — тутешнім парохіянам і — де лиш тебе чути — цілим поколінням гомонів від колиски до домовини, від хрестин до похоронів, при всякій радісній і сумовитій нагоді й події їх життя і їм нагадував, що поза сим життям є вічність, в котрій святий апостол Андрей на них чекає... Щоби твій „срібний“ голос скликував їх до тої церкви по всі свята і неділі на молитву й науку, — принести Богу подяку за Його безнастанні ласки і добра, якими нас обділює, офірувати Христові і Його Пречистій Діві-Матері всі життеві смутки і недостатки, а душу покріпити духом і словом святої Євангелії.

Потому священик з проповідниці оголосили, що сей дзвін по всі часи носитиме імя святого Первозванного Апостола Андрея і відчитали вилитий на ньому надпис:

Вгорі: „Вилив Антоній Серафин в Калуші 1890“, — а на крисах з одного боку: „Вилитий року Божія 1890 за душпастиря Ігнатія ...шевського. Імя сего дзвона — Андрей“. А з другого боку: „Святий апостоле Андрею, перший просвітителю Руси, вдохнови серця прихожан... щоби на голос Твого іменника спішили в Божий храм помолитися і духа покріпити Христовою наукою“.

Коли священик відчитали напис, тоді звернулися до дзвона і піднесеним звінким голосом, в промінях обливаючого їх ясного сонця, закляли його, щоби служив невідхильно і непохибно одній Христовій правді і науці; тій котрої сторожем сам Христос поставив святого апостола Петра і його наслідників, на святім римськім престолі, а ніякій іншій. Старий Лучка тямить, як вони його наказували:

— „Ти тільки одній Христовій правді і науці і тим тільки Христовим слугам служи, котрі лиш тую одну, наслідниками святого Петра хоронену науку проповідують; не іншим!... Се не припадок, а Божий допуск, що якраз нині, в день святого Петра, ми тобі розвязали твої уста. Служиж Йому вірно — до загину! Та бережися служити і звеличувати своїм „срібним“ гомоном тих облудних слуг Христових, котрі зважилибся підступати хильцем до душі народу повіреного твоїй опіці і заманювати його хитро до зради святої католицької віри і Церкви...“

І важко закляли той дзвін:

— „Колиб тебе, „Андрею“, хотів коли хтось зневолити, щоби ти своїм „срібним“ могутнім гомоном звеличав науку затаєних або явних ворогів святої католицької Церкви, ти — заклинаю тебе іменем святого первозванного апостола, котрого за неї на скісний хрест прибили — радше лусни, радше западься в землю, радше щоби відлетіло або тріснуло серце твоє, радше щоби відпали твої рамена й пірвалося мотуззя, котрим тебе розмахують і подалися вереї і пустили вертлюги, на котрих ти колишешся, ніж щоби ти мав своїм „срібним“ гомоном послужити звеличанню неправди, або слуг її...“

На церковному майдані, серед глоти соток народу було тихо наче на кладовищі. А коли священик скінчили говорити, захлипали сотки грудей...

З того дня той дзвін набрав такої дивної міцноти, що на гидоту не дзвонив; про те Лучка вже три рази переконався.

Бо тим дзвоном опікується й орудує сам святий Андрей Первозванний.

Чотири роки після своїх хрестин віддзвонив „Андрей“ на вічну дорогу честивому священикові Белішевському. Серед кріпкого січневого морозу і в глибокому, бо ненадійному жалі, похоронено їх біля церкви і дзвініці, котрі вони збудували, щоби їх любий „Андрей“ розважував їх своїм — як вони все говорили — „срібним“ гомоном у вічному спочинку...

До села дали нового священика, о. Барилевича. З ним давній лад вшкереберть змінився і зачався новий.

(Далі буде).

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ

і з того приводу в переписку не входить

Чому не маємо своєї держави?

ВІДПОВІДЬ ІСТОРІЇ.

Під увагу Українському Національному Конґресови, коли він буде займатися причинами упадку Української Держави.)*

„Серце болить, а розказувать треба: нехай бачать сини і внуки, що батьки їх помилялись...!“ Т. Шевченко: Передмова до Гайдамаків.

I.

Найдавніші часи.

Хто наш найбільший ворог, що переслідує нас через цілу нашу історію? — Наші найдавніші відомі предкй. — Що пишуть про них візантійські письменники: — „Не признають влади і живуть у ворожнечі між собою“. — Як Візантія радить використовувати їх міжусобиці. — Що пише про них арабський письменник: — „Нарід відважний і войовничий і ніхто не дорівнавби йому в силі, якби не розріжнення їх численних, відокремлених племен“. — Причина і результат слабости їх політичної орґанізації. — Анальоґії з сучасністю.

Богато ворогів мали ми в часі цілої нашої більше як тисячлітньої історії. Вони були більші і менші. Вони жили ближче і дальше нас. Вони докучали нам довше чи коротше. Вони зробили нам більші чи менші шкоди. Печеніги і Половці, Хазари і Татари до старої Московщини і старої Польщі включно. Та всі вони минулися. Навіть деякі природні чинники, як нпр. степи, що найбільше і найдовше давалися нам у знаки, бо від зарання нашої історії аж по XVIII ст., нині перестали вже бути страшні для нас, Навпаки. Вони стали для нас навіть благодатні.

Та є один наш ворог, що переслідував нас і переслідує постійно. Він найбільший зі всіх наших ворогів, яких ми колинебудь мали. Він весь час був і є найближче нас. Він докучав нам найдовше і докучає по нині. Він зробив нам через цілий час нашої бувальщини найбільші шкоди і найбільше шкодить нам по нинішний день.

Той найбільший, найближчий, найдовший і найшкідливіший наш ворог се анархія.

Анархія на Україні має свою окрему історію. Вона така давна як історія України.

Вже на досвітку історії найдавніші наші предки поринали в анархії. Поринали до тої міри, що се звертало увагу чужинців, котрі стикалися з нами.

От що пише про найдавніших наших предків Антів візантійський письменник VI ст. Маврикій: „Вони не признають влади й живуть у ворожнечі між собою (Ἄναρχα δὲ καὶ μιβάλληλα ὄντα...)“. І далі каже: „У них богато начальників, котрі не живуть у згоді, так що добре є притягати декотрих із них на свій бік намовами і дарунками, особливо ближчих до наших границь, і тоді на інших нападати, аби спільна війна не злучила їх до купи та не звела під одну власть.“[1])

Усім в очі кидався — каже проф. М. Грушевський — тяжкий брак солідарности. Солідарна акція більшої ґрупи племен була не легка і не трівка. Візантійський письменник Прокопій і ще більше Маврикій підносять велике розріжнення наших начальників і нездатність мас до субординації. Маврикій пояснює тим браком карности навіть спосіб війни у Словян — що вони не знають битися в тісних, правильно уставлених лавах, ані не люблять виступати на місцях отвертих і рівних, але воліють засідки і несподівані напади. Їх рішення нестійні і змінні, бо одні другим перечать з зависти й амбіції та роблять наперекір. Тому не можна спускатися, каже він, на їх умови й слова. Тільки моментальна спільна небезпека перемагала ріжниці й могла привести до підпорядкування своїх гадок власти одного. Тай то така солідарність ледви чи обеднала колинебудь всі антські племена.[2])

Слова Маврикія в головнім повторює і „Тактика“ Льва.

Так схарактеризували найдавніших наших предків візантійські письменники, що жили сучасно (VI ст.) і в сусідстві з ними та мали богато нагоди бачити їх і приглянутися їм ближче. Їх характеристики се першорядні історичні свідоцтва, виставлені нашим найдавнішим предкам не ким-будь, але чоловими представниками народу, що репрезентував тоді найвищу культуру і правопорядок на світі. Як бачимо, ті свідоцтва для нас дуже і дуже непохвальні...

Та не тільки візантійські письменники таке написали про наших найдавніших предків. Подібне написав й арабський письменник Ібн—Якуб про наших предків — своїх сучасників. „Ібн Якуб зауважує — каже Грушевський — що Словяни нарід відважний та войовничий і ніхтоб не дорівняв йому в силі, якби не розріжнення їх численних відокремлених племен. Тут давала себе знати причина і заразом результат слабости їх політичної орґанізації — й неохоти до послуху якій небудь власти і підпорядкування всякого авторитету голосови загального віча.“[3])

Так схарактеризували наших найдавніших предків сучасні їм чужі, візантійські й арабський, письменники. Ті характеристики, як бачимо, короткі, ляпідарні. Та не зважаючи на те, кілько в них змісту — і якого змісту! І кілько анальоґій і рефлексій викликують ті характеристики в нас нині!

Отсі характеристики найдавніших наших предків вповні актуальні через цілу нашу історію від найдавніших часів аж по нинішний день. Що се так, покажемо наглядно в дальшім огляді поодиноких періодів нашої історії. Тут обмежимося тільки на найзагальніших анальоґіях.

„Вони не признають влади і живуть у ворожнечі між собою“, — каже про Антів Маврикій. Якжеж дуже подібні до Антів під тим оглядом наші предки з княжих часів з їх коромолами, міжусобицями, переворотами і т. п., від яких аж кишить наша княжа доба. І не тільки княжа доба. Повна їх також доба козацька, особливо в часах Великої Руїни. Та вже найбільше підходить характеристика візантійським автором нашої рідної анархії до наших часів, до 1918 р. на Україні. Бо те, що за наших часів діялося на Вел. Україні, перевищило навіть анархію Антів, яку увіковічнив візантієць. Бо коли в наскрізь анархічних Антів спільна небезпека, як стверджує Маврикій, перемагала ріжниці й могла привести до підпорядкування їх владі одного, то на Вел. Україні в 1918 р. навіть спільна небезпека не змогла перемогти ріжниць, які ділили Українців, і не змогла привести їх до підпорядкування владі одного.

„У них богато начальників, котрі не живуть у згоді, так що добре є притягати декотрих із них на свій бік намовами і дарунками, особливо ближчих до наших границь, і тоді на інших нападати...“ пише про найдавніших наших предків, Антів, візантійський письменник. При читанні наведених щойно слів так і стає перед нашими очима ціла наша історія від найдавніших часів аж по нинішний день. Чи так, як написав про найдавніших наших предків, Антів, візантієць, не було в нас за наших княжих часів? Чи не було в нас так само і пізніше за часів козацьких, коли нпр. Москва й інші наші сусіди використовували тодішню нашу анархію і дарунками (соболями, наданнями й ін.) козацькій старшині та намовами (ріжними обіцянками) козацьким простим масам притягали їх на свій бік, щоб ослабити нас і так ослаблених лекше покорити нас собі? Та вже зовсім так само, і то дослівно таксамісенько, було в нас в 1918 р., коли Москва, користаючи з безличи отаманів, що наче гриби по дощі появилися були тоді на Вел. Україні, намовами (обіцянками „раю“) і дарунками (награбленими на Україні) перетягала і перетягла богатьох з тих отаманів на свій бік, коли йшла війною на Україну. І не тільки перетягала і перетягнула в 1918 р. Москва на свій бік ріжних українських отаманів. Вона перетягала і перетягнула тоді таксамо також богато з української інтеліґенції, котра, замість боронити Україну перед Москвою, помагала Москві займати Україну. І не тільки українську інтеліґенцію перетягала і перетягнула тоді Москва на свій бік. Вона таксамо перетягала і перетягнула тоді на свій бік навіть українські селянські маси, котрі повірили обіцянкам Москви і, замість дати нахабній Москві належну відсіч, ті українські селянські маси або зберігали супроти Москви „нейтралітет“ або навіть помагали їй чинно здобувати Україну...

Якаж влучна характеристика нас, що її дав візантійський письменник около півтора тисячі літ тому назад!

Вкінці які вірні слова другого, арабського письменника Ібн Якуба, коли він написав про наших предків, що вони відважний і войовничий нарід, і ніхтоб не дорівнав їм силою, якби не їх розріжнення між собою! Ті слова можна сміло повторити в кождій добі цілої нашої історії, від найдавніших часів аж по нинішній день. Ті слова се найлучший ключ до зрозуміння всіх наших національних катастроф, що зустрінули нас за весь час нашого історичного істнування.

Що се дійсно так, побачимо наглядно при розгляді дальших періодів нашої анархії.

II.

Княжі часи.

Початок Руси: „Земля наша велика і богата але порядку в ній нема“. — Три роди анархії на Україні в X — XIV вв... 1) міжусобиці князів; 2) коромоли бояр; 3) бунти мас.

Подібно, як найдавніші часи нашої історії, повні анархії також княжі часи. Особливо богато анархії в давній Київській Державі. Та не брак її і в давній Галицько-Володимирській Державі.

Вже сам початок Руси як держави звязаний з анархією, яка тоді панувала на Руси. Щоби покласти край тій анархії, покликано Варягів. Варяги прибули зпочатку до Новгороду і звідти перейшли до Київа. Про се наша найдавніша літопись оповідає так:

„В лѣто Σ. Т. О. (6370 - 862). И изгнаша Варягы за море и не даша имъ дани. и почаша сами в собѣ володѣти. И не бѣ в нихъ правды. и въста родъ на род. и быша оусобицѣ в них. и воевати сами на ся почаша. И ркоша: поищемъ сами в собѣ князя, иже бы володѣлъ нами и рядилъ, по ряду по праву. Идоша за море к Варягом, к Руси, сіце бо звахуть ты Варяги Русь, яко друзии зовутся Свее, друзии же Оурмани, Аньгляне, инѣи и Готе, тако и си ркоша, Русь. Чюдь, Словенѣ, Кривичи, и вся земля наша велика, и обилна, а наряда въ неи нѣтъ, да поидете княжит и володѣть нами. И изъбрашася трие брата с роды своими и пояша по собѣ всю Русь и придоша къ Словѣномъ пѣрвѣе...“[4])

Правда чи леґенда наведене оповіданя — воно важне для нас передовсім як опінія, яка панувала на Руси про Русь уже в часі писання нашої найдавнішої літописи, себто в XI століттю. І роля Варягів в нашій історії, яку признають навіть противники варяжського початку Руси (т. зв. антинорманісти), потверджує наведену вище опінію. Та найважніше: ту опінію вповні потверджує те, що діялося на Україні в X—XIV вв.

---

*) Оригінальні статті з приводу Українського Національного Конґресу були в отсих числах „Нової Зорі“: 75, 76, 79, 81, 84, 85 і 90 за 1933 рік і в чч. 6, 8, 9 і 17 за сей рік.

1) М. Грушевський: Історія України—Руси. Т. I. (3 вид.). Київ, 1913. Ст. 366.

2) Грушевський I, ст. 312, 371—2.

3) Грушевський, I, ст. 312.

4) Ипатьевская Лѣтопись. Випуск I. Изд. третье (Полное собраніе русскихъ лѣтописей изд. Госуд. Археографическою Комиссіею Россійской Академіи Наукъ, Т. II). Петроградъ, 1923. Ст. 15.

В історії України за княжих часів впадають в око три роди анархії: 1) міжусобиці князів, 2) коромоли бояр і 3) бунти мас. Найчастіші се княжі міжусобиці. Вони мали місце передовсім у старій Київській Державі, яку розхитали і зробили нездібною до опору зовнішним ворогам. Далі йдуть боярські коромоли. Їх найбільше в старій Галицько-Володимирській Державі, яку бояри й завалили. Вкінці: бунти мас, які зустрічаємо однаково і в Київській і в Галицько-Володимирській Державі.

Пригляньмося тим трьом родам анархії в нас.

Міжусобиці князів.[5])

Княжі міжусобиці: — По смерти Святослава. — Під кінець життя і по смерти Володимира Великого. — Від смерти Ярослава Мудрого до упадку Київської Держави: — В котрих роках були міжусобиці князів? — Кілько було княжих міжусобиць на всій Руси, кілько на самій Україні, а кілько в поодиноких українських землях? — Як два наші князі - противники боролися за київський престіл: втягнення в українську княжу міжусобицю цілої східньої, середньої і південної Европи. — Міжусобні орґії у Київі в останнім століттю існування Київської Держави.—Чому Польща вже в XII ст. не заняла цілої України?

Міжусобиці князів почалися в старій нашій Київській Державі дуже вчасно. Вони почалися ще перед Володимиром Великим — негайно після смерти його батька: Святослава. Семилітня перерва між смертю Святослава (972 р.) і вступленням на київський престіл Володимира виповнена в літописи самою боротьбою синів Святослава. У висліді тої боротьби вже тоді, як стверджує проф. М. Грушевський, „політична система руських земель стратила почуття своєї одности і розпалася фактично на ґрупу самостійних волостей, поки зпоміж Святославичів не виступила наперед найбільш енергічна особа, що й взялася до скріплення ослабленої державної системи“.[6]) Та особа — Володимир Великий, а головну заслугу в тім скріпленню нашої держави поклали Варяги.

Як відомо, Володимир Великий вратував стару Київську Державу перед розпадом, що грозив їй як наслідок міжусобиць синів Святослава. І не тільки вратував. Він навіть ще більше скріпив її — так, що Київська Держава Володимира Великого стала наймогутнішою державою Східньої Европи та одною з наймогутніших держав світа в середніх віках взагалі.

Та всеж таки навіть Володимир Великий не знищив анархії на Україні з корінем. Вже „останні роки життя Володимира — каже Грушевський[7]) — були охмарені повстаннями його синів“. Перший забирався до повстання на батька турівський князь Святополк — за намовою свого тестя польського князя Болеслава. Але Володимир завчасу довідався про се й увязнив Святополка. За Святополком виступив з послушности батькови новгородський князь Ярослав. Володимир став готовитися до походу на того непослушного сина. Але похід не відбувся. „Богъ не дасть дьяволу радости“ — каже літопись. Бо Володимир серед приготовань до походу вмер. Усобиця відогралася вже по його смерти. „Се все — каже далі Грушевський — витворило сильні замішання зараз по смерти Володимира і захитало державою“.[8])

Та на щастя і тепер знайшлася особа, що знов вратувала нашу стару Київську Державу перед розпадом. Зробив се згаданий вище Ярослав — після завзятої битви з таксамо згаданим вище Святополком за Київ.

Як виглядала така міжусобна битва двох князів-братів, видно наглядно з сучасного опису її. „Пішли против себе і вкрили поле Летське множеством війська. Був пяток тоді, сходило сонце, і на ту хвилю наспів Святополк з Печенігами. І зійшлися оба війська і сталася січа лиха, якої ще не було на Руси. За руки хапалися й рубалися, і кров текла долинами. Три рази сходилися і смерк запав серед битви. І був великий грім і гук, дощ великий і блиск блискавиць, і як блискала блискавиця — блискала зброя в їх руках“.[9]) Такою ціною вдержав кн. Ярослав Мудрий Київську Державу Володимира Великого ще якийсь час від розкладу.

„Кн. Ярослав — так характеризує його Грушевський — потрафив майже в цілости відновити державу свого батька й удержати її в своїх руках протягом досить довгого часу. Але його князювання, коли дивитися на нього в звязку цілого процесу, було тільки періодом реакції, перерви, застою в процесі розкладу. Нагадуючи дуже близько часи Володимира, князювання Ярослава було вже ослабленою копією їх. Се був проблиск енергії, сильний, визначний тому, що ще сам процес розкладу був у початках — але з тим усім часи Ярослава входили вже в часи розкладу й упадку старої Київської Держави“.[10])

Ми вже вище згадали, що захитали стару Київську Державу міжусобиці князів. Та які причини тих міжусобиць, котрі по смерти Ярослава Мудрого осягнули свій найвищий вершок?

„Ярослав був очевидно свідомий того — наводимо у відповідь на поставлене питання вияснення пок. Ст. Томашівського—що по його смерти держава, зложена з таким трудом, може легко розпастися на свої складові частини, або удержати свою цілість тільки методом Володимира і Святополка, якщо не буде утворена якась тривка система наслідства... Предвиджуючи можливість міжусобиці, не знав Ярослав нічого кращого, як тільки сказати на смертній постелі чимало моральних поучень і закликів до згоди та поручити берегти права старшинства у княжім роді. Воно мало на меті удержати одність руської держави тим способом, що найстарший у княжім роді мав бути великим князем київським з неозначеною близше патриярхальною властю („в місци батька“) над іншими князями.

„Сеніорат був загально знаною інституцією середньовічного політичного права (м. ін. в Угорщині, Польщі і Чехії, в останній заведено його майже в тім самім часі, 1055). Він виходив із погляду, що держава — то власність цілого княжого роду і що кождий член його не лише має право а й вигляди бути володарем, дійсним чи формальним, всеї держави. Отся засада мала одначе на Руси одного ворога, а се велику плодючість княжого роду; додати до того низький культурний стан і слабість моральних звязей у нутрі роду — то зрозуміємо, чому сеніорат дуже рано перемінився у право сильнішого і кинув руську державу у хаос межусобиці і коромоли.

„Одночасно з піднесенням родового старшинства до степеня усвяченої державно-правної засади, що мала держати в якій-такій одности „Руську Землю“, прокидається і другий, протилежний принцип — вітчинний, який виходив із правного становища, що волость батька — се виключне добро його дітей.

„Боротьба між обома політичними змаганнями — доосереднім родовим і відосереднім вітчиннам — почалася зараз по смерти Ярослава. У сій боротьбі „Руська Земля“ стратила дуже рано право називатися державою. Вона сталатілько історично-ґеоґрафічним поняттям.“[11])

Коли заглянемо до нашої найдавнішої літописи, то вона від смерти кн. Ярослава Мудрого (1054 р.) аж кишить від княжих міжусобиць, котрі мали місце на Руси. Ті міжусобиці тревають уже майже без перерви аж до кінця істнування старої Київської Держави (1240 р.). Особливо дуже богато їх в останнім столітті її істнування. Вони тоді вже такі часті, що коли в якім році їх нема, то літописець спеціяльно зазначує се словами: „Мирно бысть“, „тишина бысть“, „ничтоже бысть“ і т. п. Значить: вже нормальний був хаос і розбій, а мир між нашими волостями — се вже був стан надзвичайний, що совісний обсерватор спеціяльно зазначував...

Щоби читач наглядно побачив ті міжусобиці, подаємо нижче на основі нашої найдавнішої літописи найперше роки, в яких міжусобиці відбувалися, а далі короткі виписки з літописи про них.

Отже в часі від смерти кн. Ярослава Мудрого по кінець Київської Держави наша найдавніша літопись (в ріжних редакціях) записує княжі міжусобиці під отсими роками:

1064, 1065, 1067, 1069, 1071, 1073, 1077, 1078, 1081, 1083, 1084, 1085, 1086/7, 1094, 1095, 1096, 1097, 1098, 1099, 1101, 1104, 1116, 1117, 1119, 1123, 1128, 1130, 1133, 1134, 1135, 1136, 1137, 1139, 1140, 1141, 1142, 1144, 1146, 1147, 1148, 1149, 1150, 1151, 1152, 1153, 1154, 1155, 1156, 1157, 1158, 1159, 1160, 1161, 1162, 1163, 1167, 1168, 1169, 1170, 1171, 1172, 1173, 1174, 1175, 1176, 1177, 1178, 1180, 1182, 1186, 1194, 1195, 1196, 1202, 1203, 1204, 1205, 1206, 1207, 1208, 1210, 1214, 1216, 1217, 1219, 1226, 1231, 1232, 1234, 1235.

Як бачимо, на всіх 185 літ істнування Київської Держави від смерти кн. Ярослава Мудрого по її кінець в 1240 р. — на міжусобні війни князів припадає 90 літ, отже около половини; колиж візьмемо під увагу останнє століття, то на останніх 100 літ припадає на княжі міжусобиці аж 57 літ, отже більше як половина!

Ще наглядніше побачимо відносини, які запанували на Руси від смерти кн. Ярослава Мудрого до упадку Київа, коли зіставимо разом роки мира з роками міжусобиць. Те зіставлення виглядає так (роки мира означуємо знаком —):

—	—	—	—	—	—	—	—
—	1064	1065	1066	—	1068	—	—
1017	—	1073	—	—	—	1077	1078
—	—	1081	—	1083	1084	1085	1086
—	—	—	—	—	—	—	1094
1095	1096	1097	1098	1099	—	1101	—
—	1104	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1116	1117	—
1119	—	—	—	1123	—	—	—
—	1128	—	—	—	—	1133	1134
1135	1136	1137	—	1139	1140	1141	1142
—	1144	—	1146	1147	1148	1149	1150
1151	1152	1153	1154	1155	1156	1157	1158
1159	1160	1161	1162	—	—	—	—
1167	1168	1169	1170	1171	1172	1173	1174
1175	1176	1177	1178	—	1180	—	1182
—	—	—	1186	—	—	—	—
—	—	—	—	1195	1196	—	—
—	—	—	1202	1203	—	—	1206
1207	1208	—	—	—	—	—	1214
—	1216	1217	—	1219	—	—	—
—	—	—	1226	—	—	—	—
1231	1232	—	1234	1235	—	—	—
—	—						

Тут треба зазначити, що літа, подані в повищім зіставленню як „мирні“, не були зовсім спокійні. Вони „мирні“ тільки в тім розумінню, що в них не було міжусобиць князів. Та були зате тоді інші війни, з зовнішними ворогами, котрі або нападали на Русь або на котрих Русь ходила походом. Отже абсолютно мирних літ на Руси було тоді ще менше. Тому можна сказати, що Київська Держава в останнім століттю свого істнування майже без перерви крівавилася ріжними війнами, внутрішними і зовнішними.

Наведені вище цифри відносяться до цілої Київської Держави, до якої належали крім українських земель також землі білоруські і московські (новгородські). Колиж візьмемо під увагу тільки українські землі, то дати княжих міжусобиць будуть ще гірші. А саме такі:

1064 1065 1069 1073 1077 1078 1081 1084 1085 1086/7 1094 1095 1097 1098 1099 1101 1117 1123 1128 1135 1136 1139 1141 1142 1144 1146 1147 1148 1149 1150 1151 1152 1153 1154 1155 1156 1157 1158 1159 1160 1161 1162 1167 1169 1171 1172 1174 1176 1177 1196 1202 1203 1206 1207 1214 1216 1231 1232 1234 1235

---

[5]) Коли читач буде читати дальше подані дати з наших літописей про страшні події в княжих часах, то не повинен забувати, що мимо всего монархістична система правління се найсильніша і найтривкіша зі всіх систем. Та коли вона не відповідно поставлена, тоді доводить до найстрашніших наслідків. Бо слушно вчить Церква, що corruptio optimi pessima (коли зіпсується найліпше, то стає найгіршим).

[6]) М. Грушевський: Історія України — Руси. Т. І. (3 вид.) Київ, 1913. Ст. 478.

[7]) М. Грушевський: Історія України — Руси, Т. І. (3 вид.). Ст. 532.

[8]) М. Грушевський: Історія України — Руси. Т. І. (3 вид.). Ст. 532.

[9]) М. Грушевський: Історія України — Руси. Т. ІІ. (2 вид.) у Львові, 1905. Ст. 15.

[10]) М. Грушевський: Історія України — Руси. Т. ІІ. (2 вид.). Ст. 2.

[11]) Ст. Томашівський: Українська Історія, І. Львів, 1919. Ст. 48—50.

Отже на всіх 90 літ княжих міжусобиць на всіх землях, що належали до Київської Держави, кругло 60 літ, себто рівно дві третини, припадає на княжі міжусобиці спеціяльно на українських землях (князівства: київське, чернигівське з сіверським і тмутороканським, переяславське, володимирсько-волинське і галицьке). Решта: 30 літ, або одна третина, припадає на білоруські і московські землі разом (князівства: турівське, полоцьке, смоленське, новгородеьке, рязанське і суздальське).

Не менше цікаво представляється тих 60 літ княжих міжусобиць на українських землях, коли їх розложимо на поодинокі українські князівства. Отже княжі міжусобиці були в рр.:

В Київському Князівстві:
1069 1073 1077 1135 1136 1146 1149 1150 1151 1154 1159 1161 1162 1169 1171 1172 1174 1177 1196 1202 1203 1207 1214 1231 1235

Отже на всіх 60 літ українських міжусобиць — 25 літ міжусобиць в самім київськім князівстві.

В Чернигівському Князівстві (з Сіверським і Тмутороканським):
1064 1065 1078 1094 1096 1128 1135 1136 1139 1141 1147 1148 1149 1152 1154 1158 1160 1167 1174 1176 1196 1214 1231 1234

Всіх міжусобних літ — 24.

В Переяславському князівстві:
1135 1136 1139 1140 1142 1147 1149 1151 1154 1161 1207. Всіх міжусобних літ — 11.

В Володимирсько-Волинському Князівстві:
1184 1185 1197 1098 1199 1101 1117 1123 1149 1150 1151 1155 1156 1157 1171 1196 1232 1234 1235. Всіх міжусобних літ — 19.

В Галицькім Князівстві:
1086 1144 1146 1152 1153 1196 1231 1232 1234. Всіх міжусобних літ — 9.

Як бачимо, найбільше міжусобних літ, бо аж 25 на всіх 60 мав Київ; далі йде Чернигів — 24; Володимир Волинський — 19; Переяслав 11; і вкінці Галич — 9.

Для порівнання наведемо ще загально цифри міжусобних літ в часі від 1055 р. до 1240 р. в білоруських і московських князівствах, що підлягали (тоді вже більше номінально) Київу. Отже в сім часі було міжусобних літ:

Білорусь
- в Турівськім князівстві 5
- в Полоцькім „ 13
- в Смоленськім „ 7

Московщина
- в Новгородськім князівстві 11
- в Рязанськім „ 7
- в Суздальськім „ 11 [12])

Так представляються княжі міжусобиці на Руси-Україні в світлі дат і цифр. Ті дати і ті цифри такі вимовні, що коментарі до них хіба зайві.

Та самих тільки сухих дат і цифр за мало, щоби виробити собі поняття, що таке були ті міжусобиці князів. Длятого треба пізнати їх ще з інших боків. Тому далі подамо дослівні виписки з нашої найдавнішої літописи.

Вище навели ми дослівно цікавий сучасний опис одної міжусобної битви між двома князями. Тут наведемо не менше цікавий опис, як два князі — противники приготовлялися до зудару зі собою і як зударилися. Ті князі се Ізяслав II (1146—1154) і Юрій (1149—1157).

„На підкладі династичного розлому в Мономаховім домі та національно-політичного розєднання між Україною і Московщиною — каже С. Томашівський — зарисовуються незвичайно пластично дві княжі постаті в самій середині XII в. — Володимирового внука і сина: Ізяслава Мстиславича і Юрія Мономаховича.

„Ненависть між обома князями сягала ще князювання Ярополка, коли сей, приготовляючи Мстиславичам шлях до київського престола, посадив був Всеволода і Ізяслава в Переяславі, якого Юрій бажав для себе; тільки висунення Ярополком Вячеслава відложило на якийсь час розправу межи суперниками. Теперже успіх Ізяслава (вступлення на київський престіл) став для Юрія за casus belli.

„Він порозумівся з Ольговичами і приєднав Володимирка галицького, який неспокійно глядів на зріст Ізяславової сили. Союз скріплено опісля подружжам дітей. Вмить станули проти себе дві коаліції, які скоро розширилися на всю майже Европу. По боці Ізяслава були: Мстиславичі, з яких одна лінія мала окрім Київа Волинь і Турів — Пинськ, друга — Смоленськ і Переяславщину (часами Новгород і Минськ); з інших княжих династій приєднав Юрієвого ворога Ростислава рязанського з чернигівської династії; окрім того угорський король Гейза II (1141—1161), відколи подружився з сестрою Ізяслава Евфрозиною (1146); дальше польський князь Болеслав Кучерявий (1146—1173) і чеський король Владислав II (1140—1174), німецькі Вельфи, Роджер сицилійський. По боці Юрія були натомість: Святослав Ольгович чернигівський, Половці, Володимирко галицький, Византія, Гогенштавфи.

„Перша фаза боротьби (1146—1150) велася зі змінним щастям. Битва під Переяславом (1149) скінчилася перемогою Юрія; Ізяслав дав за виграну й уступив у Володимир. Юрій триумфував, добившися Київа, предмету своїх мрій. Він задумав відобрати й Володимир, одначе се не повелося з огляду на опозицію Володимирка. В 1150 р. уложено згоду; на основі її Юрій полишився київським, Ізяслав володимирським князем“.[13])

Так виглядає міжусобна боротьба двох наших князів - противників. Перегляньте всю нашу історію з княжих часів і ви не знайдете ні одного випадку, щоби котрийсь із наших князів зорґанізував таку коаліцію для оборони загроженої держави, яку зорґанізували для оборони своїх особистих інтересів названі вище князі-противники!...

„Боротьба Ізяслава і Юрія — наводимо далі слова Ст. Томашівського — то верх пристрасти для чести володіти Київом й одночасно критичний момент його політичної вартости. Наступає безупинний швидкий упадок. Розклад іде так далеко, що й сама Київщина розпадається на окремі княжі волости і в. князь обмежений тільки на саму „матір городів руських“, без найблизших пригородів. Сим способом поодинокі династії задоволяли свої амбіції — мати і свою частину у „Руській Земли“. Задля досягнення сеї чести не жаліли князі ні трудів, ні гроша, ні крови підданих, ні самої „Руської Землі“!

„Переповідати докладно всі дальші змагання за Київ — каже далі той сам автор — значилоб уводити читача в непроглядний ліс імен і походів, сідань і прогнань. Для характеристики часу нехай послужить факт, що протягом 100 літ, від смерти Всеволода II до повного політичного упадку Київа (1146—1246), було тут: 47 князювань 24 князів із 7 ліній і 3 династій; з тих князів оден засідав 7 разів, пять князів засідало по 3 рази, вісім по 2 рази. Що до довжини панування взагалі було: 13-літнє одно князювання, 6-літні — троє, 2-літніх — семеро, а 1-літних і менших — трийцять пять!“ [14])

Се все виїмок з історії анархії в однім тільки Київі за одно тільки, останнє, століття його державної самостійности. І чиж можна після того дуже дивуватися, що згадане століття й було власне останнім століттям істнування старої Української Держави над Дніпром? Заслужено було останним...

„Серед того хаосу — замічує вкінці Томашівський — можна лічити політичним щастям, що Польща майже в тім самім часі (1138) вступає на шлях „права старшинства“ і межиусобиць та що зустрічає під своїм боком добре зорґанізовану Галичину. Інакше вона булаб уже в XII в. могла заволодіти українськими землями“.

Значить, наша Галичина була в тих часах ще найменше анархічна й найбільше упорядкована. — Про дальші прояви анархії в слідуючих статтях.

Зїзд Великого Лугу

4) Д-р Р. Дашкевич промовляв дальше: Цікаве й те, що Лугова Орґанізація повстала у Львівщині, то значить на терені, на котрім мала найбільше ворогів серед своєї власної суспільности, бо тут у Львові найбільше „непримиримих” націоналістів. Їх тут вже тому найбільше, що тут е коло 2.000 наших студентів, а між молодю все пануе радикалізм. І мимо всего тут Лугова Орґанізація вродилася і тут вийшла з боротьби з побідою. Вже не богато сіл остало коло Львова без Лугів на нових статутах. Перший прилюдний виступ Лугів у Львові був на святі „Українська Молодь Христові.” На сім святі виступили Луги в одностроях зі слідуючих місцевостей: Львів, Сороки, Гряда, Запитів Руданці, Жиравка, Дубровиця, Бонарівка, Бірки Долішні, Бірки Янівські й Колоденце, разом 11 Лугів. Тоді вперве наш нарід у більшій скількости побачив, що Луги е і то гарні Луги. І всі присутні з очевидним задоволенням приняли се до відома. Не було ні одного оклику проти, а за те були рясні, дуже рясні оплески. Вдруге виступили Луги на панахиді по Петлюрі. Тут ґрупа націоналістичних студентів голосно почала насміхатися з Лугів, але Луги зліквідували її до двох мінут. Третий прилюдний виступ Лугів на більшу міру був при відкриттю памятника Франкові на кладовищі у Львові. Прибуло коло 800 луговиків. Почалися провокації підсиланими батярами і то Поляками, з ножами й палицями. Луговики дали їм добру научку, причім увязнено 9 Луговиків. А деякі часописи писали тоді, що то приходила до Луговиків „наша студентська делеґація” і що Луговики побили її до безпритомности. Щоправда, то по тій научці вже ніхто не мав відваги зачіпати нас, аж при вході на цвинтар націоналістичні студенти замкнули двері і счинилася буча. Поліція розігнала Луговиків. Так націоналістичні студенти скомромітувалися й там. Потому відбули ми найбільше Лугове Свято, яке взагалі мали: участь у вправах взяло 835 м. 370 ж. і 98 дітей, разом 1305 осіб. Вправи випали дуже добре, словом була се величава маніфестація. Від тоді пресова кампанія майже втихла. Ми ніякої політичної ґрупи не зачіпаємо, наша орґанізація надпартійна. Ми своє діло робимо, а в політику не мішаємося. Націоналісти голосять, що лише вони збудують Україну. А ми вчимо вправ і не віримо в те, що голосять наші гурра—націоналісти, котрі кажуть, що якийсь „дух спалахне” і буде революція і вони з тої революції „зроблять Україну.” Я старий вояк і мої товариші, що працюють разом зі мною також. Ми перейшли війну австрійську й українську, тай бачили ми не одно і думаємо, що оден танк може переїхати цілу Галичину і ніякі націоналісти його не задержать. Се тільки злочин підбурювати до нездійснимої річи. Не націоналісти годні розвязати українське питання, його може розвязати тільки велика війна, подібна як була. Зорґанізовану роботу давної УВО робили старі вояки, та вони перервали її, бо переконалися, що тим способом не здобудуть України. А робота теперішних націоналістів то робота молокососів без досвіду. Властиво вони роблять тільки шкідливий гамір, бо нічого іншого зробити не годні, крім хіба дітвацького биття жидівських шиб, чим шкодять лиш опінії нашого народу за границею. Шиби вставляють на свій кошт наші громади, наші селяни мусять ночами вартувати, а за кордоном маємо також шкоду з того — тай то вже всі наслідків роботи націоналістів. Яка ціль того всего, тяжко сказати. Ага, ще видають летючки, за котрі молоді хлопці сидять у вязницях, хоч якби в тих летючках пропустив деякі дурні фрази проти „Ляхів”, то сміло можнаб її печатати в леґальний спосіб. Словом, дітвацтва за дітвацтвами. А що скрізь можуть бути дітваки, отже і в равському повіті розвязали нам оден Луг і увязнили 5 Луговиків за участь у якімсь дітвацтві.

(Далі буде).

---

[12]) М. П. Погодинъ: Междоусобныя войны 1055 — 1240 (Временникъ Имп. Московскаго Общества Исторіи и Древностей Россійскихъ. Москва. Кн. II—III).

[13]) Ст. Томашівський: Українська Історія, І. Львів, 1919. Ст. 70—73.

[14]) Ст. Томашівський: Українська Історія. Ст. 77.

Т-ВО ІМ. СВ. АНДРЕЯ У ЛЬВОВІ

Звіт з його Загальних Зборів.

Загальні збори станового Товариства священиків Львівської Архієпархії ім. св. Андрея відбулися дня 8. лютого 1934. р.[1]) в розмальованій авлі Богословської Академії, прикрашеній портретами митрополитів, професорів Академії й наших заслужених священиків. Збори попередило богослуження в семинарицькій церкві, яке відправив голова Товариства о. крил. Юліян Дзерович. По Службі Божій відправив о. Дзерович в сослуженні о. П. Ґедза, пароха Лукавиці, панахиду за покійних членів Товариства. До панахиди співав хор богословів під орудою питомця Володимира Жолкевича. На жаль в церкві явилося всего кілька священиків. Таке мале число їх не дається виправдати пізним приходом поїздів. Натомість збори мимо матеріяльної скрути були численні, бо число учасників переступило сотку.

По відспіванні молитви „Царю Небесний“ о год. 10.15 отворив збори голова Товариства о. крил. Юліян Дзерович витаючи в достойній особі Преосв. Никити представника Митрополичого Ординаріяту та покликуючи на секретарів зборів о. проф. Михайла Ладу і о. редактора Осипа Годунька. На внесення о. голови, що після статута проводив зборами, ухвалено правильник загальних зборів, який вельми причинився до спокійного й річевого ведення нарад. З черги приступили збори до вислухання звітів секретарського й касіерського. О. проф. Лада подав до відома як секретар товариства, що Надзірна Рада відбула 3 засідання а Дирекція Товариства 8 засідань, на яких обговорювано ряд справ злучених з діяльністю Т-ва. Ті справи подрібно обговорить о. голова у своїому звіті.

О. голова почав свій звіт теплим спомином про померших членів Товариства, яких число, мимо короткого тревання Т-ва доволі велике, бо померло — аж 14, а саме: о. мітрат Ол. Бачинський, о. сов. Ол. Стефанович, о. Володимир Дорош, о. Андрей Кухта, о. Роман Волошак, о. Др. Іван Фіґоль, о. Атаназій Юркевич, о. Николай Сенишин, о. Николай Селезінка, о. Володимир Яцковський, о. Ігнатій Плешкевич, о. Клим Калинський, о. Йосиф Ганкевич, о. Дмитро Склепкович. Память їх вшанували присутні повстанням з місць.

В ідеольоґічному напрямі Товариство устроїло за півтора року а) реколекції для священиків, в р. 1932 у вересні в Духовній семинарії, яким проводив о. Редемпторист де-Вохт при 61 учасниках і в Гребенові у священичій санаторії „Зелемін“, яким проводив о. Бульс, Редемпторист при 40 учасниках; б) видало апольоґетичну протисектантську брошуру о. Миколи Вергуна п. з. „Новомодні пророки або біблійні дослідники“. Книжку ю дістали члени Тов. даром, як премію за точне плачення вкладок в 1933 році. Видання цеї книжки приняло духовенство з великим вдоволенням, як знаменитий підручник до поборювання сектантського мракобісія; в) Т-во займалося також оснуванням окремої місіонарської акції, яка малаб на меті підготування добрих проповідників, що спішиливб з допомогою в місцевости загрожені сектантством, чи — що на одно виходить — безбожництвом; г) Надзірна Рада репрезентувала також на вні Товариство і духовенство, висилаючи привіти на свято 60-літних роковин поета Богдана Лепкого, на 150-ліття Духовної Семинарії і на 30-ліття Ревізійного Союза Українських Кооператив. — В справі орґанізації духовенства можемо похвалитися великими успіхами. Зразу духовенство не довіряло, стояло осторонь Товариства, та майже кождий місяць приносив зміну на ліпше. З днем 1. січня 1934 Т-во мало 534 добрих, активних членів; а новий рік 1934 зачався під дуже гарними виглядами. Всі деканати, крім бужського, перемишлянського, новоселецького і львівсько-повітового належать вже до Товариства. Сальдо Т-ва складається з 4162 зл. 40 сот. і 214 долярів 45 сантімів, на які зложились вкладки членів в квоті 6831 зл. і рабати в квоті 1018 зл. 96 сот. Видатки були мінімальні, виносили всего 2182 зл. 45 сот. (львину часть видатків, бо 1200 зл., забрало видання книжки о. Вергуна), а то тому, бо товариство не оплачувало домівки, а всю працю службовика віддавав безкорисно Товариству о. голова. Рабати давали нам слідуючі установи: „Народна Торговля“ за побране членами Тов. вино; фабрика свічок: „Керос“ інж. Дурбака, „Достава“ і Господарська Спілка (вул. Руська ч. 3). Тепер маємо ще рабатові предложення від мануфактурної фірми Ф. Борис в Перемишлі і „Те-ка“ ґуртівні з готовими мужеськими одягами, (ул. Трибунальська ч. 1) у Львові, які нова Рада певно прийме. Дирекція в багатьох випадках інтервеніювала в справах членів Т-ва в Ординаріяті, в консисторській канцелярії, в просинодальній комісії, по світських урядах, навіть в чисто приватних справах. Клопіт має Т-во з парцелею б. священичого Т-ва св. Ап. Павла при вул. Ванди ч. 2. Те Т-во власти розвязали за його меморіял до Ліґи Народів в Женеві в справі переслідування духовенства. Голова Т-ва інтервеніював в городському старостві і воєвідстві і справа на добрій дорозі. Парцеля представляє вартість около 500 долярів. Наше Т-во виробило собі повагу і в Ординаріяті, бо в неодній замотаній справі, в якій розходилося о станові і матеріяльні справи духовенства запитував Ординаріят Надз. Раду про думку. Та найкращим доказом довіря до Т-ва є обставина, що Ексц. Митрополит зізволив позичити з епархіяльних фондів 5000 зл. на уділення позичок для духовенства. Позички ті се велика благодать для духовенства, яке в скрутну матеріяльну хвилю, без зайвих формальностей, на дуже низький відсоток може заратуватися. З фонду того користало 30 священиків від 100—300 зл., а то 9 позичило гроші на дітей, 4 на купелі, 9-ох на сплачення інших пекучих (т. зв. паршивих) довгів; 3 на господарські потреби — а в чотирох случаях на блище дирекції незнані потреби. Священики розуміючи, яким великим добром для них та каса, точно сплачують свої зобовязання.

Зпоміж тих, що позичали гроші в нашім Товаристві мушу згадати про одного (імени його не скажу) на доказ того, яка нужда панує серед деяких наших священиків. Пише він до нас: Позичте мені грошей на бунду, бо тепер зима, а я не маю в чім вийти ні до церкви, ні на соборчик виїхати, ні до міста. Я відписав йому: пришліть Отче міру, а ми вам бунду тут в „Те-ці“ зробимо і вишлемо, що й виконано. У відповіді дістали ми лист з подякою: Тішиться, що дістав бунду від св. Андрея і від „Те-ки“ і може тепер сповняти свої душпастирські обовязки не наражуючись на перестуду... Хочемо також приступити до будови власного священичого дому. Тут згадаю, що на ювилейних зборах РСУК-а один селянин підніс потребу будови власного дому для кооперації, що так влучно замітила „Нова Зоря“, яка дає дуже точні звіти зі зборів. Але нехай редактор „Нової Зорі“ дуже не буде гордий з того, що ми її тут хвалимо! Отже, коли селянин має сей власницький інстинкт, то чому ми його не малиб мати? В тім домі, що його хочемо вибудувати, булаб більша саля на збори, бувби академічний дім, діти наші не псувалисяб по невідповідних мешканнях серед окруження безбожного або индиферентного для релігії. Там булаб також своя гостинниця, де священики моглиб заїзджати. Там малиби приміщення всі наші товариства. На тім кінчу, та передтим ще згадаю, що я старався про зелізничу знижку для учасників сих зборів, але дирекція зелізниць відмовила. На тім кінчу. (Оплески). —

Потому слідував реферат о. д-ра Г. Костельника на тему: „Стиль нашого обряду“. Не подаємо його змісту тому, бо се був реферат повний субєктивних поглядів, незатверджених нашим Епископатом. —

По рефераті о. Костельника заявив председатель зборів о. Дзерович: Думаю, що не годиться розводити дискусію над святими справами. Зрештою о. прелеґент не поставив ніяких внесків.

Слідували звіти з поодиноких протопресвіратів, в котрих Т-во св. Андрея має свої відділи. Від стрийського протопресвірату, котрий був найбільше діяльний, зложив звіт о. катехит Савицький: Наш протопресвірат зложив в дарі з приводу ювилею ВПреосв. Митрополита Андрея альбом і 870 зол. на шпиталь ім. ВПреосв. Митрополита Шептицького у Львові. За 15 місяців зорґанізували ми 11 деканатів і 187 священиків. 13 священиків не є членами Т-ва і не хочуть ними бути. Зібрано 2.150 зл. вкладок і відіслано їх до централі. З окружної каси користало в нас 23 священиків на суму 2.430 зл. Наш протопресвірат домагається заложення позичкової каси і куповання домів у Львові, по можности малих; — о. декан Мохнацький Ст.: Тернопільський протопресвірат щойно в стадії орґанізації. Внесено статути до затвердження філії Т-ва; — о. Дзерович: Золочівський протопресвірат досі не дав знаку життя; — о. Вас. Пришляк: Золочівський протопресвірат істнує щойно від 2 місяців. Адміністраційні власти роблять нам труднощі в орґанізації. В тих двох місяцях відбули ми реколекції, розіслано письма, але деканати відповіди ще не дали. Ми збираємо вкладки і висилаємо до централі; — о. др. Глинка: Контрольна комісія провірила діяльність Виділу і касові книги 6. II 1933 і ствердила, що Т-во мало 8.230.34 зл. приходу та 2.182·45 зл. розходу. Всі книги вів о. дир. Дзерович. Книги ведено зі старанністю і навіть педантерією. Контрольна комісія предкладає, щоби заложити ліквідаційну книгу для більшої проглядности рахунків. Товариство відчуває брак власного льокалю і брак постійного урядовця. Треба змінити статут. Тому Контрольна Комісія поручає підшукати льокаль для Т-ва, приняти урядника і вибрати комісію для переведення зміни статута.

По 15 мінутовій перерві виголосив реферат о. Йосиф Савицький на тему: „Наші орґанізаційні завдання на найблищу мету“. Зміст: Треба нам усвідомити собі, що ми зробили досі за 1 і пів року істнування Т-ва. Що зробили провід й окружні відділи, ми вже чули. Тепер що зробив загал членів. Всіх священиків у львівській архиепархії є 900. З того членами Т-ва є вже 527. Економічна і духова кріза поглиблюється. Є такі духовні, що навіть „Ниви“ не передплачують. Є богато священиків, що не хочуть належати до своєї станової орґанізації. Як в кождій суспільности так і серед нас є протисуспільний елемент. Сей елемент можна зєднати лише матеріяльними користями. Основа нашої орґанізації — ідеольоґічна. Наше Т-во має виборати пошану і відповідне становище для духовенства. Без згармонізування наших станових інтересів і стремлінь з загальнонаціональними наше Т-во не розвинеться і не осягне своїх цілей. Наперед мусимо перейти матеріяльну підбудову Т-ва. Треба утворити секції: орґанізаційну, пропаґандистичну, освітну, пресову і видавничу. Мусимо скликувати сходини делеґатів і голов окружних відділів, щоб нарадитися в орґанізаційних справах. Що провід зарядить, те треба точно виконувати (Оплески); — о. Дзерович: Сей реферат вважаю першим голосом в дискусії. Прошу забирати голос в дискусії над звітами; — о. декан Пилипець (Підберізці): Ярічівський деканат вислав вкладки за другий піврік мин. року, одначе в книгах сего не вписано. Ми вислали 188 зл. Прошу вияснити, що з тими грішми сталося. Де ульокована готівка Т-ва? Управа Т-ва нехай віднесеться до консисторії в справі богослужебних фондацій. Там має бути щось 100.000 зл. З сего можнаби створити поважний позичковий фонд; — о. дек. Яремак: Чи Товариство не моглоб порушити справи заложення бурс для священичих дітей по всіх повітових містах, де є школи. В той спосіб можнаб запевнити добре виховання для дітей і дешеве їх удержання. Чи не можнаб урядити для приїзших священиків кілька кімнат, щоби не переплачували дорогих готелів; — о. др. Цегельський: Давне Т-во св. Павла мало богато книжок. Вони лежать у паках. Також давні Т-ва ім. св. Рафаїла і св. Йосафата мали книжки. Чи не моглоб наше т-во, як спадкоємець тих товариств видобути ті книжки і пустити їх в рух? Готель для священиків можнаби получити з реколекційним домом; — о. М. Ліщинський: Контрольна Комісія ставить дивний внесок, щоби до Надзірної Ради увійшли лише львівські священики, бо мовляв позальвівських тяжко стягнути на засідання ізза коштів подорожі. Я думаю, що се не булоби добре; раз на 2 місяці можуть приїхати по два делеґати з протопресвірату на засідання Надзірної Ради. Користь з того така, що буде більший контакт центра з краєм. Отже я радивби статуту в тім напрямі не зміняти. Щодо майбутнього директора канцелярії нашого Т-ва, то ним мусівби бути священик, який всего пильнувавби і перенявсяб тими справами; — о. Боднар: Зі звітів бачимо таку річ: До Т-ва належить всего 527 членів на 900 священиків в дієцезії. Ми найпізніше орґанізуємося. Всіх інших орґанізуємо, а себе нам трудно зорґанізувати! Найліпше наша орґанізація стоїть в тих околицях, де священство найбідніше... Наше Т-во все таки розростається. Воно мусітиме взяти в свої руки також справу посмертного фонду. В Т-ві мусимо мати людину, котра йому всеціло віддалабся. Такою людиною мігби бути о. катехит Савицький, котрий переходить уже на емеритуру. Він у нас в Стрийщині богато заслужився коло орґанізації окружного відділу Т-ва. Він у тих справах визнається; — о. др. Глинка: Вияснюю, що Контрольна Комісія не мала на думці виключити від голосу в Надз. Раді представників провінціональних протопресвіратів. Тут ходило лише про те, щоб уникнути коштів на подорожі представників з провінції; — о. Пришляк (Підгірці): Чи зробила що Управа Т-ва, щоб орґан „Ниву“ перебрати на власність Т-ва св. Андрея? — о. др. Конрад: Ставлю внесок на замкнення дискусії. Внесок принято; — о. Дзерович: Відповім на запити Отців: о. Пилипцеві скажу, що вкладки з Вашого деканату прийшли запізно і тому в книгу ще не втягнені. Не маю при собі чеків, щоб доказати, що ті гроші ми дістали. Готівка, яку наше Т-во має, порозміщувана в наших банках і частина в П.К.О. (Тут о. предсідник показує кілька щадничих книжок). На девалюації доляра ми стратити 705 зл. Та на се не було ради. (Збори притакуючо признають се). В справі грошей з богослужебних фундацій ми були в ВПреосв. Митроп. Андрея. Він сказав: Коли клир виявить свою волю, що хоче сі гроші перебрати, то їх видасться. Тих грошей нема 300.000 зл., як про се ходять слухи, але є їх щось 20.000 зл. На розі площі Петра Скарги і св. Юра є дуже відповідне місце. Там мігби стати наш священичий дім. (о. дек. Пилипець: А тих бунд прошу більше не купувати)! Справа „Ниви“: Той орґан мав о. др. Левицький, опісля Т-во св. Павла, пізніше о. др. Костельник. Він віддав її Ексц. Митрополитові. Тепер „Нива“ в руках Наук. Богословського Т-ва. Посмертний фонд се наша болячка. Деякі оо. декани дуже слабо працюють для того фонду. Якась інерція, недбайливість! Деякі деканати не прислали на сей фонд ні одного сотика! Трапилося таке, що прийшла вдова по священику за допомогою з того фонду, а тут показалося, що даний деканат не вплатив ні одного сотика! Нехай всі підпишуть, що платитимуть до сего фонду точно. —

Внесок Контрольної Комісії на уділення абсолюторії Надзірній Раді Т-ва і Дирекції збори приняли через аклямацію; — о. Савицький: Ставлю лісту комісії матки: о. Лада Мих, о. Ліщинський (Стрий), о. Пришляк (Підгірці), о. Щербанюк Іван (Вербилівці), о. Мохнацький Ст. (Теребовля). Лісту принято. Один з Отців приносить до президії книжку п.з.: Ks. Zygmunt Staniszewski. Na przedrożu. Tarnopol 1933. Nakładem Księgarni Podolskiej, і просить, щоби дозволено йому відчитати один уступ, в котрім автор книжки сильно образливими словами накинувся на наше греко-католицьке духовенство. Прочитаний уступ вислухали присутні з великим обуренням й ухвалили запротестувати проти такої нечуваної зневаги нашого духовенства. На внесок о. предсідника передано виконання сеї ухвали Новій Управі Т-ва. — Відтак о. Осип Осташевський виголосив реферат на тему: „Громадянська праця священика“. Зміст: *) В теперішних переломових часах роля священика особливо велика і відповідальна. Від того, як він сю ролю розуміє і як виконує свою душпастирську працю, залежить його становище в громадянстві, від того залежить також майбутність нашої Церкви і народу. Треба ствердити, що вплив нашого духовенства в нашім народі меншає. Нині треба лучити душпастирську працю з громадянською. В Комарнянщині один гімназійний ученик збунтував молодь і вона не взяла участи в святі УМХ. Чимраз частіше чути тепер голоси світських: „Попа

---

[1]) Хоч сей звіт особливо цікавий, то скорше помістити його ми не могли, бо містили зачаті вже передтим звіти зі зборів кількох орґанізацій. — Ред. „Н. Зорі“.

*) Містимо зміст сего відважного реферату як доказ, що наступає вже перелім в дуже прикрих справах, сміло порушених Впр. Автором реферату. Де нема змагань до лучшого, де все безнаді но гние, там виголошення такого реферату булоб неможливе з тої простої причини, що такому правдомовному прелеґентови не далиб говорити. Потрібне пояснення в справі неґенералізування поодиноких випадків знайдуть читачі дальше. — Ред. „Нової Зорі“.

нам не треба. Він нехай пильнує престола. В читальні, кооперативі обійдемося без нього“! На загальних зборах Рідної Школи зазначився виразний ворожий спільний фронт націоналістів і радикалів проти діяльного католицького священика. Наші молоді націоналісти приготовляються до того, щоби розбити всі католицькі орґанізації. Зявився новий супостат — скрайний націоналізм. Він у своїй безпардонній аґресивности і ворожости супроти католицизму переліцитував своїх попередників. В таких обставинах ми священики мусимо повести інтензивну працю над християнізацією життя нашого народу. Мусимо утверджувати католицьку віру і життя після неї нашого народу на засадах папських енциклік. Та наперед мусимо зачати працю від себе. Щоб могти впливати на вірних, душпастир мусить в першій мірі сам бути глибоко побожний. Він не сміє на парохіян

ЗАГАЛ ВСЕЧЕСНОГО ДУХОВЕНСТВА ЗАКУПОВУЄ БОГОСЛУЖЕБНІ ВИНА

дивитися згори. Не сміє бути в нього панськости, ні чванькуватости. До бідних і до богатих мусить відноситися однаково, доброзичливо. На жаль в богатьох домах наших священиків замало глибоко релігійного духа. Найкраще про се свідчить поведення дітей наших священиків. Якраз діти священиків найзавзятіше виступали проти свята УМХ. Діти наших священиків доволі часто невіруючі! Трапляються такі випадки, що на іменинах у священика випивали за богато алькоголю та їли в пятницю мясо! Часто ті, що служать у священика, там — щойно псуються, коли близше приглянеться, яка ріжниця між словами і ділами священика. Знаю випадки, що священики нетактовно поводяться супроти парохіян. Знаю й такий випадок, що священик ударив парохіянина в лице. Тоді той спитав: Отче, чи можна бити? Священик відповів: Якби не можна то я не бивби! Селянин на те: Як можна, то обом нам можна — і вдарив в лице священика!... До церкви ходить чимраз менше молоді. На вечірні молоді майже зовсім нема. Сей стан мусить рішучо змінитися. Мусимо подбати, щоби вся наша молодь опинилася в рядах Католицької Акції Української Молоді (КАУМ). Наша ціла суспільність занархізована, бо занархізоване родинне життя. Тепер сільська хата се — пекло. Діти ждуть на смерть родичів, щоби забрати по них майно. Родичі не стараються про дітей. Ми як нація дуже далекі від правдивої побожности! Сварки, бійки, ненависть се буденні явища на селі. В хаті нераз 6 душ цілими місяцями з собою не говорять. Тут немало винно наше духовенство, що не занялося родиною. Перед нами важне завдання -- перевиховати українську родину. Меґальоманія, незгода і ненависть мусять випарувати з українського серця. Священик мусить бути також українським патріотом. Нема нічого обридливішого як хрунь-священик. Одначе я проти вмішування священства в партійно-політичне життя. Партії бються не за програми, але за хоробливі амбіції партійних вожаків. Не можемо допустити до того, щоби повторився другий раз такий блямаж, що духовенство підпирало спільну ундо-радикальну лісту й аґітувало за радикалами. Треба нам також плекати добру традицію: закріплювати в памяти історію наших парохій, вести парохіяльні хроніки та списати участь наших парохій у визвольній війні. Особливу вагу духовенство повинно звернути на к а т о л и ц ь к у п р е с у. Де вона вже поширена, там змінився вигляд села до не пізнання. Селяни декуди вже навіть самі домагаються передплачування католицьких часописів. Знаю випадки, де селяни домагалися, щоб запренумерувати „Мету“ і „Нову Зорю“. Одначе наша католицька преса мусить бути несварлива. Богато шкодить також брак єдности в католицькім таборі. Між нашими трьома католицькими епархіями нема згоди і се одна з найважніших перепон в поглибленні релігійного життя у нас. Серед нашого духовенства панує вже крайна нужда. Нераз священик не має в що вбратися ані за що дітей посилати до шкіл. Священики мусять часто самі фізично працювати, бо не мають з чого службу вдержати. Ми мусимо зактивізувати все наше священство, устійнити методи душпастирської праці і не дозволити, щоби хтонебудь з нас сходив на манівці (Оплески). — Отець прелеґент дуже скоро відчитував свій цікавий реферат, тому не можна було всього записати.

Отець С а в и ц ь к и й: Ставлю предложення, щоби Загальні Збори Т-ва св. Андрея передали на руки Преосв. Никити вислів нашого синівського привязання і любови для ВПреосв. Екселенції Кир Андрея і подяку для Преосв. Никити за Їх щиру опіку і заінтересування становими справами священства; — о. др. М. К о н р а д: На Заг. Зборах Союзу Українок у Львові ображено наших священиків і їмості. Пані Домбчевська сказала, що духовенство не інтересується загальними справами і йде з кропилом не тому, щоби відвідати своїх парохіян, але тому, щоби взяти гроші. У відповідь на сю образу наші їмості рішили зорганізуватися окремо. Прошу про се повідомити їмості в краю. Ті що тут у Львові живуть, беруть ініціятиву в тій справі в свої руки. — В тій хвилі увійшов на салю голова комісії матки і відчитав лісту кандидатів до Нової Управи Т-ва: голова: о. дир. Дзерович Юліян. Члени Управи: о. Савицький Йосиф, о. др. Костельник Г., о. Хомин П., о. Лада М., о. Гошовський М, о. Боднар Ю., о. Мохнацький Ст., о. Винницький, о. Щербанюк Ів., о. Сайкевич В. Контрольна Комісія: о. др. Глинка Лев, о. віцеканцлер Малиновськ й, о. Новосад. Лісту кандидатів нової Управи Т-ва збори приняли через аклямацію.

Відтак о. Г а й д у к е в и ч виголосив корреферат до реферату о. Осташевського Зміст: Становище душпастиря тепер чимраз трудніше. Існують два світи: З Богом і без Бога. Ми можемо остати pastores sine grege. Нинішні часи вимагають нових метод душпастирювання. Утерся звичай ділити працю священика на душпастирську і громадянську. Се неправильно! Вся праця священика душпастирська: в церкві, в школі, в читальні чи кооперативі. Мета праці: Слава Бога і добро народу. В школі, читальні, кооперативі, в Лугах і Соколах треба параліжувати впливи злих книжок, часописів і думок. Для молоді треба закладати кружки КАУМ. Для дітей діточі садки і захоронки. Треба також брати участь в житті повітових центрів, в самоврядуваннях, наскільки се можливе. Від партійно-політичного життя священик не повинен усуватися. Він своїм тактом у тім життю повинен лагодити партійні пристрасти.

У ЗНАНІЙ ФІРМІ
ВІНІМПОРТ ЛЬВІВ, КРАКІВСЬКА 7

Треба уникати одної похибки: а саме не треба давати себе вибирати до всіх виділів, коли нема часу на виконування взятих на себе обовязків;— Преосв. Н а к и т а Б у д к а: За заяву синівської відданости для ВПреосв. Митрополита і для мене дякую. Думаю, що булоб добре получити діяльність окружних відділів Т-ва з соборчиками і в той спосіб можнаби їх оживити, бо вони дуже часто шванкують: порушується на них справи, які часом не мають лучности з життям. На соборчиках поділити працю на секції. Тоді не буде таких „учасників“, що на соборчиках сплять і хроплять. Нехай Бог благословить вашій праці! — По тім Преосв. Никита вийшов.

В н е с к и і З а п и т и: о. Д з е р о в и ч: Я не поділяю песимізму о. Осташевського. Ще так зле не є. Поодиноких драстичних випадків не можна узагальнювати. Стверджую, що священики беруть участь в громадянськім житті (На доказ наводить о. Дзерович статистику Голов. Виділу Просвіти). В просвітянськім житті бере участь кількасот священиків, а де інші стани? Але зате треба ствердити, що на 100 священиків записаних тут учасників сих зборів було лише 5 на Службі Божій, відправленій в наміренні нашого Т-ва! На Службі Божій перед Заг. Зборами „Просвіти“ також було всього 4 людей, але сеж були збори світських людей! — Отець П е т р о Ґ е д з: Я предкладаю під розвагу Управі Т-ва, щоби а) розглянула справу вибудування санаторії для священиків в однім з купелевих місць: в Черчі, Моршині, Трускавці або Любіню, б) застановилася чи не виплатилобся для збільшення доходів Т-ва видати почтові значки з подобою св. Андрея; — о. Г а н а с з і Збоїск: Одна з цілей Т-ва: скріпляти авторитет священиків та обстоювати їх станові інтереси. Знаємо добре, що наш Земельний Гіпотечний Банк повстав головно матеріяльними засобами духовенства, але поратуватися в нім священикови годі. Свідчить про се такий факт: Я хотів позичити в тім банку 200 зл. на лічення жінки. Одначе дирекція банку заявила мені, що грошей З. Б. не позичить, бо священики — найгірші платники! Знаю конкретно, що того самого дня один світський чоловік позичив в тім банку більшу суму грошей. Тоді я пішов до польської Міської Каси Ощадности і там мені без ніяких труднощів позичили грошей до 24 годин! Отже щоби такі історії в нашім банку не повторялися, предкладаю: Нехай наше станове Т-во постарається, щоби при виборах дирекції Земельного Гіпотечного Банку одним з трьох директорів банку вибрано священика; — о. дек. П а т р и л о (Перегінсько): Ставлю побажання, щоби фонди кооперативи „Власна Допомога“ злучити з фондами нашого Т-ва і щоби ті дві установи разом співпрацювали. Статут треба упростити. Нам треба орґанізувати провінціональні відділи Т-ва по повітах, а не протопресвіратах, бо се вигідніше. — Один з Отців: Треба нам звернути увагу на се, що теперішна школа намагається впливати на наше село понад нашими головами. Учителі хочуть виховувати в т. зв. державнім дусі не лише дітей, але і родичів. Заборочяється дітям поздоровляти словами: Слава Ісусу Христу, лише: „Cześć!“ Один з учителів „узасаднив“ се так: „Polska nie jest państwem kościelnem!“ — о. др. Ц е г е л ь с ь к и й: Конче требаб оснувати при нашім Т-ві бюро правної поради для священиків. Священики з провінції, які хотілиб висповідатися у Львові, не можуть сего зробити ні в одній з львівських церков, бо звичайно всі церкви позамикані! Тому мусять йти сповідатися до оо. Єзуїтів, бо римо-католицькі костели все отворені. Отже предкладаю; Можеби хоч одна наша церква у Львові була постійно отворена; — о. О щ и п к о: Предкладаю, щоби створити пресовий орґан, або вибрати один з істнуючих, в якім можнаб обговорювати справи, які нас близько обходять: теми на деканальні соборчики, УКС, КАУМ, Католицьку Акцію і т. п.: — о. Л і щ и н с ь к и й. З Епархіяльними Відомостями розіслано проспекти селянських університетів, які орґанізує дир. Яцкевич в Стрию. Се дуже важна річ, але досі відповіди надіслало лише 10—12 священиків. В місяці като-

ХАРЧЕВІ ПОСИЛКИ ПОЧАВШИ ВІД 3 ФЛЯШОК НА ЗАМОВЛЕННЯ ЗА ПІСЛЯПЛАТОЮ.

лицької преси треба нам вести між парохіянами пропаґанду за католицькою пресою. Найвідповідніший для селян часопис „Правда“, бо вона добре редаґована. Треба постаратися, щоби адміністрації наших католицьких часописів обнизили передплату, тоді буде більше передплатників; — о. В о р о н ю к (Пикуловичі): Фабрика свічок „Керос“ нехай заложить в середмістю Львова крамницю зі свічками, щоби не треба було ходити аж поза Львів. — Відтак о. предсідник відповів на деякі запити: закладанням повітових бурс для священичих дітей повинні занятися протопресвітрати. Справу сповідей приїзших священиків по львівських церквах порушу перед львівським деканом ВПреосв. Никитою. Справа людових університетів нереальна. З них виходять недоуки, півінтеліґенти, які стають дуже часто ворогами Церкви і духовенства. Третя посада директора Земельного Банку надаваласяб для такого, що розуміється на лісництві, бо Земельний Банк закупив богородчанські ліси, якими треба вміти господарити. Справою лічничих заведень займається окрема кооператива „Священича Самопоміч“. Нових катол. часописів не треба закладати. Краще зміцнити матеріяльно вже істнуючі часописи. Ми маємо вже досить часописів прихильних нашому Товариству: Нива, Мета, Нова Зоря. Вони радо помістять нам інтересуючі нас статті. Пертрактації в справі перебрання „Ниви“ вже велися. Перебрало її на власність Наукове Богословське Товариство. „Нива“ вимагає великих матеріяльних вкладів. Побажання щодо отворення складу зі свічками в середині Львова перекажу п. інж. Дурбакові. Він чоловік підприємчивий і меткий. Коли оплатиться, то він такий склад отворить. Здається, що я всім Впр. Отцям відповів на їх запити. Програма нарад вичерпана. Дякую за діяльну участь у зборах і замикаю наші нинішні наради. — Збори закінчено відспіванням молитви „Достойно єсть“ о год. 16.15.

ЦЕРКОВНІ МАТЕРІЯЛИ
брокати, кружева, гафти, золоті й срібні лями та всі інші матеріяли для церк. риз та літурґ. цілей як нашивки, золоті й срібні френзлі, також новости на весняний і літний сезон.
ПОРУЧАЄ:
ДІМ ТОВАРІВ МОДНИХ І ШОВКОВИХ
АДОЛЬФ АВЕРБАХ
ЛЬВІВ, РИНОК 20. Телєфон 7-54
73 ФІЛІЯ БОЇМІВ 5. 1—2

„Пакт взаїмної допомоги“

між Францією, Польщею, СССР і Малою Антантою

„Наша Реч“ доносить з Парижа: В поінформованих політичних кругах твердять, що французьке правительство здержиться від дальших певеговорів у справі розброєння, доки не виясняться наслідки нового політичного кроку, підпринятого міністром загран. справ Барту. Коли Анґлія відмовилася підписати новий ґарантійний договір, який передбачував анґлійсько-французьку співпрацю для забезпечення загально-европейського мира, на випадок можливого збройного конфлікту, міністр загран. справ Франції Барту предложив урядам СССР, Бельґії, Польщі й Малої Антанти заключити договір взаїмної допомоги на випадок можливого збройного конфлікту. Переговори в тій справі пішли значно вперед. Сей договір має бути підписаний в найблищій будучности. Щойно по підписанні сего пакту Франція разом з вище згаданими державами підпише конвенцію про постепенне розброєння під міжнародною контролею всіх заінтересованих держав.

З новин російського письменства

Не знати чи по наказу червоної влади чи по моді, досить що тепер появляється в СССР богато морських повістей і романів. „Цусима“ Новикова-Прибоя, „Сине і біле“. Лавренева, „Севастополь“ Малишкіна, вкінці „Капітальний ремонт“ Л. Соболева. Останній твір хвалить навіть права еміґраційна преса за талановитість, котра в того автора ще все „служить большевицькій брехні“. Так морально низько впала література в червонім раю, що вже се становить похвалу.

Поширюйте католицьку пресу!

Як хлопській дитині семафори наставляли?

о. Олекса Пристай. **З Трускавця у світ хмародерів.** Спомини з минулого й сучасного. Під редакцією Д-ра Л. Мидловського. І. том. Львів-НюЙорк, 1933. Накладом власним. Ст. 247+5 нпґ., вел. 8⁰. Ціна 3 зл. Згідно з волею автора одержить „Рідна Школа” 25% чистого прибутку з розпродажі цієї книжки. Обгортку зладив артист-маляр Др. Іван Іванець.

Наш священик о. Ол. Пристай, що перебуває від 1907 р. в ЗДПА, почав писати отсі свої спомини 1925 року, коли мав 62 роки життя! Заохочували його до написання й випечатання тих споминів з життя ріжні живі люди; заохочував погляд, що в нас мало споминів, що ми майже безтрадиційна нація. Вкінци — пише автор — „хочу розбудити замилування до писання споминів у всіх тих, що вибиваються наверх в українській суспільности, без огляду на се, з якого стану вони походять... що моглиб більше прислужитися нашому народові своїми споминами ніж я моїми”. (XI ст. Вступне слово). По такім вступнім слові автор переходить до споминів.[1])

Першу частину споминів творить опис Трускавця, його переказів, історії, звичаїв, людей — словом „Моє рідне гніздо”. Ся перша частина споминів се властиво не так спомини, як геo- й етноґрафічний нарис з часів дитинства автора, тим більше цінний, що з описуваних річей богато сьогодня належить уже просто до леґенди; цікавий той опис і тим, що писаний con amore, не сухо „по вченому”, а з піетизмом, місцями навіть дуже поетично. Чого тут нема?!. І опис положення Трускавця й околиці, населення, походження ріжних місцевих назв, вигляд хат і будинків, спогади про економічне життя й самовистарчальність Трускавчан, опис рільної й садовинної господарки, скотарства, ноші населення й сільських народніх звичаїв, стан освіти й моралі жителів, перелік харчів, ремесла й мистецтв і прочая і прочая. Є того — що правда — як на спомини дещо забогато, бо аж 59 сторін. Та чи воно пропорціональне до споминів, залежить від їх дальшої величини. Зрештою піетизм, з яким автор трактує ті речі, поезія опису й тепло любови сердечної до давноминулих ліпших часів, спричинюють те, що читач забуває про довжину опису та захоплюється поодинокими його прекрасними моментами. Прим. опис зими (40—43 ст.) на селі та звязаних з нею звичаїв і життя селян такий гарний, що місцями мається враження якогось нового „Германа і Доротеї” чи подібного клясичного твору з ідилічними вставками. Як усякий „початкуючий” письменник (ті спомини се перший твір автора) о. Пристай не так оперує гарним стилем і порівнаннями, як радше вміло добирає такі сюжети, що вже їх простий опис дає чисто поетичні враження. При всім тім автор не має свідомого старання писати гарно (подібно як прим. не має його Василь Маковський). І саме та природність, „підсвідомість” надає його творови посмаку якоїсь приємної новости, чогось, що — мов давні романи Вальтер Скота — має для сучасного читача дивну принаду...

Надзвичайну память має автор. Вона зберегла велику силу подробиць, сьогодня вже історичної вартости. Книжка буде цікава і для наших фільольоґів, бо богатство назв річей і всяких термінів — назви страв нагадують „Марусю” Боровиковського — в памяти автора живе і просто надзвичайне. Так! Надзвичайне: цеж він вичислює їх в 62 році життя, не в Галичині, а по довгім скитальстві, в „світі хмародерів”! Цікаве й те, що найширше й найбогатше випав саме період найраньшого дитинства автора; де дальше память уже йому так не служить.

Спомини о. Пристая в своїй першій частині виходить поза рямці чисто особистого переживання. Се радше опис вітчини (властиво: батьківщини) так, як її бачить у споминах найкращих днів дитячого раю — стар-чоловік, на чужині далекій. Він сам на початку споминів цитує слова анґлійського фільософа Д. Ввебстера: „Предметом нашим нехай буде наша вітчина, наша ціла вітчина і тільки вітчина!” (ст. 1).

В другій частині (ст. 60—127) споминів о. Пристай описує свої діточі й хлопячі літа: батьківську хату, сільську школу, свої переживання як гусія й пастуха худоби, першу німецьку книжку „Коменюша”, батька й матір, сільського душпастиря і под. — все те знов на тлі сільського життя його звичаїв і традицій.

Обі ті частини споминів о. Пристая мають більше описовий, ніж мемуарний характер. Сам автор все ще не займає більше місця на тлі канви споминів про село, його природу, людей і їх звичаї. На тім тлі висмикуються часом авторови то останки читаних книжок (звідси богато всяких цитатів), то асоціяції з баченим, пережитим і зрефлектованим у пізнішім віці. Вилазить часом Американець з його практичністю, деяким раціоналізмом, пересадним демократизмом („тверді аристократи”) і проповідництвом. Та рівночасно з тим виступають і добрі прикмети Американця: зрозуміння ваги освіти, любови до науки, вартости самопошани, оптимізму й любови діла. А всетаки сей пізніший Американець рідко коли приходить до голосу: сила нашої дорогої галицької землі й любов до неї перемагають — і з раціоналіста вилазить поет, з міщанина селюх. Галицька соломяна стріха перемагає американські хмародери!

„Природа занадто прозора занавіса, каже мислитель Емерзон, тому слава всеприявности Бога продирається всюди. В цій прозорій природі родиться наш селянин. В ній росте і дихає, її грудь-землю ссе, її духом повітрям напувається і в її теплому соняшному промінню купається. Він живе в самій середині цієї природи, Божої занавіси.

Трускавчане весною не дармували. Господарі орали, сіяли, волочили засіяне, а господині копали городи, сіяли скільчену в скринках росаду в розсаднику на городці, мітки віднесли до ткача, щоби почати зараз з весною „блєхувати“ полотно. Одно полотно жде вже в коморі, друге ткач вже кінчить ткати. Худоба ричить у стайні, рветься на поле, втікає від води, не хоче заходити до стайні, але пасти нема ще чого. Ще трохи, ще день, два дні, то й худоба вийде в поле. І знову гаряча молитва, сердечне бажання до Бога: теплого дощу і якнайскорше!

Тут і там показалася на полі мала череда худібки. За день, за два виростала череда немов зпід землі, а за два тижні виправили в поле свою худобу вже й багачі. Весна в цілім розгарі. Хати на селі опустіли, стайні порожні, обора заніміла, життя завмерло. Все затихло. Але все верне під вечір назад і знову стане гомінко. Життя перенеслося на поле. А в полі тихий і теплий вітрець припадає до матері-землиці, гладить вогку і свіжу скибу ораниці, а тепле сонце цілує своїм життєтворчим промінням пожовклі сіножати, бори, дубрівки і гаї. Воно будить все, що було заснуло, а тепер молиться, щоби піднестись зі землі, встати, дихати і знову жити, тішитися, розкошувати і розквітатися маєм-розмаєм. Долиною-полями гомінко. Тут і там чути голос плугатора або погонича. Десь забеготіло мале ягня, загубило свою маму; стара вівця відізвалася. Дівчина при копанні заспівала, а пес звільна крок за кроком поступає за плугатором, лютує на влізливі ворони, що викрадають йому зперед носа, виорані плугом грубі і смачні „пендраки“-хроби. А там вгорі також гомінко. Дикі гуси, качки і журавлі завели в повітрі небесний концерт-музику, а жайворонки своїми мягкими тенорами ведуть перед. Душу веселять, природу будять до життя. „Веселе і щасливе хлопське життя“, — співається у пісні. Було веселе і щасливе! Таким остане навіки, докіль той щасливий селянин не випустить зі своїх рук своєї кормительки матері-землиці. А її варта боронити, хоча прийшлосяб життям заплатити! Без неї яке життя? Без неї краще смерть!

Високий „вуйко“ бузько проходжується статочно і поважно по сіножаті, зісунувши з плечей до половини свій чорний кабат, аж білу сорочку видно. Розглядається то сюди, то туди, неначе він також думає про веснування. Він своє думає, жабок шукає. Вітає старі поля і сіножати. Часом відважився піти за плугом, але не орати, а „пендраків“ збирати. Але він не йшов до спілки з псами. Мудрий був старий мандрівник, він добре знав псів і з ними ніколи не братався“... (ст. 35—36).

Деж тут Америка поділася, деж тут цивілізація хмародерів?!. Мов скибу обернув їх плуг споминів, і тільки чорна рідна земля в сонці гріється, надією жнив манить...

Властиві спомини зачинає автор щойно в третій частині („В міській школі”) і продовжує в четвертій („Промощую собі шлях”) частині твору. Бачимо тут дальше широко описане загальне тло: іспит„ в народній школі біля свинської торговиці”, життя в дрогобицькій і потому стрийській ґімназії, тамошніх педаґоґів, вакації на селі і в родині священика, науку чи властиво муку сільського „целюйонцого” на „станціях” і т. д. Тут на тому тлі вже сильно зарисовується особистість автора й потому щораз більше виповнює те тло. Приходять спомини про „етимольоґічне серце й український розум”, про ґрафа в чернечій рясі і врешті найкомічніша й рівночасно найтраґічніша частина споминів: старання дістатися на теольоґію. До Перемишля не допустили автора його різкість, „гонорність” і... епископський льокай. У Львові не хотіли приняти, бо не мав відпустки з Перемишля. В Перемишлі знов не дали відпустки, бо не мав приняття у Львові. І так через рік кореспондував бідний петент, а подання верталися всі назад з дописками: „Возвращается просителю съ тимъ, что...” Врешті вдалося. Петент з радости пішов на пироги з пізнішим інсп. Копачем, та виголоджена природа вже не могла їх стравити... То одна найкомічніших студентських сцен, як вони обидва їли ті пироги і як потому покутували... Продовження буде в другім томі, що буде „продовженням життєвої сповіді студента духовної семинарії, священика-громадянина і місіонаря у Північній Америці.”

Спомини о. Пристая побіч поезії ціхує здоровий гумор, подекуди і гризька сатира. Видно з неї хлопського сина, який і в семім хрестику літ ще не годен стравити тих „пирогів”, якими кормили його ріжні галицькі педаґоґи й духовні круги. Йому й досі все те „возвращается” й бідняга „петент” бодай у споминах шукає справедливости... Та всю гризькість розплати перемагає стара добра традиція природного християнства: не даром, висилаючи малого Олексу до ґімназії, „батько перехрестив бичівном землю перед волами”, що тягнули віз з кандидатом на панича. І хоч місцями американський раціоналізм з галицькою клерикальщиною вставлять у твір о. Пристая свого Пилата Понтійського, прим. 220 ст. про життєву непрактичність(?) ченців, то тих скалок у творі дуже мало. Любов перемагає розумові „вліянія й убіжденія”, а гумор затирає лишки злости. Тай хто не виніс з життєвої боротьби якихось виразок-близн?.. „Я був також на бойківськім весіллю, на якім запримітив, а це було найцікавіше, що чоловіки танцювали тільки з чоловіками. На мій запит, чому не беруть жінок до танцю, відповіли мені, що баби не наробляться так тяжко як хлопи, тому хлопи мають перше право до танців, а потім можуть також баби

[1]) Наче введення до споминів автора поміщений на їх початку цікавий „загальний огляд“ про Трускавець, родинне село о. Пристая, причинки до історії села, його церкви, школи, громадських установ, купелевого заведення, громадської управи і под., зладжений д-ром Миколою Дембіцьким, лікарем з Трускавця.

Підручник

з рамени фільольоґів і граматиків шляхом якого на протязі одної години навчишся забирати слово при помочі

української мови*)

„Льодомери,
Черичери —
Черефин, ґаламай!
Лупуцупу, ан, цва, драй!“

Рік 1922 був роком саботажу й атентатів. Жертвами атентатів бували люди, будинки, збіжжа, телеґрафи, залізниці, каси, людська честь. Атентати виконувано револьвером, екразитом, підпалом, друком, язиком. Від атентатів потерпіли також сходові клітки деяких українських домів у Львові, приміром дому „Просвіти“ і дому Н. Т. ім. Шевченка. В першім екразит вирвав чверть квадратового метра муру, в другім півтора цегли.

Було очевидно, що хтось хотів ті оба доми здемолювати, та з вродженого скупства дав за малі дози екразиту. Українські часописи писали, що то Поляки мстяться за роботу українських саботажників. Польські часописи стверджували що то роблять самі Українці, бо між ними є богато таких, що на злість бабуни відморожують собі власні вуха. Польська поліція привикла до строгої урядової тайни, отже ніхто не довідався, хто був тим атентатником. Всьому на світі приходить кінець. Отже по замащенні дір у стінах ґазети залишили цю полеміку, похожу на полеміку „Штайґер чи не Штайґер“; люди й забули, що в обох українських товариствах хтось злобно подіравив стіни.

Аж згодом справа вияснилася. Вже знаємо, хто се зробив. Польська преса таки мала рацію, бо се зробив Українець. Можемо виявити, хто такий, бо він вже небіжчик і наглий суд йому не загрожує.

В хаті при вулиці Небиличній ч. 187а. на пятім поверсі застрілився кандидат адвокатури, Українець д-р Евген Маняк. Сусіди, зааляpмовані стрілом, не потребували виломлювати дверей. Увійшли в його кімнату і побачили д-ра Маняка з простріленою головою. Вже був небіжчик. На столі лежала писулька:

„Хто хоче знати причину мойого побігу на той світ, де не друкуються українські часописи, нехай прочитає мої спомини, які я нині вислав поштою до Бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка. Надіюся, що Товариство видрукує їх в „Записках“. Хоч се не шкільний підручник для дітвори першої кляси народньої школи і не переклад якогось німецького підручника, я надіюся, що за сі спомини Товариство заіменує мене хоч і по моїй смерти своїм дійсним членом. — Д-р Евген Маняк“.

Так трагічно зголошеними мемуарами зацікавився голова Наукового Товариства. Переглянув їх і справив до фільольоґічно - історичної секції. Секція передала їх референтові, д-рові Пляґіятенкові. На другім повнім засіданні референт зреферував, що в мемуарах є ориґінальні думки, отже до друку не надаються і тому автора не можна іменувати членом Наукового Товариства. Секція одноголосно одобрила думку референта і рукопис споминів завернено до бібліотеки.

Сі мемуари попали припадково в руки невченого белетриста, що писав історичні повісти. Прочитав і з частини споминів доведених до хвилі, коли покійний д-р Маняк взяв у руку револьвер, сотворив повість, котру тут печатаємо.

* * *

Адвокат, у котрого д-р Евген Маняк був конципієнтом, мав судовий термін у Хшанові, послідним повітовім місті на захід в австрійськім короннім краю Галичина і Володимирія з великим князівством Краковом, Авшвіцом і Цатором. Меценас не поїхав сам, а вислав туди д-ра Маняка.

— При тій нагоді, — подумав д-р Маняк — відвідаю якогось українського заточенця і побачу, якого він духа. Бо й там мусять бути заточенці.

Заточенцями звалися Українці в державній службі, котрих Австрія перекидала до польської частини держави на те, щоби в Галичині ослабити інтеліґентний український елемент та щоби вони, живучи в польськім окруженню, спольщилися.

Д-р Маняк пішов до адміністрації „Діла“ і попросив, щоби йому дали спис передплатників у Хшанові. Відписав адреси кількох і пішов до адміністрації другого українського часопису, а відтак до третої — і так обійшов всі. Здивувався, що скрізь була адреса скарбового комісаря Івана Ревного. — Саме такого треба мені, — подумав д-р Маняк. — Не тільки зветься Ревний, але він також ревний патріот, бо передплачує всі українські видання.

Д-р Маняк заїхав до Хшанова. Знайшов вулицю і дім. Заковтав у двері. Вийшла молода жінка з дитиною на руці і допитливо глянула на д-ра Маняка. Маняк вклонився і питає:

— Чи пан комісар Іван Ревний дома?

— Хай пан вибачають, але Ревний, який становить мого людина, зараз в домові не знаходиться. Хай пан приймуть до відома шляхом заяви з мого боку, що прибуття людини буде мати місце по часі, виносячім дві години. Се не підлягає ніякому сумнівові. Чи годинник, який знаходиться у вашому посіданні, добре учащує? Годинник, знаходячийся у нас, числить зі свого боку зараз чотири години. Кілько годин налічує годинник заістнований у вашій кишені? Якщо стільки, що наш, і якщо пан зі свого боку вже повзяли рішенець відвідати мого людина, то хай пан удасться до нас тоді, коли з рамени годинника число годин буде виносити шість. Хай пан ласкаво зі свого боку заберуть слово: кого пан собою уявляють і чи пан становлять знакомого мого людина. Хай буде мені відомо, про кого з мойого боку забрати слово людинові.

Д-р Маняк, чуючи таке, гадав, що зблудив і попав на санаторію для таких, у яких не всі дома. Отже перебив бистрий потік балакунки і спитав:

— Чи ви говорите про пана комісаря Івана Ревного?

— Та про нього забираю слово, то-б-то балакаю. Він і я увійшли шляхом вінчання до складу подружжа. Він, мій людина, являється належачим до складу урядових чинників у цьому містові, а саме творить комісаря з рамени скарбу і становить заточенця. Се мале, що знаходиться на моїй руці, уявляє собою дитину з нашого рамени. Ще лічимо двоє дітей, так що разом число наших дітей виносить три. Ще знаходиться одно, але воно майбутнє. Воно аж за шість місяців увійде до складу нашої родини. Очевидно, зараз ще не є мені відоме, чи воно буде становити хлопця, чи може буде творити дівчину.

Д-р Маняк тільки вгадав, що ці послідні слова значать, бо жінка була сильно заокруглена.

— Одна дитина, котра являється старшиною, — балакунка молода далі, — становить хлопця, друга творить дівчинку. Обоє учащають до школи. Хлопець творить учня четвертого класу, дівчинка являється учнею третього. Вчаться з польських підручнів, бо українська школа тут не знаходиться. Але молитвені посідають українські. Дістали їх на річ свою з рамени одного українського священя, котрий тут знаходиться. Він заістнував тут таким шляхом, що з рамени тітки одідичив зі свого боку у Хшанові хату. Мій людина тому зараз не знаходиться в домові, бо він учащає на кругольню. Її поставлення з рамени урядових чинників, які істнують в нашому містові, мало місце торік. Кругольня, котрої посвячення мало місце вчора, знаходиться на площі, яка знаходиться на пасовискові, яке знаходиться за містом і на яке ще учащають стаєнні чинники міських чинників. По сім пасовискові учащають ще інші, звірячі чинники, приміром собаки, які являються здичілими і які становлять небезпеку. Раз зайшов випадок скаліченя литок з боку пса шляхом укушення з боку його зубів. Раз мало місце покусання дитини. Мій людина дізнав з рамени собачих зубів роздерття ногавки. Зараз людина учащає з патиком, що становить зброю з його боку, і відганяє собак, бючи їх шляхом патика або в дорозі метання камінням. Раз поповнив убийство на псові, вдаривши його зі свого боку засильно по голові своїм серединком оборони. Набуття частини пасовиска на річ урядових чинників мало місце в дорозі довершення купна шляхом повзятої ухвали за гроші підняті в банкові у висоті двох тисяч коронів. При тім піднятті і набутті понесено втрату, бо висота ціни землі улягла упадкові. З нашого боку має місце користь на нашу річ, бо довершилось полишення кусника землі, на якім зараз наймит косить середники поживи у виді трави на річ нашої кози. То майбутній город, на котрім з нашого боку приступимо до засадження майбутньої капусти, шляхом самоврядування. Людина удався на кругольню разом з іншими урядовими чинниками, що належать до складу виділу кругольні, щоби повзяти ухвалу, на основі якої з рамени урядових чинників удалась би депутація на похорон одного чинника, котрий уляг вмиранню шляхом поповнення самодушогубства дорогою стріляння з рамени револьвера.

(Далі буде).

ФА МЕЦҐЕР (METZGER) І БЕРҐНЕР
отворила тепер свій склад сукна і товарів вовняних, при вулиці Казимирівській 12, Тел. 39-43
і продає наймодніші матеріяли бельські (bielskie) для Пань і Панів по найнищих цінах.
66 3—3

*) Отсім використовуємо сатиру В. Будзиновського на найчастіші похибки, які повторяються без уговку в українській пресі. Ті похибки повторяють головно через те, що українські публіцисти в Галичині просто перекладають поодинокі слова і фрази з польської мови, не вдумуючись в духа і стиль української мови, а ті, що беруться „справляти мову“, часто відзначаються дальтонізмом в тій области (пр. п. Мих. Рудницький). — Ред. „Нової Зорі“.

потанцювати собі. Але хоч я ждав, не бачив як танцюють бойківські жінки.” (225 ст.). І ми не бачили книжки без провин. Бо коли автор наробиться тяжко, то хіба має право сам собі потанцювати.

Сміло можна сказати, що з тих споминів далеко бувалого священика о. Пристая винесе користь чоловік кождого стану, від пастушка, що в осени пече бульбу на поли, аж до педаґоґа в високій школі. Та коли навіть можна там знайти погляди, з якими не кождий погодиться, то дві думки про ті спомини і їх автора матимуть напевно всі, що їх прочитають: 1) се надзвичайно цікаві спомини; 2) їх автор — туга індивідуальність. І тому він повинен дати якнайскорше і якнайдокладніше описане все своє життя, призначене на науку великим филям грядучих поколінь народу, з котрого походить.

Араміс.

Проблєма „аншлюсу“

Характеристика Австрії, її історії та її сучасних партій.

(Від нашого віденського кореспондента*)

Лютнева революта в Австрії, зокрема її кровавий перебіг у Відні, се тільки звено в ряді тих справ, котрі поставила світова війна і котрі 15 літ нуртують особливо в середній Европі. Се послідовний і неначе природний вислід тої епохи, котрої початок треба бачити в висліді тої війни, у парижських трактатах. З нечуваною легкістю і з безпримірною короткозорістю розбили там австро-угорську монархію, зруйнували тверді основи віками унормованої стабілізації господарських і політичних відносин в середній Европі та створили хаос. Від того часу йде невблагана боротьба за форми і зміст нового ладу, що має повстати на місци давної політичної та господарської цілости.

Пасхальний стіл повинні прикрашувати

ВИНА МЕДИ ШАМПАНИ

Г. МАКОВСЬКОГО

В КРУШВИЦІ

Давно признані, як найлучші в Польщі. З державні золоті медалі

76 1—2

Земан, талановитий віденський письменник, в однім своїм драматичнім творі вкладає Метерніхови в уста такі слова: „Колиб, мовляв, Австрія мала бути колись розбита, то хіба тільки на те, щоби світови показати, як конечно вона була потрібна“. Чи той висказ історичний, чи ні, тут не місце досліджувати, але він дуже добре відтворює сучасну дійсність. Метерніхова Австрія се льоґічна конечність, се імператив, якого сповнення се те, від чого залежить унормування центрально-европейських відносин, залежить давно заслужений мир в Европі.

В конвульсійних болях і нагальних вибухах стелить собі дорогу свідомість недоцільности поповненого чину та конечність шукання нових стежок до давної цілі. Одинока змістом спадкоємниця монархії Габсбурґів, сучасна Австрія, найменша простором і числом населення між усіми т. зв. наслідними державами, за слаба, щоби процесови творення нових форм надати певний рішучий напрям. Та на підставі свого ґеоґрафічного положення і силою своєї історичної традиції та держава безперечно найвисшої культури, Австрія, се той елемент, без котрого унормування середноевропейських відносин неможливе. Пізнання тої правди продиралося лише з трудом крізь гущавину людської злоби та пересуду. Бували часи, коли явно пропаґували політику призирства супроти чисельно малих. В Австрії бачили тільки фізичну перешкоду, якої можливо скора ліквідація мала розвязати середноевропейське питання.

Ті часи наївної політики і благих надій минули безповоротно. А коли вони ще де в кого потайки жевріли, то зі сну їх немило розбудила німецька революція. Вона причинилася богато, коли не найбільше, до отверезіння умів та дала почин до прискореного шукання певних, реальних шляхів виходу. Видвигнена наново т. зв. справа „аншлюсу“ надала середноевропейському питанню остру форму. Справа „аншлюсу“ заставила не тільки сусідні держави, особливо Малої Антанти, але й великодержави приступити негайно до вирішення. Австрійське питання стало таким чином центральним европейським питанням. Воно важніше наразі від всяких інших справ до розброєння включно.

Слово „аншлюс“ нове але не найновіше. Як довго жие нова Австрія, так довго се слово не сходить зі сторінок европейської преси. Зроджене австрійськими соціялдемократами в сліпій патольоґічній ненависти до давної Австрії Габсбурґів, воно до деякої міри відповідало внутрішному наставленню тої партії та найшло вислів в її програмі. Прислонене плащиком зрадливого патріотизму, воно відкривало якнайкращі тактичні перспективи на будучність. Крім того булоб похибкою твердити, що ідея „аншлюсу“ колинебуть обхопила більшість австрійського населення.

Як пропаґандивне гасло, як протест проти нечуваного приниження сен-жерменським договором австрійського населення, гасло „аншлюс“ могло справді якийсь час грати деяку політичну ролю. З тактичних причин не противилася їй як слід зразу і найбільша по соц.-демократії християнсько-суспільна партія. Ідея „аншлюсу“ держалася деякий час на поверхні політичного життя. Вона нераз тривожила уми політиків сусідних і великих держав, живо заінтересованих в середноевропейській проблемі. Одначе серед великої більшости населення Австрії бракувало ідеї „аншлюсу“ внутрішної, переконуючої сили в її єдиноспасаємість і доцільність. З політичних партій Австрії одна хіба партія великонімців відносилася до ідеї „аншлюсу“ щиро й позитивно, бо вона голосила явно те, що було ціллю їх задушевних бажань. Та живе зацікавлення великонімців справою зеднання набирало якраз через те присмаку гіркої іронії. Адже та партія на вимерті, партія самих провідників без членів і прихильників, партія без коріння в масах австрійського народу, була радше живим, відстрашаючим запереченням ідеї „аншлюсу“, ніж її потвердженням.

Християнсько-суспільна партія як дійсна і трохи не єдина заступниця австрійської державної патріотичної ідеольоґії, відчувала свій звязок з давною передвоенною батьківщиною та почувалася до обовязку зберігати і продовжати її традицію, хоч і в вузоньких рамах нової держави. Вона одна почувалася дійсно спадкоємницею тамтої з усіми правами й обовязками перебраного спадку. Та се пізнання нерозривности традиції та її значіння як жерела, котре мало наповняти новим життям мініятурну державу, не скристалізувалося відразу і не прибрало форм політичного чину партії: в тім мабуть хиба проводу тої партії. Ту хибу побачив і скоро та рішучо усунув пралат Зайпель. Черпаючи з історичної традиції та з дрімаючої відрази більшости населення супроти модного гасла „аншлюсу“, він ясно і недвозначно протиставився тій ідеольоґії, для партії та держави очевидно шкідливій.

Історія Австрії та Німеччини ніколи не була паралельна. Що особливо характеризує духа німецької історії, се — нестримна жажда влади і з тим нахил до насильства. Бісмарк і останній цісар Німеччини ілюструють достаточно ту тенденцію, яка може не сама, але врешті — решт довела до останньої війни. Але й повоенна історія Німеччини Ґітлера з його теорією расизму, теорією висшости німецької раси, „згори“ призначеної до панування над іншими, меншевартними расами і народами, се в сути річи тільки вірна відбитка передвоенної ідеольоґії. Ґітлер започаткував свою еру не з Монахії, свого дотеперішнього осідку, але з Потсдаму, коло Берліна. І се не припадок але показчик. Дух Потсдаму довів до 1866 року, ера Ґітлера має свій рік 1933. За остерігаюче протиставлення тих двох дат на початку т. зв. національної революції в Німеччині потерпів головний редактор Deutsche Allgemeine Zeitung — д-р Фріц Кляйн моментальною втратою свого становища. Родові чи кровні звязки не стояли і не стоять духови німецького народу на перешкоді, коли йде про те, щоби наситити власну жажду панування, Herrenvolk auch auf den Schlachtfeldern seiner eigener Volksgenossen — пануючий нарід навіть на боевиках своїх власних одноплемінників...

Якжеж інакше представляється історія Австрії. Її напрям йде по діяметрально противній лінії пруської Німеччини. Коли характеристична риса історії Німеччини безмежна зарозумілість і нахил до насильства, то знаменна риса історії Австрії —готовість до порозуміння. Тримаючись староримської політичної засади — iustitia fundamentum regnorum — (справедливість се підстава держав), Австрія сама служила ріжним народам, вимагаючи послуху від народів.

В невпинній, тихій, цивілізаторській праці мала східно-німецька мархія крок за кроком зуміла поширити свої благодатні впливи між наскрізь чужі племена і народи і згодом положити тверді основи під імперію. Вона многократно перевисшала власні чисельні сили її центра та дивом дивувала всіх, хто над тим думав. Той рух згідливости випливав з прінціпу признання права на власний культурний розвиток кождого народу, що належав до держави Габсбурґів. Він як червона нитка видніє на сторінках австрійської історії. Він різьбив душі мешканців тої країни, створюючи новий тип, окремий і ріжний від типу свого північного побратима. І навпаки — характер тих останних відбивається в анналах їх краю немов небо в водах ручаю.

В слідуючій статті представлю на тім тлі ролю австрійської соціялдемократії, котра довела її до катастрофи. — *Ст.*

*) Містимо отсі інтересні виводи нашого віденського кореспондента про постійно актуальну проблему „аншлюсу“ з тим, що дамо місце і на інакше освітлення порушених тут справ евент. нашому берлінському кореспондентови і іншим — Ред. „Н. Зорі“.

Чим більше килимів Хамули є в мешканні, тим більше краси, весни в ньому. Додайте цеї краси купуючи килим на Передсвяточній Випродажі по значно зниженних цінах:

Львів, Рутовського 1

Станиславів, Сапіжинська 19

Лікарський фейлєтон

Боріться з галасом

Ґіґієнічна робітня університету Мічіґен оповістила вислід дослідів над сплячим чоловіком. Стверджено, що за кождим переїздом авта вулицею підносилося тиснення крови у сплячого. Дальше стверджено, що по галасливій ночі люди встають зі сну зденервовані, злі і часто з болем голови. Річ ясна, що коли таке діється з людьми в сні, то ще гірше впливає галас на людей на яві. А саме галас викликає нервове вичерпання, дразливість, нахил до перестраху, упадок сил, втому серця, забурення в обігу крови й віддиханні. Тяжкий галас літаків особливо недобре впливає на летунів: у них скоро наступає упадок життевих сил. Дальше стверджено, що галас це ворог праці: коли в кімнаті зменшено галас на 15%, то для виконання праці треба на 25% менше енерґії. Всі ті досвіди повинні наклонювати людей до зберігання тиші бодай в ночі і бодай в домах, де сплять діти, бо делікатний орґанізм дітей терпить найбільше. Може тому з великих міст виходить дуже мало визначних людей.

„Passionsspiel“

Театральна новина у Відні.

У віденськім Бургтеатрі виставили вперше 25 березня с. р. „Passionsspiel” Карла Шенгерра (Schönherr). Се релігійна драма в трьох довгих актах, що представляє події великого тижня, від вїзду Христа до Єрусалиму до Його смерти на Голгофті.

Виповнена вщерть прегарна саля очікує нетерпеливо на початок сеї небуденної премієри. В льожах засіли: Кардинал Відня Інніцер, президент Австрії Мікляс і богато духовних і світських достойників. — Вкінці підноситься перша заслона. Замісць звичайної другої заслони з Аполльоном і музами бачимо на чорнім тлі великий білий хрест. Гасне світло; здалека чути орґани, дзвони і спів хору. На ярко освітленій сцені видно зправа високі ворота єрусалимської святині, вглибині гори, зліва мур, ворота, за муром оливні дерева. Народ зібраний перед святинею очікує Мессії, що наближається серед радісного гомону народу. З уст Євангелиста Йоана, що стоїть на сходах святині, зриваються натхнені слова, повні радости й надії. Аж ось зривається грімкий оклик „Осанна” і руки всіх підносять оливні галузки. Входить Ісус Христос з апостолами. Рефлєктор освічує ярко Його обличча повне невисказаної доброти, лагідности, поваги й сили, білий одяг з багряним плащем. Помалу переходить Ісус крізь одушевлену товпу і входить тріюмфально до святині. Всі радуються тільки напівбожевільна Рахиля ненавидить Ісуса, бо Ірод казав вбити двоє її дітей — через Ісуса. Рахиля постать небіблійна.

При звуках східної музики вбігає танцюристка Магдалина та виконує свій танок. Юда залицяється до неї, одначе надармо. Потім входять Каяфа й інші члени Високої Ради. Вони нараджуються, як унешкідливити небезпечного соперника і „бунтівника”. Тимчасом Ісус виходить зі святині з народом. Він уздоровив сліпородженого сина гончаря Самуїла. Коли Каяфа і жидівські ереї недовіряють тому, старий гончар, чудесно уздоровлений син його і приявні дають свідоцтво правді. Тоді приводять явногрішницю Магдалину. Юда з пімсти домагається смерти її. Каяфа хитро і підступно запитує Ісуса, що з нею робити. „Хто без гріха — нехай перший кине в неї каменем” — каже спокійно Христос. Наступає драматична хвиля. Тільки один Каяфа хапає за камінь але не може ним кинути. Серед великого напруження наступає перелім в душі Магдалини. Вона паде до ніг Ісусови і з плачем вибігає навернена.

Юда запалав ненавистю до Ісуса через Магдалину. Ісус пращається зі своїми ученики, наказує їм любитися взаїмно. Приходить Марія, мати Ісуса. Зворушаюча сцена пращання Матери з Сином. — Юда продає свого Учителя архієреям за 30 срібняків. — Настає трівожна ніч. Ісус молиться до Батька свого, щоб відняв сю чашу від Нього... Надходять жовніри з Юдою... Юда поцілунком зраджує свого Учителя. Жовніри вяжуть Ісуса і ведуть на суд. Апостоли біжать за своїм Учителем і хочуть його ратувати.— Так кінчиться перша дія. Знов западає заслона з хрестом. Орґани і хор виконують могутний „Agnus Dei“. Публика глибоко зворушена заховується поважно. Ніхто не плескає... (На афішах і програмах прошено не оплескувати гри).

Другий акт відбувається перед палатою римського намісника. Пилат засів на троні окружений лікторами і жовнірами. Зліва — Висока Рада; зправа Ісус, дальше за кордоном жовнірів народ. Каяфа жадає смерти Ісуса. Член Високої Ради Нікодим боронить Ісуса. Пилат схиляється на сторону Нікодима. На запити Пилата Ісус мовчить або дає відповіди, незрозумілі для Римлянина. Вкінці Пилат під напором Каяфи, під загрозою доносу перед цісарем, засуджує Христа на смерть. Як останний спосіб ратунку Ісуса Пилат предкладає народови увільнити Христа або розбійника Вараву. Впроваджують того відражаючого злочинця. Його чорна, брудна постать се великий контраст до ясної особи Христа. Частина народу, підбурена Каяфою, домагається увільнення Варави, хоч не брак голосів за Ісусом. Суд скінчився. Ісуса ведуть на смерть. Пилат втомлений паде на крісло зі словами: „Не находжу в нім вини”. На тім суді стрінулися три світи: римський, жидівський і новий християнський. Знуджений життям і роскошами Пилат, Висока Жидівська Рада і — Христос, Нікодим та апостоли — не можуть себе взаїмно зрозуміти. Трагізм того конфлікту представив Шенгер яскравими красками.

Остáнний акт представляє трівожний досвіток перед святинею в Єрусалимі. Переходять поодинокі ґрупи та обговорюють вчорашні події. Жовніри ведуть Ісуса на Голгофту. Розпука Марії, побожних жінок і апостолів степенується. Христос успокоює їх та йде спокійно на смерть. Після розмови з Магдалиною Юда зрозумів свій злочин. Кидає срібняки архієреям під ноги. Люди відвертаються від нього. Він вибігає, щоби повіситися.

З Голгофти чути удари молотів. По якімсь часі чути голос умираючого Спасителя. Настає темрява, зривається буря з громами і лискавицями. Серед свисту вітру чути перелякані голоси людей, що втікають з Голгофти. Лискавиця освічує то архієреїв то жовнірів то жінок і апостолів. Нікодим з апостолами в білім одязі підносять руки вгору і кличуть до Бога. На тлі темряви Нікодим виглядав як білий хрест. Кінцевий ефект робить сильне враження.

Автор, режисер, артисти, хор, орґани, декорації, світляні ефекти — дають в сумі дійсно незабутне видовище. Артист Павло Гартманн відіграв тяжку і відповідальну ролю Христа незвичайно сильно і влучно. Його слова короткі та глибокі потрясали не тільки народ на сцені але й всю публику. Про знамениту гру всіх інших артистів і артисток не пишу з браку місця. Декорації та одяги витримані в біблійному стилі становили відповідне тло акції.— „Passionsspiel“ причиняється без сумніву до високого піднесення релігійного настрою глядачів. Чи не далосяб і в нас виставити щось подібного? — І. С.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець приняв просьбу еп. Д'Ербінія о звільнення його зі становища голови комісії „Про Руссія“ (ПАТ).

Поворот до Церкви предків. Впр. о. канонік римо-кат. Крилоса в Перемишлі і многолітний настоятель костела в Монастирі (Переворськ-Динів) — о. Максим Журкевич — за дозволом Апостольської Столиці (Congregatio pro Ecclesia Orientali) з дня 21 лютня 1934, по 35-літньому душпастирстві в латинськім обряді, повернув на лоно гр.-кат. Церкви і вступив до Чина ОО. Василіян. З сим небуденним актом прибула до нашої Церкви визначна постать на ниві Христовій. Отець Журкевич ще майже в силі віку, черствого здоровля, погідної вдачі. Походить з Холмщини, звідки ще немовлям винесли його родичі в часі жорстокого гонення за віру. Він отже сам у своїй особі памятка глибоко зворушливої події в історії нашої Церкви і Холмщини, памятка мучеництва тої землі за нашу релігійну єдність зі св. Римським Престолом. Середню школу скінчив з відзначенням в заведенні Єзуїтів в Хирові. Відтоді датується його замилування до клясичних наук, зокрема до гелєністики... Дитиною відірваний від рідного пня і вихований між чужими, про себе знав лиш тілько, що чув колись від родичів своїх. В пізнішім життю натякала йому на те саме дрібничка залишена серед документів. Була се посвідка хресту св., якого уділив йому був перед виходом один з могіканів унії, о. Порфірій Дияковський, останній гр.-кат. парох Головна (п. Володава). Ось той психічний підклад, який справив, що о. Журкевич зробився білим круком серед т. зв. польського духовенства: він читав українську літературу, цікавився життям України, знав його наскрізь і тепер вернув до обряду предків. Як пробощ Монастиря зєднав собі велику любов у своїй парохії, яку опустив зі слезою в середу, дня 21 березня с. р. Звідти через Ярослав і Радимно підводами поїхав до Жовкви, забираючи з собою свою бібліотеку. Желаємо Впр. Отцю М. Журкевичеви зі щирого серця якнайбільших успіхів в дальшій праці.

Еспанський соціяліст вернув до Церкви. Др. Канада, професор медичного виділу університету в Севіллі се відомий еспанський соціялістичний діяч. В часі недавнього університетського торжества він заявив прилюдно, що вертає до християнства і Церкви. „В нинішній Еспанії — говорив — нема волі для добра, а зате зло може розвиватися цілком свобідно. Врятувати Еспанію може тільки віра в Бога“. В дальшій части своєї промови проф. Канада розповів як після докладної застанови прийшов до пересвідчення, що найважнішим обовязком всіх родичів є тепер католицьке виховання дітей. Бо католицька віра се єдина дорога, котрою Еспанія може вийти з нинішного хаосу. (КАП).

На італійські місії в Китаю ухвалило правительство Італії 5 міл. лір.

В справі жіночого зїзду

Ґенер. Інститут Катол. Акції вислав до Головн. Виділу Т-ва „Союз Українок“ слідуюче письмо:

69/34. 28/3. 1934 р.

До
Хвального Головного Виділу Товариства „Союз Українок“ у Львові.

Генеральний Інститут Католицької Акції вважає за доцільне донести Хвальному Головному Виділові „Союзу Українок“, що після заяви Головного Виділу „Союзу Українок“ оголошеної в тижневику „Мета“ з дня 4-го березня 1934 р., що „в теперішньому Виділі засідають одиниці, яким ідеї Христа і релігійні почування є не менше дорогі...“, Президент Генерального Інституту Католицької Акції звернувся до Голови Ділового Комітету Конґресу з проханням приняти три постуляти християнсько-католицького жіноцтва, а саме: 1) згадати у відозві до Жіноцтва світу Творця вселенної, 2) дати змогу католицьким жінкам виголосити два реферати, а саме — „Релігія і жінка“ і „Значіння евґеніки для народнього здоровля“, та 3) брати діяльну участь в головних комісіях конґресу. — Коли переговори в тих справах добігли до кінця, маємо честь донести, що остаточна відповідь лише в части вдоволила Ґенеральний Інститут Католицької Акції, який не може признати слушности засаді голошеній Головою Союза Українок, що завданням Союзу Українок є зберігати повний індиферентизм у справах релігійних. Така теза це перший крок до повільної й цілковитої анархії суспільности, яка не шукає анемічних та руїнницьких кличів індиферентних, а сильної конструктивної Ідеї, спертої на християнській любові. — Та мимо сих розходжень Ґенер. Інститут не хоче використати сеї нагоди, не бажаючи перебивати концентрації сил Союзу Українок пожаданої перед Конґресом, щоби не зупиняти доведення до кінця започаткованого діла. Не сумніваємося, що Пані Члени Виділу і Товариства, як досі се робили, так і на майбутнє стоятимуть на сторожі прінціпів Христа, яких суть се найбільша запорука світлого розвитку Союзу Українок, чого з цілим народом і ми Союзові Українок бажаємо.

Просимо приймити вислови повної пошани, з Християнським Привітом.

ЗА ҐЕНЕР. ІНСТИТУТ КАТ. АКЦІЇ
Др. М. Дзерович — Президент.
Роман Гайдук — Директор.

Князь торговцем вина

В віденськім суді вписано до реєстру фірму, котрої власником є князь Ернест Віндішґрец, внук ґрафині Льоніяй, б. Габсбурґської архикнягині Стефанії. Аристократичний торговець вина буде продавати передовсім вина з винниць своєї бабуні. Крім того новий утитулований гандляр вина має також крамницю мішаних товарів в Перхтольдсдорфі.

Супроти упадку вартости доляра мусимо перемінити передплату „Нової Зорі” для заграниці на золоті. З огляду на висшу оплату почти заграничних висилок „Нова Зоря” для заграниці від 1 травня с. р. [мая] коштує 36 зол. Всіх Вп. Післяплатників просимо вирівнати залеглість, бо коли не вирівнають до 1.VI. б. р., то перерахуємо їм довг після нового висшого курсу. АДМІНІСТРАЦІЯ „НОВОЇ ЗОРІ”.

Нові видання

о. М. Каровець ЧСВВ. **Велика Реформа Чина Св. Василія В. 1882 р.** Частина перша. Видавництво ЧСВВ у Жовкві. Книжка CLXVIII. Друкарня ОО. Василіян у Жовкві. Ст. 225+8 нпг. — Частина друга: Ст. 202+2 нпг. Ціна обох томів 5·50 зл. без пересилки.

Таким чином маємо вже два томи дуже цінної праці Впр. о. М. Карівця. Рецензію на одну часть тої праці помістили ми у великоднім числі м. р. Тоді подали ми також сім причин, ізза котрих уважаємо ту працю надзвичайно цінною. Всі ті причини відносяться також до сеї частини праці, котра вийшла сего року, отже повторяти їх не будемо. Зазначимо тільки, що Автор помістив

МИЛА ДО ПРАННЯ
ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
ГОСПОДАРСЬКЕ ПРИЛАДДЯ

сим разом в додатку дуже цікаві голосй преси своєї і чужої з оцінками передтим виданого тому. Нпр. Kwartalnik Historyczny в томі 50 м. ін. пише: „Wymieniona praca o. Makarego Karowca, bardzo pilnego i pracowitego dziejopisarza-bazyljanina, otwiera zupełnie nowy okres w studjach nad historją Kościoła gr. katolickiego... W pracy swej o. Karoweć nie ogranicza się do oświetlenia samej reformy, ale przedewszystkiem dość wyraziście kreśli ogólne tło, na którem została przeprowadzona ta reforma, wyjaśnia ogólny stan ówczesny zakonu bazyljańskiego i całego kościoła unickiego, charakteryzuje różne kierunki społeczeństwa ruskiego b. Galicji, jego ideologję kościelną i t. d... Ze względu na sumienne wykorzystanie źródeł i zupełny brak prac o reformie bazyljańskiej, pracę tę należy uznać za bardzo cenną zdobycz nauki historyczno-kościelnej. — Приємно нам подати до відома нашим читачам, що Впр. о Каровець одержав за ту працю писемне признання від самого Св. Отця Пія XI. Воно буде напечатане в додатках до третого тому тої праці, котрий вже складають в Жовкві. Той том появиться правдоподібно з кінцем сего року. Желаємо Впр. Авторови, нашому довголітному співробітникови, якнайбільше сил і здоровля для викінчення не тільки сеї цінної праці, але й написання інших.

Postacie Świętych. 1. Św. Józef. 2. Św. Jan Chrzciciel. 3. Św. Helena. 4. Św. Błażej. 5. Św. Marcin. 6. Św. Augustyn. 7. Św. Benedykt. 8. Św. Idzi. 9. Św. Stanisław. 10. Św. Bernard. 11. Św. Jadwiga. 12. Św. Jacek. 13. Bł. Kinga. 14. Św. Ludwik. 15. Bł. Bronisława. 16. Bł. Jolenta. 17. Św. Katarzyna. 18. Św. Jan Kanty. 19. Św. Kazimierz. 20. Św. Stanisław Kostka. 21. Św. Teresa. 22. Św. Karol Boromeusz. 23. Św. Jan od Krzyża. 24. Św. Jan Vjanney. 25. Św. Teresa od Dzieciątka Jezus. 26. Św. Wojciech. 27. Św. Antoni Padewski. — Nakładem księgarni Św. Wojciecha. Poznań — Warszawa — Wilno — Lublin. Сі книжочки по 28—32 ст., кишонкового формату, мають на окладинці подобу кождого святого в кольорових красках. Видані естетично. Ціна не подана. Очевидно буде вона невеличка. Спосіб писання майже всіх тих брошур надзвичайно цікавий і може послужити як взірець до творення такої літератури.

ВАШЕ ОЧКО
Львів, Галицька ч. 1. ріг Ринку

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПЕРЕНЕСЕННЯ СТОЛИЦІ Совітської України з Харкова до Київа стало можливе тільки завдяки поправі взаємин між Польщею й СССР. Се вислів довіря СССР для польської політики миру. Так інформували з совітських жерел кореспондента півурядової „Газети Польської“ п. Отмара.

НА ВЕЛ. УКРАЇНІ большевики переводять тепер „чистку“ в Наркомземі. Досі „вичистили“ м. і. голову земельної комісії Одинцова і заступника наркома земельних справ Пахомова. Їм закидають „неповоротність і недбайливість в підготовуванні сівної весняної кампанії“.

ВЗАЄМИНИ МІЖ ПОЛЬЩЕЮ і Чехословаччиною дальше напружені.

В ЧЕХОСЛОВАЦЬКІЙ АРМІЇ викрили велику комуністичну шпіонажу. Увязнено 200 осіб.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА затрівожена французько-анґлійськими розмовами в справі розброєння. Вона пише, що в тій справі дійшло вже до порозуміння між Анґлією й Францією і то коштом Німеччини.

ФІЛІПІНИ на підставі закона ухваленого американським парляментом стають незалежною республикою (ПАТ).

НОВИНКИ

Веселих Свят желаємо всім нашим П.Т. передплатникам, прихильникам і противникам.

ТОАЛЄТОВІ МИЛА
КВІТОВА ВОДА НА ВАГУ
КОСМЕТИЧНІ ВИРОБИ

Слідуюче число „Нової Зорі“ вийде зараз по наших святах з датою 15 с. м.

Не вільно стріляти на Великдень зі зброї пальної і моздірів. До 17. с. м. не вільно продавати ніяких вибухових матеріялів під загрозою кари 500 зол. або 14 днів вязниці або обох тих кар разом. За малолітних дітей відповідають їх батьки й опікуни.

Латинський Великдень у Львові був сего року дуже неспокійний. В бійках по шинках ранено 17 осіб. Погода в великодну суботу і зараз по святах була гарна і соняшна; на самі свята було хмарно і холодно як в зимі.

Проф. Іван Горбачевський обходить сего року своє 80-ліття. В Празі повстав Орґанізаційний Комітет під проводом професора С. Дністрянського, який підготовляє ювилейне свято.

На „Рідну Школу“ заколядували в Городенщині 1.491.60 зол.

Богословське Товариство у Львові в першім десятиліттю свого істнування (1923—1933). Опрацювали о. др. Лев Гінка — др. Константин Чехович. De Ucrainorum Societatis Scientificae-Theologicae. Leopoli primo decennio peracto (1923 — 1933). Auctoribus Dr. Leone Hlynka — Dr. Constantino Cechovyc. Львів 1934 Leopoli. Накладом Товариства. Sumptibus Societatis.

Павло Аллєрд. **Святий Василій Великий.** Переклад з французького. Видавництво ЧСВВ в Жовкві, книжка CLXII. 1933. Стор. 186+2 нпг. 8⁰. Ціна?

Гаґіографія в українській мові тепер дуже вбога, бідніша ніж була колись. Тому радо витаємо кождий більший життепис якогонебудь Святого. Тим радніше слід повитати отсей життепис св. Василія, бо він і актуальніший для нас від інших і особа о. Аллєрда широко відома з ріжних його праць з ділянки найдавнішої історії Церкви. Автор поділив цей життепис на три части: 1) Св. Василій перед епископатом (лучше булоб „перед приняттям епископства“). 2) Епископат св. Василія. 3) Св. Василій як проповідник і письменник. Передовсім цікавий для нас шестий уступ, про зносини св. Василія з Заходом. Автор придержується найбільше хронольоґічного порядку, вміло використовує праці своїх попередників, кожду важнішу гадку спирає на джерелах. На жаль рівночасно з тими добрими прикметами старається надто скондензувати обемистий матеріял і се одно робить цей життепис за трудним для простолюддя. Образ великої постаті св. Василія начеркнений надто короткими й ядерними словами. Мова і стиль перекладу мало поправні; звернутиб іще увагу на те, що назвище автора читається Аллєр, а не Аллєрд. Твір вповні заслугує на те, щоб його поручити; напевно кождий читач з інтеліґенції матиме велику користь, прочитавши життепис великого святого й чоловіка. — Ір. Н.

В ніякім культурнім народі нема такої культурної родини, яка бодай раз в рік не купилаби книжки в своїй рідній мові.

ЧОМУ БОЛЬШЕВИКИ ВИГОЛОДЖУЮТЬ УКРАЇНЦІВ? На се питання відповідає Анґлієць В. Гвайтінґ в тижневику „Енсерз“. Він на підставі особистих спостережень на Україні пише: Совітське правительство збирало збіжжа як воєнний припас для жовнірів. Українські селяни не хочуть безумовно слухати совітського уряду. Тому супроти них вживається політики виголоджування хочби тому, щоби на випадок війни не треба було тримати війська на Україні. Крім того виголоджування українських селян має бути лєкцією для фабричних робітників, щоби серед них лекше перевести „засаду“: „Працюй або гинь!“.

„УГОРСЬКА РУСЬ МУСИТЬ ПОВЕРНУТИ ДО МАДЯРЩИНИ“. Так сказав краківському „Часови“ один визначний мадярський політик. „Угорські Русини“, казав сей Мадяр, „позбавлені всякої національної свідомости і мають сильне державно-мадярське почуття.“ — Отже сей Мадяр не хоче бачити величезного зросту національної свідомости закарпатських Українців.

МІНІСТР БЕК заявив представникові аґенції „Іскра“, що ніяких дипльоматичних переговорів між Москвою і Польщею нема.

ДО УЖГОРОДУ на Закарпатті має приїхати мін. Бенеш 25. травня бр. Там виголосить він промову, в котрій висловиться в справі автономії того краю. Промови виголосить Бенеш також в інших містах Закарпаття.

Виріб вин Г. С. Маковського в Польщі. Куявський виріб вин Г. С. Маковського в Крушвиці займає перше місце серед продуцентів місцевих вин, як щодо своєї якости так і щодо розмірів виробництва, що сягає 1 міліона літрів річно. Сей виріб вин заснували ще в 1902 р. на Україні. Його основник — Генрих Маковський, після скінчення Уманівської Школи Садівництва і Хліборобства, скінчив на Криму Висші Курси виробу вин при Імператорськім Никитськім Саді, звідки і виніс своє теоретичне і практичне знання виробу вин. Г. С. Маковський спеціялізувався в виробі овочевих вин і в мадеризації сильних вин. В 1909 р. Г. С. Маковський виставив свої вина на сільсько-господарській виставі в Бендерах і з 86 фірм одержав найвисшу надгороду — велику золоту медалю. В 1920 р. Г. С. переселився в Польщу, де в старинним містечку Крушвиці зорґанізував виріб овочевих вин. Вина виробляє він природним способом, рішучо без всяких примішок. Вони займають на ринку перше місце і на виставах одержують найвисші надгороди, сміло конкуруючи з заграничними винами, часто навіть перевисшаючи їх своєю якістю. Крім виставових надгород Г. С. Маковський одержав 3 золоті медалі від правительства і 1 золоту медаль від Центр. Сільсько-Господарського Товариства.

Загальні Збори Кооперативи Український Театр у Львові відбулися 31. березня бр. Звіт подамо пізніше.

Маґазин постелі Р. Джала. Львів, Хорущина 5, поручає: Ковдри, матераци, по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 злотих, матераци по 7 зл. 58—7—25

Станиславівці!! Нововідчинений склеп взуття Мирона ҐІБИ, вул. Карпинського 7, при вході до Воєвідства, поручає Нашому Громадянству добру й дешеву обуву.
Свій — до — свого! 82-1—2

Не забудьмо приготовити дар „на писанку” РІДНІЙ ШКОЛІ.

КОЛИ ТВОЯ ДИТИНА МАЄ ПРАВИЛЬНО РОЗВИВАТИСЯ

то мусить правильно дістават **Ovomaltyn'y. Ovomaltyna** се одинока вітамінова відживка, має в собі всі вартісні відживчі субстанції, необхідні для розвитку тіла й утревалення кістної будови й мускулятури.

OVOMALTYNA поручена лікарями, має знаменитий смак, тому діти споживають її дуже радо.

Лучше заощадити на чімсь іншім, а дитині дати необхідну для її здоровля OVOMALTYN'У.

Землетрус на Україні. В Київі, Житомирі та інших місцевостях України відчули сильні потрясення землі. Доми дріжали в своїх підвалинах.

Землетрус був на днях також в Румунії та Болгарії.

Большевики вивезли на Соловки Галичанина Осипа Гірняка, визначного артиста театру „Березіль“ в Харкові.

Поворот зими. В Закопанім впали сніги місцями на метер високо.

Гуцульський Музей повстане в Рахові на Закарпатській Україні.

Українська народна школа повстала в Братиславі (Чехословаччина). Ходять до неї діти наших еміґрантів.

Литовсько-українське Т-во Сцени і Пісні дало в Ковні виставу „Наталка-Полтавка“. Саля була виповнена публикою. Артистів Українців витали дуже щиро.

Американські Українки мають намір прислати більшу делеґацію на Жіночий Конґрес до Станиславова. До прогульки могтимуть прилучитися й мужчини.

Католицька письменниця, норвежська конвертитка, Сиґрида Ундсет призначила велику частину грошей з нагороди Нобля на підмоги ріжним католицьким установам в Норвегії. (КАП).

Китайська книжка про Україну, її історію й наші змагання останніх років вийшла в Харбіні.

Старинне місто Вінету, фортецю нормандських Вікінґів на острові Воллін при гирлі ріки Орди археольоги відкопують саме тепер. Коло року 1100 се місто зруйнували Данці. Вже відкопали доми, збудовані з деревляних пнів та знаряддя зроблене з оленячих рогів.

Громада Райхенав в Австрії, де помер Липинський, надала почесне горожанство архикнязеви Оттонови Габсбурґови, котрий уродився в тій громаді.

Радіофонія в Ісляндії розвивається зовсім не погано. На протязі 1933 р. прибуло майже 48% радіоабонентів в порівнанні до позиції замикаючої 1932 р. 1934 р. розпочато числом 8.300 радіослухачів. Більшість їх походить з південно-західньої Ісляндії.

В часі розбирання старої хати найшов селянин з Залізцях на Волині два горшки наповнені російськими срібними монетами з часів Катерини II. Адміністраційна влада весь скарб сконфіскувала та передала до волинського музею в Луцьку.

Фабрика карт у Москві знов печатає старі карти з королями, дамами і т.д., бо грачі якось не могли привикнути до „аґітаційних” карт, на котрих замість королів були священики, замість дам монахині, розуміється, мальовані на сміх...

До сего числа „Нової Зорі“ заповіли ми ще статтю з приводу жіночого конґресу і звіт з останних загальних зборів „Маслосоюза“. Одначе ізза недостачі місця ті статті мусіли бути відложені до слідуючого числа. В нім буде також стаття п. з. „Дух степу“ з приводу „літературних премій“, зорґанізованих на нашу думку невідповідно і навіть шкідливо для розвитку нашої літератури.

Велика вистава відбудеться в Берліні між 21. IV. і 3. VI. бр. під моттом „Німецький нарід — німецька праця“. На виставі буде представлена коротка історія Німеччини, будуть відділи расовий і соціольоґічний та відділ будучности німецької нації. Друга частина вистави присвячена німецькому промислові. (УП).

Гумор. Жінка професора стоїть коло вікна і каже: Вже прийшла весна! — Розсіяний професор: Я тепер занятий! Нехай почекає!

Просимо поширити думку, що хто не передплачує своєї преси або залягає з передплатою, той причиняється до ослаблення і руїни своєї нації та культури її.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ІНТЕЛІҐЕНТНА ОСОБА з роком політехніки за скромним гонорарем пошукує лекції, евентуально може занятися домом. Ласкаві зголошення під адресу: **М. П. Тернопіль, Медова 20.** 81—1—2

ЦЕРКОВНІ ЗОЛОЧЕННЯ і малювання іконостасів, престолів і стін, виконує найсолідніше і найдешевше, арт.-маляр Ілля Децик, Самбір, Отверта 14. 88—1—1

КІНА

АДРІЯ: Втрачений експрес.
АТЛЯНТІК: Ескімо.
КАСІНО: Король королів.
КОПЕРНИК: Я не ангел.
МАРУСЕНЬКА: Серце волоцюги і ревія.
МІРАЖ: Пісня над піснями.
МУЗА: Забавка.
ПАЛЯС: Марш Ракочія.
СТИЛЕВЕ: Шибеник з Еспанії та ревія.
УТІХА: Чоловіки і жінки та ревія.

ЖЕРТВИ

Гр.-катол. Уряд парох. в Волощі, п. Лука к. Самбора зл. 4·38 для голодуючих Гуцулів (збірка в Церкві).

ОСТОРОГА!

Остерігаємо перед аґентами якоїсь жидівської ліярні дзвонів зі Станиславова, які волочаться по селах та ярмарках і подаючи себе за наших відпоручників, напихають людям послідну тандиту. Ми як ніколи так і тепер не послуговуємось аґентами в тій надії, що хто забажає доброго товару, довідається про нас з українських часописів, а жидівського аґента з його дзвонами відправити до найближчої божниці.

ЦЕРКОВНІ ДЗВОНИ

доставляють

ЛІЯРНІ ДЗВОНІВ

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

у Калуші й Перемишлі

НОВИНА!

Розбиті дзвони особливої вартости споюємо під ґарантією відзискання попередної краски і сили тону; через те перетоплення дзвонів зайве. — 48—6—10

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

СПІЛКА АКЦІЙНА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СЛОВАЦЬКОГО Ч. 14.

Телєфон ч: 3-82, 52-92.
Конто в П.К.О. ч: 149.000.

Телєґрафічна адреса: ЗЕМЛЕБАНК — ЛЬВІВ.

Жировий рахунок у Банку Польськім у Львові.
Акційний капітал зол. 5,000.000. Власна каменица.

ВИКОНУЄ всякі банкові чинности,
ПЕРЕВОДИТЬ інкасо у всіх місцевостях в краю і на чужині.
КУПУЄ і ПРОДАЄ цінні папери, девізи, валюти по курсі дня на найкорисніших умовинах.
ПОЛАГОДЖУЄ перекази за границю до всіх місцевостей світа.
ПРИЙМАЄ і ВИПЛАЧУЄ вклади в золотих в золоті і в долярах.
У всіх краях Европи й Америки власні кореспонденти.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184 + 2 додаток 4. Ціна зол. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вулиця Сташіца 8, за попередним надісланням грошей.

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольог. клінік в Берліні, Відні й Празі

 орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.

другий вхід з улиці Собеського ч. 2.

Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

Бувший лікар Поліклініки у Берліні

Стоматольог-дентист

Др. Степан Дмоховський

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Рентґен. Прецизійна техніка дентистична.

71—1—20

Адв. Др. А. Е. ХИМЯК

відкрив в **ЖОВКВІ**

адвокатську канцелярію при вулиці МІЦКЕВИЧА 3 („Колейовій“), в домі 74 п. рад. Фіша. 1—2

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ

ФАБРИКА КАВЧУКОВИХ СТАМПІЛЬ І ВІДЛИВАРНЯ ТАБЛИЦЬ

МАКС ҐЛЯЗЕРМАН

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 19. Тел. 15-03

Філія Сикстуська ч. 1.

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. **Коци, матераци** по гуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **ВАНК,** Марійська пл. 6.

Спеціяліст в хоробах серця

Др. С. ҐЛЯЗЕРМАН

б. лікар серцевої стації й відділу проф. Ноордена в Відні, ординує від 3—4 У ЛЬВОВІ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 16. ТЕЛ. 15-03.

ПОРОШОК З „КОГУТИКОМ“

MIGRENO-NERVOSIN

УСУВАЄ НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТИЙ **БІЛЬ ГОЛОВИ,**

МІГРЕНУ, НЕВРАЛЬГІЮ, БІЛЬ ЗУБІВ, ГРИПУ, ПРОСТУДУ, БОЛИ: АРТРЕТИЧНІ, СУСТАВІВ, КОСТИЙ и інн.

КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК ХАЙ ЖАДАЄ КОГУТИКІВ У ВИДІ ТАБЛЕТОК.

ЖАДАЙТЕ ОРИГІНАЛЬНИХ ПОРОШКІВ З „КОГУТИКОМ“

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна дістати отсі видання

Бібліотеки Укр. Катол. Орґанізації:

Ч. 1.	**Основи соціольоґії**	3·—
Ч. 3.	**Спіритизм**	2·—
Ч. 4.	**Життя св. Кирила і Методія**	0·80
Ч. 5.	Я. Л.: **Секти й сектанти**	0·60
Ч. 6.	С. Томашівський: **Петро, перший уніятський митроп. України-Руси**	1·50
Ч. 7.	**Греко-катол. Церква** (історія)	0·95
Ч. 8.	Д-р О. Назарук: **Преса**	3·—
Ч. 9.	**Борці за Церкву. Ч. І. Св. Павло**	2·—
Ч. 11.	Д-р О. Назарук: **Вчасна весна в північній Альберті**	0·50
Ч. 12.	о. Т. Галущинський: **Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві.**	0·60
Ч. 13.	**Зброя до оборони і наступу.** Начерк проповіди про пресу (добров. даток)	
Ч. 14.	о. Т. Галущинський: **Царство сатани наступає на нас**	0·80
Ч. 15.	**Борці за Церкву. Ч. II.**	2·—
Ч. 16.	**Християнське виховання молоді** (провідні думки Енцикліки).	0·40
Ч. 17.	**Еп. Гр. Хомишин.** Пастирський Лист про політичне положення	0·40
Ч. 18.	О. Назарук: **Галицька делеґація в Ризі 1920 р.**	1·80
Ч. 19.	Борис Колодій: **Галицька Соціялістична Радянська Республика**	0·50
Ч. 20.	о. Т. Галущинський: **Недільний Дзвін**	2·—
Ч. 21.	А. Кругельський: **Тилявська Схизма на Лемківщині**	1·—
Ч. 22.	о. М. Карівець, ЧСВВ: **Три Синодальні Архієреї**	0·25
Ч. 23.	Еп. Гр. Хомишин: **Про грозу духової руїни (Пастирський Лист)**	0·40
Ч. 24.	А. Ч.: **Українська молодь Христові**	0·60
Ч. 25.	о. В. Породко, Ч. Пресв. Ізб.: **Хто такий був Лютер?**	0·30

ІНШІ ВИДАННЯ:

Д-р О. Назарук:	**Гр.-катол. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція**	3·00
о. Д-р Т. Галущинський:	**Думка і наука Церкви в питанню літурґ. мови**	0·20
Д-р С. Томашівський:	**Десять літ українського питання в Польщі**	1·50
Д-р С. Томашівський:	**Наша чільна партія у власнім зеркалі.** Критичні замітки	1·00
Д-р Ст. Томашівський:	**Про ідеї, героїв і політику**	2·00
О. Назарук:	**Роксоляна** (повість)	12·00
О. Н.:	**Ідеольоґічні основи Укр. Катол. Нар. Партії**	0·50
Проф. Л. Коплєр:	**Релігія й політика**	1·80
С. Томашівський:	**Історик, політик, публіцист**	1·00
А. Ч.:	**На калиновім мості** (Листи до молоді)	0·80
Д-р Осип Назарук:	**Католицький журналіст обвинувачений за державну зраду**	1·30
Станислав Лось:	**За конструктивну політику на Червоній Руси**	1·00
Гадяцький Договір		0·60

ПАСТА ЕЛЄҐАНТ

ОДИНОКА СВОЄРІДНА НАЙЛІПША

до взуття

Консервує шкіру

ЖАДАЙТЕ тільки сеї пасти

Адреса: Львів, Кордецького 1.

12—х Телєфон 60-04

КОЛИ РОДИНА ЗА СВЯЧЕНЕ СЯДЕ
І МАЄ БУТИ ВЕСЕЛА Й ЩАСЛИВА,
КОНЕЧНЕ ДЛЯ ЦЬОГО, ЩОБИ НА ВЕЛИКДЕНЬ
НЕ БРАКЛО В ХАТИНІ ЩЕ ЛЬВІВСЬКОГО ПИВА.

85—1—1

Веселі та здорові свята

забезпечить Вам відомої якости

НАБІЛ і БИТА ПТИЦЯ

МАСЛОСОЮЗУ

78—1—1

яку купити можна: Костюшки 1а, або яку доставлять Вам до дому без доплати на замовлення в котрійнебуть крамниці М. С. або телєфонічно (тел. 39-66).

Найлучші РАДІОАПАРАТИ

поручає

Робітня ЯНА ҐІРШІНҐА

67—1—1

EKRAVOX

Львів, ул. Ліндого ч. 10.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числить я подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Ґрафія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 15 квітня 1934. Ч. 26 (724).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П Щ. Краків 405.867

Св. Отець про гітлєризм

„Морнінґ Пост" доносить з Риму: Папа приняв деле ґацію німецьких студентів католиків. У промові до них сказав, що вісти з Німеччини дуже непотішаючі і є всякі підстави побоюватися за долю Церкви і християнства в тім краю. Німецьке правительство не додержує конкордату. Католиків переслідують дальше. Тимчасом колиб там упала катол. Церква, то остане поганство, значить — не буде нічого. Радісне те, що є молоді Німці готові пострадати за Христа. Нема нічого благороднішого від ролі мученика. — Аґенція Гаваса підтверджує вістку про промову св. Вітця до німецьких студентів і додає: Св. Отець зазначив, що орґанізація катол. молоді в Німеччині проявила героїзм, який пригадує часи мучеників. Промову закінчив так: „Нехай молодь знає, що Папа буде боронити правду всякою ціною, бо він обороняє віру і сумління". Св. Отець говорив по німецьки.

Маси вірних в церквах Москви

З Москви доносять: Мимо острих кар, якими совітська влада загрозила за участь у богослуженнях на Великдень, в церквах Москви появилися великі маси вірних. Новиною сего року було те, що в церквах появилися також значні ґрупи молоді з Москви й околиці, що свідчить про заломання впливу безбожної пропаґанди. Робітники також масово молилися нічю в церквах, але до роботи рано на Великдень пішли, бо боялися стратити роботу. Подібно було в цілім СССР.

Велика подія в Німеччині

600 пасторів зголосило свій перехід на католицизм.

З Риму доносять: 600 протестантських пасторів з Німеччини йдучи за прикладом князя Леопольда Пруського, звернулося до Папи з адресою, в котрій висказують бажання перейти на лоно катол. Церкви. — Таким чином події в Німеччині, котрі виглядають як дуже тяжкі для католицизму, готові викликати масове навернення Німців протестантів на католицизм.

Що говорять „старі дурні"

Що каже найстарший Японець

Аґенція Гаваса доносить: Ґенерал Гаяші відвідав найстаршого державного мужа Японії, 90-літнього князя Сайонджі й виложив йому погляди армії на міжнародні трудности, котрі можна предвидіти, що наступлять в рр. 1935 або 1936 як також нинішні завдання внутрішної політики Японії. Що сказав Сайонджі, преса не подає. (А наша пайдократія далеко молодших людей уважає вже за „старих дурнів" й ніякої поради від „дурнів" розуміється „не потребує"...).

Що каже найстарший дипльомат Америки

В парижськім клюбі Американців 80-літний амер. дипльомат Шерман, котрий довгі літа був на Далекім Сході, виголосив виклад про Японію. Він оцінює її могутність дуже високо, особливо від часу, коли Японія створила собі союзника Манджурію. Японія на думку Шермана не шукає зачіпки з Америкою. Одначе „взрив" на Далекім Сході наступить, його уникнути не дасться. Проти кого той взрив буде звернений, „старий дурень" не сказав. Та сего легко догадатися.

Що предсказує анґлійський журналіст

„Дейли Експрес" оповістив отсе предсказання свого кореспондента з Далекого Сходу, Ґріндола: „До року Японія буде вже в війні з совітською Росією або на передодні війни". Тоді настала пора увільнитися від „райської" влади.

Безбожна азбука

Новий протирелиґійний помисл товаришів.

В народних школах по всій Большевії буде незабаром заведений новий буквар, якого ще ніде не було: до кождої букви будуть дібрані безбожні заклики і безбожні образки. Напр. при букві „Б" буде такий заклик: „Бросьте, братци, богов боятся!" (Перестаньте, братчики, боятися богів). А образки будуть пр. такі: Червоний трактор суне і валить по дорозі церкву, дзвіницю і кулаків (заможніших господарів)... Та прийде час, коли їх власна безбожна пропаґанда повалить їх — і то страшно повалить. Чим пізніше се станеться, тим страшніший буде їх упадок.

Австрію заливає гітлєризм

„Манчестер Ґардіян" приніс допис свого віденського кореспондента такого змісту: Сили гітлерівців-расистів ростуть в Австрії з кождим днем. Австрійські гітлерівці одержують з Німеччини такі субсидії, що можуть помагати безробітним. Отже до них масово горнуться люди. Навіть більшість урядників і поліції вже в таборі гітлерівців. Немалий успіх мають вони і в армії.

Міжнародний зїзд жінок у Стокгольмі

В липні с. р. відбудеться в Стокгольмі великий міжнародний зїзд жіночої орґанізації „Womens Christian Temperance Union". Се одна з найбільших орґанізацій, які взагалі істнують на світі. Зпоза Европи прибудуть численні деле ґації жінок з Африки, Нової Зеляндії, з Австралії й ін. Деле ґація Американок буде така велика, що приїде мабуть спеціяльним кораблем. Зїзд буде радити в шведськім парляменті. Туди повинніб поїхати й представниці нашого жіноцтва.

БРАТИ ВІДСОТКИ
від своїх капіталів НЕ ЗЛА РІЧ, але будете їх мати тоді, коли свої ощадности складатимете в Кооперативнім Банку
„ДНІСТЕР"
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Свічка що горить

на обидвох кінцях рівночасно.

*З приводу недалекого жіночого конґресу.**)

Коли автор сих стрічок як 18-літний студент вперве приїхав до Відня на університет літ тому поверх 30, винаймив собі помешкання в робітничій дільниці. Там можна було тоді одержати т. зв. кабінет з одним вікном за 7 зл. місячно. І тоді перши раз у своїм життю побачив як ранками й вечерами йшли до фабрик і з фабрик безконечні ряди жінок. За кождим разом робило се на нього потрясаюче враження, але він довго не міг зрозуміти, чому: бо навіть ще більші маси жінок, котрі в тім самім місті йшли до церков або виходили з церков, не робили такого потрясаючого враження, хоч і тут і там переважали ті самі жінки. Богато літ минуло, заки він докладно здав собі справу з півсвідомих а то й зовсім темних причин того потрясаючого враження, яке викликає масовий наплив робітничих жінок до фабрик на роботу... Кожда одиниця, що живе серед якоїсь суспільности, звязана з нею і її справами невидними вузлами і ниточками не тільки інтересів і думок, але також серцем і відчуванням та прочуванням.

Щойно по десятках літ зрозумів я несвідомі колись для мене причини мого внутрішного занепокоєння на вид безконечних рядів жінок, що спішили до фабрик або втомлені вертали з них.

Та йдім по порядку, а ті причини самі виростуть перед думкою читача, коли відкриється перед ним їх корінь.

Поява машини, котра масово викинула жінок з їх домів до праці поза домом, се найбільша господарська революція, яку взагалі знає людство. А всяка революція, як взагалі всякий ненормальний стан, потрясає. А щож доперва тоді, коли се революція дуже велика і дуже вагітна в тяжкі наслідки!

Жінка працювала „фахово" поза домом вже давно передтим, але се до того часу, коли зявилися машини, не була поява масова. Яку великанську скількість товарів продукується машинами і з якою скорістю росте машинова продукція, нехай про се посвідчить кілька цифр. І так в останнім році перед війною (1913) вартість світової продукції, виконаної машинами, виносила 13 міліярдів і 500 міліонів німецьких марок а в році 1925 вже 22 міліярди! З того на Німеччину в 1913 р. припадала 1/5 часть а в р. 1925 лиш 1/8 (та від того року участь Німеччини в машиновій продукції знов процентово зросла). Цікаво, що Злучені Держави Північної Америки в році 1913 продукували якраз половину всіх товарів випродукованих машинами, а в р. 1925 значно поверх половини. Ще цікавіше те, що продукційна здібність машинового промислу була в р. 1925 на 46.5% більша ніж в р. 1913. Річ

*) Гл. „Н. Зорю", чч. 21 і 22.

ясна, що та величезна машинова продукція потребує до своєї обслуги великої маси людей. Лише при будові самих машин затруднювано в Злучених Державах Північної Америки в р. 1913 році 620.000 робітників (а в р. 1925 їзза кризи 582.000). в Німеччині 460.000 (і 452.000), в Англії 330.000 (і 500.000), в Росії 130.000 (і 98.000) і т. д.

При тім дуже поучаюча річ се, що вартість речей випродукованих одним робітником в Америці виносила на рік 21.790 марок, а в Німеччині лише 6.400 марок! Се не значить, що німецька робітнича кляса продукує менше або гірше, тільки значить, що в Америці був тоді робітник значно дорощий ніж в Німеччині і тому в Америці оплачувалося продуцентам уживати більше машин при меншій розмірно скількости робітників. А річ ясна, що машина продукує скорше і більше, отже при розрахунку вартости продукції на голову робітника припаде далеко більша цифра там, де вживають більше машин.[1])

Чим бідніша в капітал країна, тим менше в ній машин, тим менша в ній заробітна платня. В кождій країні жінкам платять менше ніж мужчинам, з виїмком деяких фахів і з виїмком державних установ.

Висше наведених кілька цифр і фактичних стверджень треба було подати тому, бо вони бодай трохи відкривають заслону над дуже замотаним узлом жіночого руху в ріжних його областях і взаємовідношеннях у звязку з машиною, властивою матірю того модерного руху. І так тих кілька цифр вказує 1) на могутність розвитку машинової продукції, 2) на те, що під тим оглядом Америка вже давно перевисшила Европу, 3) на те, що жіночий рух, викликаний машиною, в нашій країні ще дуже слабенький, хоч вже дає себе відчувати, 4) на те, що мірила розкладу сімї як підстави суспільности треба шукати передовсім там, де розмірно найбільше жінок викинено на брук машинами.

Поширення машин рішило про долю великих мас жіноцтва з простого народа, та се рівночасно мало вплив і на жінок з інтелігентних родів і взагалі з висших верств. Річ в тім, що коли проста робітниця заробляючи в фабриці на своє життя стала особисто розмірно незалежна, то се не могло довго остати без впливу й на дівчат і на жінок з бідніших слоїв інтеліґенції. Вони також зачали шукати платного заняття в усяких конторах і канцеляріях тим більше, чим дорожча ставала домашна прислуга. А домашна служба в більших містах, де були фабрики і лекша можливість зарібку, ставала значно дорожча. І в інтеліґентних домах, де працював тільки оден мужчина, ставало все тяжче удержати дім і наймати службу з того, що він заробив. Таким чином вийшли з домів на зарібки також інтеліґентні жінки і дівчата. Вийшли і — привикли здобувати собі самі на удержання, мати свій власний, зароблений гріш, не бути нікому тягарем, не ждати на те, щоб доконче вийти заміж. А рівночасно з тим зросли вимоги дому, бо було в нім більше гроша тому, що більше членів родини заробляло. Колиж людина раз привикне до висших вимог, то відвикнути їй від того дуже тяжко. Отже молоді дівчата навіть вийшовши заміж вже не могли привикнути до менших доходів своїх чоловіків і самі старалися побільшити їх, навіть ставши матерями. Таким чином сучасна жінка мов те зерно пшениці що попало між два млинські камені зачала стирати свої сили в двох напрямах рівночасно: як робітниця, котра має і хоче принести до свого дому якийсь гріш і як мати та господиня дому, котра почувається до обовязку виховувати дітей і вести дім. І так модерна жінка по словам славної німецької діячки Ґнавк-Кіне стала подібна до тої свічки, що горить на обох кінцях рівночасно.[2])

Якже вирішити се трудне питання? Придивімся, як його вирішують самі жінки, бо то передовсім їх справа, хоч вона дуже обходить також мужчин. Отже німецька діячка Марія Шлітер-Гермкес пише в тій справі таке:

„Менше оправдання має сегодня ніж колинебудь жіночий паразит (галапас, пявка) або півпаразит. Жінка, котра своє життя виповняє спортом, фліртом, прикрашуванням себе, бріджом і танцем, викликувала давніше може тільки милосердя над собою, а тепер така заслугує на погорду. Трутнів, котрі дають себе удержувати перетяженим працею мужам, в християнських кругах щораз більше товариство кладуть поза скобки. Треба позбутися погляду, що з подружжам і дитиною жінка вже має роботу, котрої для неї досить. Добре ведений дім тільки тоді вимагає всеї сили жінки, коли господарське положення тяжке або при великій скількости дітей. Се вже мусить бути самозрозуміле, що жінка котра не заробляє і не виконує ніякого звання, повинна надмір своєї сили присвятити своїй власній дальшій — не дилетантській — освіті або річевій праці в области мистецтва, ремесла, соціяльній або харитативній.“[3])

Твердо, по німецьки річево поставлена тут справа заняття жінки. І, додаймо від себе, розумно також під моральним оглядом, бо дійсно занята жінка буде й моральна. Та з другої знов сторони не кожда жінка і навіть не кожда порода жінок має однакову силу, що також треба брати під увагу. Одна жінка втомиться вже звариши обід, а друга й обід зварить і дітей обійде і книжку прочитає і навіть виклад дасть і буде здорова та вдоволена. Се річи індивідуальні. Тому при женячках так дуже вказано уважати на здоровля будучої жінки, зрештою не менше як жінка повинна уважати на здоровля будучого мужа. Рішає також вік жінки, як зрештою й мужчини про здібність до більшої праці. І треба вважати, щоб у вимогах надмірної праці не побачити себе в ролі тої донечки ренеґатки, до котрої в часі коли вона потурчилася, попала в неволю її рідна мати. І, як співає наша народна пісня, донечка не пізнавши її, завдала своїй мамі нараз аж три роботи:

Оченьками стадо пасти,
Рученьками кужіль прясти,
Ноженьками колисати...

Та правду сказавши ті три роботи можна разом виконувати, хоч і не дуже вигідно. А то буває, що від жінки вимагають робіт, яких рівночасно взагалі не можна виконувати. І тоді власне жінка спалюється так як та свічка, котру запалили з обидвох кінців нараз, а з нею спалюється так скоро й енергія її потомства, її раси. Спалюється безцільно і без пожитку, не оставивши по собі нічого замітного. І таке буває з цілими народами: „однаково — чи жив, чи загинув.“

І якраз се трагічне „спалювання“ жінки, — котре відбувається не тільки в Індії на формальнім кострі, але ще в більшій мірі в европейських краях, де жінка часто паде під надмірним тягарем материнства і фізичної праці поза домом рівночасно веденої, — робить потрясаюче враження навіть на молодь, яка ще не вміє глибше думати, тільки відчуває небезпеку, що загрожує людству і його культурі.

Про завдання і проблеми, які самі собою випливають з такого фактичного стану річей, поговоримо в дальших статтях.

А. Ч.

---

[1]) Повисші цифри взяті з праці катол. ученого Paulheinza Dietricha, котрий взяв їх з меморіялу про світовий машиновий промисл, виготовленого орґанізацією „Verein deutscher Maschinenbau-Anstalten“ в р. 1926.

[2]) Єлисавета Кіне (Kühne), уроджена в м. Фехельде (Бравншвайґ), 2. І. 1850, в протестантській родині, вихована на учительку, довший час була в Анґлії та Франції. В 38 р. життя вийшла заміж за лікаря нервозних недуг Гнавка, з котрим розійшлася вже по 4 місяцях. Тяжко тим потрясена занялася студіями соціольоґії під проводом славного проф. Шмолєра й орґанізуванням жінок. В тій цілі була навіть простою фабричною робітницею. В 50-м році життя наверпулася на католицьку віру й обняла провід катол. жіночого руху. Померла 12. IV. 1917 в Блянкенбурґу. Оставила по собі велику скількість добрих і з темпераментом писаних творів. Головний її твір: „Німецька жінка на переломі століть.“

[3]) Гл. Dr Maria Schlüter-Hermkes: „Нова родина через нову жінку.“

Святі були аж до здивування отверті з визнанням своїх блудів. Ми повинні зробити прислугу правді, вона має право домагатися того від нас. Отже ми повинні йти з духом Церкви і наслідувати святих. (Вайс, Фільософія досконалости).

Зїзд Великого Лугу

5) Др. Р. Дашкевич скінчив так: Та ми всім оголошуємо чесно, що в ніякі фаерверки не бавимося і на ідеї ненависти до Польщі і Поляків України не будуємо. Ненависть більше може пошкодити нам ніж Полякам. До чого вже дійшло в таборі націоналістів, показав самбірський процес. Ми не виступаємо проти всеї нашої студентської молоді. Навпаки, як хоче, нехай приходить учитися, як „позір“ виглядає. Та годі допустити до того браку дисципліни, через котрий ми вже раз за нашої памяти утратили свою державу. Головно розвалила її аґітація, якій ми не мали що протиставити. Отже бодай відтепер ніякій аґітації не піддаємося! Виконувати накази Головної Старшини — ось наше завдання. Тепер маємо великі видавничі трудности. Щодо Лугів, котрі ще не піддалися Головній Старшині нашій, то буде їх коло 200, але більшість їх не жие.

Д-р Дашкевич скінчив свій реферат о год. 10 мін. 55. По нім промовляв п. Федорчак: Наші цифри скромні, але вони дають образ нашої орґанізації. Тут промовець відчитав статистичні дані про теперішний стан Лугової Орґанізації.

В дні 20. III. 1934 маємо вже 219 Лугів на нових статутах. Се наш дорібок за понад 1 рік праці. Старих остало було поверх 200. Та їх життя було не довге. В 1932 р. було старих Лугів лише 163. В 1933 відізвалося тільки 93. Праця в Лугах тепер тяжча ніж перед оснуванням Лугів на нових статутах. Коли з рідного багна піднялася заверуха проти Лугової Орґанізації, кождому делеґатові Лугової Централі „непримиримі“ націоналісти почали кидати колоди поперек дороги. Рік 1932 се рік, коли приспані решткы Лугової Орґанізації збудилося Луговим святом і край збудилося новим статутом. Місяць грудень 1932 свідчить про се, як наш край чекав на віднову Лугів. За ½ місяця основано 56 Лугів. В січні 1933 р. на початку протилугової кампанії основано 31 Лугів, в лютім 13 Лугів, в марті (сам розгар протилугової кампанії) основано 5 Лугів, в квітни вже слідні ваганя, основано 12 Лугів, в травні 16, в червні 22, в липні 8, в серпні 4, в вересні 7, в жовтні 3, в листопаді 0, в грудні 1. В січні 1934 повстали 3 Луги, в лютім 5, в березні 33 Лугів. Разом в 1932 р. основано 56 Лугів, в 1933 — 122, в 1934 р. до 20. III. — 41, отже тепер маємо всіх 219 Лугів.*) Деякі Панове делеґати може подумають: Мусіло там щось бути з тими статутами і в поступованні Централі таке, що свідоміші села не хотіли в себе основувати нових Лугів. Я на се відповім: Львівський повіт знає найліпше, бо в кождій хвилі може довідатися, що ми зробили і що робимо та чому саме так робимо і власне тому що знає, Лугова Орґанізація в нім найліпше стоїть. Або копичинецький повіт, сеж один з найсвідоміших повітів. І саме тому тамошні села самі дають почин до основування Лугів. В тім повіті в однім році основано 23 Луги. Стан Лугової Орґанізації там імпозантний.

Звіт з поїздок, курсів і конференцій за 1933 р. Від березня 1933 до Лугового Свята 2 липня 1933 р. відбуто з Централі 227 інструкторських поїздок. Орґанізаційних поїздок було 54. Разом 281 поїздок. В 1933 р. уладжено інструкторські курси. В мостиському повіті взяло в них участь 139 учасників з 9 Лугів, в Янчині на курсі було 96 людей, в Копичинцях було 177 учасників з 6 Лугів, в Надвірній 120 учасників з 6 Лугів, в калуському повіті 88 учасників з 7 Лугів. Курси відбуто також в повітах Журавенським, в Дрогобицькім і в Ясеневі (Броди). Конференцій уладжено 9. На них познайомлено громадянство з завданнями Лугової Орґанізації. Цифри скромні, але коли взяти під увагу обставини, серед яких працюємо, то вони свідчать про натугу праці.

(Далі буде)

---

*) В дні 11. б. м. „Луг“ мав вже 244 Лугів, в тім 1 новий повітовий.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ

Осип Назарук

По наших монастирях

До Крехова!

Зміст: — Цінна бібліотека монастиря — Франко і Соловєв. — Россія, ех Россія, якая ти гарна і велика, а яка дивна і дурна!. — Роздумування над долею Росії й України. — Лісом до печери Іоіла. — Враження повного спокою. — Опис нутра печери та її оточення. — Думки про суть чоловіка..

IV.

Виходячи з бібліотеки, взяв я собі на вечір до читання, розуміється за дозволом, книжку, котра припадком попала мені під руки. Отвираю й дивлюся: „История и будущность теократіи” Володимира Соловйова, видана в Загребі 1887 р. Читаю:

„В 1887 р. сповниться одинайцять віків від того часу, коли східна православна Церква останній раз взяла участь в акті вселенського значіння, останній раз заявила свій католицький характер. Тисячу і сто літ тому назад був останній вселенський собор признаваний на Сході. Після науки наших (православних — О. Н.) катехизмів і доґматик собор се одинокий орґан всецерковної думки й ділання. І так тисячу і сто літ вселенська церква як така не видавала свого голосу, не проголошувала своєї думки, не доконала ніякого діла, для кождого русского і православного, що дійсно вірить у вселенську Церкву як у живу цілість християнського людства і як у правдиву точку опори серед безбожних стихій сучасного світа, — для кождого такого чоловіка вказаний факт повинен представлятися в висшій степені прикрим („прискорбнымъ“) і навіть зовсім незрозумілим. Прикре се тому, що нема ніякої можливости проти ділаючих сил сучасности з успіхом спиратися на таку силу, котра давно перервала свою діяльність. Попередні ділання вселенської Церкви мали свої означені предмети, котрі сегодня утратили життєве значіння: отже не з несторіянством і монотелитством приходиться мати діло сучасній людині. Незрозуміла та 11-вікова бездільність вселенської Церкви тому, що противоречить її прямому призначінню, для котрого вона основана. Христос оснував свою Церкву для борби з „вратами адовими“... А колиж передтим істнували такі універзальні засоби для поширення ложи і всякого зла як тепер?... Якже зрозуміти, що вселенська Церква продовжає відмовлятися від деякого спільного ділання?... Представники нашої духовної влади і богословської науки незгідні між собою — а деякі з них навіть самі з собою — що до того, чи можливе ще для нашої Церкви взагалі скликання вселенського собора... Коли той факт, що наша Церква так довго не проявляла ніякої вселенської діяльности, печальний і ненормальний, — то сумнів у самій можливости для неї колинебудь проявити вселенську діяльність рівнозначний (рівносильний) з сумнівом в самім істнуванні нашої Церкви як вселенської. А при уважних оснуваннях для такого сумніву наше церковне становище, ізза якого для нас неможливе ніяке єдине й католицьке ділання, стає нестерпимим для кождого, хто звязує дійсний і живий змисл з тими словами нашого символа віри. Від якогож часу і чому наша Церква утратила здібність до вселенського ділання?... Від того часу, коли наступив розділ церков східної і західної тай іменно через той розділ стало для нас неможливе всяке вселенське або всецерковне ділання. Воно неможливе для нас не на основі чужої думки, а на підставі нашого власного признання. Наше церковне положення фальшиве не тільки з точки погляду католиків і протестантів, але передовсім з нашої власної точки погляду... Отже нема що звертатися до других з докорами і вимогами. Другі ніяк не можуть бути винні в тім внутрішнім противоріччі, котре подавляє наше церковне життя; і не для других а для нас розділ церков мав такі надзвичайно важні (роковыя) наслідки. Отже наше перше завдання — усунути той розділ, привернути нарушену єдність між нашою східною (греко-російською) і західною (римсько-католицькою) Церквами... То, що в тій справі писав И. С. Аксаков,*) було для мене поучаюче в багатьох відношеннях. По перше я побачив до якої міри католицтво і всяке зближення з ним противне нашому національному почуванню, якого виразником по праву міг виступити той заслужений російський діяч (Аксаков). Внутрішня суть всіх його протиаргументів може бути прямо зведена до того твердження, що римське католицтво претитъ російському народному духови й почуванню. Справедливість того твердження лучше всего доказана тим щирим негодуванням, котрим дишать згадані статті (Аксакова). Ніяких приватних причин ворожнечі проти католицтва тут не могло бути: очевидно тут говорило загальне, історичне і національне почування й упередження... Зрештою я знайшов тут рішуче підтвердження тої моєї думки, що діло зєдинення Церков для сеї Росії подвиг великої трудности, котрий вимагає внутрішнього самовідречення ще більше глибокого, ніж його треба було два віки тому назад для зближення Росії з мірською цивілізацією заходу, котра прецінь також і не без підстави „претила“ національному почуванню наших предків. І тодішня і теперішня наша нехіть (отвращеніе) до чужих стихій не тільки має значіння як факт, але та нехіть повинна навіть бути признана оправданою по крайній мірі в тім значінню, в якім оправдана нехіть хорого до гіркого ліку („въ томъ смыслѣ, въ какомъ справедливо отвращеніе больнаго къ горкому лѣкарству“)... Не для легких і простих діл сотворив Бог велику й могутню Росію. І хоч яке трудне діло зєдинення Церков, то се не перешкоджує йому, стати нашим життєвим завданням і всемірно-історичним покликанням („призваніемъ“)... Ми віримо в національну вселенську ідею Росії, но віра без діл мертва. А діло живої віри повинно відповідати тій ідеї, в котру ми віримо, повинно бути такимже національно-вселенським як вона. Наше всемірне покликання не може зробитися само через себе, без нашого ділання, а ми не можемо ділати, коли не знаємо, що треба ділати, куда йти. Колиб наше покликання полягало на створенню чисто матеріяльної цивілізації, тоді ще можна булоб полягати на самих інстинктах, на вирівнуючу боротьбу приватних сил й інтересів. Но коли розходиться о вселенську християнську культуру, то тут уже ніяким чином не можна обійтися без духового, свобідно-розумного ділання, злученого з моральною відповідальністю і для поодиноких осіб і для всего народу. Зєдинення Церков, вповні відповідаюче нашому ідеальному покликанню, разом з тим дає нам означений предмет ділання. Другого я не бачу. І так одно з двох: або привернення вселенської церковної єдности се правдиве діло й обовязок нашого історичного життя, або ми повинні признатися, що мимо тисячлітного віку Росії та мимо вікової праці її національної самосвідомости не вияснився ще сам предмет нашого спільного ділання, бо ми не можемо сказати, що нам властиво треба робити, куда йти, щоби здійснити самобутне покликання Росії, її вселенську ідею, щоб показати в світі змисл і рацію („разумъ“) нашого історичного істнування. Ясне поставлення тої дилеми таке: або зєдинення церков, або неозначеність і блукання напомацки“...

Перечитав я ще раз і ще раз тих перших кілька сторін**) — і ряд думок приходить у тихій обителі нашого Чина, де ділає „чар сих дивних місць, заповнених думкою, молодою амбіцією і мріями про славу” — Божу.

Якіж се думки?

Передовсім думка повна подиву для того велитня російського духа, що говорить до свого народу з сих стрічок. Як взяту в пальці матерію зараз пізнати що до якости і трівкости її, таксамо і те досі таємниче єство, яке називаємо людською думкою. Зелізна льоґіка і глибина відчувається в кождім реченню сего великого ума великої Росії, а сила його духового флюіду так і бє буквально з кождої стрічки. Так і чути, що се говорить не хто будь, але ум живий, бистрий, сильний і глибокий, ум, що почувається до відповідальности за життєве покликання, за весь історичний змисл життя одного з найбільших народів світа, котрий заняв половину Европи й половину Азії. Той ум Росії думає над тим й очевидно має підставу до такого думання: бо дуже смішний той, хто безпідставно думає, „що на ньому міліонів стан стоїть”, як казав Франко: а на ньому не може встояти навіть забезпечення його власного життя і його найближих, тільки він сам стає злим тягарем... для своїх... А тут зараз пізнати, що маємо до діла з дійсно великим умом. Він не зриває звязків навіть з заблуканим і блукаючим духом народа свого, не махає рукою на нього, не знеохочує ні себе, ні других, тільки шукає виходу — для збірної праці, збірного зусилля.

Виходу? Який же се вихід?

Той саміський, який уже тому 300 літ назад знайшли наші, українські уми, наші Владики, що в 1596 р. ступили в Берестю на ясний шлях заходу, з очима зверненими на скалу Петрову. Се той сам шлях, по якім вже три віки йде наш Чин св. Василія Великого і західна галицька вітка українського народа. Се той благословенний шлях, що дає нашій збірній душі рацію її істнування, бож не може бути рацією нашого істнування тільки жити, добре їсти й умирати: таку „рацію” істнування мають тільки гриби, підпеньки, мохи і дерева, звірята й упавші на їх рівень людські одиниці.

Одна е лиш ріжниця між збірною душею Росії й України під тим оглядом, а саме та, що Росія в особі свого велитня думки щойно змагає до того шляху, яким значна часть українського народа йде вже від 300 літ. Але великий копіт пороху зривається над нами і мало е хорунжих, котрі несуть прапори на тім великім шляху. А противні хвилі котяться бурунами й підмулюють той шлях і кидають колоди на нього, а так мало робітників, що держалиб той шлях у добрім стані.

Ізза недостачі працьовників на тім добрім шляху, про який щойно мріють найлучші уми Росії, збиваються наші люди тут і там з того шляху і йдуть на безпутну блуканину. До праці на тім шляху треба найлучшого вибору молоді. А в нас панують ще чи вже такі поняття, що лучаються навіть батьки, котрі так пишуть до Чина: „Давав я вже свого сина скрізь, навіть до ремесла, — і ніде з нього ніщо не годні зробити. Може Ви зробити з нього монаха...”.

А Росія, гарна і велика, та дивна і дурна, що попала в страшні руки „товаришів”, не сходить з думки... Може тому, що разом з нею попала й Україна наша в їх „рай”, якого не бачив досі ні оден з народів, котрі знає історія...

V.

Весь час в суботу перепадав дощик. А в неділю рано випогодилося, немов на знак, що можна вибратися оглянути печеру основника сего монастиря, хоч я

*) Гл. „Русь“ чч. 6 і 7 з 1884 р. і мою книжку „Національный вопрос в Россіи“.

**) Op. cit. Книга первая вступительная во все сочиненіе. Разборъ главныхъ предразсудковъ противъ теократическаго дѣла въ Россіи. Ст. 3—10.

ФАБРИКА СВІЧОК „КЕРОС“
власник Павло ДУРБАК і Сини
ЛЬВІВ 15.

бувби вибрався, оглядати її навіть в дощ.

По раннім тихім Богослуженні вибрався я в товаристві о. прокуратора Панчишина й інтеліґентного братчика Курмана до скали, в котрій є печера Іоила.

Дорога туди веде попри монастир переважно буковим лісом, трохи мішаним. Доріжка веде трохи під гору, суха, а друга вогка йде долом, ложищем якогось потока. Виходимо з темного ліса на якусь соняшну полянку — нашим очам представляється мальовничий вид: простокутник білих, стрункіх беріз ярко відбиває від інакшого ліса... Ще кілька кроків під гору — і видно вже в сірім буковім лісі сіру, високу скалу. То славний „камінь” Іоила, основника сего монастиря. Се висока, прямовисна скеля, навіть конклявна так, що під нею можна знайти охорону в часі дощу і бурі. Праворуч і ліворуч стежини, що провадить досить стрімко під гору, видно зеленим мохом покрите каміння, очевидно відривки тої великої скелі. Відколи ми вийшли з монастиря минуло яких 40 хвилин повільного ходу, нога за ногою, і ми стояли під самою скелею. До неї приложена висока міцна драбина. Лізу.

Я в печері. Обняло мене вражіння повного спокою. В печері можна свобідно рухатися й витягнути руки на весь ріст та на середині не дістати верха. Стоїть оден-одинокий „мебель”: звичайний, простий не то стілець, не то коротка але широка лавка з грубих соснових дощок, скріплених трьома підковами, поставлений тут якоюсь побожною рукою. Сідаю і відпочиваю.

Відпочавши фізично й духово, беруся докладніше оглядати печеру. Вона природна. Міряю її. Має 14½ моїх стіп довжини і 12 стіп ширини (в найширшім місци). В ній є 14 сховків, природних, ріжної величини, тільки деякі з них штучно поширені. Є й зовсім штучно вирубана фрамуґа, де колись могла стояти невеличка шафа або скринка. Є також щось в роді вирубаної приспи.

Коли сидіти в тій печері то видно з неї тільки верхи дерев. Приємно тут, далеко і високо від світа й людського гамору. Тут било те культурне жерело в мозку чоловіка, з котрого сегодня маємо великий монастир. Так тут мило, що не хочеться виходити. Оден з моїх товаришів монахів, що вилізли сюди за мною, каже:

— „Відси основоположник нашого монастиря опускав мотузок і набожні люди привязували до нього харчі”.

Посидівши в печері, злізли ми знов по драбині й вийшли на верх скали, де колись стояла церковця. Тепер ще видно невеличку плятформу поросту травою, мохом і деревами. Вид відси прегарний: далека далека рівнина, що тягнеться аж до Петербурга. Зараз біля скелі — немов Швайцарія: ряд лісом покритих сугорбів. Тут моглоб бути літнище першої кляси.

Відси пішли ми дебрами до жерела з чудовою водою — вона легка і смачна. Якраз тепер будує монастир дорогу тими дебрами, до жерела й до пісковсї гори. А види тут дуже гарні.

В таких місцях жили ті, що були совістю народів і культур. Коли не ставало таких, рвалися в страшній руїні навіть найбільші сили світа сего: бо Господь — дух і чоловік сотворений на образ і подобу Його, значить, він передовсім духове ество. Коли здеморалізує в собі духа, ржа зіпсуття їсть його аж поки чоловік і вся сила його не повалиться в порох і поки не пропадуть в нім всі горді здобутки його...

*

А читали ви книжку Рене Філеп-Мілера п. з. „Святий демон“...? Там представляє він Распутіна і страшний розклад хорого духа російського народу в низах і на верхах його... Та мабуть іще страшніше коли не видно взагалі ніякого духа в народі — в низах і на верхах його. Тоді приходять судороги. Та довге умирання народів...

„Нехай погибне 90% населення Росії, аби тільки 10% дожило до світової революції.“ (Лєнін).

МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА
ЯК ЇЇ ВЕДЕ ІТАЛІЯ

На основі експозе Муссолінія.

(Від нашого кореспондента в Римі)

Дня 20 березня відбулися в Римі пятьлітні збори управи фашистівської партії в салі королівської опери. Промовляв „дуче” Муссоліні. Крім чисто внутрішних справ та програми праць фашистівського уряду на будуче, Муссоліні порушив цілу низку справ міжнародної політики Італії та її відношення до поодиноких европейських держав. Подаю се по можности вірно, словами Муссолінія.

1. Суверенність Австрії се основа італійської політики. Не місце ані час — говорив Муссоліні — розводитися подрібно про наші міжнародні взаємини. Овид наш тут ограничається до держав, з якими сусідуємо й до справ більше загальних. Зі Швайцаріею наші відносини дуже сердечні. Умова приязни, яку ми заключили 1924 р., вправді кінчиться в вересні, та ми готові відновити її на такий сам час. По скінченій війні розпочали ми приязну політику з Австрією, спрямовану до того, щоб боронити її цілости й незалежности. Австрія знає, що в обороні своєї суверенности можна певно на нас рахувати та, що всіми силами підіпремо бажання її народу.

2. Відношення до Югославії та Франції. Наші відносини до Югославії нормальні т. з. дипльоматично коректні. Існує можливість поліпшення тих відносин, передовсім в економічній ділянці. Стали ліпші також взаємини з Францією з загальної точки погляду. Та дійсний стан річи каже додати, що ще ні один з великих і малих проблемів, які від 15 літ існують між Італією і Францією, не прийшов до розвязки. Зближення наступило лиш у моральній области в загальних европейських справах. Та се як сподіємося, уможливить дальше зближення.

3. Велике значіння римського зїзду. Щойно минулих днів італійський уряд гостив у себе Президента угорського міністерства й канцлера австрійської республики. Се ми заявили в осібних протоколах. Між Італією, Австрією й Угорщиною завязалися приязні взаємини, які по війні мають тим сильніше оправдання й основу. Угорщина відосібнена й позбавлена земель поправді чисто мадярських, знайшла в Італії глибоке зрозуміння, яке істнує не від учора, та яке знайшло вираз у наших численних і рішучих виступах в закордонній політиці. Угорщина вимагає „справедливости” і в тім знайде підпертя Італії. Угорський нарід се мужний нарід і заслугує на лучшу долю. Протоколи підписані недавно в Римі, які усталюють стислу співпрацю між Італією, Австрією й Угорщиною і не виключають дальшої широкої співпраці з іншими державами. Розходиться про се, щоб уже раз вийти з области фраз та остаточно перейти до рішучих діл.

4. Союз Народів і розброєння. Загальні проблеми дня крутяться передовсім довкола Союза Народів. Принціп реформи Союза принято майже загально. Очевидно, реформа може наступити по замкненню конференції для розброєння. Бо коли та конференція не доведе до успіху, то нема що реформувати Союз народів, хіба зареєструвати його скін. Вправді конференція не дописала, коли розходиться про її властиві далекосяглі предложення, та тепер покищо успокоїлося. А успокоїлося в тім значінні, що узброєні держави не розброюються, а розброєні мають право до узброєння більше або менше оборонного. Італія своїм „меморандум” розігнала чорні хмари, які так густо прикривали справу розброєнь. Бо коли узброєні держави не хочуть розоружитися то, се значить, що не виповняють 5-ї точки верзайського договору: льоґічно отже не можуть опиратися практичному приміненню ріжних прав Німеччини, признаних їй у грудні 1932 р. Іншого виходу нема. Наміряти такий нарід як німецький держати постійно розброєним, се пуста мрія, можливо що вже нині розсіяна дійсністю.

5. Німеччина й Европа. Інакше ся „забава“ скінчиться війною, се значить жертвою життя тисячів людей. Се рівнозначне з загибілю Европи. Ми піддержуємо тезу, без всяких безконечних кручок, що треба позволити Німеччині на такі узброєння, яких вона жадає так в дійсности як і в оборонних матеріялах та підписати з нею умову на основах, поданих в італійськім „меморандумі”. Тим чином наступить успокоєння між великими й малими державами в Европі.

Другий державний муж, що поставив свій край в межах реальної дійсности, се Конте ді Брокевій, президент міністрів Бельґії. Його промова дуже характеристична й відважна та мимо криків і полеміки корисна для полагодження пекучих справ Европи.

Так говорив Муссоліні про міжнародну політику Італії. Не дивно, що ся промова викликала сильний відгомін в цілій Европі. Загалом приняла її прихильно, навіть Німеччина. Ся остання, мимо гіркої піґулки в справі Австрії, висказується підхлібно і з признанням про становище Муссолінія. З тої промови моглисяб дещо навчити наші політики, які умілиб думати. Нехай поставлять собі питання: як се сталося, що Австрія і Угорщина, котрі ще недавно провадили таку кровавy війну з Італією, тепер якраз в Італії найшли сильну поміч у своїм державнім розвою та увійшли з нею в тісний союз приязни..

Рим, в березні 1934. (Н)

Памятайте, що найлучше НАСІННЯ
городовини, господарських ростин, цвітів, конюшини, городниче приладдя, оригінальні швайцарські сонди до ратування худоби до набуття в
ГОСПОДАРСКІЙ ТОРГОВЛІ
Інж. Богдана ПОПОВИЧА
ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.
по найнищих цінах. Поради в сільськогосподарських справах безплатно. 1-2

Клопіт з женячкою принца Абісинії

Престолонаслідник Абісинії Арайя Абеба подорожував тому два роки по Японії, де йому дуже сподобалися Японки. Вернувши до дому, заявив, що хоче оженитися з Японкою. Отже посол Абіссинії вишукав в Японії поважного й совісного Японця Тамойомі Кадаоку, котрому поручено вишукати будучу монархиню Абісинії. Той оповістив, щоб найкращі японські дівчата з добрих домів, з відповідним вихованням присилали свої фотоґрафії й вибрав з них дві: на першім місци поручив абіссинському принцови 23-літню дочку японського ґрафа Куроди, на імя Масако. А колиб вона йому не сподобалася з вигляду, то на другім місци поручив йому дочку японського міліонера Шіко Табати. Разом післав йому всі наспівші фотоґрафії японських дівчат. Масако Курода дуже мила з вигляду дівчинка, має скінчений університет, говорить дуже добре по анґлійськи й була чемпіонкою тенніса в школі. А така вимовна, що на анґлійськім конкурсі вимови одержала першу премію. Представник Італії (котра має кольонії в сусідстві з Абісинією) запротестував проти женячки престолонаслідника Абісинії з Японкою. Що з того вийде, не знати.

Небувалий карний процес

Спалили всі млини конкурентів в цілім повіті.

В Пултуску відбувається небувалий карний процес проти 65-літного Сруля Перльмуттера, його жінки Рифки і їх трьох синів: Шмуля, Мортка і Рубіна. Старий Перльмуттер, власник великого млина в Насельську, наймив паліїв, щоби спалили всі інші млини в цілім повіті крім його. Палії виконали замовлення. Слідство не викрило винних. Тимчасом вернув з Палестини 4-й син Перльмуттера Фішель і доніс прокураторії, що то його родина спричинила той злочин. Особливо обтяжує він свою рідну матір.

о. Фридрих Мукерман Т. І.

ТВОРЧИЙ КАТОЛИЦИЗМ

ЗМІСТ: Два значіння слова „католицизм“ — Що свідчить про творчі сили католицизму? — Становище католицизму до теперішної кризи — Проминаючі та вічні вартости — Чому особовість, свобода, родина, нарід і держава — мусять бути збережені? — Який вихід з економічної кризи? — Брак волі до жертв — Певність істнування має тільки католицизм — Чому світ віддалюється від католицизму? Дві причини того: завелика світськість і завузька церковність — Чого вимагає від нас Христос? — Взаїмна любов і повага Церкви і світа відродять людство — Св. Франціск як примір гідний наслідування.

Слово „католицизм“ можна розуміти в вузшім і ширшім значінні.

В першім розумінні воно означає католицьку Церкву як божу установу для спасення, т. зн. Церкву з її Папою, її єпископами і священиками, з її вірними, Церкву з її чисто реліґійними завданнями, з її наукою віри і з її культом. Вона не тільки суспільний твір, вона сама — реліґійна тайна.

А в другім значінні слово „католицизм“ обіймає всі ті культурні цінности, що повстали під впливом католицької Церкви. І так: говоримо про католицьку науку, католицьке мистецтво і навіть про католицьку політику. Католицизм се течія культури, котра плила історією майже 2000 літ і на котрої березі находимо все те, що називається західною культурою. І коли та струя такасама і в інших частинах світа, то прецінь є ріжні її краєвиди, чи говориться про Китай, чи про Індію, чи про полудневу Америку. Перед нами очевидно передовсім европейський простір.

Що католицизм в ширшім значінні того слова має в собі творчі сили, не треба богато доказувати. Про це сповіщають нас памятники історії, стилі романський і ґотицький та австрійський барок. Говорить про се музика Палестріни, „Summa“ св. Томи з Аквіну, сикстинська стеля, як і поезія Кальдерона. Сегоднішна святочна година може нас склонити до висвітлення сего блеску історії у всіх її романтичних чарах. Одначе се не булаб чиста романтика, бо старі церкви ще живі і старі пісні ще не прогомоніли.

Та — богата історія має свою небезпеку. Вона охотно скриває злидні теперішности поза краски минувшини, скріпляє уяву, але ослаблює волю тоді, коли вона повинна лучитися з тверезим поглядом на теперішність і майбутність. Сим хочемо ще раз підчеркнути, що Церква св. Петра се також Церква Мікельанджеля, що побожність може лучитися з геройством, як у князя Евгена, що між Церквою і культурою, між реліґією і ґенієм нема суперечности, лише є звязок.

Для нас нині інше питання важне і на нього хочемо звернути передовсім увагу. Ми бачимо мільони людей, що не мають праці. Бачимо заколот в промислі і банковости, який нас трівожить. В політичнім життю кулак перебрав далеко довкруги ролю права. Світова розпука, котру названо вже й світовою панікою, шириться кругом. Маси сподіються ратунку лише в перевороті або в утечі до „Третої Держави“. Спокійні горожани тратять почуття безпеченства. Апокаліптичні страхи уносяться у воздусі. Сонце переходить зі знаку риб в новий 2000-літний світовий період, у звіздяну констеляцію водяника. Астрольоґи кажуть, що той водяник означає неспокої, землетруси, тайфуни, істеричних людей, революції. Здається, що вулканічні сили покриють ті сили, що спокійно розбудовують і що демони усунуть все божеське. Зачався якийсь процес бухтіння і перестрашені люди гнуться перед маґією невідомого, перед долею, від якої не можна втечи. А все глядить якогось провідника, котрий ратувавби перед хаосом, шукає якогось майстра, котрий уформувавби дикі сили.

Якжеж мається справа з католицизмом в таких часах? Чи має він в собі сили, котрі моглиб нас спасти? Чи має він ще тайну творчого слова, як мав колись, коли він по бурях вандрівки народів вивів на арену нову імперію? Чи зуміє він розвязати суспільні й економічні питання?

Скажім се відразу: Католицизм не має патентованої розвязки, чого зрештою ми не маємо потреби стидатися. Патентовані розвязки і всезнайки („Tausendkünstler“) взагалі не належать до области могутно творчої природи. Се людські штучки, не божеський твір мистецтва. Всезнайки „тавзендкінстлєри“ не знають тайн природи, яка потрібує часу, щоби гоїти глибокі рани Вони належать хіба до заведення для нервових, але не до робітні ґенія. Отже ми за ґеніяльні, щоби бути коновалами, одначе ми маємо надію, що зможемо внести трохи світла в темряву і крім того довіря, силу, нове життя. І тому при всій скромности можна вказати на кілька точок, на яких видно дещо з діла ратунку, що його католицизм може принести в наших часах. З того вже тепер вилонюється молоденька зелень, передвісник надходячої весни. Короткий розгляд вкаже нам, в який спосіб можна нині сильніше зактивізувати укриті енерґії католицизму, що послужилиб до нової перебудови сучасного людства.

Передовсім в переходових часах важно знати, що може пропасти, а що при всіх обставинах мусить бути вдержане. Чи говорить щось про се католицизм, котрий перетривав тілько періодів змін? Він не держиться річей, для яких не передбачена вічність. Наприклад: вічність неприречена ні одній економічній системі ні одній формі правління. Все те може змінятися, коли господарство мусить бути ведене як і правління мусить істнувати.

Одначе є інші величини, які мусять бути збережені, коли все не має провалитися. А се передовсім особовість (індивідуальність) та її свобода. Коли приходить господарська система, котра мріє про колективи, але виключає свободу особистости, то така система мусить неминучо довести до банкроцтва. Точно таксамо мається справа з правительствами. Коли вони свободу особисту нівечать до тої міри, що люди стають невільниками, тоді не може бути мови про цвитучу державну систему. Особовість має права, які католицизм проголосив богато скорше ніж се зробила французька революція. Як давна наука, що кожда одиниця особисто мусить відповідати перед Богом за те, чи в житю йшла за голосом совісти, таке також давне поняття християнської особовости. Не вільно її рабувати урядникови в такій самій мірі як і робітникові, жовнірови в такій самій мірі як і професорови університету. Коли знищу особовість, то тимсамим знищу господарство і дер-

---

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 2)

„Андрей“ на засланні

„Хвалите його во кимпаніх доброгласніх“

Присвячую памяти мойого вуйка.

III.

За священика Белішевського село статкувало: отверезіло, збогобоязніло, усвідомилося, загосподарювалося. Молодь велася гарно, виростала в правді Божій, послусі і пошані старшини. Священик заснували читальню „Просвіти“, завели при ній гарний хор.Він що неділі і свята співав в церкві. З нот співав. Люди жили в згоді, не витрачувалися на правіжі, не злорічили собі, а як коли де й дійшло до якої супереки, священик знали всіх погодити. Їх і жиди нераз кликали на розсудника у своїх чварах.

Інакше поробилося за нового священика. Скоро прийшли, перш за все заложили іншу читальню — Качковського; на „Просвіту“ стали гримати. Зі Львова стали наїздити до нової читальні і до священика нові пани, та до нової читальні знаджувати молодше покоління всілякими обіцянками: — пасовиська, лісової чистілки, збиранини, зарібку, то що...

Село за небіщика Белішевського було єдине і згідливе. Тепер в селі потворилися партії „твердих“ і „мягких“. Вони стали себе ненавидіти і — збиткувати... Священик Барилевич тягнули руч з твердими і з тими новітними панами з Інституту, а опоганювали читальню „Просвіти“. Старші громадяни, як ось Іван Телевич, Іван Сокирський, Гринь Слабий, Дмитро Варич, Олекса Соротюк, Панасюк, Зонишин і інші, брали собі зразу на жарт тії нові починки священика, а самі трималися старого ладу. Але молодь, задурманена й облещена всілякими баламуцтвами й обіцянками з ліса, а найбільше книжками і ґазетами, котрі до читальні задармо насилали, стала тягнути в тамтой бік і затягати борону за новим священиком. А священик щораз дуще стали гримати на тих мягких з „Просвіти“, ніби то вони проти Бога виступають... Раз, то навіть в церкві відчитували якусь таку гидь попсану на священиків і казали, що так пишуть і вчать „українчики“... І — що „українчики“ хотять наш нарід розбити і розєднити, коли „руський“ нарід один...

В селі повіяло іншим духом не й но з того боку; але і з церковного. Новий священик носили бороду; казали, що на те Бог поростив бороду волоссям, щоби носити, та що Христос, всі апостоли і всі перші святителі були бородаті. І священики також, доки Рим по унії не заборонив носити борід. Богослуження зачинали пізно, перетягали до другої-третьої години з полудня і навіть далі. Позаводилися не знать відки ріжні новини в церкві зі свічками, з кадилом; ті що тримали руч зі священиком, казали, що так має бути, а не так як за давнього священика... Одні до святого причастія клякали, другі стояли, як хто хотів, так робив. Священик не боронили ні сяк, ні так. Якби мусілося клякати — говорили народови — не стоялоби в літургіях Василія Великого і Йоана Золотоустого: „Со страхом Божим і со вірою приступіте“, лишень — „приклякніте“... І замішання чинилося велике.

Лучці те все не подобалося і він раз зговорився за ті нові порядки зі старим Телевичем, котрого син став найбільше загорілим побудником нового курсу в селі і правою рукою священика Барилевича.

Старий Телевич, котрий вже слідно тухнув, лише здвигнув плечима.

— „Він вже й на мене накидається. Каже мені: „На чийому возі сидиш, того волю маєш волити“... Себто каже, що я дяк“...

Через таке явне роздвоєння, люди стали до церкви знеохочуватися. А з тим ще гірше лихо закралося до села: ледарство і — розпуста...*)

Як село селом, такого в нім не було, щоби законно вінчані люди розходилися, а невінчані жили на віру... А тепер і таке почало водитися...

---

*) Тут духовна цензура не перепустила опису головної причини розпусти, бо — як зазначено вище — цілий твір оснований на правдивих фактах і живуть ще люди, котрі моглиб пізнати, до кого відноситься пропущений опис тай навіть витягнути консеквенції. Пропущено 11 стрічок машинового скрипту широкого формату. — Ред. „Нової Зорі“.

жаву та взагалі знищу все те, що в людській спільноті становить живе творіво.

Зовсім таксамо мається справа з родиною. В родині істнує держава у своїй живій клітині — і також Церква. В родині лежить природна тайна росту. Щоб видвигнути тільки одну річ, звернім увагу на модерне стремління до добробуту. Доки ще рішає природа у своїй чистій формі, доти в біді помагає один другому. Діти і родичі, посвоячення і рід се не лише спільнота життя але й спільнота конечности. Коли знищена родина, тоді знищена також та спільнота конечности. Держава мусить тоді заступити те, чого вже не може дати родина. Та се дуже хибна дорога, бо природна любов членів родини може більше зробити ніж державна каса; і вона робить се ліпше. В першій мірі нехай кождий дбає сам за себе, — потім іде родина, потім станова орґанізація і щойно потому держава! Та доки панує відворотний порядок, буде нас переслідувати банкроцтво державних кас як местник зневаженої природи.

Особовість, родина, живучий нарід — отсе вартости, які згідно з католицькою мудрістю мусять бути збережені. Хто їх розбиває, той не будує нічого нового, але нищить всяку можливість нового росту. Чиж се не є вже позитивне творче діло, коли католицизм вказує тут господарству і політиці цілком великі напрямні? Якраз в таких темних часах як нинішні, в яких не видно навіть того куска дороги, на котрий муситься зробити найблизший крок, важне се, щоби глядіти на вічні зорі, аби не згубити напряму й головної орієнтації.

Се веде до дальшого ряду думок. Коли нині спитати розумних економістів і фінансістів, чи нема виходу з нужди безробіття, то вони вказують на найріжнородніші розвязки. І зараз збуджується надія, бо такі розвязки в дійсности є. Та щож не допускає до їх здійснення? Все доходиться до тої самої точки: Мусить бути хтось такий, що зробивби жертву. Хтож се повинен бути? Хто схоче ним бути? Він вратувавби людство. А що ніхто не хоче ним стати, то недоля триває дальше. Причина лежить не в браку зрозуміння, вона полягає на браку волі. Чого не моглоби громадянство доконати, колиб воно схотіло! Але воно не хоче. Тепер більше чим колинебудь істнує як колись казав Donoso Cortes „дискутуючий стан“. Деякі державні системи ще й скріплюють охоту до дискутування, замість сталити волю, щоб вона ділала. Тим людям хотілосяб кликнути: Нема „долі“, є лише воля! Лише тоді можу залишити щось долі, коли я без решти використав мою свободу. Воля се здібність до жертв. Вона росте разом з мотивами з вищого світа. Се велике діло католицизму, що він се реліґія Жертви. Все в ній загріває до готовости на жертву. Над світом інтересів має католицизм світ духа, мистецтва, реліґійної правди, літургії,—величезний світ, що наповняє чоловіка вищими думками і дає йому спонуки до морального поступування.

Вже хочби побіжний погляд в нутро католицизму вказує, що в нім укривається не одна повна цінности тайна культури. Щось таке мусить мати також Церква, бо вона стоїть непоколибима. Вона перейшла через всі зміни европейської історії. Вона не сумнівається навіть на хвилю, що перетриває також нинішну світову крізу. Вона має в собі самій ту певність істнування, яку все інше втратило. Вона мусить мати її в собі також нині, щоби помогти при відбудові. Одначе яка причина тому, що се не проявляється виразніше? Причина в тім: Коли реліґія має помогти світові, то вони обоє (світ і реліґія) мусять стрінутися. Одначе історичний розвиток довів до того, що реліґія і культура чимраз більше віддалюються. Вони мусять знов зійгися, а ми мусимо усунути перешкоди, які все ще істнують.

Тут скажемо лише про дві такі перешкоди. Одна — се за велика світськість і друга за вузька церковність. Кілька слів про за велику світськість. Вона іменно полягає на погляді, що економіст повинен думати лише по економічному, а всі інші розважання мусить поминути. Тут Всечесніші Отці — так каже фабрикант, — моя фабрика, тут паную я, а там, Всечесніші Отці, Ваша Церква і там Ваша ділянка. Лишіть мені тою фабрику в спокою, а я Вам не буду перешкаджати в Церкві. І вкінці все в згоді! Се звучить спокусливо, бо як уже св. Тереса сказала, що вона волить, — колиб мала вибір, — розумного сповідника замість побожного, якому бракувалоб розсудку. Таксамо і фабрикант може мати такий погляд, що треба дещо розумітися на господарстві, коли хочеться тим господарством управляти. Але нехайже мені буде вільно сказати: Пане начальний директоре! Прошу уважати! Не кожде економічне думання таке економічне, як воно виглядає. З приватно господарського становища було деколи на місци свою працю зраціоналізувати, але з суспільно господарського погляду темпо сему не відповідало. Робітники, яких ти заощадиш, впровадивши ліпші уладження, стають безробітні і не можуть нічого купити. А приватне господарство корінниться в суспільнім господарстві. Ви мусите поширити свій погляд і навчитися дивитися на своє підприємство не лише як на машинову галю, але також як на місце людської праці. Ти все мусиш бачити також людей. Ти маєш інтерес в тім, щоби твої ставленники були чесними людьми, а в інтересі народу лежить, щоби його керманичі господарства були етично наставлені особистости. В той спосіб правдиво господарське думання природно і необхідно веде в область етики і реліґії. Порівнайте фабричні заведення з собою і послухайте, що робітники говорять про своїх директорів Один все справедливий і доброзичливий, інший не такий. Наслідок того такий, що в одній фабриці праця йде весело, а в іншій ведеться клясова боротьба аж до саботажів включно. Щойно тоді, коли пан фабрики і робітник поводяться супроти себе як люди, можлива богата в плоди економічна праця. В той спосіб управитель фабрики вчиться пізнавати ту людську суспільність, для котрої він продукує. Господарка стає культурним чинником. Він пізнає, в який спосіб культура определює смак і рід товару. Вникається в духа інших народів, що для експорту не байдуже. Все більше твориться велика ідея служення, а місця праці стають місцями образування людей. Чи не можна уявити собі, що етично наставлене підприємство лише через свій спосіб виступу пожертвування примушує мовчати клясову ненависть? Та коли се має бути осягнене, то муситься дійти до реліґії, як се було навіть з етиком Кантом, котрий не міг обійтися без реліґії як помічного орудника етики. Отже т. зв. чисто господарське думання не має значіння, — а господарка без етики й реліґії означає боротьбу кляс і

Молодь перестала слухати і шанувати батьків. Верезяків син сказав батькові доочне, що він — „хахол!“... Молоді навчилися гуляти і байдикувати, по ночах пускатися... Стали виявлятися крадіжі і бійки.

Ось на який шлях село закрутило...

Та се Лучці не дивне. Як могло бути інакше в парохії, коли такий провід?...

Ще згодом, то тії від „Качковського“ стали на глум брати „хлопську мову“, з мамів і батьків своїх насміхатися та закидати тією „кацапщиною“, на сміх і на публіку.

До священика Барилевича приїздив в гості і з ним приятелював російський батюшка зі Львова. Він заходив до нашої церкви; знайомився з людьми, заходив навіть до хати Михайла Телевича, правда, вже після смерти його батька...

Село на все те дивилося зразу здивлене, відтак збайдужніло... Мовчало і — думало своє... Старі люди миналися, а молодь затрачувалася. Бурянинка все придавить пшеницю, коли її не полоти. А тут під такою хибною рукою ховалося до війни двацять літ і виростало в такій совісті ціле покоління...

Який посів, такий плід...

Якраз через десять літ після смерти священика Белішевського, весною 1904 року помер старий Телевич. Дяком став його син Михайло. З того часу в селі стало ще поганіше. Старий дяк тримався забіч нового курсу; всеж таки син оглядався дещо на старого і в своїому кацапському розгоні дещо спамятувався, а бодай спинювався. Щойно після смерти батька, коли вже не було ніякого стриму його завзятости, став він кресати московського вогню, як знав і хотів. Навіть церковні напіви став витягати на інший лад, заводити інші пісні, повні чужої російщини, а при єктенії викривляти язиком: „Господі памілуй, памілуй, памілуй...“

З Народнього Інституту збогаченого народнім добром, тепер теж заносило іншим духом. Пани, що відти навідувалися, наказували допомагати і до ліса до роботи брати лишень тих, котрі суятилися коло Михайла Телевича. Хто не був за ним і не дав себе перекабатити на його бік, щоби біса зїв, фіри дров не хотіли такому продати з інститутського лісу. Про зарібок в лісі і не думати. Люди стали кривити душею. Навіть такий розумний і честивий, але бідняк, Іван Сокирський — колись душа всіх виборів і цілого розмаху громадянської роботи, притих, загуканий синком і мусів покинути на старі літа „Просвіту“; щоби на ньому не мстилися триюдники...

Старий Лучка на те все не був сліпий; бачив, куди вони тягнуть...

Така дрібничка: Ще з давніх літ, як не з часів ще небіщика о. Локрицького, то допевне з часів священика Белішевського, висіли в церкві на бічних стінах два невеличкі образки за склом. З одного боку — наша Мати Божа Зарваницька, з другого — наш святий Йосафат. Лучка мав звичку все в тому куті ставати, тому й мав сі образки на прикміті. Одної неділі оба образки щезли. А другої неділі в тих самих рамцях висіла на тому самому місці вже якась інша Мати Божа. Яка, Лучка не знавби; але люди між собою говорили, що се — Почаївська... Не треба було великого розуму, щоби здогадатися, куди стежка в горох...

Та старий Лучка не мав вже в селі того значіння ні пошанівку, що давно. Скоро побачили, що не перекабатять на свій бік, витіснили Лучку від усякого впливу і в громаді і в церкві. Про око священик Барилевич ставилися до Лички схильно, хоч Лучка добре знав, що священик перший піддав гадку, щоби Лучку скинути з війта, а вибрати Михайла і доти проти Лучки юртував в селі разом зі своїми поплечниками, аж Лучка сам зрікся війтівства.

Таким ходом і робом село погружувалося в трясавиці гріху і відступництва.

Не було одної одніської суботи коли на посмерках загудів „Андрей“, щоби Лучці не нагадалися покійний священик Белішевський, як бувало на свойому подвірі прижмурять очі, щоб ліпше бачити і приложать руку до уха щоб ліпше чути та вдивлюються всміхнені в „Андрея“, як він колишеться і насолоджуються, як він на ціле їх любе село гуде своїм заливним „срібним“ голосом.

А ціле село набожно хреститься і зітхає...

(Далі буде).

революцію. Великі папські енцикліки назвали сей світський дух ляіцизмом, т. зн. відсуненням ділянки річей від центра релігії.

Як з одної сторони за велика світськість стоїть на перешкоді злуці між релігією і культурою, так з другого боку до того самого допроваджує надто однобічна церковність. Тоді буває навпаки: Тут моя церква, моя держава; фабрика, що стоїть побіч, мене не обходить. Театр, кіно, радіо, — все те речі небезпечні. Все те видумав чорт. Біржі взагалі нема в евангелії Здається, що сего рода побожність, хоч доброї волі, зовсім не завважує, що терпить на звуження виднокруга, яке може навіть стати постійним. Вона також охотно розмежовує природне від надприродного. Любов ближнього тоді так високо уміщена в небі, що вона має до діла хіба лише з ангелами, але людини-прошака на дорозі і нужди тут на землі вже зовсім не зауважує. Мешкання в небі стають тоді так богато уявою прикрашені, що через те забувається, що є брати і сестри, які тут на землі живуть в бараках і завалюхах. Така побожність напевно не дише духом Церкви, який у великих часах її історії буває такий живучий. Західна Церква була також матірю культури Заходу. А сам Христос? Яка пориваюча проста людскість св. Євайгелія! Де 5000 на пустині голодувало, там сказано, що Христос співчував з ними. Гін, щоби вже тут на землі осягнути якесь скромне щастя, також походить від Бога. На щож Він казав своїм квітам цвисти і зорям світити? На що вложив Він музику любови в молоді серця і дав сильний гін здобування землі мужескому підприємцеві? Бог так дуже дивився на земські злидні малих людей, що Він своє останне рішення про небо і пекло висказав отсими словами: *Я був голодний і ви мене накормили, Я був жаждущий і ви мене напоїли, Я був нагий і ви мене приоділи.* Як брат людини Син Божий поставив себе побіч найбіднішого пролетаря, і кожда несправедливість супроти найменшого брата се тимсамим несправедливість супроти самого Бога.

Зберім все те разом: Коли католицизм має розвинути свої творчі сили, тоді релігія і культура, Церква і світ мусять себе більше внутрішно просякнути. Не зісвітчення Церкви і не обідніння світа є тоді шляхом, але взаїмна повага і взаїмна любов Необхідним звязковим членом буде тоді світська людина, котра в Церкві майбутності мусить грати більшу ролю.

Енцикліки Риму взивають світського чоловіка до того, щоб він наповнився тим священичим духом, котрий освячує всі річи. Накінець звернім зір на св. Франціска!... Про св. Франціска говорить Папа, що він се той святий, в котрім як в ніякім іншім на ново обявився дух Христа. З другої сторони св. Франціск се святий, який тішиться найбільшим подивом і почитанням також поза католицькими кругами. В той спосіб стаємо тимбільше людьми чимбільше стаємо християнами. І в той спосіб найглибше вростемо в усю людську збірноту, чимбільше переймемося католицизмом.

ЖІНОЧІ СПРАВИ

Звіт зі сходин українського львівського жіноцтва в справі Жіночого Конґресу.

2) Коли п. Конрадова спитала по звіті п. пос. М. Рудницьку, чи можна поставити деякі питання, тоді п. Рудницька покликала на предсідницю п. Олесницьку (голову філії „Союзу Українок“ у Львові) та уділено голосу п. Конрадовій.П.А. Конрадова: Чому в програмі 1-го дня Конґресу не передбачена Служба Божа, лише на другий день, призначений для селянок? Чи наше інтеліґентне жіноцтво не відчуває потреби зачинати з Богом таке велике діло? Зорганізоване католицьке жіноцтво звернулося з письмом до Ділового Комітету Конґресу, щоби в його програму взяти також реферати „Релігія і жінка“ і „Народне здоровля й евґеніка“. Думаю, що такі загальні реферати не образилиб релігійних почувань наших православних сестер. Вже два місяці минули, а відповіди й досі нема! Не знаємо добре, котрі пані будуть референтками поодиноких справ на Конґресі. Одначе побоюємося, що коли реферати будуть опрацьовувати пані з ліберальними і під оглядом релігійним індиферентними або й ворожими поглядами, то їх реферати будуть ображувати католицькі почування віруючих учасниць Конґресу. Ми чули, що один реферат має виголосити пані, котра дописувала до радянофільських „Нових Шляхів“, отже можна сумніватися, чи її реферат буде згідний з нашими релігійними почуваннями. На Конґресі говоритимуть про історію українського жіночого руху. Чи в тих рефератах буде узгляднений наш католицький жіночий рух, який має таку світлу і довголітну традицію, от хочби діяльність Марійського Товариства Пань, яке має вже за собою 30 літ праці й видало вже не одну свідому громадянку. Члени Союзу Українок се на 98% католички. Отже й Конґрес повинен мати християнський характер. Я просилаб в імени віруючих католицьких Українок, щоби ідеї Христа на Конґресі узгляднено, щоби вони той Конґрес пронизували, бо ми не можемо собі уявити, щоби тепер якенебудь діло і тимбільше таке поважне як Жіночий Конґрес можна було робити без Бога. Ми домагаємося ясної відповіди в сій справі, бо від того залежить наше становище до Конґресу; — панна Конрадівна: Мене вразило се в програмі Конґресу, що там другий день Конґресу названо „Святом Української Селянки“. Тут слова „свято“ не годиться вживати і надуживати. Є річи Божі і є річи людські. Треба їх розріжняти. Для людських річей, а до них належить також Конґрес, не годиться вживати того слова. Ліпше назвати се „Днем Української Селянки“; — п. Е. Тишинська: Тут розходиться про річ засадничу. Конґрес уладжений також для пошанування памяти Наталії Кобринської. Вона жила в добу позитивізму і матеріялізму. Лібералізм у світі тепер вже збанкрутував. Матеріялізм також уже в науці повалений. Той світ уже завмирає. Перемогла тепер ідея Христова. Ми українські християнки не можемо собі уявити виховання без Христової ідеї. Коли на Конґресі говоритимуть про виховання, чи будуть там узгляднені ідеї Христові? Чи можемо допустити до того, щоби Конґрес наших жінок відбувався під прапором релігійного індиферентизму? (Оплески). Колиб так було, то ми католицькі жінки в такім Конґресі участи не візьмемо. За нами стоїть наша церковна Єрархія і свідоме католицьке громадянство;— п. Баранова Блянка: Не розумію, чому Конґрес мавби бути в Станиславові. Кобринська в Станиславові дуже коротко перебувала. В Станиславові також мала саля. Коли Конґрес подуманий лише як зїзд провідниць жіноцтва, інтеліґенток, то се не по демократичному. Не можу також зрозуміти, чому конґресовий комітет рішив видати лише однодневку а не альманах Конґресу. Чейже сю історичну подію в нашім житті, якою безперечно має бути Конґрес, требаб утривалити відповідним історичним документом, поважним альманахом. За гроші, які мається видати на справлення національних строїв для учасниць, без яких можнаб обійтися, можнаби видати альманах. Сей Конґрес якось так приготовляється на довірочних нарадах, не скликувано прилюдних анкет в тій справі. Не знаю, чому пані так поступають; — п. Павликовська Ірена: Сей Конґрес так підготовлюється як всі Конґреси, себто зорґанізовано. На анкетах ніхто конґресів не підготовляв. Я з початку була також за тим, щоби Конґрес відбути у Львові, але потім змінила думку, головно тому, що станиславівська філія не уступила від того, щоби частину Конґресу не відбути в Станиславові. Отже Конґрес бувби розірваний, а се вийшлоб йому на шкоду. В Станиславівськім повіті нарід дуже свідомий, задержав свою ношу і свій побут у своїй давній непорочній чистоті. І се треба нашим учасницям показати. (В тій хвилі п. Рудницька передає п. Павликовській якусь записку, тоді п. Павликовська зачинає відповідати на запити п. Конрадової). Щодо домаганъ католицьких орґанізацій то вони написали були письмо з жаданням, щоби до конґресового Комітету допустити їх відпоручниць. І їх відпоручниць принято. Досі не виджу ні одного кроку, що вказувавби на протикатолиць-

ЕТТІНҐЕРА „RHINOSAN“
М. С. В. ч. реєстр. 924. усуває певно і скоро
КАТАР НОСА
і надмірне виділювання шлюзу, викликуючи полекшу в віддиханню.—Жадати в аптиках.
ВИРІБ І ГОЛОВНА ПРОДАЖ
АПТИКА М. ЕТТІНҐЕРА
ЛЬВІВ, ПЛОЩА ҐОЛУХОВСЬКИХ 14.

Великодні враження

І. На селі.

Хто хоче провести Великдень „стародавним предків звичаєм“ — мусить обовязково виїхати на село. Бо у Львові вже мало що залишилося зі звичаїв наших предків: І резурекцію правлять в Велику Суботу вечером і пасок не святять на цвинтарі коло церкви і гаївок нема (уявіть собі гаївки коло Преображенки на Краківській!) і стріляти не вільно і т. д.

* * *

В Велику Суботу (коли вже вся святочна робота переголотилася) вибралися ми ранком на село. По кількох більших пакунках і ще більше менших пакуночках портієр на стації зараз догадався й авторитетно ствердив з усмішкою:

— „То певне на сьвента!“

Після годинної їзди підльвівським самоваром — висідаємо. Відразу зачинаються святочні приемности. Розглядаємося — коней ні сліду. До цілі нашої подорожі добра миля і то „з гаком“. Тимчасом слухаємо поранної „авдиції“ жайворонків і вдихаємо запах свіжо-зораної землі.

Минуло споро часу і жайворонок вже втомився, як надїхав візник підганяючи що сили коней. „Так зайшло — каже — „що не здігнав колеї“. — Успокоюємо його, що більшого гріху в тім нема й улаштовуємося (дуже модне слово!) на возі всі всіми більшими і меншими клунками. Для певности питаємо, чи дуже богато ям на дорозі.

„Та звідки взелибисі?“ — здвигає раменами візник. Успокоєні тим їдемо. Та за малу хвилю переконуємося, що наш візник дещо „нестислий“ у висловах. Дорога на 100% „малопольська“: В середині болото, над самим ровом з водою дорога з ямами, що можуть „виконувати обовязки“ окопів підчас війни.

Віз хитається як корабель підчас бурі. До того ще коні „запускають“ (Для міщухів: слово „запускати“ значить нерівно тягнути, то один кінь смикає наперед, то другий). Мабуть коні спрагнені і тому тягнуть все до рова з водою. Візник кричить що хвилі:

— Гайта-де-лі! (себто: де лізеш?)

— Цссс!

Не зважаючи на таку дорогу візник оглядається частенько і показує нам батогом ріжні „Sehenswürdigkeiten“ околиці.

Нам робиться чимраз горячіше. Заноситься на — морську хоробу. Питаємо візника, чому аж тілько ям?

— Та деби поділисі? відповідає візник з таким фільософічним спокоєм, що зачинаємо набирати переконання чи не студіював він стоїчної фільософії. І слушно каже. Бо деж властиво мають подітися наші „рідні“ ями?

Після годинної їзди, повної небуденних „емоцій“, вїзджаємо тріюмфально на приходство. Візник вимахує батогом, коні хвостами — сестрінки, що на нас нетерпеливо очікують на ґанку, видають такий оклик радости, що пригадалося мені на мить величаве племя Індіян Сіюксів в хвилі, коли виповідало війну своїм сусідам. „Фамілійним“ балачкам не було кінця...

— — — — — — — — — —

Відпочавши йдемо до Божого Гробу. За селом на високім горбку стоїть між високими липами стара деревляна церковця. Кажуть, що має більше як 300 літ.

Хлопці бють завзято патиками по платві під дзвіницею. Молодиці та дівчата прибирають церкву.

Входимо до церковці. Божий Гріб виглядає гарно. Коло нього стоять „на позір“ два парубки в народних одягах з галябардами. При нас відбувалася дуже поважно „зміна сторожі“. Се гарний звичай і варт його поширити. Варту коло Божого Гробу на селі бачу перший раз. Колись у Львові стояли на варті наші пластуни. Чи тепер не моглиб стояти Соколи або Луговики?

— — — — — — — — — —

Ще було зовсім темно на дворі, коли зачалася резурекція (Священик має їхати ще на друге село). З високого горбка видно було як довкруги палили огнища. Се в сусідних селах парубки палять огнища аж до резурекції. Серед нічної пітьми обхід з плащеницею довкола церкви — особливий образ. Гарні хоругви, горіючі свічки, торжественні співи зливаються разом в одну своєрідну цілість. А потім перше „Христос Воскрес!“ Всі підхоплюють його радісно. І несеться та добра новина далеко, ген аж поза Збруч, де не

ке наставлення Конґресу. Референтки вже назначені, але я рішучо не погоджуюся з тим, щоб їх підозрівати, що говоритимуть в дусі незгіднім з католицизмом. Я також віруюча католичка і не дозволилаб на ніякі протикатолицькі виступи (Оплески). Мене се дуже болить, що мушу публично вилущувати свої найсвятіші почування. Стверджую, що відколи п. Рудницька головою Союзу Українок, збори сего Т-ва все зачиналися Службою Божою. (З кругів католицького жіноцтва інформують нас, що се твердження п. Павликовської не відповідає дійсности, бо щойно на внесення членки Марійського Т-ва п. Тисовської підперте п. І. Витковицькою на заг. зборах „С. У.“ в 1932 р. ухвалено слідуючі Збори зачинати Службою Божою. І в травні 1933 р. перший раз Заг. Збори зачалися Службою Божою. А пані Рудницька вибрана головою Союзу Українок в грудні 1928 р. — Ред. „Н. З.“). З Закарпаття заповідається більша скількість жінок на Конґрес, але вони пишуть, що богато з них стидається приїхати, бо не вміють добре по українськи говорити, лише по мадярськи. Про дошкільне виховання буде говорити хтось з „Української Захоронки“, а там на 100% католицьке виховання. Вплив на обсаду референтів на Конґресі маєте, бо маєте свою делеґатку п. М. Яновичівну; — п. Б. Баранова: Чи карти вступу на Конґрес будуть платні? Гроші з того можнаб обернути на альманах Конґресу; — п. Павликовська: Ми запропонували народний стрій на Конґрес тому, що се репрезентаційна ноша. Тепер у всіх міжнародних жіночих імпрезах домагаються, щоб делеґатки виступали в національних ношах. Хто справить собі національний стрій матиме його раз на все. На альманах треба 5000 зл. Коли сегодня зложать хоч 1000 зл. то буде й альманах; — п. Олесницька: Я патріотка і націоналістка і католичка, але не знаю чого властиво Пані католички хотять. Як хочу послухати проповіди, то йду до церкви, а коли хочу послухати щось інше, то йду на реферат до „Союзу Українок“; — п. Конрадова: Не кождий так розуміє католицизм як Пані предсідниця. Наперед релігія, потім нація, наперед Бог, потім Україна. Одно з другим нерозлучне. Свого будемо боронити і від того не відступимо. Тимчасом, коли я в Союзі Українок, то там така атмосфера, що свої переконання мушу ховати до кишені; — п. Волощакова: Конґрес мусить бути аполітичний, понадпартійний і не сміє мати конфесійного характеру, щоби не зражувати учасниць інших віроісповідних почувань. Там будуть також радикалки, соціялістки і жінки інших переконань. Звертаю увагу, щоби реферати на Конґресі були виголошувані в чистій українській мові, бо з тих бесідниць, які тут говорили, ні одна по українськи добре не висловлювалася; — п. Конрадова: З кимже ми маємо числитися, з соціялістками? Вони внесли в нашу суспільність розклад. Їх тепер між жінками майже нема. Коли й були, то перейшли до радянофільського або комуністичного табору; — п. Макарушкова: Я також католичка (Оплески). Реферати будуть читані вперед на конґресовім Комітеті, котрого я головою. Отже майте Пані до мене довіря, що я нічого протикатолицького не пущу. Одначе не можна впроваджувати на Конґрес атмосферу релігійного фанатизму й нетерпимости; — п. Савойкова: В дотеперішній праці комітету я не бачу нічого протикатолицького; — п. Захарієвичівна: У виступах католицьких бесідниць я не бачу нічого особистого, як се тут хочуть справу представити. Жадання двох рефератів про наш католицький жіночий рух і про питання „Жінка й релігія“ се хіба не в якісь особисті випади! Мені молодій дуже прикро дивитися, що Пані Добродійки в такій формі і в такім тоні виступають проти слушних домагань віруючих католичок. Щодо вислову п. Добродійки Олесницької, то хіба так його розуміти, що коли я в церкві то маю одні рукавички, коли приходжу до „Союза Українок“, то закладаю другі, бо тут вже є щось інше. Для мене ясно, що на першім місці Христос, опісля нація; — п. М. Рудницька: Відповім на запити і сумніви: Делеґаток висилатимуть лише чисто жіночі Т-ва, а не жіночі секції при інших Т-вах. Конґрес подуманий як орґанічна цілість а не як конґльомерат політичних, ідеольогічних і віроісповідних ідей, бо тоді Конґрес бувби картиною анархії й хаосу. Допускаємо лише два наєвітлення обговорюваних на Конґресі тем: загально-національне, спільне для всіх учасниць і феміністичне. Ми думаємо, що небезпечно на Конґрес допускати такі реферати як „Жінка й релігія“. Може виникнути дразлива дискусія (справа целібату священства, унійна акція на Волині, справа православія на Лемківщині і т. п.). Коли одначе Пані таки домагаються згаданого реферату, то ми уступимо. Та відповідальність за наслідки впаде на ті Т-ва, що домагаються сего. Зазначую одначе, що підхід в тім релігійнім рефераті допустимий лише з загального, фільософічного боку, а не з громадянського, практичного. Панна Конрадівна каже, щоби не вживати слова „Свято Укр. Селянки“. Я думаю, що крім релігійних святощів є в нас також національні святощі (Оплески). Богослуження буде також в першім дні Конґресу. Запевняю, що не буде ніодної тези, ніодної резолюції, що обиджалиб католицькі почування і доґми. Одначе не можемо допустити в „Союзі Українок“ до витворення атмосфери релігійної нетерпимости, фанатизму і загорілости. В „Союзі Українок“ зберігатимемо засаду строгого політичного невтралітету і релігійно-конфесійного індиферентизму, бо щераз зазначую, що в „Союзі Українок“ є лиш ідея національна і феміністична. Колиб ми того не придержувалися в нашій діяльности, то в будучности будемо мати радикальні, ундівські й католицькі „Просвіти“, „Рідні Школи“, кооперативи і т. д., а се бувби прояв розбиття національної єдности й анархії (Оплески). Як довго я головою „Союзу Українок“, так довго до сего не допущу. — (Пані Рудницька говорила се схвильовано піднесеним голосом, звернена до п. Конрадової). — В останніх словах годі було визнатися, про що їй ходить. — п. Конрадова: Прошу о голос в справі спростування! — п. Олесницька: Сходини замикаю. Програма нарад вичерпана; — п. Конрадова: Пані Рудницька кинула тут рукавичку не лише Конрадовій, але цілому укр. католицькому жіноцтву. Пані не дають мені відповісти на закиди тут і замикаєте дискусію. Заявляю, що коли тут не допускаєте нас до слова, то дискусія продовжуватиметься в пресі. І там виясним наше становище до Вашого поступування.

На салі витворилася горяча атмосфера. Ще довго по замкненні сходин учасниці ділилися на гуртки і живо ґестикулюючи дискутували на тему порушену католицькими учасницями наради.

Також найбільше блискучі доби в історії Церкви мають свої темні сторони — і навпаки: найгірші часи мають добрі сторони в богатій обильности. Навіть святі мають свої недостачі як сонце свої плями. (Вайс, Фільософія доскональости).

Друга нарада

в справі обєднання театральних дружин.

3) Дальше говорив п. Микола Бенцаль: Щодо печені, про котру згадував п. Бавацький, то скажу: Так! Дорожимо тою печенею, що ми її вже спекли. Я не можу зрозуміти, як ви уявляєте собі перекидування артистів з одної ґрупи до другої, коли ті ґрупи можуть бути в розїзді далеко від себе. Сеж технічно неможливе. Створім бодай один добрий, репрезентативний театр; — др. Мих. Рудницький: Не добре вести дискусію в таких справах виключно в площині патріотизму. Тут треба вести її в площині інтересу. Зі злуки театрів буде лише тоді користь для них, коли по злуці збережуть свої дотеперішні користи і зискають нові. Кураторія може перекидати акторів лише в порозумінні з театральними трупами. Кураторія буде лише пересильним пунктом. — п. Волинець: Дискусія дотепер була ведена так, начеби хтось хотів знищити якусь театральну ґрупу. Наша інтенція: Піднести рівень театрів і забезпечити їм матеріяльну підставу. Ми начислили 10 своїх театрів, а показується, що їх є більше. Нині театр з самих білетів вступу не може вдержатися. Треба роздобути субвенції. З дискусії треба виелімінувати особисті нотки; — п. Кривіцька: Ми мусимо зменшити число театрів з 10 на 4. Театр ім. Тобілевича радо прийме до 15 осіб. Ми тепер дістаємо по 1 (одному!) золотому денно. Я також думаю, що в основу реформи наших театрів треба взяти театр ім. Тобілевича і „Загграву“; — п. Лісевич: Нам цікаві лише думки, що відносяться до дискусії над правильником. Ставлю внесок, щоби припинити дискусію над річами які не належать до нашої програми; — дир. Осип. Стадник: Я був рішений не забирати слова в тих нарадах. Одначе тут порушено справи, котрих не можу поминути мовчанкою. Я прихильно витаю створення тіла, котре возьме в опіку наші театри. Тимбільше, що в його склад входять такі люди як пп. радн. Дрималик і М. Рудницький. Я подивляю п. радн. Дрималика, що він, такий тверезий чоловік, взявся за таке карколомне діло, хоч має довголітний досвід з театром „Української Бесіди“. Це надзвичайна відвага. Особливо тоді, коли в касі сего новоутвореного тіла нема ні сотика. Тому я не дивуюся, що театр ім. Тобілевича, що має свої фонди, не хоче йти на таку санацію. Наперед треба старатися про фонди, відтак про обеднання. (Д. б.)

вільно її устами вимовляти, тільки серцем...

Потім — „Плотію уснув“. Хто ще не чув тої пісні в маленькій деревлянній церковці, нехай конечно сам послухає, а не забуде ніколи.

Служба Божа правиться на дворі, бо церковця не може всіх помістити. Дяки витягають дуже штудерно, так як вони вміють тільки на Великдень. Що хвилі хлопці стріляють голосно з ріжних „ключів“. Коли кінчиться Сл. Божа, зачинається на цвинтарі рух. Господині з поспіхом приносять паски „і прочія сніди“ до свячення. Уставляються довкруги церкви. З одної сторони самі богачки з великими і гарними пасками і ковбасами. (Одна паска бувае величини переднього колеса від воза). З другої сторони — менші паски в товаристві яець, сира, хріну і т. д. Священик благословить паски хрестом, потім кадить, вкінці кропить свяченою водою. А богачка від найбільшої паски все зирк то на священика то на свою паску. Вже в останне йде обхід довкола церкви. Наперед хлопці з хоругвами, потім „образові“ дівчата з образами на дручках, потім священик і дяки. Дзвонять і стріляють що сили.

Сонце виглянуло з цікавости й освітило яркими промінями ту прегарну картину, гідну кисти мистця.

Ледви скінчиться свячення, як знетерпеливлені та виголоднілі господарі зачинають хапати чимскорше свої паски і ковбаси та чимдуще поспішають домів. За ними підтюпують їх господині з сиром, яйцями, хріном і т. д. А що фіртка вузенька, тож випощені батьки родин перелазять один по другім через паркан і навпростець пруть домів.

— — — — — — — — — —

Бути на Великдень на селі й не бачити гаївок — се якось не тее... А одначе таке вийшло.

Вітер розносив по селі гомін дзвонів. Хлопці „працювали“ що сили. Кажуть всі, що будуть також „грати гаївки“. Виходжу на горбок. Стоять за церквою малі дівчата і щось співають, але на місці. Питаю, чому не йдуть „вколо“. Втомилися вже — відповідають. Почекав я і відійшов з нічим.

Другого дня свят чую: справді „грають гаївки“. Та заки я вийшов на гору, зачав крапати дощ і всі розійшлися... Третого дня правили на гробах евангелія і тому гаївки вже не „грали“. Потішали мене, що в сусідних селах таки „направду“ грали гаївки і то цілі три дні, від ранку до вечера. Та я не присягнувби. Колись так дійсно було, але тепер?

— — — — — — — — — —

По дорозі до зелізниці візник стверднв мелянхолійно:

„Сьвета, сьвета і вже по сьветах! А по сьветах більше всього треба, як на сьвета!“

І правду сказав.

Словом, Великодні Свята на селі лучаться з ріжними веселими і поважними появами. А всі вони оригінальні й оживляють буденщину. *Олд-Бой.*

II. В місті.

У Львові Великдень обходять дещо інакше ніж на селі. Ходять одні до других й оповідають собі ріжні сензації, яких на селі не почуете. Сих свят у Львові лучилася нпр. така незвичайна оказія:

Приходимо до одного знаного лікаря. Витає нас доволі зажурений. „Уявіть собі — каже — хтось в саму Великодну Пятницю стягнув нам два торти. Жінка мусіла в останній хвилі пекти на алярм нові торти і притім ще перестудилася. Одначе аматор великодних тортів показався правдивим джентельменом. Третого дня свят, коли ми вже зачали забувати про ту історію, прийшов отсей лист“.

Оглядаємо з цікавістю незвичайний лист. Писала його діточа рука під диктатом свого мабуть батька — або старшого брата чи свояка. Ось його дослівний текст:

Wielmożne pani dubrodzijku:

Bardzo pani dzienkuję, cułuj ronczki Za te dwa torte przepraszam żym zabrał torty ali tak wyglądali smaczni ży ni mogłem wytżymać i si ni zawiodłem bo byli bardzo dobre tylko jeden ten białe był trochy pżypalone, ali byli bardzo fajne i mojim berbeciom smakowale całuję ronczki wdzięczne

bezrobotny.

З того показується, що властиво на світі нема невдячних людей.

Обсерватор.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

„ДУХ СТЕПУ”

чи деморалізація молоді старшими?

З приводу т. зв. літературних премій.

Нарікання старшого покоління на теперішню молодь не сходять зі сторінок української преси.

Так перемиський „Український Бескид“ в ч. 11 б. р. в передовій статті п. з. Молоде покоління між ін. пише:

„При зміні поколінь мусять бути свого рода тертя, а то й боротьба і „за це сердиться не треба“, як каже Возний в „Наталці Полтавці“. І от перед війною були зміни, були навіть противенства, але загальний напрям лишався той самий і тому можна було говорити, що наростають нові верстви на старім пні. Це було природним та необхідним явищем і не будило здивування. Так нові верстви наростали незначно поволі, без великого відхилення і без великих перемін у світогляді — у способі думання.

„Тепер інакше. Молоде покоління, що вступає в життя, є відділене від старших поколінь добою великої війни, глибоким провалом в історії народів, від якого зачинається нова епоха. Інші умовини життя, нові стремління, нові ідеї скорше відбиваються на свіжім і податнім матеріялі — на молодім поколінню, ніж на матеріялі вже уформованім. По друге — нові, тяжчі і твердіші умовини життя, напруження волі й енергії, щоб добути кусень хліба, приспішують дозрівання. Все те витворює молодь іншу, як бувало, а спосіб думання цеї молоді інший, як старших поколінь. „Батьки і діти“ не розуміють себе.

„До того — читаємо далі — долучуються хиби спеціяльно наші, що випливають з „духа степу“ — злоба, почуття окремішности, повна відсутність творчої синівської покори, зарозумілість та пиха і т. д. — се все є причиною, що українські діти відвертаються задом до своїх батьків. Такий стан доводить до абсурду. У нас нема зборів чи сходин, з яких люди не виходилиб, що найменше, з почуванням несмаку і жалю, що йшли на ті збори. Бо ото звичайно підноситься молодий чоловік, навчає батьків тай картає їх. Чи треба, чи не треба підноситься протест проти батьків. Якби судити по поведенні молоді на всяких зборах, то у неї нема більшого ворога, як свої батьки. І витворюється трагічна ситуація — така сама ситуація, коли син уважає ворогами своїх родителів і вихователів“.

Наведена вище характеристика теперішньої нашої студентської молоді зовсім вірна. Теперішня наша студентська молодь дійсно богато інакша, як молодь передвоєнна. Інакша — не тільки своїм відношенням до старшого покоління. Ще більше інакша вона — своєю участю в нашім національно-громадянськім життю. Бо та її участь, на загал, нині не тільки що не позитивна, але, навпаки, особливо в останніх часах, навіть негативна (згадатиб бойкот імпрези „Українська Молодь Христови“, участь в підпольних орґанізаціях). Про се зрештою писали ми вже в „Н. Зорі“ нераз ширше і навіть видали окрему брошуру п. з. На калиновім мості.

Як причини такої переміни теперішньої нашої молоді „Український Бескид“ подає: війну, повоєнні умови життя та „духа степу“. З „духа степу“ він і виводить спеціяльні хиби нашої теперішньої молоді, як злобу, почуття окремішности, повну відсутність творчої синівської покори, зарозумілість, пиху і т. п.

Що теперішня наша молодь почувається в нашім громадянськім орґанізмі чимсь окремим — се дійсно так. Що в неї брак синівської покори супроти батьків се також факт, що вона зарозуміла та горда — і се безперечна правда.

Та тільки се не наслідок „духа степу“. Не наслідок тому, що степу в Галичині нема і властиво і не було*) — отже не може бути в Галичині і „духа степу“. Степ був і є на Вел. Україні і там він дійсно мав і має великий вплив на психіку тамошнього населення. Колиб „дух степу“ мав вплив в Галичині і колиб хиби нинішньої галицької молоді були наслідком того „духа степу”, то хиби ті, як дідичні, булиб замітні і на попередніх молодих галицьких поколіннях. А тих хиб попередні молоді галицькі покоління не мали.

Отже якіж причини відокремлення, непокірности, зарозумілости і пихи теперішнього галицького молодого покоління?

Скажемо відразу: ті причини се деморалізація теперішньої молоді старшим поколінням.

Пригадаймо собі відношення нашого старшого покоління до нашої молоді в останнім десятиліттю. Як трактувало в тім часі наше старше громадянство нашу студентську молодь? Чи не признавало їй в нашім громадянськім життю прав і привилеїв, яких не признавало і не признає молоді ніяке громадянство на світі? Чи наша преса, навіть найповажніша, не називала молодь сторожем і суддею національно-громадянського життя й моралі? Чи не кадила молоді при кождій нагоді?

Не дивно, що молодь, бачучи таке відношення до себе старшого громадянства, набирала про себе надто високого поняття і під громадянським оглядом деморалізувалася.

На наслідки тої деморалізації не прийшлося ждати довго. Молодь захотіла справді стати сторожем і суддею національно-громадянського життя і моралі не тільки в теорії, але й на практиці. Вона виступила отже з різкою критикою старшого покоління. А коли не знайшла в старших послуху, то відвернулася до них плечима і пішла своїм окремим шляхом.

Здавалосяб, що сумний досвід, який наше старше громадянство зробило з кокетуванням молоді на громадянсько-політичнім полі, вилічить його раз на все від подібного деморалізування своєї молоді не тільки в громадянсько-політичнім життю але і в інших ділянках нашого публичного життя. Так здавалосяб! Але дійсність показує, що наше старше громадянство з сумного досвіду з молодю на громадянсько-політичнім полі не скористало і робить давні помилки, тільки на іншім полі.

Маємо на думці нове кокетування молоді старшим громадянством, тепер — на літературнім полі.

Як відомо, існують на світі т. зв. літературні і наукові премії, які ріжні інституції признають поодиноким письменникам й ученим за їх літературні і наукові праці. Найбільшою і найбільш відомою такою премією є міжнародня Нобелівська премія, яку кождого року признає письменникам й ученим шведська Академія у Стокгольмі. Та крім Нобелівської є ще інші літературні і наукові премії, менші і менше відомі, бо обмежені на окремі держави і народи. Є такі премії також в Польщі, як нпр. премії Польської Академії Наук, Польської Літературної Академії, поодиноких міст і т. д.

Та кому признають ті премії?

Хто цікавиться такими справами, той не міг не замітити, що ті премії признають письменникам і вченим з правила найвизначнішим і найбільш заслуженим на полі гарного письменства або науки. Перегляньте спис надгороджених преміями письменників заграницею і в Польщі й побачите між ними самих добре відомих уже представників літератури, яким і признано премії в надгороду за їх добре відомі всім літературні твори. І зовсім справедливо. Бо ціллю літературних премій є надгороджувати відомих уже письменників, а не робити рекляму мало відомим або зовсім невідомим, яких вартість ще неустійнена.

Аж до 1933 р. літературних премій в зазначенім вище розумінню в нас не було. Були літературні конкурси, нпр. Краєвого Виділу на українські театральні твори, „Просвіти“ на повісти, але конкурси се не премії. Конкурси це свого рода замовлення на написання твору і конкурсовий оціночний комітет брав під увагу тільки те, що прийшло на те замовлення. Та в минулім році Товариство українських письменників і журналістів ім. Ів. Франка у Львові зорганізувало і в нас літературну премію. В тій ціли зібрало воно по наших інституціях 1500 зол., які з початку мали станонити надгороду за найвизначніший твір, що появився в нас у 1933 р. Та коли такого твору не було, то жюрі поділило первісну одну премію на 5 менших премій та наділило ними 5 авторів, яких твори появилися в 1933 р. Котрі се автори та за що вони дістали премії, про се була вже мова в „Н. Зорі“. Тому тут обмежимося тільки до уваг, що мають безпосередній звязок з темою отсеї статті.

Отже передовсім треба відмітити, що на 5 премій аж 4 признано не відомим уже письменникам, але літературним новикам, з яких дехто виступив на поле письменства премійованим твором вперше... Се в буквальнім значінню слова: молодь, котра ставить на полі письменства щойно перші кроки і з котрої дехто, як сам заявив, і не думає ставати професійним письменником.

Таке вінчання лаврами молоденьких авторів дуже небезпечне. Бо воно: 1) може вплинути некорисно на дальший їх розвій як письменників, вмовляючи в них літературну дозрілість, 2) може заострити в них всі ті хиби, які характеризують теперішню нашу молодь взагалі і на які нарікає старше громадянство, а саме: відокремлення від громадянства, зарозумілість, пиху і т. п.

Перша небезпека покажеться щойно згодом, коли „лавреати“ не спічнуть на осягнених уже лаврах. Та зате друга небезпека зовсім виразно виступила вже тепер в виступах деяких „лавреатів“ з приводу одержання премії. Тут слід звернути увагу на оден характеристичний момент: найбільше шуму наробив коло себе наймолодший віком і літературним стажем автор, найменше — авторка, що має за собою вже чверть століття літературної діяльности...

Отсі наші замітки про нашу молодь ми написали не так у докір нашій молоді, бо наша молодь у всім, що закидає їй старше громадянство, винна найменше. Вона така, якою виховало й виховує її далі наше старше громадянство. І не вина нашої молоді, коли те „виховання“, яке дає їй старше громадянство, однозначне з громадянською деморалізацією.

Що се дійсно так, мусить прийти до такого погляду кождий, хто вдумається в сам хід подій у тій справі. Отже молодого чоловіка, котрий в тім віці в кождого іншого народу ще вчиться не тільки писати, але вчиться навіть ще читати літературні твори, — вінчають як „лавреата“ за його „творчість“ в означенім періоді часу. Скликають на те вінчання публику, виголошують до того „лавреата“ і до тої публики „відповідні“ промови, — ну і зовсім льогічно тепер „лавреат“ мусить як визначний член тої суспільности та навіть її умового проводу, — сказати тій суспільности, чому він виріс такий великий в такім молодім віці, значить, мусить сказати щось надзвичайне. Бо інакше — се безперечно відчуває і „лавреат“ і пу-

*) Коло Панталихи був лише малий скравок степу, та його оставляли більше на показ, ніж з потреби. Зрештою не в такім скравку річ: під степом треба розуміти не лише землю, але також всі страхіття і руїну звязану зі степом як її жерелом. Такого степу з такими наслідками в Галичині, від коли її знає історія, взагалі не було.

ТЕКСТИЛЬНИЙ СКЛАД
СТАХЕВИЧ І АБРИСОВСЬКИЙ
Львів, площа ГАЛИЦЬКА 12а, (ріг Баторого)
поручає у величезнім виборі і по фабричних цінах
Мужеські сукна і полотна
Модні шовки і вовни
68-1-5

КУПУЙ КОРИСНО!

отсе підстава добре веденого господарства. Знайдеш досконалий, повновартісний напиток на снідання і підвечірок, коли купиш

OVOMALTYN'-у одиноку вітамінову поживу. Можна всюди набути від 2 зол. за пушку.

блика — ціла та справа мусить робити надзвичайно комічне враження і мусить осмішувати так „лавреата“ як і тих, що його „лавреатом“ роблять. А се тому, бо коли людина, зроблена „лавреатом“, не дає нічого надзвичайного, то піднесення її на пєдестал лавреата якраз виразно показує всю порожнечу, хвилиночку мерехтячої миляної баньки і всю сліпоту та нерозум тих, котрі показують своїй суспільности на таку порожну баньку і кажуть, що се брилянт. А треба замітити, що сліпота наших ріжного рода спеців від літератури та інформаторів своєї і чужої публики вже дійсно велика. Доказують се пр. такі факти, як поява в чужих орґанах оглядів нашої сучасної літератури, в котрих згадується навіть про дрібноту, але зовсім мовчки поминається людей, котрі як-не-як а богато потрудилися на поли нашої поезії, літератури взагалі, науки і перекладного мистецтва, зокрема: поминається такого заслуженого Василя Щурата або поминається такий визначний белєтристичний талант, як Тимотея Бордуляка. Ми маємо свій критичний погляд на творчість одного і другого, одначе сего не можна заперечити, що оден і другий дали в свій час дійсно визначні твори. Чомуж отже промовчується їх, хоч вони ще живуть і мають заслуги?

Отже безвусий „лавреат“ старається своїй суспільности сказати щось надзвичайне задля ратування себе і тих, котрі його „лавреатом“ роблять. І се ще дуже добра річ, коли такий „лавреат“ вміє критично подивитися на смішну ситуацію, в яку його поставили і нпр. виголосить думку, що з його увінчання не буде ніякого пожитку ні для нього самого, ні для суспільности. Ба, коби то не було пожитку! Та з такого „лавризування“ буде, бо мусить бути, очевидна шкода. Вже тепер видно, як оден з другим такий „лавреат“ пузириться. А що з такого буде потому?

Правда. Наше старше громадянство, побачивши наслідки своєї деморалізації молоді на громадянсько-політичнім полі, зжахнулося і стало нарікати та картати молодь за... свої власні провини! Та нарікаючи і картаючи молодь за наслідки дотеперішньої своєї деморалізації, старше громадянство деморалізує нашу молодь далі, — тільки іншим, ніж досі, способом. Бо коли досі наше старше громадянство вмовляло в нашу молодь, що вона дуже поважний чинник в нашім громадянсько-політичнім життю, то тепер те саме старше громадянство вмовляє в нашу молодь, що вона таксамо дуже поважний чинник в нашім літературнім життю.

Отсе перецінювання в нас молоді старшим громадянством дуже симптоматичне. Воно свідчить наглядно про незрівноваженість нашого старшого громадянства. А незрівноваженість громадянства свідчить про те, що воно або дуже зелене, або дуже хоре. На всякий випадок уважаємо своїм обовязком виразно сказати, що зле роблять ті, котрі дальше деморалізують нашу молодь безпосередно або посередно. То значить: зле роблять і ті, що молокососів вінчають „лаврами“ і зле роблять ті, котрі на кошти продукції таких „лавреатів“ дають якінебудь гроші — в часах великої нужди і великих потреб своєї убогої суспільности.

ВИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець приняв на авдієнції 70 журналістів ріжних напрямів. Перед принятям повідомлено їх, що в Ватикані після старого звичаю цілується в перстень Св. Отця, одначе Папа знаючи що на авдієнцію прибудуть люди ріжних переконань, наказав повідомити їх, що не мусять придержуватися того звичаю. Мимо того ніодин з журналістів не відтягнувся від уцілування перстеня. Зробили се навіть ґітлєрівці. Богато з них на вид Св. Отця приклякло на коліна. Св. Отець промовляв видимо зворушений.

В Київі розстріляли двох священиків за „передвеликодну релігійну пропаґанду“ („Дейли Експресс“). Ось що виробляють товариші, котрі свою карієру зачинали проповідуванням „свободи“.

Провід ґітлєрівської партії ухвалив, що хто займається катол. акцією, той не може належати до ґітлєрівців („Посл. Новости“).

Представлення Пасхальної Драми відбудеться в Городку в неділю 15 с. м. о год. 4 попол. в салі „Поміч“. З огляду на високий рівень вистави та на її зміст побажана приявність і львівської публики. Поїзд відходить зі Львова о год. 14.20, вертає з Городка 21.20.

Паломництво до Святої Землі.

Від Товариства Св. Андрея у Львові дістали ми до поміщення таке повідомлення:

Дня 15 травня ц. р. улаштовує Товариство Св. Андрея у Львові під ласкавим протекторатом та особистим проводом Преосвященного Кир Івана паломництво до Св. Землі з такою програмою:

15.V. Виїзд зі Львова.
16.V. Виїзд кораблем з Констанци.
17.V. Виїзд з Константинополя.
20.V. Приїзд до Яффи, виїзд самоходами до Єрусалиму.
21.V. Оглядання Гетсеманії, прогульки до Вефлеєму, Мертвого Моря, Єриху, і Йордану.
22.V. Виїзд з Єрусалиму до Назарету і прогулька на гору Табор.
23.V. Прогулька до Тиберіяди, опісля через Кафарнаум і Галилейську Кану до Гаїфи. Всідання на корабель.
26.V. Оглядини Атен.
28.V. Звиджування Константинополя.
29.V. Приїзд до Констанци, висідання з корабля.
30.V. Приїзд до Львова.

Кошти участи в паломництві враз з переїздами залізницею, кораблем, автобусами, повним удержанням, готелями, портовими податками, оплатами, напитками для готелевої і реставраційної служби, пашпортом, візами, оглядинами і т. д. залежно від місця на кораблі хитаються від зол. 690 до зол. 1.220.

Надто за окремою оплатою буде улаштована з Єрусалиму 14-денна прогулька по Св. Землі і до Єгипту.

Зголошення до 25 квітня приймає та подає подрібні інформації: **Паломницький Комітет Товариства Св. Андрея у Львові, Руська 3.** 95—1—1

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

„ОССЕРВАТОРЕ РОМАНО“ пише, що відносини між Ватиканом і Німеччиною ще ніколи не були такі напружені як тепер. Той орґан стоїть на становищі, що конкордат не забороняє католикам творити політичні партії.

ДО УКРАЇНСЬКОЇ ҐРУПИ КЛЮБУ ББ входить до сойму з ліcти ББ з округи Львів—повіт селянин Федишин на місце помершого посла Стройновського.

ВИБОРИ до міської ради у Львові відбудуться в травні бр. Таксамо й вибори на просторі східних і центральних воєвідств.

НОВИЙ „НЕВОЗВРАЩЕНЄЦ“. Правний радник совітської амбасади в Парижі проф. Членов на зазив, щоби вернув до Москви, заявив, що не верне туди.

ВІСТИ ПРО ПЕРЕНЕСЕННЯ СТОЛИЦІ з Москви до Катеринбурґа на Уралі показалися неточні. Столиця СССР остає в Москві, натомість до Катеринбурґа (тепер Свєрдловска) переносять лише місце осідку деяких установ.

ЛИТОВСЬКИЙ ЧАСОПИС „Секмаденіс“ пише, що марш. Пілсудский мав згодитися, щоби виленські політичні діячі вступили в неофіціяльні переговори з литовськими політичними кругами.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ УРЯД, як пише „Праґер Пресзе“, ще перед кількома роками предложив був пакт вічної приязни з Польщею, одначе на се предложення не дістав ніякої відповіди.

В РОМУНІЇ відкрили приготовування замаху на короля. Замах мав відбутися в той спосіб, що в часі великодного богослуження, в котрім мав брати участь король, мала вибухнути в церкві бомба і вбити короля. В заговорі брали участь найблизші люди з оточення короля, обурені головно на дальший звязок короля з його жидівською любкою п. Люпеску. Заговірників увязнено.

В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ поліція викрила широко розгалужену шпіонську орґанізацію. Досі увязнено 20 осіб. Преса пише, що розходиться тут про шпіонажу в користь Німеччини й СССР.

ГОЛОВА АВСТРІЙСЬКОЇ ДЕРЖАВИ, як доносить „Дейли Телєґраф“, матиме титул реґента. На думку сего часопису нова австрійська конституція се вступ до привернення монархії. Реґентом має бути один з провідників австрійських лєґітимістів.

СОВІТСЬКИЙ АМБАСАДОР у Вашінґтоні дав перший величавий бенкет для 800 запрошених гостей. Таких бенкетів вже давно не уряджували навіть представки найбогатших буржуазних держав.

Масові увязнення Українців у СССР

Між увязненими богато нашої молоді.

До Львова наспіли вісти, що большевики перед самим Великоднем перевели масові увязнення серед Українців на Вел. Україні. Зокрема увязнено богато нашої молоді. Повідомляючи про се радіем, большевики зазначували, що приступили до ліквідації націоналізму, петлюрівщини і контреволюції. Українські націоналісти були зорґанізовані системою пяток. Великі увязнення переведено також на Криму.

БЕЛЬҐІЙСЬКА ПРЕСА дальше займається справою голоду на Україні, полемізуючи з одним інжініром, котрий вернувши з України твердить, що там голоду нема.

ЗНАЧНА БІЛЬШІСТЬ вмішаних в одну з найбільше скандальних афер, в аферу обманця Ставіського, се масони. У звязку з тим у Франції повстав ворожий для масонерії настрій. Частина преси і деякі посли до парляменту домагаються розвязання масонських льож. Чи та боротьба скінчиться ліквідацією масонерії у Франції не знати, бо вона там має сильні впливи, головно серед лівих партій.

ПОЛІТИЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ в Еспанії дальше напружене. Робітники виконують саботажі. Синдикалісти кидають бомби на поліцію.

МИЛА ДО ПРАННЯ
ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
ГОСПОДАРСЬКЕ ПРИЛАДДЯ

МУССОЛІНІ сказав представникові „Парі Соар“-у, що Европі в найблищім часі війна не загрожує.

„ЖУРНАЛЬ ДЕ ЖЕНЕВ“ остро виступає проти того, щоби СССР приняти в члени Союза Народів, бо се бувби смертельний удар для тої інституції.

БАЛТІЙСЬКІ ДЕРЖАВИ відповіли на польсько-німецьке порозуміння підписанням продовження договору про ненапад з большевиками до 1945 р.

ЯПОНІЯ у відповідь на збільшення воєнної фльоти Америкою також збільшує свою воєнну фльоту.

НОВИНКИ

Реколєкційні проповіди для вірних виголосив в парохіяльній церкві св. Спаса в Ярославі з великим пожитком душевним для слухачів о. д-р Скрутень ЧСВВ. Вірні вислухали їх з великою увагою, бо були належито приготовані, мали свою ясну конструкцію, зміряючу до одного і того самого вершка, а своїми окремими главами обхоплювали основи життя дочасного і вічного. Щоби трафити до душі, треба її розуміти, знати, що її болить, чого вона потребує, бо духовник се лікар душі. Таких лікарів треба нам особливо тепер богато, а численні приклади з історії показують, що Церква виросла на могутну твердиню і забороло особливо серед тих народів, де вона фундувалася на живих людях тої суспільности, яку провадила. — Годиться згадати, що з ярославського міщанського коріня вийшли тут два висвячені богослови: Лозинський і Шаваринський. Перший відправив вже першу Службу Божу з повною свободою духа, а навіть виголосив кілька дуже удачних проповідей. Взагалі засіб голосовий та інтелєктуальний дає підставу припускати, що працюючи далі над собою, зможе виробитися на доброго проповідника, щиро перенятого долею своєї пастви. А мусять то бути мужі великого духа і ґранітної віри, щоби при захмаренім небі і тучі змогли оцілити свою паству, аби вона не розбіглася, поки засвітить благодатне сонце.

Рідна Школа і правопис. Педаґоґічно-програмова комісія при Гол. Управі РШ вирішила предложити Фільольоґічній Секції НТШ свої побажання щодо деяких змін нашого правопису.

На позичку Рідній Школі прислали: Збараж 600 зл., Ряшів 275 зл., Равщина 350 зл., Підгороддя коло Галича 75 зл. З ріжних сторін краю домагаються заяв до підпису позички РШ. В краю відбуваються наради й анкети в справі переведення позички РШ.

Одностроїв школах РШ. Головна Управа РШ. подає до відома, що Кураторія затвердила проект одностою для молоді середніх шкіл РШ. і взірці розіслано вже до всіх Дирекцій шкіл. Відзнаки на шапки, однакові для усіх шкіл РШ. (для середніх шкіл жовтої краски) можна замовляти в Книгарні РШ. (Львів, вул. Сикстуська ч. 20). 93-1—1

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

З нинішним числом (26) „Нової Зорі“ висилаємо нашим П.Т. Передплатникам складанки почтові (чеки) і просимо вирівнати передплату. Всіх наших П.Т. Післяплатників просимо надсилати залеглости, бо в противному разі будемо змушені часопис здержати.

Вечір УФОТО відбудеться в неділю 15 с. м. у Львові в малій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка (Шашкевича 5) о год. 5 веч. Вступ для членів і впроваджених гостей даром. Після концертової частини, в якій беруть участь: п. М. Свірська, Балтаровичева, І. Барвінський та ін., відбудуться танці.

Курси аматорської фотоґрафії уладжує УФОТО у Львові в домівці при вул. Шашкевича 5. Зголошення приймає дижурний в понеділки, четверги й суботи від 17—20 год. Перша лєкція 16. с. м. о год. 18. Курси будуть відбуватися під про-

ВАШЕ ОЧКО
Львів, Галицька ч. 1. ріг Ринку

дом найкращих наших світлиців вечірними годинами в місяці квітні і травні.

Український національний гимн заборонило староство в Бережанах співати на концерті читалень „Просвіти“ уладженім бережанською філією Просвіти з приводу 120-ліття уродин Шевченка.

Маґазин постелі Р. Джала. Львів, Хорущина 5, поручає: Ковдри, матераци, по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 злотих, матераци по 7 зл. 58—7—25

Кружок „Рідної Школи“ засновано на днях в Завалові (Підгаєччина).

Районову Молочарню „Маслосоюзу“ основано в Новосілці (Підгаєччина).

Жіноча анкета відбулася в Рашкові, пов. Городенка, заходом кооп. „Будучність“. Участь взяло 110 осіб.

Посадником м. Куликова вибраний п. Короткевіч, секретар рахівництва апеляційного Суду у Львові. В тій ціли п. Короткевіч дістав зі Суду безплатну відпустку.

Вже на похороні відступника від нашої гр.-кат. Церкви о. дра Жука, котрий проголосив себе „православним епископом“ в Америці, повстав роздор серед його прихильників. Підчас заупокійного богослуження і проповіди о. Іванишина о. Петро Середа кликав в його сторону „брешеш“, „протестую“ і т. п. Теперішній управі ґрупи о. Жука закидає ґрупа о. Середи обманства, розбиття і нелад в „українській православній Церкві“. Противники обкидають себе ріжними призвіщами не перебираючи в словах. Такі то овочі руїнницької роботи на церковному полі. Та що буде дальше?...

Станиславівці!! Нововідчинений склеп взуття Мирона ҐІБИ, вул. Карпинського 7, при вході до Воєвідства, поручає Нашому Громадянству добру й дешеву обуву.
Свій —до— свого! 82-2—2

До катедри св. Юра вломилися злодії, розпороли огнетревалу касу, одначе грошей не забрали, бо їх там не було.

Підчас ревізії в чит. „Просвіти“ в Угрині (Чортківщина) тайний поліціянт намовляв людей, щоби не давали жертв на „Рідну Школу“...

В Угринові Дол. пов. Станиславів дубовий клец придавив на смерть 4-літню Стефанію Калуську в часі забави в гойданку на подвірю зі своїми 3 братчиками.

Населення Польщі по найновіщим даним Головного Статистичного Уряду виносило в дні 1-го січня 1934 р. 33 міліонів і 24 тисячі.

Міністерство віроісповідань й освіти оповіщує, що неправдиві були вістки, немовби твори Сенкевича „Огнем і мечем“ та „Хрестоносці“ усунено з ліcти обовязкової лектури в школах...

Гумор. То Мінерва, пояснює провідник по музею. — А вона була замужна? питає якась старша панна. — Ні, то була богиня мудрости.

На совітській Україні ҐПУ викрило велику протиреволюційну і террористичну орґанізацію. Вона виконала коло 100 замахів, в котрих погибло кільканацять осіб. Увязнили 20 членів орґанізації. Всім увязненим загрожує кара смерти.

Три замаховці на церкву св. Петра в Римі та на життя Муссолінія вже засуджені так: Бучіліоні та Р. Чанка по 30

ТОАЛЄТОВІ МИЛА
КВІТОВА ВОДА НА БАГУ
КОСМЕТИЧНІ ВИРОБИ

літ вязниці, К. Чанка 17 л. Четвертого суд увільнив.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Про наші господарські досягнення голова ендецького сенатського клюбу професор Ґломбіньский — м. і. сказав: Чому напр. РСУК виказав за рік 1932-33 3.187 кооператив? Чому Центросоюз, Маслосоюз, Сільський Господар поширюють свою діяльність, коли польські кооперативи і союзи на „кресах“ завмирають? Український нарід, сказав дальше сенат. Ґломбінський, під впливом власної національної ідеї виявляє енергію й ініціятиву, якої йому може позавидувати польський нарід.

Економічний комітет міністрів Польщі ухвалив додаткові кредити на мешканеве будівництво в 1934 р. в сумі 10 міл. зл. В тім на дрібне будівництво 6 міл., на будову домів блюкових 3 міл., на ремонт малих домів 1 міл.

В Жирардові, однім з центрів польського текстильного промислу, викрили надужиття французьких капіталістів на шкоду польських акціонарів і державного скарбу. У звязку з тим почалася пресова кампанія проти французького капіталу в Польщі. Німецька преса сю справу обговорює дуже широко.

В Польщі є 600 фабрик мила, в тім коло 100 середних і великих.

Військо закупить в квітні с. р. 25.000 кґ сої, щоби змішати її з зернистою кавою.

Німецький економіст др Цальман оповістив книжку п. з. „Світ без золота і без голоду”. В ній предкладає державам всупереч т. зв. паритету золота і завести „паритет життя” (Parität vitae), щоб забезпечити кождому можність пережити оден місяць. В тій ціли малаб бути створена одна міжнародна валюта. Одиниця тої валюти забезпечувалаб 10 кґ хліба, 5 кґ муки, 7 кґ бульби, 4 кґ мяса, 1 кґ рижу, 3 кґ товщу, 3 кґ цукру, 10 л. молока, 15 яець, ½ кґ соли, ⅓ кґ сира і на рік оден повний одяг з пальтом і пару обуви.

Німеччина примінила економічні репресії супроти Литви. Замкнула свій ринок для литовського масла і яець.

На світових біржах велике враження зробила димісія швайцарського міністра фінансів, який був проти інфляції швайцарського франка. На підставі того вносять, що Швайцарія, дотеперішний стовп бльоку держав з золотовим підкладом валют, піде на інфляцію.

Нову економічну світову конференцію хоче скликати през. Росвелт. Представник Америки Норман Девіс заявив журналістам, що в світовій господарці наступила вже рішуча поправа.

Спекулянти в Америці громадять великі запаси срібла.

30-годинний робочий тиждень заводять в Америці в усіх підприємствах „Найри“.

В Америці є тепер 11 міліонів безробітних.

Світова продукція пшениці на підставі звітів Міжнародного Хліборобського Інституту в Римі без СССР, Туреччини, Персії та Китаю, виказує висоту зборів в 1933 р. на 957 міліонів сотнарів супроти 1.015 міл. сотн. в 1932 р. В Европі (без СССР) випродуковали 462 міл. сотн. Німеччина зібрала 56 міл. сотн., на 6 міл. сотн. більше ніж в 1932 р. В Північній Америці зібрали 220 міл. сотн. супроти 329 міл. сотн. в 1932 р., в Австралії зібрано 46 міл. сотн. супроти 60 міл. сотн. в 1932 р. В СССР мали зібрати в 1933 277 міл. сотн. пшениці супроти 202 міл. сотн. в 1932 р.

Посмертні згадки

† **Григорій Бучко,** батько Преосв. Епископа Кир Івана, помер в 86 р. життя в Германові коло Львова. В. Й. П.

† **Олексій Мельникович,** нотар в Мединичах, помер в Калуші. Покійний був довший час членом Головної Управи УНО (УКНП). Визначався точністю мимо слабого здоровля. Був се чоловік дуже спритний і з широким кругом знакомств. Його вдача і спосіб поведення були в великій мірі типові для Українців. По певнім часі вказано булоб оповістити докладніші дані про життя тої складної натури. В. Й. П.

Виграні державної клясової льотерії: 15.000 зл. на чч. 1161, 32836, 88178, 162744. — 10.000 зл. на чч. 23511, 48440, 123434, 137243, 138000, 163744. — 5.000 на чч. 46731, 80000, 4481, 142714, 19746, 67690. — 2.000 зл. на чч. 2880, 34808, 27500, 80739, 98325, 135461, 139611, 149612, 151809, 75048, 39399, 124946, 157731, 160439, 168416. — 1.000 зл. на чч. 26288, 33036, 16248, 6804, 9552, 59360, 91517, 76236, 90747, 104211, 136157, 157531. — 500 зл. на чч. 118622, 154848, 53748, 25195, 167579, 10759, 11986, 139191, 16157, 52210, 166291, 167345, 55135, 59533, 77562, 72858, 136470, 95241, 99306, 142635, 102661, 116723, 146832, 150293, 165675, 36407, 11529, 14511, 60534, 32336, 61483, 36721, 44134, 57778, 54058, 684900, 63450, 60794, 78576, 77787, 82040, 110012, 104401, 117437, 121814, 137301, 168976, 163124. 81618, 688, 133044. — 400 зл. на чч. 1206, 3639, 9243, 37105, 42941, 44314, 45583, 51399, 52883, 58454, 62773, 64758, 67233, 74400, 85972, 98897, 104010, 105981, 109104, 119741, 137336, 139825, 141999, 143280, 143605, 147392, 147926, 150458, 161616, 162642, 162860, 168076, 75819, 73762, 76535, 80164, 83032, 98538, 11256, 118362, 136554, 139955, 152274, 157067, 166686.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в приватних оборотах 5·27 зл. Банк Польський платив за доляри 5·26. Золотий доляр 9·00—9·05 Канадійський доляр 5·21; 1 нім. марка 2·07; 100 фр. франків 35·00; 100 чеських корон 21·40 — 21·80; 1000 ромунських левів 41—43 зл.; 100 австр. шилінгів 97·50—98·50 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиська — льоко Львів

Пшениця двірська	18·50—18·75;	20·50—20·75
Пшениця збірна	17·00—17·25;	18·50—18·75
Жито двір.	13·75—14·00;	15·10 15·25
Ячмінь на мливо	10·50—10·75;	11·75—12·00
Овес двір.	10·00—10·50;	12·00—12·50
Овес селян.	9·50— 9·75;	11·50—11·75
Кукурудза	18·00—20·00;	—·— —·—
Гречка на мливо	18·00—19·00;	—·— —·—
Гречані крупи	35·00—37·00;	—·— —·—

Тенденція неодностайна.

Набіл: Маслосоюз платив 12.IV. за 1 кг. масла дес. 3·30; за 1 л. молока 18 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за 1 копу яець 2·50 — 2·60 зл. — Тенденція на масло і сметану удержана, на молоко і яйця знижкова.

Мід: Кооп. „Рій“ продає мід: гречаний 2·30; липовий і з ріжних цвітів 3·50, гірський ясний 3 зл. за 1 кг.

Ціни битої птиці з птахомясарні „Маслосоюзу“ за 1 кг. живої ваги, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Ґловацького 23);

Рід:	І-а кл.	ІІ-а кл.
Кури	1·00	0·60
Качки	1·20	0·60
Індики	1·40	0·80

Пантарки за штуку 2·25 зл.

ЖЕРТВИ

На католицьку пресу: Гр.-катол. Уряд парох. в Яблонці, п. Татарів над Прутом — 18·76 зл. (збірка); Кооп. Український Народний Дім в Хотимирі — 5 зл.; — Для 4-ох сиріт: ВП. Дмитро Крук в Топорові — 2 зл.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ДЯК, ЗНАЄ НОТНИЙ СПІВ, може вести хор, прийме посаду при гр.-катол. Церкві. Ласкаві зголошення: **Друцько-Любецький Григорій, Ковель, Міцкевича 61.** 92-1—1

КІНА

АДРІЯ: Тайни дому поправи.
АТЛЯНТІК: Ескімо.
КОПЕРНИК: Я не ангел.
МАРУСЕНЬКА: Серце волоцюги і ревія.
МІРАЖ: Пращання зі зброєю.
МУЗА: Забавка.
ПАЛЯС: Марш Ракочія.
СТИЛЕВЕ: Парада резервістів і ревія.
УТІХА: Пристань Сан Дієґо і ревія.

Лікар-Дентист
М. Юнгфер Бергерова
(давніше Порадня Дентистична)
ЛЬВІВ, ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 20/I.
94 **ЦІНИ НИЗЬКІ.** 1—8

ФІРАНКОВІ МАТЕРІЯЛИ, індантрени, фіранки ручної роботи, **капи** на ліжка, ґарнітури, тапчанові **накидки, шлюбні виправи** найдешевше виконує **ВАНК,** Марійська площа 6.

Адв. Др. А. Е. ХИЛЯК
відкрив в **ЖОВКВІ**
адвокатську канцелярію при вулиці МІЦКЕВИЧА 3 („Колейовій“), в домі 74 п. рад. Фіша. 1—2

Бувший лікар Поліклініки у Берліні
Стоматольоґ-дентист
Др. Степан Дмоховський
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.
Рентґен. Прецизійна техніка дентистична.
71—1—20

Спеціяліст в хоробах серця
Др. С. ҐЛЯЗЕРМАН
б. лікар серцевої стації й відділу проф. Ноордена в Відні, ординує від 3—4 У ЛЬВОВІ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 16. ТЕЛ. 15-03.

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУҐ І КОСМЕТИКИ
Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольоґ. клінік **в Берліні, Відні й Празі**
 орд. від год. 9—1, 3—7.
Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.
другий вхід з улиці Собєського ч. 2.
Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

ПАСТА до взуття **ОДИНОКА СВОЄРІДНА НАЙЛІПША**
ЕЛЄҐАНТ
Консервує шкіру
ЖАДАЙТЕ тільки сеї пасти
Адреса: Львів, Кордецького 1.
12—x **Телєфон 60-04**

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ
ФАБРИКА КАВЧУКОВИХ СТАМПІЛЬ І ВІДЛИВАРНЯ ТАБЛИЦЬ
МАКС ҐЛЯЗЕРМАН
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 19. Тел. 15-03
Філія Сикстуська ч. 1.

РІК ОСНОВАННЯ **1878.**
На весняний і літний сезон.
КАПЕЛЮХИ ШАПКИ
поручає
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, ул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! 3-? **Вибір великий!**

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числить я подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Ґрафія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 19 квітня 1934. Ч. 27 (725).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6. зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Апостольська Адміністрація для Лемківщини

З поважного жерела одержали ми слідуючі інформації: Назначений Апостольським Адміністратором Впр. о. Николай Нагорянський рішучо відмовився від того достоїнства. Є поголоски, що на його місце має бути заіменований Впр. о. д-р Василь Масцюх, тепер парох в Горожанні Великій (почта Комарно, повіт Рудки). Він уроджений в 1873 р., рукоположений 1899, введений канонічно 1920 р. Є також вісти про поворот первісної кандидатури на те становище Преосв. Лакоти, евентуально вразі його рідмови про іменування Апостольським Адміністратором одного з монахів, можливо що й Преосв. Чарнецького, хоч становище того Владики за сокальським кордоном дуже важне і Він вже там обізнаний з ситуацією.

Англієць про українську справу

В великім анґлійськім журналі Forthinightly Review появилася цікава стаття під заг. „Гноблені Українці". Автор її Лянсельот Львотон. Переповівши коротко, але влучно історію України, схарактеризувавши вдачу Українців та їх недавні змагання до державности, автор кінчить статтю отсими цікавими міркуваннями: „Ідея включити Україну до західно-европейської системи, відперти Московщину на схід надзвичайно спокуслива. Одначе вступ Німеччини та Польщі на Україну буде суперечний з економічними та стратеґічними інтересами Великої Британії. Наймудріше рішення проблеми тепер на жаль поза межами практичної політики. Воно в тому, щоб Україна дістала незалежність та щоб її незалежність була забезпечена спільно великими державами, або щоб Україна могла в відповідний час сама рішати, з ким вона має сфедеруватися. Незалежна чи автономна Україна неминуча для европейського економічного поступу та світового миру. Через Україну йде найкоротша сухопутна дорога з Заходу до Персії та Індії. Коли Україна осягне незалежність, то се буде кінець московських византійських снів та індійських мрій. Що формою її уряду буде демократія се певно. З Україною як членом демократичної федеративної системи прийде до створення ґрупи держав, з котрими Велика Британія зможе увійти в приязні взаемини. Давно вже пора творити такі ґрупи держав у Східній Европі!" Европа зацікавилася знов Україною.

СССР і Союз Народів

Совіти такі роззухвалені хаосом в міжнародних політичних взаєминах і заником інстинкту самозбереження серед „буржуазних" держав, що перед вступленням до Союзу Народів ставлять услівя в тоні ультимативнім. Сі услівя такі: 1) Всі держави, що входять в склад С. Н., мають визнати СССР, 2) вибір Совітів в члени Союзу Народів має бути одноголосний, 3) Совіти мають дістати від Ради Союза спеціяльне запрошення. Є дані припускати, що всі ті услівя будуть сповнені, бо це йде в напрямі похилої площі, по котрій котиться Союз Народів і ті, що в нім мають рішаючий голос... Так нахабно диктують тепер „товариші".

Німецьке християнство

„Еко де Парі" пише: Німецька цензура не пустила в пресу промови Папи Пія XI. до німецьких студентів окрім двохтрох обрізаних висказів. Се очевидне нарушення конкордату, та гітлерівці вже давно дивляться на конкордат як на спосіб пригожий їм до душення католиків. Тепер найактивніші співробітники Гітлера заняті творенням т. зв. „німецького християнства", котре з християнством не має нічого спільного крім імени. Се якийсь дурноватий і чудацький культ Христа, розмальовуваного після ідей Ніцшого, Сореля й Ґобіно. І таке „християнство" тішиться опікою гітл. влади, ба навіть монополію. Досить вказати на те, що його „пророк" Балдур фон Ширах, став міністром народної освіти. В руках такого чоловіка виховання всієї німецької молоді! „Культуркампф" не загрожує Німеччині: він вже є... Одначе католицька Церква видержала вже не такі переслідування.

Роздор серед протестантів

Швайцарська преса доносить: В Німеччині наступив роздор серед протестантів. Велика частина пасторів виповіла послух настановленому гітлерівським правительством „державному епископови" Міллерови і приступила до т. зв. вільного евангелицького синоду. Опозиціоністи закидають найвищим протестантським властям, що вони нелеґальні і що толерують „німецьких християн", які поганізують протестантизм. Проти 600 пасторів, котрі зголосили приступлення до катол. Церкви, ведеться дисциплінарне слідство. Провідники протестантської опозиції звернулися також до кардинала Фавльгабера, щоби поміг їм у боротьбі з гітлеризацією християнства. Наслідком того росколу в протестантизмі „епископ Німеччини" Міллер хоче уступити. — Протестантська церква не видержує гітлерівської „муштри".

Страшна повінь в Америці

З Америки доносять: У стейті Оклагома візбрала ріка Уошіта й забрала всі доми оселі Гамон з 300 людьми. 29 з них пропало без вісти. Індіяни бачили їх востанне по пояс в воді. Між Клінтоном і Шайном затоплені всі зелізничі й автомобільні шляхи. Зелізничу стацію Амаріо розбурхані води забрали з собою.

Корова що пє пиво

В одній фармі під містом Salem в Америці викликала велику сензацію корова, що пе пиво. Зимою Miss Shattuck давала своїй корові тепле пиво, щоб не простудилася. Внаслідок того корова зачала давати значно більше молока від коров інших фармерів. „Добрі" сусіди внесли скаргу до суду за нельояльну конкуренцію. Одначе суд після оцінки знатоків звільнив Miss Shattuck, бо молоко корови, що пила пиво, не ріжнилося своєю якістю від молока коров-абстиненток.

НЕ МУСИТЕ ЇХАТИ ДО МІСТА

щоби зложити свої ощадности в банку. Можете це зробити при помочі скаданок Почтової Каси Ощадности, які вишле Вам на бажання безплатно Кооперативний Банк

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Землетруси в Галичині

Ми відмітили вже в ч. 25 „Нової Зорі", що при кінці березня бр. був землетрус в Ромунії, в Болгарії та на Україні.

Найсильніший був землетрус в Ромунії. В ряді міст, як Букарешт, Ясси, Кишинів, Галац й ін., землетрус був такий сильний, що там зарисувалися і навіть завалилися доми і святині. Як повідомляють часописи, той землетрус спричинив великі шкоди в цілій Ромунії та серед населення викликав переполох.

Потрясення землі відчули також на Україні. Так у Київі, Житомирі та інших місцевостях те потрясення було таке сильне, що доми дріжали у своїх основах. Филя землетрусу засягла також Сх. Галичину. Відчули його напр. у Чорткові й Заліщиках. Декуди на метр пересунулися навіть такі тяжкі меблі як фортепяни.

Сей останній землетрус не перший землетрус на Україні. Землетрусів на Україні було вже богато від найдавніших часів по найновіші. Зокрема були землетруси в Галичині. Тому цікаво буде пригадати дотеперішні землетруси в нас.

Найдавніші вістки про землетруси в Галичині маємо з 2-ої пол. XVI стол. Се вістки про землетруси у Львові. Та річ ясна, що ті землетруси не обмежалися тільки на одно місто Львів, але навістили більшу або меншу частину краю. Тільки у Львові у високих мурованих домах відчули ті землетруси виразніше, ніж напр. по малих місточках, не кажучи вже про села. Тай у Львові записали їх. Тому аж до XIX ст. в огляді землетрусів у Галичині виступає тільки місто Львів. Щойно від XIX ст. маємо вже вістки про землетруси не тільки у Львові, але і в краю.

Отже найдавніша вістка про землетрус у Галичині і зокрема у Львові се записка в нашій „Львівській літописи" під 1578 р. Та записка дуже коротка і звучить дослівно так:

„Тогожъ року земля тряслася".[1])

Друга з черги вістка про землетрус в Галичині і зокрема у Львові се записка в тій самій нашій літописи під 1596 р. І та вістка таксамо ляпідарна, як попередня. Вона така:

„Въ пятокъ свѣтлый земля ся трясла".[2])

Третий землетрус в Галичині зглядно у Львові в XVI ст. записала та сама „Львівська літопись" два роки пізніше, в 1598 р. Записала так:

„На дахахъ, по домахъ, щось писало и падало на землю, що и люде слыхали, якъ о землю чимъ ударивъ, а потому скотъ здыхалъ барзо".[3])

[1]) Львовская Лѣтопись съ 1498 по 1649 годъ. Издалъ А. П. Петрушевичъ. Львовъ, 1868.

[2]) Тамже під р. 1596.

[3]) Тамже під р. 1598.

Правдоподібно слово „писало” рівнозначне зі словом „рисувало” (заломлювало дахи і мури). А можливо, що слово „писало” се мабуть помилково написане „писчало”, що в звязку з дальшими словами може означати шум і гуркіт, які часом супровожають землетрус.

Докладніші вже записки про землетруси в Галичині, зокрема у Львові, маємо з XVII ст. Тих записок дві.

Перша записка з 1619 р. звучить дослівно так:

„Въ той же часъ, въ день субботный, земляся трясла о годинѣ 20, же изъ оконъ шибы выпадали, шкляницѣ изъ столувъ спадали, и люде въ страху были великомъ”.[4])

Подібно записуе сей землетрус також Літопись львівської Ставропігії, додаючи, що діялося се в осени, коло св. Покрови, та що над містом появилася тоді також комета.[5])

Друга записка про землетрус в Галичині згл. у Львові в XVII ст. відноситься до р 1637. Та записка нашої „Львівської Літописи” така:

„Скоро подъ соймъ земля ся трясла, на вѣлѣю Панны Маріи Громницѣ изъ суботы на недѣлю о годинѣ девятой.

Потомъ весна была барзо сухая, не хотѣлося ничого родити, ани и травы ни было; а потомъ огнѣ почали пановати, же много мѣстъ погорѣло: Сокаль, Белзъ, Самборъ; у Вышни предмѣстя, у Яворовѣ и ве Львовѣ передмѣстя Галицкое вшитко и костеловъ два а третому ся достало. Не досить ту, але и Украина о тыхъ же огня роскошахъ маютъ що повѣдати”.[6])

Записку „Львівської Літописи” про землетрус й інші елементарні катастрофи, які в 1637 р. навістили Львів і Галичину, доповнюе „Літопись львівської Ставропігії”. Вона зазначуе, що той землетрус був дня 1 лютого та що жертвою пожару, крім згаданих у „Львівській Літописи”, впав іще Крилів.[7])

На протязі цілого XVIII ст. не маємо ні одної записки про землетрус в Галичині згл. у Львові. Чи його не було? Правдоподібно був, тільки ніхто не записав його. Бо або не було його в самім Львові, тільки на провінції, або коли й був у Львові то дуже незамітний — так, що його навіть не відчули.

В XIX ст. були в Галичині, зокрема у Львові, три землетруси.

Перший землетрус в XIX ст. був у Львові дня 15 жовтня 1834 р. о год. пів до осмої рано. Він тривав 2 до 3 секунди в напрямі з заходу на схід.

Відріжнено в нім два удари. Відчули той землетрус пожарний сторож на вежі Успенської (Волоської) церкви і також робітники, що саме тоді працювали при будові ратушевої вежі.[8])

Другий землетрус у XIX ст. був в Галичині, зокрема у Львові, дня 23. І. 1838 р. о годині три чверти на девяту вечером. Перший був слабий. Захиталися легко на стінах образи. Металеві і скляні предмети видали приглушений звук. По хвилині наступив сильніший удар. Мури домів задрожали так, що аж годинники на стінах мешкань на поверхах припинили хід, а склянки і фляшки, що стояли на столах, стали вивертатися. Після короткої перерви наступив третій удар такий могутний, що перестрашені львовяни вибігли товпами на вулиці, думаючи, що валяться доми. Все те тривало дві мінути. Рівночасно відчули потрясення землі в Чернівцях таке сильне, що аж шиби потріскали в вікнах. При тім завважили тільки два удари та підземний гуркіт. В тім самім часі тряслася земля також в Тернополі. В Дуклі завважили землетрус щойно з 8 на 9 лютого.[9])

Третій з черги землетрус з XIX ст. був в Галичині, зокрема у Львові, дня 17 серпня 1875 р. Сей землетрус так описуе цитований автор:

„Потрясення було филясте в полуднево-північнім напрямі, тривало шість до сім секунд і найвиразніше обявлялося в поверхових домах. В деяких будинках в Ринку (у Львові), при вулицях: Театральній (нині: Рутовського), Ягайлонській і Коперника, мешканці відчули виразно дрожання мурів. В ратуші, в будівничім уряді, стіл, при котрім рисував директор Гохберґер, хитався так сильно, що він мусів перервати свою працю, а й цілий будинок Скарбківського театру, опертий, як відомо, на пільотах[10]), замітно задрожав у своїх основах. В ставі так званім Альсерівськім, на Вульці, ті, що купалися, завважили незвичайне фильовання води, а мешканці дому сторожа при кінци Люблинської Унії (на Високім Замку) дізнали такого вражіння, начеб той будинок усувався в пропасть. Також цікаві помічення зробив замешкалий при вул. Коперника керманич метеорольоґічної стації інжинір Мілерн на малпах, що були в його посіданню. Ті звірята вже о годині третій по полудні заховувалися так, начеб передчували бурю. Три малпи замкнені в клітці, закопалися в сіні і тулилися перестрашені до себе, а велика явайська малпа, привязана в передпокою, вила під небеса, намагаючись дістатися до мешкання. Професор львівського університету, др. Крайц що займався науковим, на скілько можна, дослідом того потрясення, дійшов до переконання, що воно обняло крім Львова, східну частину жовківського повіту, вузький пояс Люблинської ґубернії і Волині здовж австрійської границі, галицьке Поділля та сягало аж по Чернівці. В деяких місцевостях чули менше чи більше сильний підземний гук. В Мостах Великих зарисувався мур костела від гори аж до фундаментів, подібно як у Христинополі. В обох тих місточках завалилося богато коминів, а в Сокалі, крім звалених коминів, дзвонили шиби у вікнах і відривався тинк зі стін мешкальних будинків. В Угнові потріскали мури костела, а в Бережанах потрясення викликало загальну паніку серед населення, котре в найвищім перестраху вибігло на вулицю”[11]).

Землетруси у Львові викликували велике вражіння передовсім серед самих львовян. Та робили вони не менше вражіння і на край. Свідчать про се перекази, які про землетруси у Львові кружляли серед нашого народу в Галичині й які навіть записали деякі учені. Так нпр. Бельовский у своїх подорожних записках нотуе: „Селянин з Козова (з Козови?) оповідав мені, що Львів стояв на дуже високій горі. Тряслася земля раз, гора осіла, тряслася другий раз, зробився діл. Коли затрясеться третій раз, то місто напевно западеться”... При тій нагоді Бельовский додае: „За мого побуту в Бучачі коло 1820 року розійшлась була вістка, що Львів запався, котрій загально дали віру“. Подібна вістка кружляла між населенням Львова з початком 1834 року. А саме говорили, що місто западеться о півночи 21 січня т. р. — і знайшлися такі, котрі свято вірили тій поголосці“[12]).

В XX-тім ст. був землетрус у Галичині в 1912 р. Та він був дуже слабий і не викликав особливого вражіння.

Землетрус на Вел. Україні 1195 р.

Як його записала наша літопись?

В літописи Нестора під 1195 р. читаемо:

„Тое же зимы по Федоровѣ недѣлѣ, во вторникъ, въ Θ (-9) час потрясеся земля по всеи области Киевьскои и по Кыевоу. Церькви каменыя и деревляныя колѣбахоуся. И вси людие видяще от страха и не можахоу стояти, овии падахоу ници, инии же трепетахоу. И рекоша игоумени блажении: се Богъ проявилъ есть, показая силоу свою за грѣхи наша да быхом ся остали от злаго поути своего. Инии же молвяхоуть дроугъ ко дроугоу: сии знамения не на добро бывають, но на падение многимъ и на кровопролитье и на мятежъ многъ в Роускои землѣ, еже и сбыться”. Полное собраніе русскихъ лѣтописей. Изд. Имп. Археографическою Коммиссіею. Т. II. Ипатьевская лѣтопись. Изд. 2. С. — Петербургъ, 1908. Ст. 690).

Підручник

з рамена фільольоґів і граматиків шляхом якого на протязі одної години навчишся забирати слово при помочі

2) української мови

Д-р Маняк, котрий вже туманів, слухаючи таке, загадав якимсь способом вихопитися з тих ораторських кліщів і перебив проповідь, питаючи:

— Коли так, то пан комісар верне дуже пізно з тої кругольні. Я...

Жінка не дала збити себе з пантелику і далі „забирала слово“:

— Хай пан не підлягае ніякому сумнівові, що людина зі свойого боку прибуде і буде знаходитися тут найдалі тоді, коли годинник, що знаходиться на ратуші, буде лічити шість годин. Для нього знаходиться тут майбутня робота. Ще сьогодні мусить самоврядувати, приступаючи до запротестування векселя пошти. Також із рамени погоди заходить потреба, щоби скоро прибув, бо на небі знаходяться чорні хмари, які уявляють собою небезпеку, що відбудеться дощ. На добавок, якби, продовжаючи своє самоврядування, уляг спізненню, то не підлягае ніякому сумнівові, що в мойому самоврядуванні підляг би карі з мойого рамени, бо з мого боку не зістали би уділені на його річ вечірні середники поживи у видові котлета. Шляхом таких кар, які мають місце з мойого боку, я положила кінець нічним учащанням з його боку. Зараз творить він прикладового людина — під командуванням такого керовника, якого я творю.

Д-р Маняк відітхнув, бо надбігла дівчинка, мабуть донька пані Ревної. Була надія, що дівчинка зробить кінець цьому оповіданню. Д-р М. помилився. Пані Ревна, показуючи дівчинку, сказала гордо:

— Хай пан знають, що вона становить майбутню ґімназистку!

По цих словах забалакала мама до дівчинки:

— Хай Стефця нанесе мені цілунок в уста!

Дівчинка обіймила маму за шию, поцілувала і каже:

— Хай мама з тієї полиці, що являється найвищою, підойме книжку, що зараз там знаходиться, бо я з мого боку не досягну. Хай мама цю книжку уділить мені, бо вона являється потрібною. Хай мама ще підоймуть з кишені, яка являється маминою, квоту, яка виносить три сотики, і зі свого боку уділить їх на мою річ.

Мама насупила брови і відповіла:

— Хай Стефця забере слово, навіщо квота у висоті трьох сотиків уявляється потрібною на річ Стефці. Бо в моїй кишені ґроші не знаходяться нате, щоби їх піднимати на поповніння купна чогось такого, що творить люксус. У нас заістнував передновок.

— Хай мама прийме до відома, що на вулиці мала місце така подія: Я, учащаючи вчера з рамени школи до хати, дізнала вжалення з боку пасічного чинника у виді пчоли. По вулиці учащають стаєнні чинники у виді коров, і я поповнила необережність, при чім улізла в таке, що на улиці лишилося з рамени корови. З мого боку зайшов випадок поховзніння і я поповнила упадок. Перо у виді рондового, істнуюче в моїй руці, дізнало зломання шляхом удару об камінь, накиданий на вулиці з рамени маґістрату. (Далі буде).

---

4) Тамже під р. 1619.
5) Літопись львівської Ставропігії ст. 109.
6) Львовская Лѣтопись під р. 1637.
7) Літопись львівської Ставропігії ст. 165.
8) St. Schnür-Pepłowski: Obrazy z przeszłości Galicyi i Krakowa (1772—1858). I. Lwów, 1896. Ст. 13.
9) Тамже ст. 13.

10) На місці, де нині стоїть старий театр Скарбка, було давно озеро, яке засипали і щоби зробити ґрунт твердим, повбивали великі дубові палі на впростець. — Ред. Н. З,
11) St. Schnür — Pepłowski; Obrazy z przeszłości Galicyi i Krakowa (1772—1858) I., ст. 14—15.
12) Тамже, ст. 12—13.

У. Т. Т.

25-літний Ювилей Укр. Техн. Т-ва.

Дня 2. квітня ц. р. відбулося Ювилейне Свято з нагоди 25-літної діяльности Українського Технічного Товариства у Львові, в салі „Української Бесіди“. Перед Святочною Академією відправив Заупокійне Богослуження за померших членів Т-ва в Преображенській церкві о. інж. Раковський. О. Раковський здається одинокий між нашими священиками має титул інжінера-аґронома і належить до У. Т. Т. як член.

Святочна Академія зачалася о год. 11-ій передпол., при участи сімдесяти кількох осіб. Відкрив інж. О. Васюта як голова У. Т. Т. Хор під батутою знаного диріґента п. І. Охримовича впроваджує присутних у святочній настрій грімким та бадьорим „Зазвенімо“. З черги інж. Васюта привитав представників Укр. Парляментарної Репрезентації, представників наших економічних і наукових установ, почесних членів і товаришів інжінерів. Згадав про ініціяторів оснування Т-ва і піонірську працю перших його членів. Память померших членів присутні вшанували повстанням з місць. Іменем Ради У.Т.Т. запрошує до почесної президії Д-ра Копача, інж. Ю. Стефановича, інж. Ю. Павликовського та інж. Стефанівського.

Слідують привіти. Посол д-р Біляк складає привіт і побажання від Укр. Парлям. Репрезентації й від Нар. Орґанізації Українців м. Львова. Д-р Біляк підчеркує, що нема відродження нації без відродження міст, зновож відродження міст не дасться подумати без праці укр. інжінерів. Устні привіти зложено ще від „Сокола-Батька“ і від редакції „Діла“. Письменні привіти прислали майже всі наші наукові і культурно-освітні установи, економічні інституції і гуртки інжінерів в краю і за кордоном.

Потому відчитано три реферати. Перший реферат про оснування і діяльність У.Т.Т. відчитав інж. Юр. Стефанович. Референт коротко зясував ґенезу Т-ва. Молодь з початку не цікавилася технічними студіями і йшла на техніку лише спорадично. На львівській Політехніці було більше Українців-професорів ніж Українців-студентів. (Ректором був Українець проф. Мариняк). Перелім наступив щойно перед 40 літами по першій краєвій виставі, по якій зачалися великі інвестиційні роботи австр. уряду як будова зелізнодорожних шляхів, мостів, публичних будівель, реґуляція рік і ін. В пресі появилися статті з покликом до молоді — кидатися до технічних студій. Заклики помогли. В р. 1897 є вже 21 наших студентів техніків, в два роки пізніше засновано вже студентське політехнічне товариство „Основу“. Десять літ пізніше є вже тільки інжінерів, що можуть заснувати своє станове товариство. Ініціятором був бл. п. А. Корнелля в р. 1907. Статут Т-ва затвердили власти в р. 1909. Початкова діяльність Т-ва обмежувалася до опінію вання й інформування властей у фахових справах. В нутрі Т-ва відбувалися фахові відчити, творено науково-технічну укр. термінольоґію, співпрацюючи з НТШ і з пресою. З вибухом війни життя в Т-ві завмерло. Ґрупа інжінерів ґрупувалася в Відні при Т-ві „Сільський Господар“. Вона зложила урядови через укр. послів меморіял в справі відбудови знищених війною сіл. В тій ціли повстала окрема комісія зложена з наших інжінерів, яка розвинула в тому напрямі широку діяльність. З хвилею національного зриву богато інжінерів бере активну участь в твореннію нашої Держави. Щоби побороти технічні трудноші, на які натрапляла Укр. Держава, скликано до Станиславова зїзд укр. інжінерів, який відбувся в травні 1919 р. Створено тут кілька комісій, які мали занятися творенням фахових шкіл, опінію ванням проектів і законів Нац. Ради в технічних справах та видаванням технічного часопису. Після розвалу нашої Держави Техн. Т-во відживає у Львові. Орґанізується зїзди інжінерів в 1922 і 1929 р. та конґрес в 1932. Ряди наших інжінерів більшають, життя в Т-ві щораз більше розвивається.

Другий реферат відчитав інж. Северин Пастернак про наукову діяльність укр. інжінерів. Членом У.Т.Т. був проф. техніки Роман Залозецький, визначний фахівець, який полишив около 40 праць переважно з ділянки нафтового промислу. Праці його були печатані в ріжних мовах. Інж. Корнелля лишив 36 наукових публікацій про торфовища і запаси торфу, дренаж і меліорацію. Праці його були печатані в мовах український, німецькій і польській. Проф. Левинський був не лише знаменитим фахівцем, але й великою науковою силою. Його виклади про утилітарне будівництво тішилися дуже великою фреквенцією. Інж. Ю. Недведзький досліджував ґеольоґічну будову Карпат. Його ґеольоґічні спостереження про сільні формації мали великий вплив на розбудову сільного ґірництва в Галичині. — Одним з найкращих знатоків металів є проф. інж. І. Фещенко-Чопівський. Його праці про будову металів і металеві стопи появляються у ріжних мовах. Він розроблює нові теорії і творить свою наукову школу в краківській Ґірничій Академії. — Крім сего появляється богато дрібних праць наших інжінерів з ріжних ділянок технічних наук в краєвих і заграничних виданнях. Досить сказати, що за чотири останні роки появилося коло 95 публікацій членів У.Т.Т. В своїй науковій праці стрічають укр. інжінери богато перешкод. Вони переважно працюють одинцем, здалека від наукових осередків. Тепер маємо вже свої наукові осередки: 1) При Н. Т. Ш. істнує від 1929 р. Технічна Комісія. 2) Укр. Госп. Академія в ЧСР зі своїми виданнями й інститутами. 3) Від 10 літ виходить свій технічний журнал „Технічні Вісти“, а від недавна почав виходити журнал „Укр. Аґрономічні Вісти“ під ред. інж. Храпливого.

Третий реферат виголосив інж. А. Мілянич на тему: „Українські інжінери і рідний промисл“. Довоєнні інжінери не думають ще категоріями рідного промислу, а йдуть виключно на урядові посади. Після війни сей стан не зміняється, наші інжінери шукають місць у чужих. По війні велика скількість молоді кидається до технічних студій, головно за кордон. Роки 1927 — 29 дають нам перший більший випуск молодих інжінерів, які приміщуються ще сяк так головно на кооперативних посадах. Одначе згодом зачинається безробіття. Деякі еміґрують за кордон (головно на Рад. Україну). Щоби зарадити лихові, при У.Т.Т. повстає комісія посередництва праці, зглядно боротьби з безробіттям.

Всетаки інжінери не думають ще правильно про український промисл. Вони не зясували собі ще як слід свойого національного післанництва. Хоч були початки укр. промислу й передтим, одначе йому бракувало трівких основ. Доперва після війни повстають підприємства формою і духом українські, сперті на рідним капіталі, рідних сирівцях і по части на рідним консументі. В рр. 1930—31 думка про конечність створення рідного промислу зачинає здобувати собі серед загалу повне право горожанства. Комісія для боротьби з безробіттям при У. Т. Т. зясовує собі, що причиною безробіття у нас є не гіперпродукція інтеліґенції, але виключно недорозвиток промислу і торговлі. Комісія міняє назву на КРУП (Ком. Розбудови Укр. Промислу) й устійнює напрямні: 1) Інжінери покликані до розбудови укр. промислу. 2) Укр. промисл — сей, котрого закладовий капітал і праця в 100% українські. 3) Рідний промисл мусить спертися на трівких підставах, в першій мірі на укр. споживачах. 4) Найважніший чинник у промислі — людина, а щойно на другім місци капітал. У людини найважніше а) психічне наставлення, б) відчуття сучасности і широкий світоґляд, в) солідність і знання. Всеж таки дальший розвиток промислу без орґанізованого капіталу неможливий. Тому треба установи, котра мобілізувалаби потрібні капітали і допроваджувала до промислу. Вслід за сим треба суспільність привчати до щадження і вишукувати відповідні форми ощадности (акції, бони, уділи, заставні листи і т. д.). Се завдання має перебрати на себе промисловий банк. Над його заснуванням працює комісія КРУП-а. Се конечність хвилі.

Першу частину свята закінчив хор відспіванням „Огні горять“.

По кілька хвилинній перерві голова Т-ва інж. Васюта повідомив присутних, що на Загальних Зборах УТТ дня 1.II б.р. наділено почесним членством інж. Витовта Монастирського й інж. Павла Дурбака. Промотор інж. Стефанович подав короткі життєписи обох заслужених інжінерів підчеркуючи їх заслуги положені для У. Т. Т. як також для українського громадянства і вручив їм почесні ґрамоти. Інж. В. Монастирський дякує за почесть, якою наділено його зазначуючи, що ніколи не думав, щоби колись стрінула його така почесть, бо вважає, що його заслуги були скромні. Все, що робив, уважав лиш за сповнення свойого обовязку. Інж. П. Дурбак зворушений тою почестю, якою наділило його товариство, підчеркнув, що все, що робив, було виконанням обовязку совісти. Складає святочне приречення, що обовязки вложені на нього імперативом нації, виконає з найбільшою посвятою. Свято закінчено відспіванням національного ґимну.

Коли твоя дитина має правильно розвиватися

то мусить правильно діставати **Ovomaltyn'y. Ovomaltyna** се одинока вітамінова відживка, має в собі всі вартісні відживчі субстанції, необхідні для розвитку тіла й утревалення кістної будови й мускулятури.

OVOMALTYNA поручена лікарями, має знаменитий смак, тому діти споживають її дуже радо.

Лучше заощадити на чімсь іншім, а дитині дати необхідну для її здоровля OVOMALTYN'У.

91 1—1

Справа нового календаря

Спеціяльна комісія при Союзі Народів, покликана до опрацювання підстав зміни календаря, оповістила вислід своєї праці. Вона перевела анкету з представниками всіх віроісповідань і визначними ученими. Одержала 200 відповідей і поділила їх на три ґрупи. До першої ґрупи зачислено проекти, котрі домагаються зглядно рівних кварталів, до другої проекти, що хочуть поділити рік на 13 місяців по 28 днів кождий, до третої ґрупи проекти, що домагаються створення т. зв. вічного календаря з 12 місяців в році, з них 8 по 30 днів і 4 по 31. Звіт про ті проекти комісія переслала всім правительствам до заопінію вання. Кожде правительство прислало інакшу відповідь, в кождій справі, з виїмком двох: 1) Більшість згодилася на те, що рік з 13 місяців неможливий, бо перечислювати все на нову систему за трудно. 2) Більшість згодилася на те, аби Великдень припадав постійно на другу неділю квітня. Одначе проти тої другої думки висказалися представники Церков. Кінець кінців стануло на тім, що найлучше підчинитися ухвалам церковних властей. Отже справа буде вирішена по засягненні опінії Церков.

Нова Конституція Польщі

ПОВНИЙ ТЕКСТ.

61. Вразі конечности вжиття збройних сил до оборони Держави, Президент Річипосполитої зарядить военний стан на просторі цілої Держави або її частини. Підчас тривання военного стану Президент Річипосполитої має право без уповноважнення Законодатних Палат видавати декрети в обсязі державного законодавства з виїмком зміни Конституції, продовжити каденцію Сойму до часу заключення мира та відкривати, відкладати і замикати сесії Сойму і Сенату в речинцях, примінених до потреб оборони Дежави, як також покликувати до вирішування справ, що входять в обсяг ділання Законодатних Палат, Сойм і Сенат в зменшенім складі, покликанім тими Палатами в пропорціональнім голосуванні. Підчас тривання военного стану Правительство користає з управнень, передбачених законом про виїмковий стан і крім того з особливших управнень, означених законом про военний стан.

Зміна Конституції.

62. Зміна Конституції може бути переведена з ініціятиви Президента Річипосполитої, Правительства або 1/4 законного числа послів. Над внесенням поставленим Президентом Річипосполитої, вільно голосувати тільки в цілости і без змін або зі змінами, на котрі згодиться Правительство іменем Президента Річипосполитої. Закон, що зміняє Конституцію з ініціятиви Президента Річипосполитої, вимагає згідних ухвал Сойму і Сенату, принятих звичайною більшістю голосів, а з ініціятиви Правительства або Сойму — згідних постанов, ухвалених більшістю законного числа послів і сенаторів.

В 30 днях по одержанні закону — що зміняє Конституцію, Президент Держави може звернути її Соймови з жаданням поновного розгляднення, яке може наступити не вчасніше як на слідуючій каденції.

Коли Законодатні Палати ухвалять поновно закон без змін, Президент Річипосполитої ствердить його силу і зарядить оповіщення, хіба що розвяже Сойм і зарядить відновлення Сенату в повнім складі.

63. Артикули 99, 109—118 і 120 Конституції з 17 березня 1921 року задержують свою силу. (Кінець)

Полька — літератам і артистам

Цими днями померла у Львові знана тут пані Мільска, по другім чоловіці меценасова Туцка. Перед смертю записала все своє значне майно на фундацію для польських мистців. Управа тої фундації має бути в Кракові. До річей, які п. Мільска записала на ту фундацію, належать камяниця при вул. Академічній і знана лазня св. Анни.

Нечувана досі причина розводу

Жінка знаного американського міліонера В. Бока в Філядельфії Па подала до суду скаргу з домаганням розводу зі своїм чоловіком, арґументуючи її так: Мій чоловік виїхав до СССР, побув там пять місяців і вернув горячим прихильником большевизму й большевиків та почав в тім напрямі вести пропаґанду. В літі хоче знов їхати туди і повезти симфонічну орхестру з Філядельфії. З таким чоловіком я жити не можу.

Модерна ментальність і католицизм

2) О. д-р Конрад: Відтак людина котиться чимраз дальше вділ. Висловом того: позитивізм, релятивізм (кожде покоління має свою „правду“!), скептицизм, аґностицизм, нігілізм. Суспільність розбито на атоми: Bellum omnium contra omnes. Наступила перемога капіталізму над працею. З одної сторони — богацтво, уживання роскошей і розпуста, з другої — нужда, горе і безробіття. Достоєвський про се так висловився: Захід стратив Христа і це стане причиною його руїни.

Як реакція на се повстала соціялістично-комуністична ментальність. Спочатку витворюється утопійний комунізм. В нім є богато ідеалізму. Теперішний комунізм марксівський не має з тамтим нічого спільного. Відтак приходять творці „наукового“ соціялізму і комунізму: Маркс й Енґельс. Їх теорії переняв большевизм, котрий до марксізму не додав нічого нового. В основі марксизму лежить: 1) матеріялістичний монізм Фаєрбаха, 2) діялєктичний еволюціонізм; на тій тезі опирається історичний матеріялізм, 3) повна супрематія загалу над одиницею, 4) в господарстві теорія надвартости і спільна власність засобів продукції, консумції і праці, 5) в области релігії: атеїзм („Релігія се опій для народу“). Лібералізм се батько соціялізму і комунізму, хоч на перший погляд се суперечні ментальности. Обі ті ідеольоґії вже збанкротували. Обі ті ментальности довели до одного висліду: до катастрофи моральної і матеріяльної. Вони ніби пропаґували рівність, але в практиці витворили крайну нерівність. Індивідуалізм і лібералізм спричинили повстання капіталізму з його міліярдерами і визиском робітника; комунізм-большевизм — невільництво, потоптання гідности людини, чрезвичайку і панування „совбурів“ (советських буржуїв). Сі обидві ментальности конають на наших очах. На їх руїнах сходить сонце католицького солідаризму. Великими Картами католицького солідаризму стали Енцикліки Папів Льва XIII „Rerum Novarum“ і Пія XI „Quadragesimo Anno“.

Можете підписати довільну скількість позички Рідній Школі. Кожна позичка по 25 зл.

Зїзд Великого Лугу

6) Касовий звіт зложила п. Мамчаківна. Каса в 1933 р. була спільна для Централі і редакції „Вістей з Лугу“. Прихід в тім році виносив 8.582·36 зл. Розхід 8.450·78 зл. Довг Лугової Орґанізації виносить 2.665 зл. Наші вірительности виносять кільканацять тисяч зл. Вкладки на 1934 р. заплатили тільки два Луги. Передплату на 1934 р. заплатило тільки 7 Лугів. Секретарський звіт зложив п. мґр. Жовнір: В 1932 р. вислано 70 писем, в 1933 р. — 944 писем, в 1934 р. — 17. Разом вислано 1203 писем. „Вісти з Лугу“ печаталися пересічно в 1200 примірниках. Разом розійшлося в звітовім році 27.400 примірників. „В. з Л.“. — Звіт Контрольної Комісії зложив п. Панкевич: Контрольна комісія провірила книги, білянс, квіти і касу та знайшла все в найбільшім порядку. Тому Комісія вносить на уділення абсолюторії; п. Козланюк: Отвираю дискусію над звітами; — п. Ющишин І.: Се не випадково сталося, шо Голова Лугової Орґанізації почав від ідеольоґії т-ва. Бо від того яка ідеольоґія орґанізації залежить її розвиток. Я тепер говоритиму як педаґоґ. Маю 30 літ педаґоґічного досвіду. Де нема ясної думки, де нема волі до чину, там нема розвитку. Ми тепер опинилися в такому тяжкому положенні, в якому ми ще не були. Хто здає собі з того справу, тому віддих завмирає, бо бачить марево смерти, що загрожує нації. В таку тяжку хвилину, в часі загальної распрі й анархії, знайшлися люди, що не згубили віри в силу нації, в її конструктивні здібности. З такими думками виступили вони на арену і покликали до життя Лугову Орґанізацію, яка мимо здаздавалосяб непоборимих перешкод чужих та що найболючіше своїх, поступає вперед і здобуває собі помалу належне їй місце. Та дальший розвиток залежатиме від того, чи Провід Лугової Організації матиме певність, що його дрожання душі є нашими дрожаннями, що його думки є нашими думками. Прийміть пане Товаришу Голово запевнення, що ми були і є з Вами (грімкі оплески). Слідячи працю Проводу Лугової Орґанізації з боку, я завважив дві головні її риси: 1) передбачуючий розум, що каже: ходім шляхами духової й тілесної дисципліни і 2) незвичайну цивільну відвагу, прикмету в нас дуже рідку. Серед ненависти і загальної злоби наш Провід високо держить прапор конструктивної праці, впертости й ентузіязму. На Заході бачимо великі національні здвиги. Хто їх промотор, хто дав їм початок? Великі одиниці. Я вірю в той день, в котрім наша нація обеднається довкола наших провідників. Ми підемо за Вами туди, куди Ви, наші Провідники, нас поведете (оклики: Славно! Довготриваючі оплески). А тепер хотівби я спитати, які були причини розвязування Лугів; — д-р Дашкевич: В Лаврикові (равський повіт) розвязано 1 Луг й увязнено 5 членів старшини за протишкільні виступи; п. мґр. Жовнір: Забираючи голос в дискусії нехай кождий розкаже, як засновано Луг в його селі, як він працює, які труднощі в праці мав Луг і т. п. (Д. б.)

Золотий дощ

Роздаючи дрібніші подарунки в першім дні тягнення Державної Льотерії, фортуна зарезервувала найбільші зі своїх ласк на слідуючий день. Тому 12 квітня розщедрився ріг обильности і полився золотий дощ на голови щасливців, на котрих химерна богиня зволила кинути свій ласкавий погляд.

І — як то звичайно буває — зачали спадати спершу грубі каплі дощу. Отже: передовсім 300.000 злотих впало в одній з варшавських колектур. Одначе покупці щасливого льосу ч. 74.839 були мешканці провінції, а саме: п. Й. Н. з Дрогобича (пів льосу), пані Ст. Б. з Пйотркова і п. Ц. Р. з Олькуша (по четвертині).

Дещо менша, але сильна капля, вартости 100.000 зл. впала також в Варшаві на ч. 75.359. Половину виграної здобув п. А. Т. з Берестя н. Б. одну четвертину возний одної інституції, п. О., другу чегвертину — мешканець Шамотул в Познанщині.

Дві виграні по 50.000 зл. фортуна поділила між Варшаву (ч. 141.365) і Шлеськ (ч. 154.468). Знаний „щасниця“, власник цукорні при вул. Міденій, на котрого льос впала вже виграна 300.000 зл. в одній з попередних льотерій, се власник одної з четвертин. Другу набула панна Д., бюралістка, трету — дентист п. Л., четверту — п. Л., купець з вул. Зелізної. На Шлеську 50.000 зл. поділять між себе пп. А. Г. з Сімянович, Л. Б., скарбовий урядник з Рибника, пані Ф. Б. з Катовиць і п. М. К. з Леонович.

Так отже грубі каплі золотого дощу винесли разом пів міліона злотих. Після них сипнулися золотистою лявою дрібніші каплі, але і серед них найшлися деякі більшого калібру, вартости двацяти, пятнацяти, десяти, пяти і т. д. тисячів злотих. Підчас двох днів тягнення на більше як шість тисячів виграних впало загалом понад 2 міліони зл.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 3)

„Андрей“ на засланні

Нераз старий Лучка сукав собі в гадці, якби то покійний встали і вгледілися в те своє кохане село, в його душу... Поколілиб, закиби промовили:

— „Андрею, Андрею!... Чи ти знаєш, кому ти дзвониш?...“

Зійдеться бувало старий Лучка зі Сокирським, або з Панасюком тай хитають старими головами:

— „Лихе в нас твориться!.. Геть замотиличилася молодь і — пропаде...“

— „Не минеться Божа кара над селом...“

— „Коби нам хоч не довелося її дожити...“

Одначе — дожили її... і — пережили...

Війну в 1914 році!

IV.

З самого початку, як щойно на війну клалося, священика Барилевича вивезли з села. Казали тому, що дуже „були за московщиною“. Село лишилося без священика. Доки було можна, доїздили Вівківський священик.

Та прийшли москалі.

Найважливішою людиною в селі став Михайло Телевич, котрого московська влада назначила волосним („большим“) старостою. Інститут віддав йому заряд лісів і Телевич став верховодити і хозяйнувати на всі заставки. З біса хитрий, він знав везти москаля та ходити попід лад московським приставам і шандарам, які до нього безнастанно навідувалися і брали від нього язика за що хотіли. Тому всі його боялися і ніхто йому не противився. Що правда, то він на нікого в селі не насилав біди, ні чосу не завдавав, лиш лад заводив московський на горячу руч. І в сьому йому не дай Боже було спротивитися.

З пори як наш край займали Москалі не було в селі ніякої церковної відправи. Свойого священика не було; а з чужих ніхто не доїздив, бо Москалі заборонили. Небавки скликав Телевич село на раду до школи, в котрій без того не було ніякої науки. На нараді був також приявний якийсь „уездний“ старшина.

Люди посходилися, бо мусіли. Телевич перечитав „бумагу“, що московське начальство „печаливе“ за добро села вирішило прислати сюди священика, Леонтія Вяземського, котрий має небавки приїхати. Запитав, чи люди на те пристають. Всі згодилися, бо без Бога і церкви годі жити. Але бач ніхто не знав, який се священик: уніятський, чи православний. Хитрий Михайло про се ні чичирк! Що лиш після „голосування“, коли до слова зголосився той якийсь „уездний“, люди дорозумілися вже й довідалися, що той Леонтій Вяземський — православний батюшка. „Уездний старшина“ найперш визвірився на Австрію та її „наймитів“, себто на Українців, що посміли вивезти і запротерити такого благочестивого священика і „русского челавека“ як батюшку Барилевича і відгрожувався, що се їм так не минеться. Гнів „русского народу“ — казав — відплатить за се як слід, коли прийде свій час. Відтак вислављював Його Величність русского царя, під котрого єдинодержавним берлом зєдиняться — казав всі „русскі“ землі від Сяну по Ураль. Нарешті похвалив прилюдно такого діяльного і „русского“ старосту як наш Телевич, якого дбайливости і заходам маємо завдячити, що дістаємо до села батюшку. Та похвала не конче було до вподоби Телевичеви, котрий прикидався й у всьому любив триматися берегу. А тут враз шило вилізло з мішка, що се він старався за того батюшку! Та московському старшині губи не міг заткати. Старшина закінчив похвалою для села за те, що воно ніби самотужки забажало „русского“ православного священика, щоби „вернути“ ніби до прадідівської віри, а не лукавити і кривити душею „перед папськими супостатами“; хоч русскій цар — казав — нібито нікого не примушує до зміни віри і так буде, як село захоче...

Що лиш з тої похвали „уездного“ старшини село дізналося, що дістане православного батюшку! Телевич, хоч робив заходи, щоби того батюшку спровадити, перед ніким в селі з тим наперед не зрадився. Також дізналося село, що дістає того батюшку з „власної своєї волі“, на власне бажання, не — примусом; та що „русскій цар“ нікого не хоче „примушувати“ до зміни віри...

Послухали люди, знову похитали головами і — розійшлися...

(Дальше буде).

РЕЛІҐІЙНИЙ ТЕАТР

ПАСХАЛЬНА ДРАМА

Український „Оберамміргав“ в Городку.

Дня 15 квітня с. р. відбулася в Городку коло Львова девята з черги вистава „Пасхальної Драми“. Вперше виставлено її на Благовіщення в 1933 р. Того року виставили її 6 разів серед великого зацікавлення народу не тільки з Городка але й околиці. В 1934 р. виставили її вже 3 рази при битком наповненій салі.

Як прийшло до виставлення „Пасхальної Драми“ в Городку? Принуку до сего дав Ювілейний Рік 1933-ий, 1900-ліття смерти Ісуса Христа; о. д-р Ігнат Цегельський бачив „Passionsspiel” в Тиролі в місточку Intzingen ще в 1912 р. Він постановив уладити щось подібне в Городку. Тимбільше, що у нас є стара традиція в тій области. В 1630 р. Андрій Скульський видав у Львові „Вірші се є траґедія Хрістос Пасхон“. В 1631 р. була у Львові вистава „О муці Христовій“. Треба знати, що о. д-р Ігнат Цегельський створив в Городку аматорський гурток, котрий уладив вже такі релігійні вистави: „Вифлеємська ніч“, „Фабіоля“ і „Йосиф з Єгипту“. Після тих вистав о. Ц. приступив до підготовки „Пасхальної Драми“. Вибір впав на твір гімн. учителя д-ра Василя Левицького з Бережан п. з. „Пасхальна Драма“.[1])

Приготування до тої вистави тривали 2½ місяця. Треба було підібрати віруючих простодушних акторів, що перенялибся своїми ролями. Актори се майже самі городецькі ремісники і рільники, молоді господарі, хлопці та дівчата. Ролю Ісуса Христа грав столяр Евстахій Левкович, глибоко віруючий і свідомий патріот. Марія — Соня Яворська, абсольвентка торг. школи; Ангел — Евгенія Суха; Петро — Антін Левкович; Йоан — Децик, Юда та сатана — Микола Везденко, Каяфа — Роман Мельник, кравець, що пошив всі костюми. 47 роль виконало 27 акторів. Богато з них грало по дві ролі.

Музичну сторону опрацював студ. прав Володимир Андрушків. Він підібрав відповідні до тексту страстні пісні, великодні гласи і тропарі та згармонізував їх на смичкову орхестру. Він був і диригентом музики. Хором дириґував Евстахій Мельник. Декорації малював артист-маляр Бобинський. Характеризували студенти: Роман Ярош, Роман Стець і Вол. Андрушків. Інсценізував проф. д-р Петро Вересюк. Світляні ефекти виконав Андрій Мурин, суфлєрував Володимир Телюк. Крім 27 акторів помагало при тім ще 17 людей. Всі вони вложили дуже богато праці. Біблійні одяги та декорації коштували 750 зл. Вони виплатилися вже в 1933 р.

Перед першою виставою о. Цегельський виголосив спеціяльний відчит, в якім пояснив значіння релігійних містерій, їх історію і розвиток.

Вистава зачалася о год. 5·15 при битком набитій салі, переважно селянок і дітей з сусідних сіл. Було також трохи інтеліґенції з околиці. Мимо закликів в пресі і гарної погоди, зі Львова приїхали лише два представники української преси, „Нової Зорі“ й „Народної Справи“. На салі велика духота і гамір.

Музика грає увертуру. Хор співає за сценою „Христе Царю справедливий“. Підноситься занавіса і бачимо сцену в Гетсеманськім огороді. Ісус Христос клячить коло скали і просить Бога Отця, щоби відіймив від Него чашу горя. Приходить

Кінцева сцена з Тайної Вечери

Ангел і приносить чашу. Злий дух хоче скусити Ісуса, обіцяє Йому земне царство. Одначе Ісус випиває свою чашу і сатана зникає. Так виглядав прольоґ. — На початку І-го акту хор співає за сценою пісню „Всещедрий Боже“. Бачимо світлицю в домі Марії. Марія сидить і вишиває рушник. Предчуває своє горе але в покорі кориться волі Божій. Входить Йоан і заповідає прихід Ісуса з апостолами на свято пасхи. Відтак входять: Юда з мошонкою й апостоли. Вкінці входить Ісус з Петром. Після благословення Ісус миє ноги апостолам. Хор співає за сценою „Єгда славні ученици“. Відтак Ісус ломить хліб, дає апостолам, потім чашу вина. Притім натякає на зраду одного з апостолів. Апостоли занепокоєні питають: „А може я, Учителю?“ „Хто зі мною руку в сіль мачає, той зрадить мене!“ — В другім акті римські жовніри і жидівські єреї нараджуються якби увязнити Ісуса. Приходить Юда та обіцяє їм поцілунком видати Ісуса. На те надходять апостоли з Ісусом і співають „Осанна“. Юда цілує Ісуса. Спасителя увязнюють. Петро хоче боронити Ісуса і ранить мечем римського воїна, але Ісус каже Петрови сховати меч. Потім Петро тричі вирікається Спасителя. Виводять Ісуса і жовніри бичують Його немилосердно. — В третім акті Каяфа та інші єреї обговорюють справу Спасителя та радіють з його засуду на смерть. Жовніри ведуть Ісуса на смерть. Він паде під тягарем тяжкого хреста. Жовніри знов бють Ісуса. Жінки плачуть і голосять. Жовніри дають нести хрест Симонови з Кирені. Сумний похід йде дальше... По якімсь часі темніє. Зривається буря, бють громи, лискавиці роздирають пітьму. Все кругом паде: то землетрус. Він викликує великий перестрах серед Жидів. Вони моляться до Бога, щоби відвернув Свій гнів.

В четвертій дії бачимо римську сторожу, що стоїть коло гробу Христа. Надходять апостоли і співають „Благообразний Йосиф“. Сторожа проганяє їх. Нагло б€ ясність з гробу і паде плита, якою привалено гріб. Перестрашені жовніри втікають. По якімсь часі надходять Мироносиці та застають порожний гріб. Зачинають голосити але Ангел їх потішає вісткою про Христове Воскресення. Потім приходять: Марія, Йоан і Апостоли. Всі співають радісно „Христос Воскрес“. —

На закінчення відбувся живий образ, в якім брали участь всі актори.

Такий короткий зміст „Пасхальної Драми“. Вона написана мовою 17 ст. і бароковим віршом. Замість біблійної простоти—довжелезні тиради Ісуса, Марії, Апостолів, Каяфи, сатани і т. д. Мова жахлива, стиль штучний, високопарний. Іноді в повені фраз тяжко зрозуміти, про що йде мова. Чому не виправлено макаронічну мову? Чому режісер не скоротив довгі монольоґи? Автор „Пасхальної Драми“ має безперечно велику заслугу, що в сучаснім поколінню мабуть перший відновив стару традицію і навязав до сучасних західних подібних драм. Одначе коли пишеться річ, що повинна бути зрозуміла і приступна для всіх, тоді не тільки мова але і стиль мусять бути легкі. Чиж не краще ужити простої біблійної прози, такої поетичної, як силуватися на штудерний вірш мало поетичний... Текст „Пасхальної Драми“ викликує ряд застережень не тільки щодо форми але і змісту: пр. Чому наперед сцена в оливнім городі а потім Тайна Вечера? Чи не можна оминути аж двократного биття Ісуса на сцені? Вправді сільські люди мають сильні нерви, але пощо діти, жінки та нервові люди мають денервуватися на вид таких драстичних сцен?

Зате аматори грали надсподівано добре мимо невдячного тексту. На перший плян вибивалися: Христос, Йоан, Петро, Каяфа, Юда і сатана. Тяжку ролю Христа відіграв з великим відчуттям п. Е. Левкович. Тільки його чорна розхрістана перука зовсім не відповідала нашому поняттю Христа з ясним, русявим волоссям. Так представляють Ісуса у Відні, у Львові тай на образах. Найкраще і найбільше по біблійному виглядали Йоан і Петро. Дуже добре грав п. М. Везденко в ролях Юди і сатани, хоч його маска Юди була за слаба. Всі жіночі постаті грали дуже гарно свої ролі. Решта апостолів, жовніри, єреї і т. д. достосувалися удачно до цілости. Орхестра і хор вивязалися зовсім добре зі свого завдання та підносили значно релігійний настрій.

Публика 3 години слідила уважно за розвитком подій на сцені. Видно було, що вона глибоко переживала ту трагічну подію. Та оскільки булоб більше користи, колиб текст був більше зрозумілий! На всякий випадок „Пасхальна Драма“, відповідно поправлена щодо мови, заслугує на спопуляризування її на всіх наших сценах в цілім краю. Може хтось з наших драматурґів напише більше відповідну драму Господних Страстей? На всякий випадок наші ремісники та рільники в Городку коло Львова можуть бути горді, що їх місто перше в цілій Галичині виставило таку хосенну релігійну штуку і то виставило дуже добре. *І. С.*

Релігійне представлення

у львівськім Великім Театрі.

Львівський „Teatr dla Wszystkich“, в котрім грають безробітні актори, уладив у Львові за дозволом церковної влади „Tajemnice Mszy Świętej“, релігійну містерію Кальдерона в перерібці о. Новаковського. Простора саля Великого Театру наповнилася незвичайною публикою: монахи, монахині, священики, жінки (головно робітниці), діти і т. д. Не було звичайної театральної публики з середного стану.

На темній сцені бачимо вівтар з двома свічками. За сценою співає хор при супроводі орґанів. „Несвідомість“ (Niewiadomość) висловлює свої релігійні сумніви. „Мудрість“ обіцяє вияснити їй тайну Служби Божої. Входить священик і зачинає правити Сл. Божу. Надходить Адам і клячучи благає Бога відпустити йому

[1]) Д-р Василь Левицький, ур. 1882 р., ґеманіст. На підставі сучасних німецьких зразків і старих українських з 17 ст. взявся він до опрацювання „Пасхальної Драми“. Зміст її обговорив з бл. п. Епископом Боцяном і взяв від нього деякі думки. „Пасхальну Драму“ написав в 1920 р. В 1922 р. видав він „Український Вертеп“, в котрім як три царі виступають: кн. Володимир Великий, Ярослав Мудрий і гетьман Богдан Хмельницький. В 1927 р. видав він „Історію виховання і навчання“. В 1934 р. видав він „Чудо св. Миколая“. В рукописах має ще такі драми: „Дорошенкова мрія“, „Золоте весілля“ з 15 ст. і „Бусові руни“ з 4 ст.

первородний гріх. Входить: Мойсей з книгою Старого Завіту, відтак Йоан Хреститель, Йоан Євангелист, Жиди, погани. Всі вони представлені як звена в розвитку людського роду від Адама. Над престолом появляється Ісус Христос окружений двома ангелами. Він відпирає всі закиди Жидів і навертає Савла. Навернений Павло читає посланіє до Євреїв. Одначе представники жидівства не признають Христа. Зате навертається представник поганства. Помалу зникають всі. Священик кінчить Службу Божу і виходить. „Несвідомість“ зрозуміла тайну Служби Божої.

Львівські актори старалися відіграти доволі тяжкі ролі як могли найліпше. Одначе чогось бракувало. Може не всі перенялися ролями, не вжилися в них? Такі ролі як Христа і Йоана Євангелиста можуть грати лише глибоко віруючі люди. І тому городецькі ремісники і рільники відіграли їх щиріше від львівських акторів. Помисл правити в театрі Сл. Божу справді незвичайний і доволі сміливий.

Тому публика довго не могла до того призвичаїтися і не знала, як має поводитися в ріжних місцях Служби Божої. Люди оглядалися й не знали, що з собою робити.

Родичі бояться дітей

ПАТ доносить: Останні виступи провідників гітлерівської молоді в Німеччині викликують поважні застереження навіть в гітлерівській пресі. „National Zeitung“ стверджує, що навіть родичі-гітлерівці не хочуть посилати своїх дітей до організацій гітлерівської молоді, бо бояться, щоби тон, який там панує, не вплинув відемно на пошану молоді для старших. Держава і національний соціялізм, каже згаданий часопис, мають право зажадати від провідників гітлерівської молоді, щоби вони здержалися від нахабного тону.

Оплати в Суспільній Обезпечальні

за служниць у Львові.

Коли служниця бере 10 зол. місячно в готівці, тоді оплати будуть такі: За місяць I, II, IV, V, VII, VIII, X і XI 5.10 зол., а в місяцях III, VI, IX і XII 6.37 зол. При міс. платні 15 зол. в першій ґрупі місяців 5.61 зол., у другій 7.01, при платні 20 зол. 6.12 зол. і 7.64, при 25 зол. 6.63 і 8.28, при 30 зол. 7.14 і 8.92 зол., при 35 зол. 8.16 і 10.19, при 40 зол. 8.67 і 10.92 при 45 зол. 9.18 і 11.47 і при 50 зол. 9.69 і 12.10. До кождої платні Обезпечальня додає ще 30 зол. як рівновартість за мешкання і харч служниці. Ті оплати треба вплачувати найдальше до 10-го слідуючого місяця.

Лікарський фейлєтон

Як впливає весна

на людський орґанізм.

Весною людський орґанізм зачинає доповняти запаси життевої енергії, вичерпані зимою внаслідок ділання низької температури, недостачі соняшного світла та малої скількости вітамін в харчах. Зимою „проміні Дорна“, що витворюють вітаміни „Д“, майже не доходять до нас. Тому зимою діти ростуть дуже помалу. З весною людський орґанізм мусить змінити своє наставлення відповідно до нових обставин. Се відбувається постепенно і вимагає значного зусилля. Весняні соняшні проміні ладують наш орґанізм як акумулятор життевою енергією. Ролю провідників виконують веґетативні нерви. Внаслідок напруженої праці нерви сильно подражнені. Через те відчуваємо весною якийсь неозначений неспокій. Селяни кажуть, що „на весну зміняється кров“. Нові наукові досліди виявили, що справді в мікроскоповім образі крови весною наступає зміна. Збільшається значно число комірок крови, що поглощують еозину. Німецькі вчені називають се „біольоґічною весною“. Весна викликує в орґанізмі фізичні зміни, що мають вплив і на психічне життя. Людський орґанізм вимагає тоді доброго відживлювання і відпочинку. Майже всі народи обходять весною свята, получені з довшим відпочинком і обильним харчем. Часто переходять вони на жаль в обжирство і пиянство.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Комунікат

До Всечеснішого Духовенства

Роковини памятного, величного і небувалого в нашій історії свята Українська Молодь Христові повинні бути гідно відсвятковані в кожній нашій Парохії. В порозумінні з Установами, які займалися улаштованням того Свята і яким християнсько-католицьке виховання нашого Народу лежить на серці, Ґенеральний Інститут Католицької Акції подає одобрену Високопреосвященним Ординаріятом програму святкування тих Роковин, яка обійме два дні, себто: суботу 5-ого травня і неділю 6-ого травня б. р.

В навечеря Роковин, в суботу 5. V. б. р. проситься ввічливо Всечесніших Отців Парохів відправити окремий молебен та перевести сповідь своїх Парохіян. В неділю 6. V. б. р. півгодинне дзвонення в усі церковні дзвони попередить торжественну Службу Божу з відповідною Проповідю. В часі Служби Божої Вірні масово приступлять до Св. Причастя і відновлять приречення вірности Христові, зложене в минулому році.

Після Служби Божої відбудеться Процесія довкола Церкви, завершена вмурованням у стіну Храму пропамятної таблиці. Тогож дня після полудня відбудеться Молебен і евентуальне приняття нових членів К.А.У.М., — орґанізації, що є живим памятником величньої хвилини всенародного підйому Духа. В міру можности повинні в цей день відбутися також спеціяльні академії з рефератами та пописовими точками, як: вокальні і музичні продукції, відповідні театральні вистави, руханкові пописи молоді і т. п. Мистецькі пропамятні таблиці в прекрасному вигляді, виконані в теракоті, розрисовані українським орнаментом, прегарно розмальовані й облиті шкливом, що надаються і до вмурування в мурована стіну і до прикручення до стіни деревляної церкви, треба замовляти заздалегідь в Ґенеральнім Інституті Католицької Акції у Львові, Романовича 10, надсилаючи найдалі до дня 28. IV. (квітня) б. р. квоту (трицять пять) 35·00 зол., яка містить у собі кошти таблиці разом з пересилкою.

Повідомляємо заздалегідь, що можливе є розложення цеї суми на 3 рати з тим, що перша рата 15 зл. платна при замовленні, а дві по 10 зл. в одномісячних відступах часу від першої.

Богатші церкви, які схочуть вмурувати собі марморні, або металеві таблиці, можуть також замовити їх через Ґенеральний Інститут К. А., при чому ціна залежатиме від бажаного матеріялу, величини та мистецького виконання.

Зазначуємо, що замовлення на таблиці, які надійдуть після 28-го квітня б. р., не зможуть бути виконані до дня Свята, себто до 5. V. 1934 р.

З християнським привітом

ЗА

ҐЕНЕРАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ КАТОЛИЦЬКОЇ АКЦІЇ ГР.-КАТ. ГАЛИЦЬКОЇ ПРОВІНЦІЇ У ЛЬВОВІ

Др. Маркіян Дзерович в. р.
Президент.

Роман Гайдук в. р.
Директор.

Св. Отець приняв представниць 30 народів, що радять в Римі на міжнароднім конґресі Унії Католицьких Жіночих Союзів. Св. Отець висловив своє вдоволення з праць того конґресу і благословив делеґаток та їх наміри.

Торжественне перенесення мощів св. Івана Боска відбулося в Турині в Італії до монастиря ОО. Салезіян у Вальдокку. В процесії брало участь около 800.000 осіб. М. і. було 5 кардиналів, около 100 епископів, богато духовних і світських достойників. (КАП).

„Райхспост“, католицький віденський щоденник обходив недавно 40-ліття свого істнування. Св. Отець прислав своє благословенство для редакції „Райхспосту“.

Памятайте, що НАСІННЯ найлучше
городовини, господарських ростин, цвітів, конюшини, городниче приладдя, оригінальні швайцарські сонди до ратования худоби до набуття в
ГОСПОДАРСКІЙ ТОРГОВЛІ
Інж. Богдана ПОПОВИЧА
ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.
по найнищих цінах. Поради в сільсько-господарських справах безплатно. 2-2

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОЇ КОЛЬОНІЇ в Берліні зорганізовані в Українськім Національнім Обеднанні урядили на Великдень бр. святочні сходини з участю італійських і німецьких гостей.

НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ в Харкові вбили ударом ножа в шию визначного чекіста Ярого. Ярий вів слідство в справі харківської військової ґрупи українських „сепаратистів“.

СЕРЕД ЕНДЕКІВ (ВШЕХПОЛЯКІВ) наступив роздор. Частина варшавських молодих ендеків виступила з партії й заснувала нову п. н. „Obóz narodowo-radykalny“. Програма ендецьких сецесіоністів не богато відбігає від програми старої ендеції. В тій програмі м. і. сказано, що „ludność ruska і białoruska має мати повні горожанські права“. Одначе дальше сказано, що землю повинен мати лише польський хлоп. „Гарні“ хлопці ті молоді вшехполяки. І... льоґічні.

ОПОЗИЦІЙНА ПРЕСА в Польщі пише, що зміни в уряді Польщі наступлять аж по візиті в Варшаві французького міністра закордонних справ Барту.

СОВІТСЬКИЙ АМБАСАДОР В ПОЛЬЩІ Давтіян зложив візиту Президентови Р. П. Амбасадор і Президент Р.П. виголосили принагідні промови. Коли Давтіян входив на Замок, орхестра відограла гимн Інтернаціоналу...

ЖИДІВСЬКА „ХВІЛЯ“ полемізуючи з „Ділом“ м. і. пише: „Широкі українські круги настроєні антисемітськи, їх антисемітизм прибирає чимраз поважніші форми. Як причини антисемітизму „Хвіля“ подає: Всі ті антисемітські виступи се наслідок аґітації, веденої довгі літа. — Се типово поверховне очеркнення причин антисемітизму. Таке ставлення справи не причиниться до зменшення антисемітських настроїв. — Справі антисемітизму присвятимо в свій час цілий цикль статтей.

ПОЛЬСЬКО-ЧЕСЬКИЙ КОНФЛІКТ дальше заостроюється. Проявляється се навіть в спортових чесько-польських взаєминах. Польське мін-во загран. справ заборонило гру копаного мяча між дружинами польською і чеською.

КАРДИНАЛ УГОРЩИНИ Середі заборонив священикам мати якінебудь зносини з гітлерівським рухом.

МІЖ ВАТИКАНОМ І НІМЕЧЧИНОЮ ведуться переговори в справі виконання конкордату Німеччиною. Переговори стрічають великі труднощі. Появилися навіть поголоски про зірвання переговорів та відкликання нунція з Берліна. Одначе сі чутки неправдиві.

ФОН НАЙРАТ міністр загран. справ Німеччини заявив, що Німеччина рішучо відступає від засад автаркії (економічної самовистарчальности) і стремить до розбудови якнайтісніших торговельних взаємин зі своїми сусідами.

НІМЕЦЬКИЙ СУД в Кольонії засудив 64-літного катол. аббата Янзена на 6 міс. тюрми й замкнення в лічниці за те, що той сказав у зелізн. поїзді. „В Баварії посаджено в концентр. табор до 400 священиків“.

ТРОЦЬКИЙ потайки перед публикою але за дозволом французького правительства мешкає у Франції. Жандармерія не знала про дозвіл і відкривши се, донесла прокураторії. Розуміється, Троцький виказався правильним дозволом на побут... і далі підготовляє там вибух анархії.

ПРОФ. АЛЬБЕРТ БРАКМАН, головний директор пруського державного архіву, заявив на конґресі фільольоґів: „Цивілізацію на землях положених на схід від Німеччини створили не Словяни а північні племена: Вікінґи, Німці і Прусаки. Аж тепер удалося переконати Поляків, що схід все був німецький і такий остане“. Останне речення дає богато до думання над тим, до чого договорилися Німці з — сучасною Польщею.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА завмирає. Недавно перестала виходити „Фоссіше Цайтунґ“, а з днем 1. VII. перестане виходити „Дайтше Таґесцайтунґ“ і берл. „12-Ур-Блят“ зіллється з вечірним орґаном „8-Ур-Блят.“

ЗБРОЄННЯ НІМЕЧЧИНИ викликали занепокоєння також в Анґлії. В анґлійськім парляменті була в тій справі інтерпеляція. На неї відповів німецький уряд. Ся відповідь потверджує й узасаднює збільшення видатків на дозброєння Німеччини. В анґлійських урядових кругах ся відповідь викликала відемне вражіння і скріпила думку про потребу тіснішої співпраці Анґлії з Франціею.

ФРАНЦУЗЬКА ПРЕСА пише, що ґітлерівці приготовляють збройний наступ на Саарський басейн, коли у Франції зачнуться заворушення.

ПІД ВПЛИВОМ АҐІТАЦІЇ КОМУНІСТІВ у Франції зачалися страйки урядників на знак протесту проти обнижки платень.

МИЛА ДО ПРАННЯ
ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
ГОСПОДАРСЬКЕ ПРИЛАДДЯ

У ФРАНЦІЇ були криваві сутички між монархістами і комуністами. Погиб один комуніст і кількох ранено.

ГОЛЯНДСЬКА КНЯЖНА Юліяна заручилася з братом бельґійського короля.

КОРОЛЬ СІЯМУ з жінкою прибув до Парижа. Його витали дуже торжественно французькі власти.

МЕДОВІ МІСЯЦІ американсько-совітської „приязни” вже минули. В совітській пресі появляються статті про „американського безробітного, викиненого на вулицю” та інші „революційні” вісти. В американській пресі знов появляються численні вісти про скріплену комуністичну пропаґанду, котрою кермує... СталІн.

ДУЖЕ НЕПРИЄМНУ НЕСПОДІВАНКУ зробив Москві американський амбасадор Буліт. Він на предложення „товаришів”, щоб Америка увійшла з ними в тісніші торговельні взаємини (розуміється на кредит), просто з моста заявив, що це може статися тоді, коли большевики віддадуть 300 міл. довгу, затягненого в Америці урядом Керенського.

НА СПОКІЙНІМ ОКЕАНІ відбуваються великі маневри американської фльоти (100 воєнних кораблів) і 300 літаків. В них бере участь 35.000 людей. Маневри треватимуть місяць.

ПЕРСЬКИЙ ШАХ Різа-хан наказав перському конзулеви в Караші (Індія) переїхати в Шангай в характері конзуля в Китаю. Таким чином відновлено взаємини між Персією й Китаєм, зірвані тому 1.300 літ з причини, яку тепер годі устійнити.

ПРОВІДНИК РОСІЙСЬКИХ ФАШИСТІВ Возянський приїхав до Манджурії. Він має доручення зорґанізувати там білу російську армію. В разі потреби вона малаб воювати по стороні Японії. По зорґанізуванні російської еміґрації в Манджурії Возянський вибирається до Німеччини. (ПАТ).

ПЕРЕБІҐ КОРОНАЦІЇ цісаря Манджурії, яка відбулася 14 квітня б.р., передали радіем через Японію до Америки.

НАЧАЛЬНИК СВІТОВОЇ СІОНІСТИЧНОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ Зеліґ Бродецький заявив у промові в Єрусалимі, що положення Жидів постійно погіршується в цілім світі, навіть в тих краях, де Жиди мали досі повну свободу ділання.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить

НОВИНКИ

Греко-кат. епископ в Мункачі Преосв. Стойка зарядив був збірку на великодну паску для бідного населення. Зібрано 120.000 зл. і богато дарів в натураліях. За зібрані гроші куплено муку і роздано її між убоге населення.

Жінка і суспільність. На таку тему виголосив д-р Осип Назарук виклад на засіданні Генерального Інституту Католицької Акції у Львові. Той виклад зачнемо печатати в слідуючім числі „Нової Зорі“. Потому подамо зміст цікавої дискусії, яка відбулася по рефераті.

Львівська Шкільна Кураторія не признала ні одній школі в Бережанщині права української мови навчання. Також села Костенів і Прибин утратили те право, хоч там нема ні одного латинника. Селяни в декотрих селах реаґують на се в той спосіб, що впроваджують домашнє навчання.

Маґазин постелі Р. Джала. Львів, Хорущина 5, поручає: Ковдри, матераци, по найдешевших цінах. Перероблює ковдри по 5 злотих, матераци по 7 зл. 58—7—25

Конкурс на найгарнішу книжку. Українське Т-во Прихильників Книги в Празі уладжує анкету п. з. „20 найгарніших українських книжок за останніх 5 років (1928—1932)“ і другу анкету: „5 найгарніших українських книжок за останній 1933 р.“ „Найгарніша“ книжка значить: зовнішний вигляд, внутрішне оформлення, ілюстрації, папір, технічно-друкарське виконання, оправа і т. д. Praha XI. Londynska 76. Ukrajinsky Spolek Prátel Knihy w Praze.

ВАШЕ ОЧКО
Львів, Галицька ч. 1. ріг Ринку

В Станиславові відбудеться 22 квітня с. р. зїзд лікарів і ветеринарів станиславівської округи для заснування філії Українського Лікарського Т-ва. Зїзд відбудеться в салі Нар. Торговлі, вул. Собіського 24. Початок нарад о год. 10·30.

На Закарпатській Україні приготовляють великий зїзд українського жіноцтва, який має відбутися 27 і 28 травня біж. року.

Переклад поезій Шевченка пера Ф. Сологуба має вийти в Москві.

Модест Менцінський відспіває в Стокгольмі в радіо дня 28 квітня від год. 4—4·45 попол. ряд українських народних пісень.

Нові міста. До ряду міст піднесено отсі місточка: Щирець і Новий Яричів, пов. Львів, Янів, пов. Городок, Краківець, пов. Яворів, Чесанів, пов. Любачів, Баранів, пов. Тарнобжеґ, Радимно, пов. Ярослав, Дуклю, пов. Коросно, Глоґів і Канъчуґу, пов. Ряшів.

Постерунковий застрілив в часі утечі 23-літнього парубка Федька Мартиняка в Любіні Великім, пов. Городок. Його увязнили за вінець на могилі УСС підчас Великодних Свят.

На нашій Чорногорі польські спортовці задумують сего року вибудувати цілий ряд схоронищ.

А. Л. Толстая оповістила, що в Київі людоїдство стає загальне: увязнено за людоїдство 150 людей в тім однім місті.

На Вел. Україні увязнено 500 залізничників за саботажі і хабарництво.

Директорами лічниць на Закарпатті в Мукачеві і Севлюші іменовано 2-ох свідомих Українців.

Знак часу. На Гетьманських Валах у Львові дві бездомні родини, які усунено з помешкань за неплачення чиншів, розложили свою постіль і хотіли ночувати. В одній родині було 4, в другій 2 малих дітей. Тягарове авто відвезло ті родини разом з постілю до шупасових стацій при міській вязниці.

З голоду зімліла на вулиці у Львові служниця Марія Дроздовська. Коли її відчутили, сказала, що 3 дні не їла...

Еттінґера BALSAM на відтиски
усуває радикально без болю вперті нагнітки і згрубілі наскірки.
Склад і виріб
Аптика М. ЕТТІНҐЕРА
ЛЬВІВ, ПЛ. ҐОЛУХОВСЬКИХ

Яку освіту мають вшехпольські редактори, свідчить стаття п. з. „W U.S.A. kradną nawet jadowite żmije“, поміщена в „Курєрі Львовскім“ ч. 74 А. З тої статті виходить, що бразилійський вуж Boa constrictor се також їдовита змія... А з якою бутою вони виступають супроти української преси!..

Серед молодих ендеків, б. військових, в Кракові переведено численні ревізії й увязнення.

Шеста часть населення Польщі заражена сухотами. Польща се найбільше сухітлива країна в Европі. Так пише меморял визначних польських лікарів.

Страйк робітників кошикарського промислу вибух у Рудніку н. Сяном. Робітники домагаються підвищення платні, яка тепер виносить пересічно по 60 сот. від кошика і 16 до 18 зол. за вироблення кошикарської лози.

Серед напасників які побили професора варшавського університету М. Ґандельсмана, 3-ох було його учениками.

ТОАЛЄТОВІ МИЛА
КВІТОВА ВОДА НА ВАҐУ
КОСМЕТИЧНІ ВИРОБИ

Стіна розбираного гол. зелізн. двірця у Варшаві завалилася і убила одного робітника та 5 ранила. Причина — недбальство будівельної фірми.

За фальшування монет 1-золотових станиславівський суд засудив Ст. Камінського на 5 літ вязниці з позбавленням громадянських прав на 10 літ і Е. Маринька на 2 роки з позбавленням гром. прав на 5 літ.

Близько на міліон зл. натягнув державний скарб начальник тюрми в Серадзю Кароль Капусьціньский. Його увязнено.

У Львові увязнено шайку 12 фальшівників заграничних паспортів і слюбних метрик. Між увязненими є й оден урядник магістрату.

Безробітних умових робітників нараховує статистика в Польщі вже 170 тисяч. З того 130.000 зредукованих і 40.000 молодих людей, котрі по скінченні шкіл не могли знайти праці. Безробіття дальше росте... Міродатні чинники створили окрему комісію для дослідів причин безробіття і можливости його злаґіднення.

Жидівська „Хвіля“ напечатала статті Марка Правдзіца, в котрих автор застановляється над тим, чи мати Міцкевича була жидівського походження.

Коедукацію (спільне навчання і виховування хлопців і дівчат в школах) зносять в Австрії. Школи поділено на мужеські і жіночі.

Юрба у Франкфурті н. М. демонструвала проти супружа Жида Альфреда С. з Німкою. Поліція мусіла взяти новоженців в оборону, щоби охоронити їх перед побиттям юрбою.

Банкрoцтв в Німеччині було в січні с. р. 365, в грудні 1933 р. 185.

70-літний французький письменник Ромен Ролян скінчив тепер писати 7-ий том своєї величезної повісти „Очарована душа“. Ромен Ролян в останніх часах піддався большевицьким впливам, примкнув до III Інтернаціоналу. Згаданий останній том представляє час від 1914 року.

Кілько в світі масонів? Тепер є на цілім світі 120 великих льож масонів, 28.162 побічних льож і 5 міліонів масонів. Найбільше льож і масонів в Европі має Анґлія: 5.678 льож і 450.000 масонів. Німеччина має 638 льож і 80.000 масонів, Франція 690 льож і 60.000 членів, Італія 502 льож і 250.000 членів, але в Італії правительство їх викорінює з успіхом.

Від Адміністрації

Сего тижня висилаємо всім нашим П.Т. Післяплатникам осібні упімнення (виказ довгу), де буде зазначена залеглість по день 1 травня б.р. Тих П.Т. Післяплатників, що залягають з більшою квотою, **просимо сплачувати залеглість бодай більшими ратами,** бо в противному разі будемо змушені залеглости стягати.

Заграничним П.Т. Післяплатникам вишлемо упімнення з ч. 30 „Нової Зорі“, а залеглість випишемо **червонилом на опасці по лівій стороні вгорі.**

В Норвеґії величезна филя обірвала велику часть берега коло Аалєсунду при Сторфйорді. Погибло 40 осіб. Се найбільша того рода катастрофа, яку записали норвежські хроніки.

Швеція вислала 24 військових літаків, щоб докладно патролювати на півночі, чи не побачать там чужих таємничих літаків, про котрі свого часу доносила вся преса. Літаки вернули по довшій розвідці. Команда їх зложила звіт, що не бачила ніяких чужих літаків і припускає, що дотичні вісти були наслідком масової галюцинації.

Ревматизмови присвячено спеціяльну катедру університетську в місті Лідс (Анґлія).

В найбільшу шпіонську орґанізацію, про яку ми вже звідомляли, замішано 250 осіб. З того в слідчій французькій вязниці сидить уже 180 осіб, між ними полк. Дюмулен, котрий видав шпіонській орґанізації тайні виклади військової школи. Та орґанізація видала одній сусідній державі мобілізаційний плян паризької округи.

Поліційну академію покликав до життя анґлійський уряд. Вихованки сеї академії житимуть в люксусовім інтернаті.

Масове видання поезій Пушкіна вийшло в Москві з такою масою блудів, що просто не надається до ужитку, бо виходять нонсенси.

Виновників зелізничої катастрофи на шляху Москва—Казань засудили: 2 на кару смерти, 1 на 8 літ вязниці, одного на 6 л., а 2 на 3 роки.

Цікаву автобіографію російського історика С. Ф. Платонова, написану ним на кілька літ перед смертю, оповістив проф. Гетцш в „Zeitschrift für Osteuropäische Geschichte“, том 7, сшиток 4. Платонов був уроженцем нашого Чернигова, але з походження він Москвич (бабка його була Молдаванка).

Зріст числа безробітних в Америці здержано. Тепер в Америці нараховують 10.826.000 безробітних.

Італійський страйк вибух у фабриці шкір Тенцера на Ґабриелівці у Львові.

6 мілїонів невільників є ще тепер на світі, як пишуть анґлійські часописи.

ГУМОР. Поліційна хроніка: Апольонія Б. хотіла поповнити самоубийство з заведеної любови. До неї завізвали лікаря з Каси Хорих. Одначе її удалося спастися від смерти.

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 300.000 зл. на ч. 74839; — 100.000 зл. на ч. 75359; — 50.000 зл. на чч. 141365, 154468; — 20.000 зл. на чч. 138346, 75929, 102738; — 15.000 зл. на чч. 78591, 128760; — 10.000 зл. на чч. 100879, 144148; — 5.000 зл. на чч. 72038, 115673, 911, 65065; — 2.000 зл. на чч. 115680, 150955, 80862, 129098, 145149; — 1.000 зл. на чч. 88529, 17928, 18271, 38054, 74403, 78685, 52129, 114230, 116250, 140106, 147969, 39456, 46611, 77252, 96690, 103843, 111033, 136208; — 500 зл. на чч. 5123, 6590, 36842, 97541, 59356, 148637, 93014, 93068, 71753, 95449, 106814, 114859, 117741, 148707, 156699, 167905, 168656, 169413, 6007, 27523, 44700, 49775, 56536, 73763, 78392, 81051, 111191, 121249, 139065, 155500; — 400 зл. на чч. 140, 2080, 12638, 20720, 32413, 34491, 42045, 80706, 82477, 88119, 90830, 93920, 97265, 102352, 105633, 108698, 112902, 113727, 118123, 125045, 130791, 134795, 141525, 161177, 167670, 458, 6519, 16430, 30955, 41767, 17446, 50688, 59805, 62079, 68684, 70118, 70141, 72378, 81552, 91818, 108580, 105708, 108167, 116609, 121752, 138201, 139123, 140221, 142648, 151540, 159861, 161396, 167526, 168297, 59330.

БІРЖА

Ґроші: Амер. доляр в приватних оборотах 5·27 зл. Банк Польський платив за доляри 5·25—5·26. Золотий доляр 9·03—9·04 Канадійський доляр 5·26; 1 нім. марка 2·06; 100 фр. франків 35·00; 100 чеських корон 21·00 — 22·00; 1000 ромунських левів 40—42 зл.; 100 австр. шилінґів 98·00—99·00 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиська — льоко Львів

Пшениця двірська	18·50—18·75;	20·50—20·75
Пшениця збірна	17·00—17·25;	18·25—18·50
Жито двір.	13·75—14·00;	15·10 15·25
Ячмінь на мливо	10·50—10·75;	11·75—12·00
Овес двір.	10·00—10·50;	12·00—12·50
Овес селян.	9·50— 9·75;	11·50—11·75
Кукурудза	18·00—20·00;	—·— —·—
Гречка на мливо	18·00—19·00;	—·— —·—
Гречані крупи	35·00—37·00;	—·— —·—

Тенденція неодностайна.

Набіл: Маслосоюз платив 17.IV. за 1 кґ. масла дес. 3·30; за 1 л. молока 16 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за 1 копу яєць 2·40 — 2·50 зл. — Тенденція на масло, сметану і молоко удержана, на яйця знижкова.

Ціни битої птиці з птахомясарні „Маслосоюзу“ за 1 кґ. живої ваги, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Ґловацького 23);

Рід:	I-а кл.	II-а кл.
Кури	1·10	0·60
Качки	1·20	0·80
Індики	1·50	1.00

Пантарки за штуку 3·— зл.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. **Коци, матераци** по гуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **ВАНК,** Марійська пл. 6.

КІНА

АДРІЯ: Тайни дому поправи.
АТЛЯНТІК: Ескімо.
КАСІНО: Королева Христина (Ґрета Ґарбо).
КОПЕРНИК: *Я не ангел.*
МАРУСЕНЬКА: Серце волоцюги і ревія.
МІРАЖ: Пращання зі зброєю.
МУЗА: Дон Кіхот (Ф. Шаляпін).
ПАЛЯС: Пожежа над Волгою.
СТИЛЕВЕ: Парада резервістів і ревія.
УТІХА: Королева Драґа і ревія.

Всіх наших ВП. Передплатників і Читачів просимо по можности полагеджувати всі свої орудки у фірм, що оголошуються в „Новій Зорі“.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

Бувший лікар Полїкліники у Берліні

Стоматольоґ-дентист

Др. Степан Дмоховський

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Рентґен. Прецизійна техніка дентистична.

71—3—20

Адв. Др. А. Е. ХИЛЯК

відкрив в **ЖОВКВІ**

адвокатську канцелярію при вулиці МІЦКЕВИЧА 3 („Колейовій“), в домі 74 п. рад. Фіша. 2—2

Лїкар-Дентист

М. Юнґфер Берґерова

(давніше Порадня Дентистична)

ЛЬВІВ, ВУЛ. ҐАЛИЦЬКА Ч. 20/I.

94 **ЦІНИ НИЗЬКІ.** 2—8

Найлучші **РАДІОАПАРАТИ** поручає Робітня **ЯНА ҐІРШІНҐА** 67—2—2

EKRAVOX

Львів, ул. Ліндого ч. 10.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Ґрафія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 22 квітня 1934. Ч. 28 (726).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Діточі садки Рідної Школи

Кожде село повинно заснувати в себе дитячий садок на час пільних робіт. Ті громади, що задумують у себе вести дитячі садки, нехай негайно повідомлять про се приналежний Повітовий Кружок „Рідної Школи". Повітові Кружки „Рідної Школи" зладять виказ громад своєї области, які сего року орґанізують у себе дитячі садки, зазначивши, чи і на котру громаду є вже намічена виховниця (і хто саме) та кілько виховниць (для котрих громад) ще треба й перешлють ті викази до Головної Управи „Рідної Школи" найдальше до кінця квітня 1934. Після того Головна Управа „Рідної Школи" прийме до відома всі намічені громадами виховниці та приділить їх тим громадам, що їх ще не мають.

Головна причина крізи в Польщі

„Бунт Млодих", один з найлучше редаґованих часописів в Польщі, в статейці п. з.: „Господарські недискреції" м. і. подає: Господарка картелів і монополів показує свое обличча з одної табельки. Ось ціни ріжних продуктів в процентах, коли приняти ціни з 1928 за сто.

	СІЧЕНЬ				
	1930	1931	1932	1933	1934
Селянські продукти	75.7	56.1	49.6	39,9	38.1
Заграничні промислові сирівці	79.9	55.3	43.2	41.4	47.6
Сирівці нескартелізовані	88.0	69.5	56.5	48.5	51.9
Сирівці скартелізовані	108.7	108.7	107.7	102.6	90.9

Додаймо до сего ціни в процентах монополевих виробів. Коли приймемо 1927 рік за 100, то будемо мати в січні 1932 р. — 122.5, в січні 1933 — 102.1. Ся табелька ясніше ніж якінебуть доказування малює причину нужди рільника і консумента, та що за тим йде причини низького стану консумції і високого стану безробіття.

Так виглядає українізація...

Товариші русифікують український правопис.

З Москви доносять: Окрема фільольоґічна комісія покликана совітською владою на Україні для сконтролювання російсько-українського словаря рішила знов змінити український правопис. Буква „ґ" має бути усунена з правопису, бо на думку комісії в українській мові повинно бути тільки „г" на російський взірець. Наслідком сеї постанови в словарі виданім Академією Наук мають змінити понад 300 слів! Ся комісія має опрацювати дальші проекти змін українського правопису в напрямі зближення з російською мовою.— Отже ті з наших уніфікаторів, що пропаґують приняття харківського правопису, повинні для послідовности пропаґувати тепер сей новий змінений правопис і взагалі всі ті майбутні зміни, які наближать і вкінці зіллють нашу літературну мову з російською...

Або Камчатка або Аляска

Червоні товариші відчувають не відтепер, що їх владі прийде кінець, отже стараються бодай в уяві представити собі, що мають союзників на життя і смерть. Вже Ленін говорив, що Японію можна розсварити з Америкою, коли подарується Америці Камчатку. Та від того часу по сей день уплило вже богато води, одначе Америка не палиться до того дарунку. Отже товариші впали на зовсім новий помисл: переконали якогось американського буржуя, що в разі війни між Японією й СССР Японія захопить — Аляску! І той буржуй голосить се тепер в Америці. Розуміється, він не годен пояснити, нащо Японії Аляски, котра віддалена від місця будучих боїв між СССР і Японією на тисячі км. І нащо Японії здобувати Аляску якраз тоді коли матиме війну з СССР. Та ціла „імпреза" доказує лиш одно: що товариші так бояться Японців, що придумують найбільше карколомні ситуації, аби бодай в уяві потішити себе, що разом з ними стане до боротьби проти Японії ще якась сила. Та після всякої правдоподібности Америка не дурна без потреби мішатися в боротьбу між СССР і Японією, яка назріває на Далекому Сході.

Японський протекторат над Китаєм

З Шангаю доносять: Сюди приїхала ґрупа міжнародних банкирів з предложенням грошевої позички для Китаю. Представник Японії запротестував, що до сеї позичкової ґрупи капіталістів не запрошено Японців. Одночасно Японія предложила Китаєві від себе позичку в заміну за тривалий китайсько-японський союз. Одночасно японська дипльоматія зазначила чужим капіталістам, що останнє слово у взаєминах Китаю з заграницею належиться Японії, бо вона має силу „запевнити порядок" на Далекім Сході. Така заява се спроба Японії створити незамаскований протекторат над Китаєм. Се випливає з теперішного укладу сил в Азії.

Кріза в пивнім промислі

Паризька преса доносить: Европейські пивовари тратять весь східний ринок, відки їх випирають японські конкуренти. З Індії та з Єгипту вже їх виперли. Японці варять своє пиво з рижу і продають його три і пів разів дешевше ніж европейське. Розуміється, такої конкуренції европейські пивовари не годні видержати.

Злодій заснув під канапою

В Станиславові був такий випадок: Один мистець витриха вліз до помешкання родини підчас її неприявности. Він взяв з собою фляшку з хльороформом, щоби заспати тих, котрих хотів обікрасти. Злодій вліз під канапу і чекав на господарів. Одначе фляшка розбилася і хльороформ заспав — самого злодія. Коли господарі вернули в ночи, почули голосний хропіт під канапою і запах хльороформу. Засвітили світло і побачили непрошеного гостя. Дали знати сусідам і на поліцію. Поліція заопікувалася жертвою, що сама зловилася.

ВІД ВИСОТИ ОЩАДНОСТЕЙ

відданих до вжитку українським економічним установам, залежить наша економічна самовистарчальність і незалежність. Тому складайте свої ощадности в Кооперативному Банку

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Українська Жінко!

У велику хвилину — в пядесятьліття Твоїх орґанізованих змаганьзвертаємося до Тебе, де Ти не жилаб і кличемо Тебе на велике Свято! Тебе, громадянко Західніх Українських Земель: Галичини, Волині, Полісся, Буковини, Бесарабії й Підкарпаття, що в незвичайно важких умовах крок за кроком розбудовуєш національне життя. Тебе, страднице-еміґрантко, що мусіла покинути Батьківщину, яка кривавиться під російсько-більшовицькою кормигою та серед злиднів і холоду чужини не тратиш віри в перемогу, готуючись до неї працею й орґанізацією. Тебе, Українко Зєдинених Держав Америки, Канади, Бразилії й Арґентини, що навіть як горожанка далеких багатих країн не забуваєш за Рідний Край та передаєш своїм дітям любов до нього й тугу за ним. І Тебе, Українко Зеленого Клину, яка на далекому Сході свідчиш про снагу і стихійну експанзію Нації.

Тільки Тебе, мученице, жінко Великої України, не буде між нами. Перед Твоїм горем і силою духа ми клонимо голови в глибокій пошані.

У Станиславові, де тому 50 літ з почину Наталії Кобринської, піонірки українського жіночого руху, основано перше українське жіноче товариство, відбудеться в днях 23—27 червня 1934 р. Український Жіночий Конґрес. Скликуємо його не тільки для перегляду пройденого шляху 50-літньої праці та для пошанування тих, котрі його промостили: наради Конґресу охоплять всі ділянки громадської праці та зясують відношення українського жіноцтва до всіх важливих питань національного життя. Конґрес вкаже українській жінці її ролю в змаганнях нації. Він усвідомить нам нашу велику відповідальність перед народом як громадянок і матерей нових українських поколінь. А разом з тим він пригадає всему громадянству, що для виповнення своїх великих завдань українська жінка мусить користуватися серед власного суспільства повною рівноправністю на всіх ділянках життя та впливом на його формування.

У відповідальний час великого народнього лихоліття ми кинемо гасло непохитної віри в невмируще сили нації. Серед трагічного поділу національного орґанізму кількома кордонами ми, українські жінки, дамо доказ живої єдности Нації. Серед жахливого орґанізаційного й ідеологічного розбиття громадянства внутрі дамо приклад підпорядкування всіх розбіжностей наших думок і інтересів вимогам Найвищого Національного Ідеалу! Український Жіночий Конґрес буде мірилом національної свідомости, громадянської зрілости й орґанізованости українського жіноцтва.

У глибокому переконані, що задумане діло випаде якнайкраще, кличемо все у-

українське зорґанізоване жіноцтво до участи в Конґресі.

ПОЧЕСНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЧОГО КОНҐРЕСУ:

Почесні члени Союзу Українок: *Марія Білецька, Ольга Кобилянська, Уляна Кравченко, Софія Русова, Герміна Шухевичева.* Співосновниця першого жіночого Т-ва: *Іванна Остерман.* Співробітниці першого Жіночого Альманаху: *Климентина Попович-Боярська, Михайлина Рошкевич-Іванцева, Ольга Рошкевич-Озаркевичева, Сидора Навроцька-Палієва.* Президія Краєвого Т-ва „Союз Українок“ у Львові: *Мілєна Рудницька,* голова; *Анна Палій,* заст. голови; *Ірена Лунева,* секретарка: *Марія Колтунюкова,* скарбничка. Діловий Комітет Українського Жіночого Конґресу: *Евгенія Макарушкова* голова; *Марія Білякова* заст. голови; *Олена Федак-Шепарович,* секретарка. Члени: *Ірина Бонковська, Евгенія Вербицька, Ірина Ґургулівна, Наталія Дорошенко, Олена Залізняк, Олена Кисілевська, Ольга Кміцикевичева, Олена Кульчицька, Ярослава Музикова, Софія Олесницька, Ірина Макух-Павликовська, Кекилія Палій'в, Марія Струтинська, Евгенія Храплива, Ольга Ціпановська.*

Примітка Ред. „Н. Зорі“: В сій відозві представниць нашого інтеліґентного жіноцтва бракує очевидно глибшої нотки про основи всякої моральної сили, яку дає тільки віра й релігія. Мимо того містимо ту відозву з прихильности до жіночого руху взагалі і в тій надії, що на самім конґресі наших жінок щиро зазвенить те, що повинно зазвеніти вже в відозві. Зрештою президія „Союзу Українок“ вже прирекла публично, що вже першого дня Конґресу відбудеться Служба Божа. — Отже Конґрес зачнеться з Богом.

Австрійські катол. жінки

в справі освіти і виховання дівчат.

Католицькі жіночі орґанізації в Австрії внесли меморіял до міністерства освіти. В нім намітили напрямні для виховання й освіти католицьких дівчат. Головне завдання виховання — пишуть вони — має формування катол. на ціли жіночої особистости. Жіночі школи повинні мати жіночий провід і жіночі учительські сили. Треба покликати Жіночу Раду з дорадним голосом при міністерстві освіти. Співпраця жінок в культурній роботі дуже важна для піднесення суспільности. Жінки домагаються: Дитячі садки підчинити жіночому католицькому проводови; народні та середні школи повинні приготовляти дівчат до життєвих завдань і виховувати до правдивого материнства; коедукацію треба усунути, особливо по містах; для тих дівчат, що не мають змоги кінчити середних шкіл, треба створити окремі кляси, в котрих головну увагу треба присвятити науці домашнього господарства. Між 14 і 18 роком повинні всі дівчата перейти обовязково доповняючі курси, де пізналиб обовязки жінки супроти релігії, дому і суспільности. Жіночі середні школи мають завдання приготовляти талановитих дівчат до університетів, але після строгого добору. В усіх жіночих школах треба завести науку про домашне господарство, материнство, плекання дітей, педаґоґіку і дитячу психольоґію. Щоби жінки мали відповідний вплив на жіноче шкільництво, треба, щоб інспекторами жіночих шкіл стали жінки.

Супроти теперішних тяжких і неправильних життєвих обставин жінка не все може піти за своїм властивим покликанням і здобути звязане з ним матеріяльне забезпечення: Отже тому вона з природи річи управнена здобувати собі становище також в інших відповідних фахах. (Проф. Шпіраго: „Наука про обичаї“).

Памятайте про позичку для „Рідної Школи“ і про діточі садки!

ЖІНКА І СУСПІЛЬНІСТЬ

Реферат дра Осипа Назарука, виголошений на засіданні Ґенерального Інституту Католицької Акції у Львові дня 13 квітня 1934 р.

ЗМІСТ: Про помішання понять „громадянство“ і „суспільність“. — На чім полягає усуспільнення і яка ціль суспільности. — Три теорії про ціль суспільности: індивідуалістична, колективістична та католицька. — Значіння жінки в суспільности і для суспільности. — Становище жінки в підставовій клітині суспільности. — Наслідки занархізування родинного життя для нації. — Чому Галичан лекше орґанізувати ніж Наддніпрянців. — Хто вносить незгоду в дім, мужчина чи жінка? — Що найбільше відпихає мужчин від дому? — Ріжні ґрупи жінок у їх відношенні до Церкви і суспільности: атеїстки, індиферентки і побожні. — Чому атеїсток не люблять не лише віруючі мужчини але й атеїсти. — Як виглядає найбільша ґрупа байдужних жінок. — Побожні і „побожні“. — Суспільне значіння жіночих монаших орґанізацій. — Чому неможливий дійсний звязок між нерелігійною інтеліґенцією та релігійним народом і які наслідки того. — Про головні услівя підготовки жінок до участи в публичнім життю. — Причини хосенности жінок в публичнім життю. — До чого жінки лучше надаються ніж мужчини. — Що виказала практика в анґльосаських краях. — Жіноча тактовність і почуття відповідальности за долю суспільности часто перевищає мужеську. — Небезпека, яка тепер загрожує українському народови. — Становище жінки в інших народів і в нас. — Коли українська жінка буде в силі виконати своє дуже відповідальне і тяжке завдання?

Передовсім підчеркну, що хибно булоб говорити „Жінка і громадянство”, як у нас часто говорять і пишуть. А хибно тому, бо громадянство значить в українській мові приналежність до певної, точно означеної громади. Се найсильніший звязок з громадою, хоч від мешкання в тій громаді не залежить. Ще гірший хаос вводять в нашу мову ті, що мішають поняття „громадянський” і „громадський”.

Отже тут буде мова про жінку і суспільність.

В тій ціли треба наперед сказати, що розуміємо під словом „суспільність”.

Поняття „суспільність” обіймає дуже ріжнородні взаїмовідношення між людьми, від таких слабих і переходових та одноразових як спільна їзда в однім возі почавши, на таких міцних як держава і Церква скінчивши. Кожде з тих безчисленних взаїмовідношень має інакший зміст та інакшу вартість, залежно від того, що головно становить те взаїмовідношення: звязок крови, чи особиста симпатія, спільне виховання і спільна культура, чи спільна доля, реальне спільне посідання й інтерес, чи спільно намічені ідеальні ціли і змагання, менша або більша свідомість одиниць даної суспільної ґрупи, чи брак свідомости і т. д. без кінця. Одиниця належить до великої скількости ріжних суспільних звязків — свідомо і несвідомо. Вона член родини, громади, Церкви, держави, раси, людства, забавового кружка, культурної, наукової, запомогової орґанізації, війська, шпиталю, суду, криміналу, розбійничої шайки і т. д. Все те ріжні нормальні й ненормальні суспільні орґанізації та прояви, котрі разом складаються на поняття суспільности з комбінаціями без числа — без числа в дослівнім того слова значінні. Значна часть тих комбінацій повстає без огляду на інтереси одиниць.

Кождому з тих суспільних звязків може одиниця присвятити все своє життя і всі свої сили, від найлучших звязків почавши, на найгірших скінчивши. Розуміється, злих орґанізацій не можна міряти тою мірою, що добрі орґанізації, хоч всі вони — прояви суспільного життя: без суспільности їх не булоб. І в кождому з тих суспільних звязків буває якийсь авторитет, від хвилевого і слабого почавши, на трівкім і сильнім скінчивши. Зовсім припадково зібрані купи людей, котрі не мають між собою взагалі ніякого звязку, до суспільних ґруп у властивім того слова значінні не належать.

Зі всіх суспільних установ найсильніші три: 1) родина, 2) держава, 3) Церква. Кожда з них має інакше призначіння та всі вони сперті на волі Божій. При тім не треба забувати, що від часу французької революції цілість суспільніх звязків і ґруп, котрі не належать до державних установ і орґанізацій, виступають супроти держави як щось окреме — якраз під іменем суспільности.

Річ вельми характеристична й поучаюча, що якраз в державній орґанізації, котру модерна суспільна думка відокремляє від усіх інших орґанізацій і до певної міри протиставить їм, — жінка має розмірно найменше значіння.

Всяке усуспільнення полягає на вродженій людям натурі. Вже Арістотель влучно запримітив, що чоловік се „дзоон політікон”. На тім самім становищі стоїть найбільший суспільний теоретик і учитель католицької Церкви Тома з Аквіну і його школа. Вони слушно добачують докази на те, що суспільність полягає на вродженій людям натурі, вже в діточім і молодечім віці людей, а саме в тім, що тоді всі люди необхідно потребують допомоги старших так під оглядом тілесним як і духовим. Якби не було людської суспільности, діти вигинулиб. Се одна з засадничих ріжниць між звірятами і людьми, що звірята можуть появлятися на світ також в стані майже повного заосмотрення у все, що їм до життя потрібне, а люди в такім стані ніколи не появляються, тільки безумовно потребують помочи старших і мусять під їх доглядом вправляти свої природні дані, бо інакше стають неспосібні до життя. І власне тому властива суспільність, кермована свідомою інтеліґенцією, можлива тільки у людей, — коли звірята, навіть ті що мають дивно докладну орґанізацію, керуються інстинктом, а богато ґатунків звірят живе або одинцем або тільки в отарах, котрі засадничо ріжняться від людської суспільности, головно тим, що не передають слідуючим поколінням свідомо свого досвіду: тому й поступ у них неможливий. Улиї пчіл і муравлиська мурашок були таксамо зорґанізовані тому десятки тисяч літ як і тепер, вони замітно не зміняються, коли орґанізації людського роду переходять дуже великі зміни.

Що більше! Навіть родина й держава, котрих потреба очевидно вроджена людям, залежать щодо свого оснування в кождім конкретнім випадку від людської волі: бо можна женитися й виходити заміж, а можна того не робити, можна хотіти оснувати свою державу, а можна й не хотіти. Розуміється, можна обі ті установи, родину й державу, культивувати й удуховнювати, а можна їх держати на страшнім, майже звірячім рівні внутрішного жертя і розбишацтва, аж поки не розваляться.

Яка ціль суспільности? Про се є три ґрупи теорій. Одна ґрупа, індивідуалістична, каже, що направду ніякої „суспільности” нема, вона істнує тільки в наших думках. Та оскільки суспільність є, — кажуть інші теоретики тої ґрупи, — то має служити одиниці. Права, які суспільність має супроти одиниць, се тільки асекураційні премії, себто це заплата за ті користи, які суспільність дає одиницям: в потребі обороняє їх і їх майно, розсуджує їх спори і т. п. Друга ґрупа теорій — колективістична. Вона стоїть якраз на противнім становищі і вчить, що одиниця не має ніякого значіння, вона тільки продукт суспільности, вона в суспільности приблизно те, що морщинка на великій филі океану, хвилево треваюча відміна й експонент свого ґатунку. Не суспільність є для одиниці, але одиниця для суспільности. То значить, що одиниця не має своєї вартости і можна її все і всюди без скрупулів посвячувати для інтересів суспільности.

Тут представлені ті теорії в їх найвиразніших, крайних формах. Ті погляди на суспільність мали велике значіння також в життєвій практиці, бо ними руководилися цілі народи й культури. Особливо в своїй молодости майже кождий нарід, чи радше майже кожда культура має сильно переважаючі колективістичні погляди на взаїмовідношення суспільности й одиниці. Се видно виразно в історії обидвох клясичних народів, Греків і Римлян. Побіда індивідуалістичних поглядів

йде в парі з їх розкладом. Середновіччя під впливом християнства доводить до оригінальної синтези обидвох теорій в практичнім життю, та в нових часах його світогляд розсаджують індивідуалістичні погляди. В найновіших часах знов бачимо побіду колективістичних теорій: большевизм, фашизм, гітлеризм.

Католицький світогляд не приймає ні одної ні другої з тих теорій. Крайности індивідуалістичних теорій, котрі вчать, що суспільність „властиво” не істнує хіба в людських думках — противорічать самі собі і здоровим очам та здоровому розумови, бо кожда думаюча людина бачить суспільність і її реальне істнування та висліди її збірної праці: вони засадничо ріжняться від вислідів праці одиниць, навіть найбільше сильних і найбільше ґеніяльних. Суспільність се очевидна й реальна сила, котра ріжниться від одиниці не тільки числом і котрої не бачить хіба хоробливий ум, або нарочно „настроєний” на оригінальничання. Кожда суспільність має свою індивідуальність, окремі ціли й окремі завдання, менше або більше усвідомлені. І якраз від усвідомлення тих цілей залежить головно можливість створення й вироблення дисципліни, конечної й необхідної для осягнення збірних цілей. В тім якраз вага теорій: вони не тільки спонука до ділання в практиці, але без теорій неможливе переведення ніякого діла, закроєного на більшу міру і на довший час.

З другої знов сторони католицький світогляд високо цінить вартість кождої людської одиниці, бо кожда сотворена на образ і подобу Божу і кожда має безсмертну душу. Отже сей світогляд не може згодитися на нехтування одиниці. Після нього одиниця мусить мати певну свободу розвитку і певні права, яких суспільности й державі не вільно відбирати в одиниць, бо інакше людство замінилосяб у безвольну череду невольників, як се й діється вже нпр. в большевії. Католицький світогляд признає, що одиниця має обовязки супроти суспільности, але не признає суспільности права поневолювати одиницю. Він каже, що обидві висше згадані теорії, індивідуалістичну й колективістичну, можна вдержати в рамах певної синтези, коли відкинеться крайности обидвох тих теорій. Суспільність се не механізм, але своєрідний орґанізм, в котрім кождий його член має свої завдання й обовязки, але й свої права та свободи, відповідно до своєї праці і значіння тої праці. Суспільність се не діло припадків ані вислід ділання механічних законів, тільки виплив закономірности, створеної понадсвітовим розумом, котрий сотворив також чоловіка. Кожде відхилення від споконвічних постанов того Божого розуму доводить все до прикрих наслідків для одиниць і цілих суспільностей, а в разі упертого спротиву Божій закономірности доводить нехибно до передвчасної смерти навіть наймогутніші народи і культури.

Все, що досі сказане про одиниць в відношенні до суспільности, може відноситися і до мужчини і до жінки. А тепер перейдемо до того, що відноситься спеціяльно до жінки або бодай в більшій мірі до жінки ніж до мужчини.

* * *

Жінка хоч рівновартна з мужчиною має для суспільности і в суспільности інакше значіння ніж мужчина. Пригляньмося жінці в ріжних областях її діяльности.

Найважніше становище має жінка в родині. А родина се корінь людського роду, се перший, природний і найсильніший завязок всякої суспільности, се насіння племени, народу, раси і держави. Родина має основне значіння для всіх без виїмку родів суспільних звязків не тільки під оглядом чисто фізичним, тілесним, як дійсне насіння, з котрого виростають безчисленні ряди людей, що заповняють всі суспільні орґанізації від найменшої до найбільшої. Рівно велике значіння родини під оглядом духовим і культурним: бо в тій найменшій з суспільних форм життя витворюються немов в реторті взірці взаемин між людьми взагалі й потому ті взірці переходять немов в кров і кість цілої суспільности, стаючи тим психічним підложжам, тим ґрунтом, на котрім дана суспільність може або не може змагати до висших форм життя. Річ зовсім ясна, що не може давати добрих взірців співжиття така родина, в якій діти видять, як батько за волосся тягає і бє маму, а мама, що видреться з рук пяного батька і втече через пліт на сусідське обістя, обкидує відти їх батька останними лайками й видумками. Не може давати добрих взірців співжиття також така родина, в якій вправді нема аж таких поганих бійок і лайок, але люди тижнями до себе не говорять і стараються в менше галасливий та зате нераз ще успішніший спосіб зробити пекло з дому, як се дуже поучаючо описував наш священик, о. Осташевський дня 8-го лютого 1934 р., на загальних зборах Т-ва ім. св. Андрея у Львові. Він проголосив правдиве спостереження, що наша суспільність тому занархізована, бо занархізоване родинне життя. І тому, що в богатьох випадках український дім се пекло, отже й пекло є в тій суспільности: в ній дуже тяжко жити і з успіхом працювати. Тай деж може бути інакше там, де родичі не дбають про дітей, де діти ждуть на смерть родичів, щоб забрати по них майно, де сварки, бійки й ненависть — буденні явища. В суспільности, де так виглядає пересічна родина в народі (а чи в інтеліґенції лучше, се ще питання), головні її прояви мусять бути на всіх областях: інтриґанство, ненависть, незгода, хороблива амбіція й меґальоманія та як вислід того всего — неймовірна слабість такого „народу”. Бо і якже можна вимагати чи хочби тільки сподіватися якоїнебудь пошани для авторитету й обовязку від людей, котрі ніколи в своїм життю не пошанували навіть свого рідного батька ні матери, що їх на світ привели і викормили. А пошанувати не дуже могли тому, бо хто себе сам не шанує, того не шанують також інші, навіть його власні діти. Таке вже природне правило всіх часів і культур і на те нема іншого способу як уважати на те зелізне правило.

І так між загалом Українців витворюється оден тип, що при сякім такім виконуванні обовязків дасться вдержати лише двома способами: буком і голодом. Ніяка лагідність такого типа не зміняє на ліпше, тільки на гірше, бо коли з ним зглядно поводитися, то його претенсіональність і зухвалість росте і разом з тим росте його занедбування в виконуванні обовязків. Хто займав становища в ріжних українських установах, де мав нагоду обсервувати більшу скількість наших людей при збірній праці, той мусить признати, що такий тип доволі в нас часто лучається, хоч розуміється є й інакші люди. Нема сумніву, що головні риси такого типу походять вже з родинного дому, часами з родинної вулиці, бо й вона має свій вплив.

Все те пояснює також факт, що такий український анархічний і претенсіональний тип буде дуже примірно й обовязково поводитися під командою чужого чоловіка. В тім рішає не тільки те, що чужі, під команду котрих попаде такий тип, розпоряджають звичайно силою і що від них такий тип не сподівається пощади в разі невиконування обовязків ані навіть не має ґрунту з виглядом на успішне риття. Тут рішає також підсвідома або й несвідома пошана для чужого, котрий звичайно походить з оточення, в якім родинні відносини більше упорядковані.

Такі появи можна спостерігати навіть там, де панує засадничий погляд, що родина повинна бути нерозривна.

А щож доперва говорити про типи людей, які виростають серед суспільностей, де подружжа уважають виключно установою для упримнення собі життя і де розводи се така звичайна собі річ, що розведені потому навіть сходяться з собою на всяких приняттях і забавах і взаїмно відвідують себе, живучи з іншими. Як виглядає загал людей, що виростають в такій атмосфері, нехай покаже отся ілюстрація з життя нашої еміґрації за морем. Як відомо, на перифериях кождого народу найвиразніше показується тип його культури й орґанізаційної сили, як рух колеса найвиразніше видно не в його середині, тільки на його краю. Отже в Америці істнують тільки орґанізації Українців, котрі походять з давної Австро-Угорщини, хоч є там також тисячі наших наддніпрянських еміґрантів. Автор сих стрічок сам робив спроби дати їм допомогу в створенні власної орґанізації, а саме наклонював з успіхом галицьку орґанізацію, щоб відступила їм даром опалений і освітлений льокаль, де вони моглиб сходитися. Та ніщо з того не вийшло. Між Галичанами чуються вони чужі і з малими виїмками не горнуться до галицьких орґанізацій, а своїх власних також не творять. Деж причина появи того дивного факту? Думаю, що на те складається більше причин, але головна то атмосфера, винесена з рідних домів, з семї, котра не має в собі нерозривної основи.

Купуй корисно!

отсе підстава добре веденого господарства. Знайдеш доскоиалий, повновартісний напиток на снідання і підвечірок коли

КУПИШ

„Ovomaltyn“ - у

одиноку вітамінову поживу.

Можна всюди набути від 2 зол. за пушку.

Річ ясна, що такий елемент взагалі тяжше орґанізувати.

Та кромі загальних, що так скажу історичних причин такого стану, в яких одиниці, котрі тепер живуть, нічого не винні, є також причини, такого стану, які можна скоро усунути. На те треба усвідомити собі ті причини і зорґанізованим способом попрацювати над їх усуненням. А що се за причини?

Нема сумніву, що мужчина більше виходить з дому і більше стикається з зовнішним світом ніж жінка. І тому він вносить з правила більше причин до незгоди і распрі вдома ніж ззовні вносить їх жінка. Се не значить, що жінки безгрішні або що вони не вносять в дім руїни, але з правила вони менше злі ніж мужчини. Доказують се такі очевидні факти, — знані зі всіх країв, — що жінок все більше в церквах ніж мужчин і тому жінок все менше в криміналах. Та з другої сторони не можна забувати того, що коли мужчини не держаться домів, то значна часть вини того по стороні жінок, котрі не вміють зробити домів на тілько приємними, щоб їх чоловіки не розволочувалися. І так мужчин—у тих домах, з котрих вони втікають — відпихає від їх власних домів передовсім нечистота й непорядок, що в них панують. Не можна дуже дивуватися мужчині, коли йому часом на вид нехлюйного стола, на котрім йому заставлять обід, зробиться недобре і він возьме шапку на голову тай іде їсти до ресторану або до корчми. Там зустрінеться не все з приличним товариством і так зачинається нераз упадок мужчини, його марнотратство часу і грошей, словом — руїна дому. Переводить ту руїну мужчина, але товчок до тої руїни часто дає жінка. Очевидно, не кожда, а навіть та, що таке викликає, не робить того зла нарочно, тільки звичайно поступає так тому, бо її не навчили від вчасної молодости ні коло себе ходити як треба, ні кімнати естетично прибрати, ні порядно зварити чи доглянути варення. Особливож важна річ вміти одягатися також вдома, не тільки для вулиці і для балю. Навіть коли жінка на баль поза домом одягається як найкрасше, а вдома перед чоловіком обірвана і нехарапутна, то вона не може бути приемна і вже самим своїм виглядом вистрашує з дому всіх, і свого чоловіка і своїх дітей, з котрих згодом робляться такі самі волоцюги як їх тато і з тих самих причин.

Се викрут, говорити: „Я не маю часу порядно накрити стіл.” Бо його навіть не треба властиво „накривати” в повнім

того слова значінні, аби було приємно посидіти при нім: вистарчить, коли оден його край застелиться нпр. рушником перед обідом, і вже інакше виглядає. Чоловік оцінює високо вже саму добру волю в напрямі чистоти й естетики і в домі панує тоді атмосфера мила і згідлива. Про се треба рішучо, часто і безперервно поучувати також жінок з народа в цілім краю, бо тим способом внесемо в доми наших людей більше згідливости і взаїмної любови та вибачливости. Коли жінка нехлюйна і недбала, то нарешті урветься терпець навіть терпеливому мужчині, коли він мужчина, а не митка. Словом, перша і головна причина прикрого стану в домах нашого народа і всіх наслідків того прикрого стану се брак відповідного виховання дівчат на будучих господинь, жінок і матерей.

Друга причина того прикрого стану се невідповідне відношення значної скількости жінок до Церкви. Під сим оглядом можна зауважити три ґрупи жінок.

Одна ґрупа жінок, що зле відноситься до Церкви, се та ґрупа, котру заагітовано до безбожности. Таких жінок пізнати вже на перший погляд: в них звичайно дуже скоро затирається всяка жіноча мягкість і делікатність, рухи їх стають тверді і кантисті, вони роблять відпихаюче враження ще заки зачали говорити. Стверджують се не тільки побожні люди, але й атеїсти, коли з ними говорити в чотири очі і коли вони не потребують критися зі своїми поміченнями. Річ вельми поучаюча, що коли побожні мужчини не люблять жінок атеїсток, то таксамо і може ще гірше не люблять їх мужчини атеїсти. Вони мають звичайно правдивий респект перед дійсно побожною жінкою, бо добачують в такій жінці характер. Стають супроти неї непорадні й тільки руками розводять. Але не можна сказати, щоб їм була неприємна та їх непорадність супроти віруючої жінки (розуміється, з виїмком напівбожевільних рабіятів, котрі піняться з лютости). Ще більше непорадні невіруючі батьки супроти своїх віруючих доньок. Річ ясна, що невіруюча ґрупа жінок не може причинитися до поправи життя в народі ні під оглядом моральним, ні під оглядом родинним, бо та ґрупа жінок тільки погіршує і без неї невідрадний стан.

Друга ґрупа жінок се індиферентки або жінки байдужні до віри і Церкви. Вони під певним оглядом ще гірші ніж зовсім безбожні жінки. А гірші вони тим, що коли з горячих атеїсток можуть колись бути щиро віруючі жінки, то з байдужих кльоців і колод ні Церква, ні большевицька революція, ні нація, ні родина, ні взагалі ніяка установа й ніякий рух користи мати не буде. Відсоток таких жінок дуже великий, та його можна зменшити відповідною пропаґандою й відповідно поставленою жіночою орґанізацією. Бо на світі нема нічого постійно трівкого, до змінчивих річей належать також характери цілих ґруп населення, цілих кляс і народів. Треба тільки витревало попрацювати над зміною і вона буде осягнена. Та в тій ціли треба собі наперед усвідомити який теперішний стан і які причини того стану, потому треба намітити плян праці і розуміється треба той плян дуже завзято переводити в життя, а добрі наслідки напевно покажуться. Та покищо той фактичний стан страшний.

Якже виглядає та найбільша ґрупа жінок? Вона дуже ріжноманітна в причинах і вигляді, але має одну засадничу рису: нічим не переймається. Вона навіть до Церкви ходить, але не з внутрішної потреби, тільки з потреби зовнішної: або тому щоби в церкві показатися в новій сукні на злість своїм знакомим, або щоби при виході з церкви побачитися зі своїм хлопцем, або просто з нудьги чи зі звичаю. Се та духово сіра маса цокотух (в одягах вона звичайно сороката), в руках котрої ніколи не побачите ні книжечки до молитви, ні ґазети. В тім очевидно не тільки їх вина, але й тих, котрі мають обовязок систематично дбати про поширення релиґійного письменства і ні ротом ні пальцем в тій справі не рушать, тільки постійно тяжко нарікають, що мовляв „нарід недобрий.“ Головно через крайне занедбання всякої праці над народом той тип індиферентних дуже поширений і серед інтеліґенції і серед народа. Ясно, що з таким типом людей не можна нічого ні вибороти ні вдержати, поки його не змінимо. А такі байдужні жінки виховують на таких самих байдужників і мужчин, бо витворюють атмосферу байдужности до всего. Се головна основа гнилі нашого родинного й публичного життя: маю під тим на думці не тільки байдужих жінок але й байдужих мужчин, котрих як не більше ніж байдужих жінок, то певно не менше. Від них поправи родинного життя таксамо трудно очікувати як і політичного, літературного або економічного.

Третя ґрупа жінок се жінки побожні. Вони держать кождий нарід. Та є між ними ріжні роди жінок, а з них оден гірший для родинного життя від обидвох попередних. Таку „побожну“ знаменито представив Стефаник у своїй новелі під заголовком „Побожна“. Прийде з церкви і таку проповідь до чоловіка зачинає: „Стоїть у церкві як баран недорізаний. Інші ґазди як ґазди а він такий зателепаний як колера. Одного лумера не знаеш, що ксьондз казав на казанню. Станеш насеред церкви як сновида...“ І т. д. без кінця аж поки не спровокує чоловіка до побоїв і скандалу на все село. Та правду сказавши — і сей тип „побожної“ ще не належить до найгірших, бо є ще „кращі.“ А саме ті, що вдома не попрячуть, дітям їсти не дадуть, а по церквах бігають. Такі жінки не тільки не сповняють своїх обовязків, але ще й відстрашують людей від Церкви й ширять згіршення.

Отсі три типи жінок ослаблюють суспільність, згл. не дають їй скріпитися[1]).

Перша ґрупа жінок, атеїсток, чисельно найменша, отже вона з природи річи не може мати дуже великого впливу. Важніші дві другі ґрупи, на котрі в напрямі усуспільнення може мати вплив передовсім духовенство, так у проповідях, коли ті проповіди розумні і не скучні, як і при сповідальниці. До певної міри ще більший вплив ніж священики можуть мати на жіноцтво й на дівчат жіночі монаші й напів монаші орґанізації. Тому се така важна річ, щоби панни з наших інтеліґентних домів вступали до монастирів і приносили з себе велику жертву Богу між іншим також в ціли виховання своєї нації. І чим менше ми маємо підмоги від держави для нашого національного виховання, тим у нас важніші такі монаші саможертви. Скількість їх можна скріпити в суспільности витворенням відповідної атмосфери, що так скажу відповідного підсоня, в якім виростають такі гарні і дуже хосенні квіти.

Річ ясна, що се може статися тільки тоді, коли також інтеліґенція нашої суспільности буде перенята глибокою релиґійністю, котра взагалі становить підставу кождої спільноти, що заслугує назву суспільности. Бо не даром каже Трельч:

„Ohne Einheit der Weltanschauung gibt es überhaupt keinen gesellschaftlichen Zusammenhang“.[2])

Отже коли інтеліґенція безбожна або байдужна, а народ релиґійний або бодай в значній части релиґійний, то не може бути й мови про якусь суспільну звязь між ними: се вже тільки розкинені члени, що колись творили одну цілість. І тому вони неминучо засуджені на те, щоби стати погноєм сильніших релиґійно суспільностей. Бо нерелиґійних суспільностей історія взагалі не знає а те, що бачимо в СССР, закінчиться очевидно небувалим скріпленням релиґійної віри в будучій Росії, або Росії взагалі не стане. (Д. б.)

[1]) Позитивною ґрупою побожних жінок, котра держить всяку суспільність, тут не займаємося, як при оглядании недужого не займаємося тими частинами його тіла, котрі у нього ще здорові. Про добрих звичайно мало говорять.

[2]) „Без єдности світогляду нема взагалі ніякого суспільного звязку“.

Жінка завдячує християнству своє теперішне поважане становище в суспільности (Проф. Шпіраго: „Наука про обичаї“).

Все що дешеве — гниле!

Зажалував 10 зл. — заплатив 50.

Часописні хроніки не зазначують дрібних поліційних протоколів і тому читачі часописів не звертають уваги на одну область, в котрій щоденно списують в Польщі сотні поліційних протоколів, і в котрій щоденно сотки несвідомих горожан платять великі кари не менше 50-ти злотих і навіть попадають в тюрму часом на довший час.

Се купно на вулиці контрабандних запальничок.

Се діеться таким чином: До прохожого підходить якийнебудь обірванець і отвираючи жменю показує блискучу річ зі словами:

— „Дешево продам нову запальничку — в магазині 10 злотих, в мене 2 злотих!“

Заохочений дешевизною прохожий бере річ і платить гроші. Обірванець моментально скривається, часто не видавши решти, коли прохожий припадком не мав дрібних. Така трансакція в більшости випадків не проходить мимо очей поліції або акцизних урядників-контрольорів і в висліді довірчивий прохожий, котрого годі інакше назвати як дурнем, терпить і матеріяльно і морально.

А коли в однім випадку на кілька, як згадано вище, трансакція прохожого з проступником-контрабандистом і пройде мимо очей поліції, то всеж таки перший буде покараний за свою легкодушність, бо вже за деякий час він викидає геть всунену йому запальничку, яка майже все зіпсута або зовсім нездатна. Ш.

Друга нарада

в справі обєднання українських театральних дружин.

4) Дир. О. Стадник говорив дальше: Коли найдеться фінансова підстава, тоді витаю таку ідею обєднання театрів. Друга справа: Треба підпирати той театр, що найліпше просперує; — радн. Дрималик: Я застерігаюся проти такого ставлення справи, що Кураторія нібито хоче осягнути якусь матеряльну або хочби моральну користь. Ми піднялися сего діла безінтересовно і виключно для добра театральної справи. Колиб навіть деякі театри, хочби се був і театр ім. Тобілевича, відсунилися від сеї справи, ми дальше будемо продовжати розпочате діло;—п. Блавацький: Се, що скажу тепер, буде сказано не в імені театру „Заграва“, але говоритиму як український актор і громадянин. Пан директор Стадник поставив справу так, що вперед мовляв давайте гроші, а тоді будемо вже реформувати. Се становище наскрізь хибне. Великі діла, великі переміни довершувалися не в першу чергу матеріяльними засобами але ентузіязмом. Коли не було ентузіязму для справи, то мимо матеріяльних засобів вона провалювалася. Таксамо і тут, коли не буде ентузіязму до начатого діла, то не буде підпертя громадянства, не буде гроша, бо не буде довіря громадянства. Ми молоді актори віримо, що начате діло доведемо до кінця і громадянство нас матеріяльно підіпре, коли бачитиме в нас ентузіязм і перші висліди праці; — радн. Дрималик: Вже 24 бесідники говорили досі і ми вже маємо погляд, що кожна ґрупа думає про обгорювану справу. Кожда з тих театральних ґруп нехай нам дасть спис своїх працівників, ми частину з них приймемо; — п. Карабіневич: А що ви зробите з тими, що їх не приймуть до С.Д.У.Т.М. — радн. Дрималик: Котрих приняти в члени С.Д.У.Т.М., про се рішатимемо спільно з управами поодиноких театральних ґруп. В прииманні будемо руководитися виключно добром театральної справи. Не приймемо лише тих, що на сцені найшлися припадково і працюють на ній не довго; вони як молоді можуть собі шукати праці деінде. На се нема ради. Всюди редукують. Всюди, нераз і старші люди, мусять кидатися по редукції на інші фахи;—дир. О. Стадник: Я дуже радо належавби до Союзу Діячів

Від Адміністрації „Нової Зорі”

Сего тижня вислали ми всім нашим П.Т. Післяплатникам осібні упімнення (виказ довгу), де зазначили залеглість по день 1 травня б.р. Тих П.Т. Післяплатників, що залягають з більшою квотою, **просимо сплачувати залеглість бодай більшими ратами,** бо в противному разі будемо змушені залеглости стягати.

Заграничним П.Т. Післяплатникам вишлемо упімнення з ч. 30 „Нової Зорі“, а залеглість випишемо **червонилом на опасці по лівій стороні вгорі.**

Українського Театрального Мистецтва, але він якось за широко понятий, в склад його членів входять також люди, котрі з театром не мають нічого спільного; — радн. Дрималик: На се така рада: Вступити в члени С.Д.У.Т.М. і перевести на загальних зборах сего товариства таку зміну статуту, яка більше відповідалаб фаховій орґанізації акторів. Ззовні товариства ніяких змін перевести не дасться. Дуже важна справа обезпечення акторів в суспільній обезпечальні. Працедавець мусить зголосити акторів до обезпечальні, бо інакше грозять великими карами. Треба над тим добре застановитися, хто в нас буде працедавець, хто обовязаний зголошувати і хто матеріяльно відповідає заточне плачення складок. Президент м. Львова Дрояновський обіцяв з фондів магістрату 10.000 зл. для наших театрів. — Відтак радник Дрималик відчитав прочі точки правильника УСТ. До них не зголошувано ніяких змін, з виїмком останньої, щоби на резервовий фонд управа кождого театру відпроваджувала до Кураторії не 5% каси вистав, але 2%. — Радн. Дрималик закінчив нараду словами: Ми скінчили читати правильник. Розходимося в згоді. Кожда театральна ґрупа нехай скличе своїх членів. Побажання кождої з ґруп просимо предложити Кураторії на письмі найдалі до кінця березня. Тоді останнього березня зійдемося ще раз і справу остаточно вирішимо; — дир. Осип. Стадник: Мимо місцями острішої дискусії розходимося в згоді з наміром довести начате діло до кінця; — радн. Дрималик: Дякую Паням і Панам за ласкаву участя і ще раз пригадую, щоби до 31 березня поодинокі театральні ґрупи представили на письмі свої домагання в обговорюваній нами справі.

Не буде такої вади, що не малаб на себе своєї власної кари. (Тома Кемпійський).

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Висвячення наших нових священників. *(Допис з Риму).* Дня 24 і 25 березня б.р. відбулися в Семинарі Св. Йосафата в Римі свячення девятнацятьох питомців сего Папського Інституту. Свячень уділив Преосв. Діонізій Няраді, крижевацький Епископ. Дня 24 березня, в часі тихої Сл. Божої одержали піддіяконські свячення слідуючі питомці: Михайлищук Дмитро, Сярок Станислав Йосафат, Ґрат Станислав Андрій, Івахів Павло, Оришкевич Олександер з львівської Епархії, Шмондюк Йосаф з філядельфійської Епархії: Піпік Іван, Кічінко Петро Павло з пітсбурської Епархії; Гуменюк Василь, Шумей Василь з канадийської Епархії; Ханейко Володимир з Бразилії.

В Цвітну Неділю, дня 25 березня відбулася торжественна Архіерейська Сл. Божа, в часі котрої Ексц. Діонізій Няраді уділив діяконських та священичих свячень 8 питомцям Сем. Св. Йосафата й одному Білорусинові питомцеві „Руссікум”. Ось імена новопоставлених діяконів і священиків:

Діякони: Сильвестер Кіш, Володимир Ванчик — з крижевецької Епархії, Всеволод Іван Дурбак — з львівської Епархії; Михайло Боберський, Ярослав Лев Пеленський — з філядельфільської Епархії.

Священики: Григорій Гаецький — зі станиславівської Епархії; Іван Фіфік, Стефан Ґулович — з пітсбурської Епархії. Усі питомці Семинаря Св. Йосафата. Новопоставлений священик з „Руссікум” Білорусин, Козма Найлович.

Співлітурґізуючими були: Впр. о. Консультор П. Кандюк ЧСВВ, та Впр. о. Де Режі, ректор „Руссікум”.

По Службі Божій відбувся спільний обід. В нім взяли участь запрошені достойні гості: Преосв. Діонізій Няраді, Преосв. Теофіль Матуляніс, Впр. ОО: Юліян Ґронський, Ап. Адміністратор Сибірі, о. Архім. Діонізій Ткачук ЧСВВ, о. Конзультор П. Кандюк ЧСВВ., та о. секр. Заячківський ЧСВВ. — В часі обіду був ряд тоастів; між іншими промовив Преосв. Теофіль Матуляніс. У своїй промові оповідав про страшні реліґійні переслідування в СССР, що їх переживають в першу чергу католицькі священики та кат. вірні. Його слова зробили глибоке враження: се говорив Епископ-ісповідник, що сам перейшов страшні переживання у большевицьких тюрмах СССР, звідки недавно вернув. Впр. о. Ґронський, також бувший вязень у большевицьких тюрмах, взивав нововисвячених питомців до ревної апостольської та передовсім місійної праці. На його обличчі видні ще сліди великого зденервування. Постава, рухи, уклад лиця — все те вказує на сильне переденервування вчорашнього вязня Соловок, що перейшов тяжкі терпіння. Останній промовив Преосв. Діонізій Няраді. Щирими, гарячими, повними любови словами висказав свої побажання для нововисвячених питомців. Між іншим підніс, що сама назва семинаря: „Св. Йосафата” вказує, що ідея, праця, стремління Св. Йосафата мають виповнити програму священиків-елевів сего Інституту, яким особливо опікується Св. Отець Пій XI, котрого покровительство спочиває у руках Св. Священомученика Йосафата. По обіді відбулася спільна фотоґрафія.

На всіх зібраних велике враження зробили достойні особи Преосв. Теофіля й о. Юліяна Ґронського. Преосв. Теофіль Матуляніс, Еп. титул. Матреґи, уродився 1873 р. в Литві. Іменований Епископом—помічником Апост. Адм. Ленінґраді 8. XII. 1928 р. — Переслідуваний за віру сидів в тюрмі від 1923 — 1926 р., та від 1929 — 1933 р. В жовтні 1933 р. звільнили його большевики з тюрми й виміняли за большевицьких вязнів з Литви.

Впр. о. Юліян Ґронський уродився в Литві 1877 р. — Студії покінчив в Петроґраді; священиком став 1903 р. По довшій праці професора теольоґії, 1917 р. став деканом в Томську на Сибірі. 1. XI. 1926. іменований Ап. Адміністратором Сибірі, попав у реліґійну ненависть большевиків. 1931 р. запроторено його в тюрму на Соловках, звідки увільнено його 16 березня б. р. виміною за большевицького аґента, арештованого в Литві.

У всьому, що чинш, що думаєш, ти повинен так триматися, ніби ще сьогодня маєш умерти. (Тома Кемпійський).

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 4)

„Андрей” на засланні

„Печаливу“ руку „русского“ царя й уряду вже на собі чули. А то кождого, на кого лиш був підзір, що тримає або тримав з „Просвітою“, кликали до „уєзду“, допитували і — „радили“ залишити всілякі мазепинські „зделки“... Приходив і до старого Лучки якийсь московський вивідач, мовляв — донесено начальству, що Лучка юртує проти батюшки і проти Телевича, хоч сам Телевич те заперечив. Треба було зсунутися з глуздів, щоби в такому часі, коли доля і життя людини висіли на волосочку, коли брат не довіряв братові, чоловік жінці, бевкнути щось непотрібне. Москалі мали хмару своїх розвідчиків і до всіх прискіпалися, на кого їм донесено, що до війни не був за Москвою.

Ледви відбулася та славетна рада в селі, на котрій люди дізналися, що до села має приїхати російський батюшка, як одного ранку пішла по селу чутка, що батюшка вже є. Привіз його вчасним ранком не хто інший а Телевич. Приїхав батюшка сам, без сімї, і поселився у Таньки, котрій ще небіщик Пашкевич купив гарне домівство, недалеко селитьби Телевичів. Тая Танька мала сина, котрого вивчила на священика, бо мала відки брати і ложити на нього. Небіщик Пашкевич лишив їй на те добрий гріш. Танчин син теж приятелював з тим московським батюшкою, котрий приїздив до нашого священика. А коли край захопили москалі, він мельком перестриб на московське православіє. І ще тим чванився! Телевич з ним приставав і від нього набирався гадок і порад.

— „Він священик — казав — і знає краще за нас, де справедлива правда, в католиків чи у православних, а коли він не нагадуючись переступив на православіє, що нам думати“...

Були такі, що їм се вистачало, аби совість заспокоїти. Ті, махаючи рукою, що це все одно, — мовляв, Бог всюди один, — давали себе перетягнути на православія без труду. Та всетаки велика частина нашого народу мовчала, але не переходила. І зразу „русскій“ цар дійсно не настоював і не примушував. І ніхто сего не робив — зразу.

Говорили, що коли батюшка в селі обудеться, буде ще одно голосування... Тимчасом людям торочено всякі теревені. Що сей батюшка лиш тимчасом, заки вернуть до села наші Барилевич, інші знов балакали, що батюшка вже тут на все залишиться, що сам так говорив... Всілякі нісенітниці люди собі нишком шушукали до уха... Бо голосно — то мовчали... аякже...

Щоби вбитися в славу у батюшки і начальства, загадав Телевич приймити батюшку через лад і на Рождество Богородиці, коли була заповіджена перша відправа, зготовити йому „парадний прийом“ перед церквою. З інститутського ліса казав навезти чатиння і гиль кілько захотів, казав ним замаїти цілу церкву і дзвіницю, через котру веде вхід на церковний цвинтар і в тому вході приладив для батюшки таку парадну браму як для якого владики. Доконче хотів, щоби котрий з сідоголових поселян витав московського батюшку при тій брамі хлібом-сіллю, бо се буде „показніше“ визирати і зробить нам — казав — в начальстві добру славу... Коли ж ніхто не похочував за те взятися, Телевич прийшов спонукати старого Лучку.

Одначе Лучка не дав себе ні заманити, ні наполохати. Хоч Телевич покликувався на самого начальника „уєзду“, котрий сказав, що хто противний православію, все одно що противний цареві; хто не православний, казав, той не „русскій“, а мазепинець! Лучка замітив, що не всі „русскі“ православні і не всі православні — русскі. Адже й католиками є всякі народи. Що інше віра, що інше — цар і вірність цареві. Можна бути католиком і — цареві вірним. Телевич заперечив. Казав, що се „крута бесіда“ таких, що тримають з папістами і наводив, що інші села скрізь, доброхіть попереходили „на прадідівську віру“ нібито православну. І в нас, казав, не булоби з тим ділом ніякої мороки, як щоби „поганці“ нашого священика не вивезли.

(Дальше буде).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Релігійні концерти у Відні

Iohannes-Passion, Matthäus-Passion, Musikalische Weihestunde im Stephansdom.

Відень здавен-давна славився як музичний центр Европи. Тут жили і працювали музики й композитори такої міри, як Гайдн, Шуберт, Шуман, Ліст, Моцарт, Бетовен, Мендельсон, Штравс і богато інших. Кождий композитор, музик, співак, що хоче бодай трохи вибитися, не може оминути Відня. Щорічно перед Великоднем музичні т-ва, яких тут богато, уладжують релігійні концерти, що мають вже свою славу.

І так Gesellschaft der Musikfreunde in Wien (що істнує вже 122 літ) уладило 14 березня с. р. в прегарній золотистій салі Музичного Т-ва (Grosser Musikvereinssaal) Johannes-Passion Йогана Себастіяна Баха. Се епічно-драматичне музичне зображення Господніх Страстей на підставі Євангелія Йоана. Сольоспіви (речитативи й арії), діяльоґи, хори, орхестра, орґани чергуються з собою та творять одну гармонійну цілість. Виконавцями соль були: Ґ. Ганн (баритон), А. Реслєр (тенор) Й. Мановарда (бас), А. Мерц-Туннер (сопран). Ґ. Рінґер (альт), найкращі сили віденської опери. Здається найтяжша голосова партія Євангелиста випала найкраще. Скорий речитатив, наглі переходи вимагають від співака не лише доброго опанування партії, але й певного володіння голосом. Тенор Andreas v. Rösler вивязався дійсно гарно зі своєї ролі Євангелиста легким (bell canto) голосом. Мов виточені плили слова з його уст по виповненій салі. Широким скалею і повним металічним баритоном відспівав партію Ісуса Христа Georg Hann. Короткі але сильні слова Спасителя звеніли в ухах ще довго після концерту. Інші сольові партії стояли також на високому рівні. Чудові хорали у виконанні величезного хору (коло 200 людей) робили глибоке враження. Одначе за сильні сопрани брали верх над всіми іншими голосами та приглушували їх. У віденських хорах відчувається взагалі брак басів в нашому понятті. Смичкова орхестра (Die Wiener Symphoniker), зложена з около 100 людей, грала весь час зразково, так як вміє грати тільки віденська орхестра. Крім орґанів були також інструменти мало уживані, прим. віоля да ґамба, віоля д'аморе, бассо континуо та інші. Ансамблем орудував диригент Освальд Кабаста, директор віденського радія, один з найкращих диригентів Відня. Цілість робила незабутне враження.

Akademischer Orchesterverein in Wien уладив Matthäus-Passion Й. С. Баха в Augustinerkirche дня 25 березня с. р. Диригував проф. Фердинанд Гросман. І тут головні солеві партії виконали першорядні оперові сили. Найбільше вирізнявся Г. Дуган (баритон) в партії Ісуса Христа. Крім орґанів, орхестри, солістів брали участь два хори: Die Wiener Sängerknaben (співали на хорах) і Der Wiener Chorverein, що співав коло престола. Пасія Матея богатша від Пасії Йоана під оглядом драматичного представлення подій. Обі „Пасії“ були під мистецьким оглядом бездоганні. Таких річей і так виведених мабуть не можна почути ніде інде, тільки у Відні. Здається, що „Пасії“ краще уладжувати в церкві, бо тоді релігійний настрій має для себе відповідніше окруження. Богато праці вимагає виконання такої „Пасії“, але зате який великий хосен не тільки для музичного але й для морального життя. Прегарний, сумний образ Господніх Страстей перелетів через нашу уяву змальований тонами найбільшим контрапунктистом світа. Про страсти і смерть Ісуса Христа, про які доводиться тільки разів чути, оповідає нам Й. С. Бах мовою найглибших і найбільше стихійних первнів людської душі — а саме музикою. Її непереможна сила зворушить навіть найбільше закаменілу душу.

Старий твір Й. С. Баха „Johannes Passion“, котрий мабуть ніколи не переживеться серед музичної культури, повстав між роками 1717—1723 за часів, коли Бах був надвірним диригентом князя Леопольда von Anhalt-Cöthen. Повний заголовок сего твору такий: „Erbauliche Gedanken auf den Grünen Donnerstag und Charfreitag über den leidenden Jesum, in einem Oratorio entworfen“. Перший раз виконали ту Пасію в Велику Пятницю 1723 р. в Липську в церкві св. Томи (Thomaskirche). Після Великодня 1723 р. Бах став кантором церкви св. Томи. Текст Пасії уложив Пікандер (Picander) на підставі поезії Б. Ґ. Брокеса (Brockes). В 1723 р. Бах написав „Matthäus-Passion“, потім „Passionsmusik nach dem Evangelisten Marco am Charfreitage 1731.“ — Кажуть, що Йоган Себ. Бах мав написати ще й „Lucas-Passion“. Збереглися тільки дві перші Пасії. З Пасії Марка залишилися тільки малі частини. Твори Баха за його життя не найшли такого признання як сьогодня. Вони довший час були в забуттю. Щойно Б. Мендельсон видвигнув їх на денне світло та підготовив ґрунт до їх розповсюднення. Сьогодня Баха вважається найбільшим творцем поліфонічних творів і найбільшим представником західної церковної музики. Найкращий його церковний твір се мабуть „Hohe Messe in H-moll“, в котрій видно високий розцвіт контрапункту.

Musikalische Weihestunde (Музична Святочна Година) відбулася у величавій катедрі св. Стефана дня 23 березня с. р. (Schmerzensfreitag). Уладив її Wiener Schubertbund в користь частинно катедри і жертв лютневої революції. Великі маси народу зібралися в катедрі, що сама виглядає як камяна музика. М. і. були: Кардинал Інніцер, президент Австрії Мікляс, канцлєр Дольфус і богато високих церковних і світських достойників. Наперед хор під управою проф. Віктора Кельдорфера виконав Eingangschor зі „Stabat Mater“ in F-moll Фр. Шуберта. Сопранову арію відспівала Марія Гергардт (Kammer-Sängerin). Її металічний, дзвінкий голос надзвичайної ніжности та краси. Потім о. д-р Ґуґо Ганч (Hantsch), Бенедиктин, виголосив відповідну проповідь про сім слів Спасителя на хресті. Відтак мужеський і жіночий і хор, солісти, жіноча симфонічна орхестра, трубна камерна орхестра виконали Йосифа Гайдна „Die sieben Worte des Erlösers am Kreuze“. Баритон Дуган відспівав з незвичайним чуттям слова Спасителя на хресті. Хто чув ті слова в такій формі, не забуде їх мабуть ніколи. Тяжко описати враження від тої величавої ораторії. Треба бути й чути. „Святочна Година“ давала не лиш високу мистецьку насолоду але вводила слухачів до країни неземної краси і щастя, далеко від всіх земських печалий. Се пізнати було по обличчах щасливих її учасників.

Мимоволі насувалися настирливі думки, чому в нас так мало релігійних концертів з добірною програмою. І ми маємо першорядний голосовий матеріял! А кілько в нас добрих хорів тепер в Галичині? У Львові крім добрих хорів: богословів, „Бандуриста“ і Малої Семинарії — інші хори переходять кризу. Нема молодого нарибку співаків, брак дисципліни й охоти ходити на проби і т. д. Через те наші концерти у Львові, на яких виступають ріжні хори, мужеські та мішані, тратять свою давну притягаючу силу. — Традиційний шевченківський концерт перестав бути тим, чим був колись для нас: замітною музичною подією.

На шевченківських концертах рік-річно повторяється не тільки все подібні фрази для звеличання того поета і його заслуг, але також ті самі пісні тих самих композиторів. Не дивно, що се нарешті мусіло знудитися. Ніякий культурний нарід не „концертує“ так уперто одного і того самого поета: тепер зачинають входити в моду очевидно більше узасаднені „дні культури“. В тих днях ґльорифікується вибір з думок і творів цілого ряду найлучших поетів і письменників. Се дає можливість робити такі національні свята глибшими під оглядом змісту і більше ріжноманітними під оглядом форми. На тім виходить добре також музична культура.

Отже булоб добре бодай поруч концертів в честь Шевченка давати тепер релігійні концерти на зразок віденських. Тому що такі концерти вимагають довшої підготовки, повинно повстати у нас окреме т-во релігійної музики, яке занялобся підібранням відповідних музичних творів, перекладом чужих текстів, зорґанізуванням відповідного хору та орхестри і т. д. До сего треба богато людей і то висококваліфікованих. Працю в тім напрямі треба вже раз зачати, щоби вийти вкінці з теперішнього нашого музичного застою. Добре булоб присвоїти нашому громадянству церковні твори Баха, Гайдна та інших. Дуже можливо, що під впливом такого руху наші композитори дістануть нову спонуку до творчости і створять річи, що дорівнувалиб церковним композиторам Західної Европи.

Заки ще повстане таке музичне релігійне т-во, моглиб наші богослови уладжувати щороку перед Великоднем концерти релігійних творів українських і західних композиторів, доступні для громадянства. *А. Ґ. і І. С.*

P. S. Автор сих стрічок мав нагоду чути два концерти псальмів у львівських церквах в Велику Пятницю с. р. Мимоволі насуваються порівнання з віденськими релігійними концертами. Твори Воробкевича, Бортнянського і Веделя дуже ріжняться від ораторій Баха. Перші мають передовсім ліричний характер. Форма їх доволі складна і навіть штучна, мельодія їх незвязана нерозривно з текстом. Тому що наші хори не звертають більшої уваги на дикцію, не чути тексту псальмів, тільки поодинокі слова.

„Пасії“ Баха більше епічно-драматичні своєю формою і тому роблять сильніше враження. Їх мельодія сильно звязана з текстом і служить до його підкреслення. На віденських релігійних концертах майже всі слухачі мали перед собою тексти співаних творів і вглиблялися в них підчас їх виконування. Орґани й орхестра в великій мірі підносили релігійний настрій слухачів. Віденська публика поводилася зразково підчас виконування концерту і зберігала абсолютну мовчанку.

Зате підчас виконування наших псальмів народ в церкві шумів як лан збіжжа. Чути було безперервно тупіт ніг по камяній долівці та розмови. Люди входили до церкви й виходили з церкви безнастанно. Про саме виконання псальмів тяжко щось сказати, бо співаки були перетомлені відправами.

Все те було причиною, що враження з наших двох релігійних концертів доволі слабе. Треба ще богато праці й часу, щоб наші релігійні концерти хоч частинно дорівнували величавим віденським релігійним концертам в церквах св. Стефана чи ОО. Августинів. А варт попрацювати над тим! *І. С.*

Нові видання

Рідна Мова. Зміст 4-го числа: Редакція: На увагу нашим Читачам і Прихильникам. І Огієнко: Не маємо каменя наріжного. М. Володимирів: Кілька уваг про мову української інтеліґенції Галичини й Волині. Є. Грицак: Народня великодня термінольоґія. І. Огієнко: Походження великодніх виразів. о. Д. Йосифович: Осип чи Осип. І. Огієнко: Як записувати народні говори. М. Угрин-Безгрішний: Варваризми в українській мові. Й. Шемлей: Прислівники на -о, -е в українській мові. Є. Пеленський: Бібліоґрафія української мовознавчої бібліоґрафії. Гуртки мовознавства серед нашого вчительства. Чистота й правильність української мови, відповідь на запитання наших Читачів. Дописи Прихильників рідної мови. Розділ для самоуків і дітей: Початкова Граматика укр. літературної мови. Огляд мовних журналів. Адреса „Рідної Мови“: Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10. Передплата річна 6 зл., піврічна 3 зл., чвертьрічна 1·60 зл.; заграницею: в Европі 9 зл., в Америці 2 дол. річно. Нові передплатники, коли того бажають, дістають „Рідну Мову“ від 1 ч.

Еттінґера BALSAM на відтиски
усуває радикально без болю вперті нагнітки і згрубілі наскірки.
Склад і виріб
Аптика М. ЕТТІНҐЕРА
ЛЬВІВ, ПЛ. ГОЛУХОВСЬКИХ

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПРО БОРОТЬБУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ з большевизмом на Вел. Україні оповістив інж. Бассехес в „Ноє Фрає Прессе“ дві дуже цікаві, обєктивні статті, повні фактичного матеріялу. Зокрема він підчеркнув передову ролю Галичан і Галичини в тих змаганнях. Се свідоцтво чужого чоловіка похвальне для галицької молоді за страшним червоним кордоном може бути підставою нашої благородної гордости: Наша молодь не піддалася там жахливому теророви червоних тиранів і радше жертвувала життям, ніж вирекласяся своєї народности і своїх переконань.

ВИБОРИ ДО МІСЬКИХ РАД в Галичині в тих містах, в котрих не переведено виборів 10 грудня м. р., відбудуться 17 травня с. р. Також на терені східних воєвідств відбудуться вибори в тім самім дні.

МИЛА ДО ПРАННЯ
ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
ГОСПОДАРСЬКЕ ПРИЛАДДЯ

УКРАЇНЦІ повинні зрозуміти, сказала п. д-р Беатріче Жукотинська (ББ) у своїм відчиті в Лодзі на тему „співжиття“, що якби за Збручем повстала українська держава, то вона зголосить свою незаінтересованість Галичиною і східними „кресами“, щоби не ускладнювати свого положення спором з Польщею та злукою земель з мішаним населенням.

БАРТУ приїде до Польщі 22 квітня. Тут буде до вівторка. Опісля поїде до Праги. Перед виїздом до Польщі Барту стрінеться з румунським міністром Тітулєску.

ДО ПРИЇЗДУ БАРТУ міністра загран. справ Франції до Варшави привязує заграниця велику вагу. Свідчить про се факт, що до Польщі приїзджає в тім часі кількадесять кореспондентів заграничних часописів.

ПОЛЬСЬКА ПОЛІТИКА, пише паризький „Евр“, справляє Франції ріжні несподіванки, бо се визначно „особиста“ політика. Тому Барту, їде до Польщі, щоби виясннти головно отсі справи: Яке становище Польщі до „аншлюсу“, яка балтійська політика Польщі, яке становище Польщі до проєкту дозброєння Німеччини, та найважніше, яка політика Польщі до російського питання.

ПРОУРЯДОВА ПРЕСА задоволена з росколу в ендеції й утворення обвєпольської партії молодих ендеків „Organizacji Narodowo Radykalnej“. Хадецький „Глос Народу“ пише, що в тім росколі мачала пальці мабуть санація.

ВИЗНАЧНИЙ ПОЛЬСЬКИЙ ПУБЛІЦИСТ Вл. Студніцкий пише у „Вядомосцях Літерацкіх“, що він ґерманофіл. По перше тому, що німецька армія виборола Польщі самостійність, розбивши Росію, хоч сего відродження не хотіла. Наслідки російського невільництва щезнуть серед Поляків, пише дальше С., коли ґерманофільство в Польщі стане загальним проявом. Відтак автор доказує, що Франція не дасть Польщі дійсної помочі і що польсько-совітський союз для Польщі небезпечний.

ДО ВАРШАВИ приїхав амбасадор СССР Давтіян, з походження Вірменин.

СОВІТСЬКИЙ АМБАСАДОР в Польщі скликав пресову конференцію в Варшаві. В ній богато говорив про польсько-совітську приязнь і про її користи.

В КОВНІ на Литві відбулися дискусійні збори в політичному клюбі. На зборах референт і корреферент мали заявитися за навязанням взаємин з Польщею.

З ЧЕСЬКОЇ СТОРОНИ закидають провідникові словацького автономізму о. Глінці, що політичний рух на Словаччині підпирає фінансово Польща. О. Глінка сей закид з обуренням відкидає.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА пише, що Барту в переїзді до Варшави затримається також в Берліні. Ся преса пише також, що до побуту Барту в Варшаві не привязує великого значіння. „Франкфуртер Цтґ“ остерігає Польщу перед Барту, який хоче „самостійність Польщі обмежити в користь французького патронату“.

АНТИКОМІНТЕРН. Так називається протикомуністична орґанізація в Німеччині. Її завдання поборювати Комінтерн в Москві та його роботу в цілім світі. Знак сеї орґанізації: блискавка, що прошибає пятираменну большевицьку звізду (УП).

ҐІТЛЄРІВСЬКА ПРЕСА твердить, що провідник німецьких комуністів Торґлєр, відомий з процесу за підпал райхстаґу, читає в тюрмі книжку Ґітлєра „Mein Kampf“ і носиться з думкою перейти до ґітлєрівців.

З ІТАЛІЇ прибули до Австрії поїзди зі зброєю й амуніцією. Сі поїзди зареєстровано як транспорт каляфіорів. Один з поїздів має відійти до Мадярщини. Пишучи про се кореспондент бєоградської „Політики“ питає: Проти кого зброяться Австрія й Мадярщина?...

ОБСЕРВАТОРИ ПОЛІТИЧНОГО ЖИТТЯ у Франції твердять, що ще в тім році прийде до вибуху революції. Населення обурене до краю величезними розмірами афери Ставіського зброїться і приготовляється до виходу „на вулицю“. „Заприязнені“ комуністи цілою силою пари працюють над занархізуванням краю.

ВАШЕ ОЧКО
Львів, Галицька ч. 1. ріг Ринку

В МАСОНСЬКІЙ ЛЬОЖІ „Великого Сходу“ в м. Канн у Франції вибухла бомба. Бомбу кинули невідомі справники.

ФРАНЦУЗЬКА МОЛОДЬ правих політичних поглядів розпочала остру і послідовну боротьбу з масонерією.

ТРОЦЬКИЙ, котрий у Франції орґанізував 4-ий Інтернаціонал і вів ворохобницьку пропаґанду, усунений з Франції рішенням ради міністрів.

В ЕСПАНІЇ дальше кипить. Сутички між фашистами і республиканцями повторяються. Богато осіб убито і ранено. Увязнено кількасот осіб. Комуністи орґанізують страйки і бомбові замахи.

ФІНЛЯНДСЬКО-СОВІТСЬКИЙ ДОГОВІР про ненапад продовжено на 10 літ.

НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ для дослідів жидівської проблєми повстав в Берліні. Першим завданням інститут поставив собі науково опрацювати справу впливу Жидів на політичне життя світа. Перша книжка в тій справі вже появилася. Її автор доцент Фест (УП).

ПРОВІДНИКИ СВІТОВОГО ЖИДІВСТВА ствердили зріст антисемітизму в цілім світі. Вони признають, що Жиди досі бралися лише до легких робіт і непродукційних занять та своїми впливами й поступованням занадто кидалися в очі Арійцям. Тому взивають Жидів, щоби зрікалися своїх впливових становищ і своєї влади та щоби стали тихіші і менші і бралися до продукційних і тяжчих занять. („Момент“).

ЗА ПРИСТУПЛЕННЯМ АМЕРИКИ до Союзу Народів заявився б. державний секретар Стімсон.

СОВІТСЬКИЙ АМБАСАДОР в Америці Трояновський сказав у промові, що тепер міжнародне положення таке напружене як в 1914 р.

ВІЙНА між Болівією й Параґваєм триває дальше. Болівійці пишуть, що Параґвайці в останній боротьбі стратили кілька тисяч вбитих і ранених.

МІЖ ЯПОНІЄЮ Й АВСТРАЛІЄЮ наступило скріплення політичних й економічних взаємин. Австралія хоче в Японії створити своє дипльоматичне представництво. З того приводу в Лондоні панує занепокоєння.

НОВИНКИ

До Риму прибули Преосв. Теофіль Матуляніс, Апост. Адміністратор в Ленінґраді та Впр.о. Юліян Ґронський, Апост.Адм. Сибіру. На повитанння обох Ісповідників Св. Отець Пій XI. вислав на римський дворець делеґацію. До неї належали: Пралат о. Кача-Домініони, папський „Maestro di Camera“, секретар Св. Отця Монс. Карло Кокфальоніері, Преосв. Сльоскан (бувший вязень Соловецької тюрми), Монс. Филип Джове, секретар комісії „Pro Russia“ і інші. — Дня 24. березня оба Достойники були приняті на приватній, довгій авдієнції у Св. Отця.

Виленський р. к. Архіепископ Ялбжиковский тяжко занедужав.

За процесію до панцизняного хреста 16. V. 1933 р. староство в Тернополі засудило о. Вол. Слюзара з Сущина на 300 зл. або 14 днів вязниці. Окружний суд присудив о. Слюзареви 150 зл. гривни або 7 днів вязниці. Оборонець д-р Баран зголосив касацію.

В 120-у річницю уродин Т. Шевченка відкрито в суботу 21 с. м. виставку Шевченкіян в Нац. Музеї у Львові. В чотирох салях виставлено 450 предметів. В тім 6 оригінальних малюнків і 2 рисунки Шевченка, 28 репродукцій його малюнків, майже всі видання „Кобзаря“ і повні ви-

ТОАЛЄТОВІ МИЛА
КВІТОВА ВОДА НА ВАГУ
КОСМЕТИЧНІ ВИРОБИ

дання творів (83), важніші моноґрафії й шевченківські річники (16) й інші праці про поета (25), дещо з перекладів на чужі мови й публікації про те (51), біоґрафічні публікації (40), пять книжок про малярство Шевченка, світлини, низка портретів, три бюсти, проєкти памятників, світлини й книжки про памятники (29), медалі, композиції до образів (8), публікації про культ Шевченка (47) і т. д. Вступ 50 сот. для молоді 20 сот.

Про свічки „Керос“ пише Всечесніший Отець Михайло Бобовник: Мушу з приемністю зазначити, що цілий Деканат (бобрецький) дуже вдоволений зі світла. Ваше світло перевищає якістю світло інших фабрик — це однозгідня думка Деканату. Глібовичі, 13 квітня 1934. о. Михайло Бобовник парох. 97-1-1.

Виставу образів проф. О. Ляшенка відкрили 19 с. м. у Львові в салі „Европейського готелю“, Марійська площа ч. 4. Ляшенко се маляр орієнталіст, родом з Харкова. Теми його образів взяті з Єгипту, Палестини, Альжиру, Тунісу і Марокка. Вистава потриває 2 тижні.

Злодії вломилися до церкви в Копачинцях, пов. Городенка і вкрали скарбонку зі 100 зл. Тої самої ночі, злодії вкрали в церкві в Кунисові 25 зл.

Маґазин постелі Р. Джала. Львів, Хорущина 5, поручає: Ковдри, матераци, по найдешевших цінах. Перероблює ковдри по 5 злотих, матераци по 7 зл. 58—7—25

За поширювання летючок ОУН суд у Львові засудив адв. соліцитатора Осідача на 3 роки тюрми, Галаня на 2 і пів, Бакая і Стасіва по 2 роки.

Коло гр.-кат. дух. семинарії у Львові на вул. Коперника запалився самохід. Прохожі вогонь вгасили.

1600 німецьких прогульковців приїде в тих днях до Польщі. Передбачені також дальші прогульки.

В литовськім журналі „Науйої Ромуко“ появилася велика стаття про Шевченка.

Б. секретарку Сталіна, Марію Місан-Козицьку, львівський суд засудив за сфальшування свідоцтва убожества на 3 місяці вязниці з завішенням на 2 роки.

В справі розбудови Київа відбулася там конференція при участи 2500 міських і публичних робітників і делеґації міської ради Харкова.

Безплатні візи до Чехословаччини дістануть недужі з Польщі, що їдуть лічитися до ЧСР. При повороті дістануть вони 50% знижки на чехословацьких зелізницях.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, улиця Сташіца 8, за попереднім надісланням грошей.

Ледяні гори появилися в північній частині Атлянтику. Зауважили около 40 ледяних гір, що є великою небезпекою для кораблів. В звязку з тим видали ряд окремих заряджень.

Троцький після року побуту в віллі „Сермонік“ в Барбісоні недалеко Парижа виїхав в невідомім напрямі. Він жив там під псевдонімом Сордоф і приготовляв створення IV-го Інтернаціоналу. На домагання французької опінії правительство зажадало від Троцького, щоби припинив свою політичну діяльність. Троцький на се не згодився і покинув Францію.

„Фіґаро“ доносить з Бомбаю: В одній з останніх своїх промов Ґанді мав висказатися за комуністичним устроєм. Він заявив, що політична програма, сперта на засадах комунізму, необхідна для народів Індії. Одначе вивласнення богатих малоб наступити мирною дорогою. (ПАТ).

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Знижка анґл. фунта. Анґл. фунт стерлінґів впав дуже поважно. Дня 18 с.м. нотували в Парижі фунт 78·22 фр. а вже 19 с. м. 78·05 франків. Заломання курсу фунта цікаве тому, що воно наступило в день після оповіщення дуже корисного буджетового прелімінаря на слідуючий рік. Також наступила незначна знижка амер. доляра та італійського ліра. Тому що анґлійський буджет такий корисний для Анґлії, як вже давно не був, упадок варто-сти анґ. валюти можна собі пояснити хіба тим, що біржа побоюється воєнних комплікацій на Далекому Сході, в котрі скорше чи пізніше Анґлія мусить вмішатися.

Нові українські кооперативи. Дирекція РСУК-а приняла в члени Товариства 17 кооператив: „Дніпро“, Баня Березів, пов. Коломия; три „Українські Райфайзенки“: Новосілки, п. Бібрка, Речиця Церковна, пов. Пружани і Дмитровичі пов. Мостиська: три кооп. „Згода“: Коржова, п. Підгайці, Росоки, п. Самбір і Серафинці — Николаївський Кут, п. Городенка; дві кооп. „Будучність“: Ушковичі, п. Перемишляни і Будзанів, п. Теребовля: дві кооп. „Єдність“: Сверж, п. Перемишляни і Руське Село, п. Перемишль; „Районова Молочарня“, Якимчиці Кліцко, п. Рудки; „Добробут“, Буяни, п. Луцьк; „Українська Каса Ощадности“, Княжипіль, п. Добромиль; „Ощадність“, Колбаєвичі, п. Рудки; „Надія“, Хлопятин, п. Сокаль; „Селянський Ратунок“, Янівка, п. Рівне.

„Маслосоюз“ відкрив свою крамницю в Рівному на Волині після довгих переговорів.

„Центросоюз“ вислав закордон в 1933 р. 19.393 скринь яєць вартости 1,849.922·57 зл. До Анґлії пішло 80 посилок яєць, до Італії 50, до Швайцарії 13, до Австрії 12, до Німеччини і Франції по 5, до ЧСР 1.

Союз Промислово-Торговельних Палат каже, що почтові оплати в Польщі за дорогі. Се всі відчувають. Відчуває се також почта в виді дефіцитів і зменшення почтового руху. Одначе з якихсь незрозумілих загалови причин оплат не хоче обнизити.

Гумор. 80-літна панна Ф. П. думає, що її колись переїде авто. Тому все має при собі карточку з надписом: „Прошу відвезти моє тіло до дому при вул. Зиблікевича 12. І. пов.“

ЖЕРТВИ

о. Іван Кузик в Турильчу, п. Скала н/Збр. зл. 5.56 для українських інвалідів.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ФІРАНКОВІ МАТЕРІЯЛИ, індантрени, фіранки ручної роботи, **капи** на ліжка, ґарнітури, тапчанові **накидки, шлюбні виправи** найдешевше виконує **ВАНК,** Марійська площа 6.

КІНА

АДРІЯ: Чотири втікачі.
АТЛЯНТІК: Ескімо.
КАСІНО: Королева Христина (Ґрета Ґарбо).
КОПЕРНИК: Приватне життя Ґенриха VIII.
МАРУСЕНЬКА: Серце волоцюги і ревія.
МІРАЖ: Син джунґлів.
МУЗА: Дон Кіхот (Ф. Шаляпін).
ПАЛЯС: Пожежа над Волгою.
СТИЛЕВЕ: Парада резервістів і ревія.
УТІХА: Королева Драґа і ревія.

Лікар-Дентист

М. Юнґфер Бергерова

(давніше Порадня Дентистична)

ЛЬВІВ, ВУЛ. ҐАЛИЦЬКА Ч. 20/I.

94 **ЦІНИ НИЗЬКІ.** 2—8

Маркотравний є той, що купує взуття заграничного походження, маючи до диспозиції КАТОЛИЦЬКУ СОЛІДНУ ФІРМУ

„АР-КА“ ЛЬВІВ, УЛИЦЯ ХОРУЩИНИ 11-а, ТЕЛЄФОН 21-10, котра поручає, виконує та направляє. **Студентам опуст. Урядовцям кредит.** 101—1—4

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольоґ. клінік

в Берліні, Відні й Празі

орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.

другий вхід з улиці Собєського ч. 2.

Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ

ФАБРИКА КАВЧУКОВИХ СТАМПІЛЬ І ВІДЛИВАРНЯ ТАБЛИЦЬ

МАКС ҐЛЯЗЕРМАН

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 19. Філія Сикстуська ч. 1. Тел. 15-03

РАЙОНОВИХ ПРЕДСТАВНИКІВ на власний рахунок приймемо на округи дирекцій залізниць: **львівської, станиславівської, радомської і краківської.** Масовий артикул першої потреби (анґлійський фабрикат) необхідний для кожного. Скорі обороти, страта виключена. Потрібний капітал до 1500 зол. Писемні зголошення: **„УКРАЇНСЬКА РЕКЛЯМА“, Львів, Львівск. Дітей 24/4** для шифри: Rhi/E. 100-1-1

ПАСТА ЕЛЄҐАНТ

ОДИНОКА СВОЄРІДНА НАЙЛІПША

до взуття

Консервує шкіру

ЖАДАЙТЕ тільки сеї пасти

Адреса: Львів, Кордецького 1.

12—x **Телєфон 60-04**

Найлучші РАДІОАПАРАТИ

поручає

Робітня ЯНА ҐІРШІНҐА 67—2—2

EKRAVOX

Львів, ул. Ліндого ч. 10.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Ґрафія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 26 квітня 1934. Ч. 29 (727).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.I. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Ц. Краків 405.867

МІЖНАРОДНА ВИСТАВА КАТ. ПРЕСИ

„Оссерваторе Романо" повідомляє, що в 1936 році відбудеться міжнародна виставка катол. преси в літній папській резиденції Кастель Ґандольфо. Виставу орґанізує комітет. До нього належать: ґраф Франческо Ратті, братанок Папи, нач. директор „Осс. Романо", ґраф Далля Торре, інж. Лев Кастеллі та інші. Виставу получать з третим міжнародним конґресом катол. преси в Римі, котрий скличуть з приводу 75-ліття „Оссерваторе Романо" (КАП).

Конгрес катол. державної думки

Volksbund der Katholiken Oesterreichs уладжує в Відні в днях від 29 квітня до 1 травня с. р. великі маніфестації під кличем „католицької державної думки". Ті маніфестації матимуть тимбільше значіння, що тоді оповістять нову австрійську конституцію. Дня 1 травня будуть промовляти: канцлер др Дольфус і посадник Відня Шміц. (КАП). Австрія ступає на шлях реформ по думці папських енциклік.

Боротьба з релігією в СССР

90% селян таки молиться перед образами святих.

„Ґосіздат" видав книжку п. з.: „Боротьба з релігією в новій пятілетці". В ній находяться підсумки з безбожницької акції в СССР. Звіт дуже песимістичний. Не зважаючи на величезні суми грошей, які большевики видали на боротьбу з релігією і зусилля безбожницьких аґітаторів, протирелігійна пропаґанда соромно провалилася. Самі аґітатори признають, що понад 90% сколективізованих селян має по хатах образи святих і горячо молиться перед ними. (КАП).

Свято весни

в школі ім. Маркіяна Шашкевича у Львові.

Дня 22 квітня бр. по пол. о 4 год. відбулося „Свято весни" в одинокій міській школі у Львові з українською викладовою мовою. В програму входили гагілки, виведені учениками й ученицями на сцені просторої салі школи, інсценізація Шевченкового „Сирітського Великодня", інсценізація пісні „Реве та стогне Дніпр широкий" і дитяча одноактівочка М. Вавричевича „Лісова казка". До всіх точок грала мандолінова і скрипкова орхестра зложена з учеників й учениць сеї школи під умілою діріґентурою о. катехита Новосада. Діти виступали на сцені в національних строях. Всі точки виконано як на їх вік дуже добре. Особливо гарно вийшла остання точка. Серед глядачів були діти сеї школи з родичами і запрошені гості з педаґоґічного світа. На салі панував радісний настрій. Слід підчеркнути, що виконавцями були діти зі всіх наших суспільних верств, не було несимпатичного поділу на бідніших і заможніших. Також мило вражало свобідне але взірцеве поведення дітвори, яка видно було, з повним довірям і любовю зверталася до свого управителя п. Беня. По скінченні програми молоді глядачі ще довго не хотіли виходити з салі, зачаровані казковим світом, який бачили на сцені.

Перебудова Львова в найкращій части

Як відомо, та частина Львова, що простягається від Високого Замку в напрямі Ринку й ул. Чарнецького, належить до найкращих і своєю зеленю і своїми будівлями. Отже Маґістрат Львова взявся до перебудови відтинка площі Еп. Бандурського (давніше Цлової). Робітники розбирають т. зв. „Фаерпікету", на розі вул. Валової й Чарнецького. Той будинок побудовали тому 100 літ для австрійського війська, що мало охороняти намісництво. Він заслонив старі мури монастиря ОО. Бернардинів, котрі тепер відслонять. На місці „Фаерпікети" повстане сквер. В слідуючім році мають збурити червоний будинок каблевого бюра електровні при вул. Чарнецького 5. Потім наступить дальше упорядкування площі й дальше відслонення бернардинських мурів. Також розширять їздню і переложать трамваєву трасу, що має тепер занадто острий скрут на розі вул. Чарнецького й Валової. Львів дістане ще одну гарну площу зі сквером. Сей почин Маґістрату слід повитати.

Волинські кооперативи знов отворять

В 1931 році дубенське староство на Волині замкнуло ряд українських кооператив, що підлягали РСУК-ови. Як причину подавали нарушення санітарних або будівельних приписів. Волинський воевода затвердив ті зарядження. Управа кооператив відкликалася до Найвисшого Адміністраційного Трибуналу. На першій розправі Трибунал ухилив присуд воеводи звертаючи увагу, що згідно з приписами 140 арт. розпорядок в промислових справах про унерухомлення промислового заведення може наступити тільки на підставі карного оречення, виданого підчас карно-адміністративного поступування, оскільки дальше істнування заведення загрожує у високім степені життю або здоровлю людей.

Йдуть до сповіди з кличем „Heil Hitler!"

Конфлікт між гітлерівцями і катол. кругами в Ґданську зачинає прибирати острі форми. Парох Врана не хотів сповідати тих гітлерівців, котрі приступаючи до сповідальниці казали „Гайль Гітлер". Парох звернув їм увагу, що християни здоровляться словами „Grüss Gott". Гітлерівці проти сего запротестували, тому парох не допустив їх до сповіди. По полудні гітлерівці насміхалися з ґрупи молодих католиків, що йшли на прогульку. Прийшло до бійки. Вислід її — кілька ранених. Крім того були ще інші сутички між католиками й гітлерівцями.

КООПЕРАТИВНИЙ БАНК „ДНІСТЕР"

дає позички на догідних умовах тільки тому, хто обезпечує своє майно в Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Відродження

жидівської нації в Святій Землі.

В салі „Кольоссея", в пассажі Германів при вул. Соняшній у Львові, виголосив редактор виленського „Слова" Ксавер Прушиньский виклад п. з. „Палестинські рефлексії". Виклад визначений на неділю год. 11·30 в полудне розпочався з опізненням трьох квадрансів. З української преси були тільки представники „Нового Часу" й „Нової Зорі". Оба були очевидно задоволені з опізнення, бо бачили, що таке спізнення водиться не лише в Українців.

Прелеґент чоловік молодий, стрункий, хоровитого вигляду, вузьких грудей, але з виробленим голосом і дикцією виразною та приємною, оповідав свої враження без ніяких записок. Оповідав цікаво. Зміст:

Наперед скажу, що мене, Поляка, спонукало аж так заінтересуватися Палестиною, що я поїхав туди, і то поїхав виключно задля того, щоб обсервувати в ній жидівський нарід, хоч він для Поляків чужий, незнаний і вони не люблять його. Отже передовсім звертало мою увагу те, що коли неприхильні Жидам люди говорили про Жидів, то арґументи проти них збирали зі всіх кінців світа, але постійно поминали Палестину. А знов молоде жидівське покоління коли говорило про Палестину, то говорило все з патосом, захопленням. А моя перша відомість про Палестину лучилася в моїх споминах з описами якоїсь повісти, котрої автора ні заголовка вже не памятаю, а пригадується мені з неї тільки якась утопійність, якесь убожество й зацофання, якась милостиня жидівського богача, що уможливила Жидам їхати туди на якесь нужденне вегетування. Та відразу скажу, що коли я висів в палестинській пристані, то вдарили мене якраз противні появи: враження сили й могутности жидівського життя, що розвивається там, враження його богацтва і навіть люксусу. Пристань Гаіфа прекрасна, чудова, в великім синьо-шафіровім заливі, на тлі гір Кармелю. В ній видніють старинні мури якби вирізані з картин середновіччя. І підносяться нові муровані будівлі. При них заробляють жидівські мулярі, котрі в Польщі не були мулярами, по 13 зл. денно. Коли я дивився на ту величаву пристань, вона була в моїх очах тим для Жидів, чим Ґдиня для Поляків. Я тоді не знав, що те саме враження мали й висказали переді мною також інші люди з Польщі. Над тим всім пануе там на місці одна думка, що виростає з обсервації: колись нереальна сіоністична ідея прибрала конкретні форми і стала дійсністю. Тим самим Жиди стали подібні до інших народів. Там, де колись тягнувся тільки довжезний пояс жовтого піску, на котрім ніщо не росло, тепер пишається прегарне місто Тель Авів з 60.000 мешканців. А далі тягнувся колись другий пояс вже червоних пісків, про котрі таксамо писали колись, що там нічого нема. Та я вже не бачив того поясу пісків, бо його заняли чудові гаї помаранчеві. Помаранчева де-

ревина в Палестині се немов символ її: вона невеличка, має яких півтора метра висоти, і яких три цалі грубости, видається, що хіба палиця з неї моглаби бути. А якаж буря здорового і зеленого аж темного листя на ній! А яка маса великих огнистих овочів на деревині тій! І які богаті плоди дає вона!

(Тут я оглянув салю і вдивився в жидівську публику: слухала так уважно і так тихо, якби віддих в ній запирали ті слова чужинця, що був недавно в землі батьків її. Особливо заслухані були жидівські жінки. А прелєґент говорив далі).

Жидівські богачі говорять там вже про сотки тисячів фунтів стерлінґів, які варт їх земля. І щоби збільшити ще свої доходи з неї, приймають на роботу коло неї арабських робітників, бо вони дешевші ніж жидівські... А жидівський нарід так здобував ту землю зпід страшних мочарів, що нам тут важко навіть уявити собі весь його труд. Коли на страшних багнах Палестини розтаборилося перше покоління жидівських еміґрантів з Европи, відвідали там його провідники Арабів. Жиди, що тоді не мали ще змоги боротися з Арабами, приняли їх зі страху дуже чемно й гостили їх як могли найлучше. Араби відходячи, сказали про них два слова: „Діти смерти“. І дійсно, ціле те покоління жидівських еміґрантів вигинуло там від малярії при тяжкій роботі в багнах. Наперед вигибали діти, потому жінки, потому мужчини. А як остало їх всего двох, то оден з них пішов на почту і розіслав листи до Жидів на Україні, в Польщі і в інших краях, листи з зазивом, аби приїздили інші на зміну до праці в землі їх батьків, бо багно знов заливає те, що вони здобули від нього. І тоді хлинула друга филя жидівських еміґрантів до Св. Землі. І знов та сама доля зустріла їх: смерть від малярії на багнах Палестини. А потому по особливо сильних погромах хлинула трета филя. Ще наметів не розбили а вже пішли копати канали. Малярія якби злагідніла, забрала троха жертв і потому скінчилася. Та трета филя кольоністів побідила. Се було дійсно геройство.

Та потому почалися напади Арабів і треба було боронитися. Треба було й далі здобувати ґрунт від піскових пустарів і дальших багон. Сего не можна було робити одинцем, бо се річ неможлива там, де на викопання одної студні треба тисячів фунтів стерлінґів. Отже творено колективні господарства. А є там одна велика долина, де тепер филюють лани зовсім подібні до тутешніх. А та долина була одним страшним багном заки її відкупили в Арабів жидівські кольоністи. Хто знає навіть поліські багна, той не може собі уявити страшного багна в Палестині. Бо багна на Поліссі повні життя, а багна в Палестині се прообраз мертвеччини і смерти, тільки час до часу чути від них бульготіння отруйних ґазів. Коли я побачив урожайні лани з филюючим збіжжам на місцях, де були такі страшні багна, запитав я Жидів, чому вони хоч на показ не оставили одробину такого багна в тій великій долині, бодай простір одного дунама (1/10 частина гектара). Сеж бувби найлучший памятник жидівських кольоністів, найлучша рекляма вартости жидівського племени в його страшній боротьбі за батьківську землю. На те відповіли мені, що шкодували навіть одної десятої частини гектара: така жадоба землі і любов до неї проявилася в народі, який від тисячеліть не займався управою землі! Се зовсім інакший нарід ніж ви тут, хоч се ваші рідні брати і сестри в дослівнім тих слів значінні.

В давній Ґерманії та в інших краях був колись звичай, що коли будували новий дім, то в фундаментах його закопували свіжо убитого чоловіка. З тим було звязане повіря, що лише в той спосіб можна забезпечити добре поводження будучим мешканцям того дому. Щось подібне, тільки на велику міру, сталося в Палестині. Там вигибли цілі покоління перших жидівських еміґрантів в боротьбі з тамошним ґрунтом і кліматом і на кістках тих жертв любови до землі батьків повставало нинішне богацтво і навіть люксус в Палестині. Коли дивитися на те, мимохіть приходять на думку відомі слова з тестаменту Словацького:

...Niech żywi nie tracą nadziei
I przed narodem niosą oświaty kaganiec,
A kiedy trzeba, na śmierć idą pokolei
Jak kamienie przez Boga rzucane na szaniec.

Дві тисячі літ минули від часу коли Рим зломив меч в руках жидівських, а все таки на вид жертвенної праці жидівських кольоністів виринають перед нами якісь мілітарні спомини в звязку з Жидами. Так, Жиди під впливом своєї ідеї й ідейної праці в Палестині стали на наших очах зовсім інакшим народом ніж були досі. До якої міри вони змінилися, нехай послужить такий доказ. Коли я був в Палестині, наспіла вістка, що доляр впав о 20%. Тамошні ґазети принесли се в надзвичайних виданнях. Незабаром потому був я в такій оселі жидівських кольоністів, куди так скоро не доходять ґазети, і сказав про упадок вартости доляра. Якеж велике було мое здивування, коли се не зробило найменшого вражіння на тамошних Жидів! А тут та сама вістка ділала на Жидів мов грім з ясного неба. Коли я оповів про се одному комуністови, він був тим дуже здивований. А не можна забувати, що Жиди можуть тепер мати тільки дві провідні зорі до вибору: Палестину або Москву. Іншого вибору вони не мають. Наведу Вам ще пару доказів на факт, як дуже змінилися Жиди в Палестині. Як відомо, жидівська інтеліґенція відзначається тут надмірним переінтелектуалізованням. Навіть молодь читає тут такі твори як Шпенґлера, Маркса, Метерлінка і т. д. Розуміється, всі ті і їм подібні твори попривозила жидівська молодь і до Палестини. Зразу й читала їх, та незабаром зачали вони там порохом припадати, — а зате пішли в рух практичні книжки про годівлю худоби і дробу, про молочарство і т. п. Словом, нація переродилася на очах. Себто — жидівська інтеліґенція схлопіла. Та не в значінні здеклясування, бо вона схлопіла добровільно, а не примусово. І тому вона не здеклясувалася. Поляки розуміють добре ту ріжницю, бо пізнали її на собі. І так польське міщанство існує тільки в одній дільниці, пруській, а деінде не вдалося його витворити, хоч богато польських дідичів пробувало осісти в містах і спродавши свої добра занялося промислом. Та вони се робили під примусом і тому самі здеклясувалися, а польського міщанства не створили. І ще один приклад наведу на те, як там змінилася жидівська нація. Коли я побачив жидівських дівчат у тамошних колективах, вони не видалися мені гарними. Мабуть запримітив се або додумався оден з тих, що мене опроваджували, й пояснив мені се так: Араби не хотіли там найматися до будови доріг, бо інстинктовно відчували, що бездоріжжа боронить їх стану посідання. Тоді до тої тяжкої праці зголосилися там під жаром тамошного сонця делікатні жидівські дівчата і жінки. Масово гинули, але оставші завзято працювали дальше і доконали свого: побудували нові шляхи в землі батьків. Вони з тяжкої праці так виглядають... І ні слова признання не додав до того, ні слова осуду на тих, що їх заставляли до такої роботи. Просто оправдав те, що вони „негарні“ тай тільки. Так говорить фанатизм ідеї, любов своєї землі, котра вимагає жертв від усего племени.

На закінчення одна анальоґія. Коли Польща тратила свою державність, то се не сталося нараз, але на рати. Не маю на думці трох розборів Польщі, ні. Вже давно перед розборами тратили Поляки своє достоїнство і поважання між іншими народами — і коли стратили зовсім, прийшли розбори. А відбудова Польщі також не прийшла за одним разом. Як колись Поляки постепенно тратили своє достоїнство і пошану між народами, так потому постепенно назад відзискували. Чим? Головно тим, що кинули свою шаблю і свою кров на вагу і наробили в Европі вже в часах Наполеона великого шуму задля своєї ідеї. Ще Робеспер відповів Костюшкови, що Франція не дасть Польщі допомоги, бо польський рух робить ретроґрадна польська шляхта. А в короткий час опісля Поляки мали вже в цілій Европі, навіть в Німеччині, великі симпатії для своєї справи. Щож сталося в міжчасі? А в тім часі Поляки кріваво демонстрували за своєю справою в армії Наполеона. Се могло виглядати на дивні річи, що польська молодь боролася далеко від Польщі, десь в Еспанії чи аж на Сан Домінґу, але се було в звязку з польською справою і з пізнішим виступом начальника Пілсудського. В той спосіб Поляки відзискували крок за кроком самопошану і пошану між народами. В слід за тим прийшла й відбудова польської держави.

Подібно мається справа і з жидівським народом. Він головно займався торговлею, а настав час коли торговля під впливом соціялістичних теорій одержала в загальній думці світа опінію непродуктивного заняття. Відси скріплення неґативного і навіть ворожого відношення до Жидів. Колиж Жиди взялися в Палестині до геройського відвойовування землі своїх батьків від багна і піску, коли там положили тяжкі жертви, тоді зачали в світі відзискувати добру опінію і ставати нормальним народом між іншими визначними народами світа.

Публика з малими виїмками слухала уважно до кінця виводів прелеґента й надгородила його грімкими оплесками.

Наші висновки оповістимо тоді, коли скінчимо приготовляти цикль статтей в жидівській справі. *А. Ч.*

Громадяни!

Велике нещастя стрінуло громаду Денисів, тернопільського повіту. У Страстний Четвер, 5 квітня 1934 р. огонь знищив до тла 178 господарств, не лишаючи населенню найменших середників до життя. 200 родин остало без даху над головою. Згоріло около 500 господарських будинків, худоба, згорів весь господарський інвентар (вози, плуги, січкарні, господарські машини), згоріла вся одіж і хатня обстановка. Ще донедавна заможні господарі перемінилися в жебраків. Господарі не мають чим покінчити весняних засівів, бо всі збіжеві запаси згоріли. Населення враз з живим інвентарем перед голодовою катастрофою.

В ціли несення негайної допомоги погорільцям засновано в Тернополі при філії „Сільського Господаря“ ПОВІТОВИЙ КОМІТЕТ ДОПОМОГИ ПОГОРІЛЬЦЯМ в Денисові. Сей Комітет звертається до Вас, Громадяни, з горячим проханням: Поможіть Вашим братам-погорільцям в їх тяжкому положенні! Складайте жертви збіжжам і пашею. Жертвуйте одіж для тих, що потерпіли! Складайте харчі на виживлення населення! Спішіть з жертвами в грошах і матеріялах на відбудову села!

Нехай Ваше серце відчує той великий біль селянина-хлібороба, що в двох годинах стратив дорібок цілого свого життя. Спішіть негайно з допомогою, щоб Ваші брати Денисівці побачили, що у великому горю самих їх не оставлено.

Тернопіль, в квітні 1934. р.

Комітет:

Посол Др. Степан Баран, Ілляріон Брикович, Др. Степан Брикович, Іван Боднар, Олімпія Вітошинська, Теодор Гринкевич, Посол Др. Дмитро Ладика, Др. Микола Меліншин, Микола Никифорук, Др. Гордій Нянчур, Др. Лука Онуферко, Ілля Посмітюх, Др. Степан Чумак.

Пустка і жах у школах СССР

Французький письменник Etienne Gilson відбув подорож по СССР. Його опис в катол. тижневику „Sept“ зовсім суперечний з фальшивими інформаціями ріжних „туристів“ як Еріо та інші, що оглядали тільки те, що їм показували. Він пише: „Я бачив всюди зовсім пусті й покинуті школи. В одній з кляс такої опустілої школи найшов я труп дитини. Очевидно померла з голоду. Також оглядав я вихвалювані „Доми Дитини“, які в пропаґандових большевицьких часописах описують як останне слово сучасної педаґоґіки. Всі ті вихвалені інституції повні зголоднілих і винужденілих дітей. Вони кидаються як собаки на охлапи, які їм дають“... (КАП).

ЖІНКА І СУСПІЛЬНІСТЬ

Реферат дра Осипа Назарука, виголошений на засіданні Ґенерального Інституту Католицької Акції у Львові дня 13 квітня 1934 р.

2) Ніякий нарід як спільнота не жие самим хлібом, то значить самими тільки матеріяльними інтересами. До ніякого народу не можна також прикладати штучних теорій ріжних фільософів, бо кожда з тих теорій напевно пропадає, коли вона не сперта на релігії, на вірі в Бога. Зрештою всі людські теорії противорічать собі, навіть теорії людей з одного табора, отже навіть якби народ приймав такі теорії, то вони не моглиб бути підставою його життя й поведення, тільки булиб підставою і причиною хаосу і руїни. Тому здоровий інстинкт кождого народу, поки нарід живий і життездатний, звертається до віри в Бога. А коли горішна верства народу зачинає тратити віру в Бога, тоді наступає немов горизонтальне відділення тої верстви від її власного народу і та верства вітріє, крушиться і відпадає. Притім формальний атеїзм має під тим оглядом подібнісенькі наслідки як безбожне, то значить грішне поведення фактичне, то значить деморалізація без проголошення формального атеїзму як життевої „засади”. По якімсь часі за горизонтальним поділом народу наступає вертикальний, то значить такий нарід, що не в силі випродуковати висшої верстви згідного з ним духа і віри, зачинає колотися й розлітатися, стає добичею інших здоровіших морально народів і може зовсім пропасти. Бо народи не належать до вічних творив і більше народів пропало ніж є тих, що тепер живуть. Тай не всі однаково живуть, деякі лише животіють.

Третя причина прикрого стану занархізування нашої суспільности се брак суспільного виховання жінки, то значить недостача теоретичного і практичного підготування загалу нашого жіноцтва до участи в публичнім життю. В нас покутує ще наївний погляд навіть в інтеліґентних домах, що рацію мали ті старі Німці, котрі говорили й писали, що для жінки вистарчать чотири „К”, а саме: Kleider, Kirche, Kinder, Küche (одяг, церква, діти, кухня). Нема сумніву, що ті чотири річи дуже важні і коли жінка не вміе відповідно поводитися з ними, то на тім терпить і вона сама і вся суспільність. Одначе се також певна річ, що ті чотири річи не вистарчають для жінки і що для суспільности лучше, коли жінка не обмежується на тих чотирьох річах. Возьмім для прикладу таку річ як участь жінок у виборах. Хто не памятає часів заки й жінки мали право вибирати, тому трудно представити всі орґії перекупства, пиянства й усякої іншої деправації, звязані з виборами в країнах, де ні загал ні уряд не доріс до розуміння й чесного виконування своїх прав і обовязків. Отже відколи жінок допущено до участи в виборах, ті орґії пространії значно упали, подекуди навіть зовсім щезли. Чому? З ріжних причин. В першій мірі тому, що число виборців з прибуттям жінок щонайменше подвоїлося, отже навіть якби жінки були таксамо легко доступні перекупству як мужчини, то кошти того перекупства з природи річи мусілиб дуже зрости.

Фактом е, що жінки на загал лучші ніж мужчини якраз тому, що їх всюди більше в церквах ніж мужчин, отже виборча коррупція серед жіноцтва не пішла так легко як серед мужчин. Досвід показав, що жінки в кождій країні більше поважно й консервативно відносяться до всяких карколомних експериментів ніж мужчини. Притім треба з особлившим признанням підчеркнути переважно правильний політичний інстинкт жіноцтва і його здоровий розум, доказаний тим, що хоч в ніякім краю клерикальні круги не розпиналися дуже за признанням виборчих прав жінкам, то жінки одержавши ті права, не підперли розвальних елементів революції й анархії, хоч ті елементи всюди живо агітували за рівноправністю жінок в політичнім життю, лише скріплювали і досі скріплюють своїми голосами в більшій мірі ті партії, котрі принято називати клерикальними, консервативними, „назадницькими” і т. п. І що найдивніше: хоч жінки дуже чуткі на моду і на всяку критику, то під сим оглядом ніде не даються в більшій мірі захопити навіть найоднішим агітаторам перевороту. В них очевидно глибше ділае совість і почуття відповідальности за рід свій і своє потомство, тому вони не спішаться з підпиранням революційних крикунів. Вже сей оден факт показуе, що участь жінок в публичнім життю се річ добра. А на замітку деяких зарозумілих мужчин, що мовляв се річ несправедлива, щоби жінки мали рівне право в державі, бо вони її не боронять на боевищах своею кровю на рівні з мужчинами, жінки моглиби з повним правом відповісти: „А відки взялисяб ви, шановні оборонці Батьківщини, якби не було ваших матерей, котрі за кождим разом наражують життя своє, щоби привести на світ таких оборонців”.

Нема сумніву, що подібний вплив малиб жінки у всіх публичних справах при двох самозрозумілих услівях: 1) якби їх допускалося до всіх публичних справ, 2) якби мужчини були відповідно виховані до належного пошанування жінки в публичнім життю. Деякі народи, а саме ті, що найвисше розвинені, вже виховали мужчин до належного пошанування жінок в публичнім життю. Автор сих стрічок мав нагоду бачити, як на великих передвиборчих вічах в Канаді президіює анґлосаксонська жінка і як мимо виборчих пристрастей всі присутні шанують прикази „слабого єства”, котре відбирае голос мужчинам, що занадто довго говорять або занадто безпардонно нападають на своїх противників — і всі в тій хвилі слухають і зле на тім не виходять.

Тим потрібніший бувби благодатний вплив жінки в нашім публичнім життю, так в містах як і на селах. Кождому ясно, що нпр. колиб нам Українцям удалося (а воно очевидно мусить удатися) виробити повагу жінці в публичнім життю, то поважна жінка як голова читальні з більшою неуступчивістю ніж мужчина не дозволить наприклад на танці в піст в льокалі читальні, на уживання льокалю читальні на сектанські збори і т. п., бо жінка, як показуе досвід, більше звязана духово з Церквою ніж пересічний мужчина, жінка очевидно більше консервативна, отже з хвилею піднесення її значіння в публичнім життю все наше публичне життя сталоби здоровіще, що малоб величезні додатні наслідки для нашого скріплення.

Тоді скоро показалосяб уздоровлення відразу в двох напрямах. А саме не тільки в самім публичнім життю, але рівночасно і в родиннім, бо жінка вивисшена в публичній опінії села чи міста тим самим малаби скріплену повагу вдома, у своїй родині. І під оглядом моральним і під оглядом санітарним і під оглядом фінансовим наші орґанізації прибралиб скоро більше харапутний вигляд. Чому? Під оглядом моральним тому, бо мужчина все таки більше стидаеться жінки ніж другого мужчини, коли робить щось негарне. А прилюдне напімнення жінкою, коли та жінка осягне належну їй повагу, буде для мужчини в кождій орґанізації більше памятне і більше його буде стримувати, ніж напімнення чи хочби лайка другого мужчини. Під оглядом санітарним поправиться вигляд наших читалень і т. д. вже тому, бо жінки привикли вдома займатися чищенням кімнат, отже з природи річи уважатимуть пунктом гонору вдержувати в чистоті також льокалі тих орґанізацій, котрі їх пошанують вибором на своє перше місце. А щодо фінансової чистоти в грошевих справах, то се річ вже загально доказана практикою, що в канцеляріях і взагалі всяких установах, де жінок і навіть молодих дівчат зроблено касіерками, спроневірень далеко менше, ніж там, де до діла з грішми мають мужчини. Річ в тім, що жінки з природи річи мають менше покус до розкрадання публичних грошей: жінки і дівчата звичайно не пють, не курять, не грають в карти і не почуваються до „обовязку” фундувати мужчинам ні тим менше другим жінкам. Отже покус до забирання публичного гроша у жінок значно менше. Є тільки оден випадок коли жінка чи дівчина не опреться звичайно дефравдації: коли вона залюбиться в мужчині а той мужчина драбуга і намовить її до злого. Одначе мужчина залюбившися також підляже злій жінці чи дівчині, але ще до того далеко скорше видасть чужі гроші на фундования товаришам і дівчатам, на гру в карти, словом на ріжні річи і справи, до яких жінка переважно не маe нахилу, або тільки в дуже виїмкових випадках.

Таким чином само життя, життева практика вказуе на те, що добре булоб для піднесення суспільности на висший рівень допустити жінок до занимання всіх місць, які досі були тільки привілеем мужчин. Притім не треба знеохочуватися тим, що тут і там „бабська господарка” не допише. Певно, що так буде не в однім випадку і булоб дивно, якби було інакше. Та коли мужчини, що мають дуже довгу традицію правління за собою в публичних справах, догосподаровуються часто до того, що ні в кут ні в двері з такою господаркою, то не можна вимагати від жінок, аби вони відразу всюди доводили лише до добра і не робили ніяких помилок. Будуть помилки і при їх господарці. Та якеж се буде виховуюче для цілого села й околиці, коли нпр. жінка як голова читальні чи кооперативи покажеться на своїм становищі лучша ніж мужчина! А преціньсе річ дуже можлива. Треба лише спробувати.

Притім нема потреби побоюватися, щоби мовляв „не збабіло” все наше публичне життя. Практика інших народів показуе, що жінки дуже тактовно поводяться скрізь, де їх допущено до повноправної участи в публичнім життю. І так хоч майже в кождій країні жінки мають більшість і моглиби всюди здобути всі парляменти і міські ради, то вони вдоволяються дуже малим відсотком тих становищ, вибираючи жінок радше для зазначення своєї рівноправности ніж для майоризування мужчин. І се річ зрозуміла, бо жінка волить допустити до чести свого чоловіка чи сина, ніж брати ту честь собі: вона розуміе й відчуваe, що її найбільша честь полягае на добрім веденню дому, котрий становить основу всеї суспільности. І не жінкам треба тих становищ, але всій суспільности треба, щоб жінок допускати до місць, на яких вони можуть завстидати й завстидають не одного мужчину, коли тільки загал мужчин буде мати настільки розуму, що для загального добра пошануе жінку і підіпре її в добрім змаганні оздоровити суспільність.

А наша українська нація потребуе не тільки оздоровлення: вона потребуе охорони перед винищенням. Се не переливки, до чого ми як нарід докотилися, признаймося — виключно під проводом мужчин, невироблених, нерішучих, не вміючих використати нераз надзвичайно корисних обставин, які нам лучалися от хочби по розвалі великих держав після світової війни. Наслідки того переживаемо тепер: се винищування нашої нації за Збручем і надзвичайно тяжке її положення по сім боці Збруча. Та ніде правди діти: то не жінка з авторитетного місця в Київі кидала безмежно наївні кличі, що мовляв „не треба нам мілітаризму, нас нарід оборонить!” То робив мужчина і то вчений мужчина. Мабуть трудно булоби знайти серед нас таку наївну жінку, аби в імя якоїсь доктрини розпускала до дому велику силу війська в хвилі коли з півночі надтягали большевицькі окупанти нашої землі. А мужчина втяв таку штуку і ще до того був щиро переконаний, що робить „поступову” прислугу свому народови. Тай чи тільки оден мужчина так „блискучо” доказав мужеський „розум“! А тепер гроза фізичного винищення зависла над племенем нашим. І не се найстрашніше, що винищення дійсно поступае, бо його можна булоб здержати, якби ми прийшли до розуму бодай по тій страшній научці, яку нам дала історія. Та в нас видно погіршення, не поліпшення. Бо на арену подій зі що раз більшою претенсіональністю

виступає мужеська пайдократія, нерозвинені молококосси, ще далеко більше наївні ніж були ті їх батьки, котрі в хвилі найбільшої небезпеки розпускали до дому військо України.

Кажемо се не на те, щоб захитати становищем мужчини. Того, як показує практика в тих краях, де жінка має зовсім рівнорядне становище, нема потреби побоюватися. Нам повинно залежати на піднесенні значіння жінки в суспільнім життю взагалі, бо се вийде на добро цілій суспільности. Та по тім, що сталося, мужчинам української народности не зашкодилаб більша **обережність** в публичнім життю. По тім, що сталося, дуже вказано поділитися відповідальністю за дальшу будучність нації. В той спосіб на сто процент можемо скріпити життя нашого народу, розуміється коли жінки відповідно розложать собі великі тягарі, які їх ждуть і приготуються до своєї відповідальної ролі. Як сего довершити, се вимагає окремої й дуже основної застанови. Бо се властивий центр сеї дуже важної справи: як се перевести в життя, — а не: чи се перевести в життя. Найбільша трудність полягає на тім, щоби через надмір завдань і праці не змарнувалися найлучші одиниці, згл. щоби не занедбали всіх своїх обовязків. Та се хоч справа тяжка одначе тільки тактична. Вона мусить бути переведена в життя.

Притім не можна забувати, що українська жінка має далеко тяжше життя ніж жінки інших европейських народів. Не лише тому, що вона жінка недержавного народу, котрою в її масовім вихованні нема кому занятися і котра мусить часто з болем серця дивитися на те, як її батько, муж, син не має доступу до тих справ і занять, якими заняті мужчини державних народів. Кромі того українська жінка мусить іще видержувати жорстоку боротьбу з машиною в тім значінні, що машина відбирає від неї все, що відбирає жінкам інших народів, але в заміну за те не дає їй нічого. То значить, наша жінка не має навіть того злиденного заробітку, який дає фабрика жінкам у промислових країнах. Без відповідної підготовки і без відповідних засобів до розвитку життя має наша жінка нести на собі далеко більший тягар ніж несуть жінки державних народів і промислових країн, коли хоче причинитися до вратування нації. Тому влекшім їй по можности той її величезний тягар відповідним признанням і поведенням супроти неї.

А жінка сама може собі той тягар життя й обовязку влекшити тай взагалі уможливити його несення тільки в однім одинокім случаю: коли перейметься дійсною релігійністю. Тільки вдивлена в постать Спасителя, що паде під хрестом своїм, але не вирікається двигати на собі страшного тягару, який викликали інші, тільки під контролею, що йде віками з Петрової скелі зможе наша жінка дорости до своєї великанської та незавидної ролі.

Кінчу спробу означення взаїмовідношення між жінкою й суспільністю на нашім ґрунті, збираючи все, що я сказав чи радше хотів сказати, в однім символічнім образі: Ріжні народи ріжних епох старого і нового світа віддавали жінці як представниці раси і культури береження символічного святого вогню. Колиж жінка, що берегла того святого вогню, через недбальство або навіть ізза втоми довела до того, що він погас, її ждала смерть, від якої не було уласкавлення. Таку жінку звичайно закопувано живцем в сиру землю і вона там конала в жахливих муках. Нема сумніву, що під сю пору наша українська нація є в найтяжшім положенні, яке тільки можна собі уявити. Їй загрожує смерть, коли не викрешемо з себе максімум сили волі, енергії, розуму та жертвенности для збереження життя своєї нації. В сім грізнім часі звертаємося до нашого жіноцтва, щоби всіми силами своїми берегло й забезпечувало блимаючий іще огник життя української нації, бо інакше і воно і вона будуть перед часом закопані в сиру землю, де жде їх жахлива смерть. Маймо надію, що наше жіноцтво при Божій помочи вивяжеться добре з дуже трудного завдання, яке стоїть перед ним і перед нами взагалі. Бо не даром наш нарід каже, що жінка держить три вугли дому на собі, а чоловік четвертий. В імя загального добра причинімся свідомо до того, щоб жінка мала збільшену силу держати на собі і три вугли нації та її релігійного й морального виховання. А причинимося до того скріпленою пошаною жінки і вихованням в пошані до неї дальших поколінь.

(Дискусію, що розвинулася над сим рефератом, подамо в дальших числа „Нової Зорі“).

Коли ти сьогодня не готов до смерти, то як будеш готов завтра? Завтра непевне. Звідкиж ти знаєш, що матимеш завтра? (Тома Кемпійський).

Зїзд Великого Лугу

7) Делеґат Кавич Павло з Ясенева (Броди): В нас основано Луг 1927 р. Зразу він добре розвивався. Опісля з браку людей до праці почав занепадати. Один рік наше т-во таки цілком було заснуло. Опісля прийшли молодші і праця знову пішла. Як на нашу Централю була навала, таксамо було в нас на селі. Приходили студенти націоналісти й аґітували проти Луга. Богато їм було повірило. Праця знов ослабла. Та тепер наш Луг знов розвивається, бо ми переконалися, що закиди проти нашого Лугового Проводу неправдиві. Ми висилаємо своїх делеґатів по селах брідського повіту. Досі засновано в брідськім повіті 4 нові Луги. Освідомляюча праця в повіті йде вперед. В однім з сусідних сіл праці перешкаджає нам священик. Він каже: нащо вам читальні, нащо вам Лугів, те все політика. За те будете мати клопіт від влади. Та ми на се не зважаємо і робимо своє. Звертаюся до нашого головного Проводу, до нашого Голови д-ра Дашкевича: нехай він не бере собі до серця наклепів по часописах. На гетьмана Мазепу і на всіх наших визначних людей також накидалися чужі і свої. Історія інакше оцінить Вашу і нашу працю, ніж деякі наші сучасники. Я читав в календарі Червоної Калини про д-ра Дашкевича, отже знаю, які його заслуги в будові нашої держави в 1918 р. Йдім за нашим Проводом, працюймо з таким запалом і посвятою як працює наша Централя. Несім цеголку до будови нашої держави. Не беріть собі до серця, що деякі інтеліґенти, хоч ніби вчені, киринять. Киринники і руїнники були і є все і всюди. Та ми Луговики на се не зважаймо і сміло йдім до нашої ціли (оплески); — п. Ющишин: В наших промовах звернім увагу головно на наші болючки: 1) на грошеві зобовязання Лугів супроти їх Централі, 2) як притягнути більше інтеліґенції в наші ряди. Ви Панове замало дбаете про грошеву сторінку. В грошевих справах ви не є добрими лицарями. Не вивязуетеся якслід зі своїх грошевих зобовязань супроти Централі. За 1934 рік вкладки вплатили лише 2 Луги! Кольпортажі лугових видань не виконали ви якслід. Тут замало заяв доброї волі. Величезні резерви нашої інтеліґенції валяються, але при праці їх нема. Притягнім їх у свої ряди. Данці в 1860 р. також мали богато безробітної інтеліґенції. Але

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 5)

„Андрей“ на засланні

Лучка завважив, що віра це діло з Богом і совістю, проте кожний цар і король, не лиш мужик мусить добре застановитися, як і в що вірує, бо за те буде перед Богом у вічности відповідати. І Лучка не розуміє, чому Телевич наперед людям не сказав за того батюшку, нехай би люди надумалися що робити. Адже сам „уездний“ сказав тоді в школі, що цар заборонив людей змушувати до зміни віри... На те Телевич розсміявся і сказав, що той московський „уездний“ старшина інакше бесідує до людей, а інакше в себе в канцелярії. А йому виразно наказав, що село „мусить“ бути православне! І що батюшку треба врочисто приймити. Він, Михайло, не охочий на їх зашпари і нікому не радить з ними собі заходити... Проте Лучка не підіймився витати батюшки і порадив Михайлові, що буде найкраще, коли він сам як староста його звитає... А йому нехай дасть з тим спокій, бо Лучка віри, в котрій його родичі виховали і він сам в ній пережив вже 76 літ, не змінить, нехай його хоч зараз беруть на Сибір! Бо чому мавби Лучка міняти віру?... Чи може тому, що Танчин син-священик її покинув, або що — як каже Телевич — навіть в Преображенському Соборі у Львові вже завели православіє?... Чи тому, що Юда покинув Христа, мали його й інші покинути? Лучка не виступає проти „русского“ царя, ні проти царського уряду, коли така Божа воля, що їх на українську землю прислали; ані не юртує нікого проти зміни віри, бо у всякого своя совість. Та сам віри не змінить і тому батюшки витати не буде. Лучка сего не каже на глум, коли радить Михайлові, щоби він як староста в селі його сам звитав...

Телевич підсміхався, нарешті сказав, що — „якось то буде...“ І пішов сердитий.

„Нехай діється Божа воля“, подумав собі старий Лучка; а в його серці сильно заскимліло, коли вечером того дня почув заливний гомій „Андрея“...

Вбачилися йому покійний священик Белішевський на приходському подвірі з прищуленими очима і приложеними до ушей долонями, як вдивлюються в розколиханого „Андрея“ і вслухуються в його „срібний“ гомін...

Та — не були всміхнені... Добротливе облича священика Белішевського ввижилося старому Лучці сильно оскорбленим... А коли Лучка став міцно вслухуватися в гомін „Андрея“, дочув і в його заливних згуках якусь немов затаєну печаль... Начеби перед цілим світом і своїм великим Іменником жалувався на насильство, якого на ньому довершують...

І нагадалися старому Лучці тверді слова Янчинського священика на хрестинах „Андрея“ в 1890 році: „Ти радше лусни, западься в землю, радше, щоби відлетіло або трісло твоє серце, відпали твої рамена, пірвалося мотуззя, котрим тебе розмахують, подалися вереї і пустили вертлюги, на котрих ти коливаешся, як щоби ти мав своїм „срібним“ гомоном послужити звеличанню неправди, або слуг її...“

І пригадалися старому Лучці його ровесники, Іван Телевич, Михайло Бамчикевич, Гринь Фіна й інші, котрі так побивалися збираючи знадіб на „Андрея“ і так ним все тішилися... А він, такий їх коханий плеканець і любимець святого апостола, має навзавтрі звеличувати прибуття кого? — схизматицького батюшки!...

О Господи! Незглибимі суди Твої! — зойкнув старий Лучка і кляк перед збожником з образами на сволоці у своїй старій хаті... Молився...

Навзавтрі було наказано, щоби на знак даний малим дзвінком ціле село святочно зодягнене як один муж гурмом ставилося біля церкви. І село злягло, бо день був гожий і гарна стояла година. Та зі старих людей мало хто послухав Михайлового наказу.

Михайло ярився, що се бунт, за який — казав — мудрагелі будуть відповідати. А його ватажки розсипалися по селі і стали людей виганяти під церкву. Молодь позбігалася вся; і жіноцтво. Їх цікавила така небуденна новина. Богацько народу заглядало боязко з поза плотів і деревин на огородах навпроти церкви. Телевич уставив людей у два ряди, від церкви до дзвініці, а сам з хлібом-сіллю поставився на переді.

(Дальше буде).

вона кинулася в народ до праці і довела його до теперішнього високого культурного й економічного стану, а собі найшла варстат праці і спосіб прожитку; — п. Харченко Павло (голова Лугу в Скнилові): Пан передбесідник сказав, щоби інтеліґенцію притягнути в Лугові ряди. Та в який же спосіб маємо її притягнути, коли вона найбільше ворожо ставиться до Лугу? В нас у Скнилові є поважне число інтеліґентів, але вони — виступають проти Лугу! Донечки нашого священика також аґітували завзято проти Лугу. Ми працювали в читальні Просвіти. Як повстав Луг, в селі почався роздор. Ми хотіли стягнути інтеліґенцію, просили, але надармо. Ми постаралися взяти кооперативу. Ми просили нашого місцевого священика, щоби працював з нами в кооперативі, одначе співпраця не пішла, бо він пішов за тими з молодих, що ворожо до нас ставляться і виступив з кооперативи. Нам казали, що ми „стшельци” і — комуністи! Писали на нас по парканах. Та ми на се не зважаємо і робимо своє діло дальше; — п. Козланюк: Галичина дала товчок до наших визвольних змагань. Та недоля хотіла, що Січові Стрільці, хоч хоробро билися за визволення Батьківщини, не зрозуміли історичної хвилі і не пішли туди, куди наказував їм державний розум. На Великій Україні ворог нищить наш нарід не лише морально але й фізично. Ми тут також не в роскошах, але всеж таки можемо бодай в обмежених розмірах орґанізуватися. Хто зна, чи ті що вели кампанію проти нас, не були несвідомим знаряддям наших ворогів. Тепер кампанія вже припинена, бо ті, що її вели, вже зрозуміли дещо свою похибку. Є великий рів між нами і націоналістами. Вони викопали його самі — під диктатом ворогів. В нашій орґанізації від самого початку не було інтеліґенції, бо їй невигідно було в нас. Тут треба було навчитися ставати „на позір” і слухати, а інтеліґенти до сего не привикли. Та від того власне вміння добре ставати на „позір” залежить наша будучність. Лише в силі, послусі й орґанізованости наша майбутність. Коли наша інтеліґенція сего не зрозуміє і не вступить в наші ряди, то на неї впаде відповідальність за невдачі. (Далі буде).

Поки ти дужий, богато можеш вчинити добра, колиж ти хорий, не знаю, що зможеш. (Тома Кемпійський).

Підручник

з рамени фільольоґів і граматиків шляхом якого на протязі одної години навчишся забирати слово при помочі

української мови

3) Я ще поповнила надоптання пера і воно шляхом притиснення з боку ноги улягло до-щенту знищенню. Заразішний шкільний чинник установлений з рамени керовника школи до навчання письма шляхом каліґрафії, забрав був зі свого боку до нас слово, що хай кожня учня набуде шляхом купна перо у виді рондового. Не улягає ніякому сумнівові, що через понесену мною втрату уявляється з мойого боку неможливим приступити до написання каліґрафічного завдання. Шкільний чинник, який уявляє собою строгого, заповів, зі свойого боку, що хто з нашого боку важитисяме прибути без пера, являючогося рондовим, буде підлягати з його рамени карі шляхом карцеру, числячого дві години. Належить уважати, щоби з мого боку не розізлити його. Ціна пера виносить пять сотиків, а я числю тільки два, які знаходяться в моїй кишені і які становлять цілий маєток з мого боку. Хай мама зі свого боку дадуть на мою річ три, то я буду рахувати чотири сотики, саме таке число, яке являється потрібним, щоби довершити купна пера в крамі, находячімся в ринку і творячім жерело набування шляхом купна артикулів, становлячих запотребування учнів.

По тій промові „забрала слово“ мама:

— Хай прибуття Стефці має місце пізніше. Я налічую тільки дві руки і зараз обі являються занятими, щоби держати дитину, яка становить твого брата. І забирати слова з тобою не знаходжу часу, бо числю тільки одні уста, якими зараз забираю слово з цим паном.

Але дівчина вперлася:

— Хай мама негайно уділить! Хмари становлять небезпеку. То майбутня буря. Хай ще використаю заразнішну погоду і хай удамся зараз набути перо, щоби прибути назад, заки той дощ зачне відбуватися.

— Хай Стефця відчинить вікно, щоби заповітрити хату.

— Ви хочете хату заповітрити? — д-р Маняк спитав здивований. — Свою власну хату?

— А так! — жінка відповіла. — Хочу заповітрити шляхом напущення знадвору повітря, бо в хаті вже має місце брак повітря до дихання.

— Пані! — Маняк крикнув. — Якою мовою ви говорите? Хто вас вчив?

— Хай у пана має місце терпеливість, бо історія являється довгою. Мова з мого боку являється літературною. Заки з мого боку приступлю до сказання, як то ми приступили до вивчення мови, являючоїся літературною, хай пан зі свого боку приступить до послухання того, що становить нашу історію. Мій людина, коли ще зі свого боку становив молодого парубка, вступив до складу урядових чинників в Галичині, являючійся східною, і творив чинника скарбового. Це мало місце в Комарнові. Ще за Австрії прибув сюди в дорозі перенесення з боку польських урядових чинників, котрі з боку Австрії дістали були самоврядування. З тієї пори мій людина знаходиться тут, творячи заточенця. В часі, числячім десять років, балакав тільки з Поляками, бо тоді тут ще не знаходилися ніякі люди, становлячі Українців.

Отже шляхом польської конверсації забув зі свого боку балакання, яке являється українським. Я становлю доньку з рамени урядового чинника, який являвся Українцем. Він зі своєю жінкою, яка творила мою маму, також прибув у ці сторони шляхом заточення, але ще заки я прибула на світ. Наше окруження являлося виключно польським, отже моє виховання мало місце в мові, являючійся польською. Аж коли шляхом вінчання моїм людиною став Ревний, ми обоє приступили з нашого боку до вивчення української мови, яка являється літературною. Мій людина приступив до запренумерування зі свого боку всіх українських часописів. Мова, якою я зараз забираю слово, уявляє собою мову збоку цих часописів.

— Такою мовою не пише ніодна українська часопись, — замітив д-р Маняк.

(Далі буде).

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить

З ПОДОРОЖНИХ ВРАЖІНЬ

„Sonderzug“

Відень — Львів — Чернівці.

„Sonderzug“ (надзвичайний поїзд) — се дивна потвора. Щось ніби вуж, але не морський. На кінці носа має один паровіз, на кінці хвоста — другий паровіз. Тулів того зелізного смока складається з кільканацяти ваґонів з населенням в 95% неарійського походження. До того ще приходять: провідник зі своїм „штабом“, кондуктори і баґаж. Потвора посувається зі скорістю 50—60 км. на годину. Задержується тільки на великих стаціях. Найдовше — на границях.

Подорожних їде около 700 душ. Вони страшенно цікавий народ. Як тільки надійде провідник або хтось з його „штабу”, засипують його безчисленними запитами:

— Коли будемо там а там?
— Далеко ще до границі?
— Чому так помалу їдемо?
— Чому так коротко стоїть поїзд на стаціях?
— Кілько можна перевезти грошей і товарів?
— Чи застанемо ще трамвай у Львові?
— Кілько разів ще будуть ревідувати?
— Де можна буде пообідати?
— Чому так студено?
— Czy pan ma pojęcie, kiedy będziemy we Lwowie?
— Czy będzie tam pakierz? і т. д. і т. д.

Нещасний тип, що має назву провідника, старається спершу відповісти вичерпуючо на всі можливі запити. Вкінці захрипає і вже тільки безнадійно махає рукою.

— — — — — — — — — —

З пашпортами велика біда. Кождий з них інакший, як обличча людини. Частогусто появляються ріжні пашпортово-транзитові розпорядки. А вже найгірше їхати з Відня до Чернівець. Колись їхалося просто без ніяких теремедій. Тепер що пару годин — нова границя спадкоємців по старій Австрії. Ще не скінчать ревідувати одні, вже приходять другі, треті і... четверті!

Австрійці і Чехи шукають головно за валютою, Поляки головно за чужими товарами, а Ромуни — то вже геть усе чисто забралиб! Що край — то інші валютові, тарифові, пашпортові, транзитові та всякі інші приписи. А як тільки заостряться політичні відносини — зараз наступає й заострення граничних ревізій.

— — — — — — — — — —

Одна пані везе для свого чоловіка більший слій мармеляди з Відня до Чернівець. Зараз за Віднем заявляють їй, що „так собі“ не можна везти мармеляди: треба дати її до окремого ваґону як „баґаж”. Ледви се сталося, як на чехословацькій границі заявляють рішучо, що мармеляда не може їхати в особовім, лише в товаровім поїзді..,

Цілий „Sonderzug“ чекае на „маніпуляцію” з тою мармелядою. Незадовго приходить польська границя. Власниця мармеляди вживае всіх можливих заходів, щоби дістати її до своїх рук. Через те велике спізнення цілого поїзду. Коли мармеляда вже вкінці прийшла, показується, що польські міродатні чинники займають зовсім неприхильне становище до перевоження мармеляди через Польщу і домагаються високого цла... Нещасна любителька мармеляди платить „солене” цло і журиться вже наперед, що буде на ромунській границі... Цілий „Sonderzug“ цікавиться живо „мармелядовою аферою”. Одні співчувають, другі лихословлять за таке велике спізнення з того приводу.

— — — — — — — — — —

На чесько-польській границі діялися сцени гідні опису старого але досконалого обсерватора Гомера. Ревізія тривала 3 години. Варт було подивитися на поденервовані обличча синів і доньок вибраного народу. Можна було подивляти ґеніяльну винахідчивість тих людей у вишукуванні ріжних сховків перед „всевидючим” оком митарів. В послідній хвилі люди надпивали вино, надпочинали ріжні солодощі, вимішували карти до гри, вдягали нові мешти, капелюхи, плащі і т. д. Жіноцтво ховало де могло ріжні дрібниці з вірою, що не буде особистої ревізії, бо не видно було жіночого цлового персоналу. Всі чекають як на шпильках на ревізорів. Аж ось входять і зразу:

„Walizki otworzyć!”

І до роботи. Що хвилі — і рука митара витягала щось „нелеґальне”, за що треба солено платити. Були там ріжні

Збори

„Сільського Господаря“

Дня 29 березня відбулися в салі „Бесіди“ Загальні Збори „С. Г.“. Збори заповіджені на 10 год., але саме тоді зачинають сходитися делеґати і представники преси. Точно о 10 секретаріят мав вписаних 54 делеґатів. З преси були присутні в порядку прибуття: „Нова Зоря” (І. Юріїв), „Діло” (І. Німчук), „Правда” (Р. Гайдук), „Новий Час” (Баричко), ”Хліборобський Шлях” (І. Гладилович) і „Вісті” (Б. Кравців). Представники сих часописів заняли місця за столом призначеним для преси. Між присутними видно 5 священиків. Хоч між делеґатами богато селян, одначе селянської одежі майже не видно, всі одягнені „по панськи“. Між делеґатами видно одну одиноку селянку.

О 10·45 прибув сен. Павликовський, віце-през. Головної Ради і відкрив Збори промовою. На вступі заявив, що президент Г. Ради о. Войнаровський занедужав, отже він його заступає на сьогоднішних Зборах. Стверджує, що Збори скликані законно, кворум вимагане до правосильности ухвал Зборів переступає вдвоє мінімальне кворум. До президії запрошує п. Вол. Островського голову філії „С. Г.” з Луцька і п. Івана Семенюка, відпоручника Районової Молочарні з Коршева а на секретаря п. Атаманчука. Відтак витає делеґатів, репрезентантів воєвідства і Хліборобської Палати, вкінці витає пресу, яка від кількох днів сповняє тяжку інформаційну службу на зборах „Маслосоюзу” й ін. й інтересується живо економічними справами нашого народу. Дальше згадує померших діячів „С. Г“: інж. Корнеллю, адв. Балтаровича, учителя Якова Потапчука і селянина Івана Кіфяка. Всі присутні вшановують память покійних через повстання з місць. З черги промовець стверджує, що загальне господарське положення від минулого року не покращало. В поодиноких ділянках господ. життя помітна дальша депресія цін. Села веґетують, бо господарка не рентується і селянам ледви вистарчає на покриття особистих видатків на вдержання життя і здоровля. Про господарські інвестиції і про піднесення особистої культури нема мови. Акція віддовження мала йти двома шляхами, а саме при помочі Роземних Урядів для приватного віддовження й Акцептаційного Банку для віддовження банкового. Роземні Уряди полагодили 180.000 справ і А. Б. 11.000. Вислідом було полагодження задовження на орґанізованім ринку на суму 125 міл. золотих на загальне задовження 4 міліярдів т. зн. лише 2½% загального задовження. Коли взяти під увагу, що в сю квоту не вчислено приватних лихварських довгів, то можна собі уявити, яке дантейське пекло панує вже не на зовсім бідних, але навіть на середних господарствах. Селянство впало до рівня первісної людини. Готівковий оборот не сягає висше 8 зол. на голову на рік! Се дуже мізерна квота, бо через податки, додатки до податків і адмін. кари селянин зовсім *не бачить гроша*. Т. зв. *„ножиці”* дальше істнують. Коли селянин одержував в порівнанні з 1927 р. за продукти 40%, то рівночасно мусів платити за фабричні товари 83% з того самого 1927 р., а за скартелізовані фабрикати навіть 93%, отже 2½ раза дорожче ніж брав за свої продукти. (Далі буде).

Барту в Варшаві

В неділю 22 квітня бр. приїхав до Польщі міністр загран. справ Франції, Людвик Барту. Офіціяльно його приїзд до Варшави се ревізита на візиту мін. Польщі Бека в Парижі. Він відвідав міністра Бека, Президента РП, премієра Єнджеевича і марш. Пілсудського. Відбув також пресову конференцію. В пресі появилися обширні звіти з промов, тоастів, запевнень приязни і праці для мира. Одначе властивої ціли приїзду і змісту розмов загал з тих звідомлень не довідався і мабуть не скоро довідається. Правдоподібно Франція занепокоєна головно тим, що діється поза кулісами польсько - німецького порозуміння. Далі залежить їй на утворенні фронту для оборони французької розброєневої тези, себто недопущення до розброєння Франції і її союзників та унеможливлення зброєння Німеччини. З обширної заяви мін. Барту слід підчеркнути хіба отсе: „Між нашими обома державами були деякі непорозуміння, але наша приязнь неткнута і нерозривна. Польсько-німецький договір заключено за відомом Франції і вона з того вдоволена“. Довкола приїзду мін. Барту счинено великий шум. Се свідчилоби, що його політичне значіння не дуже велике, бо річи далекосяглі в політиці робиться звичайно без шуму. Є і така опінія.

Можете підписати довільну скількість позички Рідній Школі. Кожна позичка по 25 зл.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець продовжив Святий Рік до Провідної Неділі 1935 р. Вірні можуть доступити нового відпусту без обовязку паломництва до Риму після довершення відповідних умов. Св. Отець поручає молитися за волю Церкви, за мир і добробут народів, перепрошувати Бога за акцію „воюючих безбожників“.

Першу Службу Божу в гр.-кат. обряді відправив у Володимирі на Волині 10.IV. с. р. о. Бахталовський з місії ОО. Редемптористів в Ковлі. Присутних було около 70 гр.-католиків, переважно Галичан. Після Сл. Божої о. Б. виголосив відповідну проповідь. Богослуження відбулося в домі б. православного священика о. Кіндрата Лавренчука, що недавно перейшов на унію. Місце під будову гр.-кат. церкви вже є. Зчасом приступлять до її будови.

Евхаристійний Конґрес відбудеться в днях 9 і 10. VI. с. р. в Гірничій Домброві та в Голонозі. Се другий реґіональний Конґрес в домровському басейні.

В Римі помер німецький кардинал Франц Ерлє Т. І. в 88 р. життя. Він був бібліотекарем св. Римської Церкви.

Католики в Німеччині, котрих є там 20 міліонів, передплачують 326 тисяч примірників катол. преси. Тепер в Німеччині є 18 католицьких щоденних часописів. Сі цифри не відносяться до тижневиків і місячників, які теж мають великі наклади. Найбільш поширений катол. часопис „Essener Volkszeitung“ виходить у 32.000 примірниках. Сі дані обчислено на тій підставі, що на основі розпорядку правительства кождий часопис повинен подавати на заголовній стороні правдиву висоту накладу (КАП).

Поворот пасторів до катол. Церкви. Кардинал Шульте вручив прохання німецьких лютеран Св. Отцеви, котрий уділив спеціяльне благословення підписаним і висловив їм свою прихильність. Св. Отець зазначив конечність близшого поінформування його про бажання пасторів. Кард. Шульте визначив ряд катол. теольоґів, котрі мають обговорити ті справи з пасторами. (КАП).

На Шлеську в Німеччині відправив першу Службу Божу Японець о. Антін Кава Мура. Отець Кава Мура се вихованок місійної стації в м. Саторо в Японії. Студії відбув в духовній семинарії ОО Францішканів в Фульді.

части ґардероби, одяги, суконки, плащі, обува, вино, цукорки, помаранчі і т. д. Деякі не мають грошей на цло і лишають свої річи в цловій коморі. Після ревізії ваґон виглядає як після землетрусу. Всі річи „до гори ногами”, все перемішане, на обличчах малюються тяжкі переживання... Деякі люди червоні, деякі подібні до півонії а деякі зеленіють зі злости. Одна пані Полька аж розхорувалася по тій ревізії своїх земляків і раз-у-раз повторяла:

— Boże! jak mi niedobrze!

Можна собі уявити, які вона мусить мати погляди на нові повоєнні держави!

Один молодий зять голосно нарікає:

— „Чому вільно безкарно перевозити через границю з л у т е щ у а не вільно перевезти д о б р о г о в и н а? Чиж не ліпше лишити в коморі тещу як вино?“

Деякі притакують і співчувають з нещасним зятем. — Ті в котрих нічого „нелеґального” не найшли, голосно чванять ся, кілько-то заборонених річей вони благополучно перевезли. Се має такий наслідок, що по якімсь часі — зачинають вдруге ревідувати подорожних. Повстає знов паніка і великий рух у ваґонах. Втаємничені пробомкують понуро, що під самим Львовом буде ще трета і то найостріша ревізія, як було у вересні минулого року...

Одначе сим разом якось обійшлося без неї.

— — — — — — — — — — —

На австрійських стаціях хлопці кричать:

— Heisse Würstel! Kaffee!

Після переїзду першої границі чуємо:

— Horke parki! Piwo! Limonada! Pomerance!

Після переїзду другої границі чути:

— Gorące kiełbaski! Herbata! Czekolada!

По якімсь часі надслухуємо, чи не чути: — Горячі ковбаски! і т. д.

Добре надставляємо вуха — але якось не чути...

Може колись...

— — — — — — — — — — —

Вузький коридор „виконує обовязки” корза (А—Б). Гусаком тягнуть старі й молоді „райзендери” з одного кінця „Sonderzug-у” на другий. Полудневий темперамент вибраного народу не дає йому сидіти довго на місці. Хвилями мається враження, що їдемо до... Палестини. На близько 700 осіб не знаю чи було 10 Арійців.

— — — — — — — — — — —

Западає темна ніч. З двох машин бухають снопи іскор. „Sonderzug” мчить просто на схід. Хоче надробити втрачений час. Гаснуть лямпи у ваґонах. Замовкають голосні балачки. Втомлені віденськими враженнями і граничними іритаціями подорожні зачинають дрімати. Дехто таки голосно хропе. В такт стукоту поїзду хитаються людські голови.

В однім ваґоні чути голосні співи. Молода братія запиває „брудершафт” віденським вином. Кількох співає голосно сумні жидівські пісні. Взагалі товариство „під ґазом”.

Деякі грають завзято бріджа віденськими картами Пятніка.

Провідник зі своїм „штабом” хоче відпочати після тяжкого дня. Та час від часу приходять подорожні зі своїми болями і провідник мусить всіх заспокоювати, як малих дітей.

— — — — — — — — — — —

Вкінці вже й мене втомила мандрівка по ваґонах. Сів я на своїм місці та пробував задрімати. Та не так легко було задрімати. Мимо великої втоми після цілоденної їзди снувалися в моїй уяві преріжні образи з подорожних вражінь. Рівночасно думав я, що діється у Львові, які зміни там настали за час мого побуту закордоном.

Ледви зачав я засипляти, як счинився великий рух, правдива мандрівка народів. Подорожні зачали масово переноситися зі всіми клунками. Львовяни переносилися до ваґонів близше переду, щоби скорше висісти. Люди з інших міст, як зі Станиславова, Черновець і т. д. як „краяни” стягалися до купи. Такий рух тривав приблизно від Перемишля аж до Львова.

Нарешті заясніли світла „Великого Львова”. Вже було добре по півночі, як наш „Sonderzug” з тяжким сопінням вїхав тріюмфально на львівський двірець.

— — — — — — — — — — —

Весело їхати „Sonderzug-ом“!

Попробуйте!

Олд-Бой.

Жива дитина на секційнім столі

До анатомії львівського університету при вул. Пекарській 52 прислали з обезпечальні труп дитини-новородка. В кілька годин пізніше витягнули труп з пуделка, для переведення секції в наукових цілях. На превелике диво дитина жила, хоч не мала підвязаного пупчика. Дитину відіслали назад до шпиталя, та вона померла по кількох годинах. Поліція перевела в тій справі слідство; переслухала управителя анатомії та його співробітників, відтак персонал шпиталю суспільної обезпечальні. Мати дитини лежить в тяжкім стані на положничім відділі суспільної обезпечальні. Батько дитини хоче домагатися відшкодування від суспільної обезпечальні. Та дивна історія викликала сензацію між лікарями і населенням у Львові. Словом, гарні відносини.

Розпорядок про зброю зелізничників

У „Дневнику Законів” оповіщено розпорядок президента РП. з силою закона про охорону порядку на зелізницях. Від тепер орґани зелізничої охорони мають право накладати грошеві кари, ствердчувати тотожність осіб (жадати леґітимацій), котрі провинилися, задержувати їх і від-

МИЛА ДО ПРАННЯ
ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
ГОСПОДАРСЬКЕ ПРИЛАДДЯ

ставляти до поліції тай навіть уживати пальної зброї в отсих випадках: 1) для відпертя небезпечного нападу або замаху на життя, здоровля або свободу функціонаря зелізничої охорони або тих, котрими він опікується, 2) для відпертя замаху або нападу що загрожує майну, повіреному зелізниці, 3) для унеможливлення утечі небезпечного переступника... Розуміється, хто небезпечний переступник, рішатимуть заосмотрені в зброю зелізничники.

Америка таки не хоче боргувати совітам

З Москви доносять: Рішення американського правительства в справі припинення згл. неуділення кредитів для СССР викликало в большевицьких кругах велике розчарування. Се рішення сперте на законі, котрий забороняє давати правительственні і приватні позички тим, що не платять старих довгів Америці. У відношенні до Росії розходиться тут передовсім про довги затягнені правительством Керенського. Нема сумніву, що відмова кредитів Америкою спричинить великі трудноші в здійснюванні нової пятилітки. Товариші робили ріжні заходи аби змягчити серця буржуїв, але закамянілі буржуї таки не хочуть боргувати совітам.

Звідки Троцький бере гроші?

Комуністична „Юманіте” завзято атакує Троцького і питає, звідки він черпає гроші на пропаґанду і роскішне життя. Річне комірне за наєм віллі виносило 12 тисяч франків. Звідки він бере гроші на платні своїх двох служниць, секретарів і мотоциклістів. Радикальна преса боронить Троцького і пише, що Троцький черпав свої доходи з гонорарів за статті для лівої преси і радикального щоденника „Депеш де Тулюз”. (ПАТ).

Лікарський фейлєтоник

Цибуля — лік проти цукриці

Недавно ствердили лікарі Laland і Havrevolt, що витяг (екстракт) з цибулі обнижує кількість цукру в крови. Переведені досліди виявили добродійний вплив навіть невеликих давок витягу зі звичайної цибулі на цукрову та взагалі вуглеводневу господарку людського орґанізму. Не тільки витяг з цибулі але й споживання сирої цибулі скріплює орґанізм і усуває ріжні недомагання. Тому деякі народи, як прим. Жиди, споживають цибулю в великій скількости і добре на тім виходять. Цибуля се природний і дешевий лік.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

„КУРІЄР ЛЬВОВСКІ“, орґан вшехпольських шовіністів, котрий так огидно плює на Українців, пише в ч. 109 на ст. 17, на шпальті 3 згори, що ОУН перечеркує польське співжиття з українським народом, котре треває богато століть і добру волю дальшого братерського співіснування... Ну, що правда, то подібного цинізму як у вшехполяків, котрі пишуть про „братерство“ — мабуть вже в цілім світі тепер нема.

ПРО ВЕЛИКЕ ЗНАЧІННЯ приїзду французького міністра загр. справ Барту до Варшави свідчилоб те, що рівночасно приїхало до Польщі поверх 20 представників французької преси, в тім начальні редактори 4 найбільших французьких щоденників.

СТАНІСЛАВ СТРОНЬСКИЙ оповістив у 109 ч. вшехпольського „Курєра Львовского“ дуже остру статтю проти ББ п. з. „Кулею в пліт і в себе“. В ній м. і. пише: „Дітям правити байки (? — Ред. „Н. З.) про угоду вшехпольського табору з Росією. Все, що в Польщі було потрійною угодою, сидить нині в ББ. Цілий той табор виводиться з угоди з Австрією і Німеччиною... І хто сегодня поучує нас про віру в народ? Ті, котрих ціла політика се заперечення віри в нарід... Ніколи в Польщі загортання всего на користь

ВАШЕ ОЧКО
Львів, Галицька ч. 1. ріг Ринку

одної партії не йшло навіть приблизно так далеко як тепер. Се просто утотожнювання партії з державою... Історичне покликання держить їх на посадах. Не знають еґоїзму... Придалосяб троха міри навіть у безсоромности...“

АДОЛЬФ НОВАЧИНЬСКИЙ пише: у статті „Маґда і масони“: „Два місяці тому якась Хана Розекранц одержала від нас (Поляків) ордер „Polonia Restituta“, чи щось таке за заслуги у зближенню Польщі до Ромунії. Правдоподібно та Хана Розенкранц моглаб нас докладніше поінформувати, яку ролю грає в розкладовім процесі сусіда-союзника — Маґда Лупеску. Отже не можна дивуватися ромунським народовцям і патріотам, що в критичних стадіях беруться до крайних терористичних способів“.

З МІРОДАТНИХ КРУГІВ інформують, що чесько-польське непорозуміння вже зліквідовано на останній конференції польського посла д-ра Ґржибовского з мін. Бенешом.

ЖИДІВСЬКИЙ „МОМЕНТ“ жалується, що канцлєр Дольфус веде також протижидівську політику. Жидів усувається постепенно з посад. При тім австрійське правительство пояснює, що усуває зі становищ лише соціялістів, а відомо, що між соціялістами найбільше Жидів.

ФРАНЦУЗЬКА ПРЕСА пише, що у Франції панує тепер атмосфера непевности. З одної сторони Франція стоїть в обличчі відродженого панґерманізму Ґітлєра, з другої — афера Ставіського.

АНҐЛІЯ Й ІТАЛІЯ хочуть останній раз спробувати довести до порозуміння в справі розброєнь між Францією й Німеччиною.

КИТАЙСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО в Лондоні оповістило, що Китай ніколи не згодиться на верховодство Японії в Азії.

Литва говоритиме з Польщею?

„Франкфуртер Цайтунґ” доносить: В найблищім часі зачнуться урядові переговори між Польщею і Литвою. Вони мають за ціль започаткування нормальних взаємин між обома державами. Останні переговори велися за правительства Вальдемараса в літах 1928—30, та вони не дали вислідів. Опісля велися лише приватні розмови між польськими і литовськими політиками. Тепер положення так вияснилося, що марш. Пілсудский, котрий опікується загран. політикою Польщі, рішив ввести розмови на офіціяльні тори. Політики переконані, що ті переговори доведуть до навязання нормальних взаємин.

ЕТТІНҐЄРА „RHINOSAN“
М. С. В. ч. реєстр. 924. усуває певно і скоро
КАТАР НОСА
і надмірне виділювання шлюзу, викликуючи полекшу в віддиханню.—Жадати в аптиках.
ВИРІБ І ГОЛОВНА ПРОДАЖ
АПТИКА М. ЕТТІНҐЄРА
ЛЬВІВ, ПЛОЩА ҐОЛУХОВСЬКИХ 14.

НОВИНКИ

В Станиславові відбувається тепер в салі „Сокола“ показ виробів українського промислу. Вступ вільний.

Всі наші установи, які в сім році будуть устроювати „Дні Матери“, а не знають де добути потрібні до таких імпрез матеріяли, нехай звернуться до видавництва „СВІТ ДИТИНИ“ Львів, ул. Зіморовича, ч. 3., яке має на складі потрібні до того матеріяли. Сього року „День Матери“ припадає 13 травня.

Конкурс на посади учителів (льок) середних шкіл до нім. і лат. мови й ручних робіт розписала Гол. Управа РШ. Подання внести до 30 с. м.

Головна Управа РШ. розписала конкурс на управительку (ля) дівочої ґімназії

ТОАЛЄТОВІ МИЛА
КВІТОВА ВОДА НА ВАҐУ
КОСМЕТИЧНІ ВИРОБИ

РШ у Львові. Подання вносити до 10 травня с. р.

Вступні іспити до І-ої кл. державних ґімназій зачнуться 16 червня с. р. Вписове 10 зол. В перших ґімн. клясах чесне виносить 223 зл. Діти державних урядників дістануть 50% знижки.

Передавнення данини. Самоуправні установи, що забули вимірити платникам комунальну данину, не мають права вимірювати її по упливі одного року.

Окружний суд в Тернополі засудив о. Мих. Решетуху, завідателя парохії в Покропивній, пов. Тернопіль, за недозволену процесію в часі свята „Українська Молодь Христові“ в травні 1933 р. Оборона внесла касацію.

Показ неба з обсерваційної вежі львівського університету відбудеться в пятницю, 27 с. м. Збірка в год. 19 в Астрономічнім Інституті, вул. Длуґоша ч. 8. Вразі непогоди показу не буде.

Талєргофський зїзд москвофілів відбудеться 21 травня с. р. Крім „русских“ з Галичини приїдуть також прогульки з Закарпаття, Буковини, Югославії. На Личаківськім цвинтарі мають відслонити „памятник незнаного талєргофця“. Підчас зїзду відбудуться ріжні імпрези.

До церкви в с. Далешова, пов. Городенка, дістався в ночи вломник, що виняв 3 шиби. Він розбив всі шафи і деревляну скриню. Одначе сполошений вартівником втік з нічим.

Евангелики появилися в с. Кобиловолоки, пов. Теребовля. До того причинилися реемігранти з Америки та на жаль байдужність місцевого греко-кат. пароха о. Чарторинського. Так пише українська преса.

Велика пожежа в Яворові знищила новий дім читальні „Просвіти“ й церковного брацтва. В нім були редакція „Українського Слова“, філія „Просвіти“, „Союзу Українок“ та інші т-ва. На щастя не згоріла бібліотека „Р. Ш.“, що має 15.000 книжок. Втрати обчислюють на 20.000 зл. Сусіди кажуть, що чули перед вибухом огню сильну детонацію. Вогонь підложений.

Маґазин постелі Р. Джала. Львів, Хорущина 5, поручає: Ковдри, матераци, по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 злотих, матераци по 7 зл. 58—7—25

Україна — Поґонь 1:2 (0:1). В перших змаганнях в копанім мячи за мистецтво Окружної Ліґи „Україна“ програла мимо гарної гри. Одинокі ворота стрілив Кльош. Богато певних воріт з найблизшої віддалі грачі „України“ перестрілили.

Перун вдарив на полі в Мих. Мельника зі Слободи Рівненської, пов. Калуш, і спалив його на місці.

Найстарший портрет Ісуса Христа найшли в Трієсті на медалі з часів цісаря Тиверія. На другім боці медалі є напис в старій вірменській мові: „Месія царював. Він прийшов в мирі. І коли зробилося світло в людині, з того часу Він жиє“. Досі знають шість подібних медалів.

Пливуча церква. Голяндці, які спромоглися видерти від моря майже третю частину своєї території в Европі, не забувають також і про культурні потреби численних земляків, які більшу частину свого життя проводять на морі, а саме про рибаків і матросів. Голяндським рибацьким суднам товаришить від недавна пароплав „Надія“. Се судно, сповняє богато завдань: пливучого морського ліхтаря, ратункової стації, шпиталю, школи і навіть кіна. Тепер судно поширило ще свою діяльність, завдяки інсталяції на ньому короткохвильної надаючої стації з правдивою студією, з якої трансмітують Богослуження і проповіди в свята. Рибацькі судна приймають їх на свої голосники.

В анґлійській мові вийшли історичні праці Св. Отця Пія XI з рр. 1896—1912. М. і. видано розправу Св. Отця про „Codex Atlanticus“ Леонарда Да Вінчі (КАП).

„Оссерваторе Романо“ приніс більшу статтю Поляка д-ра Богдана Тишковского про Польську Бібліотеку в Римі (КАП).

Сиґрида Ундсет, католицька норвежська письменниця, лявреатка Нобля, видала нову повість п. з. „Саґа святих“. В ній оповідає про те, як вводили християнство в Скандинавії.

Геоґрафічну енцикльопедію, „Handbuch der geographischen Wissenschaft“, видає в Німеччині Фріц Клюте. В ній беруть участь найвизначніші німецькі ґеоґрафи.

Конґрес виховної фільми відбувається в Римі при участи представників 40 держав. Муссоліні відкрив конґрес і виголосив промову.

Шістьлітний шахіст. В Белграді шістьлітний син власника каварні Мільорад Божіч так опанував гру в шахи, навчившися її від каварняних шахістів, що в дуже короткім часі вигравав зі всіма постійними шахістами в каварні. Його слава розійшлася скоро по Белграді і йому предложено гру з мистцем шахістів в Югославії. І сю партію малий Мільорад виграв.

Б. премієр Франції Далядіє у звязку з аферою Ставіського заявив, що 4/5 французької преси користає з матеріяльної допомоги кождого правительства...

Японський міністр загр. справ Гірота переслав лист до Ап. Нунція Мармаджія. В нім дякує за опіку над помершим японським послом у Варшаві п. Гіроюкі Каваї та над його родиною. Посол Каваї на смертнім ложі приняв католицизм.

Часопис для Муринів-католиків зачали видавати в Філядельфії в Злуч. Державах Півн. Америки. Се квартальник „The Voice“.

Село на Радянщині знов виступило активніше проти совітської влади у звязку з весняною кампанією. Селяни, члени колективів, нападають на патролі комсомольців, що контролюють стан засівів, інвентаря і роботи. (ПАТ).

В большевицькім шкільництві вернули до „буржуазних предразсудків“ і знов завели іспити. У звязку з тим показалося, що студент університету в Москві підчас іспиту сказав, що Китай лежить в Африці, інший студент сказав, що Ню-Йорк лежить в Шкотії... Більшість іспитованих не знала, з яких республик складається СССР і зуміла вичислити лише Росію й Україну...

Про боротьбу Українців з большевицькою владою від її повстання аж до останніх часів появилася довга стаття в часописі „Журналь де Женев“ з 4 с. р. Стаття кінчиться таким уступом: „Москва хоче задушити 40-міліонову українську націю, тоді як байдужа Европа готується приняти Совіти до Союзу Народів!“...

З листів до Редакції.

Дня 22 квітня б. р. відбулося Свято Весни в школі ім. М. Шашкевича у Львові. В тій школі видно духа релігійно-морального виховання. Як батько з приємністю зазначити мушу, що так перед святом, в часі свята як і по святі панував всюди взірцевий порядок. Не було цього принятого і толєрованого хаотичного бігання, криків, та метушні. Скрізь видно згори уложений плян, якого всі точно придержувалися. Піднести мушу і те, що весь будинок утриманий в назвичайній чистоті, словом: правдива Европа. Шкода тільки що наша суспільність так мало цікавиться сею школою. — Батько.

ЖЕРТВИ

Гр.-катол. Уряд парох. в Лисівцях, п. Тлусте зл. 15 на Катол. Пресу і зл. 15 на „Рідну Школу“. (збірка в день Воскресення в церкві в Лисівцях зл. 21·50 і в церкві в Шипівцях зл. 8·50).

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·21—5·22 зл. Банк Польський платив за доляри 5·21—5·22. Золотий доляр 8·99—9·02 Канадійський доляр 5·26; 1 нім. марка 2·04; 100 фр. франків 35·00; 100 чеських корон 21·50 — 21·80; 1000 ромунських левів 39—42 зл.; 100 австр. шилінґів 97·00—99·00 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиська — льоко Львів

Пшениця двірська	17·50—18·00;	19·75—20·00
Пшениця збірна	16·00—16·50;	17·50—17·75
Жито двір.	13·50 —·—;	—·— —·—
Ячмінь на мливо	9·75—10·25;	—·— —·—
Ячмінь пашний	9·25— 9·50;	—·— —.—
Овес двір.	10·00—10·50;	12·00—12·50
Овес селян.	9·50— 9·75;	11·50—11·75
Кукурудза	17·00—19·00;	—·— —·—
Гречка на мливо	16·50—17·50;	—·— —·—
Гречані крупи	34·00—36·00;	—·— —·—
Конюшина черв.	110—120;	
„ без канянки	160—170;	
Мак синій	40—45;	
Мак сивий	33—38;	
Фасоля біла	26;	
Фасоля краса	19:	
Просо	29;	
Лен	46;	
Макух льняний	18;	
Бараболя	4·50;	
Ґрис пшен.	7·50—775;	9·50—10

Тенденція знижкова.

Набіл: Маслосоюз платив 24.IV. за 1 кґ. масла дес. 2·70; за 1 л. молока 18 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за 1 копу яєць 2·20 — 2·30 зл. — Тенденція на масло, сметану і молоко сильна, на яйця знижкова.

Ціни битої птиці з птахомясарні „Маслосоюзу“ за 1 кґ. живої ваги, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Ґловацького 23);

Рід:	I-а кл.	II-а кл.
Кури	1·10	0·80
Качки	1·20	0·80
Індики	1·50	1.00

Пантарки за штуку 3·— зл.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Лікар-Дентист
М. Юнґфер Бергерова
(давніше Порадня Дентистична)
ЛЬВІВ, ВУЛ. ҐАЛИЦЬКА Ч. 20/I.
94 **ЦІНИ НИЗЬКІ.** 4—8

КІНА

АДРІЯ: Чотири втікачі.
АТЛЯНТІК: Ескімо.
КАСІНО: Королева Христина (Ґрета Ґарбо).
КОПЕРНИК: Приватне життя Генриха VIII.
МАРУСЕНЬКА: Демон золота (Підводне судно 170) і ревія.
МІРАЖ: Син джунґлів.
МУЗА: Дон Кіхот (Ф. Шаляпін).
ПАЛЯС: Пожежа над Волгою.
СТИЛЕВЕ: Парада резервістів і ревія.
УТІХА: Пильнуй свого чоловіка і ревія.

МЕБЛЕВЕ ОБИТТЯ, брокати, портієри, котари і фільци до підліг, таблатки й коронки поручає по фабричних цінах **ВАНК,** Марійська площа 6.

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ
ФАБРИКА КАВЧУКОВИХ СТАМПІЛЬ І ВІДЛИВАРНЯ ТАБЛИЦЬ
МАКС ҐЛЯЗЕРМАН
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 19. Тел. 15-03
Філія Сикстуська ч. 1.

Бувший лікар Поліклініки у Берліні
Стоматольоґ-дентист
Др. Степан Дмоховський
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.
Рентґен. Преципітейна техніка дентистична.
71—4—20

Марнотравний є той, що купує взуття заграничного походження, маючи до диспозиції КАТОЛИЦЬКУ СОЛІДНУ ФІРМУ
„АР-КА“ **ЛЬВІВ, УЛИЦЯ ХОРУЩИНИ 11-а, ТЕЛЄФОН 21-10,**
котра поручає, виконує та направляє.
Студентам опуст. **Урядовцям кредит.**
101—2—4

ПОРОШОК З „КОГУТИКОМ“
MIGRENO-NERVOSIN
УСУВАЄ
НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ,
МІҐРЕНУ, НЕВРАЛЬҐІЮ,
БІЛЬ ЗУБІВ,
ҐРИПУ, ПРОСТУДУ,
БОЛИ: АРТРЕТИЧНІ,
СУСТАВІВ, КОСТИЙ и інш.
КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК
ХАЙ ЖАДАЄ **КОГУТИКІВ**
У ВИДІ **ТАБЛЕТОК.**
ЖАДАЙТЕ ОРИҐІНАЛЬНИХ
ПОРОШКІВ З „КОГУТИКОМ“

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Ґрафія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 29 квітня 1934. Ч. 30 (728).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.I. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Крівавий Великдень в СССР

Червоні кати скорострілами вистріляли селян, що молилися.

ПАТ доносить: На Великдень уладили більшовики криваву масакру свого населення над ромунським кордоном. В ночі з 7 на 8 квітня с. р. в церквах Ромунії відбувалися торжественні богослуження. Спів і звук дзвонів стягнув на більшовицькім боці богато населення, яке на колінах горячо молилося. Нагло надїхав відділ більшовицьких кінноточиків, котрі скорострілами постріляли всіх селян, що не могли втечи. — Та з крови тих мучеників виростуть нові ряди горячих вірою христіян.

Німеччина хоче згоди з Францією

„Ле Жур" оповістив розмову свого співробітника з премієром Прус Ґерінґом. Ґерінґ сказав: Стверджую, що нема тривалого мира в Европі і світі без управильнення взаемин між Францією і Німеччиною. Між обома сими державами нема непоборимої перешкоди ні територіяльної ні економічної. Справа Альзатії й Льотарингії вже остаточно вирішена. Остає ще психічне непорозуміння, але чи за се варт вести війну? Франція нехай ясно вискаже свої жадання в справі розброєння. Опісля два найбільш репрезентативні мужі обох держав нехай говорять зі собою. Гітлер може говорити іменем Німеччини. Розходиться лише про се, щоби знайти партнера зі сторони Франції. — Та Франція такого представника не має.

Думки дипльоматів поділені

Анґлія думає інакше ніж Італія і Франція.

„Таймс" на тему спільного комунікату великодержав в австрійській справі пише, що становище Анґлії в тій справі таке: Без сумніву, що для Італії і Франції се справа великої ваги, щоб Австрія вдержалася в умовинах, які їй накреслили мирові договори і щоб австрійську республику не проковтнула інша держава та щоб Австрія до неї не уподібнилася. Одначе треба ствердити, що погляд Анґлії не вповні ідентичний з поглядом Франції й Італії. Велика Британія стоїть на становищі, що бажання великої більшости австрійського народу, висловлене відповідним правительством, повинно бути вшановане. Отже Анґлія заповідає виразно свою незаінтересованність щодо сути австрійського режіму, коли сей режім вдержить державну незалежність Австрії. (ПАТ). — Таке становище означає, що Анґлія не має нічого проти того, щоби владу в Австрії захопили гітлерівці. Хто годиться на гітлерівський режім в Австрії, мусить в консеквенції зчасом згодитися і на „аншлюс". — Та справа аншлюсу здається не скоро буде актуальна.

Війна вибухне з кінцем 1934 р.

Так каже індійський астрольоґ.

На Цейлоні живе голосний індійський астрольоґ Бандара, котрий свого часу, як твердить преса, предсказав світову війну у всіх її подробицях. Отже Бандара каже, що війна вибухне під кінець 1934 р. Се буде війна Сходу з Заходом, війна двох рас і двох культур. По одній стороні стануть Анґлія, Америка, СССР й Італія — по другій Японія, Китай і Сіям. Франція і Німеччина безпосередної участи в тій війні не візьмуть. Війна триватиме 2 роки і мимо початкової переваги жовтої раси — в дійсности буде не рішена. Скористають з війни лише торговля і промисл, котрі осягнуть величезний розвиток. Рівночасно предсказує Бандара поворот монархії у Франції на 1935 р. і в СССР на 1938 р. В північнім Китаю має повстати нове королівство. — Таких предсказувань появляється на Сході богато.

Чому соціялізм провалиться?

Що про се пишуть Жиди.

Жидівський сіоністичний „Наш Пшеґльонд" предсказує, що соціялізм до решти провалиться, бо: „соціялісти, коли дістануться до вдади забувають, кому завдячують свою побіду і самі стають правлячою ґрупою з всіма хибами володарів. Розвивається в них такий самий протекціонізм і корупція як в інших клясах. Всі добродійства для робітників відносяться лише до тих, що мають працю, а не до безробітних. Таким чином в лоні самого пролетаріяту повстають патриції та плебеї. Повстає „пятий стан" — безробітні здеґрадовані до рівня „люмпенпролетаріяту", який бунтується проти „соціялістичних бонзів". З того ферменту користає фашизм і серед того „пятого стану" знаходить прихильників.

Скарга на діявола

Рільник Ст. Мерещук з Чистині продав у Львові 18 сотнарів збіжжа за 172 зл. Ті гроші перечислив і сховав. Колиж потому перечислив їх другий раз з братом по кількох хвилинах, мав уже тільки 35 зл. Тому пішов на поліцію і доніс, що якийсь діявол забрав йому гроші та просив, щоб поліцай відпровадив його до дому, бо боїться, щоб по дорозі зно в його не обікрав. Подібні випадки лучаються на Знесінні у Львові раз-у-раз. — До сеї замітки, котру приносить польська преса, замітимо: Се звичайний обман, котрий особливо на селянах виконують дуже зручні торговці, вичисляючи їм срібні гроші на долоню й таки зараз забираючи назад частину даних грошей надзвичайно скорими рухами. Ті рухи такі скорі і такі майстерні через довгу вправу, що навіть кілька свідків, присутних при такій операції, не може замітити крадіжи, котра відбувається на їх очах. На те одинока рада: не продавати своїх продуктів тим, що торгують на дорогах і площах (хіба що вони особисто знакомі) і не міняти в них грошей — ні дрібних на грубі, ні навпаки. Про се треба повчити наш народ, бо його сильно обманюють.

З МАЛЕНЬКОГО ДЖЕРЕЛА

випливає Дністер. З маленьких ощадностей зросте для Вас великий капітал, коли свою готівку складатимете в Кооопературному Банку

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Молоде село

Підручник для сільської молоді. *)

Молодь се будуччина народу. Як якась суспільність виховає молодь, така буде колись і сама та суспільність. Тому справа виховання молоді належить до найважніших справ всякої суспільности.

Велику вагу виховання молоді добре розуміють нпр. большевики. Тому вони присвячують тому вихованню дуже богато уваги. Діточі захоронки (т. зв. ясла), школи, спеціяльні орґанізації молоді (пр. комуністичні союзи молоді т. зв. комсомоли, піоніри себто пласт) обхоплюють в них молодь всеціло від передшкільного віку до післяшкільного. А до того приходить іще численна преса і література для молоді, театри, кіна, відчити і т. п. У висліді: большевицька молодь се побіч ҐПУ найвірніші преторіяни большевиків.

У нас виховання молоді не поставлене так широко як у большевиків. Ще найбільше уваги звертають у нас на шкільництво. Вже менше на пресу і на літературу для молоді. А нпр. бурси, що не менше важні, а може навіть важніші як школи, в нас тепер майже зовсім занедбані.

Зокрема занедбане в нас національно-суспільне виховання нашої сільської молоді. Вправді та молодь, вийшовши з рамок школи, може далі виховуватися самочинно при помочи відповідної лектури. Та в тім то й річ, що такої лектури в нас дуже мало, майже нема.

Тому з цікавістю взяли ми до рук книжечку, що саме появилася у Львові п. з. *Молоде село* — підручник для сільської молоді. Се ч. 1 Бібліотеки Видавн. Кооперативи „Батьківщина", яку редаґує колеґія: Д. Паліїв, А. Пясецький та Ол. Тарнович. Пригляньмося тій книжечці.

Книжечка складається з 12 розділів. Вони мають отсі заголовки: 1. Які маєте бути в життю, 2. Про Український Нарід, 3. Короткий огляд історії світа, 4. Політичний і господарський лад у світі, 5. Самонавчання, 6. Плекання тіла, 7. Як поводитися, 8. Орґанізація і праця молоді в світі, 9. Молодь при праці, 10. Як повинні працювати українські дівчата. 11. Про будні на селі, 12. Слівничок чужих слів. На вступі книжечки поміщений український національний гимн „Ще не вмерла Україна", а при кінці „Юнацька пісня". Книжечка ілюстрована портретами і видами.

Найважніший розділ перший п. заг. Які маєте бути в життю? Отже книжечка вказує нашій сільській молоді три головні обовязки. Перший і найважніший обовязок: Будьте вірні Богу і свому народови! Другий обовязок: Помагайте другим! Третій обовязок: Повинуйтеся своїм провідникам! А ті три головні обовязки наша сільська молодь зможе належно виконати,

*) Молоде село. Підручник для сільської молоді. Накладом Видавничої Кооп. „Батьківщина". Львів, 1934. Ст. 119 + (9). 16⁰. Ціна 40 ґр.

коли в життю буде визначатися такими прикметами: словністю, совісністю, точністю, ощадністю, справедливістю, шануванням власної й чужої гідности, прихильністю до людей і звірят, зрівноваженістю, пожиточністю, карністю, пильністю, дбанням про здоровля, про красу, веселістю та відвагою. Про кождий з тих обовязків та про кожду з вичислених прикмет у книжечці сказано по кілька слів пояснення як також подано повчаючі приклади з нашого минулого.

Як видно з наведеного змісту першого розділу, автор чи автори „Молодого села” спирають свій підручник для сільської молоді на релігії. Се становище автора чи авторів належить підчеркнути як позитивну рису підручника. Бо в нинішних часах всевладного панування лібералізму такого становища не зустрічається в світських видавництвах надто часто.

Зате не можна без застереження згадати про другий розділ п. з. Про український нарід — історія України. Бо в тім розділі видна сторонничість автора чи авторів. Ту сторонничість видно передовсім в підчеркуванню згл. непідчеркуванню деяких історичних фактів та обвинувачуванню одних Українців і промовчуванню вини других. Так автор чи автори, оповідаючи про княжі часи, підчеркують (і зовсім слушно!) міжусобиці наших князів та коромоли наших бояр, але зовсім не згадують про бунти і повстання в княжих часах проти української держави українських народних мас (нпр т. зв. татарських людей!), хоч якраз то для селян булоб дуже повчаюче. Те саме треба сказати також про козацькі часи і про найновіші. Так нпр. автор чи автори промовчали події на Україні в 2-ій пол. XVII ст. відомі п. н. Велика руїна, згадавши тільки про ворожнечу Українців, яка облегчила Москві поконати Україну, замість відмітити виразно самовбийчу ролю в тім часі українських народніх мас, які дали зловити себе на обіцянки Москви і помагали Москві окупувати Україну — зовсім подібно, як се було за наших часів в 1917—1920 рр. Промовчування вини народніх мас у книжечці, призначеній для виховання тих мас, а зате підчеркування вини тільки других, висших верств народу, не тільки непедаґоґічне, але навіть шкідливе. Бо народні маси, начитавшися в книжечці тільки про відемну ролю в історії українських „панів” (такого терміну вживає автор чи автори), можуть набрати недовіря і до теперішніх українських „панів”, себто до української інтеліґенції. А кому се придасться, над тим не треба богато розводитися.

Отсей розділ суто ілюстрований портретами, як кн. Ольги, кн. Володимира Вел., кн. Ярослава Мудрого, кн. Ярослава Осмомисла, кн. Романа Галицького, кор. Данила, гетьм. Богдана Хмельницького, гетьм. Івана Мазепи, гетьм. П. Дорошенка і — полк. Дмитра Вітовського, гол. отам. С. Петлюри, сот. Ф. Черника та от. Я. Воєвідки... Чи автор згл. автори, містячи в товаристві найвизначніших українських державних володарів чотири останні портрети, не відчували величезної історичної диспропорції між тими двома ґрупами?

До того в книжечці, котра має виховувати молодь, ніяк не ялося ставити між найбільших наших діячів чоловіка, котрий в потайній змові з большевиками повалив свою власну державу й ужив до того страшного діла галицької молоді (не кажучи їй ні словечка, що порозумівся з найстрашнішими руїнниками своєї нації й землі!). Портрет такого чоловіка може бути придатний до партійної аґітації, але ніяким чином до виховування хочби тільки одної людини...

В 2-ій частині розділу Про український нарід подані загальні відомости про українську землю. Отже: коротка ґеоґрафія України, богацтва української землі, кількість Українців, раса, культура, мова. Тут в уступі про богацтва української землі, згадуючи про безземелля і безробіття українських селян, автор чи автори ставлять питання: „Який вихід із такого положення?”. І відповідають: „Мусить бути переведена земельна реформа. Земля мусить перейти на власність тих, що на землі працюють і живуть із праці рук”.

Як бачимо, аґрарна програма автора чи авторів книжечки досить радикальна. Вона в разі здійснення позбавилаб землі всю сільську умову інтеліґенцію, як священиків, учителів, Церкву, Монастирі і т. п. Та програма нам уже відома. Се програма політичної ґрупи п. Паліева, якої орґаном є „Перемога”. В практиці відібрання землі від духовенства, при зубожінню нашого села, підтялоб основу істнування нашого духовенства до решти.

Не будемо реферувати всіх розділів книжочки. Бо є в ній розділи, що до яких не маємо ніяких застережень (нпр. про плекання тіла, як поводитися і т. п.). Тут звернемо ще увагу на четвертий розділ п. з. Політичний і господарський лад в світі та на пятий розділ п. з. Самонавчання.

В розділі про Політичний і господарський лад в світі між інш. читаемо:

„Демократія на папері це дуже гарний устрій. Але в практиці він не завжди виходить на добро народови. Демократія каже, що всі люди рівні. Але так воно не є. Бо звичайно богаті все знаходять дороги, щоб при допомозі грошей захоплювати в державі усю владу в свої руки. Права бідних обмежуються лише до того, що при виборах вони можуть віддати виборчу картку.

„До того в народі сваряться при демократичному устрою богато партій. Замість єдности в народі, ширять вони ворожнечу і то навіть між людьми, які не мають причин ворогувати, як от між селянами, робітниками фізичними й умовими, це є між людьми, які всі тяжко запрацьовують на своє життя.

„Такою демократичною республикою була й українська держава у 1918 р. В Київі, столиці України, був український парлямент — Центральна Рада. Вислали туди своїх заступників не лише Українці, але й Жиди, Москалі й Поляки, які мешкають на Україні. Українські партії, замість спільно працювати для спільної ідеї, сварилися між собою в Центральній Раді. Жидівські, московські й інші посли просто кпили собі з української держави (бо всі вони мали рівне право).

„А тимчасом Москва приготовляла свою армію і пішла на Україну війною. Центральна Рада богато радила, але мало робила, а вже про створення армії вона найменше журилася. І проти московських військ не було кому боронити України. Досить було хаосу вже й самим Українцям і вони передали всю владу Директорії з головним отаманом Петлюрою на чолі. Але то вже було запізно. Що раз прогавлено, то тяжко наздігнати“.

Ми нарочно навели з книжечки уступ про демократію взагалі та про демократичну УНР і Центральну Раду дослівно. Бо той уступ для обговорюваної книжечки дуже характеристичний. А характеристичний він не тільки своїм неґативним (зовсім слушно!) відношенням до демократії взагалі й демократичних УНР та ЦР зокрема. Він дуже характеристичний ще одним своїм реченням, котре звучить: „Досить було хаосу вже й самим Українцям і вони передали всю владу Директорії з головним отаманом Петлюрою на чолі”. Те речення се наглядний доказ сторонничости автора чи авторів книжечки, про що ми вже згадували вище. І не тільки сторонничости. Тут має місце прямо грубе сфальшування нашої історії з 1918 р. Бож усім прецінь добре відомо, що противні хаосови Українці передали всю владу на Україні не Директорії, але гетьманови П. Скоропадському котрий скасував демократичну Центральну Раду, перемінив УНР на Українську Державу та завів на Україні сякий-такий лад, аж поки повстання, яке зорґанізувала саме в обороні демократії Директорія, котра складалася з б. членів Центральної Ради, не завалило гетьманської Української Держави та не спричинило на Україні ще більшого хаосу, ніж той котрий був за Центральної Ради. Отже замість представити нашій селянській молоді історичну правду й необхідність гетьманського перевороту на Україні дня 29 IV.1918 р., що випливало льоґічно з неґативного становища автора чи авторів книжечки до Центральної Ради, автор чи автори плетуть нісенітниці про повалення демократичної і хаотичної Центральної Ради і УНР таксамо демократичною і ще більше хаотичною Директорією!... Рідкий оказ яркої непослідовности в думанні.

Демократичному хаосови і вічній партійній гризні автор чи автори книжечки протиставлять — націоналізм. Та дійсність стверджує наглядно, що саме український націоналізм се ще більший хаос і ще більша гризня ніж демократизм. Се неґація всіх і всего довкруги. Вистарчить показати на орґаник українських націоналістів „Вісті” з його безприкладною (навіть у нас!) плиткістю та неґацією дослівно всего, що в нас ще є. А якраз на такий „націоналізм“ дасться ловити особливо сільська молодь, коли їй захвалюється націоналізм без усякого розріжнення й вияснення...

У пятім розділі п. н. Самонавчання до уступу: „Як і що читати“ треба замітити, що подана в тім уступі література дуже поверховна і не систематинна. Також і тут видно сторонничість автора згл. авторів: не згадано ні словечком нічого з нашої релігійної літератури, хоч маємо її вже доволі гарну китицю хочби завдяки видавництву Чина СВВ. Можна зрозумітиб поминення релігійного письменства, якби книжечка була написана зі становища ворожого чи байдужого до Бога, релігії, Церкви. Але так—як же пояснити таку непослідовність? Лише тим, що автори не передумали пляну праці, ні самого її писання: під сим оглядом се взірцева українська демократична робота.

Ще раз в девятім розділі зазначено відношення автора чи авторів до християнської релігії, коли говориться коротко про Католицьку Акцію Української Молоді, до якої ставляться позитивно. Тут слід відмітити, що по словам автора чи авторів КАУМ звертає особливу увагу на вироблення християнсько - націоналістичного (?) світогляду та благородного характеру. Тут слово „націоналістичний” рішучо неможливе, бо католицизм ніде не займається націоналістичною аґітацією. А те, що бачимо напр. у вшехполяків, не є ніякий католицизм, тільки надуживання католицизму до націоналістичних і звірячо шовіністичних цілей.

Та чому ми присвячуємо чужій нам ідеольоґічно книжечці аж стільки місця?

Робимо се з двох причин:

Передовсім тому, щоби зазнайомити з нею наших читачів, особливо духовенство, в ціли протиділання шкідливим уступам у тій книжечці. Бо нема сумніву, що та книжечка, з браку подібної іншої, розійдеться широко по наших селах і матиме вплив на сільську молодь.

А далі обговорюємо ту книжечку тому, щоби звернути увагу, кого слід, на пекучу потребу уложення і видання подібного підручника але в цілости писаного в християнсько-католицькім дусі. Зробити се повинен напр. Ґенеральний Інститут Католицької Акції, щоб виховувати всю нашу молодь на засадах науки християнсько - католицької Церкви. І зробити се треба якнайскорше. Бо богато лекше засівати зерно на чистім полі, ніж на покритім бурянами, котре передтим треба буде щойно очищувати.

Вступні іспити

до І. кляси ґімназій нового типу.

Міністерство Освіти оповістило у своїм урядовім деннику з 21 березня 1934 р. ч. 2. обіжник ч. 30. з 7. березня 1934. р. (II. s—1882 34) у справі орґанізації 1934—35 шк. року в середніх і загально-освітніх школах та заведеннях для образування вчителів. На підставі того обіжника до 1-их кляс нового типу шкіл приймають дітей від 12 — 16 літ, що скінчили VI-тий відділ 7-клясової школи, або I. і II. клясу середньої школи старого типу, або приватистів, себто тих, що не ходили до таких шкіл, але вчилися приватно дома чи на збірних корепетиціях. Коли дитина має свідоцтво скінченої VI кляси нар. школи, то її припустять до іспиту, хочби не мала скінчених повних 12 літ життя. — Одні і другі мусять здавати іспит до I. кляси середної школи нового типу. Тільки ті, що мають свідоцтво VI. кляси державної чи приватної школи, або II. кляси середної школи старого типу, здають українську мову, польську мову, ґеоґрафію й аритметику з ґеометрією, а крім того при предметі мови „справджують“ також знання історії та при ґеоґрафії знання природи. Приватисти, що не ходили до таких шкіл і не мають таких шкільних свідоцтв, здають всі предмети з VI. кляси народньої школи, крім рисунків, ручних робіт, співу й руханки.

КРА...

Відважний крок Японії і що з нього може бути.

„Кра” називається найвузше місце довжезного азійського півострова Маляк-ського. Воно віддалене на 500 миль від кінця того півострова, біля котрого пишається величезна і дуже коштовна анґлійська кріпость Сінґапор, котру комендант данського корабля „Ґалятеї” ще приблизно в половині 19 ст. назвав місцем пригожим на „Нову Венецію”. Камянистий острівець Сінґапор був зовсім пустий і незамешкалий, коли Анґлія в 1868 р. купила його дешевенько від тамошного султана. Далековидна Анґлія вложила в той пустинний острівець величезні капітали, бо бачила в укріпленні його ключ до Спокійного Океану, найбільшого моря на землі, куди зачала переноситися велика торговля і з нею велика політика світа. Що туди перенесеться головна сцена світових подій, се анґл. державні мужі предвиділи вже в часах Великої Революції. І якраз в тім часі коли Европа була занята боротьбою з революційною Францією, — Анґлія, беручи також участь у тій боротьбі, рівночасно забезпечувала собі одиноко тоді можливий шлях до Спокійного Океану — довкруги Африки, хоч Спокійний Океан був ще тоді на своїх берегах переважно пустинний і на загал незнаний. Анґлія відобрала від Голяндії в тій ціли Ріг Доброї Надії на самім кінці Африки, щоб мати важну точку, на котрій можна булоби спертися в далекій дорозі. А в Еспанії забрала Ґібральтар і укріпила його, від Франції відібрала Мальту й укріпила її. Все — щоб мати забезпечені водні шляхи на Спокійний Океан, тоді ще майже пустинний довкруги. Коли в році 1858 ґеніяльний Француз Лессепс придумав плян, перекопати Суезьку шийку, Анґлія спротивилася тому. Та коли того діла довершено, Анґлія в р. 1874 закупила більшу часть акцій того підприемства, проданих египетським кедівом Ізмаілем— і так дістала в свої руки найкоротший шлях на Спокійний Океан. Сегодня Суезький канал буцім то „міжнародній”, але він — гортанка Велико - Британійської Імперії. Оден добрий удар в те вузеньке місце і найбільша держава, яка колинебудь була в історії людства, може бути розірвана на шматки мов корабель розривом торпеди. Се нещастя мало що не сталося в 1915 р., коли турецько-німецьке військо з Палестини вже підходило до східного берега того каналу. Від того часу Анґлія намітила будову нового, безпечнішого шляху на Схід, іменно з палестинської пристані Гайфи до Шат-ель-Араба робить зелізницю величезним коштом (через пустиню!), а відти вже водою до Індії і через Сінґапор дальше. Виглядало, що все в порядку.

Але тут як грім з ясного неба розійшлася по світу вістка, що Японія відважилася зашахувати Анґлію ударом в її найбільш болючім місци, коло кріпости Сінґапор! А саме Японія заключила союз з Сіямом, до котрого належить Кра, найвузше місце Малякського півострова і збирається в тім місци перекопати канал... А рівночасно японська преса домагається, щоб Анґлія знесла свої укріплення на острові Сінґапор...

Небезпека, яка тепер загрожує Анґлії, зовсім виразна: вразі коли Японія перекопає Кра, значіння Сінґапору дуже впаде, бо тоді до Спокійного Океану будуть уже два ключі й оден з них буде мати в руках Японія. Річ рівно ясна,що положення Японії буде далеко лучше, бо по перше шлях Кра буде коротший з заходу на Схід (і навпаки) ніж шлях через Сінґапор, по друге Японія положена таки серед Спокійного Океану, а Велика Британія далека від нього.

І те, на що тепер дивимося, пригадує сцену з кухні відьми в І-й части Фавста, коли звірі, що мали пильнувати діявольське варення в тім кітлі, кудись задивилися — і те варення вибігло поза край кітла. І зараз спалахнув великий огонь...

Він кождої хвилі може так спалахнути над страшним кітлом, в який перемінилася вся узброена куля земна...

Сокіл - Батько

має 450 гнізд і 33.000 членів.

Його Ювілейні Збори.

Дня 22 квітня с. р. відбулися у Львові Загальні Збори Сокола-Батька у власній салі при вул. Руській 20. Урядуючий голова Т-ва інж. І. Свірський відкрив збори згадуючи померших побратимів. На секретарів покликав голова побр. В. Савяка й Ю. Корейбу. Мґр В. Мигаль, справник Т-ва, відчитав протокол з останніх Заг. Зборів. Відтак голова й виділові зложили звіт з діяльности за час від 1.IV. 1933 р. до 21.IV. 1934 р. включно.

В Орґанізаційній Секції „С-Б“ працювали: інж. Я. Благітка, проф. С. Гайдучок, мґр Ст. Дицьо, абс. мед. Р. Копач, мґр. В. Мигаль, В. Савяк, голова секції та М. Тріль як орґанізаційний референт на львівський повіт. Край поділено на 18 округів з відпоручниками „С-Б“ на чолі. Головну увагу звернено на приготування гнізд до Краєвого Здвигу, що відбудеться у Львові в днях 30.VI. 1 і 2.VII. с. р. 11 побратимів і 5 посестер відбули 25 поїздок по краю. Тепер є 450 сокільських гнізд в краю з около 33.000 членів. Точних цифр нема, бо Українці не люблять рахунків і статистики. Звіти прислали тільки 197 гнізд з 14.335 членами. На одно гніздо припадає пересічно 72·86 членів. Не прислали звітів такі гнізда як: Стрий-місто, Станиславів І, Львів Сокіл ІІІ, Коломия, Камінка Струмилова та ін. Назагал Соколи працюють більше на культ.-освітнім полі як на сокільськім. Дають богато аматорських вистав, фестинів, концертів, відчитів і забав, менше звертають увагу на фізичне виховання. Систематичної руханки провадять мало. Зате помітний зріст спортових секцій. І так 19 гнізд вправляє копаний мяч, 16 легку атлетику, 21 лещетарство, 2 водні спорти, 9 спортові гри, 3 ситківку, 1 наколесництво.

Поза Галичиною існують наші сокільські орґанізації: в ЧСР в Брні та Празі, де є Союз Українського Сокільства закордоном, за океаном в Аргентині в містах: Буенос-Айрес, Ля Фальда і Кардоба. Надійшли вістки про спроби заложити наш Сокіл також в Манджурії.

В працях Руханкової Секції „С-Б“ брали участь побратими: проф. С. Гайдучок, М. Тріль, інж. Я. Благітка, мґр. С. Дицьо, Ю. Корейба, В. Савяк, І. Мриц, Я. Булка, В. Тихоліз і посестри: О. Палажіївна і С. Пасічниківна. Руханкова Секція підготовила Руханково-вокальний Вечір 300-ліття уродин Гетьмана Івана Мазепи, що відбувся 10.III. 1933 р. в салі Нар. Дому у Львові при участи 70 руховиків. В днях 20—23.IV. 1933 відбулися сокільські змагання на приладдях при участи 61 змагунів. Перше місце в пятизмагу здобули: О. Москалевич і О. Мартиняківна. Для підготовки Краєвого Здвигу уладжено 19 руханкових курсів по 2—3 дні. В них взяло участь 166 гнізд, 502 побратимів і 219 посестер.

Спортова Секція „С-Б“ здійснює клич „Спорт в маси“. Найбільшою популярністю тішилися: легкоатлетика, спортові гри, відбиванка, кошівка, плавання, лещетарство, бокс і туристика. Уладжено двотижневу водну прогульку каяками Верещицею і Дністром до Заліщик (350 км). В ній брало участь 5 побратимів під проводом В. Савяка.

Домівка з руханковою салею принесла 4.655·95 зл. приходу і 3.725·36 зл. розходу. В касі остало 930·59 зл. Спортова площа при вул. Стрийській ч. 9 принесла 5.091·28 зл. доходу на 2.080 72 зл розходу. Чистий дохід 3.010·56 зл.

„Сокільські Вісти“, виходили як орґан „С-Б“ в 1933 р. під редакцією мґра В. Мигаля і Р. Копача, від жовтня 1933 р, під редакцією І. Мрица. В 1933 р. вийшло 6 чисел „С.В.“ в накладі 1000—1200 примірників. Одно число присвячено в цілости побр. проф. І. Боберському з приводу його 60-ліття. В 1934 р. робиться заходи, щоби „С.В.“ виходили що місяця. „С.В.“ виказують 214·15 зл. недобору.

Рахунковий звіт виказує зріст майна „С-Б“ в 1933 р. на 10.533·90 зл., з чого 8.216·93 зл. заплачено на рахунок площі. Збірки і датки суспільности на викуп площі виносять 3.967·94 зл., 4.249·09 зл. Т-во заплатило з доходів. За 23 роки викуплено 14/20 частей з 11½ морґа „Українського Городу“ у Львові. На підставі чеків, що вплинули на викупно майдану „С-Б“ видно найбільше заінтересування збіркою серед нашого гр.-катол. духовенства та кооператив. Поважну участь виказують наші приватні та державні урядники, головно учительство, частинно емерити. Відрадне явище се жертви тих Українців, що перебувають на посадах в коріннй Польщі. Прикро вражає, що самі сокільські гнізда виказують мале заінтересування площею свого матірного Т-ва. На чолі Секції викупна „Українського Городу“ працює від ряду літ невтомний Побр. радник Евстахій Стеблецький.

Після звітів побр. А. Окпиш в імени провірної комісії поставив внесення уділити абсолюторію уступаючій старшині „С-Б“. Заг. Збори вибрали через аклямацію почесними членами Т-ва: дир. Миколу Заячківського, довголітного голову „С-Б“ та радн. Е. Стеблецьково. Відтак збори вислали привіт проф. І. Боберському, батькови українського сокільства.

Після довшої дискусії та вияснень поодиноких членів старшини „С-Б“ ухвалено одноголосно абсолюторію уступаючій старшині. До нової старшини вибрані: Інж. Хроновят — голова, інж. Палій — 1 заст. голови, О. Карпінський — 2 заст. голови, інж. І. Свірський, д-р Паньківський, Огоновський, Пашківський, д-р І. Федів — всі на 3 роки: д-р І. Мриц і інж. Благітка — на 2 р. м-р Рак — на 1 р. Заступники: дир. Окпиш, Семенюк, Копач, Корейба, Березіцький і Домбровський. Провірна Комісія: Проф. С. Гайдучок, дир. Филипович, Фарина, Павлик і Романюк. Провідники вправ: Благітка, Москалевич, Тріль і Оля Мартиняк.

Після перерви мґр. В. Мигаль відчитав проект зміни статуту „С-Б“ згідно з вимогами нового закону про товариства. Діяльність Т-ва мусить бути обмежена до поширювання руханки і спортів. Пожарництва треба зречися. Вводиться триступеневу орґанізацію: гнізда, повітові осередки і централя. Частина делеґатів домагалася відложити справу зміни статуту до Надзв. Загальних Зборів. Крім цього націоналісти поставили ряд поправок: щоби ввести слово „український“ до статуту, замість льва — тризуб до прапору, щоб однострої були однакові для всіх, а не окремі для міст і сіл, щоби централя не мала права розвязувати гнізда без права відклику до Заг. Зборів, щоби Надзв. Заг. Збори мала право скликати 1/10 членів і т. д. (У нас звичайно так водиться, що справу зміни статуту реферується на самім кінці зборів при порожній салі, як се пр. було на останних зборах „Просвіти“ і тут). Одначе більшість відкинула ті всі поправки і приняла запроектований змінений статут. Збори закінчилися о год. 8 веч. Приявних було около 150 осіб, з того 50 делеґатів з краю.

Підручник

з рамени фільольоґів і граматиків шляхом якого на протязі одної години навчишся забирати слово при помочі

4)

української мови

Жінка потягла Маняка за собою до хати, сказала „займіть місце“ і метнулася до шафи. Витягла оберемок часописей і розклала їх на столі, показуючи тріюмфально червоно попідчеркувані слова і фрази. І справді, д-р Маняк знайшов там все те, що чули його власні вуха.

Коли Ревниха застелювала стіл ріжними часописями, д-р Маняк далі стояв, бо її зазиву „займіть місце“ не зрозумів. Ще будучи школярем, приїздив на ферії до батька. Тоді ходив „займати“ чужі коні, що толочили батьківську сіножатку. В нашій історії читав про займанщину аґрарну і займанщину політичну. Та щоби хтось сам віддавав місце в своїй хаті під чужу займанщину, Маняк не чував. Отже стояв пильно і призирався червоно попідчеркуваним словам, фразам і цілим реченням. Передівсім замітив, що людське невинне і дуже практичне, бо коротке, деколи й німе слівце „є“ в часописях (є) заступлене найріжнішими иншими словами, більшими фразами, ба й цілими реченнями. Новітні письменники просто замордували його, вичеркуючи зі словаря слово „бути“ у всіх його відмінах. В новітній літературній мові нічо не є, нічо не було і нічо не буде.

Люди кажуть, що в якімсь товаристві „є 270 членів“. Також кажуть, що товариство „має“ 270 членів. В літературній мові ніколи нічо не „є“. Літературна мова тільки „рахує, нараховує, числить, лічить, налічує“. Київська „Рада“ 1913, ч. 149 у фейлетоні: „бібліотека рахувала 33.000 томів, а нумізматична колекція лічила в собі (ще й в собі!) 20.000 номерів“. „Рада“ (львівська) 1926, ч. 24, колюмна 4, шпальта 3, рядок 61: „Андора начисляє 5.000 мешканців“. Щоби не сказати „є“, — літературна мова також „виносить“. Аж пріє, так „виносить“. Або „число виносить“, або „кількість виносить“. „Громадський Голос“ р. 1925, ч. 9: „кількість посілостей понище 5 га виносить 1,730.798. Число посілостей від 5 до 10 га виносить 967.605“. Отже у нас нема ніяких посілостей, вони „виносять“ своє „число“.

У людей похорон „буде“, — рада „була“. В літературній мові ніколи нічо не „буде“ і ніколи не „було“. У літературників всьо „відбудеться“ і „відбулося“. Рада 1926, ч. 24: „прелекція вже не відбулася“. Консеквентна Ревниха каже: „дощ відбудеться“, „буря відбулася“. Ще ліпше булоби: „падіння дощу згори вниз відбудеться“.

(Далі буде).

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ

і з того приводу в переписку не входить

ЖІНКА І СУСПІЛЬНІСТЬ

Дискусія по рефераті дра Осипа Назарука, виголошенім на засіданні Ґенерального Інституту Католицької Акції у Львові дня 13 квітня 1934 р.

В дискусії промовляли слідуючі особи:

Пані Конрадова, жінка священика: Я не зовсім погоджуюся з прелєґентом, а саме не погоджуюся з тим, що він говорив про нехлюйних жінок, котрі викликають в хаті сварки і мужі через те втікають. Се може найменше відноситися до українських жінок. Я бачила жінки ріжних народів, бачила Чешки і Німки. І кажу, що наш нарід з його білими хатками не має чого стидатися перед ними. Зле в тім народі щось інше, а саме те, що наші сміялися з жінок, котрі займалися публичними справами і не допускали їх до публичного життя, А щодо нечистоти то як моглаб нечиста жінка виховати мужчину, котрий любить чистоту?

Панна Яновичівна, учителька: Мене цікавилаб відповідь прелєґента, чому духовенство не в такій мірі виступало за рівноправністю жінок як радикальні аґітатори?

Пані Фіґолева, вдова по катихиті: Чому прелєґент представив два типи побожних жінок і ні одного типу доброї побожної жінки?

Пані Павликовська, жінка сенатора: А мене приємно вразив референт цілістю своїх виводів. Ми жінки вже передтим застановлялися, що може бути предметом такого викладу і я перед нашими жінками висказувала на ту тему подібні думки. Референт поставив жінку так високо, що я погоджуюся навіть з його неґативними ілюстраціями. Може деякі мої насвітлення булиб інакші, але в цілости годжуся. (Тут дискутантка переходить коротко по черзі всі важніші думки реферату і каже:) Я виховувалася вже в часі коли роля жінки була забезпечена, коли дівчата ходили до висших шкіл і жінки брали вже участь в публичнім життю. Прелєґент у своїх попередних статтях в „Новій Зорі“ слушно виказав, яка важна річ економіка в життю жінок. І тому особливо важна річ виховання жінки до виконування якогось фаху: хто не знає, в якій великій нужді стрічаємо вдів і сиріт по священиках! Правда, тепер виховувати дітей дуже тяжко, бо священичі доми надзвичайно збіднілі. На тім тлі одна з головних причин непорозумінь в родинах се нужда, фінансові відносини. Особливо слід підчеркнути становище прелєґента, що мужчин треба відповідно виховати до шанування жінки як суспільної діячки. Вказаним булоб сей реферат в цілости випечатати, бо він може мати вплив на суспільність.

Пані Вощинська: Прелєґент говорив, що добре булоб, аби дівчата з наших інтеліґентних домів вступали до жіночах монастирів, а я думаю, що се недобре, бо вони там забувають про світ Божий. От я зустрічала таку інтеліґентну монахиню, котра не знала, що Петлюра помер!

Пані Тишинська, учителька: В рефераті поминений тип нової жінки, слідний вже на цілім світі, тип світської апостолки, що має християнізувати суспільність. Се тип додатний і найважніший. Мужчина дає думку але переводить її в життя жінка. Головна причина світової кризи, серед котрої живемо — моральна. Релиґійний індиферентизм се велике переступство. Він згодом доводить до того, що в суспільности появляються Ставіські й Барановські. Голосити сегодня, що християнська ідея не може обєднювати Українок, як у нас дехто голосить, се нонсенс. Бо та ідея може лучити навіть все людство, не лиш український нарід. У нас дехто хоче, щоб Союз Українок мав претенсії на виховування всего жіноцтва, тимчасом той Союз занедбує релиґійне виховання! А се перша річ. Наперед треба упорядкувати свою душу, а потому братися до упорядкування нації та здобування держави. Взірцем для нас повинен бути Христос Спаситель, котрий для нас жив на сім світі і помер (Оклик: Отже вмираймо!).

Пані Шаркова: Я погоджуюся з думками прелєґента, особливож підчеркну одну: що навіть атеїст має поважання перед правдиво побожною жінкою. І так є. Пані Вощинська сказала тут, що дочки з інтеліґентних домів не повинні вступати в монастирі, бо вони там не приносять хісна. Так не є. Вони приносять там якраз найбільше хісна.

Пані Фіґолева: Я хочу тільки відповісти пані Павликовській, котра так заінтересувалася священичими родинами, хоч здається сама з них не походить (Оклик: По мамі так!). Отже духовенство тому тепер в біді, бо тоді, коли можна було щось придбати, воно не було таке матеріялістичне як говорили про нього і дбало про загальне добро а не про себе. А тепер вже такі часи, що годі щось здобути. Та сим я не кажу, щоб сидіти з заложеними руками.

О. д-р Конрад: Реферат був односторонний, бо з него виходить, що як жінки будуть добрі, то все буде добре. Значить, цілий тягар має впасти на жінок. Тимчасом рід людський складається з двох полів і кождий має спеціяльні дарування, які повинні розвиватися. Треба було сказати, що жінка не заступить у всім мужчини і в тім напрямі треба було робити виклад. Абсолютної рівноправности не можна дати жінці, бо вона має інакші здібности, мужчина не може дорівнати жінці, а жінка мужчині. Сам Христос не допустив жінок до рівноправности в Церкві.

Протоігумен ЧСВВ о. Ст. Решетило: Не годжуся з о. д-ром Конрадом, що референт не обробив теми як слід і не говорив про мужчин, бо прецінь тема звучить „Жінка і суспільність“ а не „Мужчина і суспільність.“ Якби прелєґент говорив був про мужчин, то се власне булоб поза темою. Повної „рівноправности“ дослівно у всіх напрямах не вимагають самі жінки. Але де можна дати їм рівноправність, там не треба їм відмовляти. Катол. Церква і духовенство ніколи не займали неґативного становища супроти жінки. Церква не осудила також ніколи участи жінки в політичнім і суспільнім життю. Щодо домагань аби в рефераті був представлений позитивний тип побожної жінки, то референтови очевидно залежало на підміченні причин лиха. Зрештою прелєґент підчеркнув, що є такий позитивний тип правдиво побожної жінки, що перед ним мають респект навіть атеїсти. Щодо пані Вощинської то я мушу дати їй відправу. Ставити засаду, що інтеліґентні дівчата не повинні вступати до монастирів, се незгідне зі становищем катол. Церкви. З історії катол. Церкви знаємо про великі заслуги інтеліґентних жінок, що стали монахинями. І так св. Василія Великого зробила монахом св. Макрина, він богато навчився від неї. Таксамо св. Венедикт, що обновив цілий Захід, завдячує напрям свого життя своїй сестрі, інтеліґентній монахині. Та розуміється лучше не вступати до такого монастиря, де нема дисципліни і лучше аби таких монастирів взагалі не було, але здисциплінованих монастирів дуже треба і в них треба якнайбільше інтеліґентних монахинь. По вислуханні сего реферату пані Павликовська поставила практичне питання, щоб його в цілости випечатати для ширшого загалу, щоб і жіноцтво довідалося, яке становище католицьких кругів до жінки і мужчини щоби старалися перевиховати себе у відношенні до жінок як суспільних діячок. Я годжуся в тім з панею Павликовською. Оден або другий момент в тім рефераті можна розвинути, але надто розпихати його не треба.

Редактор Гліборицький: До сего реферату не можна богато замітити але дещо можна. А саме в нім не зачеркнено границь рівноправности жінок. Та чи є взагалі категорія рівноправности в теольогії? В чуді сотворення кождий елемент має свої вартости. Сліпого наслідування чоловіків жінками не треба. Пізніші студії виказали, що прикмет жінки довго не оцінювано як слід, але в засаді треба підчеркнути, що катол. світ має спеціяльний погляд на мужчину і жінку, а саме, що ні жінка ні мужчина не становить для себе цілости, вони себе в суспільности гармонійно доповняють — і се ідеал. Щодо замітки пані Вощинської, то треба признати, що дійсно є напівінтеліґентні монахині з заверненими головами. Вони звичайно не з інтеліґентних родин. В інтеліґентних родинах є своєрідна традиція, якої не можна „навчити“ людей з неінтеліґентних родин. Нпр. селянські дівчата навіть виховані разом з панськими мають риси, які годі вигладити. Та наша інтеліґенція взагалі не була приготована до життєвої боротьби. В рефераті на мою думку виведено дещо нарочно ідеалістично.

Пані Тишинська: Я не годжуся з твердженням мого попередника, що мужчина і жінка мусять доповнятися, аби була правдива людина. Жінка і без мужчини може бути цілою людиною, а не якимсь кавалком! (Веселість).

Редактор Гладилович: На мою думку становище прелєґента до жіночої справи надзвичайно влучне, воно правдиво католицьке і консервативне. Воно особливо неприємливе для марксистів. Тут питання фемінізму поставлене на зовсім іншу площину. Завваги о. Конрада трудно зрозуміти. Я гадаю, що коли прелєґент поминув те, що в рефераті хотівби чути о. Конрад, то зробив якраз добре. І се велике плюс того реферату.

Тут предсідатель д-р М. Дзерович уділив кінцевого слова референтови, котрий сказав: Дякую дуже за ласкаві уваги Вп. Паням і Панам і коротенько відповім по черзі: Вп. п. Конрадовій скажу, що і я бачив жінок ріжних народів, бачив їх на обидвох півкулях. Є всюди чисті жінки і є нечисті. Отже є такі і серед наших жінок. Не можна прецінь заперечити, що декуди гноївки так смердять під самими вікнами, що дуже трудно всидіти в біленькій хаті. Є помешкання, в яких панує такий воздух, що здається сокиру можнаб на нім повісити. Хто з нас не памятає нашого знаменитого, вже покійного лікаря, д-ра Курівця і хто не знає, що він як входив до таких хат — то палицею вибивав шиби в вікнах, щоби провітрити помешкання, бо його слів і порад не слухали. Тут білі хатки ні при чім. (Пані Конрадова щось говорить). Я дуже прошу вибачити, але я спокійно слухав як Пані Добродійка мене критикували, а тепер я маю голос. Отже все те впливає на суспільне становище жінки. А щоби те становище пізнати, треба наперед ствердити правду. А правда виглядає так як я говорив: Білі хатки білими хатками, а нечистота нечистотою. Я не казав, що всюди є нечистота, тільки що в тих хатах, з котрих втікають мужчиии, часто рішає про їх утечу нехлюйство. Мій реферат є ось тут написаний і можна кождої хвилі переконатися, як я говорив, бо я його читав.

(Кінець буде).

„Помер вилічений“

У Франції був такий випадок: Один загально шанований громадянин занедужав на ґрипу в однім з провінціональних міст. Недуга була поважна. Лікар приписав недужому цілу купу рецепт. По десятьох днях наступила кріза. Коли вона вже минула щасливо, врадуваний лікар повідомив жінку недужого, що всяка небезпека минула. — Тимчасом паціент помер собі найспокійніше на другий день вранці... Одначе навіть те „спростування природи“ не вивело з рівноваги погідного лікаря. Він підійшов спокійно до вдови і сказав: „Лишається вам одна потіха, а саме те, що ваш муж — помер вилічений“.

Воєнні приготування Малої Антанти

Часопис „Мадярорсаг“ доносить з Букарешту: Тут відбулася велика нарада ґенераліції держав Малої Антанти. В нарадах взяли участь чехословацький ґенерал Крайзіґ, шеф югословянського ґенерального штабу ґен. Мільовановіч і ромунський ґенеральний штаб. Наради стоять у звязку з воєнними приготуваннями держав Малої Антанти.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Василіянський Монастир у Варшаві. Один з останніх і заразом найбільших українських митрополитів був безперечно Язон Смогоревський (1780—86). Управляв гр.-кат. Церквою в добі другого розбору Польщі. Сучасні йому політичні перевороти були справжньою Голгофтою для Унії. Тоді Катерина II. не тільки винищувала Унію на Україні, але як диктаторка занархізованої Польщі шкодила нашій Церкві на всіх теренах.

Митрополит кидався в обороні своєї пастви на всі боки як лев. Мимо ослонених військами кордонів вмів піддержати звязки з духовенством своєї розчленованої митрополії. Стояв він у живій переписці з папським лєґатом в Петербурзі, часто переговорював з впливовими людьми Польщі та рос. двора, прм. з всеможним Потьомкіном.Щоб бути в сталому контакті з Апост. Столицею, Смогоревський удержував власну почтову лінію між Варшавою й Римом.

Між незабутні заслуги того митрополита для Унії треба зачислити заснування ним 1781 р. василіянського монастиря у Варшаві, який заразом був хвилевою митрополичою резиденцією. До будови монастиря і церкви причинилися також галицькі монастирі, прм. Крехів і Добромиль. Сучасна історія свідчить вимовно, яку велику ролю відограв варшавський монастир в життю нашої Церкви. Був він не тільки гостинним домом для приїзших з провінції Василіян і руських владик, але творив обсерваційну станицю, на якій перехрещувалися найважніші справи Унії. Не диво проте, що кождочасні Апост. Нунції радо являлися в монастирі й церкві з приводу важніших подій чи торжеств і тим чином входили тут у безпосередну стичність з представниками Чина.

Ріжну долю переходив монастир серед історичних невзгодин аж вкінці знова опинився під зарядом своїх власників. Нині васил. монастир у Варшаві продовжує давню традицію. В монастирській церкві заспокоюють свої духовні потреби не тільки перебуваючі у Варшаві греко-католики, але користають з духовних послуг (проповідей, сповіди) і ті латинники, що захоплюються красою нашого обряду. Дуже характеристичний прояв, який гарно свідчить не тільки про релігійну толєранцію наших монахів, але їх братню сердечність супроти визнавців православя, се та обставина, що православна інтеліґенція радо бере участь у гр.-кат. богослуженнях, звершуваних очевидно в галицькому (не синодальному!) обряді. Се витворює в православних психіку прихильну для зєднення.

Наглядною ілюстрацією для вище сказаного можуть служити сьогорічні великодні торжества в нашій церкві у Варшаві. Як величаво звершено тут Воскресну Утреню! На се торжество, що відбулося в суботу (31.III.) прибув Ап. Нунцій Мнср. Мармаджі зі своїм авдітором Пачінім. Церква битком набита, бо кромі української кольонії прибули на торжество й латинські симпатики нашого обряду та богато православних Українців. Целєбрував протоігумен Чина о. Стефан Решетило, відспівував хор нашої місцевої інтеліґенції. Підчас процесійного обходу Ап. Нунцій, одягнений в літурґічні ризи епископа, ніс Найсв. Дари.

По закінченні відправи Нунцій благословив всіх приявних, просячи рівночасно целєбранса, щоби передав всім в його імени святочні побажання в рідній мові. О. Протоігумен сповнив волю достойного Гостя і дякував йому за звеличання Його участю в богослуженні нашого Великодня та просив переслати Св. Отцю вирази любови і щирого привязання українського народу до Ап. Столиці. — К.П.

В римо-кат. луцькій дієцезії є один греко-кат. деканат т. зв. східного обряду. Уніятів є 9.550, греко-катол. парохій 11, греко-катол. священиків 11.

Парох православної церкви у Львові та рівночасно православний декан на Галичину єромонах Фільотей іменований архимандритом. Кружляють поголоски, що незабаром утворять православне епископство для Галичини з Лемківщиною.

ТЕКСТИЛЬНИЙ СКЛАД
СТАХЕВИЧ І АБРИСОВСЬКИЙ
Львів, площа ГАЛИЦЬКА 12а, (ріг Баторого)
поручає у величезнім виборі і по фабричних цінах
Мужеські сукна і полотна
Модні шовки і вовни
68-1-5

ФАБРИКА СВІЧОК „КЕРОС“
власник Павло ДУРБАК і Сини
ЛЬВІВ 15.

З новин анґлійського письменства

Листи Асквіта.

Якже змінилася пуританська колись Анґлія! Чи пр. за життя королевої Вікторії мігби був хто припустити, що в Анґлії вийдуть листи жонатого публичного діяча, писані 15 літ до іншої жінки — і не викличуть обурення! А тепер вийшли листи Асквіта до пані Гаррісон. Зміст листів не оставляє сумніву, що взаємини між ними були чисто плятонічні. Тому і вдова по Асквіті дала дозвіл, видати ті листи свого пок. чоловіка до чужої жінки. Щож він пише в тих листах? Про все. Оповідає про книжки, які перечитав і радить їй, котрі варт читати, а котрі ні, описує офіціяльні бенкети і приняття, характеризує їй ріжних політиків і богато пише про політичні події. З листів видно, що пок. Асквіт особливо не любив Льойда Джорджа й уважав його брехуном та шарлятаном. Недобре відносився й до ґенералів, так анґлійських як і французьких. Напр. про Геґа, головного вождя Анґлії в часі світової війни, пише, що він якось потрафив виголосити коротеньку промову й не сказав у ній — на диво — ні одної більшої дурниці. А про маршала Франції Фоша пише, що „той наговорив про Німеччину богато дурниць“ і т. п. Листи Асквіта викликають в Анґлії велику дивовижу, бо ніхто не припускав, що той сухий чоловік на старости літ своїх любив, нехай і плятонічно, женщину і писав до неї постійно: „Дорога Пані Гарріс“, або „Дорога Гільдо“... Листи його до неї врятували для істориків нашої епохи не одну дуже цікаву і важну вістку, характеристику і т. д.

Можете підписати довільну скількість позички Рідній Школі. Кожна позичка по 25 зл.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 6)

„Андрей“ на засланні

По змові мав батюшка наспіти дорогою на старій греблі, повз садибу Марича і загумінками. Але батюшка хотів відвідати по дорозі добродійку Барилевичеву, тому пішов долом. З того боку його не надіялися. Коли знечевя Михайло побачив, що батюшка вже виходить з приходського подвіря, кликнув второпленний, щоби вдарили враз в усі дзвони. Та показалося, що не було дзвонара, а з інших ніхто до дзвонення не брався. Батюшка, хоч нарошно звільнив ходу, коли побачив якусь замішку між людьми, — всеж таки близився, бо віддаль між приходським подвірям і церквою перемежовує лише дорога.

Тоді Михайло, хоч як бісився, не мав ради, як піднос з хлібом і сіллю дати потримати якомусь хлопчині, а сам вхопив за дзвони, бо він теж вмів доладно орудувати ними.

І — сталося велике диво... Чуденне диво: „Андрей“ відмовився звитати православного батюшку!...

Ще добре Михайло не розколихав, мабуть розярений за сильно ним сіпнув а може й ручка струхлявіла, хоч старі люди, що тямили його хрестини, були всі одної гадки, що се сталося за молитвами святого апостола, — досить, що від дзвону „Андрея“ луснула і вихопилася, заки „Андрей“ хочби один згук видав зі себе. І впала Михайлові під ноги... Лишень малі, хирляві дзвоники з розбитим „Іваном“ заскигліли храпливо як бита собака...

Батюшка бородатий як і наші Барилевич, обхрестив село широким трираменним хрестом, відібрав від Михайла чолобитню, відтак надяг на себе широтенну епитрахиль і настрочений на плечах фелон, котрі привів з собою. І подався до церкви. Найперше її поблагословив, тобто „відкатоличив“, навпісля станув до відправи.

Лучка звів дух! „Андрей“ не обізвався!...

Старий Лучка взяв собі на мисли, що святий апостол Андрей опікується відти своїм крицевим іменником, коли дав Божій правді такий великий знак, що його іменник не хотів звеличати насильства совісти над безопірним селом і — радше відпало йому рамя, як мавби загомоніти своїм розливним, „срібним“ голосом на звеличання відступництва.

Деякі в селі теж так думали як Лучка і — каялися...

Люди рахували, що найдалі до Нового Року війна минеться. Російські війська займуть Відень і буде кінець війні. Так говорили салдати, а вони таке чули від своїх старшин...

Та Божі рахунки інші від людських.

V.

Перші дві-три неділі, народу була в церкві забарна глота. Нарід цікавився, яке се диво, то „православне“ богослуження... Але швидко охляв і збайдужнів.

— „Подібне як наше; і якого біса Москалі нас так нагально перетягають на те своє православія?“ — говорили одні.

Якось одної неділі з полудня зайшли до Лучки помолоти язиками сусідські баби. Вони йому доповіли, що батюшка того дня на „абєдні“ читав з Лучкового євангелія. Бо Лучка ще за часів священика Белішевського справив до церкви гарне коване євангеліє, з котрого читали лишень на великі врочистости.

— Що читав?...“ —запитав Лучка.

— „Те саме, що й тамтот“, відповіли баби; „нічого іншого, як там стоїть, не вичитає...“

— „Один Бог, один Христос“, міркувала Процишиха.

— „Але церква не одна!“ завважив старий Лучка.

Так міркували і виправдували свою байдужливість прості баби. І недовірливо стулювали рамена коли їм Лучка став пояснятн, що не в тім діло, що читають, але хто читає і як навчає. З самого читання євангелія без його належитого розуміння нема ніякого хісна. Цілий хосен в науці євангелії. А інакше навчає католицька, інакше православна церква. З читання євангелії на Службі Божій — без науки, — мало хто бувби мудрий. Євангеліє, то така велика премудрість, що треба бути добре вченим, щоби його як слід розуміти. Тому се не все одно — хто читає і як навчає. Адже й безбожники читають євангеліє, проте як пекольно ненавидять Христа...

(Дальше буде).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Олександер Ляшенко

Український маляр Орієнту і подорожник.

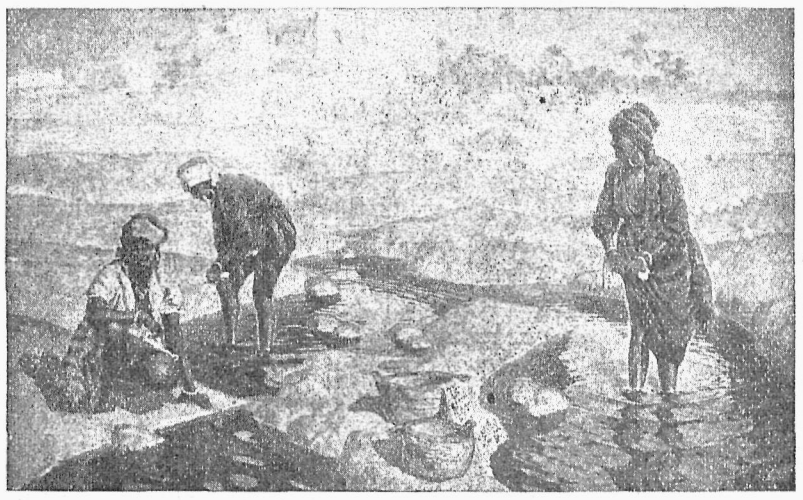

При жерелі.

У Львові в репрезентаційній салі Европейського Готелю (Марійська Площа ч. 4) відбувається тепер цікава виставa олійних образів і многобарвних дереворитів нашого земляка, проф. Олександра Ляшенка, маляра Орієнту, подорожника і ловця.

Співробітник „Нової Зорі” мав розмову з симпатичним артистом-малярем, котрий поінформував його про своє життя і працю.

Олександер Ляшенко уродився 4. VI 1883 р. в Аннівці над Донцем, Вовчанецького повіту на Харківщині. Батько його Василь, маршалок дворянства Вовчанецького повіту, походив зі старого українського козацького старшинського роду, свідомий Українець; мати Полька. Малювати почав маючи 12 літ в корпусі кадетів в Полтаві. Літом 1895 р. виїхав з батьком на Кавказ і до Туркестану. Там захопився екзотичним Сходом і відтворював його в численних образах. Не тільки перші його образи але майже всі мають орієнтальну тематику. В 1897—1898 рр. був з батьком в Єгипті.

В Петербурзі як ученик школи артилерії студіював рівночасно в Академії Мистецтв у професорів: Репіна, Дубовського, Маковського і Волкова. Подорож довкруги світа відбув в рр. 1903—1904. Був довше в Індії, Австралії, Новій Зеляндії, Новій Каледонії, на островах Фіджі, Самоа, Таїті, в Занзібарі, Момбассі, Танаріві, на Канарійських Островах і т. д. В рр. 1904—1905 разом з орієнталістом проф. Нюфельдтом (Newfeldt) студіював в Єгипті в Каїрі та Люксорі, обїхав Палестину, Сирію й Мезопотамію. В 1906 р. вибрався на 7-місячну ловецьку виправу в глибину Африки, від Хартуму через Судан, Білим Нілем до французької підрівникової Африки, Конґа, Уґанди і т. д.

Перший раз виставили його образи на виставі Т-ва Приятелів Мистецтва в Петербурзі в 1907 р. Потім виставляли його образи в Москві, Харкові, Вологді та ін. В рр. 1909—1912 Ляшенко подорожував по Єгипті, Абісинії, Альжирі, Тунісі й Марокку.

Війна застала його в ранзі полковника III-ої бриґади артилерії царської „лейб-ґвардії” в Варшаві. На початку війни був коротко в Галичині, де брав участь в боях під Галичем. Весь час війни був на німецькім фронті. В часі війни зовсім не малював.

За Гетьмана Павла Скоропадського Ляшенко був віцеконсулем в Ґенеральнім Консуляті Української Держави в Москві. При кінці 1918 р. виїхав до Варшави. Відтак переїхав до Влоцлавка на Куявах (Бульвари ч. 22) у варшавськім воєвідстві. Там жие досі та веде малярську школу.

В роках 1920, 1922, 1923, 1925, 1927, 1929, 1930 подорожував знов по північній Африці. Ляшенко був одиноким европейським малярем в Люксорі, коли Howard Carter 28. XI 1920 р. відкривав гробовець Тут-енх-Амона. З того відкриття проф. Ляшенко намалював 36 студій.

Підчас своїх довголітних подорожей займався також археольоґічними студіями, збирав матеріяли до своїх малярських студій і ловецькі трофеї. З часів його численних подорожей походять краєвиди з долини Нілю, з Сагари, сцени з життя Єгипту, Альжиру, Тунісу, Марокка, Палестини та Середної Африки. Після війни уладив ряд самостійних вистав в Польщі у Варшаві, Познані, Торуні, Лодзі (по кілька разів), закордоном в Парижі (підчас кольоніяльної вистави), Марсилії, Брукселі, Берліні, Каїрі, Люксорі, Альжирі та ін.

У Львові виставляє перший раз. Львів подобався дуже проф. Ляшенкови, бо своїм положенням нагадує дещо Київ. Львів виявив велике зацікавлення його творами. Тому в 1935 р. проф. Ляшенко уладить у Львові свою велику виставу.

Образи на теперішній виставі походять з років 1925—1934. Попередні його праці се власність ґалерій або приватних людей. З образів виставлених тепер у Львові найбільше цінить: „Серпень в Люксорі (ч. 7), „День жінок” (ч. 38), „Ноктурн” (ч. 31) і „Східну Теку” многобарвних дереворитів.

В розмові про сучасних українських малярів проф. Ляшенко висловився з великим признанням про мистецтво О. Новаківського, що вносить великі цінности не тільки до українського але і всесвітного мистецтва.

з пустині, жерела, стави, море, вулиці орієнтальних міст, ярмарки, орієнтальні типи і т. д. Бачимо замітний образ „Вечір в Тебах” (ч. 4) і дуже інтересну картину „При Дамасценській Брамі в Єрусалимі” (ч. 8). І знов очи спочивають залюбки на тяжкій змістом студії „Єгипетська Праця” (ч. 10). Се черпання води на ріллю. Може найбільшу здібність виказав мистець в картині „Береги Синаю по бурі” (ч. 16). Тільки вода й камінь. Але як представлені! Далі студія „Фата Моргана” (ч. 29) — злудна поява пустині. А далі під ч. 32 студія „Мелянхолія”: Високий мінарет, на нім мусулманський мулла підніс руку до гори і кричить своє „Аллаг іл Аллаг, ва Магомет расул Аллаг!” Сей звук наповняв колись жахом всі християнські народи Европи. І дійсно глибока мелянхолія віє від тої картини, котру автор слушно назвав мелянхолією, хоч може з інших причин. Словом богато змісту в тій виставі знаходять очи й думки глядачів. Деякі образи витримані в здисціплінованій мягкій ґамі. З них найкращі: „День жінок” і „Ноктурн”. Більшість образів освітлена ярким полудневим сонцем, виконана в ярких, хапаючих за очи красках. Особливо гарно виходить в нього вода, темносиньозеленава, від сонця дещо фіолетна, на тлі червонаво-жовтих пісків і скель пустині. Верблюди виходять у нього як живі: немов чути їх шерсть. Його портретні студії екзотичних типів відзначаються силою виразу.

На окреме признання заслугує „Східна Тека” многобарвних дереворитів. На перший погляд вони виглядають як акварелі. Проф. Ляшенко виробив собі японську техніку і нею послугуєтьсв на велике здивування глядачів, що просто не годні уявити собі дереворитів в кількандцяти красках. Вони вимагають великого накладу напруженої праці. З дереворитів замітніші: „Старий пастух” (ч. 49), „Сагара” (ч. 45) і „Ворота в Сіді Бель Аббес” (ч. 48). Ціна їх не висока, від 15—25 зл., тому відвідувачі вистави мають добру нагоду доповнити свої збірки образів.

Техніка многобарвних дереворитів дуже складна. Кождий дереворит вимагає около 15 дорогих дощинок з букшпану, або грушкового дерева. На такій дощинці витинається рисунок спеціяльними долотцями. Потім накладається фарбу, кладеться папір й відтискається особливою кісткою. Треба мати дуже певну руку; щоби не посунути на міліметр паперу, бо інакше відбитку відкидається. Так відбиваеться кожду краску, кождий відтінь. Се праця дуже мозольна.

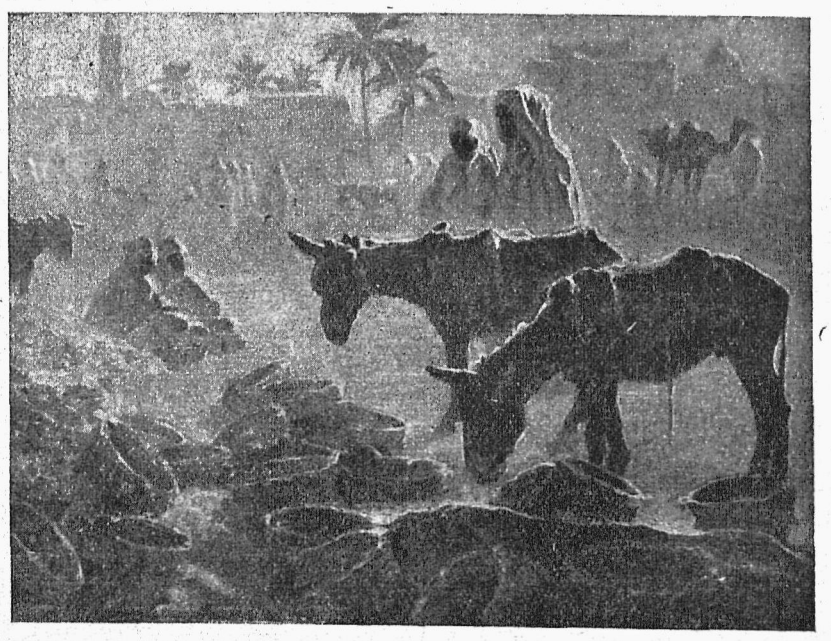

Ярмарок на Сході.

Оглядаючи імпресіоністичні образи нашого орієнталіста*) переживаемо з ним цілу ґаму настроїв. Бачимо велику картину „По росі”: на тлі руїн староегипетської святині два феллаги орять верблюдами. Величавий образ! Бачимо образи

Екзотичні образи Ляшенка мають те до себе, що вони передають глядачам ті враження, які мав сам мистець підчас їх творення. Коли ввійдемо до репрезентаційної салі Европейського Готелю, добре освітленої згори крізь великі скляні вікна, здається нам, що ми не оглядаємо краєвидів північної Африки, але що ми самі в Африці та оглядаемо її безпосередно. Таку іллюзію дійсности дають нам соняшні

*) Досі з наших відомих малярів цікавилися орієнталізмом: Іван Труш, Микола Самокиша, Василь Кричевський, Олекса Грищенко й дехто з молодших.

образи проф. Ляшенка. Чим довше їх оглядати, тим більше не хочеться з ними розставатися.

Всіх олійних образів виставлено 44, дереворитів 9. Вистава потривае до 6 травня с. р., включно. (Вступ 50 сот. для молоді 20 сот.) Вистава відкрита від год. 10 до 6 веч. що дня. Її відвідало вже богато осіб всіх трьох національностей Львова. Проф. Ляшенко радо дае пояснення до своїх праць, оповідае як повстали поодинокі образи, спомини зі своїх численних подорожей, ловецькі пригоди і т.д. Справді варт оглянути сю екзотичну виставу та притім порозмовляти з нашим визначним малярем-орієнталістом, поетом казкового Сходу, що 28 травня с. р. виїзджае до Марокка й Альжиру, куди його тягне полудневе сонце і нова праця. — *І. С.* і *А. Б.*

Вакаційні оселі

Заходом Комісії Вакаційних Осель і Мандрівок при Т-ві Охорони Дітей і Опіки над Молодю у Львові відбулася 23.IV. с.р. в домівці Лікарського Т-ва у Львові конференція для представників української преси. Заступлені були всі наші часописи. Приявних було около 30 осіб.

Проф. Е. Ю. Пеленський відкрив конференцію в заступстві проф. Северина Левицького витаючи приявних. Перший реферат виголосив лікар д-р Ю. Кордюк: Мимо поступу гігієни сучасна людина жие

МИЛА ДО ПРАННЯ
ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
ГОСПОДАРСЬКЕ ПРИЛАДДЯ

дальше в негігієнічних обставинах. Особливо по більших містах, що ростуть непомірно внаслідок економічних і політичних відносин, гігієнічні відносини погіршаються. Міщухи загалом слабші від тих, що жиють серед природи, менше відпорні на недуги і коротше жиють. Вони мешкають і працюють в негігієнічних обставинах. На тім терпить здоровля людей не тільки фізичне, але й духове. Міщухи гірше розвинені фізично й морально, більше вразливі й запальні. Люди серед природи розвиваються спокійніше. Для фізичного здоровля побут серед природи хоч деякий час дуже корисний. Негігієнічні мешкання і шкільні будинки по містах і селах відбиваються некорисно на молоді, що в них жие і вчиться. Наші школи не грішать вибагливістю. Нпр. філія нашої Академічної Гімназії у Львові має деякі кляси подібні до нор. В них перебувають наші діти в віці від 10 до 18 літ 5 — 6 годин денно по 9 місяців в році! Побут в тих норах відбиваеться дуже погано на здоровлю дітей. Навіть в найкраще вивінуваних школах скупчення більшого числа дітей в клясі має погані наслідки.

Перші вакаційні оселі повстали в Европі в 1880-их роках. Люди прийшли до переконання, що молодь мусить скріпити свое здоровля на феріях. Коли молодь буде здоровіша, тоді і для всего народу буде краще. У нас гігієнічні відносини по школах, бурсах, станціях і домах далеко гірші як в інших богатших народів. На підставі таких міркувань Т-во Опіки над Молодю орґанізуе випочинкові оселі. Півоселі орґанізують Кружки Р. Ш.

Випочинкова оселя, орґанізована Т-вом Опіки над Молодю, має на меті не тільки відпочинок але й виховання. На гігієну оселі складаються: воздух, сонце, вода і рух. Здоровий гірський воздух, се цілюща купіль для легенів від заразків сухіт. На сю недугу хоруе більше ніж половина наших дітей!... На оселі діти від ранку до вечера перебувають під промінням сонця. Соняшні купелі скріплюють їх орґанізм. Купелі в гірських ріках очищують тіло й гартують його. Рух в оселі доцільний, не надмірний, пристосований до здоровля поодиноких учасників оселі. Не кождий рух, гра, прогулька відповідае дітям. В оселі е лікар весь час сезону, він має перегляд всіх учасників і ділить їх на ґрупи. Часто молодь без опіки уладжуе „дикі” прогульки. Хлопці гонять з верха на верх зі шкодою для здоровля. Вертають з таких прогульок не скріплені але ослаблені!... В оселі мусить бути відповідний харч. Скількість харчів мусить бути відповідна до рухів. В наших оселях ніколи не було занедужань на шлунок як в інших оселях... Наша молодь, що жие в таких поганих умовинах, варт того, щоб на феріях дихнула свіжим воздухом. Нехай наші гори, ліси й ріки скріплять нашу молодь на користь нашого народу! (Д. б.).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

СЕГОДНЯ 29 КВІТНЯ припадае 16-та річниця вступлення на престол України в Київі Гетьмана Павла Скоропадського, котрого повалила українська соціялістична ітеліґенція, зорґанізована в ріжних партіях. Провідники тої соціялістичної інтеліґенції змовилися з большевиками і про ту таемну змову не сказали нічого Галичанам, котрі тоді були на В. Україні. В хитрий спосіб позискали й Галичан до бунту. Так зруйновано завязок великоукраїнської держави таки українськими руками. В надгороду за те союзники української соціялістичної інтеліґенції, московські большевики, винищують її тепер до самого кореня... Все те — історичні факти.

НА ЧОРНОМУ МОРІ піднято 29 квітня 1918 жовто-синій прапор України. Се був перший знак Державної України на чорноморській фльоті від дуже давних часів.

НАРОДНЯ ОРҐАНІЗАЦІЯ УКРАЇНЦІВ М. ЛЬВОВА заповіла на 28 б. м. ширшу довірочну нараду в справі виборів до міської ради у Львові, котрі як відомо відбудуться 27 травня бр. Львів має 300.000 населення, з того коло 70.000 Українців. До міської ради має бути вибраних всіх 72 радних. Пропорціонально повинноб бути 16 українських радних. Кілько їх буде се залежить в великій мірі від самих українських виборців і від виборчої ґеометрії.

НОВА УГОДА, яку мав заключити з Польщею французький міністр Барту, має мати такі точки: Польща піде разом з Франціею в справах розброення і в спра-

ВАШЕ ОЧКО
Львів, Галицька ч. 1. ріг Ринку

ві притягнення СССР до Союза Народів. Зате Франція подбае, що Польща одержить постійне місце в Союзі Народів, через що Польща немов осягне ранґу великої держави. Крім того Франція постараеться, що спір між Польщею й Чехословаччиною буде полагоджений остаточно.

БАРТУ, ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТР загр. справ, говорив з марш. Пілсудским поверх півтора години. Про зміст тої розмови невідомо нічого певного.

В РОЗМОВІ З МІН. БАРТУ марш. Пілсудский мав заявити, як пише справоздавець „Пті Парізієну”, що польсько-німецький договір немае ніякої тайної клявзулі. „Евр” додае, що з окруження марш. Пілсудского мали заявити, що Польща не має наміру шукати дальшого зближення з СССР, бо марш. Пілсудский не вірить в силу ні в тривалість Совітів.

ВСЯ ПРЕСА підчеркнула те, що польський міністр загр. справ Бек не виїхав на зел. двірець, щоб повитати франц. міністра загр. справ Барту, бо коли свого часу Бек приїхав до Парижа, то його не привитав на двірци тодішний франц. міністр загр. справ Поль Бонкур.

ХОЛОДНУ ОЦІНКУ візити Барту в Варшаві дав часопис „Ля Віктуар”. Він пише, що се булаб велика небезпека впоїти у Французів, що польсько-французький союз се для Франції ґарантія мира. Одинока ґарантія мира для неї се щира і льояльна згода з Німеччиною.

В ПРОУРЯДОВІЙ ОРҐАНІЗАЦІЇ „Леґіон Млодих” наступив роскол. Істнуе там ґрупа католицька і протикатолицька (виразно марксівська). Головною причиною росколу було ствердження істнування в середині „Л. М.” тайної орґанізації „Альфа”, котра займалася надаванням посад.

ЕТТІНҐЕРА „RHINOSAN“
М. С. В. ч. реєстр. 924. усуває певно і скоро
КАТАР НОСА
і надмірне виділювання шлюзу, викликуючи полекшу в віддиханню.—Жадати в аптиках.
ВИРІБ І ГОЛОВНА ПРОДАЖ
АПТИКА М. ЕТТІНҐЕРА
ЛЬВІВ, ПЛОЩА ҐОЛУХОВСЬКИХ 14.

ВАЖНІ НАРАДИ в справі Закарпаття відбулися в Празі. В тій справі був на послуханні у през. Масарика ґубернатор Закарпаття Розсипаль і конферував з радою міністрів. Який вислід нарад, чеська преса не пише.

НІМЕЧЧИНА відкинула предложення совітів в справі договору, який дававби запоруку ненарушимости балтійських держав, подаючи за причину, що ті держави незагрожені. Німецьке правительство повідомило про се Литву, Латвію та Естонію.

ТРОЦЬКИЙ, як повідомляе преса, вертае назад до Туреччини.

АНҐЛІЙСЬКИЙ УРЯД переслав японському правительству ноту в справі взаемин Японії з Китаем. В ноті пригадуе засади договору 9 держав, якими Анґлія руководиться в тій справі.

ЯПОНСЬКИЙ АМБАСАДОР у Вашинґтоні перестеріг держави, щоби вони не заключували ніяких умов з Китаем без відома Японії, бо інакше Японія такий крок уважатиме ворожим.

ТОАЛЄТОВІ МИЛА
КВІТОВА ВОДА НА ВАГУ
КОСМЕТИЧНІ ВИРОБИ

НОВИНКИ

Курс для інструкторів (ок) КАУМ. В днях від 19—26. травня с.р. відбудеться у Львові курс для інструкторів (ок), що мали би зайнятися наладнанням і веденням орґанізаційної праці в Кружках КАУМ у поодиноких деканатах. Рівень інтеліґенції кандидатів повинен стояти на висоті середньої освіти. Подання в справі приняття на курс слід слати через дотичні деканальні уряди до Секретаріяту КАУМ, Львів, Сикстуська 39 а. до 5. травня с.р. Кошти удержання денно приблизно 2 зол. — **Архіепархіяльна Рада КАУММ.**

Заборона релігійного часопису в школах. Львівська Кураторія заборонила приймати до шкільних бібліотек і кольпортувати на терені шкіл часопис „Наш Приятель“, орґан Марійського Т-ва, редагований ОО. Василіянами. „Наш Приятель“ се часопис чисто релігійний, призначений для молоді греко-католицького обряду. Він виходить в українській мові. (КАП). Подаємо сю невідрадну вістку за КАП-ом. Ми знали про неї вже тому 3 тижні, але не подавали її до публичного відома, бо справа ще не була остаточно вирішена.

Головна Управа Рідної Школи просить, щоби присилаючі готівку на позичку Рідній Школі конечно зазначували се вгорі на середній частині чеку ПКО словом „позичка“. Таксамо на відтинку почтового переказу. Інакше книговодчик не знає як записати прислані гроші.

Нову музичну комедію Меріям-Лужницького і В. Балтаровича п. з. „Подружжа в двох мешканнях“ виставить львівська експериментальна сцена „Богема“ в перших днях травня в салі „Театру Ріжнородностей“ (Нар. Дім) у Львові.

В Станиславові відбувся окружний зїзд українських лікарів при участи около 50 наших лікарів. До нового виділу філії Українського Лікарського Т-ва вибрані: д-р К. Воєвідка—голова, д-р Дозорський (Калуш), заст. голови, д-р Ясеницька секретар, д-р Гробельна і д-р Хмілевський, члени виділу. На зїзді виголосили ряд рефератів.

Україна — Польонія. Змагання між тими дружинами копаного мяча за мистецтво Окружної Ліґи відбудуться у Львові 29 квітня на грищі Чорних о год. 4 попол.

Проф. Д. Дорошенко напечатав в квітневім томі лондонського „The Slavonic Rewiew“статтю „The Uniat Church in Galicia“ (1914 — 1916). Він подав на основі автентичних матеріялів огляд російської політики супроти гр. кат. Церкви й опис переслідувань унії російською владою.

Т-во українських дозорців домів у Львові „Воля“ уладило свячене для дітей своїх членів. Посвячення довершив о. Горчинський, котрий опісля промовив до дітей і поділився з ними свяченим. Потому була діточа забава при звуках власної мандолінової орхестри.

До церкви в Стопчатові (Коломийщина) вломилися злодії. Одначе нічого не забрали, бо сполошив їх нічний сторож.

На смерть засуджено ремісника Степана Корпана за те, що як член ОУН вбив коменданта постерунку Врубля. Оборона зголосила касацію.

Б. комуніст з Волині Павло Сомчинський оповістив заяву, що зірвав свої взаємини з Комуністичною Партією Західної України і переходить в наш національний табор.

Перед першим травня переведено у Львові ревізії й увязнення серед львівських комуністів. Увязнено 30 комуністів (ток) переважно Жидів. На терені Львова появилося було богато комуністичної бібули.

Від перуна запалилися будинки господаря Мих. Шевця в с. Станьків, пов. Калуш. Підчас наглої пожежі згоріла в хаті його жінка Настя.

В жіночій семинарії у Вильні від грудня аж до сегодня нема викладів релігії (КАП).

Орґанізацію анархістів зліквідовано в Лодзі. Члени сеї орґанізації рекрутувалися з б. комуністів.

„Україна проти Росії“. Таке оповіщували плякати й часописи в Берліні в сам день уродин Гітлєра. Олександер Гаркавенко, український атлєт світової слави, після годинної боротьби поборов російського змагуна з СССР Владіміра Цейсіха. Німецька публика, що наповнила великий цирк, зробила Гаркавенкови велику овацію.

Шведський европейський концерт. Се характеристична річ, що европейські концерти, які надають в певній черзі европейські радіостації, щораз то більше мають в своїх програмах народні мотиви в їх примітивній, оригінальній постаті, або подані в артистичній формі. Такий характер буде мати концерт, який надає 4. V. с. р. о год. 20·30 Стокгольм. В першій половині концерту знаходиться суїта пісні і народніх танців. „З хати і з села“ в опрацьованні Шенінґа на сольові голоси, хори, старовинні інструменти й орхестру. Заслугує ще на увагу Мала Симфонія Курта Аттеберґа, знаного в Европі з шумановського конкурсу, що відбувся кілька літ тому у Відні, де Аттеберґ здобув першу надгороду. Ся симфонія не відбігає від характеру цілости концерту, бо заснована на шведських народніх мотивах.

Архиепископ з Кентербері (Англія) оповістив в Таймсі отвертий лист, котрим взиває християнську суспільність Великої Британії помагати Жидам прогнаним з Німеччини.

Конференція радієвої унії в Лондоні. З огляду на ще незакінчену справу впорядкування відносин в етері, має бути скликана до Лондону на 12. VI. б. р. конференція Міжнародньої Радіофонічної Унії.

До Москви прибуло 300 австрійських соціялістів, що втекли з Австрії. Колись пожаліють того, що не зголосилися до австрійського криминалу...

Маґазин постелі Р. Джала. Львів, Хорущина 5, поручає: Ковдри, матераци, по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 злотих, матераци по 7 зл. 58—7—25

Марконі кокетує чудовище в Шотляндії. Чудовище в шотляндській затоці не дає спокою навіть і такій поважній науковій та промисловій орґанізації, якою є „Компанія Марконі“. Марконі орґанізував правдиву наукову експедицію до озера, в якім ніби знаходиться чудовище. Ся експедиція заосмотрена в гидрофони, які спущені до води, мають усталити... довжину радієвої хвилі, на якій осцилює чудовище.

Загадочна смерть другого радянського дипльомата в Константинополі. До Лондону доносять, що в Константинополі помер „наглою смертю“ член совітської торговельної делеґації, Бусілов. Його відкликано до Москви, але заки ще виїхав з Константинополя, постигла його „нагла смерть“. Тіло Бусілова перевезено до Одеси. Се другий випадок „наглої смерти“ совітського дипльомата в Туреччині. В лютім сього року відібрав собі життя секретар совітської амбасади, Мішін, в кілька годин перед виїздом до Одеси. І його були покликали назад до Москви. — (Укрбюро Лондон).

Японський торпедовець „Томотсуро“ підчас останніх маневрів наїхав на японську міну і вилетів у воздух. З залоги його виратувалося лише 13 моряків.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. **Коци, матераци** по гуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **ВАНК,** Марійська пл. 6·

КІНА

АДРІЯ: Чотири втікачі.
АТЛЯНТІК: Червоний віз.
КАСІНО: Королева Христина (Ґрета Ґарбо).
КОПЕРНИК: Приватне життя Генриха VIII.
МАРУСЕНЬКА: Демон золота (Підводне судно 170) і ревія.
МІРАЖ: Син джунґлів.
МУЗА: Дон Кіхот (Ф. Шаляпін).
ПАЛЯС: Переслідувані люди.
СТИЛЕВЕ: Парада резервістів і ревія.
УТІХА: Пильнуй свого чоловіка і ревія.

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ
ФАБРИКА КАВЧУКОВИХ СТАМПІЛЬ І ВІДЛИВАРНЯ ТАБЛИЦЬ
МАКС ҐЛЯЗЕРМАН
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 19. Тел. 15-03
Філія Сикстуська ч. 1.

Лікар-Дентист
М. Юнгфер Бергерова
(давніше Порадня Дентистична)
ЛЬВІВ, ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 20/I.
94 **ЦІНИ НИЗЬКІ.** 4—8

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ
Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольоґ. клінік
в Берліні, Відні й Празі
орд. від год. 9—1, 3—7.
Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.
другий вхід з улиці Собєського ч. 2.
Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

Марнотравний є той, що купує взуття заграничного походження, маючи до диспозиції КАТОЛИЦЬКУ СОЛІДНУ ФІРМУ
„АР-КА“ **ЛЬВІВ, УЛИЦЯ ХОРУЩИНИ 11-а, ТЕЛЄФОН 21-10,**
котра поручає, виконує та направляє.
Студентам опуст. **Урядовцям кредит.**
101—2—4

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На весняний і літний сезон.
КАПЕЛЮХИ ШАПКИ
поручає
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, ул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! 3-? **Вибір великий!**

ПАСТА до взуття **ЕЛЄҐАНТ**
ОДИНОКА СВОЄРІДНА НАЙЛІПША
Консервує шкіру
ЖАДАЙТЕ тільки сеї пасти
Адреса: Львів, Кордецького 1.
12—х Телєфон 60-04

ПОРОШОК З „КОГУТИКОМ“
MIGRENO-NERVOSIN
УСУВАЄ НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ,
МІҐРЕНУ, НЕВРАЛЬҐІЮ,
БІЛЬ ЗУБІВ,
ГРИПУ, ПРОСТУДУ,
БОЛІ: АРТРЕТИЧНІ,
СУСТАВІВ, КОСТИЙ и інш.
КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК ХАЙ ЖАДАЄ КОГУТИКІВ У ВИДІ ТАБЛЕТОК.
ЖАДАЙТЕ ОРИҐІНАЛЬНИХ ПОРОШКІВ З „КОГУТИКОМ“

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Ґрафія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 3 травня 1934. Ч. 31 (729).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Рішуча політика Японії в Азії

Що сказав японський міністр заграничних справ?

З Токія через Лондон доносять: В часі розмови анґлійського посла Линдлея з японським міністром заграничних справ Гіротою останній потвердив, що заява, котру 18 квітня оповістив представник його міністерства, зложена з відомих пятьох пунктів, вповні відповідає політиці японського правительства.

Що оповістив японський посол в Берліні?

Японський посол в Берліні Наґаї оповістив в „Райніш-Вестфаліше Цайтунґ" інтервю, в котрім каже, що в 1935 р. Японія зажадає рівности з Анґлією й Америкою в морських збройоннях. При тім додав, що політика Японії має на цілі тільки піддержання порядку в Манджурії, а проти Совітів вона не звернеться, коли Совіти не робитимуть кроків, що заострюють ситуацію.

Гітлєризм готов до великої гри

Терен сеї гри — близький Схід і середуща Европа.

Віцеканцлер фон Папен сказав в клюбі німецьких промисловців: Технічно-економічний розвиток Німеччини вимагає побільшення економічного простору зменшеного війною. Економічного розвитку Німеччини політика досі не узгляднила. Тому Німеччина мусить з напруженою увагою слідити події на близькім Сході та в середущій Европі. Для будучности німецького народу рішаюче значіння має належне узгляднення його потреб при перебудові відносин. Ся перебудова стала необхідна в Европі. Національний соціялізм створив уже підстави до сеї великої европейської гри. Німеччина приймає повну відповідальність за загрожену долю Европи. (ПАТ). Ся заява свідчить, що гітлерівці не зрікаються своїх східних плянів.

Невдача відвідин Барту?

„Журналь де Женев" доносить: Підчас побуту мін. Барту в Варшаві не осягнено порозуміння в важніших політичних питаннях. Бо Польща в питанні „аншлюсу" йде власною дорогою, котра не є неприхильна для розвитку німецького панґерманізму. Позатим Польща дальше держиться холодно супроти Чехословаччини. Також в ділянці розброєння не знайдено спільної польсько-французької лінії. В розмовах з представниками преси Барту признав, що Польща має право вести власну політику. З того виходить, пише дальше сей часопис, що польсько - французький союз має радше теоретичне значіння. Володарі Польщі в засаді вдержують союз з огляду на його користи, але рівночасно ведуть політику, котра віддалює Польщу від Франції й Малої Антанти. Також анґлійська преса подібно оцінює взаємини між Францією й Польщею. Який був направду вислід сих відвідин, покаже будучність.

Таємні розмови маршала Пілсудского

з амбасадорами СССР й Америки.

Польська преса доносить: Підчас приняття в Бельведері у п. маршалкової Пілсудскої загальну увагу звертала розмова, яку вів марш. Пілсудский з американським амбасадором й опісля з совітським амбасадором Давтіяном. Друга розмова тривала виїмково довго. Амбасадор Давтіян виїхав потім до Москви. Ціль виїзду: Зложити звіт зі своїх перших вражінь у Варшаві, звіт про перебіг візити мін. Барту в Польщі та про розмову з мін. Беком. У звязку з недалеким підписанням договору, котрий продовжує польсько-німецький договір про ненапад на дальших 10 літ і з натиском совітів підписати протокол, що ґарантувавби незалежність балтійських держав, подорож Давтіяна до Москви набирає спеціяльного значіння. Його виїзд лучать також з відбутою з марш. Пілсудским розмовою. Крім того кружляють поголоски, що по розмові в Бельведері амер. амбасадор телеґрафічно звернувся до Білого Дому за інструкціями. — Подробиці сих розмов і поїздок невідомі.

Посвячення домівки

Католицького Т-ва Українських Дівчат ім. св. Йосифа у Львові.

Дня 29 квітня с. р. веч. відбулося торжественне посвячення нової домівки Католицького Т-ва Українських Дівчат ім. св. Йосифа у Львові при вул. Руській ч. 10. Посвячення довершив Преосв. Кир Іван Бучко в сослуженні о. Ігумена Й. Лучинського ЧСВВ, провідника т-ва й о. крил. Д. Лопатинського. Співав хор дівчат. Відтак Преосв. Іван виголосив відповідну проповідь. Потім відбулося спільне свячене. Ряд тоастів зачав о. Ігумен Й. Лучинський ЧСВВ. Дальше промовляли: п. О. Бачинська від Марійського Т-ва Пань, о. Протоігумен Ст. Решетило ЧСВВ, п. Е. Тишинська від т-ва „Будучність" пані д-р Сімович від Гол. Виділу „Просвіти". В перервах співав хор дівчат. Запрошені гості провели час серед приємного настрою. Т-во Дівчат ім. св. Йосифа розвивається дуже гарно на католицьких основах. Воно може бути взором для інших наших товариств. Докладніший опис сего радісного торжества подамо в слідуючих числах „Нової Зорі."

Перший Індіянин катол. священиком

Підчас великодних торжеств в церкві св. Петра в Римі серед багатьох представників ріжних народів особливу увагу звернув на себе священик Індіянин о. Филип Ґордон. Він мав на голові характеристичну прикрасу з орлиних пер, на шиї пестрі шнури перел, почесні відзнаки свого племени. Филип Ґордон походить з племени Chippewa, що жие 300 км. від Шікаґа і має около 30.000 душ. Подібно як інші племена Індіян воно повільно та постепенно вигибає. Филип Ґордон зачав студіювати в колеґії св. Павла в Міннесоті, відтак студіював в Римі та в Інсбруці. Тепер є парохом в невеликій парохії Wincencin. Він має перед собою важну місію навернути своїх червоноскірих братів.

КОЛИ МАЄТЕ НАЙБІЛЬШУ ПЕВНІСТЬ, ЩО ВАШІ ҐРОШІ НЕ ПРОПАДУТЬ

а ще збільшатимуться з кожним днем? Тоді, коли їх зложите на вкладкову книжку в кооперативнім Банку

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Пять пунктів

Держави Цвитучої Вишні.

Найважніша подія в Азії.

Ми вже в 28 ч. „Нової Зорі" подали коротку вістку з Шангаю про японський протекторат над Китаєм. А тепер наспіли про той факт докладніші вісти і з Далекого Сходу і зі столиць західних великодержав. Ті вісти в дечім простують, в дечім вияснюють, в дечім доповняють першу вістку. Та всі вони згідно признають, що сталася подія така важна, що подібної не було в Азії вже давно. А що Европа се правду сказавши півострів Азії, отже подія дуже важна для Азії стає згодом важна і для Европи. Тому треба спинитися над тою подією. А наперед треба сказати, що се за подія.

Се офіціяльна заява японського міністерства заграничних справ у звязку зі справою чи проблемою протекторату над Китаєм. Та заява заграничного представництва Держави Цвитучої Вишні складається з пятьох пунктів. Зміст їх такий: По вступі про ґеоґрафічне положення Японії японське правительство проголошує 1) що уважає себе сторожем мира і цивілізації на Далекому Сході, 2) що не допустить н і я к о г о вмішування в китайські справи, „котре противоречилоб інтересам того мира", 3) що з тої причини противиться вже узгідненій міжнародній фінансовій допомозі для китайського правительства, 4) що спротивиться навіть приватним спробам збільшування китайських збройних сил і 5) особливо підчеркує недопустимість заграничної допомоги в ціли збільшування китайської воздушної фльоти.

Тих пять пунктів одної заяви японського правительства виглядає на перший погляд як удар пятьох пальців одного поличника, вимірєного в обличча Европи й Америки, що дотепер диктували на Далекому Сході. Отже з тим більшою цікавістю переглядаємо вісти про те, як на таку заяву зареаґували заінтересовані держави білої раси. Вістей з СССР по тій заяві ще тут нема, може ще не дійшли, а може ще Сталін не надумався, що наказати писати „свобідній" пресі совітів. Вісти з Америки вже наспіли: там з того приводу пануе явне і велике невдоволення заявою японського правительства. Та найцікавіші вісти з Анґлії. Там преса заняла до тої заяви японського правительства дуже обережне становище, що свідчить очевидно про три річи: 1) що анґлійська преса то преса політично найбільше виробленого народу, 2) що та преса відразу зоріентувалася в великім значінні заяви японського правительства, 3) що та преса зрозуміла, що Японія без відповідної підготовки на воді, на суші і в воздусі не оповістилаб такої заяви. Деякі анґлійські щоденники навіть зовсім отверто — признають слушність Японії... Нпр. „Дейли Мейл" приніс передовицю такого змісту: Японія заявила світови, що

вона з ґеоґрафічних причин має особливше становище в Китаю і що тому на ній більше ніж на якій небудь іншій державі тяжить обовязок охороняти мир на Далекому Сході. Не може бути сумніву, що Японія має там ґеоґрафічну перевагу. В свій час сказав віцеадмірал Баллард, що для успішної боротьби з японською фльотою нападаючий мусівби мати фльоту т р и р а з и с и л ь н і ш у ніж японська. Такої фльоти тепер ніде нема і ледви чи колинебудь буде. Всі признають особливше положення Великої Британії в Австралії й Полінезії. Ніхто не оспорює такого самого становища Злучених Держав Північної Америки на американськім континенті. Трудно уявити собі, щоб можна було оспорювати переважаючі інтереси Японії в Китаю. Ні одно розумне правительство не задумає виганяти Японію з Манджурії, хочби не знати що говорили наші войовничі пацифісти.

Подібне становище заняв парижський „Журналь”. Він пише, що тихоокеанська проблема се тепер суперництво держав довкруги китайської анархії. Нема причини дивуватися, що японське правительство точно формулує свою політику в часі, коли воно хоче полагодити свої спірні справи з Америкою, а представник Америки дає виминаючу відповідь. Говорять, що нова японська заява творить немов азійську доктрину Монрое. Одначе наперед треба порозумітися щодо значіння тої доктрини. В свій час проголошено доктрину Монрое („Америка для Американців“) в цілі охорони Америки перед европейськими претенсіями, а потому та доктрина стала евангеліем американських імперіялістів. Отже японська формула блища тій першій верзії доктрини Монрое, бо Японія в той спосіб виступає проти підприемств деяких держав, котрі під покришкою піддержки для Китаю підбурюють Китай проти Японії. Японія не виступає проти ніякого правного підприняття інших держав, але під услівям, що ті держави будуть рахуватися зі спеціяльними інтересами Японії та з її ґеоґрафічними, політичними й економічними услівями.

Таким чином і серед европейської преси є голоси, котрі стверджують, що Японія по перше оправдана морально в тім що робить, по друге що нема на світі такої фльоти, котра булаби в силі побідити японську фльоту. До того з Японії приходять вісти, що вона рішилася ще збільшити свою морську фльоту і то на 40% та дуже скріпити воздушну фльоту. Перешкодити тому скріпленню Японії ледви чи зможуть тепер держави білої раси, бо між Анґлією й Америкою відбувається завзята валютова війна, котрій кінця не видно, а в самій середині Европи істнує близько стомільоновий німецький нарід, сильно упокорений останною війною і наслідками її, котрий тільки жде нагоди на відплату й потайки зброїться як лише може. Річ ясна, що вже сама ситуація того народу не дозволяє ні Франції ні Італії вмотуватися в далекі азійські справи. Отже хто має перешкодити Японії в здійснюванні її далекосяглих плянів? Так мститься неполагоджування на час і справедливо ріжних спірних справ між сусідами.

Отже виходить, що наспіла пора, коли над Азією зачне простягатися протекторат Держави Сходячого Сонця. До того треба знати, що Японія займає всего 0·9% простору Азії а її населення се 5·7% населення всеї Азії. Населення Японії страшенно густе, бо тільки 15·8% японської землі надається під управу. До війни Японія під сю пору приспособлена під кождим оглядом, навіть природою, бо тепер в Японії на кождих 1.000 мужчин припадає 989 жінок, значить, має показний надмір мужчин. І такої ситуації як тепер в Европі часто нема: та ситуація для великих плянів Японії знаменита. А ті пляни Японії мабуть зачнуть своє здійснювання від удару в Большевію, на що з великою тугою ждуть міліони Европейців. І може прийти до того, що коли білі не здобулися на охорону людського достоїнства, то здобудуться жовті — зі всіми наслідками того.

ЖІНКА І СУСПІЛЬНІСТЬ

Дискусія по рефераті дра Осипа Назарука, виголошенім на засіданні Ґенерального Інституту Католицької Акції у Львові дня 13 квітня 1934 р.

Р е ф е р е н т кінчив відповідати: Вп. п. Яновичівній відповідаю так: Церква визначається повагою, вона не спішиться і не має причини до нервовости і поспіху. Отже й духовенство не могло суперничати з радикальними аґітаторами в области крику. Та фактом є, що Церква поправила становище жінки і проти рівноправности жінки в суспільнім життю не виступала. — Пані Фіґолевій дав уже відповідь Впр. о. Протоігумен. Пані Павликовській я дуже вдячний за влучну оборону мого реферату, таксамо як пані Шарковій. — А паням Вощинській і Тишинській відповів за мене о. Протоігумен так, що се вистарчає. — Також о. д-рови Конрадови дав о. Протоігумен відповідь, з котрою я вповні солідаризуюся, але додам до неї ще дві уваги: До глибокої і правдивої замітки о. д-ра Конрада, що рід людський складається з двох полів, зауважую, що я се також знав і то досить давно перед сим рефератом (Веселість). Та Ґенеральний Інститут Католицької Акції дав мені тему „Жінка і суспільність“, отже я не міг говорити про чоловіка і суспільність, тільки говорив про жінку і суспільність. Інакше кажучи, признаюся, що мій реферат був односторонний. А щодо замітки о. д-ра, що сам Христос був проти рівноправности жінок в Церкві, то я про се не хочу дискутувати, бо моя тема дотичить рівноправности жінок в суспільности а не в Церкві. — З виводами Впр. о. Протоігумена, як я вже зазначував, вповні годжуся. — Щодо дискусії, яка тут виринула між п. ред. Ґлібовицьким і панею Тишинською, котра у відповідь пану Ґлібовицькому заявила, що жінка і без мужчини може бути цілою людиною, а не якимсь кавалком, — то хоч ся дискусія мене не дотичить, дозволю собі зауважити, що вона полягає на непорозумінні. А саме я гадаю, що й пан Ґлібовицький не думав, аби жінка як особа не могла становити для себе цілости без мужчини, тільки мабуть думав, що жінка без мужчини не може становити родинної цілости, зрештою таксамо як мужчина без жінки. Отже се звичайне непорозуміння. — Вкінці промовляв ще пан ред. Гладилович, котрий годився зі мною, тому не маю що відповідати. Підчеркну ще, що з авторитативним голосом Церкви в сій справі як і в кождій иншій, повинен числитися кождий католик, а всякі інші голоси можна уважати дискусійними й можна з ними не годитися. На тім кінчу і дякую всім за ласкаву участь в дискусії.

Вкінці промовив предсідатель сходин, президент Ґенерального Інституту Катол. Акції, д-р Маркіян Д з е р о в и ч: Ґенеральний Інститут Катол. Акції се ідеольоґічна централя католицької орґанізації. Отже не може бути ніякого прояву життя в українському народі, над яким тут не думалиб і не дискутувалиб. В українській пресі ведеться тепер загально відома дискусія між двома напрямами наших жінок. Ґенеральний Інститут Катол. Акції запросив на сей реферат і на дискусію також жінок другого напрямку, одначе вони не прийшли. Пусті лавки говорять, чи жінки того другого напрямку мають рацію чи ні. Думаю, що якби вони почувалися до слушности в своїх поглядах, то прийшлиб їх боронити. Дякую всім, що були ласкаві взяти участь в сім дискусійнім вечері й замикаю засідання.

Пані П а в л и к о в с ь к а: Прошу о голос в справі відповіди!

Д-р Д з е р о в и ч: Засідання замкнене і пора спізнена.

Пані П а в л и к о в с ь к а: То я скажу кілька слів по засіданні. Передовсім подаю до відома, що виступлю тут льояльно в обороні предсідниці Союза Українок, бо то до неї головно відносилася остання заява п. Предсідателя про тих жінок другого напрямку, що не прийшли боронити своїх поглядів. А виступлю в її обороні хоч деякі пані добре знають, що я маю нераз конфлікти з нею в деяких справах Союза Українок. Отже предсідателька Союза Українок і жінки „другого табора“ не прийшли на сей дискусійний вечір тому, бо на нім кромі д-ра Назарука мав реферувати також п. Кузьмович, а з п. Кузьмовичем вони не хотіли зустрінутися, бо він в такий спосіб дискутує в „Меті“, що їх се обурює і що вони не хочуть з ним дискутувати. (Ред. Кузьмович робить оклик: Чи Пані дають мені дозвіл оповістити се, що тепер говорите?) Можете собі оповіщувати що хочете! А п. предсідателя Дзеровича запитую отсим і прошу вияснити, чому рівночасно кажеться, що орґанізація „Союз Українок“ зложена на 98% з католичок і твориться при УКС-і конкуренційну католицьку орґанізацію для розбивання тої католицької орґанізації? (Д-р Дзерович: То не конкуренційна!) А якаж? (Ред. Кузьмович: Вона істнувала вже від літ!) А чому аж тепер її оживлено? Чому ми про неї не чули передтим? А знаєте, до чого се доведе? До того, що жінки радикального і т. зв. поступового напрямку оснують всюди свої жіночі орґанізації! І так наступить загальне розбиття жіночого руху, котрий репрезентує велика орґанізація „Союза Українок“, орґанізація котра гуртувала жінок всіх напрямків і про котру ви саміж кажете і пишете, що вона зложена на 98% з католичок! То чомуж ви в ній не постараєтеся вибрати такої управи, з якої й ви булиб задоволені і котра моглаб вести ту велику орґанізацію! Вияснїть, прошу дуже, чому з 98% католичок не можна сего зробити? І чому треба аж творити конкуренційну орґанізацію тай давати привід до творення нових окремих жіночих орґанізацій, які певно не будуть католицькі! Тоді наступить розбиття жіночого руху. — Дискутантка говорила в скорім темпі зі щораз більшою вервою та запалом. Промова п. Павликовської тревала поверх пів години. По ній не промовляв вже ніхто.

З відчитової салі

Останній відчит з циклю Академічних Вечорів в біжучім сезоні виголосив мин. неділі д-р Маркіян Дзерович на актуальну тему „Сучасне завдання української інтеліґенції”. У відчиті, котрий мав теоретичний характер, прелеґент обговорив хиби наших мас і нашої інтеліґенції, вказав на спустошення, яке спричинив у нас ліберальний світогляд та підчеркнув, що наша майбутність залежить від самопізнання і перетворення нашої національної психіки в дусі твердого католицького світогляду. Відчит буде напечатаний, тому не подаємо його докладнішого змісту. Зате подамо зміст цікавої дискусії, що опісля вивязалася. В осені б. р. буде продовження серії тих відчитів.

Ґітлеризм се німецький орден

Шеф національно-соціялістичного уряду для загран. політики і теоретик ґітлеризму Розенберґ виголосив в Замку Ордену Хрестоносців в Мальборґу знаменну промову. Зміст: Орден Хрестоносців був творцем ідеї поширення і забезпечення німецької „площі життя.” Німеччина не може зречися кольонізаційних просторів на Сході. Трета Німеччина має завдання защіпити будучим поколінням память великих пруських королів й Ордену Хрестоносців. Нова Німеччина дістане форму держави німецького ордену, спертої на взірці Німецького Хрестоносного Ордену. З 70-міліонового німецького народу буде вибрана еліта, котра кермуватиме державою. Вожд такого національно-соціялістичного ордену стоятиме на чолі держави, названої Розенберґом монархією з республиканськими підставами. Від Ґітлера залежить, яка буде форма, в який спосіб буде назначений наслідник начального вожда, номінацією, чи вибором, чи тестаментом Ґітлера, — тепер ще не знати. В кождім разі усталена раз форма буде обовязувати на будуче. (ПАТ).

Жидівська справа

Початок великої політичної офензиви Жидів за власну державу в Палестині.

Зміст: Відсоток Жидів в Палестині зменшується. — Ріжні ґрупи Сіоністичної Орґанізації. — Становище „Бунду“. — Акція сіоністів-ревізіоністів. — Пресова конференція у Львові з викладом д-ра Й. Гофмана, найблизшого співробітника Жаботинського. — Мандат Анґлії в Палестині. — Кілько капіталу внесли Жиди до Палестини за 14 літ? — Еміґраційне питання в Святій Землі. — Земельна справа. — Оборона Жидів перед Арабами. — В Палестині перехрещуються три світові шляхи. — Анґлія веде протижидівську політику. — Петиційна акція ревізіоністів має симпатії серед загалу Жидів.

Відсоток жидівського населення в Палестині на захід від Йордану, котрий у 1926 р. дійшов до 19·4, упав в р. 1930 до 17·1. А в слідуючих роках паде ще низше. Сей факт сильно бентежить сіоністів, а радше й особливо один їх відлом, що змагає до створення в Палестині в як найшвидшому часі жидівської більшости, вважаючи її найпевнішою основою будівництва жидівської держави. Тим відломом сіоністів є т. зв. Унія сіоністів-ревізіоністів, себто правиця Загальної Сіоністичної Орґанізації під проводом Н. Соколова. На чолі ревізіоністичної ґрупи стоїть популярний Володимир Жаботинський. Підчеркненням першенства „вожда” та зреченням деяких демократичних засад ся орґанізація сіоністів ріжниться від інших сіоністичних ґруп та нагадує фашизм. Центр Сіоністичної Орґанізації творить Орґанізація загальних сіоністів, котра знову ділиться на дві ґрупи: ґрупу А (Вайцмана) і ґрупу Б. Вкінці лівицю творять сіоністичні робітничі орґанізації. З них політична партія Поалей Ціон має соціялістичну програму і належить до II-го Інтернаціоналу.

Всі ті відломи сіоністичної орґанізації ставляться прихильно до власної державности в Палестині, бож головна мета сіонізму — відбудова жидівської держави в Палестині. Вони ріжняться між собою в тім питанню хіба лише політичною тактикою. Інакше ставиться до тої справи жидівська соціялістична партія Бунд, також член II-го Інтернаціоналу. Бунд стоїть на становищі клясової боротьби і вважає, що прим. жидівський пролетаріят в Польщі не має чого еміґрувати до Палестини й відбирати там працю арабським робітникам, але має до спілки з пролетаріятом польським та українським боротися з жидівською, польською та українською буржуазією за здійснення тут соціялістичної програми. Очевидно Бунд є поза скобками сіоністичного руху та поборює його „буржуазну та імперіялістичну ідеольоґію”. Унія сіоністів-ревізіоністів, котрої світова екзекутива є в Парижі, має тепер 150 тисяч зорґанізованих членів і має, здається, великі симпатії в жидівських масах всего світа. Від 1 січня с. р. та орґанізація під проводом Жаботинського почала широко закроєну політичну акцію, яка збірними та індивідуальними петиціями до анґлійського короля, до анґлійського парляменту, як також до урядів передовсім тих держав, де Жиди живуть в більшій масі (Польща, Литва, Латвія та Ромунія) і тих держав, з котрих Жиди мусять еміґрувати (Австрія, Чехосл. Закарпаття, Греція) — хоче вплинути на Анґлію, щоби змінила дотеперішний адміністраційний режим у Палестині та отворила там двері вільній жидівській іміґрації.

Ціль і завдання петиційної акції зясував сими днями представникам преси у Львові д-р. Й. Гофман, найблизший співробітник Жаботинського та член Ревізіоністичної екзекутиви в Парижі. На пресовій конференції, дня 23. IV. в готелі „Брістоль”, на котру місцева Централя Унії сіоністів-ревізіоністів запросила також українську пресу, було 22 представників жидівських, польських та українських Редакцій. З української преси були лише представники „Нової Зорі” та „Діла”.

Д-р. Й. Гофман по званню лікар з Риґи, середних літ мужчина з енерґійним обличчам, але спокійний і зрівноважений, старий сіоністичний діяч. В одногодинним річевім викладі німецькою мовою, з виразним прибалтійським акцентом, дав привявним доволі ясну картину положення Жидів у Палестині під анґлійським мандатом та зясував суть і завдання петиційної акції своєї ґрупи. Ось головні думки його реферату:

Від 40—50 літ почалося між Жидами, розпорошеними по світі, змагання вертати в Палестину й там відбудувати власну державу. Позитивне становище до тих змагань заняв нежидівський світ в офіціяльній формі, а саме в деклярації Артура Бальфура (консервативного міністра Анґлії та фільософа, 1848—1930. — Прим. Редакції), з дня 2 листопада 1917 р. Ціла низка анґлійських документів стверджує, що анґлійський уряд, видаючи ту деклярацію, мав на думці відбудову жидівської держави в Палестині саме по лінії сіоністичних державницьких змагань. В 1921 р. Анґлія дістає від Союзу Народів мандат над Палестиною задля відбудови там „національної батьківщини” (national home), під чим треба розуміти жидівську державу. Мандат спирається на деклярації Бальфура. Його мета допомогти Жидам створити в Палестині жидівську більшість для відбудови жидівської держави по обох берегах Йордану. В 1922 р. Союз Народів остаточно затвердив віддання Вел. Британії мандату над Палестиною. (Той акт підписало 51 держав).

Одначе адміністраційна система, яку завела мандатова влада в Палестині, стоїть в яркій суперечности зі змістом мандату та його дійсними спонуками. Жиди внесли до Палестини за останніх 14 років великий капітал, около 50 міліонів анґл. фунтів, оснували за той час 120 — 130 кольоній і викупили богато землі. (Перед війною мали Жиди в Палестині 450.000 дунамів землі, а в 1930 р. 1.200.000. Оден дунам = 1/10 гектара). До половини 1933 р. Жиди оснували в Палестині 3.281 менших і більших підприемств, у котрі вложили 4.598.083 анґл. фунтів. Річну продукцію тих підприемств оцінюють на 3.825.520 фунтів. Словом, Жиди загосподарили край, піднесли хліборобство, садівництво, промисл і торговлю. За 14 літ населення Палестини зросло на 85%. Річний приріст у 1933 р. був 3%. І все таки в Палестині є недостача робочих рук, хоч всі Жиди там тяжко працюють.

Найважніші тамошні питання: 1) еміґраційне, 2) земельне і 3) питання оборони перед Арабами.

1. Мандатова влада ставить ріжні перешкоди жидівській еміґрації до Палестини. Жидівська Аґенція (яка є офіційною представницею Жидів перед мандатовою владою) пропонує число еміґрантів, а Високий Комісар признавав з того давнішими роками 40, відтак 30, а тепер признає вже лише 25 відсотків. На тих Жидів, котрі поселилися в Палестині лиш на основі т. зв. туристичних паспортів, робиться буквально нагінку та виселюється їх з Палестини. Границя через Йордан до Трансйорданії (що є самостійною арабською державою під протекторатом Анґлії) для Жидів зачинена. В Трансйорданії Жидам не вільно купувати землі. Але зате Араби з Трансйорданії можуть вільно без ніяких паспортів переходити до Палестини на захід від Йордану. В рр. 1921—1931 приходить до Палестини з Трансйорданії 110.000 Арабів, хоч Трансйорданія богатша на природні скарби ніж Палестина.

2. Щодо земельного питання, то анґлійська влада має в Палестині в своїх руках богато землі, бо в Туреччині був закон, що 3 роки неуправлювана земля припадала державі. По Туреччині ту землю переняла Анґлія. Від неї землю дістають Араби, а Жиди ні. В Палестині купується землю в вільній торговлі, через те внаслідок спекуляції земля там дорожша ніж у Шикаґу в Америці! Всеж таки Жиди викупили вже там коло 2 тисяч гектарів землі. До того в Палестині анґлійська комісія поверховно (з літаків!) оцінювала землю та богато землі неслушно признала „неужитками”.

3. Не краще стоїть справа з безпекою життя і майна Жидів у Палестині. Над Жидами висить там постійна загроза масових нападів Арабів. Жиди домагалися віднови жидівського леґіону в цілях самооборони, але Анґлія відмовляла. Зате в Трансйорданії істнує арабський леґіон.

Сіоністи-ревізіоністи стоять отже на становищі, що Анґлія не сповнила своїх зобовязань супроти Палестини. Треба переконати Анґлію, що інтереси Жидів у Палестині сходяться з інтересами Анґлії, бо в Палестині перехрещуються три світові шляхи важні для Британської Імперії: зелізничий з Капштадту в Південній Африці до Владивостоку, морський через Суезький канал до Індії та воздушний, теж до Індій. З тих причин апелюють Жиди не лише до сумління світа, але й до державного розуму Анґлійців (також через уряди держав, у котрих живуть, прим. в Польщі), щоб Анґлія завела в Палестині т.зв. кольонізаційний режім, себто управу, згідну з інтересами та завданнями жидівської іміґрації та кольонізації. Серед запитів, які журналісти ставили відтак прелеґентови, звертав увагу довший запит (в жарґоні) представника бундівської „Фольксцайтунґ”, котрий одинокий поставився відемно до протестаційної акції. Прелеґент відповів всім, розвиваючи подрібніше деякі тези свого реферату. Загал Жидів з тою акціею симпатизує, одначе богатьом не подобається те, що ревізіоністи зломили дисципліну загальної сіоністичної орґанізації та петиційну акцію ведуть понад голову свого офіційного представництва, котрим є Жидівська Аґенція під кермою Соколова.

Італійські фільми

Заходом т-ва „Данте Аліґієрі” відбувся у Львові в новім університеті в салі Коперника показ трох італійських фільм. При битком набитій салі лектор італійської мови львівського університету проф. д-р Джіно Льоренці виголосив коротку промову в прегарній італійській мові. Він пояснив, що свято праці обходить Італія не 1 травня але 21 квітня, в день заложення Риму. Се не якась пуста маніфестація, але завершення великого діла, чергового етапу на шляху фашистівського будівництва в Італії. Прелеґент вимовляв кожде слово так докладно і помалу, що навіть ті, що не знали італ. мови могли зрозуміти зміст його промови. Наші бесідники або кандидати на бесідників моглиби навчитися від нього, як говорити.

Відтак відбувся показ трох італ. фільм. Наперед побачили ми осушування понтійських болот. Колись були там величезні багна, порослі очеретами і хащами. Тільки ловці заходили туди за водним птацтвом. Муссоліні, що навчив Італійців скріплено працювати, започаткував велику акцію осушування багон. Бачимо тисячі робітників, що копають канали, величезні машини, що забирають землю. Потім на здреновані поля заїздять тисячі тракторів й орють землю досі не нарушену плугом. Будова міста Літторії поступала скорим темпом. На недавних багнах повстало за 150 днів гарне модерне місто з білими будівлями. Крім Літторії повстали там ще два міста: Понтіно і Сабавдія.

Друга фільма присвячена опіці над материнством і дітьми. Може ніде на світі правительство не робить тілько в ділянці опіки над материнством і дітьми як в Італії. Бачимо ґіґієнічні заведення для поліжниць, для немовлят і дітей, порадні для матерей, ясла, діточі садки, діточі санаторії і т. д. Маеться враження, що в Італії найважніше се — „bambino“ (дитина). Італ. молодь виховується в орґанізаціях: „balilla”, „авангарда“ і „молоді фашисти”. Замолоду вчаться італ. діти працювати й... обходитися зі зброєю.

На третій фільмі бачимо Фльорентію з її високо мистецькими будівлями. Вона має свій окремий стиль. Фльорентійські церкви, бодай зверху, зовсім інакші від інших катол. церков. Фронтон украшений безлічу ґеометричних орнаментів з округлими вікнами з розетами. Імпозантно виглядає катедра з великою копулою. Фльорентійський стиль се схрещення романського, ґотицького, візантійського, ренесансового та інших стилів. —

Підчас висвітлювання тих фільм проф. Льоренці пояснював все по італійськи.

Анґлійці й гітлєрівці

(Власна кореспонденція „Н. Зорі“).

Як відомо, відношення Анґлійців до німецького націоналсоціялізму дуже критичне, коли не зовсім неґативне. Сей критицизм випливає не з хвилевого настрою анґлійської публичної опінії до т. зв. національної революції в Німеччині, ні не подиктовний політичним розважанням. Причини того критицизму далеко глибші, бо сягають самих основ ментальности анґлійського народу.

Анґлійці се один з найбільше консервативних народів в Европі і як такий неприхильно коли не ворожо наставлений до всяких доктрин і змагань, що спираються на пересудах, суперечних їх поняттю права і справедливости.

Поняття вишого типу людини, туга людства взагалі і т. п., може творити вдячний предмет фільософічних спекуляцій. Але обмежене і своєвільно приложене тільки до певного числа одиниць чи хочби й цілого народу та поставлене як їх практичний постулят, стає в яркім контрасті до віками одобрених цінностей передання як до Божої премудрости і справедливости взагалі.

Основне наставлення Анґлійців до німецького націоналсоціялізму характеризує може найкраще факт, що вони при рівночасній неґації Гітлєризму як політичної доктрини незвичайно живо і тепло виступають за повною рівноправністю для Німеччини.

З того духа справедливости й толєранції зродилася і низше передана стаття лондонського „Morningpost'y“ як відповідь на шість тамже напечатаних статтей Ґерінґа, одного з провідників німецького націоналсоціялізму. Щоби з одної сторони дати можність анґлійській суспільности зачерпнути з самого жерела свої відомости про німецьких націоналсоціялістів і того, чого вони хочуть, а з другої сторони відібрати їм можність спихати вину за їх мнимо кепське зрозуміння на т. зв. ложні вісти Жидів, марксистів й інших німецьких еміґрантів, — лондонський щоденник згодився відступити свої сторінки визначному гітлєрівському діячеви Ґерінґови на зясування його поглядів і бажань. Після напечатання шістьох статтей Ґерінґа „Morningpost“ оповістив статтю від себе, яку ми отсе в цілости подаємо Читачам „Нової Зорі“.

„Націоналсоціялісти — пише анґлійський орґан — жалуються постійно на те, що мовляв погляди заграници фальшують брехливою пропаґандою Жиди, соціялісти, еміґранти й інші запеклі вороги третьої імперії.

Колиж ми тепер дали слово такому визначному представникови націоналсоціялізму, то хотіли передовсім самі очиститися від закиду партійности, і дати змогу нашій читаючій публиці зачерпнути свої відомости що так скажемо з першої руки.

Образ, який нам тут намалював ґенерал Ґерінґ, дуже повчаючий, тільки ми боїмося, що він викличе почування діяметрально противні тим, які він мав на думці викликати. Бо ніде правди діти, більше шкідливої пропаґанди для націоналізму не можна було очікувати і від його найбільшого ворога. Що нам тут представлено, се від початку до кінця, від А до Я, фанатизм, огидний анґлійському почуванню й інстинктови. Без розбору, розділ за розділом, опльовується тільки противників і до нудоти хвалиться свої власні прикмети. А все те разом без якоїсь хочби найнужденнішої конструктивної думки або наміру!

Дикі катаракти самозеркального зухвальства і погроз не моглиб викликати нашої пошани для націоналсоціялізму навіть тоді, колиб вони спиралися на правді. Ми змушені признати тільки одно: що націоналсоціялісти таксамо енерґійні в карикатурованні історії як і в її робленню. Хто хотівби пр. поважно брати виводи Ґерінґа, що мовляв Німці програли війну через „зраду марксистів“ на задах армії?

Адже доказана річ, що моральний упадок в краю не був явищем, яке програну попередило, тільки наслідком безнадійного мілітарного положення. Думка, що німецька армія могла була навіть серед найсприятливіших обставин ще хочби кілька тижнів держатися, се чистий самообман.

Не зрада марксистів, але німецька дипльоматія була причиною німецької програної. Се вона створила світ повний ворогів Німеччини а теперішна німецька дипльоматія, видно, з того часу не навчилася богато. Але возьмім другий приклад: Ґерінґ обвинувачує т. зв. марксистів в тім, що вони стягнули на Німеччину нужду інфляції, коли кождий знає, що головні сподвижники інфляції були барони тяжкої індустрії, які рівночасно стягнули для себе її найбільші зиски. Крім того вона творила немаловажну оборонну зброю проти Французів в Рурськім басейні.

Ми навели ті історичні перекривлення (і моглиб їх ще більше навести) не тому, щоб уважали своїм завданням критикувати або обороняти напрямні останної республики, тільки тому, що Ґерінґ зовсім поважно тими злочинами береться оправдати самий націоналсоціялізм. Ми зі своєї сторони полишилиби краще промахи політики минулому, а зате дуже радо послухалиб того, якими то способами Ґерінґ хоче направляти зло. Та на жаль, коли його питати, на чім саме полягає його конструктивний плян, тоді він показує нам „прості але відважні“ штурмові баталіони та скривається за загальну фразу, мовляв „ми визнаємо і до своєї програми беремо тільки такі засади, які служать оздоровленню і зміцненню німецької держави а відкидаємо та нищимо всякі інші, які тому ділу шкодять“. В заграничній політиці (про се знає він також лиш дуже мало позитивного сказати) представляє він себе чистим ангелом мира, але годі сказати, щоб він таким був, коли він говорить. Весь тон його статтей мусить тільки збільшити те недовіря, яке створила політика націоналсоціялістів.

Ми переконані, що ті виводи одного з найвисших членів ґієрархії націоналсоціялістів на тему їх доктрини наповнять перестрахом всі круги анґлійської публичної опінії, навіть ті, які досі з деякою симпатією стрічали з признанням воюючий німецький режім“.

Так пише анґлійський щоденник. Зміст його виводів вчить, що пропаґанду в чужім краю треба вміти робити, бо хто не вміє того робити, той замісць собі помагати, шкодить сам собі. — *Ст.*

Примітка Редакції „Нової Зорі“: Сподіємося незабаром подати читачам „Н. З“. кілька статтей нашого берлінського кореспондента про нове законодавство гітлєрівського правительства.

Правдивій, святій і благородній любві свого народу різко противиться націоналізм, видумка послідних часів, що ставить нарід як найвисшого суверена, детронізує абсолютний авторитет Бога, нехтує незломні засади обявленої надприродної віри, а ставить свої, людьми видумані звихнені кличі, які уважає доґмами і нищить не тільки любов Бога, але й ближних, бо впроваджує горячку шовінізм“, ненависть і у відносинах до всіх, котрі не підчиняються сему націоналізмови. (Преосв. Григорій Хомишин, Епископ станиславівський, у творі „Українська Проблєма.“).

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 7)

„Андрей“ на засланні

Та для бабів ті міркування старого Лучки не дуже були зрозумілі. Одна з них замітила:

— „Батюшка мали нині також дуже красну науку“...

Лучка зацікавився, яка була та наука.

— „Говорили міцним голосом і з великим розмахом“.

— „Але що говорили?...“ допитував Лучка.

— „Коли бачите — пояснювала Березячка, — батюшка говорили ніби так як ми, а не так...“

— „Закидали богато по московськи...“ вияснила Олена, Івана Сокирського невістка.

— „Тому я бач — кінчала Березячка, — мало що їх розуміла. Але чула на цвинтарі поміж люде, що „красно“ говорили...“

— „І видно по них, що хвацькі і меткі; не такі мляві, як наші Барилевич“.

Ось як „баби“ міркували про „нову віру“ і „нового батюшку“.

Інші люде по селу, хоч своє міркували, мовчали і трималися осторонь. Було лячно обзиватися.

Різдво минулося з великим шумом.

Телевичів син Іван з Березяковим Михайлом, Михайло Сокирський Іванів син, Совуляк і такий цілий гурток замосковщеної молоді, з кількома рахманниками московськими салдатами та веселі дівчата — товклися по селу і буцім колядували. На ділі байдикували і розпустували цілі три дні. Хоч на письмі було заборонене, то піячили „краще“ як коли.

Між старшим поколінням — ще з науки покійного священика Белішевського, — були, правда, й такі жінки й чоловіки, що тоді не ходили до церкви, а молилися дома.

Мовляв, це не наша, а „інша“ віра. І дивно їм було, через що батюшка так опоганював на науках нашу віру і накидувався на католиків гірше ніж на нехристів. За той увесь час був старий Лучка всего один раз в церкві — на перший день Різдва і — мав досить їх „набоженства“. Так Лучку пригнобила і знеохотила ця якась дерзка, відразлива поведінка батюшки, як давного мандатора, але не Божого слуги. До того всюди московщина: московська вимова, московські напіви, московські звичаї, пісні, все таке чуже, незрозуміле, нерідне, відсахаюче...

А вжеж найбільше збентежила Лучку проповідь батюшки, така була ненависна і нехристіянська...

Замість говорити про „Славу во вишних Богу а на земли мир...“ батюшка кидав громи на католицьку „еретичну“ церкву, котра не перебирає і не жахається ніяких способів, щоби людей до себе заманити, тому повигадувала ріжні відпусту, чистилища, целібати. Ще гірше нападав на унію, котру — мовляв — видумали і завели Поляки, щоби знищити русскій нарід і зробили з церкви політику та „повигадували Українців“, яких — казав — на світі не було і не буде.. Відтак хвалив до небес „святу Росію“, опікунку Славян і обеднительку всіх русских земель, її благочестивого государя - імператора і все „благочестивоє“ воїнство і — благав Бога за найшвидший розвал проклятої Австрії, за кінець побідної війни, за виметення „мазепинського гніздища“ і — зединення русского народу.

Старий Лучка, коли вислухав тої „православної“ різдвяної науки, коли наслухався споганених московщиною пісень, виспівуваних Михайлом на московський лад, набрався глумливих насміхів задирикуватих молокососів, коли на „Свят“ прикляк, — лишень насупив сиві брови, схрестив жалісно руки і мовчки подався домів; вирішив, на такі богослуження більше не ходити. Хоч як старому маркітно було жити без церкви, то ще маркітніше молитися в заблудній церкві. Коли на душі ставало не до видержи важко і досадно, старий Лучка відмовляв нишком Отче наш перед збожником з образами у своїй старій хаті:

„...да будет Воля Твоя..“

І ще скірливіше хрестився, коли зачув голос „Андрея“...

Вірив, що доки „він“ в селі, є ще надія на Боже змилування...

(Дальше буде).

ВАКАЦІЙНІ ОСЕЛІ

На конференції для представників преси, котру уладила Комісія Вакаційних Осель і Мандрівок при Т-ві Охорони Дітей і Молоді у Львові, справу таборування зреферувала проф. Кекилія Паліївна:

Таборування як виховну систему започаткував орґанізатор скавтінґу (пласту) ґен. Бейден Повел. Перший анґлійський табор оснували в серпні 1907 р.: 20 учасників, шатра, поділ на гуртки як одиницю відповідальну за працю, порядок, успіх гри, цілковита відповідальність провідників, відкликування до честі хлопців і віра і приходить до переконання, „що нема на світі такого нужденного положення, в якім не булоб чогось доброго чи злого, за що муситься бути вдячним“. Сей герой сили волі, духа й тіла показує нам, „що зі скарбів сего світа кождому приділено тілько, кілько хто своєю власною силою може здобути“. Робінзон передумає і вираховує все, заки пічне працю, бо „часто мав гіркий досвід, що кожда безплянова праця марнує богато сил і часу“.

Терпеливість, сила волі, витревалість — се кличі, що перейшли йому в кров і кість. „Коли я побачив, що є щось до виконання, то вже більше не звертав уваги на ніщо, ніщо мене вже не обходило, кілько сили, часу й муки потрібно до того, — важне що є щось до виконання, т. зн. мусить бути виконане. Самітний остров робить він видовищем людської сили, волі й культури. І коли уладив собі житло, відчув що він людина“.

В житті кождий є Робінзоном, душа кождого се самітний остров. На тім полі є тільки одна могутність — віра, одна сила — власна сила, одна зброя — воля.

Табор се школа витворювання суспільних сил: „Табор се не буде легке завдання“ — каже один пластовий провідник до хлопців, — охочих їхати в табор — „бо табор се правдива боротьба. Маємо там створити малу державу. Зазнаєте при тому радости людей чину. Там пізнаєте, що праця се розривка і в ній найдете щось особливе. Праця се обявлення нашої волі назовні. В надгороду за те одержуеться правдиву радість“.

кождий горожанин се шрубка, частина великої машини-держави, яка ніколи не сміє станути.

В таборі зединені всі середники виховання: наука, ручна справність і фізичне виховання. Таборові заняття не становлять ціли, вони тільки виховний середник і тому вони розвиваються на тлі таборового життя зовсім природно. Вся праця має там інший змисл; рубання дров в таборі се не те, що рубання дров денного робітника. В таборі все поглиблене, прикрашене, ушляхотнене духом табору так, як і праця Робінзона не була працею наймита: се була школа людської чинної волі. Вся виховна атмосфера табору причиняється до витворення тих прикмет, котрі

ОСТОДІР

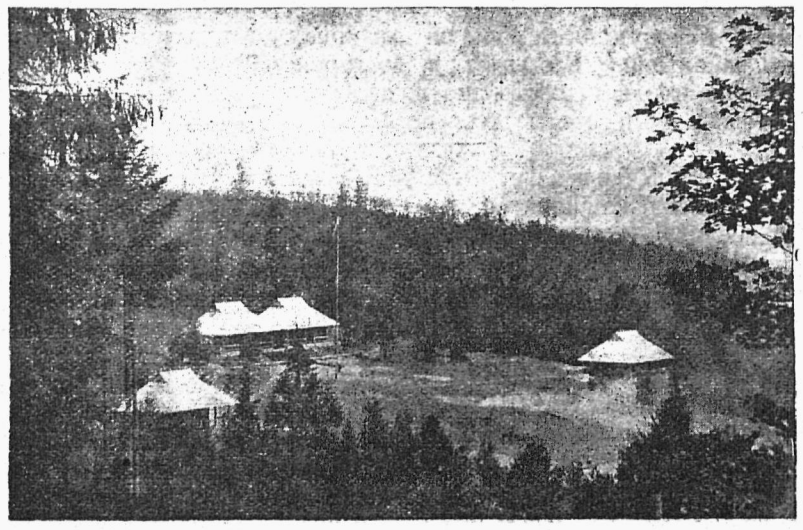

СОКІЛ

в те, що вони поручену працю виконають найкраще по своїм силам.

Від ряду літ ті питомі прикмети разом з самою думкою і практичним переведенням таборування переводять в життя майже незмінені, тільки удосконалювані та примінювані до місцевих обставин. В чім причина великої популярности таборництва? — Мода, манія, щось накинене згори — чи те, що воно випливає з потреби людської природи і має своє глибше узасаднення?

Наперед, що таке табор? Се збір будинків або наметів, в котрих проживають люди доброї волі, зібрані в імя одної ідеї, для праці більше або менше інтензивної але скоординованої з певною програмою й думкою, може без деяких вигід і технічних уладжень 20 ст., але в котрих ведеться життя повне свободи й чару примітивізму. Те життя відмінне від пустого великоміського, від літниськового, від касарняного. Воно свобідне, буйне і рівночасно систематичне і здисципліноване,

роблять можливим протиставитися твердим, тяжким обставинам життя і ломати їх.

В таборі виробляється проста і глибока реліґійність, що лучить людей нерозірваними нитками з Богом простою вірою і любовю, цілою душею і серцем. В таборі молодь переживає історичні події. Національно-історичний змисл оживляє працю і творчість таборовиків. В кождім заняттю пробивається думка про Батьківщину. Там виробляється стремління до свободи розумної істоти. З тим получена самовистарчальність, стремління людини хочби навіть в дрібничках бути незалежною від щоденного життя. Через те таборове життя стає менше скомпліковане, більше скупчене, відповідає більшій глибині думки, сили, волі й досконалости і вслід за тим йде скріплення переконань і ідейности. Такої життевої виховуючої простоти нема ніде на іншому місці: бо де може бути більша синтеза думки й волі як не серед такого природного життя?

Школа характеру і фізичного розвою

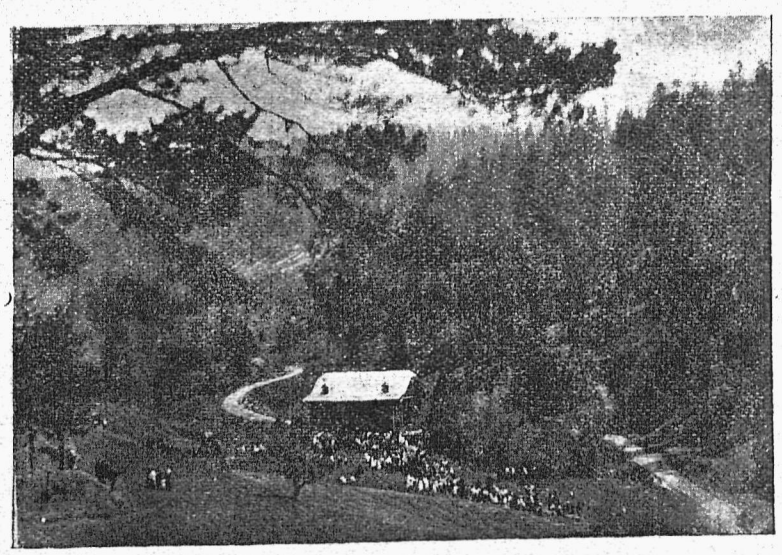

СТАРЯВА

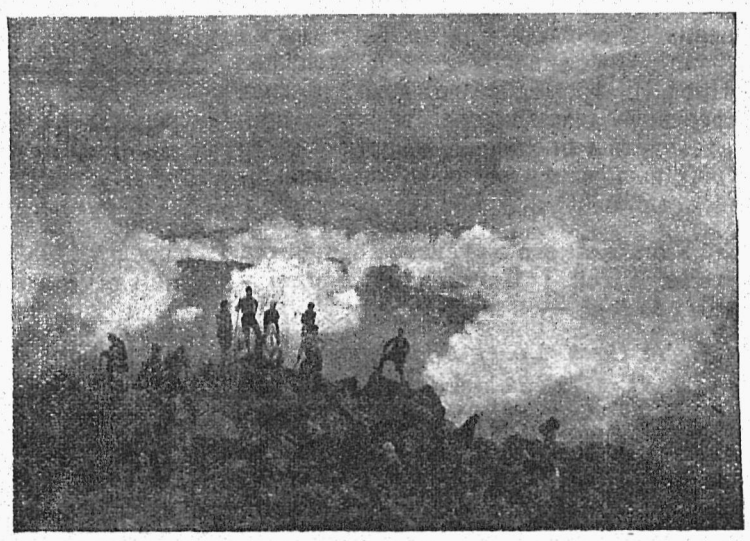

НА ВЕРХАХ

веселе, погідне, повне заняття і праці, може й малої, але щирої, бо з цілої душі.

Коли поставимо питання: Що нам дають табори і найдемо відповідь на те питання, тоді зрозуміємо, чому маємо приписувати велику вагу таборництву як важному чинникови нашого національного виховання. Табори се з одного боку робінзонівське життя, з другого — висока школа витворення суспільних сил. Робінзон се взір чоловіка, що воює й поконує перешкоди. Кожде осягнення спонукує його до нового стремління. Він не нарікає на невдачу, не нарікає на те, що мусить працювати. У вірі і праці находить ратунок

Йде підготовка до табору. Ніхто не думає про себе самого; витворюється спільнота заінтересування, твориться маленька держава, вишколюється горожан. Свій питомий устрій, авторитет влади без страху і конечности, свої звичаї, свої міністерства внутрішнього ладу, відношення до сусідів, почти і т. д. В тій державі кождий горожанин — повновартна одиниця, кождий потрібний. Всі се знають і йде праця повна запалу. Мораль таборного життя каже: тільки при чесній праці табор-держава може вдержатися. В таборі ніколи не можна заступити діла словами. Учасник його навчиться розуміти, що

— весь доробок таборового життя, дає кождому таборовикови виразну свідомість розвою помножування скарбів душі й фізичної тугости, дає почуття щастя, свідомости здобутого осягненого добра, правдивої та здорової життевої радости.

Які користи національного значіння має для нас табор? Виховання мусить бути получене з національними стремліннями. Воно складається з ряду „дрібниць“, які можуть мати благородний або убийчий вплив на все життя. Таборове життя, школа мандрівки, гарту тіла й вічної молодости, шляхом відповідних занять без зайвих дискусій, усуває наші загально на-

ціональні хиби, витиснені неволею: сонливість, лінивство, сентиментальність, журбу і стогін. Само таборування се противага людині слабій, жадній вигід, лінивій, інертній і самолюбній.

Регулямін табору такий: Один за всіх, всі за одного! Що сказав провідник — сказав! Всі думають, один говорить — всі виконують!

Таборування має причинитися до витворення типу людини-горожанина в повнім того слова значінні карністю, послухом, працею, послідовністю, змаганням, рядом побід над собою, окруженням і природою. Таборування скріпляє фізичну справність і витреваліть горожанина і жовніра. Се один з найважніших виховних чинників, що має витворити молоде покоління, котре буде жити у взаїмнім довірю, зрозумінні, вирозумілости, пошані для інших і що найважніше, в е д н о с т и, бо героїв витворює також певність, що вони не самі, що за ними стоїть гурт подібних до них!

Д-р Ст. К о р ж и н с ь к и й: Ми видали проспект вакаційних осель. В трох наших оселях, в Остодорі, Соколі і Старяві можна помістити за весь сезон 700—800 учасників. Сезон триває 3—4 тижні. На один раз припадає по 80—100 учасників на кожду з осель. Для порівнання з польською акціею вакаційних осель і літних таборів подам, що Поляки мали 750 осель зі 150.000 дітей і поверх 1000 „гарцерських” таборів. Хіба нікого не треба переконувати, яке значіння має побут дітей на оселях. Се знаменитий середник виховання молоді в напрямі усуспільнення, се кузня характерів, школа дисципліни, підпорядкування особистих справ загальним і т. д. На жаль наші оселі гуртують тільки сотки молоді. Треба кинути клич: „Вся молодь до осель”, бо життя вимагає того. Та наперед треба підготовити ґрунт. Тут може богато зробити наша преса. Нехай преса зоре ґрунт, Т-во Опіки над Молодю засіє його, нація збере жнива. — Проф. Е. Ю. П е л е н с ь к и й: В „Курері Львовскім” була стаття про велику ролю польських вакаційних таборів. Вони мають занести польську культуру до „рускіх” хат. Наші табори мають велику ролю і культ.-освітний вплив на околицю. — В д и с к у с і ї перший забрав голос ред. „Світа Дитини” п.М. Т а р а н ь к о:Наша преса замало аґітує в тім напрямі, не представляє великого значіння вакаційних осель. Наші родичі отягаються з висилкою дітей до осель з ріжних причин, передовсім матеріяльних. Треба апелювати до родичів. На таку пропаґанду треба часу. — Д-р В. К а р х у т: „Вогні” видають окреме число, присвячене таборуванню. — Ред. „Нашого Приятеля” п. С а в а р и н: Треба продовжити речинець зголошення до осель. — Ред. Е. Ж а р с ь к и й „Н. Час”: Преса виконае свое завдання. — Проф. Е. Ю. П е л е н с ь к и й замкнув конференцію дякуючи представникам преси за участь і прохаючи повести у своїх орґанах відповідну кампанію за вакаційними оселями.

Оселі Українського Краєвого Товариства Охорони Дітей і Опіки над Молодю у Львові — в літі 1934 р.

I. На Соколі біля Підлютого:

1. 22. VI — 17. VII. для хлопців від 14 року життя. Оплата 40 зл. Зголош. і інформ.: „Еко“, Львів, Сикстуська 29.

2. 17. VII. — 11. VIII. для дівчат від 14 р. життя. Оплата 40 зл. Зголош. і інформ.: Л. Мрицівна, Зем. Банк Гіп., Львів, Словацького 14.

3. 15. VIII. — 25. VIII. для впорядчиків осель. Оплата 20 зл. Зголош. і інформ.: „Еко“, Львів, Сикстуська 29.

II. На Остодорі біля Підлютого:

1. 20. VI. — 17. VII. для хлопців до 14 року життя. Оплата 45 зл. Зголош. і інформ.: „Еко“, Львів, Сикстуська 29.

2. 17. VII. — 14. VIII. для дівчат до 14 року життя. Оплата 45 зл. Зголош. і інформ.: М. Коржинська, Укр. Книгарня, Львів, Рутовського 22.

3. 15. VIII. — 25. VIII. для впорядчиків осель. Оплата 20 зл. Зголош.: Л. Мрицівна, Зем. Банк Гіп. Львів, Словацького 14.

III. В Старяві біля Хирова:

1. 20. VI. — 16. VII. для дітей до 14 р. життя Оплата 40 зл. Зголош.: Дир. Л. Бачинський, Перемишль, Татарська 4.

2. 17. VII. — 14. VIII. для дівчат до 18 року життя. Оплата 40 зл. Зголошення: Дир. Л. Бачинський, Перемишль, Татарська 4.

Ідемо здобувати міліон

Вже тільки кілька днів ділить нас від дня 5-го травня, в котрім розпочнеться найважніший — останній акт 29-ої Державної Льотерії: тягнення четвертої кляси. На протязі двох тижнів буде рішатися доля кандидатів на великі виграні, як: 250 тисяч злотих, 150 тисяч злотих, 100 тисяч злотих, чотирі по 50 тисяч, десять по 20 тисяч, двадцятьпять по 15 тисяч, пятьдесять по 10 тисяч злотих і цілі сотки й тисячі менших виграних.

Найбільше емоціонуючий буде, очевидно, останній день тягнення, 24-го травня б. р. Бож у тім дні за льос, на який припаде перша найнижча виграна, а саме 200 злотих, його щасливий власних одержить цілий міліон злотих, оскільки-ж це буде нумер, що на нього в одній з попередніх кляс упала вже будь яка виграна (хочби тільки потішення) то крім міліона йому припадуть також усі 400 додаткових виграних по 2.500 злотих кожна, що дасть у сумі другий міліон.

Щоби без ніякої проволоки та якихбудь труднощів отримати виграну суму, треба виконати лиш одну, але необхідну умову: викупити льос у речинці.

Кожне запізнення або занедбання остаточного речинця відновлення льосу може статися джерелом численних непорозумінь, прикростей і розчарувань. Не слід забувати, що після речинця льос уже залишається в виключнім розпорядженні колєктора, що може з ним поступити після власної вподоби.

Тому гаслом кожного грача повинно бути: — Ще сьогодні піду до колєктора й викуплю свій льос бо й я хочу бути міліонером! (1)

Спорт

Україна — Польонія 3 : 3 (3 : 2).

Змагання за мистецтво Окружної Ліґи львівської „України“ з перемиською „Польонією“ у Львові 29 квітня с. р. повинні були скінчитися побідою першої. Зпочатку „Україна“ атакувала сильно і в 15 мінутах здобула троє воріт: двоє воріт стрілив Маґоцький, треті Воробець. В 20-ій мінуті Бутель II стрілив карного, але... поза ворота. Відтоді „Польонія“ зачала атакувати і стрілила двоє воріт. Другі ворота завинив воротар „України“ Бутель, що вибіг з воріт. „Україна“ тратить охоту до гри та приглядається грачам „Польонії“, що беруться до роботи не на жарти. Після перерви „Польонія“ має перевагу і стріляє ще одні ворота. Се виводить з рівноваги переважно українську публику. Публика кричить: „Україна — грати!“ — „Не чекати годину!“ і тд. Малі хлопці кричать хором „Україна темпо!“ Гра зачинає бути остра. Атакують одні і другі. Грач „України“ Бутель II розбитий. „Україна“ грає в десятку. Кілька добрих позицій наші грачі змарнували. „Польонія“ натискає щораз сильніше. Суддя п. Курцвайль зачинає „помагати“ „Польонії“, що викликує голосні протести публики: „Сендзя кальош, туман, юда, фуй“ і т.д. Хлопці свищуть аж в ухах лящить. „Україна“ перетомлена. Найліпше грають: Маґоцький і Воробець, решта „паталашить“ безнадійно. Ще кілька останних атаків і суддя відсвистує кінець змагань. — Ті змагання просто символічні для нас: Подібно „грали“ ми війну в 1917 — 1920 і після перших успіхів мусілй програвати, бо не мали витривалої енергії й волі х о т і г и в и г р а т и.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ

і з того приводу в переписку не входить

Скажений кінь і вірний пес

Анґлійські часописи описують таку подію, що сталася коло містечка Пенарт: Огородник Майльс зі своїм братом школярем переходили полями. Несподівано появився скажений кінь і кинувся на них. Огородник боронив свого брата як міг, але сам впав під кінські копита. Коли скажений кінь зачав його топтати, огородник весь окрівавлений зачав кликати що сили свого пса-вовчура. Вірний пес прибіг, скочив на коня і вхопив його зубами за горло. Кінь кілька разів скидав пса під копита, але вкінці пес перегриз йому гортанку і побідив. Коли прибігли люди з найближчої фарми, найшли непритомного огородника, раненого пса і здихаючого скаженого коня.

Зголошення до всіх осель до 1 червня 1934 р. — Писемних інформацій уділюється тільки за надісланням пошт. значка. Доїзд на Сокіл і Остодір: остання стація Брошнів на лінії Стрий-Станиславів. З Брошнева гірська залізничка аж до осель 40 км. (Вподизу осель на Соколі й Остодорі — Живець Підлюте). Доїзд до Старяви: стація вмісці на лінії Самбір-Хирів — Родичі, що будуть відвідувати дітей, можуть перебувати на терені оселі найдовше 24 годин (з браку місця). Довше могтимуть задержатися в приватних заведеннях на Камянці, в пансіонах Живця Підлюте та в Старяві.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Травневе богослуженнянині так поширене й улюблене, що не можемо собі навіть уявити, що колись його не було. Його впровадив в Римі около XVIII ст. о. Маццоралі Т. І. За його прикладом пішли інші монаші ордени та церкви. Щойно в 1814 р. травневе богослуження стало в Римі загальне, потім в Церковній Державі, звідки поширилося на всю Европу і весь світ.

У справі зміни календаря. „Українські Вісти” (Едмонтон) принесли отсей допис: Я дуже почуваю себе вдоволеним, коли читаю дописи на вище згадану тему. І радію, що в Канаді й Америці живуть люди котрі вже від давна інтересуються справою зміни старого каледаря, бо час від часу можна було читати їх дописи в ріжних українських часописах. Однак на жаль таких людей, котрі бачать конечну потребу зміни нашого календаря, дуже мало хоч загал наших українських робітників відчуває одну й ту саму потребу — святкувати українські свята після календаря нового стилю. Коли приглянемося блище ситуації наших українських робітників в Канаді й Америці взагалі, то побачимо їх в гіркім положенні щодо святкування наших українських свят, Сотки тисяч наших робітників, котрі працюють в фабриках, на залізниці, в лісах, в майнах і по лісах при ріжних заняттях, не мають нагоди святкувати українські свята після календаря старого стилю. Коли пишу про святкування українських свят, то не маю на думці можливість для робітника святкувати всі свята, котрі наш український обряд практикує. Сей обовязок можуть сповнити тільки фармері, незалежні від нікого. Але є можливість нам, українським робітникам і професіоналістам, святкувати бодай Різвяні й Великодні свята. Дуже сумно робиться на серці щирого Українця-католика, коли церковні дзвони в день Різдва Христового скликують людей до церкви, а він мусить іти до свого заняття. Погляньмо на нашу молодіж, котра ходить до шкіл, як вона дивиться на наш календар. Вони дивляться на нього як на щось давне, старе, не п р а к т и ч н е, так як той деревляний плуг, що колись ним наші предки в старім краю орали. Наші діти вже мають повагу до святкування анґлійського Різдва. Вони в той час убирають ялинку в публичних школах, роблять концерт, родичі й учителі стараються про дарунки для дітей. В той час молодіж весела і вчителі разом зі студентами—приміром з вищих шкіл — розїздиться домів. А що робиться в день наших Різдвяних свят? Батько робітник спішить до роботи, а діти з книжочками до школи, хіба одна мати, що має нагоду піти до церкви помолитися. Яка то булаб радість для нас і наших дітей, як би ми могли разом святкувати! Над цею справою — зміни українського каледаря — можнаби дискутувати і навести много фактів. Та щоб не забирати богато місця в часописі, кінчу і кличу до Вас, Шановні Передплатники „Українських Вістей”. Голосуйте за зміною старого календаря! Давайте свої думки до часопису і заразом просіть свою церковну Владу, щоб вона приспішила вирішення цеї важної справи.

М. Ґ. Івасюк

Лікарський фейлєтоник

Як віджившлятися весною

Після зими людський орґанізм вичерпаний, він потребує скорого доповнення запасів життєвої енергії. Треба достарчити йому доволі вітамін. Тому треба споживати зелені огородовини як шпінак, салату і т. д. Дуже добре надаються тоді також консерви з помідорів, ті „акумулятори соняшної енергії”, що зберігають через зиму свою вітамінову вартість. Хто не може купувати дорогі овочі, нехай заступає їх дешевими цитринами, що мають велику скількість вітамін і заступають зовсім добре дорогі помаранчі.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

У ЛЬВОВІ повстав Український Виборчий Комітет для переведення виборів до міської ради у Львові. Вибрано його на довірочній нараді Народної Орґанізації Українців м. Львова. Головою комітету вибрано д-ра Ст. Біляка, секретарем А. Добрянськово, касієром дир. О. Радловського, пресовим референтом ред. Гладкого. На нараді рішено не входити в ніякі виборчі блъоки, лише йти самостійно до виборів. — На нашу думку ся ухвала, коли буде виконана, може довести до того, що в столиці краю не буде Українців в міській раді.

УКРАЇНСЬКІ СОЦІЯЛДЕМОКРАТИ (УСДП) йдуть у виборах до міської ради у Львові разом з ППС. Натомість радикали заявили, що йдуть у виборах спільно з національним табором.

В УКРАЇНСЬКІЙ СПРАВІ поставив два запити в анґлійськім парляменті пос. Рис Дейвис. Перший запит: Чи знає міністр загран. справ Анґлії, що Польща постійно нарушує меншостеві договори в українських справах? Другий: чи знає він, що через зміну конституції в Польщі, яку саме тепер переводять, Українці не будуть допущені до польського сенату? Міністр Саймон відповів, що в останніх 6 місяцях не було петицій Українців до Союзу Народів, а останню з вересня м. р. Союз Народів ще розглядає. В справі зміни конституції сказав, що в Польщі ведеться дискусія над тим і справа ще не вирішена.

ПО ВИЇЗДІ БАРТУ з Польщі знов віджили поголоски про зміни в польськім правительстві. Уступлення премєра Єнджеєвича має вже бути вирішене. Не знати лише хто буде його наслідником.

МИЛА ДО ПРАННЯ
ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
ГОСПОДАРСЬКЕ ПРИЛАДДЯ

В ВИЛЕНСЬКІМ „СЛОВІ“ (ч. 113) є цікава стаття в котрій автор К. П. покпиває собі з телячого восторгу польської преси, що мін. Барту назвав Польщу „mocarstwem“. Автор твердить, що польська преса дипльоматичний комплімент Барту трактує поважно і се власне „найшкідливіше непорозуміння в Польщі“. Польща, каже автор, „моцарством“ не є, бо не має до сего даних ні чисельних, ні економічних, ні культурних.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКА ПРЕСА пише, що Барту чувся в Празі значно свобідніше ніж в Варшаві, бо Польща забуває про довг вдячности супроти Франції, а Чехословаччина ні. Взагалі, як пише чеська і французька преса в Празі Барту осягнув повне порозуміння у всіх важних справах.

МАДЯРСЬКИЙ УРЯДОВИЙ ЧАСОПИС „Budapesti Hirlap“ пише, що розмови в Варшаві з мін. Барту були „вдаряюче холодні і тому не можна сподіватися зміни теперішнього курсу Польщі, котрий основується на порозумінні з Німеччиною“.

„МАНЧЕСТЕР ҐАРДІЄН“ обговорюючи у вступній статтті візиту мін. Барту в Варшаві доходить до висновку, що Барту не могти-ме заявити Думерґови і правиці, що привернув Франції давну Польщу зперед 10 літ (ПАТ).

НІМЕЦЬКА І СОВІТСЬКА ПРЕСА приняла відвідини Барту в Варшаві з резервою, не даючи суттєвих коментарів.

ЗАМАХ НА БАРТУ. На поїзд, котрим вертав міністр загран. справ Франції Барту, виконано замах. Коло м. Рішкур обкидано сей поїзд градом камінів. Каміння вибили шиби в спальнім ваґоні (ПАТ).

ДО НІМЕЧЧИНИ виїхала прогулька польських журналістів. В Берліні відбувся банкет в їх честь, котрий уладив надбурмістр Берліна др. Загм.

ВАЖНА ЗАЯВА. Міністр загран. справ Німеччини заявив журналістам, що час ультимативних наказів для Німеччини вже минув. Се сказав він у звязку з французькою нотою до Анґлії про розброєння.

В АВСТРІЇ з 1-им травня бр. почала обовязувати нова конституція, яка впроваджує корпораційний лад на засадах папських енциклік. З тим днем почав також обовязувати новий конкордат. Австрійська преса пише, що се переломовий день в історії Австрії.

ІТАЛІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ на відкритті сесії парляменту виголосив престольну промову. В ній заявив м. і., що найбільша ґарантія мира се італійська збройна сила.

В ДОПОВНЯЮЧИХ ВИБОРАХ до міських рад у Франції всюди побідили кандидати правих партій. На тій підставі преса твердить, що опінія французького населення пересувається на право. Се наслідки Ставіскіяди.

ЛИТВА звернулася до Естонії й Латвії з предложенням балтійського союзу. За тим пляном, здається, криється рука СССР.

ЯПОНСЬКИЙ УРЯД загр. справ вислав американському і анґлійському амбасадорови ноту в справі Китаю. В ній заявив, що Японія не думає нарушувати суверенність Китаю, одначе не може бути байдужа на акцію чужих держав, що загрожує мирові, або має на меті визиск Китаю.

НОВИНКИ

Нове українське Т-во. У Львові повстало „Т-во для дослідів над безробіттям“. На перших зборах вибрані: голова пос. О. Луцький, заст. голови: о. прал. Л. Куницький і д-р В. Старосольський, секретар ред. Г. Гладкий, члени Ради: дир. С. Герасимович, д-р І. Ґижа, мґр. М. Дужий, д-р К. Коберський, д-р Я. Колтунюк, мец. М. Корчинський, інсп. В. Кузьмович, інж. Ю. Павликовський, ред. Д. Паліїв, інж. А. Палій, інж. М. Творидло, ред. В. Целевич, дир. Ю. Шепарович. Контр. Комісія: д-р Ст. Волошиновський, І. Сполітакевич, Ір. Бонковська. Діловий Комітет:

ВАШЕ ОЧКО
Львів, Галицька ч. 1. ріг Ринку

дир. Мартюк, посол Л. Макарушка, І. Камінська, Ст. Чижовичівна й А. Жук.

Позичка Рідній Школі. Найбільше позичок вплинуло зі Львова (1143), потому зі Стрия, Тернополя, Дрогобича і Перемишля. З більших позичок у Львові, як: Митр. Ординаріят 10.000 зл., Концерн „Українська Преса“ 1.000, Зем. Банк 1000, Дністер 500, фабрика „Зоря“ 500, службовики Центросоюзу 750, РСУК-а 2.050, підписали ще: „Карпатія“ 250, Нар. Торговля 300, Самопоміч службовиків Нар. Торг. 750. д-р Ст. Федак 200, кооп. „Суспільний Промисл“ 150, по 100 зл.: „Народ. Гостинниця“, Книгарня Т-ва ім. Шевченка і богато інших.

Також критик. В однім з наших щоденників „знаходяться“ від якогось часу дуже понурі мистецькі критики „з рамени“ одного понурого критика, що дивиться на світ крізь понурі окуляри. Після вистави „рубівців“ і Геца, котрих той критик „зїхав“, прийшла черга на Ляшенка, котрого понурий критик „здеґрадував“ зовсім з мистецтва, признаючи йому тільки „набиту руку“. Коли хтось намалює образ, який можна оглядати згори, здолини і зі всіх боків з однаковим „успіхом“, тоді се називається: „мистець шукає нових шляхів“. Зате коли хтось намалює образи по людськи, які оглядається з приємністю, без внутрішних забурень в орґанізмі, тоді се вже „не мистецтво, але набита рука“...

Вибори до міських рад у Богородчанах, Бурштині, Болшівцях, Миколаєві, Роздолі, Печеніжині, Рожнітові, Журавні й Заболотові відбудуться 27 травня, а в Городенці й Косові в липні с. р.

На отворення крамниці „Маслосоюзу“ в Рівнім таки не дозволено, мимо того, що „М.С.“ винаняв найліпший льокаль в місті. Приватно сказали, щоби більше не старалися, бо все одно не дозволять. Де ми живемо?..

В Золочеві вибили в ночи 21 шиб у церкві св. Николая. Хто?

Еттінґера BALSAM на відтиски
усуває радикально без болю вперті нагнітки і згрубілі наскірки.
Склад і виріб
Аптика М. ЕТТІНҐЕРА
ЛЬВІВ, ПЛ. ҐОЛУХОВСЬКИХ

Велика нічна пожежа була в с. Кути коло Олеська, п. Золочів. В ній згоріло 30 будинків.

В с. Цетуля, пов. Ярослав, три злочинці нічю влізли крізь вікно до мешкання гр. кат. священика Івана Бурого, стероризували його і перешукали мешкання. Забрали 7 зл. і годинник.

Мін-во внутрішних справ оповістило розпорядок, котрий під карами забороняє вживати фальшивих титулів як: професор, доктор, адвокат, редактор і т. п.

Апеляційний Суд уневиннив льокатора, котрий в обороні перед викиненням з помешкання копав і кусав за палець поліціянтів та счинив авантуру на весь дім. Суд признав, що льокатора може виексмітувати лише коморник на підставі правосильного вироку а не поліція. В мотивах суд орік, що горожанин має право чинно боронитися проти безправної інтервенції орґанів адміністраційної влади і відперти замах на нетикальність мешкання, яку ґарантує конституція.

Вихрещена 19-літна Жидівка Геня Каліхман з Немирова повінчалася в церкві св. Юра у Львові з різницьким челядником Іваном Голіяном. Перед входом до церкви прийшло до драматичної сцени між Каліхманівною і її родичами, котрі з плачем на колінах просили дочку, щоби вернула домів і не виходила заміж за Голіяна.

ТОАЛЄТОВІ МИЛА
КВІТОВА ВОДА НА ВАГУ
КОСМЕТИЧНІ ВИРОБИ

Одначе дочка на се не згодилася. Попращалася з матірю й увійшла до церкви.

Маґазин постелі Р. Джала. Львів, Хорущина 5, поручає: Ковдри, матераци, по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 злотих, матераци по 7 зл. 58—7—25

Політика в спорті. Недавно польське міністерство загр. справ заборонило польській репрезентаційній дружині копаного мяча розіграти змагання з Чехами в Празі. Тепер знов ромунське міністерство внут. справ заборонило розіграти мячеві змагання Ромунія — Мадярщина в Букарешті. Незабаром мають приїхати до Польщі совітські спортові дружини і польські до совітів... Значить, приязнь тривиє. Цікаво, як скінчиться?

Перестала виходити одна з найстарших німецьких ґазет „Дойче Таґесцайтунґ“, орґан аґраріїв.

Переслідування катол. преси. Баварське міністерство внутрішних справ припинило на необмежений час видавання католицького часопису „Екклєзія“.

Ставіський за 4 роки виставив чеки на 850,000.000 фр. франків.

Найстарший театр на земній кулі зперед 4.000 літ відкопали недавно на острові Креті.

Землетрус відчули на Мадярщині в Естерґомі. Він тривав кілька секунд. В богатьох домах зарисувалися стіни та впали комини. Рівночасно чути було підземні гуки. Населення в паніці вибігло з домів на вулиці.

111 американських воєнних кораблів пливе з Тихого Океану на Атлянтик, де відбуваються великі морські маневри.

Підручник до науки писання драм видав в Анґлії Бойд.

Католицька сокільська орґанізація „Орел“ в Чехословаччині виказує сильний зріст числа членів. Се доказ, що і серед Чехів кріпне католицький рух.

Гумор. Люнатик до власника готелю: Та спустіть мені з ціни за кімнату, я й так половину ночи не буду в кімнаті, бо лажу по дахах...

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184 2 додаток 4. Ціна зол. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, улиця Сташіца 8, за попередним надісланням грошей.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Нові українські кооперативи. Дирекція РСУК-а приняла в члени т-ва 13 кооператив. Ось вони: „В Єдности Сила“, Зущин, пов. Городок; „Українська Каса“, Залізці; „Українська Райфайзенка“, Кудинівці, п. Зборів; „Розбудова“ торг. пром. кооп., Коломия; „Селянська Поміч“, Товстеньке, п. Копичинці; „Самопоміч“, Жиравка, п. Львів; „Чорногора“, Микуличин, п. Надвірна; „Надія“ кред. кооп., Ракова, п. Самбір; „Перемога“, Андріївка, п. Сокаль; „Самопоміч“, Порудно, п. Яворів; „Перемога“, с-ка для заг. закупу і збуту, Соколики, п. Турка.

Вистава українського промислу, що була в Станиславові від 22 до 29 квітня с. р., має переїхати до Сокаля.

Українські радні в Хліборобській Палаті, котрих є 15, уконституювалися в Український Клюб. Головою вибрано о. Т. Войнаровського, заступниками голови інж. Павликовського та пос. Остапа Луцького, секретарем інж. Е. Храпливого. Бюро Клюбу міститься в „Сільськім Господарі“, Ринок 10.II. Туди можна звертатися в усіх справах, що відносяться до праці Хлібор. Палати.

„Муравель“, економічно-кооперативний шкільний місячник, видає шкільна кооператива „Чайка“ при Торговельній Школі „Просвіти“ у Львові. Досі вийшли два числа.

Стан засівів й озимини, як доносять мін-ву рільництва, значно поправився. Причинилися до сего висока як на квітень температура і теплі дощі. Такого тепла в тім часі не нотовано від 28 літ.

Економічний Комітет Міністрів обговорював справу віддовження рільництва та парцеляційний плян на час 5 найближчих літ. Усталено, що за тих 5 літ має бути розпарцельованих 625.000 гектарів. З того 225.200 припадає на державну парцеляцію і 400 на приватну. Ся земля призначена на створення самостійних господарств та на доповнення карловатих.

Познанські Ярмарки відкрив 29. IV. с.р. міністр промислу й торговлі Зажицкий.

Велике зменшення обігу гроша в Польщі, досі ненотоване, виказує білянс Банку Польського. Запас золота зменшився о 600.000 зол. Запас девіз о 5.900.000 зол. Обіг паперових грошей о 28.600.000, більону о 23.100.000 зол.

Президент Німецького Банку др. Шахт заявив, що Німеччина тепер не може платити закордонови своїх зобовязань наслідком політичних помилок минувшини, девальвації доляра і фунта та замикання вступу німецькому експортови. Др. Шахт сподіється полекші з двох жерел: 1) з підвищення німецького експорту та 2) з обниження відсоткової стопи закордонними вірителями й відложення платности рат.

На річних зборах Союза англійських торговельних палат їх предсідник сер Андерсон заявив, що Велика Британія верне до золотого стандарту, коли наступить повне устійнення міжнародної господарської ситуації.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·23—5·25 зл. Банк Польський платив за доляри 5·22—5·23. Золотий доляр 8·96 Канадійський доляр 5·26; 1 нім. марка 2·04; 100 фр. франків 35·00; 100 чеських корон 21·50 — 22·00; 1000 ромунських левів 39—42 зл.; 100 австр. шилінґів 97·00—99·00 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл.	льоко Підволочиська	—	льоко Львів	
Пшениця двірська	15·75—16·00;		17·50—17·75	
Пшениця збірна	14·50—14·75;		15·75—16·00	
Жито двір.	13·25 —·—;		—·—	—·—
Ячмінь на мливо	9·50— 9·75;		10·75	11·00
Ячмінь пашний	9·25— 9·50;		—·—	—·—
Овес двір.	10·00—10·50;		12·00—12·50	
Овес селян.	8·75— 9·00;		10·75—11·00	
Кукурудза	17·00—19·00;		—·—	—·—
Гречка на мливо	15·00—16·00;		—·—	—·—
Гречані крупи	31·00—33·00;		—·—	—·—
Конюшина черв. природна	90—100;			
„ без канянки	120—150;			
„ „ „ 97% нас.	180—210;			
Мак синій	35—40;			
Мак сивий	30—35;			
Фасоля біла	26;			
Фасоля краса	19:			
Просо	21·50;			
Лен	46;			
Макух льняний	18;			
Бараболя	3·75;			
Грис пшен.	7·30—7·55;		8·50—9·00	
Грис житний	7·50—7·65;		7·60—7·75	

Тенденція знижкова.

Набіл: Маслосоюз платив 1.V. за 1 кґ. масла дес. 2·90; за 1 л. молока 18 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за 1 копу яєць 2·20 зл.—Тенденція на масло звишкова, на сметану і молоко сильна, на яйця слаба.

Ціни битої птиці з птахомясарні „Маслосоюзу“ за 1 кг. живої ваги, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Ґловацького 23);

Рід:	І-а кл.	ІІ-а кл.
Курята	1·80	
Кури	1·10	0·80
Качки	1·20	0·80
Індички	1·30	0·80

Пантарки за штуку 3·— зл.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АДРІЯ: Нечинне.
АТЛЯНТІК: Останній Отаман Анненков.
КАСІНО: Королева Христина (Ґрета Ґарбо).
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Чібі та ревія.
МІРАЖ: Ясноволоса мрія.
МУЗА: Сховайте ваші смутки (Льорель і Гарді).
ПАЛЯС: Переслідувані люди.
СТИЛЕВЕ: Парада резервістів і ревія.
УТІХА: Боксер і дама та ревія.

Лікар-Дентист

М. Юнґфер Бергерова

(давніше Порадня Дентистична)

ЛЬВІВ, ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 20/I.

94 **ЦІНИ НИЗЬКІ.** 4—8

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ

ФАБРИКА КАВЧУКОВИХ СТАМПІЛЬ І ВІДЛИВАРНЯ ТАБЛИЦЬ

МАКС ҐЛЯЗЕРМАН

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 19. Тел. 15-03

Філія Сикстуська ч. 1.

ФІРАНКОВІ МАТЕРІЯЛИ, індантрени, фіранки ручної роботи, **капи** на ліжка, ґарнітури, тапчанові **накидки, шлюбні виправи** найдешевше виконує **БАНК,** Марійська площа 6.

Бувший лікар Поліклініки у Берліні

Стоматольоґ-дентист

Др. Степан Дмоховський

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Рентґен. Прецизійна техніка дентистична.

71—4—20

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна дістати отсі видання

Бібліотеки Укр. Катол. Орґанізації:

Ч. 1. Основи соціольоґії . . . . . 3·—
Ч. 3. Спіритизм . . . . . 2·—
Ч. 4. Життя св. Кирила і Методія . . . 0·80
Ч. 5. Я. Л.: **Секти й сектанти** . . . . . 0·60
Ч. 6. С. Томашівський: **Петро, перший уніятський митроп. України-Руси** . 1·50
Ч. 7. Греко-катол. Церква (історія) . . . 0·95
Ч. 8. Д-р О. Назарук: **Преса** . . . . . 3·—
Ч. 9. Борці за Церкву. Ч. І. Св. Павло . 2·—
Ч. 11. Д-р О. Назарук: **Вчасна весна в північній Альберті.** . . . . . 0·50
Ч. 12. о. Т. Галущинський: **Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві.** . . 0·60
Ч. 13. Зброя до оборони і наступу. Начерк проповіди про пресу (добров. даток)
Ч. 14. о. Т. Галущинський: **Царство сатани наступає на нас** . . . . . 0·80
Ч. 15. Борці за Церкву. Ч. II. . . . . . 2·—
Ч. 16. Християнське виховання молоді (провідні думки Енцикліки). . . . . 0·40
Ч. 17. Еп. Гр. Хомишин. Пастирський Лист про політичне положення. . . . . 0·40
Ч. 18. О. Назарук: **Галицька делеґація в Ризі 1920 р.** . . . . . 1·80
Ч. 19. Борис Колодій: **Галицька Соціялістична Радянська Республика** . . 0·50
Ч. 20. о. Т. Галущинський: **Неділький Дзвін** 2·—
Ч. 21. А. Кругельський: **Тилявська Схизма на Лемківщині** . . . . . 1·—
Ч. 22. о. М. Карівець, ЧСВВ: **Три Синодальні Архіереї** . . . . . 0·25
Ч. 23. Еп. Гр. Хомишин: **Про грозу духової руїни (Пастирський Лист)** . . . 0·40
Ч. 24. А. Ч.: **Українська молодь Христові** 0·60
Ч. 25. о. В. Породко, Ч. Пресв. Ізб.: **Хто такий був Лютер?** . . . . . 0·30

ІНШІ ВИДАННЯ:

Д-р О. Назарук: **Гр.-катол. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція** . . . . 3·00
о. Д-р Т. Галущинський: **Думка і наука Церкви в питанню літурґ. мови** . 0·20
Д-р С. Томашівський: **Десять літ українського питання в Польщі** . . . 1·50
Д-р С. Томашівський: **Наша чільна партія у власнім зеркалі.** Критичні замітки . . . . . 1·00
Д-р Ст. Томашівський: **Про ідеї, героїв і політику** . . . . . 2·00
О. Назарук: **Роксоляна** (повість) . . . . 12·00
О. Н.: **Ідеольоґічні основи Укр. Катол. Нар. Партії** . . . . . 0·50
Проф. Л. Коплєр: **Релігія й політика** . . 1·80
С. Томашівський: **Історик, політик, публіцист** . . . . . 1·00
А. Ч.: **На калиновім мості** (Листи до молоді) . . . . . 0·80
Д-р Осип Назарук: **Католицький журналіст обвинуваченій за державну зраду** . . . . . 1·30
Станислав Лось: **За конструктивну політику на Червоній Руси** . . . . 1·00
Гадяцький Договір . . . . . 0·60

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Ґрафія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 6 травня 1934. Ч. 32 (730).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.I. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Ц. Краків 405.867

Населення Східної Галичини

має найбільший приріст гр. католиків.

Польська преса принесла такі обчислення: В р. 1930 приріст населення в цілій Польщі дійшов до 525.000 душ (1·67%) Від тоді постійно паде так: в 1931 році 470·902 (1·48%), в 1932 р. 444·991 (1.37%), в 1933 р. 402·465 (1·23%). Причина того зменшування приросту — кріза. По віросповіданням приріст pro mille виглядає так: В р. 1931 р кат. 15.5, гр. кат. 13·0, правосл. 18·9, евангелики 6·2. Жиди 11·1, В р. 1932 р. кат. 14·2, гр. кат. 14,4, правосл. 18·2, еванг. 5·6, жиди 8·3. В р. 1933 р. кат. 12·6, гр. кат. 13.0, правосл, 15·4, еванг. 4·8, жиди 8·7. Польська преса бідкається, що українське й білоруське населення росте найбільше та що в Сх. Галичині чисельна сила гр. католиків більшає, а рим. катол. паде.

З совітської каторги

В кінці квітня бр. вернув з СССР епископ о. Антін Малецький, б. Апостольський Адміністратор могилівської архиепархії. О. епископ вернув поїздом зі Столпців. На стації в Варшаві ждав на нього Папський Нунцій Його Еміненція о. Мармаджі. Коли о. епископ вийшов на перон, о. Нунцій обняв його сердечно і передав благословення Св. Отця, котрий дуже цікавиться долею мучеників-священників в СССР. О. епископ перебув нечувані переслідування, довголітну тюрму і вигнання в Сибір, в однім буріятськім селі. Він має тепер 73 роки і чується дуже вичерпаний. Лікарі строго заборонили йому якийсь час відвідувати. Епископ-мученик прибув до Варшави в подертих лахманах і пошарпаній обуві російського селянина (КАП). Так виглядають майже всі поворотці з „раю".

Судді в довгах по вуха

В „Курері Пораннім" появилася стаття на сю сензаційну тему. Зміст: Фінансове положення суддів фатальне. Дуже богато з них задовжені на кілька або кільканацять тисяч в банках, касах, в споживчих, текстильних склепах, в шевців. кравців і т. п. Позиція судді довжника в зустрічі з його вірителями, котрі часто є сторонами в процесі, його підсудними, щонайменше дуже дразлива. Особливо на провінції, де всі знаються, задовження сеї категорії людей витворює в умах богатьох вірителів застереження і сумніви що до безсторонности суддів. Сам задовжений суддя чується психічно фатально, живе в атмосфері постійного неспокою...

Паризькі діти моляться за Францію

В катедрі Нотр-Дам в Парижі відбулося недавно зворушаюче торжество: 11.000 парижських дітей молилося горячо до Бога, щоби допоміг загроженій Франції, в котрій шаліють комунізм, безбожництво, корупція та інші жахливі наслідки господарки, спертої на засадах ворожих Церкві. Тисячі дітей явилися на поклик французького епископату, що накликував до „Вервицевої Круціяти". Епископ Шапталь виголосив гарну проповідь. „Франція — говорив епископ — та ваша мати, загрожена нині подвійною небезпекою, від внутрішних і зовнішних ворогів. Ви, діти, можете молитвою причинитися до її спасення." Після проповіди і спільного відмовлення вервиці вирушила величава процесія з хоругвами. (КАП)

В Ню-Йорку вмер митр. Плятон

З Ню-Йорку доносять: Тут у своїм помешканні помер правосл. митрополит Плятон. Він був там митрополитом від 1919 р. В його епархії є 132 храмів і коло 1 мід. душ. Покійний видержав довгу боротьбу з т. зв. живоцерковниками, котрі звернулися до америк. суду, щоб випроцесувати в нього церкви і все церковне майно. Православна катедра ім. св. Николая в Ню-Йорку дійсно перейшла в їх руки.

Німці не дадуться розброїти

І робитимуть ще далеко більші видатки на зброєння.

Анґлійська преса приносить зміст розмови представника Аґенції Райтера з міністром Ґерінґом. Ґерінґ сказав: Се річ певна, що Німці не дадуться добровільно розброїти і ніхто їх не приневолить, замехати творення конечної протилетунської оборони. Німецькі видатки на воздушні зброєння се тільки дрібна частина того, що конечне і що Німці видадуть на зброєння пізніше. Границь Німеччини боронитиме весь німецький нарід як оден муж. Так каже представник сильного народу.

Далекосягла подія на Далекому Сході

Японія й Китай — порозумілися проти західних великодержав.

„Washington Star" доносить: В Токію відбулася тайна конференція між японським міністром загран. справ Ґіротою і представником китайського уряду Чан-Кай-Шека. На конференції дійшло до повної згоди в справі політики Китаю і Японії на Далеким Сході. Обі держави створили одноцілий фронт проти вмішування західних держав в справи Далекого Сходу. Та з тактичних причин рішено, що Китай на зовні має дальше маніфестувати мниму солідарність з тими державами проти імперіялістичних плянів Японії і в той спосіб усипляти чуйність тих держав.

Вкрали міліон зл. і не сидять

Б. учитель Болеслав Бистрамновський і два почтові возьні Ян Едвард Гнат і Юліян Маліновський, оперували на теренах краківськім і познанськім в той спосіб, що на фальшивій підставі видістали з почтових щадниць 1.019.800 зл. Опісля втекли за границю й досі гуляють собі на свободі.

НІХТО НЕ ЗНАЄ

що йому принесе будучність, тому повинен щадити на чорну годину, а свої ощадности поміщувати в Кооперативному Банку

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

КОНФІСКАТИ І ЗАБОРОНИ

українських книжок і часописей в Польщі.*)

В історії українського друку заборони і конфіскати того друку займуть в ріжних часах і в ріжних державах богато місця.

Перед під тим оглядом веде Росія. Як відомо, в давній царській Росії спеціяльний царський указ з 1876 р. заборонив був українське друковане слово зразу майже зовсім. Пізніше той варварський указ дещо злагіднено. В останнім десятиліттю 19-го і в перших роках 20 ст. на Великій Україні могли появлятися в українській мові тільки белєтристичні твори й етноґрафічні записи, тай то в правописи накиненій російським урядом. Рік 1905 приніс скасування спеціяльної заборони українського друкованого слова в Росії. Та повною свободою зажило українське друковане слово на Вел. Україні щойно в часі істнування там української державности, в рр. 1917 — 20. З упадком української державности на Вел. Україні й запануванням там большевиків упала також свобода українського друкованого слова. Бо большевики заборонили всі українські національні видавництва, дозволяючи тільки большевицькі. У висліді: на Вел. Україні, під оглядом свободи для українського друкованого слова нині далеко гірше, ніж було в царській Росії 1905 — 1914 рр. Бож тоді всеж таки істнували на Вел. Україні українські національні часописи й українські національні видавництва, яких нині там зовсім нема.

Друге місце після Росії під оглядом заборон і конфіскат українського друкованого слова займає Польща. Правда. Ні в давній ні в сучасній Польщі не було й нема заборони українського друкованого слова, подібної до царського указу з 1876 р. чи до сучасної большевицької заборони. Та безперечна правда також, що число заборонених і сконфіскованих українських друків в сучасній Польщі за недовгий ще, бо тільки 15-літний, час її істнування — таке велике, що сам спис тих друків по 1934 р. виповняє поверх 40 сторін окремої брошури й обіймає ок. 800 назв. Пригляньмося тому списови.

Заборонені і сконфісковані в Польщі українські друки се передовсім видання заграничні, видані в Київі, Харкові, Берліні, Празі, Відні, в Америці і т. д. Та крім заграничних є також богато друків, виданих в краю, у Львові. Щодо змісту тих заборонених і сконфіскованих друків, то їх зміст дуже ріжнородний. Він обіймає головно публіцистику і белєтристику. Та є між забороненими і сконфіскованими друками також друки ділового, суто наукового і навіть релігійного характеру. Про публіцистику не будемо говорити. Се друки переважно політичного характеру, що обговорюють українсько-польські відносини.

*) Спис сконфіскованих і заборонених українських книжок та друків в Польщі. Зібрав і уложив С. Маґаляс. Накладом Т-ва „Просвіта". Львів. 1933. Ст. 36+2 Додатки. 8⁰.

Зате слід звернути увагу на деякі заборонені і сконфісковані друки белєтристичні, наукові і реліґійні. Отже зпоміж сконфіскованої і забороненої української клясичної літератури впадає в око передовсім конфіската і заборона „К о б з а р я“ Тараса Шевченка. Сконфісковано і заборонено „Кобзаря“ не за котру небудь богохульну поему Шевченка, але за його „Гайдамаки“. А сконфісковано і заборонено ту поему за поодинокі в і д і р в а н і м і с ц я з різкими висловами дієвих осіб (не поета!) про Поляків, хоч, як відомо, сам Шевченко ставився до Поляків прихильно і навіть свої „Гайдамаки“ написав, як говорить у передмові до них, на пересторогу грядучим поколінням: „С е р ц е б о л и т ь, а розказувать треба: нехай бачать сини і внуки, що батьки їх п о м и л я л и с ь...“

Ми не беззастережні прихильники Шевченка. Та всеж таки ми не можемо не замітити тут, що „Кобзаря“ Шевченка не конфісковано і не заборонювано після 1905 р. вже навіть у царській Росії, хоч в „Кобзарі“ є дуже різкі виступи самого поета проти Росії взагалі і проти російських царів зокрема. Що се так, свідчать всі ті повні видання „Кобзаря“, що появилися в Росії після 1905 р. (нпр. Т. Шевченко, Кобзарь. Видання В. Доманицького. С. — Петербург, 1907, 1908, 1910).

Крім „Кобзаря“ Т. Шевченка сконфісковані і заборонені ще поодинокі твори отсих українських письменників: Лесі Українки, Б. Грінченка, Ів Франка, Ів. Нечуя-Левицького, Б. Лепкого, П. Тичини, М. Хвильового, О. Вишні, Мод. Левицького, В. Винниченка, П. Карманського, А. Крушельницького, Черкасенка, Р. Купчинського, Г. Косинки, В. Бобинського, В. Поліщука, М. Терещенка, А. Кащенка, А. Чайковського, В. Будзиновського, О. Турянського, М. Ірчана, Ол. Бабія й ін. Як бачимо, під конфіскату і заборону попали не тільки сучасні, ще живі, українські письменники, але також і покійні, між ними навіть кілька клясиків.

Не менше, ніж конфіската і заборона „Кобзаря“ Т. Шевченка, впадає в око конфіската і заборона „Історії української літератури“ (т. І, ч. 1, кн. 1) проф. М. Грушевського. А впадає в око тому, що згадана „Історія“ се с у т о н а у к о в и й т в і р, котрий і своїм академічним характером і своїм обємом (досі 5 томів) стоїть на рівні з відомою „Історією України-Руси“ того ж автора.

Крім „Історії української літератури“ проф. М. Грушевського сконфіскована і заборонена також його книжка „Як жив український народ? — Коротка історія України“.

Подібно, як конфіската і заборона суто наукової „Історії української літератури“ проф. М. Грушевського, викликає здивування конфіската і заборона так само суто наукової великої „Стінної фізичної мапи України“ відомого українського ґеоґрафа д-ра Степана Рудницького, котру видало Наукове Т-во ім. Шевченка в картоґрафічнім заведенню Фрайтаґа у Відні. Як зазначено в самім титулі, се ф і з и ч н а мапа українських земель, на якій зазначено тільки гори, долини і ріки — без ніяких українських державних границь.

Крім згаданих вище сконфісковано і заборонено ще богато інших наукових і науково-популярних, головно історичних, книжок і навіть шкільних підручників, яких авторами є відомі українські учені, як нпр.: „Геоґрафічний Атляс“ проф д-ра М. Кордуби, „Курс історії України“ й „Короткий курс історії України“ проф. Д. Дорошенка, „Огляд національної території України“ д-ра Ст. Рудницького, „Коротка історія України“ і „Коротка історія Грималова“ д-ра І. Крипякевича, „Славянський світ в його минулому і сучасному“ т. ІІ проф. Д. Дорошенка, „Ukraina Irredenta“ Ю. Бачинського, „Як пробудилося українське народне життя в Галичині“ і „Наша рідна мова“ М. Возняка, „Великий зрив“ д-ра К. Левицького, „Галичина в р. 1918—1920“ (історія) д-ра М. Лозинського, „Український буквар“ Б. Грінченка, „Буквар для самоуків“ О. Солтиса, „Українська кооперація в Польщі“ А. Жука і богато-богато інших.

Зокрема треба відмітити заборони реліґійних католицьких часописей таких, як нпр. „Католицький Провід“ (вих. в Чікаґу), „Місіонар“ (вих. в Філядельфії), католицька „Америка“ (вих. в Філядельфії) й ін.

Так представляється дотеперішній білянс конфіскат і заборон українських друків в Польщі. Не згадуємо тут про дуже часті конфіскати українських часописей, що виходять в Польщі, про що свідчать білі плями на тих часописах. Той білянс постійно зростає, бо раз-у-раз прибувають нові конфіскати і заборони.

Хтож заряджує в Польщі конфіскати і заборони українського друкованого слова?

В давній царській Росії (до 1905 р.) була для нагляду над друкованим словом окрема установа, що називалася цензура. В тій давній царській Росії кождий, хто бажав випустити в світ книжку, знав, що мусить одержати на се дозвіл від цензури, якій і предкладав рукопись книжки до апробати. Цензура перечитувала рукопись і або дозволяла на її друк або забороняла. Отже коли цензура книжку заборонила, то автор згл. видавець ту книжку вже не друкував і тому ізза її заборони не мав ніякої матеріяльної страти. Колиж цензура книжку дозволила, тоді зазначувала се на книжці словами: Дозволено цензурою — та подавала свою місцевість і дату. Книжка з такою цензурною заміткою мала вже вільний хід в цілій Росії і ніяка інша цензура, тим менше інша державна установа, не мала вже права конфіскувати таку книжку — і не конфіскувала.

Зовсім інакше мається річ в сучасній Польщі. Формально такої цензури, як була в абсолютній царській Росії, в сучасній Польщі нема. Тому ні автор ні видавець в Польщі не обовязані предкладати рукописи книжки ніякій державній владі. Та всеж таки цензура в Польщі істнує і то в певних випадках навіть прикріша для авторів і видавців ніж давна російська цензура. Бо коли давна російська цензура забороняла книжку ще перед її видрукованням, то сучасна польська цензура конфіскує книжку вже після її напечатання, забирає весь наклад і нищить його.

Як згадано вище, цензури в Польщі формально нема. Та кожда друкарня має обовязок перед випущенням книжки в світ післати перші її примірники місцевій політичній владі (староству), яка по більших містах (нпр. у Львові) має навіть окремий пресовий відділ, котрий і цензурує книжки разом з державною прокураторією і судом. А вислід оден і той самий що при формальній цензурі: книжка сконфісована і заборонена.

Не істнуючи ф о р м а л ь н о, польська цензура й не ставить на дозволених книжках такої замітки, яку ставила колись російська цензура. Та якраз се спричинює факти, яких не можна вважати нормальними в упорядкованій державі. Маємо тут на думці пізніші конфіскати книжок ріжними державними установами, книжок, які в хвилі виходу місцева політична влада дозволила, які продавано і розширювано роками без перепон і які щойно припадково попали в руки іншого, острішого цензора в іншій місцевости, і той зарядив їх конфіскату.

Щоби не бути голословним, наведемо оден такий факт як приклад. Отже ще в 1925 р. вийшла у Львові книжка В. Кучабського п. з. Большевизм і сучасне завдання українського Заходу. Се національно-політичні замітки, яких вістря звернене проти радянофільської орієнтації української інтеліґенції в Польщі. Той твір має за ціль переконати нашу інтеліґенцію, що приналежність західних українських земель до Польщі треба вважати в сучасних умовах не тільки не шкідливою для нашої національної справи, але — навпаки — корисною. „Є це зі становища рації істнування української нації, — пише між ін. Кучабський — бути може щ а с л и в а в и п а д к о в і с т ь (підчеркнення автора), що рижська лінія відділила принаймні частину недержавного українського народу з його надзвичайно ще кволим почуттям національної індивідуальности від б е з п о с е р е д н ь о г о н і в е л ю ю ч о г о в п л и в у б о л ь ш е в и з м у (підчеркнення автора)“. Отже згадана книжка в своїй основі не протипольська, але, навпаки, прихильна Польщі. Тому і львівська політична влада книжки тої в 1925 р не сконфіскувала і та книжка певно не одного Українця прихилила на сторону Польщі.

Тимчасом минулого року появився в урядовій „Gazet-i Lwowsk-ій“ (1933 ч. 155) урядово оголошений пресовий вирок Окружного Суду II в Золочеві з дня 30 травня 1933 р., який заряджує конфіскату 21 книжок, між ними й книжки В. Кучабського: Большевизм і сучасне завдання українського Заходу, виданої ще в 1925 р. у Львові і ні тутешньою політичною владою, ні прокураторією, ні судом не квестіонованої...

Отсей факт, як не можна краще, характеризує відносини, в яких знаходиться під сучасну хвилю українська книжка в Польщі. Ті відносини того роду, що українська книжка не має забезпеченого істнування навіть тоді, коли її не сконфіскує і не заборонить компетентна державна влада в тій місцевости, в якій та книжка появилася на світ. Бо може сконфіскувати і заборонити нашу книжку пізніше інша влада в іншій місцевости...

Що так може бути, свідчить отсе: Крім українських книжок і часописей, сконфіскованих і заборонених в Польщі, які вичислені в „Списі“ і додатках до нього, Головний Виділ Т-ва „Просвіти“ оголосив на днях ще оден спис 37 українських книжок, які сконфіскував в 1933 р. Окружний Суд в Чорткові. Також в тім списі знаходиться ряд книжок, яких авторами є відомі українські письменники й учені, як напр. „Поезії“ Т. Шевченка (видання львівської „Просвіти“ з 1902 р.), „З вершин і низин“ Ів. Франка, „Богдан Хмельницький“ Гн. Хоткевича, „Твори“ Ст. Руданського, „Історія України для народу“ і „Львів — його минувшина і теперішність“ д-ра Ів. Крипякевича, „Оповідання з рідної історії“ д-ра Б. Барвінського, „Початкова ґеоґрафія“ д-ра Ст. Рудницького і т. д. Також і в тім списі є богато таких книжок, що вийшли вже за Польщі напр. у Львові і котрих не сконфіскувала львівська компетентна влада. Та крім новіших книжок чортківський Окружний Суд сконфіскував також ряд давніших, які вийшли у Львові ще на початку XX і навіть в XIX вв.

Отсі конфіскати д а в н и х українських книжок, яких не мало знаходимо і в „Списі“, виданім окремо, викликують побоювання, що незабаром може опинитися на індексі сконфіскованих і заборонених книжок майже весь український книжковий доробок, що появився в Галичині до заняття її Польщею. А не виключена річ, що якийсь Суд на провінції сконфіскує навіть „Літопись“ Нестора, в якій також говориться про Польщу і Поляків, не завсіди прихильно...

Виходить таке, що ми волілиб мати в сучасній відродженій Польщі таку цензуру, яка була в давній царській Росії, т. зн. превентивну. А се з двох причин:

1) Бо тоді не булоб непевности і хаосу, витворюваних тим, що одна державна влада конфіскує те, що пускає друга влада;

2) Бо тоді наші видавництва не булиб наражені на руїну і то зовсім несподівану, бо переводжену нераз аж по кількох літах свобідного продавання книжок, потому нагло сконфіскованих якоюсь провінціональною владою.

Думаємо, що коли наші замітки вплинуть на зміну справ, то буде лучше не лише в інтересі наладнання відносин, але також для доброї опінії держави, в котрій живемо. Тому радимо зробити одно з двох:

Або цензурувати книжку (отже і конфіскувати) повинна виключно тільки компетентна влада місцевости, в якій книжка появилася;

Або на книжках треба містити дозвіл тої влади, яка її дозволила.

Щож торкається сконфіскованих уже українських книжок і часописей, то тут конечна р е в і з і я тих конфіскат і ухилення їх бодай з тих книжок, що мають суто науковий або клясичний характер. Бо н а у к о в и х книжок і клясиків нині вже, з виїмком СССР., абсолютно ніде не конфіскують і не забороняють.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить.

Трагічне положення

власників домів з малими помешканнями.

В „Газеті Поранній“ ч. 10629 інж. К. Дзякевич оповістив отсю статтю: Таких домів (з малими помешканнями) у нас понад 80%. Як відомо по Вильні Львів се найбідніше місто в Польщі. Тому тягар податків, що тяжать на нерухомій міській власності у Львові, напевно найбільший. Бо коли комунальні податки в Познані виносять лише 20%, а в Варшаві 56% державного податку, то у Львові при тій самій стопі вимірювання вони виносять коло 150%, побільшені о дальших 100% каналовою оплатою!

Крім того є кільканацять інших податкових титулів і публичних оплат, як податок доходовий, крізовий, маєтковий, інвестиційний, оплата за воду, за чищення їздні, за вивіз сміття, за чищення кльоак, коминярська оплата, освітлення сіней і сходової клітки, оплата дозорця, належитість за ріжні упімнення, екзекуційні кошти, обезпечення домів, Каса Хорих, залеглости з попередних літ, які влада пригадує по 2 чи 3 літах, якісь порядкові накази під гривною в справі виконання ремонту і т. д., так — що істнують періоди, в котрих власник дому щ о д н я дістає один або два накази, рахунок, загроження, скаргу, візиту екзекутора з упімненням та другого екзекутора вже з наказом виконання!...

Всі ті обтяження, оплати і податки забирають більше ніж три четверті повного комірного. Одначе у Львові таксамо як деінде четверта часть льокаторів комірного з засади не платить. Отже на загал доми не дають доходу. Коли власник щось з того доходу візьме для себе, то річ ясна, що не має вже з чого заплатити ту чи іншу оплату чи податок. Супроти того наростають залеглости враз з 18% відсотками проволоки і дальшими коштами та карами.

Такий дійсний загальний стан і теперішний образ положення т. зв. „каменичників“.

Економічна кріза, яка щораз болючіше давить і вже 4 рік продовжувана мешканева мораторія в оплачуванні комірного, без ніякого еквівалєнту для пошкодованих власників, хочби в формі звільнення їх від плачення відносних податків і публичних оплат — ось що руйнує передовсім нерухому міську власність.

В додатку сі тягарі суспільно розложені найбільше несправедливо, бо найбільше гнетуть найслабших матеріяльно власників домів — тих, що мають одно- і 2-кімнатні помешкання на передмістях і в робітничих дільницях. Є доми, в котрих ні один льокатор не платить комірного, де навіть секвестратор не помагає, — а поліція і магістрат накладають гривну за брак порядку, гривну котру власник мусить відсидіти, бо не має з чого заплатити... Отже за нехлюйство чи злу волю дотичних мешканців (льокаторів) карають гривною і вязницею власника...

Є й доми полишені опіці льокаторів. В жовківській дільниці є доми, в котрих безробітні побирають з Обезпечальні цілком приличні допомоги, мають крім того окремі зарібки, але комірного не платять, а скарбові власти забирають і ліцитують домашні уладження власника за неплачення податків... Коли у Львові пересічно 28% льокаторів не платить, то максімум тих, що не платять, має жовківська дільниця.

Очевидно з оповіщенням літної мораторії скількість неплатників знов зросте.

Дах над головою се річ першої потреби. Та важніша річ щоденний хліб для голодних. Одначе ніхто публично не жадає, щоби млини і пекарні безплатно давали муку і хліб для голодуючих.

Тимчасом на найслабших з власників накладається тягар безплатної достави кватир і води льокаторам, а крім того обтяжується їх податками й оплатами від безповоротно стрічених доходів, робиться їх відповідальними за порядок, добрий стан домів, які є жерелом страт і руїни дотичних власників... —

(Гарна картина, нема що додавати до неї).

FK ГОРДОЩІ ПОЛЬСЬКОГО ПРОМИСЛУ

ДЕРЖАВНІ
ФАБРИКИ
З Б Р О Ї

Biuro sprzedaży
WARSZAWA
OSSOLIŃSKICH 1.

ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

в шпиталі Суспільної Обезпечальні.

Директор Суспільної Обезпечальні др. Ян Шумский поставив собі за ціль при допомозі преси познайомити суспільність з діяльністю установи, котрою керує. Тому запросив на 26. IV. представників львівських часописів на другу з черги пресову конференцію — сим разом получену з огляданням шпиталя.

Точно о год. 10·45, як було заповіджено, приходжу на збірний пункт під воєвідство. Застаю ґрупки репортерів, котрі обговорюють останний випадок з новородком. Деякі часописи подали, що новородок ожив в анатомічнім інституті і тд. Надходить директор Шумский в товаристві дра Мізюри нач. лікаря Обезпечальні. Оба витаються з репортерами. Деякі з місця просять вияснити той випадок. Директор каже: „Дивно мені і прикро, що преса не провіривши точно факту подала той випадок до відома публики в перекрученім виді. Передовсім се не був порід, але т. зв. abortus in tractu, т. зн. що се не було немовля лише плід довжиною 30 цм., важив 510 ґрамів і жив в лоні матери лиш 20 тижнів. Щоби плід уважати за немовля здібне до життя треба, щоб він жив в лоні матери найменше 28 тижнів і щоби важив 1.800 ґрамів. Тому той плід відіслано згідно з інструкцією до анатомії для дослідів проф. Марковського. Ще раз зазначу, що той плід не жив, але вегетував, бо немав ще навіть розвиненого серця“.

До шпиталя на Куркову ч. 31 маємо їхати автами, але на всіх нас 12 чи 13 є лиш 2 авта. Зн. будемо їхати „на рати“. Виїздимо по 3. Авто сунеться помалу крутою асфальтованою серпентиною на гору. Висідаємо. Перед нашими очима простягається в долині чудова панорама Львова, а за нами підноситься 4 поверховий будинок шпиталя. Правдива палата.

Входимо до дирекційної кімнати на партері, сідаємо за довгий стіл під вікнами і вписуємося на листу приявних. Заступлені отсі часописи: „Газета Поранна“ (П е л е н ь с к а), „Хвіля“ (В а й н ш т о к), „Дзєннік Поранни“ (К у р о н ь), „Газета Львовска“ (В а р е н ь с к и й, журналіст „імпортований“ з Варшави), „Діло“ (М у д р и й), „Курієр Львовскі“ (У л я н о в с к и й, автор фейлєтонів „Nocki-klocki“), ХліборобськийШлях“ (Г л а д и л о в и ч), „Нова Зоря“ (Ю р і ї в), Век Нови“ й „Експрес Вєчорни“ в одній особі (Б л я в ш т а й н), агенція „Всхуд“ (L o u v i e r), й „Ілюстр. Експрес Цодз.“ (підпис нечиткий). Відтак „доскочили“ ще два журналісти, але вони вже не вписувалися і невідомо які часописи заступали.

О год. 11·25 промовив до зібраних директор Ш у м с к и й: Витаю, вас панове, як представників преси в дуже прикрім часі, бо саме тепер появився у пресі ряд нападів на Шпиталь Сусп. Обезпеч., нападів неуоснованих і несправедливих. Уважаю своїм обовязком зазначити, що сьогоднішною конференцією ми не хочемо вкупитися в в ласку преси, бо сю конференцію, а радше оглядання шпиталя я заповів на першій конференції, ще в березні. Сьогодні хочемо Вам показати наш дорібок. З початку Обезпечальня послугувалася для обезпечених Загальним Шпиталем і клінікою, але брак власного шпиталя давався сильно відчувати. В сім будинку була спершу санаторія для хорих на сухоти з пересічним денним обложенням 150 ліжок. Але згодом виявилося, що львівський воздух не надається до лічення сухіт. І тоді рішили ми перемінити санаторію на шпиталь з отсими відділами: внутрішний (спеціяльність переміна матерії), хірургічний, до речі кажучи високо поставлений, ото-ляринґольоґічний з операційним, стація окулістично-операційна, ґінекольоґічно-положничий з відділом немовлят, ізольований туберкульозний й урольоґічний. Про працю на поодиноких відділах скажуть самі примарі. В останнім часі сей наш шпиталь, що може бути гордощами львівського шпитальництва, став обектом може навіть напастей. Просивби я панів оглянути все докладно і про все точно розпитати тут на місці. і відтак правдиво подати все бачене до відома ширшого загалу. Бо не треба хорим додавати страху, що їх тут убють. А докази такого страху мали ми вже вчера й сьогодні. І саме се наслідок непровірених ґазетних вісток. Прошу тепер оглянути шпиталь, а на всі запити дадуть вам відповіди примарі або директор шпиталя доцент др. Добжаньский. Тепер попрощаю Вас, бо не маю часу.

Виходимо на коритар. Відразу кидається в очі дивна конструкція шпиталя, бо бачимо, що сходова клітка кінчиться на II поверсі, а знаємо, що шпиталь має 4 поверхи. Директор шпиталя пояснює нам, що шпиталь будовано „на рати“. Спершу вибудували партер, відтак поверх. Потому рішили витягнути ще один поверх, аж дійшли до 4 поверхів. З браку місця збудовано малу вінду, яка забирає ледви 3 особи. І знов їзда „на рати“. В трійку виїздимо на 4 пов. Наперед ведуть нас до кухні. Се простора кімната з 4 великими вікнами. На середині примонтовані до піллоги великі кітли. Під стіною кілька малих кітлів по 6—8 літрів де варять страви для дієтників. Варять парою. Все вичищене і виглядає немовби стояло невживане. Біля малих кітликів стоїть монахиня Чина СС. Шариток. На мій запит, чому кухня не в сутеринах, а на 4 пов. довідуюся, що якби кухня була на долі, тоді розходивсяб з неї запах. страв по цілім шпиталі, а так вся пара з кухні з запахами йде на стрих. В другій кімнаті пекарня. Таксамо ясна і така сама в ній чистота. Дехто з репортерів пробує в кухні страв. Хвалять, кажуть що дуже смачні. На коридорі ясно і чисто. Заглядаємо до кльозетів, таксамо взірцево чисто. Се все задна часть поверху. Від фронту відділ внутрішних недуг. Недужі лежать в кімнатах по 2, 3 і 6, лиш виїмково в одній великій салі з 6 вікнами лежить лекше хорих 20 осіб. Весь час ходять з нами директор Шпиталя і начальний лікар і все пояснюють. Недужі оглядають нас здивовано. Виглядаємо що найменше на „делеґацію Ліґи Націй“ — каже один з журналістів. Директор пояснює, що тут була прогулька з рамени Ліґи Націй і турецькому міністрови здоровля так подобався сей шпиталь, що він просив дати йому плян.

В самім куті 4 поверху доходимо до малої каплички. Відтак по сходах сходимо на положничо-ґінекольоґічний відділ. Оглядаємо по черзі салю породову, помальовану на сіно й операційну, уладжену після найновіших вимог. Крізь повідхилювані двері заглядаємо до кімнат ґінекольоґічного відділу. Всюди чисто і дуже ясно. Двері кімнат положничого відділу позамикані, бо туди вступ посторонним заборонений. По дорозі оглядаємо лазнички відділу і доходимо до відділу немовлят. Вже здалека здається нам, що зближаємося до ставку, де жаби під вечір уладжують свій концерт. На салі в чистих білих ліжочках лежить 40 немовлят. Одна дитина в куті відгороджена від сусіда рухомою скляною стіною. Примар відділу др. Зайдлер пояснює, що той „горожанин“ має катар і щоб не заразив сусіда, мусіли його ізолювати. Кожде немовля має на лівій ручці привязану округлу металеву бляшку з числом. Таке саме число має його мати, що лежить на салі поліжниць. Мати бачить свою дитину лиш тоді, коли принесуть до кормлення. В усіх салях голосники. По 9-ій голосники замикають і хто хоче слухає на слухавки. В задній частині поверху уладжено: парову пральню, сушильню горячим воздухом і швальню, де шиють нове біля і направляють старе. (Дальше буде).

Український промисл

Показ його виробів в Станиславові.

Нам пишуть зі Станиславова: Союз Українських Кооператив в Станиславові уладив в днях 22—29 квітня с. р. в салі „Сокола” незвичайно цікаву та повчаючу виставу українського промислу. До уладження й успіху вистави причинилася також філія Українського Технічного Т-ва в Станиславові. Понад 40 українських фірм виставило в гарній салі „Сокола” свої вироби. З більших фірм виставили свої вироби: Альое (креми), Бібльос (паперові вироби), Елегант (пасти, шварц до обуви, синка), Декора (тектурові пуделка), Дендра (шевські кілки), Гуцульщина (килими), Калина (тутки і паперці), Кальор (вуголь), Керос (церковні свічки), КІР (будівельне підприємство й електротехнічне приладдя) Маслосоюз, Міка (муштарда), Око (кераміка), Продукція (мармеляди), Пасічнича Спілка (пасічниче приладдя), Рій (штучна вощина), Сільва (теч і порошок до чищення), Суспільний Промисл (цикорія), Фамоза (мило до голення, пудри), Фортуна Нова (цукорки), Хамула (килими), Хром (футра), Центросоюз (мила) і т. д.

Вистава дала перегляд розвитку українського промислу за приблизно 10 літ. Треба згадати, що тому 8 літ в 1926 р., на ярмарку в Станиславові лише чотири українські фабрики виставили свої вироби. Нині число їх перевисшило вже 40.

Виставу відвідало около 7.000 людей не тільки зі Станиславова але й околиці. Зацікавлення відвідувачів, головно селян, українським товаром велике. Відвідувачів булоб далеко більше, колиб орґанізація постаралася про інтензивну рекляму для вистави та зорґанізувала прогулъки з близшої і дальшої околиці. Таким більшим ґрупам можна булоб подати точніші пояснення про поодинокі українські фабрики.

Промислова Рада, центральна орґанізація українського промислу, повинна призадуматися, чи не краще булоб уладжувати такі вистави осіню а не весною, коли селяни мають богато роботи. Такі вистави треба добре зорґанізувати й наперед розреклямувати в пресі. Одначе орґанізатори сеї вистави мабуть не завважали української преси... Тому наша преса також не запримітила вистави. В „Ділі” вже після замкнення вистави була коротка нотатка, але не огляд всеї вистави, лише згадка про один її відділ, КРУП (Комітет Розбудови Українського Промислу). Уладжувати виставу „конспіраційним способом“ і взагалі „тайно образующе” — се вже чисто український винахід! Адже завдання такої вистави — зацікавити загал українською продукцією. Від сего залежить успіх вистави і дальшої нашої продукції.

Najszkodliwsze nieporozumienie w Polsce

Під таким заголовком старається виленське „Słowo“ вилічити Поляків з хибного погляду, що Польща — „mocarstwo“. В тій ціли м. і. пише: Капітали в Польщі або чужі або малі, наші природні богацтва перецінювані: адже такий потрібний сирівець як зелізо се предмет імпорту. Наша література у своїй геройській епосі Европі майже зовсім чужа і без впливу на неї, а тепер — се її кепська копія. І то може з того всего найприкріше — та копіованість польського духа. Копіюємо пацифістів, копіюємо футуристів, копіюємо „пролетарську” поезію. Чимже є найлучший літературний часопис в Польщі як не копією чужих взірців і то копією дуже несамостійною! Чимже є польська молодь, та, про котру недавно писав С. Мацкевич, що копіює або Гітлера або комсомол! Чимже то є супроти такої Німеччини з 63 міліонами мешканців, супроти такої Японії, що має міліон душ річного приросту населення, супроти такої стихійної пружывости як фашизм або такого богацтва природи, як має Росія? Великі держави то Анґлія, Америка, Франція, Японія, Росія, Італія, Німеччина. Про се рішають: простір, число населення, заможність людей, природне богацтво краю, наскладаний капітал, матеряльна продукція, торговля й експанзія думки. Напр. Франція століттями була герольдом ідей. Рішає про се підпорядкування великій ідеї, але в ділах, не в словах... — Треба признати, що „Słowo” має відвагу писати правду своїм землякам.

Т-во Вакаційних Осель

Його Загальні Збори.

Дня 27 квітня с. р. відбулися у Львові в салі Марійського Т-ва при вул. Руській 10 Загальні Збори Т-ва Вакаційних Осель. Приявних було 50 осіб, в тім 4 священики; 4/5 учасників — жінки. Пані О. Бачинська, голова Т-ва, відкрила збори згадуючи померших членок Т-ва, бл. п. Михайлину Галіковську та Ольгу Городську. Відтак секретарка Т-ва п. М. Ліщинська відчитала протокол з останніх заг. зборів 21. І 1933 року. В 1931 р. уладжено 2 дівочі оселі в Милуванні та Коршеві, разом 156 дітей. В 1932 р. було на оселях 155 дітей. П. О. Бачинська здала загальний звіт: Наше Т-во істнує вже 29 літ. Підчас війни воно втратило інвентар на 110 осіб і готівку 32.000 корон. Остав лише сервітут Митрополита, помешкання і харч для дітей літом в Милуванні. В 1925 р. були дві дівочі оселі, від 1929 р. 3 оселі, дві дівочі в Милуванні та 1 для хлопців в Коршеві. На удержання осель складалйся: збірки, підмоги Митр. Ординаріяту, магістрату, воєвідського комітету, збірки дітей по школах, вплати родичів, жертви добродіїв і т. д. Можемо вислати на оселі 150—180 осіб. Крім фахових сил, що покінчили захоронкарські курси, як дир. Ст. Похмурський, п. Кізикова і Подусівна, ще було до помочи кілька абсольвенток семинаря і ґімназії. Щодо приміщення, то наразі маємо сервітут. Одначе тепер міністерство зажадало, щоби господарські курси в Милуванні тривали цілий рік. Через те там не буде місця для оселі. Вуличні збірки не дають тепер доходу. Населення зубожіло. У родичів брак зрозуміння, що не можна всіх „задурно“ приняти. На 174 дітей вплинуло від родичів всего 409 зл. Магістрат відмовив нам сего року допомоги. Помагаємо нашій найбіднішій дітворі, що мешкає в сутеринах і пивницях. 1 місяць на селі, на свіжім воздусі, під доброю опікою, має великий додатний вплив на здоровля дітей. Та сею справою замало інтересуються родичі дітей. Ми звернулися до всіх управ шкіл, де батьківських комітетів, щоби нам помогли. Бо без ніяких фондів не можемо нічого зробити. Тільки круглі сироти приймемо безплатно, решта мусить платити хоч частинно. — Звіт секретарки Т-ва п. М. Ліщинської: Воєвідський курс для провідників захоронок скінчило 6 наших провідниць і 2 провідники. Т-во має 135 членів. В 1933 р. Т-во вислало 3 оселі: 2 дівочі в Милуванні, (по 48 дівчат + 6 помічниць + 1 управителька) і 1 хлопячу оселю в Коршеві (66 хлопців + 7 помічниць + 1 управитель). Разом було 180 дітей і 19 помічних сил та 3 управительки. Там були найбідніші діти. Богатші їхали до Підлютого. Ті 3 оселі коштували 5.828·47 зл. Недобір виносив 1.448 зл. В 1933 р. справили ми 65 нових ліжок. — Звіт касієрки Т-ва п. И. Паньківської виказав приходів 9.200 зл., розходів 6.927 зл. В касі Т-ва є 2.275 зл. — В імени Контр. Комісії п. І. Павликовська ствердила, що книги Т-ва в порядку. На 9.200 зл. приходів — членських вкладок було всего 335 зл., жертв 3.000, субвенцій 2.600 зл. Вкінці поставила

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 8)

„Андрей” на засланні

Після Нового Року пронеслася чутка, що небавки буде ще одно голосування — за віру, якої хто хоче: уніятської, чи православної; казали — мабуть на водохрестя...

Водохрестя відбулося на потоці, там де все бувало; лише з Янчина прийшла пів рота війська і ясувала тричі на Многолітствіе государя-імператора. А після полудня відбувся скликаний Телевичем до громади „збор“ знову в прияві „уєздного“ старшини, щоби кожний заявився, чи він за православним священиком, чи за уніятським. Телевич і його прислужники, вже раніш кілька день наперед, увихалися поміж народом і перемовлювали хитких, а де не годні були перемовити, грозили... Бо хоч русскій цар нікого „не силує“ до ніякої віри і всякому вільно вірити як хоче, проте „волею“ начальства є, щоби між русскими в русскому государстві була одна русска віра. Тому нехай ніхто не важиться інакше голосувати, коли не хоче, щоби його записали як „упорствующого“.

„Зрештою, — коли так схоче ціла громада, якого лиха зачіпати Вам біду...“ — говорили до хитких. Де бачили, що й тим нічо не вдіють, „радили“ — краще цілком не приходити на раду.

До старого Лучки зайшов сам Михайло, бо йому розходилося, щоби Лучка був з ними. Були в селі нерішені, котрі дивилися на Лучку — „як зробить Лучка, так і я“. Тому Михайло так коло нього заходився.

— „Перепишіться хоч про око. І чомуб Вам не переписатися?... Чи не одне „Господи помилуй“ в них або в нас?...“

І натякав, що начальник рішуче настоює, щоби всі „доброхіть“ заявили згоду на православіе і казав йому зладити список тих, хто противиться...

Старий Лучка те все вислухав і — відмовив своєї згоди на відступництво. На православіе не перейде і не хоче, щоби його взаочі переписали. Коли Михайло має такий приказ, то дарма; — може його записати до „упорствующих“. Лучці се байдуже. Життя не вічне, а віра не сорочка, котру можна зміняти і що дня. Віра то кров, якої „про око“ не виточується. Інше діло, коли простим бабам наторочено, що це все одно; але Лучка знає, що не все одно...

„Хібаж Ви годні що з того розчовпати, чи Дух святий походить від „Отца“ чи від „Отца і Сина?...“ — сміявся Михайло. „Ні цього не збагнете, ні того...“. Старий Лучка такою бесідою дяка збентежився, бо дяк не швець, котрому байдуже, з якої шкіри шиє чобіт, а церковний слуга як і священик і має знати, якій правді служить. Правда — хоч би її не всякий розумів — мусить бути одна.

На світі люди багацько річей не розуміють, а знають, бо вірять. Якби людина лиш те знала і взнавала, що розуміє, то хлоп поза полем, лісом, пасовиском, шандарами, податками і судом, — хіба в нічо не віривби, бо він більше нічого не розуміє. Коли Михайлові байдуже, в що вірить, то чому кидає ту віру, в котрій його родичі виховали?... Чому має бути правдою те, що вчать православні священики, а не те, що вчать католицькі?... Чи тому, що колись там якийсь патріярх в Царгороді за царською спонукою збунтувався проти єдности церкви а насилані ним з Царгороду епископи до цего роздору і нашу Русь втягнули?... Чи Юда теж не виступив проти Христа, хоч Його сам власними очима бачив і власними ухами слухав?... Чи краще вірити і йти за голосом наслідника верховного апостола святого Петра, котрого сам Христос поставив начальником всіх і їх наслідників, котрому повинуються всі народи цілого світу, — чи гнутися в три погибелі перед всілякими „уєздними старшинами“, котрі „про віру дбають“!... Де хто чув, щоби так примушували на католицьку віру, як у Росії на православну?? І чому вони відбрехуються, що хто проти православної віри, той проти царя; коли Христос навчав віддати — царське цареві, а Богові — Боже. Чому у них цар має бути найвищим орудником православної церкви, коли католицька церква не признає над собою влади ніякого царя крім Христа, бо для католицької церкви добрі і рівні всі царі сього світу... і Вона їх всіх перетримає і перестоїть... Коли те правда, що цар не хоче примушувати до православія, то чому його урядники нарід до цього змушують?... Лучка на старости літ не знеславить і не обтяжить себе таким важким гріхом, щоби проти совісти змінював віру, хочби його й зараз брали на Сибір. Ані — як Михайло радить — „про око“; бо таке фарисейство гірше від відступництва, а Христос заповів, що хто його виречеться і запреться перед людьми, того Він запреться перед Отцем небесним!...

(Дальше буде).

внесення на уділення абсолюторії уступаючому виділові. — В дискусії перша забрала голос п. К. Малицька: Чому так мало членів? Треба придбати нових членів. Уч. Ст. Пашкевичівна: Треба уладити імпрези, поробити знимки з наших осель і їх висвітлювати. — Голова: Тепер імпрези не вдаються через крізу. — Абсолюторію уступаючому виділові ухвалено одноголосно. Всеч. о. дир. Ю. Дзерович: З огляду на ідеальний склад виділу треба упросити його, щоби той самий склад лишився. (Оплески). — Голова: Треба виділ трохи відмолодити. — П. Павликовська: Виділ може лишитися той самий але треба ще додати до нього о. Ю. Дзеровича. — Ст. Пашкевичівна: Треба створити комісію пропаганди, імпрез і т. д. — Дир. К. Малицька: Нехай до нашого Т-ва вступають в члени орґанізації, як кружки РШ і т. д. — Дальше промовляв один член Т-ва, робітник, що не хотів подати свого назвища: Наше Т-во має замало членів. Воно робить великі добродійства для родичів, але їх також щось коштує удержання дитини у Львові. Коли мають на удержання дитини на цілий рік, то мусять дати щось і на той 1 місяць. Може замало пропаганди робиться перед вакаціями. Вже час зачати пропаганду між родичами. — Дир. Ст. Похмурський: Родичі приходять до нас і домагаються, щоби ми приймали дітей безплатно. Коли ми не можемо того робити, то вони гніваються і говорять неприличні слова. Не всі, що зголошуються, мусять бути приняті. Тільки найбідніших дітей приймаємо даром. Нехай кождий батько, що хоче мати дитину в оселі, стане членом Т-ва. Вкладку можна знизити з 3 на 1·50 або 1 зл. На всіх 170 дітей — 130 було зі шкіл РШ, около 40 з інших шкіл (ім. Шашкевича, зі Знесіння) і 3—4 з польських шкіл. — Пані Донцова: В польських школах наші родичі платять за дітей, в українських гадають, що вони не мусять платити. За польські книжки платять, наші хочуть діставати даром. І так скрізь! Треба скликати анкети по школах і вияснити родичам ті справи. — Голова: Після такої конференції з родичами виходимо захриплі. Прошу прийти подивитися, як се виглядає. Маємо 300 подань. Всі подаються за дуже бідних і хочуть безплатно примістити дітей. Ми не все знаємо їх обставини. — о. Новосад: Треба втягнути в члени Т-ва родичів, що хочуть вислати своїх дітей на оселі. Родичі вважають, що їх діти мусимо приняти „задурно“. Так не може бути. — Голова: „Просвіта“ повідомила нас, що Кураторія зажадала опорожнити Милування на липень і серпень для господарських курсів. — П. І. Павликовська: Маємо сервітут в Милуванні і його не зречемося. Нехай „Просвіта“ сплатить нам той сервітут. Нам треба придбати свою домівку в горах для вакаційних осель. Голова: Дякую всім за участь у зборах. Також дякую нашим лікарям й управам шкіл за співпрацю. — На тім збори замкнено. — Управа Т-ва Вакаційних Осель осталa та сама: п. Ольга Бачинська, голова, о. Лициняк, заступник голови, п. Марія Ліщинська, секретарка, п. Йосифа Паньківська скарбничка, п. М. Заячківська, проф. Зенон Зелений, п. Евгенія Гриньовська, о. Іван Новосад, дир. Степан Похмурський, д-р Дарія Чубатова; заступники: д-р Теодозій Надраґа, п. Михайло Крилошанський. Контрольна Комісія: п. Ірина Павликовська, п. Ірина Бонковська, п. Евгенія Макарушкова.

Колиб ти мав добре сумління, не лякавсяб ти смерти. (Тома Кемпійський).

Що таке кінь?

Мимовільна гумореска з совітського життя.

В великім совітськім підручнику про плекання коней, виданім сельхозгізом (?) під редакцією М. Волкова, е така „показова“ розмова про плекання коней:

— Що таке кінь, товариші?

— Не знаємо, товаришу, темні ми, непросвічені!

Лектор докірливо похитав головою і продовжав:

— Кінь, товариші, представляє собою дуже складний орґанізм, котрий складається з твердих, мягких і рідких частей.

— Ось так воно... Дуже дякуємо, тепер вже нам ясно, а то ми живемо тут як кертиці, темні ми...

— В голові коня розріжняють рот, ніс, очи, лоб, уха, щоки і потилицю. Рот зверху замкнений губами — верхною і спідною. Ніс також відмежований... Хто знає чим він відмежований?

— Ніздрями! — крикнув хтось із догадливих.

— Зовсім правильно, ніздрями... Хвіст поважного значіння для працездатности коня немає. Важніші ноги...

— Скажіть, товаришу лектор, чим жує кінь?

— Він жує при помочі щок...

— А зуби? — хотів спитати один ученик, але його заголюкали.

(„Соціяліст. Земледеліе“, 5. III.)

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець приняв ґенерала Конґреґації ОО. Салезіян разом з капітулою. Делеґація подарувала Папі гарний образ св. Йоана Боска кисти маляря Роллінія, одного з учеників того Святого та мистецький в золоті й сріблі виконаний реліквіяр з частинкою кістки св. Йоана Боска (КАП).

В першу річницю свята „Українська Молодь Христови“ одержали ми отсі підсумки розвитку католицького руху серед нашої молоді: За рік праці повстало понад 130 кружків КАУММ (Катол. Акція Укр. Мужеської Молоді) у львівській Архиепархії. Рівночасно йде акція в Станиславівській і Перемиській Епархіях. Кождого дня приїздять з краю і приходять численні листи за статутами, правильниками, інструкціями і т. д. Дни 2.III. с. р. повстала у Львові Архиепархіяльна Рада КАУЖМ (Катол. Акції Української Жіночої Молоді). Досі зорґанізовано 35 жіночих кружків КАУЖМ, 3 у Львові, 32 в краю. Кружки КАУМ ведуть оживлену працю між молодю. Для вишколення провідників тих кружків в днях 12—27.XII. 1933 р. відбувся курс для священиків, на котрім було 117 священиків. Крім того були і світські люди. Другий курс для інструкторів (ок) КАУМ відбудеться у Львові від 19—26 с. м. Окремий курс для інструкторок буде при кінці червня і на початку липня с. р. Має повстати Міжепарх. Рада КАУМ, зложена з представників всіх Епархій. В осени с. р. будуть загальні збори, на котрих будуть управи всіх кружків в краю. Для економічної розбудови народного господарства і фінансової піддержки повстала Каса Української Католицької Молоді, кооператива з відп. уділами у Львові. (Уділ 3 зл., вписове 60 сот.) Крім того повстала для боротьби з безробіттям, допомоги і для видавничих цілей кооп. „Дім Української Молоді“. Підчас ферій приготовляється вакаційну оселю для хлопців в селі Соколі кодо Галича від 21. VII. до 12. VIII. с. р. Для дівчат буде літний табор для інструкторок. Акція КАУМ розвивається також і на Лемківщині. Навіть Волинь, хоч в більшости православна, зацікавилася КАУМ-ом. Два православні священики були в секретаріяті КАУМ у Львові, інформувалися про наш рух і взяли статути. Мимо ріжних перешкод рух КАУМ розвивається чимраз краще. Спомин радісних днів 6 і 7. V. 1933 р., найбільшої досі маніфестації Галицької України під прапорами Христа, додає нових сил до праці над католицьким відродженням українського народу.

В Празі відбулося в церкві св. Климентія торжественне богослуження, потім інсталяція і посвячення нової гр. кат. парохії. Приявні були: представники архиепископської капітули в Празі, заступник пряшівського епископа о. крил. Ковинчак, представники правительства, міністерства освіти і т. д.

Перший краєвий Евхаристійний Конґрес на Литві відбудеться в Ковні при кінці червня с. р. В нім возьмуть участь всі литовські епископи і богато паломництв вірних. Сподіваються також участи латишських католиків. В програмі конґресу є м. і. день дітей, молоді, велика евхаристійна нічна процесія при світлі смолоскипів. Досі були на Литві лише дієцезальні евхаристійні конґреси в Шавлях, Волковисках і Понивіжу. (КАП).

Опіка над наукою релігії в Саксонії. Саксонське міністерство освіти видало розпорядок, щоби лекції релігії, з огляду на їх характер і значіння, поміщували з правила на чолі інших шкільних предметів. Лише в виїмкових випадках можна відступити від тої засади і в розкладі предметів науці релігії визначити середні або кінцеві години. Шкільна влада має строго придержуватися того розпорядку. (КАП). А як у нас?

Перший православний ординарій волинської дієцезії, архиепископ Олексій. приїхав на Волинь Був в Рівнім і Дубні, потому поїхав до Кремянця, місця свого осідку.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НА УКРАЇНІ большевицька влада зліквідувала „Державне Видавництво України“ („Держвидав“). До ліквідаційної комісії належать такі „Українці“: Качаргін, Хамардарян, Ліфшіц, Валков, Аґуф, Баданскій і Добрий. Декрет про ліквідацію підписав „самоотверженний хахол“ П. Любченко. Значить, „українізують“...

ГОЛОВУ БІЛЬШОВИЦЬКОГО УРЯДУ на Україні Чубаря призначили заступником голови комісарів СССР в Москві. На місце Чубаря назначили другого „самоотверженного малороса“ Любченка.

ЗАСТУПНИКОМ ГОЛОВИ раднаркому України назначив Постишев ярого Москаля Іллю Савельовича Шелехеса.

В ВАРШАВІ відбувся зїзд партії Радикальних Українських Демократів. Се політична ґрупа українських еміґрантів, що вийшла з давної партії Соціялістів-Федералістів. Головою вибрано інж. Евгена Головінського, скарбником інж. Д. Бакевича-Щуковського, секретарем інж. Скубія. („Тризуб“ ч. 13-14).

ПРЕЗИДЕНТ ЧСР. МАСАРИК прислав на ювилей о. Августина Волошина, заслуженого українського діяча на Закарпатті, відручне письмо-привіт українською мовою.

В РОМУНСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ вніс пос. д-р Волод. Залозецький інтерпеляції проти повторювання іспитів з ромунської мови вчителями національних меншин, в справі реґуляції берегів Прута і в справі управи бураків на Буковині.

ЛЬВІВСЬКІ МОЛОДІ ЕНДЕКИ з Клявдієм Грабиком на чолі виступили з дотеперішної ендецької партії й заложили нову „Związek Młodych Narodowców“. В рефераті на зборах нової партії п. Грабик м. і. сказав: „Народова Партія веде на старий спосіб ялову опозицію і розложена внутрішною нездарністю старих керманичів не здібна розвинути широкої акції та примінитися до нових умовин праці“.

ЛИТОВСЬКА ПРЕСА пише, що французький міністр війни Петен приняв ґен. Сікорского, противника марш. Пілсудского. Ся візита відбулася перед відїздом Барту до Варшави і мала викликати в Варшаві прикре враження.

В ЦІЛІЙ НІМЕЧЧИНІ торжественно обходили 45-ту річницю уродин Гітлєра. Берлін й інші міста були прикрашені морем прапорів. Гінденбурґ прислав Гітлєрови квіти і депешу з побажаннями.

ЛЕВ ДОДЕ, відомий монархістичний публіцист у Франції, пише, що французького президента Думера вбив Гурґулов з наказу масонської мафії. Масони казали його вбити, пише Доде, тому, що Думер виступив з масонерії, кандидував проти масонського кандидата на президента держави Бріяна і знав справи масонів подібні до афери Ставіського.

МІЖНАРОДНИЙ РЕВОЛЮЦІЙНИЙ КОМІТЕТ в Брукселі приготовляв на 1 травня революційні розрухи в 6 европейських столицях. Поліція в Бельґії викрила сей комітет, увязнила 10 учасників його нарад та сконфіскувала ріжні документи. Головна акція була звернена на викликання заворушень в Парижі. (ПАТ).

В ЕСПАНСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ монархістичні посли демонстрували за монархією окликами: „Най жиє король Альфонс, най жиє еспанська монархія!“

КРЕМЛІВСЬКІ ЧЕРВОНІ ВОЛОДАРІ дуже обурилися на Японію за її становище в справі Китаю. Вся совітська преса виявляє зле укриваний перестрах, що поширення впливів Японії в Китаю може довести до ліквідації совітського режиму не лише в Сибірі.

ЯПОНСЬКІ АҐЕНТИ ведуть пропаганду серед населення Сіяму, Кохінхіни, Маляйського Архіпеляґу й британської Індії проти держав білих народів.

АМЕРИКАНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО заявило через свого амбасадора в Токію, що не думає питати Японії про дозвіл в справі кредитів або достави военного матеріялу для Китаю і буде поступати по своїй волі.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Клясицизм і модернізм

Під таким заголовком відбувся у Львові в салі „Української Бесіди” дня 30. III. с. р. виклад емер. візитатора шкіл, д-ра Івана Копача, з ініціятиви Товариства українських письменників і журналістів.[1]) Прелеґент навязав до відчиту проф. д-ра Василя Сімовича про „Жаби” Аристофана, що відбувся тамже заходами того самого Товариства дня 2 грудня 1933 р. („Нова Зоря“ ч. 694). Д-р С. зазначив був, що в названій комедії Аристофана з р. 405 перед Христом головною темою є властиво спір між двома славними старогрецькими поетами, спір за першенство, а то: між старим траґіком Айсхілем (525—456 перед Хр.) і 45 літ молодшим від нього Еврипідом (480—406 перед Хр.) Тодіто в дискусії по тім відчиті підніс д-р І. Копач, що прецінь вартоби раз близше приглянутися тому спорови Айсхіля з Еврипідом у Аристофана, бо то властиво вічно актуальна проблема, а саме: Що ліпше і вартніше — ”старе” (Айсхіль), чи „нове” (Еврипід)? А що тут оба суперники є заразом т. зв. „клясиками” (по звичайному нашому вислову), то звідси й проект д-ра К., щоб ту проблему взаємин „давного“ з „новим“ обговорити раз докладніше, і то вже в якнайширшім обсягу, т. зн. не тільки щодо літератури, але й щодо всякої людської творчости. Ту гадку д-ра К. прийнято, а він сам мав приготовити й отворити дотичну дискусію відповідним викладом.

На жаль дискусії не було, бо виклад д-ра К., який забажав дати до неї якнайширшу основу, тревав майже повні дві години. Але та дискусія ще колись десь відбудеться, бо вже й із самого вступного реферату д-ра К. стало ясним, яка важна ціла та культурна проблема, особливож у звязку з питанням про вартість усякого мистецтва в найширшім того слова значінню.

У своїх виводах д-р К. відповів насамперед на три підставові питання: 1) Чи пора нам тепер заниматися такими справами, як „клясицизм“ і „модернізм“, коли міліони нашого народу гинуть з голоду мов мухи, а в „Ділі“ (ч. 50 з с. р.) написано, що американський журналіст, Уіліємс, ствердив як наочний свідок, що на Придніпрянщині, куди він саме їздив і дивився, „всюди мужчини і жінки думали тільки про одну річ, про — хліб“. 2) Чи можна докладно обговорити поставлену тему без повного знання всеї дотичної продукції людства? Прецінь вже про саму Німеччину писав свого часу (в липні 1931 р.) „Berliner Tageblatt“: „Jede Viertelstunde ein Buch“ (Що квадранс нова книжка)! 3) Чи може він (д-р І. К.) промовляти на поставлену тему, хоч не є ні поетом, ні малярем, ні різьбарем, а в музиці хіба тільки зовсім звичайним співаком — аматором?

На ті три питання прелеґент відповів: „Так“, мотивуючи своє становище широко і докладно з покликом: щодо першого на Плятона, котрий у своїм творі ”Закони“. (Номой, III, 15) — дивним дивом! — вяже упадок політичного життя Атенців якраз із декаденцією їх „музики“; щодо другого— на Паульсена (слова з „Geschichte des gelehrten Unterrichtes“: „Wer Geschichte der Neuzeit schreiben will, muss schwimmen lernen; mit den Füssen auf dem Boden watend kommt hier niemand ans Ziel“) і д-ра Фойхтерслебена (Dr. Feuchtersleben „Zur Diätetik der Seele“: „Bücher sind Brillen, durch welche die Welt betrachtet werden kann; wer aber gute Augen hat, braucht keine Brillen“); а щодо третого ще на висказ римського поета Терентія (з 2 ст. перед Хр.) „Homo sum et nil humani a me alienum esse puto“ (я чоловік і ніщо людського не уважаю для себе чужим). На думку прелеґента різниця між мистцями і немистцями тільки квантитативна (скількостева). а не кваліятивна (якостева); бо і найзвичайніший чоловік має в життю хвилі якогось захоплення й одушевлення. А вже що найменше кождий чоловік має право жадати від мистців, щоби пояснили значіння своїх продукцій, особливо коли вони самі вимагають від людей захоплення і похвал для своїх творів, ба також і матеріяльного підпертя підчас деяких мистецьких вистав і пописів. Так нпр. прелеґент радби знати, що саме чи кого саме має представляти образ маляра Володимира Гаврилюка, підписаний: „Композиція — Портрет”, в „Карбах“, Львів, 1933, стр. 10. (Показує той „образ“, на салі веселість).

Підготовивши собі в той спосіб, так сказатиб, ґрунт під ногами, прелеґент приступив до докладного розгляду висловів: „клясичний“ і „модерний“. Зміст:

Слово „клясичний“ то латинський прикметник „classicus“ від іменника „classis“, утвореного від дієслова „calare“ (давніше „calere“, грецьке καλεῖν), що означає „кликати“. Від него походить і наш вислів „календар“, тобто спис викликаних або оголошених жрецями святочних днів року, у старих Римлян: Calendae (розуміється dies). Слово „classis“ — ми говоримо „кляса“ — жие буйно ще й до нині у всіх европейських мовах. Воно означає все і всюди якусь „ґрупу” або якийсь „відділ“ одиниць нпр. навіть у математиці. Первісно старі Римляни означували тим словом передовсім відділ покликаних до війська жовнірів, (між і. також до обслуги кораблів, томуто „classis“ називається також фльота тобто ґрупа кораблів), а відтак відділ населення взагалі (пор. поділ Римлян на пять „кляс” відповідно до висоти майна горожан за короля Сервія Туллія в 6 ст. перед Хр.) Колиж в Римі в 2 ст. по Христі повстала публична висша школа (зовсім на подобу нинішної нашої середної), то поодинокі її відділи названо також „клясами”, а письменників, яких твори (як взірці вислову) читано в тих „клясах”, названо власне „клясичними” т. зн. просто „шкільними”, Для Римлян тоді були „клясичними“ грецькі автори (Гомер, Софокль, Плятон). Та згодом стали такими „клясиками” також автори римські (особливо Верґіль, Овід і Горацій), але аж серед нових панів Европи, Германців (в найширшім того слова значінню), аж по упадку західньоримської держави. Колиж тисячу літ пізніше по заняттю Царгороду Турками в р. 1453 по Хр. схоронилася до західної Европи також стара грецька література, а т. зв. ренесанс чи гуманізм впровадив її також до школи (побачивши, що римська література і штука — то тільки слабенький відблиск старшої від неї і вповні оригінальної літератури і штуки старогрецької), — відтоді (тобто від 15 ст. по Хр.) стали загальноевропейськими „клясиками“ і Греки і Римляни. А що до школи належать, а бодай з природи річи повинні належати тільки найліпші річи як взірці для молодіжи, то до тих старих творів грецьких і римських прилипло з часом також поняття „досконалости”, яке від шкільних взірцевих виїмків перейшло відтак вже легко і мовби автоматично також на всю старинну грецьку і римську культурну спадщину, мовляв, „клясичну” par excellence (тобто нібито висшу понад всі інші). Тим способом нині у вислові „клясичний” містяться два поняття: 1) старогрецький і староримський (поганський, передхристіянський) з часу менше-більше від р. 1000 перед Хр. до 500 по Хр.; 2) високовартісний, дорогоцінний, досконалий. Ті два поняття, очевидно, не покриваються, тільки перехрещуються. Бо не все, що старинне грецьке або римське, вже зараз і досконале. Було там також і богато сміття й мірноти, як зрештою у всіх часах і суспільствах, тільки що правда — зуб часу богато з того вже давно знищив і на віки вічні погребав, а переховалося до нас справді майже тільки те, що було там найцінніше. Нині вже кождий нарід називає собі „клясичними” ті свої (особливо мистецькі) твори, які у него найдосконаліші і найцінніші (як от прим. у нас твори Шевченка).

Слово „модерний” — французьке. Воно походить від латинського іменника „modus“, що означає „спосіб” (нпр. ноші). А що спосіб людського життя чомусь безнастанно зміняється, то з того латинського слова „modus“ повстало слово й поняття „моди” (франц. la mode), яка особливо у жіноцтва все хоче бути найновіша. Звідси французький прикметник „moderne“ значить „новий, новітний, нинішний”. Ми говоримо „модний” і „модерний”, але слово „модний” прикладаємо радше до буденних справ (як от: харч, ноша, танець і т. д.), а слово „модерний” до висших, духових творів (як от: світогляд, мистецтво і т. д.). Модернізм, очевидно, такий давний як людство, бо кожде твориво людства (особливож мистецьке) має в собі завсігди побіч елементів традиційних також якісь елементи нові. Тому й не дивота, що, хоч Айсхіль і Еврипід — оба старогрецькі „клясики”, а всеж таки вони спорять зі собою в „Жабах” Аристофана про вартість своїх траґедій. Зрештою читаємо в історії, що в Греції сам Аристофан (450—385 пер. Хр.) — то представник „старої комедії”, а Менандер (342—291 пер. Хр.) — то вже „нова комедія”. Таксамо в Римі нпр. Катулль (87—54 пер. Хр.) належить уже до т. зв. „нових поетів”, тобто до тодішних — так сказатиб — „модерністів”. Розуміється, та „новітність” не рішає ще зовсім про т. зв. „клясичність” у значіню „досконалости”. Бо питання про вартість дотичного творива — зовсім інша справа: вона вирішується не зовнішними критеріями часу, місця і числа, тільки внутрішними критеріями психольоґії творчости.

Потому прелеґент перейшов до розгляду питання, звідки береться нинішна на око здавалобся так дуже оправдана антитеза між „клясицизмом” і „модернізмом”, хоч в суті річи оба ті поняття не противорічать одно другому, тільки перехрещуються зі собою. Бо старий грецький і римський світ (т. зв. „клясичний”) мав свій „модернізм”, а наш теперішний модернізм дав неоден клясичний твір під оглядом ціни і вартости. Прелеґент старався вияснити ту дуже складну справу способом індукційним. Він зацитував насамперед з часу ок. р. 42 пер. Хр. з клясика Горація оду до Таліярха (Carm. I. 9): „Vides ut alta stet nive candidum Soracte[2])“ — у гарній польській парафразі Іди Веневскої (пор. Tygodnik Ilustrowany з р. 1925, ч. 41):

Patrz, Taliarchu, jak Sorakte biała,
Jak ją przywalił śnieg! Zdyszane lasy
Dźwignąć nie mogą okiści, a rzeka
Stanęła lodem.

Więc na kominek rzuć drew, niech się jarzy
Różowy płomień, niech się święci wino
Sabińskie, stare, omszałe, niech ogniem
Krąży nam w żyłach!
A resztę zdaj na bogów!...

Cóż nam o jutro? Dziś masz dzień jak złoto!
Dzisiaj masz młodość, piękność masz i siłę!
Więc kochaj i tańcz i daj swemu sercu
To, co mu miłe!

Dość wcześnie przyjdzie siwizna i starość
I gorżka nuda. Teraz świat się śmieje!
W dzień nęci słońce, w nocy księżyc wabi
W mroczne aleje.

Nie zwłócz ni chwili, skoro miłość czeka!
Bierz ją w ramiona, póki czas, mój drogi!
Bo patrz: Sorakte biała już, a rzeka
Stanęła lodem...

Коло сего поставив знану Шевченкову поезію-думку з р. 1860 „Минули літа молодії...“ Оба поети холостяки, оден і другий в столиці величезної держави — тільки перший (Горацій в Римі), повний життя і сили 25-літний молодець, вели-

[1]) Сей звіт з викладової салі переглянув на нашу просьбу сам прелеґент д-р І. К. так, що його можна уважати вповні автентичним субстратом до дальшої дискусії. — Ред. „Н. Зорі“.

[2]) снігом покрита гора в Етрурії кілька миль просто на північ від Риму.

чає собі і другим своє епікурейське „carpe diem!“ (używaj świata, póki służą lata!); а другий хорий і безнадійний старий (бо вже й вимріяна Ликерія покинула його), 46-літний Шевченко виспівує собі свою безмежну петербурську самоту. Ділить їх обох від себе майже 2000 літ. Перший — то клясик, а другий — кажуть — романтик. Та що те все має до річи? Головне тут се, що читач чи слухач чує при собі велику силу духа, здібність одного і другого!.

Звідкиж та сила? Шевченко пояснює:

Ну щоб, здавалося, слова?
А серце бється, ожива,
Як їх почує. Знать от Бога
І голос той і ті слова
Ідуть між люди... (Кос Арал, 1848).

Та які ріжні можуть бути під тим оглядом слова, показує прелеґент наглядно на однім „модернім“ українськім переспіві прегарної пісоньки Ґетого з р. 1783 п. з. „Wanderers Nachtlied“ Ось вона:

In allen Gipfeln ist Ruh‘,
In allen Wipfeln spürest du
Kaum einen Hauch.
Die Vöglein schlafen im Walde.
Warte nur, balde
Ruhest du auch.

А ось її найновіший український переспів якогось Т. С. у „Дзвонах“ з р. 1933 (Кн. 11—12 стр. 502) п. з. „Пісня мандрівника ніччю“:

Ген по горах миттю
Лиш цить;
У верховіттю
Десь тремтить
Леготу дрож.
Замовкла пташина в лузі.
Постривай! В тузі
Ляжеш також.

Тут відразу так і чуеш в глибині свого серця, що слова Ґетого віковічні, а поданий отсе їх переспів — тільки викривлена калічка-одноднівка.

В тім звязку прелеґент пригадує слова фарисея Гамаліїла на зборах жидівської старшини в Єрусалимі підчас нарад над тим, яке їм становище заняти супроти молоденького християнства (Діянія апост. 5, 38-39), але подає їх по німецьки так, як вони виписані на памятнику Лютра в Вітенберзі з р. 1821:

Ist‘s Gottes Werk, so wird‘s bestehn;
Ist‘s Menschenwerk, wird‘s untergehn.

Отже про вартість мистецьких творів рішає остаточно історія. Так думав і Ґете. В тім дусі — але, що правда, дуже парадоксально — висловився недавно також наш критик д-р М. Рудницький, а то в афоризмах п. з. „З думок про мистецтво“ (Мистецтво з р. 1933 стр. 106): 1) Віра у нестримний поступ зродила окремий талант: „творити без таланту“ — 2) „Мистці суперечаться (очевидно польонізм „sprzeczają się“ замісць укр. „спорять“) за принципи мистецтва не аргументами, а творами“.

Прелеґент ілюструе те явище цитатами зі всесвітної мистецької творчости (м. і. з Гомера і Бетовена), відчитуе як модерний (бо з р. 1933), але щодо вартости клясичний зразок також поезійку Богдана Кравцева „Як гасне день“ (Сонети і строфи, стр. 31), вкінці відчитуе (серед загальної веселости) один уступ з виводів Святослава Гординського п. з. „Про себе і нову поезію“ (Діло з 29. І. с. р. ч. 24.). При тім зазначуе з притиском, що ніяк не може згодитися на становище С. Г., хоч його й виавансував уже в „Ділі“ критик М. Рудницький аж на педестал „Ecce poëta!“ за конкурсову збірку поезій п. з. „Барви і лінії“ (Львів, 1933). Бо якуж вартість для мистецтва можуть мати от хочби й отсі — нібито дуже високі — премодерні інструкції маляра і поета (вже так собі відразу за одним махом!), С. Гординського:

„Бо сучасні проблеми творчости, то передовсім конструкція, отже метода не найлекшого, а найтяжшого опору (?). Конструкція — ось і метода творчости. У малярстві — конструкція барвних площ; у різьбі й архітектурі — мас; у поезії — конструкція слова, будова гарних речень, гарних образів... Нам не треба гарних почувань, писав колись Ремі де Ґурмон, нам треба гарних віршів... Давайте гарні вірші! Конструкція вимагає льогіки... Сучасний поет не потребує запускатись у давне Семенкове белкотіння в роді „у бир щух“, коли він має масу нових, найдивніших слів із усіх ділянок нової техніки, хемії, біольогії. Назви ґазів, як діехльордіетильсульфід, дифенілянохльорарсен[1]) і т. п. звучать самі як футуристична поезія, лиш що за ними криється зміст (На жаль С. Г. не подав читачам „Діла“ того змісту. Ред.) Звичайно, тих слів у словнику Грінченка нема, але це ще не значить, що їх уживати не можна. Вони відкривають головно в ділянці рим небувалі можливости...“

Словом: Хочеш, брате, стати поетом? Ну, то повиписуй собі із словарів чи енцикльопедій поодинокі слова (очевидно, можливо якнайбільш екзотичні, щоби звичайним людям імпонували), поскладай їх собі відтак у рядки так, щоби творили якісь рими й ритми — от і все! Почуваннями і думками не потребуеш притім уже так дуже журитися, бо се відраджуе тобі, бачиш, „Хранцуз“ Ремі де Ґурмон. А яких чарів і чудес доказуе з покликом на оту „Хранцію“ солдат Скорик на старенькій нашій землячці з під Харкова, Одарці, сеж ми бачили вже нераз навіть на сцені в „Сватанню на Гончарівці“ нашогож таки Квітки—Основяненка. Той мудрий Скорик поучуе там також і свого простодушного товариша, Тимоша, авторитативно й самопевно ось як: „Тиж, товаришу, как у походах не бувал, света (світа) не відал і нічаво не знаеш, так у речах не суйся за умілими, а ожидай команди, да тольки подтакуй. Вот і увесь пароль!“ (Справді, майже точнісінько таксамо, як от тепер робить з нами тут „умілий“ наш проводир д-р Донцов. Щож дивного, що й молодший від него С. Гординський вже також собі так з нами починае. Не даром Німці кажуть: „Wie die Alten sungen, so zwitschern die Jungen“...).

Прелеґент не може ніяк приняти таких рад. А чому саме, то найкрасше зможе вияснити всебічна дискусія, яка й повинна колись десь відбутися над усіми тими дуже важними проблемами людського життя.

[1]) Точнісінький передрук із статті С. Г. в „Ділі“.

Еттінґера BALSAM на відтиски
усуває радикально без болю вперті нагнітки і згрубілі наскірки.
Склад і виріб
Аптика М. ЕТТІНҐЕРА
ЛЬВІВ, ПЛ. ҐОЛУХОВСЬКИХ

першій мірі для монахів, але й немонахи певно богато з неї скористають, а священикам може вона послужити добрим і богатим матеріялом до травневих проповідей. *І. Н.*

Денис Лукіянович. За нову школу. Львів, 1932. Формат вел. 8⁰ ст. 16. Накладом автора. В сій брошурі автор представив коротко і побіжно ріжниці між старою „традиційною“ школою а новою „школою праці“. При тім дав схематичний перегляд ріжних експерементальних нових шкіл і їх оцінку. Тема, яку порушуе, занадто широка і занадто мало відома нашому ширшому загалові, щоб можна її належно опрацювати на 16 сторінках. Тому автор, як бувший директор нашої середної школи, отже людина компетентна, зробивби велику прислугу нашому шкільництву, колиб її опрацював ширше й основніше. Та вже з тої брошурки видно, які великі й цікаві зусилля йдуть у світі в пошукуванні за новою, творчою школою, а як мало в нас у тій ділянці робиться. В нас у тій преважній ділянці все ще йде переважно по старому шабльону, хоч маемо своє „мін-во освіти“ — „Рідну Школу“. Коли й що робиться, то лиш під натиском згори. Про поважну теоретичну й експериментальну працю над приміненням чужих виглядів і над розробленням нашої національної педаґоґії — не чути. *М. П.*

Нові видання

Добрий Пастир, присвячений душпастирським і церковним справам. Рік IV. 1934. ч. 1. Станиславів, вул. Липова 11. Ст. 80. Ціна 2·50 зл. — Зміст: В. Д. Сучасний стан російського православя * * * Нагірна проповідь Ісуса Христа після Евангелія Луки (VI, 20—49). о. Ст. Ядловський: Нарід і держава в світлі католицької соціольоґії. о. Т. Галущинський ЧСВВ. Найдення найстарших грецьких рукописів св. Письма. — На вибрані теми: О. Б. Сакральний характер проповіди. о. К. Г. На новий шлях навчання релігії в школі. О. Дуб ЧСВВ. Слово Боже в устах проповідника. — Душпастирські питання й випадки. Церковний огляд. З нашого церковного й релігійного життя. Вісти з катол. світа. Нові книжки й видання. — Зміст 1 ч. сего квартальника с. р. дуже дібраний, цікавий і хосенний. Особливо слід звернути увагу Всч. Духовенства на старанно оброблену статтю О. Дуба ЧСВВ в справі проповідництва. Се праця повна дуже добрих практичних вказівок для проповідників і промовців взагалі. — Для лучшого темпа в появі сего знаменитого квартальника булоби добре, видати нпр. два числа разом, в однім сшитку, щоб опісля кожде дальше число виходило вже на початку кварталу, а не при кінці. А. Ч.

„Розважання про Пресвяту Богородицю“ на місяць травень. Уложив Василіянин Стефан. Видавництво Чина св. Василія В. в Жовкві 1934. стр. 132. — Автор поставив собі за ціль бодай частинно виповнити одну прогалину в нашій аскетичній літературі, себто зарадити недостачі розважань про Пресв. Богородицю. Сього рода розважань справді треба було. Тому з приемністю беремо їх до рук. Читаемо і любуемося. Глибина думки, доґматична стисліть, переконуючі докази, теплі почування, — все те мимохіть скріпляе почитання і любов до Пречистої. Майже кожде розважання містить в собі богато скондензованого матеріялу, так що кожде слово маe своe глибоке значіння. Вкінці чиста мова, чепурна окладинка і гарні ілюстрації завершують вартість сеї книжочки. Вона призначена в

НОВИНКИ

Академія всіх шкільних Марійських Дружин жіночих і мужеських м. Львова відбудеться дня 6 травня с. р. о год. 7 веч. в авлі Академічної ґімназії, вул. Сапіги 14. Протекторат над Академією обняв Ексц. Митрополит Андрей. Крім хорів Марійських Дружин буде гостинний виступ 11 літного пяніста Северина Сапруна з Дрогобича. Вступ за запрошеннями. Добровільні датки на ціли Марійських Дружин.

Вмуровання пропамятних таблиць з приводу першої річниці свята УМХ не відбудеться 6 с. м., бо консерваторський уряд у Львові робить труднощі в справі висилки тих таблиць на місця. Ся справа буде полагоджена в найблизшім часі.

Шкільний рік кінчиться 15 червня. Вступні іспити триватимуть від 15 до 22 червня.

Століття „Зорі“ М. Шашкевича. Дня 4 травня с. р. минуло сто літ від часу видання Шашкевичівської „Зорі“. Того дня Шашкевич віддав до цензури альманах „Зоря“, першу веснівку нової української літератури в Галичині.

Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові устроює з приводу 120-ліття уродин патрона Товариства, Тараса Шевченка, святочні сходини, що відбудуться 6 травня 1934 р. о год. 11. в салі Музею Товариства (вул. Чарнецького 24/I). Вступ вільний для членів Товариства і впроваджених ними гостей. Окремих запрошень не висилається.

Святочне відкриття Вистави Української Фотоґрафіки відбудеться в неділю 6 травня с. р. в годині 12·30 в салях Національного Музею при вул. Мохнацького 42. У виставі беруть участь 52 українські автори-аматори, котрі в 216 картинах дають преріжні зразки українського фотомистецтва. Поінформовані впевняють, що сьогорічна мистецька Вистава УФОТО далеко перерастае попередні під оглядом високого мистецького рівня. Молоді українські світливці у своїй творчости доходять до щоразто кращих успіхів. Хто піде оглянути Виставу, переконаеться про те наглядно. Вступ 49 ґрошів.

Посуха в Галичині. З ріжних сторін краю пишуть нам, що внаслідок літної спеки збіжжа росте слабо. Ярина без дощу майже не сходить. Озимина дуже рідка, не розкорінюється. Хлібороби занепокоєні посухою, бо заповідається неврожай.

На Практичних Курсах „Сільського Господаря“ в Янчині починається 16 с. м. другий з черги курс, а саме курс практичного пасічництва і шовківництва. Курс буде тревати 6 тижнів. В програмі навчання узгляднена також орґанізація збуту пасічничих і шовківничих продуктів. Зголошення на курс слати на адресу: Практичні Курси „Сільського Господаря“ в Янчині, почта в місці.

В Станиславові повстав кружок Т-ва Прихильників Освіти. Головою його вибраний адвокат д-р Юліян Чайківський.

В Стрию інж. Евстахій Микитка відкрив перше українське концесіоноване підприємство елєктричних інсталяцій при вул. Колійній 36.

Перший день травня, робітниче свято, пройшов у Львові і в цілій Польщі спокійніше ніж попередних років. Всюди запримічено зменшену участь маніфестуючих. У Львові серед маніфестантів і тих, що мали червоні відзнаки видно було головно семітські обличча. Тут і там були сутички поліції з комуністами, одначе назагал комуністи виявили дуже слабу активність в сім дні. Коли під великим театром після промови на закінчення маніфестації заспівали „Червони штандар“, один наш робітник сказав: „Ліпше нехай заспівають „Христос Воскрес“!“

Маґазин постелі Р. Джала. Львів, Хорущина 5, поручає: Ковдри, матераци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зл. 58-16—25

Бомба вибухла в друкарні п. Ю. Яськова у Львові при вул. Хорущини о год. 1 в пол. Вона знищила уладження канцелярії та всі вікна. На щастя в канцелярії тоді нікого не було. До друкарні прийшла жінка, заплатила передплату за „Працю“ і просила переховати клуночок, котрий вибух. В друкарні п. Яськова печатали: „Громадський Голос“, „Праця“ і „Нове Село“.

Знижка цла на овочі. В найблизшім часі мають обнизити цло на овочі. 1 помаранча буде коштувати 20 ґр., 1 банан 8 ґр., 1 кґ. американських яблок 1·20 зл. Нарешті!

Проф. ґеоґрафії у львівськім університеті Евгена Ромера вибрало почесним членом большевицьке ґеоґр. Т-во в Ленінграді. А наш проф. ґеоґрафії Степан Рудницький, котрий повірив большевикам і поїхав до них, тягає десь тепер смереки на Соловках...

У Всеукраїнській Академії Наук відбудуться „вибори“ нових академиків і членів кореспондентів. Президент Академії Богомолець візвав „широкі кола радянської громадскості“ до активної участи в обмірковуванні та висуненні кандидатів на дійсних членів.

Членом Найвищого суду на Вел. Україні іменувала большевицька влада „чистокровного Українця“ Григорія Абрамовича Железиногорського...

В Чернівцях має виходити від 1 червня с. р. тижневик в німецькій мові „Ukrainische Illustrierte Rundchau“.

Діточа оселя для дівчат від 7—14 літ на Остодорі біля Підлютого. Час тревання від 17. VII. — 14. VIII. Оплата 45 зол., розложена на три рати по 15 зл. Першу рату треба зложити при зголошуванню т. зн. до 1. VI., другу до 10. VI., решту до 10. VII. Зголошення й інформ.: Марія Коржинська, Українська Книгарня, Львів, Рутовського 22. 1682—1—3.

Сніг упав в Альпах і покрив деякі околиці верствою на 20 цм. А в нас спека доходить до 36° Ц.

Стоматольоґ-дентист д-р Богдан Недільський переніс своє дентистичне заведення в Станиславові до нового льокалю при вул. Карпінського ч. 16. 105—1—1

Радіо для аматорів поважної музики. Польське Радіо розпочинає в найблищому часі цикль творів, які належать до найцінніших скарбів музичного репертуару. Се будуть „Бранденбурзькі концерти“ Йогана Себастіяна Баха, написані в 1721 р. для бранденбурзького марґрафа. Під формальним оглядом вони представляють тип „концерто ґроссо“, який — поруч з іншими специфічними рисами — протиставить собі дві звукові ґрупи: велику орхестру і ривалізуючу з нею малу орхестру, що складається з кількох сольових ріжноманітно дібраних інструментів. Се правдивий „концерт“, бо ця назва дослівно означає ривалізацію, боротьбу двох ріжних звукових ґруп. Бах се один з останніх представників тої музичної форми, але в той час найвищий щабель ніколи перед тим і по тім не осягнений. Бранденбурзькі концерти належать тепер до найгарніших творів музичної літератури. Радіослухачі будуть мати нагоду почути ті концерти у виконанні найліпших орхестр.

Канадійська провінція Манітоба оповістила закон, на підставі котрого не тільки прокуратор, але кождий чоловік має право скаржити до суду за оповіщення статті проти раси або релиґії, до котрої належить чоловік, що чується тою статтею обиджений. Той закон, перший в своїм роді, ухвалено на предложення жидівського посла Маркуса Гаймана (ЖАТ).

Гумор. Якось щораз менше чути про рабунки. — Так, але не тому, що менше бандитів, тільки тих, котрим ще можна щось забрати.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

† **о. Евген Мальчинський ЧСВВ** помер дня 1 травня 1934 р., в монастирі ОО. Василіян у Краснопущі. Покійний уродився 4 червня 1871 в Холмщині. В часі свого душпастирювання сповняв чинности адміністратора парохій в монастирях в Жовкві, Кристинополі, в Лаврові і в останнім часі в Краснопущі. Був лагідної і милої вдачі і взірцевий священик-монах. В.Й.П.

Листування Редакції

ВП. Василь Гліб у Фрибурґу (Швайцарія). Переклад цікавих думок Соловйова про жінку одержали. Піде. Дуже дякуємо. Про „Енцикльопедію“ перекажемо проф. Раковському. Мабуть адреса була кепська.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

МЕБЛЕВЕ ОБИТТЯ, брокати, портієри, котари і фільци до підліг, таблатки й коронки поручає по фабричних цінах **ВАНК,** Марійська площа 6.

КІНА

АДРІЯ: Самітний орел.
АТЛЯНТІК: Останній Отаман Анненков.
КАСІНО: Королева Христина (Ґрета Ґарбо).
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Чібі та ревія.
МІРАЖ: Ясноволоса мрія.
МУЗА: Сховайте ваші смутки (Льорель і Гарді).
ПАЛЯС: Переслідувані люди.
СТИЛЕВЕ: Міс Фльора (Анна Ондра) і ревія.
УТІХА: Боксер і дама та ревія.

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ
Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольог. клінік
в Берліні, Відні й Празі
 орд. від год. 9—1, 3—7.
Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.
другий вхід з улиці Собєського ч. 2.
Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

СЛУХАЙТЕ РОДИЧІ! РАДІЙТЕ ДІТИ!
Вже вийшла І. частина оповідань з історії України пера Антона Лотоцького п. з.
„Було колись на Україні“
Вінєту й ілюстрації зладив арт. мал. П. Андрусів.
Перша частина обіймає найдавніші часи історії України. Оповідання написані дуже легко та гарно. Книжечка призначена для дітей і молоді, але з приємністю і пожитком прочитає її старший.
Ціна за примірник 70 сот., з портом 85 сот. Десять примірників з портом коштує тільки 6·50 зл.
Замовляти з одночасною висилкою грошей на грошевих переказах по адресі: **„Наш Приятель“, Львів, ул. Сикстуська 39а.,** або краще почтовими складанками число конта 504.104. 107-1—5

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ
ФАБРИКА КАВЧУКОВИХ СТАМПІЛЬ І ВІДЛИВАРНЯ ТАБЛИЦЬ
МАКС ҐЛЯЗЕРМАН
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 19. Тел. 15-03
Філія Сикстуська ч. 1.

Лікар-Дентист
М. Юнґфер Бергерова
(давніше Порадня Дентистична)
ЛЬВІВ, ВУЛ. ҐАЛИЦЬКА Ч. 20/I.
94 ЦІНИ НИЗЬКІ. 7—8

ПАСТА ОДИНОКА СВОЄРІДНА НАЙЛІПША
до взуття
ЕЛЄҐАНТ
Консервує шкіру
ЖАДАЙТЕ тільки сеї пасти
Адреса: Львів, Кордецького 1.
18—х Телєфон 60-04

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ **ЯКОВА НАССА**
Львів, вул. Сикстуська 17. Телєфон 65-73
приймає від 9—1 і 3—6
Пльомби, корони, містки, штучні зуби з кавчуку, золота, плятини, білого золота, регуляція криворостучих зубів. 1—4
106

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Ґрафія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 10 травня 1934. Ч. 33 (731).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Ц. Краків 405.867

ЗАКАРПАТТЯ ДІСТАНЕ АВТОНОМІЮ

Підчас побуту на Закарпатті міністр загран. справ Чехословаччини Бенеш виголосив велику промову в котрій переповівши історичний розвиток Закарпатської України м. і. сказав: Чехословаччина ніколи не зречеться Закарпаття („Прагер Прессе" подаючи зміст сеї промови вживає терміну „Karpathorussland") і буде боронити її приналежности до ЧСР до останньої кроплі крови. Правительство Чехословаччини не забуло про свій обовязок дати тому краеви автономію та здійснить його чесно і послідовно так, як до сего зобовязалося. Автономія Закарпаття забезпечена конституцією ЧСР. Одначе вперед треба було сей край приготовити політично, культурно й економічно до введення автономного ладу. Скорше чи пізніше введення автономії залежить не лише від правительства, але також від самого Закарпаття, від того як і коли три орієнтації населення українська, великоруська і місцева найдуть спільну мову в справах для них спільних. Хвиля введення автономії зближається постійно. Комітет міністрів робить уже конкретні приготування до введення автономії.— Коли саме буде введена автономія, не сказав.

ХОЧЕТЕ МАТИ ПЕВНІСТЬ

що Ваш гірко запрацьований гріш не пропаде, а приноситиме добрі відсотки? Якщо так, то складайте свої ощадности в Кооперативному Банку

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Свячене в СС. Василіянок

У Львові при вул. Потоцького 95.

Комітет будови церкви СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького 95 уладив мин. неділі традиційне свячене при участи до 100 громадян тої дільниці, запрошених громадян інших дільниць Львова і представників преси. Перед спільним свяченим учениці семинарії СС. Василіянок вивели гагілки в монастирськім саді під проводом проф. М. Ганицької. Відтак присутні перейшли до обширної салі, де вислухали кількох продукцій хору учениць під проводом проф. К. Гладилович. Особливо гарно випала точка „Ангел вопіяше". Посвячення яйця довершив о. пралат Куницький. Опісля присутні засіли до заставлених столів. Відтак були промови. Перший говорив о. пралат Куницький підчеркуючи необхідність будови церкви в тій частині Львова. Відтак промовляли голова комітету о. Ю. Дзерович, о. д-р Застирець, д-р М. Волошин і д-р Боцюрків від Нар. Орґанізації Українців м. Львова. Голова комітету о. Дзерович повідомив присутних, що плян церкви від кількох місяців чекає в магістраті на затвердження, що вже звезено пісок і частину цегли та загашено вапно. Місце на церкву вже також витичене. Все те присутні могли оглянути. Комітет сподіється, що на другий рік вже буде вибудована галя під церквою, призначена на театральні вистави, відчити і т. п. Посвячення площі й угольного каменя відбудеться вже за кілька тижнів, як магістрат затвердить пляни. На свячене наспів також привіт Голов. Виділу Союзу Українок, в котрім підчеркнено вагу нової церкви для поглиблення релігійних почувань громадян сеї дільниці та як заборола проти винародовлення. Присутні розходилися в піднесенім настрою. Богато з них спішилося на святочну академію в першу річницю „Свята УМХ", котра відбувалася дві години пізніше в акад. ґімназії при вул. Л. Сапіги.

Засідання комітету міжнар. масонерії

Римська „Ля Трібуна" принесла звіт з засідання викон. комітету міжнародної масонерії, котре відбулося в Брукселі. Дискутували над меморялом Великого Італійського Сходу, котрий перебуває на еміґрації в Лондоні, бо в Італії масонам не вільно явно виступати. По дискусії вирішено, що масонерії, розвязаній в якійсь країні, не вільно на еміґрації признати права звязку з масонерією інших країв. „Трібуна" називає між представниками масонерії б. польського міністра Ґлівіца як представника В. Польської Льожі, Карпентера як представника Бельґії, Бонцалеса як представника Еспанії й ін. Причини того рішення не оповіщено.

Як зброїться Японія

Японія зброїться так, як іще досі ніколи не зброїлася. Те зброєння відбувається в двох напрямах: моральнім і матеріяльнім. Під оглядом моральним японські пресові орґани і найвизначніші ґенерали ширять в масах таку пропаґанду: „Уважаємо Манджурію, Монґолію й Сибір за простори, освячені кровю наших предків — і на тих просторах поле нашого будучого ділання" (ґенерал Аракі); „Потребуємо армії героїв, в котрій кождий жовнір мігби опертися 10 ворогам" (ґен. Сато). Про матеріяльні зброєння Японії свідчать отсі цифри: В р. 1930 буджет японського міністерства війни виказував суму 443.000 золотих єн, в р. 1931 понад 660 тис., в р. 1933 понад 800.000, а сего року майже міліон золотих єн. Річ ясна, що всі ті зусилля мають велику ціль і що перші бої Японців відбудуться правдоподібно з совітами, чого з тугою очікують міліони гноблених „горожан" СССР.

Пригоди австралійської змиї в Лондоні

Змия заалярмувала два міністерства, пожарну сторожу, магістрат і поліцію.

На лондонській торговиці Coventgarden повстала паніка. Велика змия виповзла зі скрині з австралійськими овочами і найспокійніше в світі спрямувала свої „кроки" на вулицю. Комісар торговиці телефонує до комісаріяту дільниці Вестмінстер і повідомляє про незвичайну подію. Радник магістрату, що переїздив автом, ствердив наочно приявність змиї на вулиці і зателефонував до міністерства публичних робіт. Тимчасом змия повзла просто перед себе і задержалася якраз перед дверми бюра реестрації чужинців... А радник магістрату висів при телефоні: мін-во публ. робіт узнало себе некомпетентним і відіслало його до мін-ва гігієни, а воно поручило звернутися до пожарної сторожі. На вулиці запанувала паніка: жінки і діти пищали, прохожі втікали на всі сторони, а змия чекала собі спокійно під дверми бюра реестрації чужинців. Вкінці один „відважний" поліціянт, високий на 2 м., підійшов до змиї, підніс ґумову палицю і крикнув: „Розійтись!" Одначе австралійська змия мабуть не зрозуміла лондонського діялекту і — не рушилася. Тоді поліціянт пальнув її палицею по голові та зімлілу заніс до бюра реестрації чужинців. Коли надїхала пожарна сторожа пару мінут пізніше, вже не було нікого на площі.

Націоналізм і католицизм

Передумови й можливість співпраці*).

Автор статтей в „Новім Часі" п. з. „В тіни хреста і меча" твердить категорично, що „проти націоналізму католицизм нині не пройде"; і ставить питання: „Чи справді мусить наш католицизм йти проти нього? Чи справді неможливо відмінити заіснуваший нині стан розгаряючої (!) оце (!) нової боротьби поміж тими двома чинниками?... Чи не є розумна координація сил поміж (!) ними можлива?" На поставлені так питання відповідає: „Твердимо, що так. Це зіграння сил поміж ними є не тільки можливе, але й пекуче, потрібне". („Н. Час" 1933 ч. 83).

Колиж ходить про можливість тої співпраці та координації сил, автор з „Н. Часу" ставить загальну норму дуже неясно. Він так пише:

„Українство стоїть поміж двома системами відношення віри до політики: поміж візантинізмом і католицизмом. Невиключене, що при отих переломових історичних завузлиннях, як їх оце приносить сучасність, на ролю теперішних українських поколінь випаде винести вибір і рішення поміж тими двома однаково можливими на нашім ґрунті формами реліґійно духової національної орґанізації." („Нов. Час" 1933, ч. 83).

Саме тут у тій основі можливости співпраці автор висказує поняття, для яких не дає близшого определення. І так тяжко додуматися, що треба розуміти під „двома системами відношення віри до політики", які він опісля кваліфікує як „візантинізм і католицизм". З того, що дальше пише, можнаб заключати, що під „візантинізмом" розуміє він тут православну нездинену церкву в протиставленню до католицької. І хоч твердить, що „ідея візантинізму то на перший погляд ця наша східна форма реліґійної орґанізації українства повиннаб бути до націоналізму внутрішно ще найблизша"; помимо того глибші ідеольоґічні міркування виказують, що „український націоналізм не є і не може бути в справах відношення віри до національної політики візантинізмом." Головна причина в тім, що „не хоче безоглядно підпорядкувати церкву нації, не хоче її безоглядно впрягати в шори світської політики". Та рівночасно застерігається перед „інтеґральним католицизмом", в якого натурі „лежить безкомпромісовість і виключність". Так бажає щось посереднього. Вимагає, щоб католицизм уступив зі своєї безкомпромісовости й достосувався до „змагань українського націоналізму". Притім подає цілу низку спільних площин між українським націоналізмом і католицизмом.

Перша площина такої стичности „полягає на тому, що український націоналізм в основу своєї культурної політики кладе категоричні вимоги виховання української нації на засадах християнської віри й моралі". З того випливає друга площина, а се спільна боротьба проти боль-

*) Гл. „Н. Зорю" чч. 38, 40, 45, 47, 52, 64, 65, 68, 69, 72, 73, 76, 79, 92 і 93 з 1933 р. і чч. 12, 14 і 24 з 1934 р.

шевизму. Трета „підставова площина стичности обох тих сил — отже католицизму й українського націоналізму — полягає на спільному поборюванню духового візантійства“... Та тут автор се „духове візантійство“ пояснює своїми питомими категоріями. Він каже, що коли католицизм під духовим візантійством розуміє „категорію стисло релігійну, отже православіє, то націоналізм розуміє справу ширше“. Націоналізм не хоче боротися з православієм. Йому йде про що інше.

„Культурним ідеалом українського націоналізму — пише автор з „Н. Часу“ — є виховання духово свобідного, автономного, вільного, внутрішно самовідповідального, вирівнаного та душевно самоздисциплінованого типу Українця... Той духовий тип чоловіка витворила також при сильнім співділанні церкви — культура заходу... Західний автономний, нескований з державою тип християнина є ось так ідеалом українського націоналізму“. („Нов. Час“ 1933, ч. 85).

Остання, четверта площина позитивної стичности українського націоналізму з католицизмом се стремління, щоб весь український нарід не лиш політично становив одноцільність, але також під оглядом церковно-релігійним. Ту церковно-релігійну едність бачить автор з „Н. Часу“, впрочім правильно, шляхом св. Унії в гр. катол. Церкві, як се маємо в Галичині.

Та остання часть ще найсимпатичніша. Тут видно добру волю і бажання політичні й національні ідеї та стремління узгіднити з засадами католицької релігії та Церкви. Та автор з „Н. Часу“ побіч хаосу, який панує в його ідеольогії, не добачує повно нельогічностей і противенств у своїй арґументації.

І так, хто кладе в основу, як каже автор, „своєї культурної політики“ категоричні вимоги виховання української нації на засадах християнської віри й моралі, той не може й не повинен у своїй ідеольогії, у своїй тактиці та засобах класти такі прінціпи, які стоять в очевиднім противенстві до засад християнської віри й етики. Хто хоче виховувати націю на католицьких засадах, бо лиш так можна розуміти правильно і правдиво християнські засади віри й моралі, той чейже не може „в підставу своїх змагать класти прінцип крови і раси“; не може бурити й підкопувати всякий авторитет, передовсім не може нарушувати авторитет Церкви; той не може й не повинен в тактиці примінювати засоби й середники, які очевидно ломлять Божі й природні закони й тим самим спричинюють занепад християнської моралі в публичному житті.

Дальше розважуючи можливість співпраці з католицькою Церквою, вправді великодушно заявляє, що український націоналізм „не хоче безоглядно (наше підчеркнення) підпорядковувати церкву нації, не хоче її безоглядно (також наше підчеркнення) впрягати в шори світської політики“, всеж таки з тих слів виходить, що хотяй не безоглядно, то під деякими оглядами хоче підпорядковувати Церкву нації та впрягати її в шори світської політики. А се знов противне засадам християнської віри й моралі. Церква у своїм діланню, у своїй цілі та засобах цілковито суверенна й від нікого на землі незалежна. Вона в своїй істоті понаднаціональна і понаддержавна, її цілі й засоби вищі понад усе земське й дочасне. А коли автор з „Н. Часу“ хоче точніше знати, як далеко католицька Церква може піти на зустріч світській державі в мирній та благодатній співпраці, нехай перестудіює кілька новіших конкордатів, заключених між Апостольською Столицею і нинішними державами. Там основно переконається, якої свободи й незалежности вимагає Церква в співпраці з державою: та що вона ніколи і в нічім не нарушує повної суверенности держави, ні її авторитету, а навпаки піддержує та надає їй вищу духову вартість.

— о —

На закінчення обговорюваних тут і в попередних статтях питань додамо ще се: Ціла ся ідеольогія націоналізму, як вона представляється в девятьох статтях п. з. „В тіни хреста — і меча“, се правдива мішанина понять, противенств, нераз аж до абсурду доведених, правдивих і неправдивих заключень пустої фразеольогії й неможливої арґументації, фальшивих та слушних цитатів; словом, мішанина правди і ложі, добра і зла. І саме тим та ідеольогія шкідлива й небезпечна для пересічних читачів, головно для молоді. Безлична лож ніколи не є така шкідлива, як неправда під позорами правди; подібно як явний атеїзм і просте безбожництво ніколи не зруйнує віри й релігії в людських душах так як сектанство й єресь. Саме такий націоналізм, який категорично твердить, що вимагає виховання української нації на засадах християнської віри й моралі, а в своїй ідеольогії ті засади ломить, — належить до найнебезпечнішого модерного сектанства. Тому католицька Церква вже два рази забирала авторитативно голос і осудила сей расовий та поганський націоналізм: перший раз опрокинула й осудила націоналістичну ідеольогію в „Аксіон Франсез“, а ось недавно ідеольогію німецького расизму Розенберґа. І великий апостол народів каже, що „Божий гнів обявляється з неба на всяку безбожність і несправедливість тих людей, що Божу правду держать в неправді“ (Рим. I, 18).

Характеристичне також для цілої сеї націоналістичної ідеольогії закінчення, якого автор ужив для узасаднення символічного наголовку своїх статтей: „В тіни хреста — і меча“. Наводить він подію з життя Папи Юлія II.: „Коли Папу Юлія II., пише автор з „Н. Часу“, що залюбки носив при боці меч, раз спитали, чому радше не носить при собі хреста, великий папа витягнув у відповідь меч і схопивши його рукою за лезо, витягнув без слова в сторону свого співбесідника. Блискучий меч з його дужою рукоятною поперечкою мав досконалу форму хреста“. Чи се історична подія чи лиш леґенда, не знаємо, та на се так скажемо: Папа взяв рукою за лезо й показав хрест; а ви, панове націоналісти, вхопили рукою за хрест і показуєте меч і бажаєте, щоб той хрест у вашій ідеольогії служив лиш за рукоять меча.

о. Т. Галущинський ЧСВВ.

Чи се по католицьки?

Нас повідомляють з поважного жерела: В селі Кохавина (пов. Жидачів, львів. архиепархія) від кількох літ управляють латинською парохією ОО. Єзуїти. Вони душпастирську діяльність розуміють головно так, що перетягають греко-католиків на римо-катол. обряд. Особливою ревністю в тім напрямі відзначається о. Бури. Подаємо се до відома о. Ґенералові ОО. Єзуїтів, може він зарядить припинення сеї некатолицької роботи підчинених йому монахів. Коли ся акція триватиме дальше, то не останеться нічого іншого як повчити греко-катол. вірних, щоби вони не ходили на відправи там, де управляють „ловлю душ“. Дивує нас лише, що місцевий гр. катол. священик належно сій акції не протиділає.

Не можуть платити податків

бо не жиють.

Суд у Львові одержав зі Скарбової Палати до полагодження оригінальний рекурс проти виміру промислового податку. Спадкоємці Зайденів, б. власників ґуртівні, пишуть м. ін. в тім рекурсі: „Тому що бл. п. Зайдени від двох літ не жиють і на тамтім світі ґуртівні не ведуть, отже не можуть на сім світі платити промисловий податок. По думці закону горожанин, що веде підприємство напр. у Франції, необовязаний платити податку в Польщі. Отже хочби навіть Зайдени вели ґуртівню на тамтім світі, не вільно від них жадати, щоби тут платили податки. Крім сего требаб установити відповідних скарбових урядників, що з ними порозумівалисяб і доручувалиб їм упімнення, щоби вразі проволоки могли перевести в них екзекуцію“... („Nowe Życie“).

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить.

Калєйдоскоп з Лемківщини

Кольонізація Лемків до Большевії.

(Допис).

Події останніх років на Лемківщині пересуваються перед нашими очима неначе в кіні фільм. Зачалося схизмою. Москвофільські аґітатори православія не стидалися найтемнішої демаґоґії, щоб лише Лемка „визволити“ з „уніятського ярма“ і „зпід гордого Риму“, а „навернути“ до „православної віри батьків“.

Майже рівночасно відбуваються на Лемківщині т. зв. „свята русской культури“, на котрих вилито цілі ведра помий не лишень на голови Українців, але й на католицьку Церкву і католицьку Єрархію, вмовляючи рівночасно в Лемка, що православна віра, се віра „русска“, бо така ціла Росія.

Коли по кількох роках москвофільські провідники побачили, що більшість Лемків таки залишилася при гр. кат. Церкві, зачали відворот. Цілу вину за схизму на Лемківщині хочуть тепер скинути на українське гр. кат духовенство і гр. кат. Єрархію, а самі удають „великих католиків“...

Ба що більше! Ті ще недавні вороги „гордого Риму“ — поспішили з заявою вірности до Високопреосвященого Апостольського Нунція Франца Мармаджія, що перебував минулого року на відпочинку в Криниці, просили Його о Апостольське благословеньство і через него старалися за свого „русского“ гр. кат. епископа. Рівночасно видають „славний“ лемківський Буквар, що його шкільні власти з початком цього шкільного року завели у лемківських школах. А потім знову свіжа новина!

Москвофільські діячі створили комітет, що має займатися еміґрацією Лемків до Большевії і зачали на Лемківщині нову „діяльність“. На чолі комітету станув знаний зі своїх подвигів інж. Дуркот, котрий пертрактує з большевицьким урядом за приділ для Лемків на Сибірі окремої кольонії. Рівночасно розіслав по Лемківщині своїх аґентів, котрі списують Лемків, що хотілиби виїхати до Большевії, ну! й очевидно захвалюють „большевицький рай“.

І все те діється в тім часі, коли цілий світ широко розписується про большевицькі „гаразди“ й навіть у Відні створено під проводом Ексц. Кардинала Інніцера міжнародню допомогову акцію голодуючим в Большевії, з котрої цілі, добре загосподаровані кольонії як німецькі, чеські й ін. втікають з життям до інших країв.

Коли додати до цього, що недавно большевики вигнали зі свого раю п. Дуркота шваґра, що мав в Одесі катедру професора і котрий як очевидець тепер в своїх відчитах в страшний спосіб малює тамошні відносини, — то тяжко повірити інж. п. Дуркотові і його комітетові, що вони поважно думають про добробут Лемка!

І так! Маємо завдяки „русским“ на Лемківщині схизму, маємо лемківський буквар, а ще нам бракує комунізму, що ним хочуть „русскі католики“ обдарити бідного Лемка. Отже і се вже є.

Іван Бохонко

Примітка Ред. „Н. Зорі“: Сей цікавий допис блукав почтою досить довго. Та він не стратив на своїй актуальности.

Як „товариші“ підготовляють „мир“

Політичні втікачі соціял-демократи з Німеччини і розбитки з лютневої революції в Австрії формуються тепер у СССР у військові відділи для боротьби з фашизмом. Триста сих соціялістичних бойовиків окремим поїздом відїхало недавно з Ч. С. Р. до Совітів. Тепер збирається до відїзду ще 500 осіб. (Аґорієнт). — Значить тих людей, котрих товариші все лаяли „соціялзрадниками“ і „слугами міжнародного капіталу“, тепер, коли їм се вигідно, орґанізують проти тих держав, котрим рівночасно предкладають договір про ненапад. Та не мине богато часу, як ті соціялістичні втікачі з „буржуазного пекла“ тяжко будуть жалувати, що дісталися до большевицького „раю“. Та буде вже за пізно.

ПОЛЬСЬКО-ФРАНЦУЗЬКІ ВЗАЄМИНИ

Як їх освітлює італійська преса?

(Від нашого заграничного кореспондента).

Поїздка Барту до Варшави не дала тих успіхів, яких сподівалася Франція. Треба надто сказати, що сі офіціяльні відвідини — а се перші відвідини французького міністра по заключенню спільного союза 1921 р. — не мали ні одного позитивного успіху, стисло політичного. Тому офіціяльна паризька преса загально підчеркує лиш моральні вальори, а саме стверджує, що варшавські розмови „утревалили французько-польську приязнь“.

Комунікат, проголошений у Варшаві, більше протоколярний як теплий, зазначує недвозначно бажання Польщі вести закордонну політику незалежно від своєї союзниці. Це ствердив також Барту, коли сказав: „Польща як великодержава має повну свободу вести свою загальну політику після своєї волі”. На тій основі можна зробити висновок, що поїздка Барту до Варшави се очевидна невдача французької політики. Без застережень стверджує се паризький дневник „L'Oeuvre“. Він пише: „Не оманюймо себе! Польська політика на европейськім сході принесе нам ще не оден завід і богато клопотів...“ Подібно й інші французькі дневники подають досить песимістичні оцінки.

Треба памятати, що візита Барту мала далекосяглі політичні цілі. Вперед усунути недовіря й огірчення, які повстали між Францією та Польщею через заключення польсько-німецького договору про ненаступ; знова наблизити Польщу до Совітів, щоб відтак Франція могла котрогось дня в Женеві спертися на тім наближенню в конфлікті з Німеччиною; Франції залежало також на тім, щоб усунути непорозуміння між Варшавою та Прагою, сю нову рису в блоку держав заприязнених з Францією. Про останню справу навіть не говорили, а що дотичить польсько-російського наближення — Барту не міг одержати ніяких поважніших обітниць у Варшаві. Загалом Польща рішена провадити політику незалежно від Парижа лиш з огляду на свої власні й безпосередні інтереси. Се сталося тоді, коли Польща не питаючи Парижа заключила договір про ненапад з Німеччиною, з яким заключений цілий ряд тайних умов, певно далеко важніших, як сам текст договору про ненапад. Тим чином тісний союз Польщі з Францією, що його свого часу схарактеризовано в французькім парляменті словами: „границя Франції над Вислою”, — перейшов до історії. Від того часу політика Польщі розвивається зовсім у відмінним напрямі від французької. У Варшаві прийшли до переконання, що Німеччина тим лекше зречеться ревіндикації країв над Вислою, коли дасться їй вільну руку в напрямі полуднево-східнім, чи то в формі „аншлюсу”, чи з огляду на Україну. Тому польські політичні круги тепер зовсім не мають інтересу опиратися ревізії трактатів, чого постійно домагається Німеччина. Саме на сій основі наступило сильне остудження відносин між Варшавою та Прагою і між Варшавою та Москвою.

З початку у Франції не здавали собі ясно справи з далекосяглости зміни політики в Польщі. Доперва коли Франція 17 квітня б. р. рішила заняти неуступчиве становище проти німецьких зброень, побачила, що вона просто осамотнена. В своїм становищі супроти Німеччини не могла найти опертя ні в Італії ні в Англії, бо обі ті держави хотять конечно довести до спільного порозуміння всіх великих держав Европи в справі розброєння. Так не оставало Франції нічого іншого як притягнути до свого пляну всі заприязнені з нею держави і при найблизшій нагоді опертися також на Росії. Саме се не вдалося, що з огірченням підчеркує неофіціяльна французька преса. Зате офіціяльна преса підносить моральний успіх, прояснення тяжкої атмосфери в французько-польських відносинах. Мовляв, Франція приняла до відома рішення Польщі вести незалежно свою власну закордонну політику; а Польща дала Франції запевнення своєї приязни. Се одинокий моральний успіх політичної подорожі паризького премієра, Барту.

Рим в травні 1934. *Н.*

Кожду революцію, все одно чи вона права чи ліва, характеризує все і всюди „власть улиці“, власть анархічної товпи, власть ріжних неквалїфікованих колєгій, на скору руку зложених апаратів, котрі мають найбільше противорічні цілі. Навіть диктатура вождів революції — сама у власти таких колєгій, вона ними держиться і мусить їм постійно кадити димом умілої демагогії (Ек. Кускова).

Збори „Сільського Господаря“

2) Сен. Павликовський: Податки не знижені, а додатки підвисшено. Село одержало нові тягарі в виді оплат на т. зв. Фонд Праці, на який стягано 5% суми ґльобальної кождого буджету. Ціни монополевих товарів не знижено. Знижка цін горівки нас не вдоволяє, нехай вона буде дорога, натомість ціни сірників і соли держаться. Бо коли виріб 1 коробки сірників коштує 2·8 сот., ми платимо за них в консумції 4 рази дорожче через позичку і відсотки від неї. Подібно мається річ зі сіллю і тютюном, хоча від тютюну можна відзвичаїтися. А вже найбільше видатків звязано з криттям буджетів. Натомість всякі позиції на культурні цілі скрупулятно скреслюють. Страшна аномалія се замикання селянинови доступу до міста, котре він апровізує. Міста здирають з селян ріжні віздові, постоеві і торгові на латання своїх буджетів. Таксамо стягають міста великі оплати за убий, напр. за убий 1 штуки тварини купленої в Барановичах за 60 зол. беруть в Варшаві 132 зол.!

Внаслідок того всего нарід на селі не доїдає, а на Лемківщині, в Чорногорі і на Поліссю маємо голод. На тлі таких відносин мусить працювати „С. Г.”, що дає змогу селянам витягнути з тої землі більше ніж вона дотепер давала. Кінчу й відкриваю Заг. Збори і прошу відчитати протокол з останних Заг. Зборів.

Пан Іван Фур, дир. молочарні з Ременова ставить внесок у справі формальній, щоби протоколу не відчитувати, бо він був печатаний. Всі приявні годяться на це і з черги інж. Храпливий здає звіт з діяльности. Промовець виголошує з памяти дуже річевий і при тім популярно звіт з діяльности „С. Г.” за 1933 рік. Орґанізація оперта виключно на власних силах селянина і на доходах з села. І хоч ситуація була гірша, то орґанізація скріплювалася не лиш через поширення, але й через поглиблення. Село дійшло до зрозуміння, що „С. Г.” мусить істнувати, бо нізвідки не може сподіватися допомоги лиш від орґанізації власних сил. На тлі господарської кризи „С. Г.” мав два завдання: 1) заступати інтереси своїх членів, де лиш було треба і 2) вести фахову аґрономічну роботу. Перше завдання „С. Г.”: Треба було перевести вибори радників на повітах і до Хліборобської Палати, щоби мати своїх представників. Тепер маємо 15 радників звязаних з нашою хліборобською орґанізацією. Лиш до волинської Хліборобської Палати не покликали ні одного представника нашої орґанізації. 16.II. поставили ми Воєвідській Раді цілий ряд постулятів (референував п. Децикевич), які частинно вже сповнено. Програми нашої праці показалися в практиці добрими, вони видержують життевий іспит. Ціла орґанізація має працювати після вказівок централі. На основі нового закону про товариства мусіли ми перевести велику орґанізаційну працю, щоби ввести ті зміни, які вводить сей закон. Всі філії і кружки, що істнували до 1.I б. р. істнують як окремі, натомість ті, котрі основано по 1.I б. р., істнують як відділи нашого Т-ва. Орґанізація мала й великі перепони. (Далі буде).

УКТОДІ

Загальні Збори Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Львові.

3) Дальше говорив п. Мельничук (ревізор РСУК-а): З інвалідського закону не буде користати навіть тих 160 інвалідів, про котрих згадував д-р Деркач. Мені здається, що серед інвалідів будуть такі, які підуть і проситимуть, чи не капне їм щось. Нинішний збір повинен застановитися, як збільшити жертви на інвалідів, щоб заступити їм проблематичну допомогу держави. Коли приймемо ту мниму допомогу, то за два три роки жертви так змаліють, що не будемо в силі давати й теперішних рент. Купно дому інвалідів приспало жертвенність громадянства. Воно думає, що інваліди вже вповні забезпечені. Будуча Головна Рада нехай звернеться до громадянства й до установ, щоби занято тих інвалідів, котрі можуть виконувати якусь працю; — радн. Бережанський: Я не погоджуюся з думкою ред. Паліева. Гадаю, що наші інваліди повинні вносити подання о державні ренти не лише з особистих мотивів, але і громадянських. УКТОДІ повинно оповіщувати викази, хто дістав державні ренти, а хто ні, бо тоді громадянство буде знати, що дальше має складати жертви на інвалідів. Я сам не знав, що так мало інвалідів має право користати з державних рент. Т-во повинно поіменно візвати інвалідів, щоби вносили просьби за державні ренти й опісля оповіщувати, кому відмовлено. Тоді жертви не будуть маліти; — др. Гижа: Становище УКТОДІ в справі державних рент ясне: Воно як т-во харитативне, т-во допомоги інвалідам а не т-во інвалідів — не може забирати голосу в сій справі, не може наказувати або заборонювати інвалідам старатися про державні ренти. В тій справі мусять рішатися самі інваліди. Ставлю внесок Контрольної Комісії в справі уділення абсолюторії Головній Раді. Внесок принято одноголосно; — п. Галібей: Комісія-матка по нараді предкладає на голову Т-ва дра І. Гижу, на членів Ради дра Деркача, ред. Паліева, дра Олексишина, о. Чемеринського, на заступників: дра Навроцького з Перемишля, п. Захарка Федя (інваліда), на членів контрольної комісії: пп. Методія Гебуса, Петра Пасіку, Миколу Кохана, на заступників: пп. Жирака і Гриця Кірата. Внески і запити: Др Гижа: З провінції звернулися до нас з проханням щоби знизити вкладку для селян, робітників і студентів на 25 сот. місячно. Тому Гол. Рада предкладає се як свій внесок. Внесок Заг. Збори приняли одноголосно; — п. Логін: Щоби збільшити число членів Т-ва предкладаю: Треба запрягти до праці всі філії Т-ва. Філії мають орґанізувати гуртки членів у своїм районі. Зорганізувати масові датки від селян: по одному яйцеві в місяць. Постаратися, щоби інвалідів звільнено від обовязку нічних варт і шарварків. Філії повинні здавати кілька разів до року звіт про матеріяльний стан і про свою діяльність. Треба давати освідомлюючі реферати. Молоде покоління треба вчити і виховувати, вказуючи йому, хто такі інваліди УГА і які їх заслуги. Коли громадянство усвідомить собі, положення інвалідів, і які його обовязки супроти них, тоді матеріяльне і моральне положення інвалідів покращає; — др. Гижа: Порядок нарад вичерпаний. Дякую ВП. Паням і Панам за участь і замикаю нинішні Збори. Була год. 8. веч.

Справлення похибок: В першій частині звіту зі зборів УКТОДІ напечатаного в „Новій Зорі“ч. 21 є отсі похибки. В серед. шпальті в 5-ім рядку згори замість „його використовувано на цілі неінвалідські“ має бути „його використовували інваліди, котрі як менше пошкодовані не мусіли там поребувати“; в 41 рядку згори замість: „В 1931 р. — 45.000 зл., має бути „В 1931 р. 121.000 зл., з того край дав 45.000 зл.“; в третій шпальті, в 17 рядку замість: „Дохід нетто з того дому річно виносить округло 12.000 зл.“ має бути „виносив 10.000 зл., з відсотками від капіталів 12.000 зл.“

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

в шпиталі Суспільної Обезпечальні.

2) Сходимо на хірургічний відділ з патентованими ліжками винаходу д-ра Ґруци. Ліжко таке обертається на поперечній оси (подібно як австрійський скоростріл) так, що недужий лежить на пів стоячи привязаний в головах ременями попід бороду, щоби не зсунувся вділ. Вкінці сходимо на партер до ізольованого туберкульозного відділу (входові двері постійно замкнені на ключ). Переходимо через їдальню. Др. Тишка пояснює, що посуду з сего відділу окремо дезінфекують. За їдальнею велика осклена веранда, де недужі витріваються на лежаках. Туберкульозні одержують харч 5 разів денно і крім того 2 склянки молока. На відділі окрема бібліотека виключно для сухітників. З міста книжок позичати невільно. Відділ має окремий апарат Рентґена. В сутеринах оглядаємо парові машини до миття і дезінфекції посуди і 2-особові кімнати доглядачок. Служба одержує мешкання, харч і 30 — 40 золотих місячно. Монахині в натурі так само і 50 зол. місячно.

Вертаємо до кімнати директора. Миємо руки і сідаємо за стіл. Подають перекуску і чай. З нами сидять др. Мізюра, др. Тишка і др. Добжанський, решта примарів примістилася де хто міг. Директор шпиталя молодий ще чоловік, гладко виголений, коротко зясовує нам орґанізацію шпиталя. З початку шпиталь мав 340 ліжок, тепер має 260. Кляс нема. В кімнатах лежить від 2 до 7 недужих. Лиш у двох великих салях лежить по 20. Система шпиталя санаторійна. Кождий відділ веде примар, або як тепер називається ординатор (назва імпортована з Варшави).

Йому підлягають асистенти, адютовані й госпітанти. Загалом шпиталь має 21 платних лікарів і 48 адютованих і госпітантів. З них 6 одержує „стипендії“ в формі харчу і спільного мешкання. Безплатні практиканти мусять все робити як і платні. Заняття ординатора треває 5 годин від 8—1: Дижури в шпиталі потрійні: 1 інтерніст, 1 хірург і 2 на гінекольоґічно-положничім відділі. В 1932 р. пересунулося через шпиталь 7.085 недужих, а що дехто з них лічився на кількох відділах, то кількість хорих зросла до 7.336. Шпиталь призначений засадничо для обезпечених і вони мають тут все безплатно. Коли в шпиталі лежить хора дитина а мати з материнського чувства хоче бути при ній, тоді за оплатою 5—8 зол. позволяємо на се. Буває, що материнська опіка для виздоровлення дитини конечна, тоді мати перебуває з дитиною даром. Коли є місце і зголоситься нпр. якийсь безробітний урядник, то за дозволом дирекції Сусп. Обезп. приймається його за оплатою 8—12 зол. денно. За Рентґена платить окремо. Таких чужих було в 1932 р. 176, т. зн. 2.1% всіх недужих. Зі шпиталя користає льв. Обезпечальня у 80%, замісцеві Обезпечальні як: Варшава, Вильно і т. д. 15% і чужі (зн. не члени) 2.1%. З денного рапорту з 26.IV. видно, що хорих зі Львова лежить 286, з Дрогобича 10, Ковля 3, Стрия 6, Кросна 1, Золочева 2, Тернополя 4 і т. д. В Шпиталі є Науковий Кружок лікарів, власним мікрофоном надаємо виклади про гігієну положництва і плекання немовлят. Тут відбуваються 2 рази місячно науково-лікарські засідання лікарського товариства, тут відбувся зїзд ортопедів і вкінці тут викладають для медиків ортопедичну хірургію. Що до полу, то переважають жінки через положничий відділ. Продовж 1932 р. було недужих 2.365 мущин, 4.790 жінок і 185 дітей в віці до 15 літ. Загальна смертність обчислена на 2%. З черги ординатор туберкульозного відділу др. Тишка зясовує дуже обширно працю свого відділу. Він звертає увагу, що шеста часть смертности припадає на сухоти. Найгірше те, що тепер час лічення скорочено до 26 тижнів. В 1932 р. були 62 ліжка, хорих пересунулося 607. Тепер є 68 ліжок. В 1932 р. перебували недужі з заложеною одмою 3 місяці (було їх 40%), а з двосторонними одмами перебували значно довше. Є богато безнадійних. Їх не можна вже вилічити, але що не мають куди подітися, то вже тут дотлівають. На 607 недужих вмерло 54. Справа ізоляції у Львові стоїть зле. Місто має ізоляційні бараки, але вони залежні від виділу Суспільної Опіки, т. зн. не від лікаря. Преса повинна в тім напрямі звернути увагу суспільности, щоби змусити місто до якоїсь акції, бо буває й таке, що хорий прямо не має куди дітися. Се відноситься до безнадійних. Обезпечальня моглаб такого виїмково приняти до шпиталя, якби мала певність, що він пожие небільше як тиждень два. Хорих висилаємо до Голоска і до Ворохти. На лічення туберкульози Обезпечальня видала 607.000 зол. Саме Голоско коштувало 96.000, а Ворохта 20.000 зол. Деякі лічилися по 6—7 місяців і дехто зовсім вилічився. Зі зростом кріси зросло й число занедужань туберкульозою, бо люди не мають ні змоги ні часу лічитися. Кождий боїться стратити посаду. Мушу звернути спеціяльну увагу на домашну службу. На жіночім відділі на трицятькілька недужих аж 2/3 бо 20 служниць! Вони заражують нас і наших дітей. Ба, що більше навіть лікарські доми позаражувалися від хорих служниць. Тому перед приняттям на службу треба післати служницю до амбуляторії: на Замарстинові, Поліклініці, Університеті, в ТОЗ-і або тут у шпиталі, щоб її оглянули і видали свідоцтво здоровля. Без свідоцтва здоровля нікого не приймати на службу!

Тепер є напрям закладати т. зв. превенторії і півсанаторії для дітей легко загрожених (залози і т. д.). В таких превенторіях ночують ті, що мають відкриту туберкульозу, але в день працюють. Такий пенсіонер одержує вечеру, нічліг, а рано снідання і йде до роботи. В найблизшому часі заложать таку півсанаторію. — Др. Добжанський просить прелеґента, щоб обмежувався, бо ще й інші мають говорити а часу мало. П. Варенський („Ґаз. Льв.“), питає чи супроти обмеження часу лічення до 26 тижнів не є взагалі страчений час і гріш, коли пацієнт невилічений вертає до праці і через те стан його здоровля погіршується? І чи не ліпше булоби, звернути більше увагу на профіляктику? — Др. Мізюра: Се справа законодавства, а ми лиш виконавчий орґан. Що до профіляктики, то Обезпечальня саме звертає на неї увагу. Тут є амбуляторія для сухітників й Обезпечальня субвенціонує всі протитуберкульозні амбуляторії, деякі навіть удержує. Дітей висилаємо на літні кольонії до Рабки, яка нас коштувала 20.000 зол. Доц. др. Ґруца, ординатор хірург. відділу, молодий чоловік, сильно опалений з короткою люлькою в зубах подобає більше на Анґлійця, ніж на Словянина: Я обмежуся до найважнішого не так як товариш Тишка. На моїм відділі є 1 ординатор 2 асистенти, 2 адютовані, 2 операційні салі вправді трохи за низькі, є діятермія і новочасні операційні столи. Є і браки, але годі. (Крізь відчинене вікно чути сильний стогін з поверху). Наша спеціяльність ортопедична хірургія. Денно буває і по 9 операцій сліпої кишки. Сьогодні було вже 6, а в ночі 2. Грубші операції переводить сам ординатор, лекші асистенти. Практиканти дають наркозу, роблять застрики і пишуть. На моїм відділі найменша смертність, бо 2.2%, коли в Заг. Шпиталі й на клініці буває 8—10%. Треба замітити, що вони мають вибраний матеріял, а ми мусимо кождого приняти. Буває й таке, що зі шпиталя переходить в безнадійнім стані до нас. По операції вмерло в нас 2‰. Наш відділ має за собою 14 научних розвідок. При 70 ліжках є 16 лікарів і лиш 3 оператори. П. Куронь („Курієр Поранний“): Чи у вас є недільний відпочинок? Др. Добжанський: Нед. відпочинок має низший персонал, ми не маємо! -- П. Куронь: Бо ми маємо два випадки, де нам скаржаться, що в неділю не було лікаря, а в другім випадку, що оперовано тут пацієнта на перепону, чи на пропуклину — і він до сьогодні хорий. Др. Мізюра: Просимо подати назвиско, а ми з того витягнемо консеквенції; — П. Куронь: Подати назвиск я не можу, бо се фахова таємниця, але може я в редакції ще порозуміюся і подам; — П. Вайншток („Хвіля“): Чи до служби можна мати 100% довіря що до чесности? Думаю про виконування обовязків супроти недужих. Др. Ґруца: Кожду скаргу точно розсліджуємо, але треба памятати, що служба має страшенно тяжку працю. Др. Добжанський: Служба наша вишколена, але що до її чесности то годі за те давати голову. Що до крадежей то тут був такий випадок, що підчас відвідин хорих украдено двом лікарям сурдути й вони мусіли йти до дому в камізольках. Тепер підчас відвідин лікарські кімнати замикаємо, бо з відвідувачами входять і злодії; — п. Куронь („Кур. Пор.“): Чи се правда, що якась пані з міністеріяльної контролі була тут в ночі і ні разу не застала дижурного лікаря? — Др. Мізюра: То була доглядачка прислана для контролі справности санітарок і до лікарів не мала ніякого права.

(Кінець буде).

Рекордове число нездатних товарів

осягнули большевицькі текстильні фабрики, бо майже 100%.

„Дейли Телеґраф“ повідомляє, що в СССР увязнили 58 директорів совітських фабрик за злу якість продукції. Відбулося 245 процесів за лиху якість товарів. В Іваново-Вознесенську в текстильних фабриках було 57% лихих виробів, в деяких відділах навіть 85%. В найбільшій текстильній фабриці СССР було 79% лихих товарів. В ткацькім цеху було майже 100% нездатних товарів. Директорів фабрик покарали тюрмою 5—6 літ, але чи се богато поможе, коли така вся большевицька система?

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 9)

„Андрей“ на засланні

Михайло сполотнів, коли старий Лучка таке наговорив, але стерпів. Тільки відходячи, промуркотів:

— „Я й не знав, що з вас такий завзятий папіст. Годі; часи змінилися... Переді мною можете все мовити, я на Вас не доповім. Та перед іншими не буде мудро, коли станете таке верзякати. Віра — вірою, а сила — силою...“.

Коли Михайло відійшов, Лучка міркував, що може недоцільно йому стільки набалакав. Бо хоч знав його від маленької дитини і з його батьком довгий вік приятелював і покумані були, одначе Михайла в селі боялися...

Та нехай діється Воля Божа...

На зборах після водохрестя явилося ще менше народу як за першим разом. Прийшов і батюшка Вяземський; тай хотів знати, хто проти нього. Та таких було лиш кілька душ.

Старий Панасюк, коли його запитали, як голосує, сказав:

— „В такій вірі вмру, в якій я вродився...“.

На те замітив „уєздний“ старшина, що колиби всі люде такої були гадки як він, то на світі взагалі не булоби християн, бо кожний хотівби вмирати в старій поганській вірі. Не в такій вірі має людина вмирати, в якій родилася, а яка правдива.

Панасюк вже далі не обзивався, але його невістка, котрої чоловік був на війні, сказала сміливо:

— Я католичка і вмру католичкою!“

„Уєздний“ старшина аж присів. Нахмурився і завважав:

— „Іноє дєло — католікі, іноє — уніяти! Уніяти — не католікі, а ізмєннікі“![1])

Коли запитано старого Лучку, за яким він священиком, відповів:

— „Я католик грецького обряду; тому бажавби мати й такого священика“.

„Уєздний“ старшина сердито звернувся до Телевича:

— „Етот тоже із мятєжніков?...“[2])

Телевич прискочив і доповів щось старшині шепетом до вуха, на що той півголосом воркнув:

— „Старік, ґаваріте — невредімий? Ну да, увідім...“.

А батюшка підсміхуючись додав: „Упорствующій“....

Половина села на тих зборах не явилася; а вся запантеличена молодь голосувала за православним батюшкою.

Коли скінчилося те „голосування“, „уєздний“ старшина як і першим разом „поблагодарил“ батюшці, Телевичові і громаді за їх „однодушну“ заяву за православною вірою, висказав надію, що й „упорствующі“ ублагорозумляться і буде одне стадо й один пастир, підніс многолітствіе „Єго Імператорському Величеству Ніколаю Александровічу всея Рассії“, котре відспівали батюшка з Телевичем і своїми молодцями. І відїхав.

Тепер село стало вже „по закону“ православним. По московському закону... В славолюбности і жаденности повних двацять літ виховуване, тороченими йому теревенями за один „русскій“ нарід і одну „русску“ віру задурманене молоде покоління скаженіло від втіхи після того голосування...

Такий віскривий молодяк як Телевичів Іван брав старого Лучку голосно на глум, що аж батько його за те скартав — і насміхався, — щоби „польської“ унії й „австрійської“ України йшов шукати на місяць...

Старого Лучку вхопив тої днини такий живий жаль, що втік, заперся в хаті і — сплакав. З тої днини мало коли з хати виходив; хіба — до млина або до ліса. Одна віра жевріла в його серці — „Андрей“.

Минули мясниці, котрі в тому році були коротенькі. На селі не чути було за вінчання. Люде під православієм скоро навчилися — жити невінчані.

Наспів — Великий піст. Частина людей ходила до батюшки сповідатися, інші відвикли від сповіді; а частина свідомо не сповідалася, бо не хотіла сповідатися у православного, а іншого священика не було.

Лучка добув від Телевича перепустку до міста на торг і в місті пішов сповідатися до костела. З великою бідою вдалося йому висповідатися, бо московська влада гостро заборонила латинським священикам — сповідати, хрестити, або вінчати уніятів. І вони боялися, бо богато було донощиків. Такі „печаливі“ були москалі за уніятські душі...

(Дальше буде).

---

1) „Ізмєннікі“ значить „зрадники“. Так Москалі століттями лаяли ісповідників нашої Церкви.
2) бунтівників.

Підручник

з рамени фільольоґів і граматиків шляхом якого на протязі одної години навчишся забирати слово при помочі

5) української мови

Людська мова знає, що в лісі дерева не „знаходяться“, але що вони там „є“. Зате нпр. книгарня в лісі, що найбільше, моглаби „знайтися“. Навпаки. В ринку у Львові книгарня „є“, дерева що найбільше „знаходяться“. В найновішій літературній мові нічо нігде не є, воно будьто би цілком случайно, будьто би тільки десь колись з н а х о д и т ь с я. „Рада“ 1926, ч. 24.: „Монако знаходиться під протекторатом“. Тепер вже й не „знаходиться“, а „находиться“. Отже дерева в лісі „находяться“. Аж їм з ніг кров капає, так находяться! Пісок в Сагарі находиться, вода в Атлянтику (-ові) находиться, зорі на небі находяться. В небі Бога нема, Б о г в н е б і „н а х о д и т ь с я“. „Діло“ 1925, ч. 277. „помешкання находиться в занепаді“. Діло 1925, ч. 284: „комунікати, які находяться в часописові в точках нараз находиться огляд“. Як дещо не находиться, то воно також не є, тільки „являється“. „Діло“ 1925, 289: „Просвіта являється вкладом в культурні змагання“; „...річником якого тринайцятим являється видавничий р. 1925“. Розпорядок не „є“ вислідом відносин, а „являється“. В „Ділі“ 1912 і націоналізм угнетених „являється“ елементом будучности. В „Ділі“ була сензаційна вість, що якийсь Х. „являється злодієм“.Як не „являється“, то бодай „становить“. Прим.: „селянство становить основу української нації“. Дехто волить, щоби селянство „творило“ основу нації. Иншому зручніше сказати „селянство „уявляє собою основу“, або „представляє основу“, або й „представляється як основа“. Селянство ніколи не є основою; розпорядок не є вислідом... тільки „представляється як вислід“. „Діло“ 1926, ч. 83: „Плуг представляє собою орґанізацію...“.

„Припадати“ можна до землі, до ніг. Очевидно припадає чоловік. Але на світі ще й нині діються чуда. Припадати може також річниця. Про таке чудо звіщає „Рада“ 1926, ч. 24: „4 липня припадає річниця“. Вість принесена „Радою“ неповна, бо „Рада“ не пише до ніг, чи до землі ся річниця „припадає“.

Дещо як не „припадає“, то „лежить“: „се лежить в нашім інтересі“. Добре, що „лежить“. Тільки, коби знати як: на череві, чи горілиць?

Щоби не сказати, що вода в ставі „є“, кажуть також, що вода в ставі „істнує“; шлунок в череві істнує; Київ на Україні „істнує“. „Рада“ 1926, ч. 24: „В Монако істнує рада державна“. Як хто хоче написати суто-літературно, пише „заістновує“.

З боку, шляхом.

Куди д-р Маняк звернув око, побачив слово „з б о к у“. Замість сказати, що хтось щось робить, в „літературній“ мові кажеться, що щось діється з чийогось „боку“. В „Ділі“ з р. 1925, ч. 4, шпальта 1 стоїть: „спротив з боку прокураторії“. Ч. 46, ст. 4, шпальта 2 в горі: „трактування Т-ва з боку адміністраційних властий“. Ч. 43, шпальта 4: „насилування законів з боку“, не урядників а „урядових чинників“. Ч. 50 в новинках: „секатури з боку старшин“. „Рада“ 1925, ч. 20: „пропоновані з нашого боку кандидати“. Окрім „з боку“, уживаеться також „зі сторони“ і „з рамени“. Тепер вже не кажеться „орґанізація скликала віче. „Діло“ 1925, ч. 229: „З рамени орґанізації скликано віче“. „Д-р Щурат мав відчит з рамени Тов. жінок з вищою освітою“. Значить, Д-р Щурат або сидів на рамени Товариства жінок з вищою освітою і там читав свій відчит, або говорив, неначе в трубу, в один кінець рамени, а його слова виходили з другого кінця рамени. На мою думку, булоби ліпше „з рукава Тов. жінок з вищою освітою“. „Діло“ 1925, ч. 253: „візитатор з рамени кураторії“; 1926, ч. 29 „з рамени українського Клюбу промовлятиме пос. Хруцький“.

Люди роблять щось чимсь. Нова літературна мова робить всьо „в дорозі“, „дорогою“, „шляхом“. „Діло” 1925, ч. 43, шпальта 3: „Цією дорогою запитуємо (не „питаємо“) воєводу“; ч. 46: „протестування векслів шляхом почти“; 1923, ч. 6: виявилось шляхом участи в виборах“; 1925, ч. 241: „залагоджування справи кульоарним шляхом“. „Громадський Голос“, 1925, ч. 8: „стан посідання на землі, як не буде змінений дорогою законів, то буде змінений дорогою революції“.

Не диво, що Ревний бив собаку „шляхом патика“, та що на улици лишилося щось „з рамени корови“.

(Далі буде).

Спорт

Україна — Чорні 2:3 (0:3).

Чергові змагання за мистецтво Окружної Ліґи у Львові закінчилися почесною програною України, хоч вона була рівнорядним противником Чорних, одної з найсильніших польських дружин. В першій частині Україна грала проти вітру. Воробець перестрілив двоє воріт з близької віддалі. Чорні (що всупереч своїй назві грали в білих одягах) мали більше щастя і здобули троє воріт. Одні завинив воротар України Бутель І. Україна розігралася щойно в другій частині. Правий криловий Лапчук, що мав добрий день, раз-у-раз перебивався крізь сильну оборону Чорних і витворював грізні ситуації під їх воротами. Кльош стрілив двоє воріт з подання Лапчука і Маґоцького. Се викликало великий ентузіязм серед української публики. Варт було бачити розрадувані обличча наших малих хлопців як кричали: „Б-в-в-е!“ і що сили плескали в долоні. Такий своєрідний ентузіязм можна тепер побачити лише на грищі. Україна взяла тепер ініціятиву в свої... ноги і малощо бракувало їй до вирівнання і навіть до побіди. Одначе кілька воріт наші знов перестрілили. Чорні зачали грати остро і розбили трох грачів України. Всі їх атаки ліквідував певно знаменитий наш оборонець Скрегота. Крім того добре грали: Кльош, Воробець і Цимбала. Решта наших грачів потребує ще тренінґу, бо чомусь не можуть стрінутися з мячем і подають його з правила не своїм, але... противникам! Суддював добре п. Тарчинський. Понад 2.500 глядачів приглядалося тим цікавим змаганням. Україна своєю гарною і „фер“ грою здобула собі симпатії навіть польської частини публики.

Від дня наших народин йде на нашій землі перехрещування впливів Сходу і Заходу, двох відмінних культур, світоглядів, понять і цивілізацій. З взаємним себе поборюванням сих виливів під гаслами повного винищення одного або другого — звязані періоди натого розцвіту, нашого істнування як окремої, посідаючої власну індивідуальність нації. (В. Липинський, „Релігія і Церква в історії України“).

Лікарський фейлєтоник

Як віджившлятися

дещево і здорово.

Секція гіґієни Союзу Народів при участи найславніших гіґієністів опрацювала головні напрямні дешевого і здорового відживлювання. І так поживу з перевагою хліба, бараболь і солонини чи марґарини треба доповнювати молоком і сиром, бо вони мають повновартісний білок, і свіжими огородовинами. Тоді орґанізм має подостатком вапна й інших мінеральних солей і протишкорбутової вітаміни. Сири се найдешевше жерело звіринного білка і мінеральних солей. Тому треба їх споживати по можности щоденно. Хто не споживає масла зовсім або лише в малій скількости, повинен збільшити скількість зеленої огородовини, що має вітаміну зросту. Утроба, селезінка, нирки і кров мають більшу відживчу вартість ніж звичайне мясо. Немовлята і малі діти повинні пити тран, бо він має в собі необхідні для них вітаміни зросту і протикривичну; котрі діти не можуть пити трану, тим можна давати тран в стані сторошкованім, смачно приправлений. — Над тими приписами повинна застановитися кожда господиня.

Зїзд Великого Лугу

7) На закінчення дискусії над звітами забрав голос д-р Р. Д а ш к е в и ч. Зміст: Се дуже важна справа, яке становище на далі займе наша інтеліґенція до Лугової Орґанізації. В світі йде величезна перебудова. Світова війна перервала нормальний розвиток подій. Наші молоді люди з ґімназійної лавки йшли на війну і часто займали командні становища. Командували вони ріжно: добре і зле. За той час варстати праці і хліб заняли інші. Та коли вони вернули з війни, сказали: Для нас в першій мірі мусить бути варстат праці. Що се є інтеліґенція? Ми часто її зле розуміємо. Нераз чоловік без університету, без ґімназії є інтеліґентом, а часто люди зі свідоцтвами зрілости й університетськими дипльомами правдивими інтеліґентами не є. Підчас війни було богато таких, що здавали т. зв. кріґсматуру. І їх комісії пускали, бо то була війна. По війні такі інтеліґенти вернули домів і почали розглядатися за працею і за прожитком. А тут всі місця позанимані. І тут є корінь богатьох повоєнних суспільних рухів в Европі, тут лежить пр. корінь перебудови Німеччини. Інтелігенції не в нас, а в світі забогато. Вона хоче жити, а не має з чого. Таких людей треба розуміти. Прийшов перелім демократизму. Давний порядок річей ломиться через партійництво і через те, що приходять нові люди. Тепер ученик, коли дійде до 6-тої чи 7-ої кляси середних шкіл, зачинає вже здавати собі справу з того, що скінчивши школу, не знайде праці. Говорив мені один інспектор з Рідної Школи, що в задачах учеників на тему, що вони думають робити по матурі, пробиваються дуже чорні, песимістичні думки. В богатьох задачах стрічаємо й такі висновки: „Лишається хіба життя собі відобрати”. Загал молоді шукає виходу в скрайнім націоналізмі і фашизмі. Витворюються два типи: 1) лизунів і безхребетних і 2) таких, що кажуть: Зробім перебудову суспільности. Та в нас нема держави. Перевороту зробити не годен. Наші націоналісти власне забувають те, що ми не маємо своєї держави. З фашизму наші націоналісти взяли те, що найгірше. Сего, що фашизм каже виховувати в дусі військовім, в дусі строгої дисципліни, наші націоналісти не засвоїли собі. Для нашої інтеліґенції є вихід і можливости праці, тільки треба вміти їх знайти. Велика Україна потребуватиме великих кадр інтеліґенції. Се дуже шкідливий погляд, що маємо надмір інтеліґенції. Села нехай дальше висилають своїх здібних дітей до середних і фахових шкіл. Свою державу ми мусимо мати і будемо мати. Ми до теперішних студентів не можемо йти і всіх втягати в ряди Луговиків, бо вони розложилиб Луги. Се анархічний елемент. Найбільша анархія панує серед наших націоналістів. Про Д. Паліева кажуть: Ти кажеш, що ти націоналіст. Таж вони тебе не хочуть, уважають тебе опортуністом. Якби ви хотіли нашого студента поставити в ряд, то він не стане. Він уважае себе призначеним л и ш е до командування а до слухання ні. Та коли студент прийде до Лугу і дійсно схоче станути в ряди, підпорядкуватися нашій дисципліні, то ми йому скажемо: Добре, приходи на вправи, навчися слухати і виконувати накази, може колись і головою будеш. До нас у Львові приходять студенти, вправляють; мало їх, але е. Тут говорилося про такі випадки, що постороні люди чи орґанізації наказують Луговикам брати участь в тій чи іншій імпрезі. Відповідаю: Лугом командуе лише його старшина і ніхто більше не має права давати йому наказів. Коли се якась культурно-освітна імпреза, пр. концерт, аматорська вистава в Просвіті, в кружку Рідної Школи чи інших орґанізаціях, то Луговики можуть і повинні брати участь. Та коли справа має якусь політичну закраску, то треба спитати Централю. Луг з політикою не може мати нічого спільного. (Д. б.)

ВИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Святочна Академія в першу річницю пропамятного свята „Українська Молодь Христові” відбулася у Львові 6 с. м. в салі Акад. ґімназії заходом Марійських Дружин Львова. Простора саля була повна гостей і молоді всіх львівських шкіл. М. ін. були: Преосв. Кир Іван, Преосв. Кир Никита, Протоігумен о. Ст. Решетило ЧСВВ, богато світських священиків, монахів, монахинь, представники преси, учителі, родичі й рідня шкільної молоді. На сцені гарний образ Богородиці прибраний ручниками і два прапори з монограмом Христа: папський і український національний. Хори акад. ґімн. і філії під управою проф. Козака відспівали „Марійський гимн“ укладу о. Труха ЧСВВ.— Відтак студ. Ю. Фединський виголосив коротку промову. Зміст: Дня 7. V. 1933 р. українська молодь мала велике свято, маестатично гарне і спонтанічно могутне. Воно сколихнуло весь український нарід. На межі католицького і большевицького світа українська молодь заманіфестувала свою релігійність і ідейність. Наша молодь вже знає, що без Божої помочи не осягне своєї цілі та всі її змагання будуть без вислідів. Вже в 17 ст. були на Україні Марійські Дружини. Членом їх був і митрополит Велямин Рутський. Після війни, від 1918 р. заложили у Львові централю Марійського Т-ва Молоді, що має тепер 222 організацій з около 20.000 членів. Тепер повстала КАУМ. Ми працюємо під кличем: „Все для України, а Україна для Бога!“ — Хор фахової школи СС. Василіянок під управою п. Котка відспівав Ліріна: „Халіте Бога“. — Дуже відповідний вірш Курдидика „Марії“ відеклямувала зі зрозумінням І. Курочко, учениця ґімн. РШ. — Р. Яросевичівна, уч. ґімн. РШ., відспівала Нижанковського „Богородице Діво“ і Регера „Mariae Wiegenlied“. Її добрий голос, зпочатку стремований, розвинувся гарно в другій пісні. — Дальше хор семинаря СС. Василіянок під управою пані проф. Гладилович відспівав дуже удатно Бортнянського „Услиши Господи“ і Гавптмана „Молитву“. Хор має гарний голосовий матеріял і добре вишколений. — Молодий 11-літний пяніст Северин Сапрун відіграв Шуберта „Impromptu As-dur“ і Бетовена „Варіяції G-dur“. З приємністю можна було ствердити замітний поступ від його останнього виступу у Львові на академії підчас свята УМХ. Певність, легкість удару і вироблена техніка наповняли подивом прияв них. Коли він так дальше буде працювати над собою, принесе добру славу нашому імени. Майстерську гру нашого молоденького віртуоза публика надгородила довготриваючими оплесками. Маленька дівчинка в нац. одязі вручила йому гарний кіш цвітів. — (Молоденький віртуоз грає дійсно добре, та з тими кошиками квітів треба бути обережним, бо можна дитину зманірувати). Студ. Р. Гумініловичівна відспівала „Ave Maria“ Люцого. Гарний і сильний голос, лише деякий брак вишколення дається відчути при „пянах.“ — Уч. філії ак. ґімн. А. Пшивий віддеклямував глибокий вірш Врхліцького-Чеховича „Христос“. Він має декляматорський талант, одначе хвилями деклямував за скоро так, що слухачі не чули цього вірша. Знаменитий хор малої семинарії під управою п. Д. Котка відспівав кант „Через поле широке“ в гармонізації Котка. Старовинний примітив на народних мотивах інтерпретував хор по мистецьки. Тенорове сольо відспівали разом ученики Ройко і Хитренький. Вони мають дуже подібну краску голосу, так що хвилями здавалося, що співає один. Друга точка — „Нині отпущаеши“ Веделя. Хор знаменито вишколений і зіспіваний, визначається між іншими хорами дисципліною. Д-р Б. Кудрик акомпаніював на фортепяні до всіх точок. — На закінчення — живий образ укладу п. Марти Банах, уч. семинаря СС. Василіянок. Наперед вона сама зложила марійський прапор під образом Богородиці. Потім 9 малих дівчаток в білих одягах виконало танець на честь Марії. Дальше виступали: хлопці, котрі виконали танець з шаблями, дівчата в нац. одягах, господар, господині, вкінці кобзар. Всі вони складали честь Марії. Вони мали символізувати всю Україну, що згуртувалася під марійським прапором. Образ тривав дещо задовго. Вкінці уставилися всі довкруги образу Богородиці і заспівали „О, спомагай нас“. Вся саля підхопила катол. гимн. Його могутні звуки наповняли серця приявних радістю і вірою в перемогу ідеалів української марійської молоді. І. С.

В день празника Св. Юрія і в першу річницю свята УМХ Преосв. Кир Іван відправив Архієрейську Службу Божу на подвірю храму св. Юра у Львові в сослуженні оо. крил.: Лаби, Пясецького, Лужницького, Табінського і інших. Після Євангелія Ексц. Митрополит Кир Андрей виголосив відповідну проповідь. До св. Причастя приступило кілька тисяч вірних. Другу проповідь мав Преосв. Кир Іван, котрий заприсягнув маси вірних. Відтак з балькону митрополичої палати Екс. Митрополит і Преос. Кир Іван поблагословили вірних. Вкінці Преос. Іван підніс многолітствіє Св. Отцеви, Митрополитови та українському народови. Католицький гимн відспівала вся маса народу на площі. Сего року було більше народу як звичайно, і то з дальших околиць. Люди йшли пішки по 100 км. Вдаряв нужденний вигляд богатьох прочан. Видно було сліди тяжкої кризи на обличчах і по одязі селянства.

В церкві 00. Василіян у Львові при вул. Жовківській Ігумен о. Й. Лучинський ЧСВВ відправив в неділю 6 с. м. попол. молебен до Пресв. Діви Марії в першу річницю свята УМХ; о. Сеньківський ЧСВВ виголосив відповідну проповідь і відновив минолорічне приречення досмертної вірности Христови. В процесійнім обході довкола церкви о. ректор Д. Головецький ЧСВВ з Риму ніс Пресв. Тайни. Вірних було дуже богато.

Святочна Академія в честь Пресв. Серця Христового відбудеться заходом учениць приватної жіночої фахової школи СС. Василіянок в пятницю 11 с. м. о год. 6 веч. в салі ґімназії СС. Василіянок у Львові при вул. Длуґоша 17 а.

Акт Інтронізації Пресв. Серця Христового відбудеться в суботу, 12 с. м. в церкві Неп. Зачаття Преч. Діви при вул. Зиблікевича 30. Торжественну Службу Божу відправить Преосв. Кир Іван в г. 8 рано. Відтак відбудеться акт посвяти Жіночої Фахової Школи СС. Василіянок у Львові при вул. Длуґоша 17.

В Краснопущі, стація Дунаїв, пов. Бережани, в Монастирі ОО. Василіян, відбудеться 13 травня с. р. торжественна інтронізація чудотворної ікони Пресв. Діви Марії. Свято заповідається дуже величаво. Зі стації Дунаїв понесуть чудотворну ікону в суботу 12 с. м. вечером в супроводі численних процесій. По дорозі будуть вступати до кождої церкви і відправляти молебні. В неділю рано 13 с. м. відбудеться приняття нових членок Марійських Дружин місцевих і також членок Марійської Дружини Студенток університету зі Львова, які вибираються на се торжество окремою процею. Відтак відправиться Архієрейська Служба Божа з проповідю. Потім відбудеться академія під голим небом, яку уладять члени місцевих Марійських Дружин і Дружини Студенток зі Львова.

Виставу Страстей Христових давали сього року, в 300-ліття повстання тих вистав. Правильно ті вистави відбуваються що 10 років. Остання була в 1930 р.

Остання віроісповідна статистика нараховує в Римі 989.704 католиків і 15.540 некатоликів. З тих останніх 10.901 належить до мойсеєвого віроісповідання. Протестантів є лише 5.984, незєдинених східних 744, магометан 171, ріжних інших 199. За безвіроісповідних подало себе 1225 осіб, а 316 осіб не подало ніяких інформацій щодо віроісповідання. З того видно, що 98.06% жителів Риму є католицького віроісповідання.

В Берліні є 478.000 католиків. Вони мають 65 церков, 89 каплиць і 7 католицьких льокальних організацій.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПРАВО ГОЛОСУВАННЯ на радник міста Львова матимуть лише ті мешканці Львова, що скінчили 24 роки життя, не є позбавлені горожанських прав і їх назвиська уміщені в виборчих списках окружних виборчих комісій. Сі списки будуть виложені в льокалях тих комісій в днях від 13 до 19 травня щодня від 15-ої до 20-ої години веч. Всі управнені до голосування Українці повинні провірити списки, чи вони там вписані і чи правильно виписані їх назвиська.

НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ вбили одного з начальників чрезвичайки Вайсберґа. Зробили се недалеко Харкова селяни, доведені до розпуки голодом і переслідуваннями (Укр. Бюро, Лондон).

ПОГОЛОСКИ ПРО ЗМІНИ В УРЯДІ Польщі кружляють дальше. Крім премієра Єнджеєвича мавби уступити ще міністр скарбу д-р Завадзкий. Також має уступити віцеміністр освіти Пєрацкий. На його місце мавби прийти директор департаменту міністерства освіти Макух.

МАРШ. ПІЛСУДСКИЙ відбув у Вильні наради з начальниками військ. Темою нарад були воєнні вправи.

ДОГОВІР ПРО НЕНАПАД між Польщею й СССР продовжено на 10 літ, т. зн. до 1945 р. Протокол сего продовження підписано в Москві.

МІНІСТР БЕК виїхав до Букарешту. Відвідини, як пише польська преса, мають характер виключно куртуазійний.

САНАЦІЙНА ҐРУПА проурядових соціялістів в Варшаві в першотравневім поході несла портрет Маркса. Зате не видно було портрету марш. Пілсудского...

ОДИН З ПОЛЬСЬКИХ ДИПЛОМАТІВ заявив знаному американському журналістови Нікербокерови, що Поляки не є такі наївні, щоби допустити до видачі України в німецькі руки, бо се грозилоб німецьким заливом самій Польщі. („Газета Польська“).

„СОЮЗ ПРИЯТЕЛІВ ЛИТВИ“ орґанізується в Варшаві. Протектором сеї орґанізації стає лат. архиеп. Ропп. Головою орґанізації став д-р Ян Бобжинський, син відомого польського історика.

ПОЛЬСЬКА ПРЕСА доносить, що австрійський уряд змінив своє відношення до Габсбурґів. Уряд канцлєра Дольфуса стоїть на становищі, що тепер про поворот б. цісаревої Зити і її сина до Австрії не може бути мови.

АВСТРІЙСЬКИЙ УРЯД оповістив, що повстала проурядова партія „Фронт Батьківщини“. Мета сеї партії: обєднати всіх австрійських громадян на основі самостійної, християнської, німецької і станової союзної держави — Австрії. На чолі „Ф. Б.“ станув канцлєр Дольфус. Таким чином розпорядок уряду ліквідує всі політичні партії в Австрії (ПАТ).

ЗАМАХ НА ДОЛЬФУСА хотів виконати 17-літний Ганс Паціґ з Дрездену. Задержаний на границі стрілив до урядовця і втік. Зловлений відтак жандармерією признався, що прибув до Австрії з заміром виконати замах на канц. Дольфуса.

АРХИКНЯЗЬ ЕВҐЕН Габсбурґ вертає до Австрії на основі дозволу уряду. Він замешкає в осідку німецького лицарського закону в м. Гумпольдскірхен.

НІМЕЧЧИНА в біжучім році займає перше місце серед покупців летунського матеріялу в Америці. Минулого року займала 7-ме місце.

ВІЦЕКАНЦЛЄР ФОН ПАПЕН сказав у клюбі промисловців, що держава теперішної доби мусить бути розбудована згори, а не здолу. Світ вертає до геройської епохи, що вимагає поділу на керуючих і керованих.

ВИЗНАЧНІ ФРАНЦУЗЬКІ ПОЛІТИКИ приїхали до Берліна. Вони хочуть довести до згоди між Францією і Німеччиною. (ПАТ).

НЕУСТУПЧИВЕ СТАНОВИЩЕ ФРАНЦІЇ в справі розброєнь і німецьких домагань викликало велике вдоволення большевиків.

ВОЄННІ НАРАДИ між представниками ґенеральних штабів Франції й СССР відбулися в Парижі. Також відбулися наради ґенеральних штабів держав Малої Антанти і союзу балканських держав. Все те відбувається під звук безперервних заяв про мир. (Аґорієнт).

ПРОВІДНИК МОНАРХІСТІВ у Франції адмірал Шверер заявив підчас переслухання, що французькі монархісти узброєні і що стремлять до повалення республіканського устроою, бо він веде до руїни. Всіх зорґанізованих монархістів у Франції Шверер подав на 70.000.

ТАЙНА БЕЗКАРНОСТИ СТАВІСЬКОГО, найбільшого обманця наших часів, лежить у тім, що всі, що обовязані були його здемаскувати, боялися мафії, котра безпощадно „ліквідувала“ невигідних їй людей. До сеї мафії належав також премієр Франції Шотан, масон 32 степеня... („Ґазета Варшавска“).

В ЕСПАНІЇ були кріваві заворушення. Комуністи атакували поліцію, котра мусіла вжити зброї. У висліді вбиті і ранені. Проголошено ґенеральний страйк. Становище правительства сильно захитане.

ДО ВСТУПЛЕННЯ СОВІТІВ до Союза Народів може не дійде ізза рішучого спротиву Англії.

НА СОВІТСЬКІЙ БІЛОРУСІ були три терростичні замахи проти комуністів. В однім випадку жертва замаху погибла на місці, в двох інших жертви тяжко ранені.

ПРАВИТЕЛЬСТВО СССР розписало внутрішну позичку в висоті 3½ міліярда рублів. Нова позичка називається: внутрішна позичка другої пятилітки. Розуміється, вона „добровільна...“

ГОЛОВНОКОМАНДУЮЧИЙ СОВІТСЬКОЇ АРМІЇ на Далекім Сході Бліхер виїхав до Америки. Там має обговорити цілість військових і стратеґічних питань Далекого Сходу („Ґазета Поранна“).

ВІЙНА МІЖ СССР І ЯПОНІЄЮ вибухне в осени бр. і перекинеться до Европи. Так пише Брус Бартон, шангайський дописувач нюйорського „Таймса“.

ЯПОНСЬКИЙ АМБАСАДОР в Берліні заявив представникови преси, що в інтересі Японії є вести мирну політику супроти СССР, котра не зачіпалаб совітських інтересів.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД відповів на ноту Японії в справі Китаю. У відповіді в рішаючім тоні сказано, що уряд Америки не може згодитися на стремління Японії усунути всі інші держави від впливу на політичні й економічні події в Китаю і пригадує на істнуючі в тій справі договори, котрі підписала також Японія.

КОМУНІСТИ В АМЕРИЦІ від часу її „заприязнення“ з СССР виказують чимраз рухливішу діяльність. Тепер вони приготовляють новий марш ветеранів на Вашинґтон.

В ІНДІЇ повний спокій. Ґанді наказав припинити акцію „цивільного непослуху“. Навіть скрайні індійські самостійники накликують до згоди з Анґлією. На се вплинула політика анґлійського правительства, котре рішило дати Індії широку територіяльну автономію, зближену до домініяльного статуту.

МІЖ ҐЕДЖАСОМ І ЄМЕНОМ в Арабії ведеться формальна війна. Війська Ґеджасу розбили в кривавій боротьбі війська Ємену. Начальний вождь Ємену князь Савді дістався до неволі. Король Ґеджасу Ібн Савд стремить до зєдинення Арабії. Сі події викликали в Анґлії велике занепокоєння.

Нова війна в Полудневій Америці

Кореспондент „N. Y. Times'a“ повідомляє з м. Буенос Айрес, що на болівійсько-параґвайській границі йдуть кровавi бої. В тих боях погибли тисячі людей, ще більше ранено. Бої відбуваються коло місцевости Les Conchita. Параґвайці втратили кілька тисяч убитих і ранених. Болівійці мали менші втрати. В столиці Болівії, La Paz, мають відбуватися радісні маніфестації. Натомість параґвайський комунікат повідомляє, що на фронті не зайшло нічого замітного.

НОВИНКИ

Вистава образів Ол. Ляшенка продовжена до 13 травня с. р. включно. Її оглянуло велике число публики всіх трьох національностей. Львів закупив найбільше число образів з усіх міст, де була вистава. Після повороту з Африки наш земляк уладить знову свою велику виставу у Львові при кінці зими 1935 р. Вистава відбувається в салі Европейського Готелю, Марійська площа ч. 4. Відчинена від 10—20 год. Вступ 50 сот., для молоді 20 сот. Хто ще її не бачив, нехай скористає з рідкої нагоди.

Діточа оселя для дівчат від 7—14 літ на Остодорі біля Підлютого. Час тревання від 17. VII. — 14. VIII. Оплата 45 зол., розложена на три рати по 15 зл. Першу рату треба зложити при зголошуванню т. зн. до 1. VI., другу до 10. VI., решту до 10. VII. Зголошення й інформ.: Марія Коржинська, Українська Книгарня, Львів, Рутовського 22. 1682—2—3.

В Т-ві дозорців „Воля“ у Львові відбулося мин. неділі свячене. Посвячення довершив о. Лопатинський. Відтак прибули Преосв. Никита Будка й о. Лаба. Промовляли Преосв. Никита, д-р Біляк, д-р Марітчак, голова Т-ва п. Козицький і п. А. Добрянський.

Святочне відкриття сиротинця пряшівської гр.-кат. епархії відбулося в Пряшеві. На відкриття прибув крижевацький епископ Преосв. Діонізій Нярадій. Сиротинець збудований з добровільних жертв вірних гр.-кат. Церкви.

Комітет будови українського театру у Львові, що повстав ще в 1886 р., зліквідував себе і передав все майно, акти й діловодство кооперативі „Український Дім“, якої членами є тільки правні особи, наші централі. На майно його складаються: площа на розі вулиць Сикстуської та Сапіги і готівки 10.000 зол.

Для переведення виборів до міської ради у Львові поділено Львів на 20 виборчих округ і 123 обводів голосування. В скад головної виборчої комісії не входить ні один Українець, хоч четверта часть мешканців Львова се Українці. Виборчі округи викроєно під кутом як найменшої скількости українських виборців управнених до голосування.

Купелі у Львові є: на Світезі, вул. Ісаковича, на Зелізній Воді коло Промислової Школи, на Клепарові 26 полку. при вул. Яблоновських (осередок фізичного виховання). Крім того будують велику плавальню за Замарстинівською рогачкою.

До церкви в Старім Місті, п. Ланцут, вломилися невідомі злочинці та забрали 3 чаші, пушку і монстранцію. Скарбонку розбили на цвинтарі і забрали з неї коло 20 зол. Втрати обчисляють на около 1.200 зол.

Буря з хмароломом перейшла над селами Швейків, Завставче, Кудринці й Завалє, пов. Тернопіль, і знищила 75% засівів.

За гру „в три карти“ на вул. св. Тереси у Львові арештувала поліція Яна Шевчука.

Урядник львів. обезпечальні ЗУПУ Бартин здефравдував 16.000 зл. Його замкнули.

Державні уряди в Польщі винні заведенню Обезпечень Умових Працівників около 4 міліони зл.

Образа команди полку. Стефанія Б. виграла в суді справу проти сєржанта за аліменти. Устійнено, що гроші на удержання дитини буде за того сєржанта присилати команда полку. Минуло кілька місяців. Ніякі гроші не приходили. Обурений тим адвокат Стефанії Б. написав лист до команди полку, в котрім підчеркнув, що „вироки судів Р. П. шанують всюди, тільки команда полку не примінюється до них“. Військові власти заскаржили адвоката за образу. Суд засудив його на 2 тижні арешту з завішенням на 4 роки. При тім показалося, що команда полку правильно що місяця посилала гроші на дитину, але на адресу коморника...

Еттінґера BALSAM на відтиски
усуває радикально без болю вперті нагнітки і згрубілі наскірки.
Склад і виріб
Аптика М. ЕТТІНҐЕРА
ЛЬВІВ, ПЛ. ҐОЛУХОВСЬКИХ

З Радянської України прийшли вісти, що большевицька влада засудила комуніста Галичанина Василя Бобинського на „ізоляцію“ як контрреволюціонера. Бобинський, відомий поет, видавав у Львові радянофільський журнал „Вікна“. Кілька літ тому Бобинський виїхав до Харкова, де викладав в Інституті Народної Освіти.

Маґазин постелі Р. Джала. Львів, Хорущина 5, поручає: Ковдри, матераци по найдешевших цінах. Перероблює ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зл. 58-16—25

Ціле місточко Володимир к. Сарн на Волині згоріло. Вратовано лише уряди громадський і почтовий та поліційну станицю. Згоріли: суд, жидівська громада, божниця, народна школа, православне приходство та понад 200 домів. Два тисячі людей лишилося без даху.

Міжнародний фільмовий виховний конґрес в Римі рішив, щоби фільми, що мають помагати при науці реліґії, підлягали обовязковій цензурі церковної влади. Конґрес домагається, щоби в комітетах цензурования фільмів для молоді брали участь також представники батьків.

Нову книжку про візантинізм видав ромунський учений проф. Н. Йорґа п. з. „Histoire de la vie bizantine. Empire et civilization“. I. часть: L'empire oecuménique (527 — 641), II часть: L'empire moyen de civilisation hellenique (641—1071) і III часть: L'empire de penetration latine (1017—1453).

В німецьких школах заряджено торжественний обхід 50-ліття повстання першої заморської німецької кольонії в Африці.

2.000 осіб зімліло від сильної спеки підчас сегорічних першотравневих маніфестацій в Берліні.

Фундаментальна праця німецького професора Бракмана „Німеччина і Польща“ вийшла і в французькій мові.

Недуга рака в жінок вилічима на 100%. Так заявив віденський лікар проф. Вайбель.

Свен Гедін, відомий шведський подорожник, видав книжку „Von Pol zu Pol. Rund um Asien“, Липськ, Брокгавс. В ній є описи подорожей по Туреччині, Персії, Тибеті, Індії, Туркестані, Китаю, Японії та Сибірі.

Язва політичного доносництва поширилася в Німеччині до таких розмірів, що мін. внутр. справ мусів видати розпорядок в тій справі. Розпорядок грозить острими карами тим, що не докажуть своїх доносів.

Старий цинік Бернард Шов заявив, що він ціле життя був комуністом та що Анґлія повинна підпирати комунізм в Китаю, бо се найліпший спосіб поборювати наміри Японії в Китаю. Можливість війни між Японією й СССР істнує.

Жидівський „Гайнт“ пише про Жидів з Польщі: Нас східних Жидів не люблять. Не лише в Німеччині і в Польщі. Навіть в Швайцарії і в Америці. Навіть самі Жиди роблять ріжницю між східними і західними Жидами. Море пересудів, ненависти й легковаження зібралося довкруги польського Жида. Та й ми, польські Жиди, не без вини... Нам часто бракує такту; коли обсервувати польського Жида, то лице лупається зі стиду. Польський Жид се в великій мірі легка птиця („niebieski ptak“)...

Колумбійський університет оповістив наголовки найбільше почитних книжок в Америці від 1875 року. І так „Том Соєр“ Твайна розпродано в півтора міліонах прим., „Бен Гур“ Лю Уолєса майже в 2 міліонах, „Його слідами“ Ч. Монро Шельдона в 8 міліонах!

Гумор. Лікарська порада: Чирак, котрий маєте на карку, не є небезпечний, але добре зробите, як не спустите з него ока.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу
ГРИГОРІЙ ХОМИШИН
Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184 + 2 додаток 4. Ціна зол. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, улиця Сташіца 8, за попереднім надісланням грошей.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

На Практичних Курсах „Сільського Господаря“ в Янчині починається 16 с. м. другий з черги курс, а саме курс практичного пасічництва і шовківництва. Курс буде тревати 6 тижнів. В програмі навчання узгляднена також орґанізація збуту пасічничих і шовківничих продуктів. Зголошення на курс слати на адресу: Практичні Курси „Сільського Господаря“ в Янчині, почта в місці. 2—6

Нові українські кооперативи. Дирекція РСУК-а приняла 13 кооператив: дві „Українські Райфайзенки“, Костільники, п. Бучач і Білиголови, п. Зборів; дві кооп. „Згода“, Смільниця, п. Добромиль і Татари; „Стрипа“, Плотича Вел., п. Бережани; „Праця“, Лани Польські, п. Камінка Струм.; „Добробут“, шевська кооп., Степань, п. Костопіль на Волині; „Каса Стефчика“, Копитів, п. Рівне на Волині; „Єдність“, Фельштин, п. Самбір; „Надія“, Нижнів, п. Товмач; „Любов“, Мякуш Новий; „Український Народний Дім, Ярослав; „Правда“, Полнятичі, п. Ярослав.

Нова кооп. праці „Комерція“ повстане незабаром у Львові. Вона має стати помічною і дорадною інституцією для нашої торговлі та промислу. Обсяг її діяльности: закладання і ведення правильного й упрощеного книговодства, складання біляисів і всяких рахункових зіставлень, бухгальтерійні експертизи, обчислювання складок до Сусп. Обезпечальні, податкове дорадництво, інтервенції в урядах, купецька інформація і т. д. Така установа дуже потрібна.

Інститут Дослідів Коньюнктур в Варшаві твердить, що економічне положення Польщі поправляється. Рівночасно стверджує, що положення рільників погіршилося. — Отже яка тут може бути мова про поправу, коли положення найважнішого стану в Польщі погіршилося?

Поверх 3 і пів міліярда зол. зібрали уряди обезпечень в Польщі за останніх 8 літ. Сума та перевисшає всі безпосередні податки. І нема нікого, хто бувби задоволений з тих обезпечень.

Наслідком великої посухи в Румунії вигоріло в богатьох місцях збіжжа. Тому влада поручила там другий раз сіяти яре збіжжа та обмежила вивіз збіжжа за границю. Горять також ліси.

Німеччина тепер у великих економічних труднощах наслідком вичерпання в Райхсбанку чужих валют і девіз та відпливу золота. Тому покриття марки має тепер всего 5.8%. Се рекордове мінімум покриття, яке осягнув Німецький Банк від часу валютової реформи.

В Німеччині будують тепер 1376 км. автострад. При тім працює 15.000 безробітних. Розуміється, ті роботи піднесуть справність передовсім — німецького війська.

Banque d' Escompte Suisse, оден з найбільших банків Швайцарії, завісив виплати.

Анґлія грозить Японії економічною війною, коли вона дальше вестиме нельояльну конкуренцію на міжнародних ринках.

Гумор. Ощадність: Знаєш, я зробив своїй жінці гарний дарунок. — Який? — Перстень з брилянтом. — Таж се марнотравство! — Зовсім ні. Се ощадність. — Яка ощадність? — Значна, бо від того часу жінка не купує рукавичок, аби її знакомі бачили її перстень з брилянтом. З часом той перстень добре виплатиться.

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 15.000 зл. на чч. 10031, 128347; — 10.000 зл. на чч. 77845; — 5.000 зл. на чч. 67356, 100452, 162561, 1923, 55938, 80715, 82255, 97930, 107311, 148418; — 2.000 зл. на чч. 3477, 6568, 11640, 20847, 42641, 49389, 59997, 79228, 86645, 90454, 121639, 129575, 137814, 143447, 149025, 151415, 155755, 158055, 14253, 12329, 19677, 47992, 51213, 55065, 69803, 71108, 85078, 101736, 112701, 126983, 133472, 140005, 141105, 149797, 168369; — 1.000 зл. на чч. 3256, 15830, 15135, 182238, 21777, 26179, 27405, 28048, 31022, 37122, 41040, 51111, 50902, 62063, 63755, 68375, 70709, 86156, 89730, 96350, 98386, 101884, 104116, 107059, 107840, 115779, 118660, 124555, 125534, 157565, 157959, 159552, 160849, 165350, 167198, 8573 9585, 13507, 12170, 168857, 168857, 22686, 25491, 27112, 28070, 32458, 32963, 34395, 35647, 37427, 45100, 47389, 50804, 61574, 62276, 63762, 66189, 70223, 72628, 75984, 79047, 84188, 86598, 87038, 89463, 89721, 99563, 107792, 108110, 111711, 116593, 119015, 127336, 128765, 129455, 132532, 134343, 135503, 149856, 159395, 162625.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·23—5·25 зл. Банк Польський платив за доляри 5·22—5·23. Золотий доляр 8·96 Канадійський доляр 5·26; 1 нім. марка 2·04; 100 фр. франків 35·00; 100 чеських корон 21·50 — 22·00; 1000 ромунських левів 39—42 зл.; 100 австр. шилінґів 98·00—99·00 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиська — льоко Львів

Пшениця двірська	15·00—15·25;	16·50—16·75
Пшениця збірна	13·75—14·00;	15·25—15·50
Жито двір.	11·50—11·75;	13·50—13·75
„ збірне	11·00—11·25	13·00—13·25
Ячмінь на мливо	9·50— 9·75;	10·75 11·00
Ячмінь пашний	9·25— 9·50;	—·— —.—
Овес двір.	10·00—10·50;	12·00—12·50
Овес селян.	8·75— 9·00;	10·75—11·00
Кукурудза	17·00—18·00;	—·— —·—
Гречка на мливо	15·00—16·00;	—·— —·—
Гречані крупи	30·00—31·00;	—·— —·—
Конюшина черв. природна	90—100;	
„ без канянки	120—150;	
„ „ „ 97% нас.	180—210;	
Мак синій	35—40;	
Мак сивий	30—35;	
Фасоля біла	26;	
Фасоля краса	19;	
Просо	18·50—19·50;	
Лен	46;	
Макух льняний	18;	
Бараболя	3·75;	
Ґрис пшен.	6·75—7·00;	7·00—7·50
Ґрис житний	6·75—7·00;	7·60—7·75

Тенденція знижкова.

Набіл: Маслосоюз платив 8.V. за 1 кґ. масла дес. 3·10; за 1 л. молока 20 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за 1 копу яєць 2·20 зл.—Тенденція на масло, сметану і молоко сильна, на яйця удержана.

Ціни битої птиці з птахомясарні „Маслосоюзу“ за 1 кґ. живої ваги, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23);

Рід:	I-а кл.	II-а кл.
Курята	1·80	
Кури	0·95	0·55

Тенденція знижкова. На когути, індики, індички, качки і гуси попиту нема.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ПАРОХА потребуючого вирученння у душпастирстві, заступить катихит **в часі від 15.VI.—15.VIII. 1934.** Зголошення з заподанням близших даних слати по кінець травня б. р. на адресу: **о. Лука Салук, Сокаль.** 109-1—2

КІНА

АДРІЯ: Самітний орел.
АТЛЯНТІК: Останній Отаман Анненков.
КАСІНО: Королева Христина (Ґрета Ґарбо).
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Чібі та ревія.
МІРАЖ: Ясноволоса мрія.
МУЗА: Біла лелія.
ПАЛЯС: Жанна Жозетта — моя жінка.
СТИЛЕВЕ. Американське божевілля і ревія.
УТІХА: Остання цариця та ревія.

СЛУХАЙТЕ РОДИЧІ! РАДІЙТЕ ДІТИ!

Вже вийшла І. частина оповідань з історії України пера Антона Лотоцького п. з.

„Було колись на Україні“

Вінету й ілюстрації зладив арт. мал. П. Андрусів.

Перша частина обіймає найдавніші часи історії України. Оповідання написані дуже легко та гарно. Книжечка призначена для дітей і молоді, але з приємністю і пожитком прочитає її старший. — — — — — —

Ціна за примірник 70 сот., з портом 85 сот. Десять примірників з портом коштує тільки 6·50 зл.

Замовляти з одночасною висилкою грошей на грошевих переказах по адресі: **„Наш Приятель“, Львів, ул. Сикстуська 39а.,** або краще почтовими складанками число конта 504.104. 107-1—5

Лікар-Дентист
М. Юнгфер Бергерова
(давніше Порадня Дентистична)
ЛЬВІВ, ВУЛ. ҐАЛИЦЬКА Ч. 20/I.
94 **ЦІНИ НИЗЬКІ.** 7—8

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. **Коци, матераци** по ґуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **ВАНК,** Марійська пл. 6.

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ
ФАБРИКА КАВЧУКОВИХ СТАМПІЛЬ І ВІДЛИВАРНЯ ТАБЛИЦЬ
МАКС ҐЛЯЗЕРМАН
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 19. Тел. 15-03
Філія Сикстуська ч. 1.

Бувший лікар Поліклініки у Берліні
Стоматольоґ-дентист
Др. Степан Дмоховський
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.
Рентґен. Прецизійна техніка дентистична.
71—4—20

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 13 травня 1934. Ч. 34 (732).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.I. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

ВЕЛИКА УКРАЇНА ТОНЕ В КРОВИ

УП доносить: З Туапсе повідомляють, що дня 1. травня мала чорноморська фльота зробити повстання проти большевицької Москви. Заговір відкрито й увязнено та вивезено на північ 200 українських моряків. В Керчі переводять вже другий раз чистку серед партійних робітників, котрі недавно страйкували, бо перша чистка не усунула з партії всіх Українців. Масові чистки переводять в тих українських військових частинах, котрі ще якимсь чудом залишилися на Україні. Серед робітництва в Одесі поширено масово протимосковські летючки з вістками про голод по селах. Коло Браїлова зловили більшовики повстанський відділ хорунжого української армії Тараненка. 14 осіб вивезли до Київа та розстріляли. Дня 7 квітня черкесько-козацькі повстанці знищили міст на ріці Кубані між стаціями Ходижинською та Чернигівською. Відділи ГПУ, котрі вислано на місце подій, повстанці розбили, але опісля мусіли самі втікати в гори перед переважаючими силами Москалів. В місті Білий Ключ на полудне від Тифлісу невідомі люди обстріляли станицю ГПУ і втікли. — В морю крови тоне Україна.

Катастрофальна посуха в Галичині

Довготривалий брак дощу і висока температура спричинили, що стан засівів для рільників дуже грізний. Збіжа дуже маленькі. Вчасна весна і горяч приспішили вегетацію о два тижні. На легких землях жито вже виколосилося. Одначе збіжжа дуже низьке і рідке. Трави вянуть. Трохи ліпше держиться збіжжа на тяжших землях. Більшість гірських потоків висохла. Рівень рік дуже низький.

Протекціонізм і шантаж

Що про них каже б. преміер Пристор.

Б. преміер А. Пристор виголосив промову на відкритті курсу для суспільних й економічних діячів. В ній м. і. сказав: На жаль в нас протекційна система занадто розпаношилася й осягає нераз карикатуральні форми. Сірий горожанин уважає, що нічого не можна зробити без протекції... Ще гірші протекції получені з шантажем, що трапляється дуже часто. Шантажем називаю покликування на таку чи іншу особу без її відома та підчеркування, що сю особу знається і що в тої особи можеться виробити протекцію. Другий рід шантажу: Ті чи інші фірми стараються про замовлення чи фінансову поміч і покликуються на се, що вони служать національній обороні. Вкінці ще оден рід шантажу: надуживання імени марш. Пілсудского. Такий пан приїздить на провінцію і робить міну, що він „постійно буває“ у маршала і найліпше знає його думки, вказівки і слова. Щоби доказати який сей пан знаменитий пілсудчик, ставить внесок на воєвідських чи повітових зборах, щоби вибудувати маршалови памятник чи суспільну фондацію його імени... На зборах на жаль ніхто не має відваги запротестувати, хоч нема на се фондів. Всі годяться, та опісля звертаються до того маршала за допомогою на докінчення памятника. Я пояснюю собі те трусливістю, страхом перед відповідальністю за свої чини, розповсюдненим лизунством і бажанням перелити на себе як найбільше фальшивого позиченого сплєндору. Гоніть і бийте буком таких шантажистів! („Газета Польська“, ч. 126). — Треба признати, що се дуже слушні уваги. Та чи вони що поможуть?

Тайне порозуміння Японії з Німеччиною

„Ль Евр” доносить: У французьких політичних кругах мають відомости, що тепер обговорюється договір між Японією і Китаєм при співучасти німецького ґенерала фон Зекта. Припускають, що сей договір зміряє до витворення верховодства Японії на азійськім континенті. В дипльоматичних кабінетах европейських держав звертають також увагу на тайне порозуміння Німеччини з Японією, спрямоване проти СССР. (ПАТ). Товариші найбільше бояться сего порозуміння.

Веселі наслідки одного закона

До німецького міністерства рільництва в Берліні наспіло кілька заяв німецьких селян такого змісту: „Маємо виразні сліди жидівської крови з муринською домішкою”. В міністерстві запанувало велике здивування й оден урядник показував другому ті дивні листи німецьких селян. Стверджено, що ні одна з селянських родин в цілій тій околиці не мала нічого спільного з Жидами ні з муринами, а ті дивні листи мали таку причину: Новий закон признав селянам під певними услівями привілей, передавати цілий ґрунт найстаршому синови. Від того привілею виключені люди, що мають в собі домішку неарійської крови. Розуміється, банки не позичають грошей власникам таких арійських ґрунтів, бо тих ґрунтів не вільно ліцитувати. Тому згадані висше селяни придумали собі, що добре буде написати до міністерства, що в їх крови є „виразні сліди” чужої крови, бо сподівалися, що в той спосіб позбудуться привілею ненарушимости свого ґрунту і дістануть позичку...

Б. учитель дає двійки редакторам

До одної з парижських каварень приходив щоденно поважний добродій. Він сідав на своє місце і з червоним олівцем в руці переглядав докладно всі часописи. Той пильний читач се емеритований учитель. Він так привик поправляти задачі учеників, що на емеритурі — поправляв ґазети. З такою увагою та скрупулятністю, як колись поправляв шкільні задачі, тепер виловлював стилістичні, мовні та друкарські похибки. Підкреслював їх червоним олівцем і примірник часопису з відповідною оцінкою пересилав редакціям. За промову преміера Думерґа одна редакція дістала двійку, сам Думерґ—„першу клясу”. Текст мав такі „бики” складачів, що на думку строгого коректора се знак „найвисшого нехлюйства” супроти особи преміера Франції. Деякі парижські редакції хотіли винагородити працю ревного коректора присилаючи йому безплатно свої часописи. Одначе строгий цензор відкинув той дар називаючи се в листі до редакції „недопустимою спробою впливання на безсторонність його оцінок”.— Річ ясна, що деколи й дивацтва мають свою користь.

НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК

з нагоди імянин, свят і хрестин се вкладкова книжечка враз з пушкою ощадности Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР”

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Жінка і дитина

З приводу недалекого конґресу українських жінок.

Великий ідеалізм жінки, посунений аж до повної самопосвяти, показується особливо ясно і виразно в відношенню жінки до дитини. Знають се від богатьох століть не тільки люди вчені, але також прості. На се вказують численні народні приповідки. Зміст їх однозгідно каже, що діти се світло очей материнських. А наш нарід має на ту тему ріжні знамениті оповідання і приповідки. Між іншим каже він, що одна мати прокормить семеро дітей, а семеро дітей не може прокормити одної матери. Словом, ніде на світі нема і ніколи не було сумніву про велику любов жінки до дитини і про те, що дитина се найглибший зміст думок і почувань мами і що жінка тоді найкраща, коли вона як найбільше занята дитиною.

Отже нема сумніву, що також наш перший жіночий конґрес присвятить свою увагу нашій українській дитині. А дуже вимагають сего тяжкі часи, в котрих живемо. Як тяжко бідують тепер діти широких мас навіть тих народів, що мають свої власні держави, свідчить оповіщений на днях меморіял Міжнародного Бюра Праці в Женеві. Він подає тяжкі змістом цифри про життя сучасних дітей. Ті цифри такі тяжкі, що можна в них доглянути просто небезпеку для здоровля людського роду. І так навіть така культурна і богата країна як Бельґія дійшла до такого стану ізза безробіття, що нема в ній вже ніяких грошей, які в більшій мірі можнаб видати на закупно або направу одягів для бідної дітвори безробітних родичів. А статистика оповіщена на днях про ту справу в дуже богатих до недавна Злучених Державах Північної Америки доказує, що там на кождих 150 родин аж 41 родин не має вже ні одягу ні білизни для дітей навіть в конечній скількости. Також обуви такий там брак, що через те богато дітей не ходить до школи.

Згадане висше бюро оповістило вислід анкети переведеної в 1932 році в Берліні. Там на кождих 1316 учеників вселюдних шкіл аж 529 не має власного ліжка.

Союз німецьких учителів в Саксонії оповіщує, що там замітний сильний зріст нервовости у дітей безробітних родичів, бо 25—40% тих дітей живе в перелюднених помешканнях і не спить в окремих ліжках. Се спричинює також поширення сухіт.

В Злучених Державах Північної Америки 6 міліонів дітей в 1933 році не мало достаточної поживи, з чого в самім Нью-Йорку до 400 тисяч учеників, котрі щорічно складають екзаміни: вони виглядають як діти умово і фізично недорозвинені. Таких недорозвинених дітей в тім місті було в році 1917 — 13.5%, а в 1932 році вже 17.7%, при чім в убогій дільниці Нью-Йорку, котра називається Мангеттен, той відсо-

ток підскочив з 22.2% в 1931 на 25.6% в 1932 році. Се показує, яким скорим кроком посувається звироднення населення в тім найбогатшім місті земної кулі, знанім під іменем „Столиця Жовтого Діявола”. Цікаве також те, що до недавна такий богатий стейт як Пенсильвенія стоїть тепер на першім місци під оглядом нужди і недоживлювання дітей: там на 768.000 досліджених дітей начислено аж 140.000 (себто 18%) недорозвинених з нужди!

В Австрії, а саме у Відні стверджено, що аж 57% дітей безробітних родичів має вагу низше нормальної. В промислових округах Долішної Австрії, де безробіття особливо велике, шкільні лікарі ствердили, що аж 75% дітей недоживлених і з тої причини хоровитих.

Ще розмірно найлучше з промислових країн виглядає під тим оглядом Анґлія, а то тому, що її правительство дає великі суми на запомоги безробітним.

А що діється з дітьми українського народу в сих дуже тяжких часах? Про те, що з ними діється на схід від Збруча, знаємо вправді загально, але аж надто добре: там масово вигибає з голоду навіть старше населення, не тільки дітвора: „рай”, який завели ті, перед котрими наші тамошні люди недостаточно боронили своєї землі, такий страшний, що подібного не знає історія ні одного народу на землі. Коли червона Москва не вспіє винищити там нашого народу до самого кореня, то й тоді моторошно робиться на саму думку, яке море терпіння і звироднення оставить вона по собі.

Несолодко живеться нашому народови і його дітям також в інших його землях. Як саме виглядає тепер життя нашого народу й особливо його дітей на західних українських землях, ми докладно не знаємо: від часу світової війни не появляються в нас ніякі того рода праці, нема буквально ні одної статистики, з якої можна булоб виробити собі хоч сякий такий погляд на теперішний стан нашого народу і його дітей. Причина того неймовірного занедбання головно та, що керму нашої суспільности захопили люди, перевантажені достоїнствами (і полученими з ними платнями) тай очевидно не мають і не можуть мати часу на те, щоб обдумати й перевести якусь роботу закроєну на більшу міру, особливож таку, що з неї нема відразу матеряльних користей. Отже можеб наш жіночий конґрес дав почин до зібрання бодай частини фактичних даних, потрібних до того, щоб можна було виробити собі образ дійсного стану нашого народу, в першій мірі його дітей. На се вистарчилаб покищо статистика, переведена в двох-трох селах в ріжних повітах нашого краю. Особливож потрібна статистика наших дітей і хочби короткий опис їх життя, переведений після певної схеми.

Тут подаємо начерк такої схеми анкети:

1. Імя села, повіту і країни (Галичина, Волинь, Холмщина, Закарпаття і т. д.).
2. Кілько душ в тім селі?
3. Кілько родин і кілько з них українських?
4. Кілько є дітей в селі? Кілько українських?
5. Чи є в селі голод? Як довго вже? Кілько родин не доїдає?
6. Чи діти мають яку публичну допомогу і яку? Від кого?
7. Кілько кімнат має пересічна родина?
8. Чи діти мають де окремі ліжка? Кілько таких родин є?
9. Чи діти мають потрібний одяг і обув?
10. Чи всі діти ходять до школи? Кілько не ходить?

Сі питання списані тільки прикладово, бо їх можна подати більше (тільки не забогато!). Докладні відповіді на такі питання можна зібрати лише в менших оселях, бо в містах і в більших селах требаб на те такого апарату, якого ми мабуть ніде не маємо. Виконання такої анкети (але на письмі!) далоб певну основу до цінних і на будуче звітів і праць жіночого конґресу, навіть коли та анкета буде виконана лише спорадично й частинно. Властиво тільки писемні звіти, привезені делеґаціями на конґрес, повинні дати основу дебатам на всіх секціях, бо устні звіти ніколи не мають тої вартости що писемні. Одначе перша річ се — писемні звіти про дітей. Такі звіти добре булоб робити вдома не одинцем але в невеличких комісіях. А вже виконавши їх, добре булоби скликати більші сходини, відчитати на них зібраний матерял і при кождім уступі списувати зараз уваги, які робилиб присутні. Такі звіти на письмі малиб вартість першорядних документів.

Нема сумніву, що такі писемні звіти можуть привезти з собою наші пані з західних українських земель вже на конґрес. А що до подібних матерялів про наш нарід і особливо про наших дітей з наших осель і орґанізацій за морем, то можна вже в часі конґресу роздати представницям тих країн відповідні квестіонарі, котрі вони можуть виповнити вернувши до дому і прислати сюди. В тій цілі требаб на конґресі показати всім бодай пару взірцево виконаних праць на письмі. Щодо великих міст, у котрих ми загальної статистики наших людей перевести не в силі, то й там можна ту загальну статистику заступити статистикою поодиноких орґанізацій. Як се виконати, над тим повинна подумати окрема статистична комісія жіночого конґресу, котра повинна урядувати вже перед конґресом. Се булаб одна з найважніших комісій, бо вона моглаб дати основу до вироблення правдивого образу нашого народу, навіть тоді, колиб дала лиш уривки праць.

Розуміється, мужчини скрізь повинні щиро помагати нашим жінкам в тій праці для загального добра. *А. Ч.*

ВИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

Вписи до народніх шкіл

Рідної Школи у Львові.

Вписи до всіх кляс народніх шкіл Рідної Школи у Львові (в місті і передмістях) відбуватимуться **у днях 21, 22, 23, 24 і 25 травня 1934** в канцеляріях дотичних Управ шкіл від 8 — 1 год. передполуднем і від 4—6 год. пополудні. „Рідна Школа“ удержує такі всенародні школи у Львові: Для середмістя і стрийської дільниці: 7-клясова дівоча ім. Шевченка—вул. Мохнацького ч. 12. 6-клясова хлопяча ім. Шевченка—вул. Супінського ч. 21. Для городецької дільниці: 6-клясова дівоча ім. Грінченка—площа св. Юра ч. 5. 7-кляс. хлопяча ім. Грінченка — вул. Городецька ч. 95. Для жовківської дільниці: 6-кл. мішана школа ім. Короля Данила—вул. Жовківська ч. 62. Для личаківської дільниці: 6-клясова мішана школа ім. Князя Льва —вулиця Крупярська ч. 15. Левандівка: всенародня мішана — вул. Варшавська ч. 8. Клепарів: всенародня мішана — в „Нар. Домі” (біля церкви). До 1-шої кляси ґімназії нового типу (давнішої третьої) можуть здавати вступний іспит абсольвенти 6-тої кляси народньої школи та приватисти, які мають 12—16 р. життя. Речинець вступних іспитів буде оголошений. **Підльвівські родичі!** Майте на увазі, що нині тільки вищеступневі народні школи дають дитині право до дальшої освіти в середніх чи фахових школах, тому **масово вписуйте свої діти до шкіл Р. Ш. у Львові, де кому найдогідніше.** Українські Громадяни! Сповніть свій обовязок і повписуйте свої діти до шкіл „Р. Ш.” у Львові!

ПОВІТОВИЙ СОЮЗ КРУЖКІВ
РІДНОЇ ШКОЛИ У ЛЬВОВІ.

Читайте і поширюйте католицький часопис „ПРАВДУ“ Львів, ул. Сташіца ч. 8/I.

ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

в шпиталі Суспільної Обезпечальні.

3) Др. Добжаньский: Вона тут мешкала в партері в вільній лікарській кімнаті. В ночі контролювала санітарний персонал і всіх знайшла на своїх місцях. Що до лікарів, то неможлива річ, щоб не було ні одного дижурного, бо на положництві є 2, на хірургії 1, крім того один має дижур 24 години. — Др. Зайдлєр, ордин. ґін.-положничого відділу: Хорих на моїм відділі було 2.762, з того принятих 2.259. Було 994 породів, з того: кліщевих 48, 51 з абортом плоду, 28 „кайзершнітів“ і 181 ґінекольоґічних операцій. Вчасно уроджених було 36%. Через мікрофон викладаємо поліжницям їх обовязки і вчимо, як доживлювати і плекати немовлят. При відході зі шпиталя даємо поліжниці книжку т. зв. „Dowód zdrowia dziecka“, де в відповідні рубрики вписується дані фізичного і психічного розвою дитини, перебіг зубкования і т. д. Там є місце на наліплення 10 знимок з ріжних місяців життя дитини. Коли жінка мала вже 14 породів або 2 кайзершніти, тоді переводимо стерилізацію через підвязання рурок. По операції рака просимо завсіди, щоби пацієнтка від часу до часу зголосилася до нас або прийшла на Рентґена, але майже з правила не зголошуються. Лиш один випадок був такий, що замісцева пацієнтка написала про стан свого здоровля.

Др. Чежовска, симпатична жінка з сивавим волоссям, орд. внутрішних недуг: На відділі маємо 90 ліжок. О год. 9 рано зачинається візита. Половину ліжок обходжу сама, другу половину асистент. Візита треває 4 години. Є випадки дуже тяжко хорих, бо лікар, що лічив дома, не мав при оглядинах всіх засобів, якими користуємося тут ми. Маємо кількох невилічимих на рака. Вони лежать у нас, бо прямо не мають де. Важна ділянка нашої праці се діяґностика. Провінціональні обезпечальні посилають до нас хорих для розпізнання недуги і ми тут робимо ріжні досліди, а часом посилаємо хорих для переведення якогось досліду навіть на клініку. Крім того присилають нам пацієнтів до оречення, т. зн. чи вони здібні до праці. Се найтрудніша річ. Тут маємо діло з т. зв. хронікерами, злобними симулянтами, яких на щастя не богато і вкінці з несвідомими неврастеніками. Роля лікаря у відношенні до сеї останної категорії пацієнтів незвичайно тяжка і тут примінюємо психотерапевтичне лічення. Хорого не відпускаємо без відповідного попертя клінічними дослідами. Кождого хорого лікар оглядає двічи денно, а 4 рази міряють йому температуру. Маємо дуже богато хорих на цукрицю. Взагалі кождому хорому, що зголошується до шпиталя, досліджуємо моч і навіть хров, чи не має припадково цукриці. — Др. Добжаньский, дир. шпиталя й орд. ото-ляринґольоґічного відділу: На відділі маємо 33 ліжка. Хорих, що лежали, було 574, амбуляторійних 581. Спеціялістичних операцій переведено 494. Переводимо також ендоскопійні досліди.

Др. Люфтман, орд. стації окулістичної: Хорих, що лежали, було на відділі 301, амбуляторійних 497. Операцій переведено 154. Стація вивінувана на загал добре, лиш бракує щілинової лямпи. — Др. Мерер, орд. урольоґічного відділу: Осібного відділу як такого нема, бо недужі лежать частинно на відділах хірург., частинно на ґінекол. і на внутрішнім. Стосуємо лічення консервативне й оперативне залежно від потреби. В 1933 р. від 16/II оглянено 350 пацієнтів. Переведено 30 спеціялістичних операцій. В 1934 р. мали ми вже 126 недужих і перевели 18 операцій. До переведення точних лікарських дослідів шпиталь нічого не жалує, бо навіть не робить труднощів у спроваджуванні контрастових середників. В 1934 р. зробили ми 15 таких оглядин, а порція контрастового середника на 1 раз коштує 15 зол.! Др. Мізюра: Мушу зазначити, що труднощів при приниманні до шпиталя нема. Амбуляторії питають дирекцію, чи є місце і зараз посилають недужого. Та буває і так, що місця нема, тоді обезпеченого посилаємо до Загального Шпиталя, а кождий хоче дістатися до нас. Вкінці мушу зазначити, що всіх хорих без виїмку трактуємо зичливо і старанно всіми опікуємося. — Др. Добжаньский: Що до т. зв. чужих пацієнтів, яких виїмково приймаємо на лічення, додам ще кілька слів. Саме тепер одержав я подання безробітного інжиніра, котрий 4 роки був обезпечений а тепер не має права користати з услуг Обезпечальні і просить, щоб його приняти. Річ ясна, що принятя буде залежати від дозволу дирекції Обезпечальні. При кінці мушу подякувати Панам за участь у сьогоднішній конференції.

П. Вайншток: Думаю, що буду речником всіх моїх товаришів, коли їх іменем зложу дирекції Обезпечальні, Шпиталя й Панам Примарам сердечну подяку за уладження сьогоднішної конференції і за всі пояснення.

Конференція скінчилася о год. 15·15.

Д-р Маркіян Дзерович

спец. внутрішних недуг,

Львів, ул. Романовича 10

виїхав як щорічно

ДО ЩАВНИЦІ

110—1—1

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Марія — взір католицької матери. Найдостойніше і найдорозше слово „мати“. Вся любов світа, велич болю і радости, велич надії і віри відбивається у висказі „мати“. Бо серце матери се вівтар, на якім відправляється безперервно жертва. Жертва зі себе, котра творить материнство, якому віддана опіка над душами дітей. Мати се головна жрекиня виховної святині дому і тому її ніхто не в силі заступити, ні найліпший учитель, ні найкращий провідник. Мати се нова істота, якої життя вже ніколи не буде її власним життям, бо воно належить до дитини, якій даючи життя дала себе. І чим більше віддає себе дитині, тим повніше чується собою в глибинах сеї незглибимої тайни життя і любови. Вже само Боже Провидіння наділило матір безмежною любовю до дитини, лагідним характером і мягким серцем. А дитина потребує любови і серця матери як ростина сонця. Лише мати здібна виховати людину в повному розумінні сего слова, защіпивши їй ще змалку почуття любови, краси, віри і Бога. Один письменник сказав: „Все, що маю в собі людського, засіяла моя добра мати, воно тільки розвинене школою, церквою і самим життям“. Наша народня приповідка каже: „Без матері дитина — як на жебраку свитина“. Яка мама — такі діти, яка мама — таке громадянство, яка мама — така нація. У матері є повнота життя, тому тільки мати дає щастя і життя-радість дитині, родині, народови. Взір такої матери—Марія, Мати Христа-Бога.

Марія — в Божих планах була від віків призначена на матір Спасителя людського роду, тому й початок Її існування треба випроваджувати від часу, коли Бог сотворив першого чоловіка. Та покищо світ був руїною наслідком первородного гріха. А богато людей натхнених Божим Духом очікувало сповнення обітниці даної Богом першим родичам. Очікували в тузі і в Божих замірах оглядали духом Марію. Один з пророків дивується і питає: „Хтож є ся, що приходить як зірниця, гарна як місяць, вибрана як сонце, сильна як військо, що готове до бою, украшена неначе небозвід звіздами. Солодша над мід а запах Її привемніший над кадило, як пальма на пустині і кедр на Ливані панує своєю висотою над усіми деревами, — так Вона між людьми“. Такими і богато іншими образами Господь Бог обявив прикмети й чесноти тої жінки, котра мала прийти людському родови на спасення і стати взором католицької матери. Марія була украшена всякими Божими дарами, що світили в Її душі неначе ясне сонце. Далека від всякої змисловости Вона зложила на жертівник своє пречисте Тіло, роблячи обіт чистоти. Одначе, коли Ангел сповістив їй Божу волю, що має стати матірю Ісуса, зрозуміла потребу коритися перед Господом Богом і тому без застереження віддалася Божій волі і посвятила себе для Божої справи до співділання у спасенні людей, стаючи матірю Спасителя без нарушення дівництва. Марія се взір кат. матери, бо стала матірю по Божій волі і своїй добровольній згоді. Вона свідомо взяла на себе весь тягар і відповідальність за виповнення тяжких материнських обовязків. Вона цінила своє материнство, бо була свідома того, що має взяти участь в сповненню Божих намірів стаючи співучасницею у спасенні людського роду. Марія розуміючи вагу своїх обовязків у плеканню і вихованню Ісуса Христа, сповняла їх як найліпше. Можна сказати, що все життя Марії як матери було безнастанним стараннем про життя і журою про долю Дитини. Вона постійно працювала і молилася. Ручні роботи Марії, гафти й інші річи, як подає легенда, були дуже цінені, були так гарно викінчені, що ніякі роботи не могли дорівняти їм. І се було великою допомогою для удержання дому. Марія — свої релігійні обовязки, як мати, сповняла точно після закона Мойсея, хоч знала, що І. Хр. — Син Божий. 40 днів після народження І. Хр. піддалася обрядові очищення і жертвувала Ісуса Богу. З геройською готовістю піддалася Божій волі, коли почула від Симеона, що Її душу ізза І. Хр. прошибне меч. І почалися материнські терпіння Пречистої Діви. Ще не могла вернути домів, а вже мусіла вибиратися в тяжку далеку дорогу, в чужий край, щоб охоронити своє Дитя перед убийниками. Кілько терпінь і недостатків мусіла там перенести! А вернувши з Єгипту цілою своєю душею почала піклуватися Ісусом. Одначе знов серце Марії мусіло пережити страшний біль, коли І. Хр. загубився в Єрусалимі. Та вкінці прийшла година тяжкої розлуки, коли Ісус Христос прощався з Марією, щоби сповнити волю свого Вітця: виступити прилюдно як Месія і небесний Учитель та ширити Боже царство на землі. Хоч як Марії було прикро пращатися з Ісусом, одначе коли подумала, що цього вимагає Божа воля, спасення Ізраіля і людського роду, — то поблагословила свого Сина на Велике Діло. І почалася місійна робота І. Христа в тяжких обставинах: Ісус ходив з міста до міста, нераз не мав де склонити голови. Марія все співчувала Ісусови і терпіла разом з Ним. Супровожала Його цілу хрестну дорогу аж на Голгофту. А під хрестом стояла мужно як геройська жрекиня жертвуючи свого Сина за спасення людей. Після Вознесення Христа Марія сповнила ще одну місію стаючи опікункою Церкви. Вона стала правдивою апостолкою Ідеї свого Сина. Апостоли бачили в Марії свою заступницю і з чйсленними порадами зверталися до Неї мов до самого І. Христа. Апостоли передавали другим Її слова заохоти, мудрі поради, вказівки і благословені Марією йшли у світ на мученичу смерть як непобідимі борці за Правду.

Чиж може де бути кращий взір для української матери-громадянки?! Марія се Ідеал української матери. Все життя Марії се найкращий взір, як любити і виконувати велике покликання християнської матері-громадянки. Укр. мати мусить здати собі ясно справу з того, яке завдання має вона виконати, щоб виховати лицарське покоління вірне Богу й нації своїй. Завданням матері є не тільки дати життя дитині, але виробити в ній чесний характер, то значить любов правди і справедливости, що забуває на особисту користь і стає здібна до посвяти власного життя. Мати мусить виховати дитину на здорову тілом і душею. Тому вона мусить віддати дитині всі свої фізичні і духові сили. А щоби мати могла належно виконати таке важке завдання, Бог влив в її серце силу любови. Та велика материнська любов сильніща над все — вона влекшує тягарі, осолоджує терпіння і здійснює навіть те, що розум уважає деколи за неможливе. Бог хотів, щоб весь людський рід перейшов через серце і руки матери, бо тільки мати може защіпити в душу дитини ціхи найбільшої вартости. І через те матері держать у своїх руках будучність родин, народу, Церкви. Святіший Отець папа Пій IX. сказав: „Дайте мені матері, а я за їх допомогою наверну весь світ“. Не при помочи королів, сильних сего світа, а при помочі християнської матери Христовий Намісник хоче відновити світ. На святі католицькі матері чекають небо — Церква — нація. Тому мати мусить безнастанно працювати над поглибленням свого розуму і над ублагороднением серця, щоби стати приміром для своїх дітей в приватному й публичному житті. Лише мати, що знає потреби суспільности, що знає нуртуючі у ній русла, що відчуває її змагання, посвячує свої сили загальній справі. Така мати може стати розумною і досвідною провідницею в в цілім житті своєї дитини. Головно нині, в часі нашого лихоліття українська мати мусить чувати з особлившою увагою над душею своєї дитини, яку вороги хочуть здеправувати, вирвати з корінням найкращі почування релігійні і національні, щоби тим способом знищити нашу молодь, нашу будучність народу. Укр. мати мусить перемінити свій дім в нездобуту твердиню, — в якій молитва і національна свідомість належалиб до рішаючої зброї. Укр. мати мусить створити дім, який ставби нашою Церквою і школою, яких не моглаби досягнути рука неприятеля. Тільки в нашій кат. Церкві під покровом Марії у світлі Її приміру укр. мати громадянка набере непоборної сили у змаганнях за щастя своєї дитини і тим самим цілої України. — Коли любов до Бога й України овіє колиску дитини в заранні її веснянних днів, то цей святий вогонь розпалений доброю рукою матери не згасне ніколи. І так укр. молодь, вихована свідомими і жертвенними матерями, уформлена в геройські чесноти віддасть всі свої сили Батьківщині і стане непохитною надією кращого завтра України.

А за таку мозольну виховну працю української Матери вдячні Її діти зійшлися в нинішний день зложити Тобі, укр. Мати, щирі молитви, належну пошану і правдиву подяку. Згадуємо і Тебе Мати Великої України і перед Тобою, Страднице, клонимо свої молоді голови. Там ворог насильно вирвав Тобі з рук Твій найдорощий скарб, Твою дитину, цю душу нашої нації. Зрабував Тобі Божеські права материнської любови, те життєдайне джерело визвольного Ідеалу. Твої діти переживають тяжку Голгофту а Ти Мати-Українко стоїш під Хрестом зі Страдальною Марією мужно як геройська жрекиня з непобідимою вірою в Воскресення.

Примітка Редакції: Сей рефератик прислано нам до оповіщення як підставу до випрацьовування подібних коротких рефератів на святочних сходинах кружків КАУЖМ в „День Матери“.

В церкві ОО. Василіян у Львові при вул. Жовківській відбудеться в неділю 13 с. м. торжественне приняття нових членок Марійських Дружин. О год. 9 рано відправиться торжественна Служба Божа, відтак буде відновлення марійського приречення всіх членок. Потім приняття нових дружинниць Марійського Товариства Пань. Вечером після травневого богослуження відбудеться приняття нових членок Марійської Дружини Дівчат.

Кружки КАУЖМ (Католицької Акції Української Жіночої Молоді) у Львові зійшлися в неділю 6 с. м. о год. 4 попол. до каплиці Малої Семинарії на перший спільний молебен до Пречистої Діви Марії. Після проповіди відбулася присяга на вірність Христові. Потім відбулися святочні сходини з рефератом п. Марії Конрадівної „В першу річницю свята УМХ“, з деклямаціями і співами. Сходини закінчено гимнами католицьким і національним. Кружки КАУЖМ розвиваються гарно і вже в короткім часі мають добрі висліди своєї праці.

Курс для інструкторів К. А. У. М. У Львові відбудеться в днях від 19 до 26 травня с. р. Курс для Інструкторів Орґанізації КАУМ. В програму входять ось такі виклади: 19. V. Ідеольоґічні напрямні КАУМ, Релігія й Церква в житті молоді й нації, Релігійне виховання молоді, Виховна система КАУМ. 20. V. Торжественна Служба Божа з проповідю. 21. V. Участь української жіночої молоді в Католицькій Акції, Орґанізаційна будова КАУМ, Праця в Кружках, Правне становище КАУМ, Зразкова лекція. 22. V. Вишкіл молоді, Самоосвіта й навчання, Програма предметів та їх проведення, Лектура, Аматорські й співацькі гуртки та орхестри. 23. V. Гігієна й ратівництво, Тіловиховання, Спорт і руханка для жінок, Підготовка та проведення імпрез. Завдання жіночої молоді на полі народнього мистецтва, Українська мистецька культура. 24. V. Наші господарські орґанізації, Дещо про кооперативне законодавство, Господарські можливости в нас, Ощадність, Боротьба з наркотиками та розтратністю, Новий самоуправний закон. 25. V. Сучасні суспільні струї й доктрини, Сектанство й боротьба з ним, Ціль і завдання католицького жіночого руху, Значіння Церковних Брацтв і Марійських Дружин в релігійному житті молоді, Завдання членів КАУМ у громадянській праці. Кождий день Курсу розпочинається спільною Службою Божою. Для пізнання української старовини, мистецтва й промислу відбудуться під фаховим проводом прогулькн по нашому Львові. Останній речинець вношення додаткових подань кінчиться 13. травня ц. р. Подання треба надсилати до Секретаріяту КАУМ, Львів, вул. Сикстуська ч. 39 а. — через дотичні Деканальні Уряди. Хто рефлектує на приміщення повинен се зазначити в поданні. Кошти удержання 2 зол. денно. Архіепархіяльна Рада КАУМ.

З Лугового руху

Луговий фестин в Руданцях.

Недавно відбувся в с. Руданці, пов. Львів, луговий фестин в память Гетьмана Павла Полуботка. З сусідних сіл прибули Луги з Малехова з орхестрою, Сорік, Колоденця і Запитова. Коло читальні „Просвіти“ відбулася збірка. Відтак Луги з орхестрою перейшли походом через село на площу.

Все село подивляло наших Луговиків. Старші люди мали на очах слези радости. Доки в нас не було Луга, було дуже зле. Хлопці билися, навіть забивалися на смерть. Не знали, хто вони, якої нації члени. Відколи в 1932 р. заснували в нас „Луг“, наше село змінилося до непізнання. Незабаром потім відновили читальню „Просвіти“, заснували кружок „Рідної Школи“, діточий садок, вкінці „Союз Українок“. Так наше т-во „Луг“ здвигнуло людей до праці.

На площі зібралося понад 1.000 глядачів. Попис зачався від вправ дівчат з молитвою „Боже Великий Єдиний“. Потім були вправи Луговиків, Луговичок і дорасту: малі Луговики вправляли шабельками, малі Луговички хоругвками. На закінчення фестину відбулася дефіляда. О. Лаврентій Купій Ч. Ізб. зі Збоїськ подякував Луговій Орґанізації за гарний попис і заохотив її до дальшої праці. Відтак секретар т-ва Григорій Бартіш виголосив реферат про Гетьмана Павла Полуботка і про теперішне життя наших братів і сестер за Збручем. Голова „Луга“ в Руданцях п. Петро Рак зложив подяку сусідним „Лугам“, що прийшли на фестин до Руданців. На закінчення сего вдатного фестину відспівали гимни луговий і національний.

Прихильник „Нової Зорі“ І. К.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить.

Безробітні

Як вони виглядають і як з ними боротися та як їм помагати.

Кождий день є свідком мандрівки великого числа безробітних по наших селах. Немов зловіщі тіни майбутньої руїни суспільности снуються вони від хати до хати та окривають сучасне і так убоге село рядном страшного пригноблення. Кождому мимоволі виривається з грудей жахливе питання: „Що буде дальше? До чого се дійде? А куди я піду, як і в мене не стане?“ На очах прилучуються до „армії“ безробітних ті, що вчера ще мали і давали. Нині самі без середників до життя пішли тим самим шляхом.

Бувають між безробітними ріжні люди: Худі, нуждою знищені, виголоджені, тільки тіни колишнього життя жертви недалекої вже смерти, правдивий образ людської нужди, горя і терпіння, самі собі свідки, що довший час переходять голодівку в обіймах загальної крізи. Та трапляються і пухнаті, черстві, румяні, здорові, сильні, які виглядом викликують здогад, що не терпіли скрайного убожества та досі нужди не бачили.

Є між ними навіть голі й босі, серед тріскучих морозів зими, дійсно жадні ратунку і помочи ближнього. Та є також виряджені ґустовно від стіп до голови. Вибриті, напудровані, наперфумовані. А одягнені від камашок на лякерованих черевиках аж до рукавичок для звичайного спорту. Коли нема під руками дрібного гроша, то вони міняють вам навіть і грубі банкноти.

Є скромні, покірні, безпретенсіональні, котрих поведення само каже: Дай, бо сього Христос жадає! Та є й імпертиненти, ароґанти, зухвалі щоденні авантурники по наших хатах, котрим сама вже їх зухвала постава не каже нічого дати, бо не варт. Є тут і дійсно убогі, потребуючі помочи, та є й ошусти, що людей туманять, щоб коштом навіть біднішого від себе здобути на ще краще життя. Зродилися вже навіть казки, як то „убогий“ двома возами звозить до дому збіжжа, вижебране по людях, бо видавалося йому, що власного буде обмаль. Парою коней власною, а парою піднаймлених. Можна стрінути й таких, що з соціяльних відносин вдоволені, здаються на Божу волю і яснішої днини ждуть терпеливо. Та сі невдоволені типи, що нарікають і виговорюють на найвищих достойників неможливі річи. Слова: „різати, рубати“ не виходить їм з уст. Коли се не звичайні провокатори під заслоною убожества і нужди, то вороги всякої держави, що будь коли готові кинутися, щоби перемінити її в „совєт“ або в анархію.

Головна роля в допомозі безробітним спадає на католицьку суспільність. По перше тому, бо вона краще розуміє харитативну акцію ніж вільнодумні ліберали без внутрішнього голосу совісти. Катол. суспільність черпає такий приказ з надприродного Божого закону. Подруге католики з природи річи творять головний шар жертводавців в католицькій державі. Тож католицька суспільність повинна мати можність і силу цікавитися також долею душ безробітних, контролювати їх реліґійний світогляд і етику. Маю на думці потребу заведення для безробітних совісних свідоцтв моральности і такі свідоцтва солідно провірювати. Се потрібне. Без того діються по наших хатах дивні сцени. Часто приходить безробітний і відразу предкладає „диспуту“: Бога нема! Чоловік з малпи! Душа се пара! Ксьондзи лупії, шкіродери і брехуни! Реліґію „вигадали“! Сипле мов з рукава, ориґінальні морали і „доґми“ безвірства й атеїзму. Слухає господар, слухають жінка і діти. Зійдуться сусіди й вони слухають. і от вам робітний! Як скоро знайшов роботу! Лише що дуже погану! Йому селянин дає і ще може хтось дає. Хто його знає, звідки він і хто його вислав на таку місію? Може червоні товариші для ширення руїни... Такий має добру платню. Часто лучається, що господар такого подорожного гарно нагодує, відступить йому власну постіль. Та він сим дочасним добром не вдоволений. Рабує йому найвище добро, відбирає віру. І не дивота, що ще і цілу нічку мусить бути собі вартівником, щоби чого не обікрав або й не замордував. Бо чого ліпшого може він сподіватися по такім подорожнім, що лягаючи не вкляк разом з ним до молитви, та ще і з його молитви поглузував собі як ворог всякого Божого порядку.

Якби крім свистка світського паперу безробітний мав обовязок виказатися ще і свідоцтвом моральности, то і безробітних **булоби менше**. Ограничилосяб їх число до крайно убогих і дійсно не маючих зарібку, а жертводавець мавби можність відразу довідатися, з ким має до діла, та забезпечитися наперед коли перед ним руїнник його святих почувань власних і його родини. Звідси випливає і потреба в католицьких державах розвязувати проблєми сучасної крізи в **злуці з Церквою**. Лише при допомозі Церкви можуть світські чинники успішно боротися з крізою. І лише при помочі держави може Церква успішніше вести боротьбу з крізою іншого рода, себто з упадком віри й етики серед невдоволених мас. Інакше не знищиться і безробіття. Не заспокоїться потреб безробітного серед безбожних диких претенсій та пристрасних вимог аж до готовости хопитись революції, хаосу й анархії — для наживи.

Способи і методи боротися успішно з безробіттям має одна католицька Церква. Їх одідичила вона по свому Основнику Христі, що зпоза надприродних заслон дальше кермує долею убогих. Без порозуміння і співпраці з Церквою всякі почини державних чинників будуть просто марнуванням часу, зусиль і грошей.

о. Ілля Братик

Не приймати векслів in bianco

Найвисший Суд видав важне оречення, що можна покликати свідків на ствердження, що вексель in bianco виповнив посідач незгідно з волею того, хто виставив такий вексель. Досі довжник, котрий не мав писемного документу, був наражений на те, що з таким замітом справи не виграє. Тепер найлучше не приймати векслів in bianco.

Троцький — вічний Жид скиталець

З Парижа доносять: Троцький прямо в розпуці, бо не може знайти місця на спокійний осідок. Можливо, що французьке правительство інтернує його теоретично, хіба що якийсь край до 48 годин дасть йому азиль. Б. червоний диктатор з боязни перед замахом подорожує від заїзду до заїзду в околиці Парижа разом з жінкою та приватним детективом. Від хвилі коли мусів покинути віллю в Барбісоні, Троцький не спав в однім місці довше ніж одну ніч. (ПАТ).

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 10)

„Андрей“ на засланні

Минулися — і великий піст — і Великдень; настала холодна, мокра, словом гидка весна, як гидке було тодішнє життя. З війни наспівали всілякі вістки. Одні надійні, що війна вже ось-ось кінчиться, що Австрійці і Німці на прах розбиті; а інші вісти, які до села нишком діставалися, доносили, що Німці розбили Москалів, що Москалі втікають і Німці їх гонять... що вже й Туреччина проти Москалів...

Добрі для Москалів чутки ширили Москалі, їх батюшка на проповідях, Телевич і ціла зграя його поплечників. А вісти огудливі підкрадалися до села самі, потайними дорогами. Не знати, відки бралися і де пропадали... Як вітер... Хоч всілякі чиновники і московські жандарми гостро стежили і висотували такі лячні чутки. Гірка година судилася такому, хто небачно проговорився. Забирали нічю з хати і тілько було знання що з ним сталося...

Зате в селі гуділо як в чортячому млині, такий радісний бешкет вичинили московські підлизачі, коли Москалі забрали Перемишль і цар проголосив світові у Львові — загарбання нашої Галичини на віки...

Та якось небавки після тої чортячої втіхи Іван Сокирський, котрого син теж був передущим між московськими наймитами і знав всякі їх тайни, доповів Лучці в млині, де припадково зійшлися, що Москалі вже не годні напирати на Німців, бо не мають чим. І сміявся, що мають за богато батюшків, а за мало амуніції; та батюшками війни не виграєш... Але се „велика“ тайна, яку Михайло привіз зі Львова, а Іван Сокирський знову зачув її від сина і — ціле село про неї знало...

Старий Лучка нерадо слухав спліток, яких було повно, бо тоді за московські невдачі навіть слухати було небезпечно. А ще від старого Сокирського, котрого Лучка добре знав ще з тих часів, як він був пасічником у покійного священика Белішевського й аґентом „Дністра“ і головою читальні „Просвіти“ і на цілий повіт широко знаним вічевіком, а найбільшим злидарем в селі, котрий не мав з чого жити. І тямив, як його нераз покійний священик Белішевський набирали за його довгоязичне непотрібне балакунство, за котре він чимало на свойому віці натерпівся.

Тому хоч це діялося в млині як ішла разівка і нікого при тому не було, Лучка сказав Іванові, що думкою не збогатіє ні він, ні Лучка. Се не їх діло. Буде, як Бог схоче. Бога люди не перемудрують, не перевоюють і не перехитрять. Та Сокирський божився, що се правда. І ще ось що доповів Лучці: Що Михайло їздив до Львова до Інституту і там був з самим ґубернатором і був в Преображенському Соборі, на архієрейській Службі Божій, яку правив Епископ Евлоґій, що та церква вже православна, не уніятська, і що в Інституті радіють, що там всі доброхіть перейшли на православіє; і — що дістав від ґубернатора триста рублів за те, що є добрим дяком і розумним старостою... А Інститут зробив його своїм уповажненим до всего заряду лісом і фільварком і виробив йому „пашпорт“. Сокирського син бачив і читав той пашпорт. Се такий „пашпорт“, що Михайло без ніякого дозволу і потвердження може їхати, коли й куди захоче. Михайлові самому було дивно, чому йому видали такий пашпорт, але йому в Інституті шепнули на вухо як дуже велику тайну, що вони на нього здаються з усею господаркою в лісі й на фільварку, бо тепер такий час... що вони зі Львова ледви чи зможуть доїздити... А пашпорт — на всяку біду. „Війна вередлива як дівчина“; раз всміхнеться сюди, раз туди, а своє гадає... Про те, як війна оконечно скінчиться, нема що й говорити; Галичина — казали — раз на все буде „возсоєдинена з русским государством“. Та поки війна треває, може бути всіляко... Може й таке прийти, що Австрійці або Німці тут з котрогось боку на один блиск відруться... У війні на все треба бути приготованим... А якби вони тут вдерлися, — хочби на один день, — не булоби для Телевича ратунку за його посвяту для русского народа... Через те дали йому такий зелізний пашпорт...

Коли Лучка про те все дізнався, порадив Сокирському, щоби тримав цупко язик в роті і не повторював таких нісенітниць ні перед ким, навіть перед своїм рідним сином, бо тепер настали такі часи, що люди й Бога зраджують, не то сини батьків... Росія велике государство, якому з верху ніхто нічого не вдіє. А такі чутки пускають навмисне, щоби людей непокоїти і висотувати...

(Дальше буде).

З ВИСТАВИ УКРАЇНСЬКОЇ ФОТОҐРАФІКИ У ЛЬВОВІ (6. V—3. VI 1934.)

О. Царевич: Вівці на полонині.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НАЦІОНАЛЬНО СВІДОМА УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ на Закарпатті зорґанізувалася в „Народовецький Союз“. Вона поставила собі за ціль в першій мірі усунути мовнопартійний хаос. На день 1 липня бр. скликає ся орґанізація великий маніфестаційний з'їзд молоді в Мукачеві. У проводі нової орґанізації стоїть Іван Роман.

НА ВЕЛ. УКРАЇНІ чимраз частіше трапляються факти зривання большевицьких стінних часописів („стенґазет“). Харківські „Вісти“ підняли з того приводу страшний репет.

„УКРАЇНСЬКИЙ СОЮЗ ХЛІБОРОБІВ ДЕРЖАВНИКІВ“, орґанізація ґетьманців, повстав в Харбіні. На чолі сеї орґанізації стоїть п. М. Самарський. („Манджурський Вістник“ ч. 10).

ПРО УКРАЇНСЬКЕ ЗАКАРПАТТЯ сказав преміер Мадярщини Ґембеш, що справа приналежности сего краю без Мадярщини не може бути вирішена.

В „СТРОННІЦТВІ ЛЮДОВІМ“, що повстало з „Пяста“, „Визволеня“ і „Стронніцтва Хлопского“, істнує сильна внутрішна боротьба між його проводирями за владу в партії. Особливо т. зв. масонська ґрупа хоче взяти верх у партії. Між сею ґрупою і санаційними кругами ведуться таємні розмови. Вони можуть довести до дальшого розбиття людової партії.

КОМІСІЯ РЕЛІҐІЙНИХ КУЛЬТІВ повстала при ЦВК в СССР під проводом Смідовича. Сей факт оцінюють як прояв унормування взаємин між релігією й СССР (ПАТ). — ПАТ помиляється, бо та комісія найправдоподібніше матиме за ціль придумати успішніші методи боротьби з релігією.

НА НІЯКУ РЕФОРМУ московської чрезвичайки (ҐПУ) покищо не заноситься. Можлива тільки зміна назви для обманювання легковірних.

НА ІНІЦІЯТИВУ ЛИТВИ в справі ґарантії ненарушимости балтійських держав згодилися вже інші балтійські держави. Се можна уважати значним успіхом литовської дипльоматії.

ҐІТЛЄРІВЦІ в Австрії знов почали терористичну акцію.

МІНІСТР ПРОПАҐАНДИ в Німеччині Ґебельс приняв прогульку польських журналістів. В розмові Ґебельс підчеркнув з натиском, що Німеччина прикладає велику вагу до дальшої розбудови приязних польсько-німецьких взаємин.

ДО НІМЕЧЧИНИ приїхав з відвідинами японський адмірал Матсушіта.

ПЯТЬ ТУРЕЦЬКИХ ВОЄННИХ ЛІТАКІВ взяло участь в маневрах червоної армії коло Москви.

СПРАВА РОЗБРОЄННЯ або товчення води в ступі дійшла вже до тої стадії, що французька й анґлійська преса просто заявляє, що розброєння тепер неактуальне. Розбройній конференції остає лише остаточно вмерти „з гонором“. До таких заключень доходить преса на підставі оповіщеної Анґлією „Білої Книги“, себто дипльоматичних документів в тій справі.

В АНҐЛІЙСЬКІМ УРЯДІ повстало непорозуміння в справі розброєння. Мек Дональд хоче предложити нові пляни ґарантії безпеки. Одначе більшість кабінету стоїть на становищі, що всяка ініціятива Анґлії в справі розброєння злишна, бо Франція відкинула леґалізацію дозброєння Німеччини і хоче мати вільну руку в ділянці власних зброєнь. „Ню Кроникл“ і „Морнінґ Пост“ пишуть, що становище Мек Дональда безнадійне і він мусітиме уступити. (ПАТ).

В АНҐЛІЙСЬКІЙ ПАЛАТІ ЛЬОРДІВ заявив льорд Сесіль: Положення в Европі викликує занепокоєння, бо воно нагадує 1914 рік. Анґлія не може вести тепер політики відокремлення. Вона рішучо не повинна підписувати зобовязань, котрі моглиб її автоматично втягнути в війну на континенті.

В МІНІЯТУРНІЙ ПАРТІЇ Льойда Джорджа, котра складається з 4 людей: самого Льойда Джорджа, його сина, дочки й зятя, наступив розкол. Син, дочка і зять виступили з його партії і вступили до Партії Праці. (АТЕ).

АНҐЛІЯ Й ІТАЛІЯ радять над заплутаним положенням викликаним війною між Геджасом і Єменом в Арабії.

ВІЙНУ МІЖ ГЕДЖАСОМ І ЄМЕНОМ, про котру ми недавно повідомляли, викликала Італія. Так думають в політичних кругах Анґлії.

ВІЙНА МІЖ ГЕДЖАСОМ І ЄМЕНОМ ведеться дальше. Армія еміра Файсаля посувається в напрямі на столицю Ємену Санаа.

НА ҐУБЕРНАТОРА БЕНҐАЛЮ (Британська Індія) виконано неудачний револьверовий замах.

ЯПОНСЬКИЙ АМБАСАДОР в Америці повідомив правительство Америки, що Японія очікує від Америки визнання її прав й узасаднених привілеїв на Далекім Сході.

УРЯДОВИЙ ГУМОР. В Уруґваю відбулися вибори до парляменту. Урядова телеґрама з Монтевідео доносить: „Уряд тріюмфально побідив, бо всі партії голосували за правительством крім опозиційної партії, котра складається з радикалів, католиків, соціялістів, комуністів і націоналістів. Сі партії здержалися від голосування“.

Новина для господинь!

В УСІХ СПОЖИВЧИХ СКЛЕПАХ ПОЯВИЛИСЯ

БУДИНІ І КРЕМИ Д-ра ВАНДЕРА

котрі так, як порошок до печива Дава, Ваніліновий Цукор, олійка й аромати Д-ра Вандера незамінимі.

Підручник

з рамени фільольоґів і граматиків шляхом якого на протязі одної години навчишся забирати слово при помочі

6) **української мови**

Многоглагольствіє.

Людською мовою Українець скаже кожду свою думку коротко, ядерно і ясно. Кождий розуміє його. Письменники творять мову літературну, котра думку затемнює, читачеви утруднює зрозуміння написаного, або й написаному відбирає всякий сенс. Письменники роблять українську мову неясною, тяжко зрозумілою, нарешті й сумою пустих звуків своєю манією давати поодиноким словам непотрібні прищіпки. Що люди цілком ясно, ясніше, найясніше кажуть одним словом, то „літературна“ мова мусить сказати бодай двома „Рада“ 1925 ч. 20: не каже „іменувати“, тільки „довершити іменування“; замість сказати полюдськи, що папа митрополита „приняв“, „Рада“ каже, що митрополит „був принятий“. „Н. Час“ 1925, ч. 90, 1 колюмна, 2 шпальта каже про боротьбу, не за границі, але „на тлі границь“; не „зачали переслухувати“, але „приступлено до переслухання“; не „замахом запротестувати“, але „через замах заявити протест“. „Діло“ 1925, ч. 204, каже, що на вулицях — не „сталося“ але „мало місце подія“. „Діло“ 1925, ч. 274, колюмна 3, шпальта 1. „Посвячення дому мало місце“. Бувае також, що крадіжи не було, але за те „крадіж мала місце“. Як для крадіжи не було місця, то крадіж „зайшла“ або, „зайшов випадок крадіжи“. В „Ділі“ 1925, ч. 244 Винниченко — не „зачав писати“, тільки „приступив до написання“ роману.

Замість сказати „я наміряв“, „Діло“ 1923, ч. 6. каже: „я мав намір“; 1925, ч. 253: Ватикан має намір. Замість „замітки Онишкевича“, стоїть „замітки піднесені (з землі?) Онишкевичем“. В ч. 82, 1926 р. читаємо: „Дві особи зробили трагічний жест пращання з життям“. Замість „по черзі говорили“, „Діло“ 1926, ч. 68 пише „по черзі забирали голос“. В ч. 63, 1923 року стоїть: „народом будуть знайдені шляхи“ і „нація, що виявила таку енерґію“. Заміст „заведення мира мирним порозумінням“, „Діло“ 1925, ч. 253, пише: „заведення мира засобами мирного порозуміння“. Замість „упаде“, „Рада“ 1926, ч. 24, пише: „наступить упадок“. „Наша Бесіда“ 1926 р. ч. 8: „Вірш належить перу молодого поета. Даємо йому місце“. Замість „суд увільнив“, „Діло“ 1925, ч. 553 пише: „винесено (!) увільняючий присуд“.

В змаганню до єдности між Сходом і Заходом, зокрема в сфері релігійній: в змаганні до єдности Церков — а не в переростаючім наші сили його закінченню — і есть наше покликання; в ньому захована духова суть нашого національного істнування, його живчик, ритм і динаміка. (В. Липинський, „Релігія і Церква в історії України).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

ТРЕТЯ ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОЇ ФОТОҐРАФІКИ

(Пята вистава УФОТО 6.V.—3.VI. 1934 р.).

Фотоґрафія се спосіб закріплювати видимі образи дійсности на світлочулім матеріялі фотоґрафічною камерою. Фотоґрафіка — в відріжненні від фотоґрафії — се штука давати мистецькі картини за допомогою ріжних фотоґрафічних технік.

Мистецтвом уважаю кожду високо виправлену діяльність, коли вона сперта на природній здібности, себто на таланті. Значить без „іскри Божої“ мистецтва нема. І се є те, що в мистецтві не дасться здефініювати, хоч овоч його люди на загал дуже добре відчувають, навіть ті, що про мистецтво не можуть сказати ні одного речення. А ті, що займаються теоретичним усвідомлюванням собі суті мистецтва, мають ріжні його мірила. І так: одні вважають за головну рису правдивого мистецтва льоґіку в цілости твору, другі єдність в його ріжноманітних частях, треті гармонійне получення поодиноких частин або їх кольорів, і т. д. без кінця. Малярі переважно заперечують фотоґрафіці права називатися мистецтвом, бо — кажуть — ф-ка як відлом фотоґрафії се тільки чисто механічне ремесло. Спір на тему, чи ф-ка мистецтво, сягає до самих починів фотоґрафії, бо вже в її немовлячім віці малярі розпочали офензиву проти фотоґрафії взагалі. Атакуюча сторона відзначається в своїм наступі особливо одною прикметою: жахливим незнанням in rebus photographicis. Звідси походить поголовне виломлювання відчинених дверей, атаки на твердження, яких ніхто не ставив, чи похвали на славу, якої нема. Площина дискусії в справах естетики дуже вузька та плитка й зовсім не приносить почести своїм боєвикам. Антифотоґрафіки забувають (а деякі не знають), що ф-ка має безліч т. зв. „вільних технік“, які дають мистцеви величезні можливости інтерпретувати механічно закріплений образ і нераз робити його на картині фотоґрафіки зовсім противним від того, яким зняв його апарат. Антифотоґрафіки забувають (а деякі знову не знають...) про те, що навіть один і той сам образ дійсности може свідомий цілі фотоґрафік закріпити в безлічі ріжних відмін: взяти його в ріжному більше або менше пластичному освітленні, в сьому чи тому вирізку, з більшим або меншим підчеркненням складників тональних (плямових) чи лінеарних (рисункових), і т. п. Антифотоґрафіки забувають про те, що не техніка рішає про вартість твору, а талант її творця: на світі богато „малярів“, яких твори ріщуче не підходять під почесне ймення малярства. Цікаво, що богато малярів було рівночасно фотоґрафіками, як хочби прим. Давид Октавіян Гіль, котрий дав мистецькі портрети виконані фотоґрафічною технікою вже в 1843 році, отже всього чотири роки по прилюднім проголошенні відкриття фотоґрафії, в часі, коли ще техніка фотоґрафії стояла на смішно низькім рівені.

Антифотоґрафіки мають в однім велику рацію: більшість творів на виставах фотоґрафіки — чи там мистецької фотоґрафії — справді не має прикмет мистецтва. До приняття на виставу таких псевдомистецьких образів причиняються ріжні привати: знакомства, „згляди“, бажання заохотити початківців, традиція минулого і т. п. Та чи нема того всього й на виставах інших мистецтв?.. Велика покуса для фотоґрафів се механічна „легкість“ праці камерою, оте славне Кодаківське „you press the button and we do the rest (ви натиснете ґузик, а ми робимо решту)“. Справді, нераз поміж тисячею знимок фотострільчика знайдуться однадві гарні картинки, та цілість „творчости“ такого пана, брак власного стилю, брак свідомої інтерпретації зрадить легко „ґузичкаря“. Злий смак публики, виховуваної саме фотоґрафами кічарами[1]), а не мистцями, се теж один із камнів преткновенія. Ну і врешті величезний у фотоґрафіків брак почитання книжного і через те брак самокритики та творчости свідомої своїх цілей — ось ті колоди, що спинюють розвиток фотоґрафіки та дають поважні тузи в руки її противників. Беручи справедливо все те під увагу, не слід забувати про одно: малярство має за собою кілька тисяч літ, фотоґрафія не цілих сто.

Українська фотоґрафіка дуже молода. До війни істнувало в Київі Російське Фотоґрафічне Товариство, до якого належало богато Українців. Один з них Микола Петрів визначився так, що й закордонні фотожурнали репродукували його цікаві картини, самого його маючи очевидно за Москаля. Спроби української фотоґрафіки по війні й революції розбили большевики, розвязавши українське фототовариство та піддавши його під диктат московської централі. Видаване харківським язичієм „Фото для всіх“ перемінене на „За радянське фото“ поза чисто технічними працями містить виключно аґітку найординарнішого змісту. Автори „мистецьких“ праць, репродукованих на майже кльозетовім папері, переважно „вікраїнізовані“ Жиди, Лотиші, Москалі ну і на окрасу нечисленні тоже малороси. Знимку хрестів на цвинтарі лається там уже як контрреволюцію.,.

Тимто справді одиноке в нас національне фототовариство се під сю пору „Українське Фотоґрафічне Товариство“ у Львові (в скороченні „Уфото“), котре саме дає[2]) третю „Виставу Української Фотоґрафіки“ (пяту взагалі виставу УФОТО).

На виставі маємо мати (по катальозі) 218 картин 52 авторів. Автори картин живуть вереважно в Галичині (Львів 32 авторів, по одному авторови дали: Станиславів, Ходорів, Дрогобич, Самбір, Товмач, Коломия, Яворів, Рожнятів, Рогатин, Камінка Струм., Угнів, Шляхтинці, Бортники, Збора, Кутиська, Цінева), два автори на еміґрації в Празі, один в Пулавах, один у Тарнові. Такий численний збір людей одної пасії з ріжних місць свідчить безперечно про розвиток нашої фотоґрафіки, особливо, коли візьмемо під увагу те, що попередна вистава фотоґрафіки, в грудні 1931 року мала всього 30 авторів (з того аж 22 зі Львова). Коли переглянемо катальоґ третьої і другої вистави укр. ф-ки, то побачимо, що наші галицькі фотоґрафіки не тільки ростуть чисельно, але і тривають, тримаються: в третій виставі маємо знов тих 15 авторів, що брали участь і в виставі з 1931 року.

Також радує око й се, що на третій виставі маємо заступлених аж вісім „вільних“ фотоґрафічних технік, безперечно знак, що збільшилася вмілість наших авторів[3]). Цікаве й те, що майже всі кращі картини, виконані в т. зв. вільних техніках (ґума, бромолій, олій, карбро, піґмент, передрук і і.), се твори авторів з провінції; львівські „аси“ тут зовсім не пописалися й поза кількома бромоліями та страшною ціянотипією не дали образів, що претендувалиб до почесної назви вільних технік. — Як завсіди і всюди панує й на сій третій виставі техніка найбільш механічна, техніка бромова з відмінами хльороброму й барвленого брому, званого нельоґічно „тонованим“), виконано в тій техніці аж 186 картин (на загальне число 218).[4]) Хоч бромову техніку вважають за найбільш механічну, то проте ті броми, які я бачив в міжнародніх сальонах фотоґрафіки, доказують, що погорджуваний бром в руках справжнього майстра дає прекрасні висліди. І саме головна недостача наших фотоґрафіків в тім, що вони повірили в „механічність“ брому і мнимому „легкість“ тої техніки. Через те велика частина бромів-образів наших фотоґрафіків просто не заслугує на почесне ймення творів фотоґрафіки, бо нема в них своєрідно інтерпретованих сюжетів ні власного стилю, тільки наслідування чужих оклепаних зразків неопанованою технікою злого брому. Такі картини як ч. 30, 72, 75 і б. інших се клясичний примір того, як не виглядають образи фотоґрафіки. Лучиться в них брак ідеї, настрою, ориґінальности (навіть у назві картини) зі зле виконаним бромом, сірим, без соку, без життя. Розумію добрі наміри оціночної комісії, яка образи приймала на виставу, — мовляв „треба людей заохотити“ і т. п. Та на се є рада: на другий рік получити виставу фотоґрафіки з виставою фотоґрафій членів, кожда в осібній салі. Тоді не вийде таке, що на виставці фотоґрафіки стрінете між справді мистецькими картинами злі світлини.

Велику більшість авторів бромістів бє на отсій виставі їх легковажне ставлення до техніки брому. Нераз картина такого автора має прегарний сюжет, добру композицію і всякі інші дані на добру картину. Та техніка брому недбало механічна (ч. 123) не інтерпретує вальорів образу, то значить чоловік зробив лише механічну знимку, не вложив у неї нічого свого, все зробив за нього апарат.

Ще гірше буває, коли автор легковажить собі навіть чисто механічну справність брому та через те не то що не інтерпретує свого образу, але ще просто кпить собі з примітивних засад фотоґрафічної приличности (примірів не подаю, хоч начислив їх гарненьке число).

Та трудно не зазначити, що не можна називати мистецтвом того, коли хто не використає навіть тих мінімальних можливостей, котрі йому дає бромова техніка й його навіть звичайна світлина виходить сіра, майже без світел і без тіней.

Декого з авторів „ріже“ недостача самокритики: один з першорядних авторів дав цілий ряд недбало виконаних бромів; другий „ас“ побіч прекрасних річей дав два образи дуже середні, мабуть тільки зі сентименту до зниманої особи. Третій „ас“ хорує на манію „шляхотних технік“ і замість ориґінальних картин дає страшну допотопну техніку. Все те хиби, яких можна легко позбутися, коли тільки візьмемо гарний лік: сильну дозу самокритики й любови до мистецтва, а не до власної самозакоханої амбіційки та манії бути всюди першим хочби за ціну ходження на голові...

Щодо родів картин, то переважають — як звичайно — краєвиди. Позатим найбільше жанрово-етноґрафічних знимок. Майже повний брак архітектури, кілька портретів, натюрмортів та „композицій“. Знимок т. зв. нової річевости більше як було досі; видно, що та жидівська манія починає помалу добиратися й до нас.

Картини поналіплювані недбало, а що тепер посуха й літня жарка температура, то богато образів поскручувалося, що напевно прикро вражає кождого менше чисто „фотоґрафічно настроєного“ видця. Слід взяти се під увагу й на слідуючу виставу приймати образи тільки на грубих картонах, згл. в рямцях.

По всіх тих хибах перейдім до кращих річей і авторів. Нестор нашої фотоґрафіки проф. О. Балицький дав 6 образів у богатьох техніках; між ними найкращий „Відпочинок“ (8). Сюжет, композиція, освітлення техніка і все тут прекрасне; тільки формат замалий. Новий автор, на-

---

[1]) Кіч (з анґлійського) маловартний твір з претенсіями до мистецтва, нудний і солодкавий, а властиво без змісту. Кічар — продуцент кічів.

[2]) Від 6. V. до 3. VI. ц. р. в салях Національного Музею у Львові при вул. Мохнацького ч. 42 І. Вистава відчинена щодня від 9—17 год. Вступ 49 ґрошів, катальоґ виставки 50 ґрошів.

[3]) „Вільні“ техніки, звані також „шляхотними“, се такі фотоґрафічні техніки, які дають світливцеви змогу змінювати механічно закріплений образ після власної інтерпретації. Ті зміни переводиться рукою, викликуючи хемічні та механічні процеси, подібні вже зовсім до малярських та ґрафічних технік.

[4]) Бромова техніка полягає на виконанню картини на бромосрібнім папері, найбільш чулім з усіх подібних фотоматеріялів.

родній учитель Т. В. Банах, виступаючи перший раз, здивував всіх і добрим добром картин і технікою.

Цікавий і добре виконаний 1 бром, (32), „На полонині“ дала теж перший раз виступаюча М. Городиська. Цікаві настроєм, та „пересмалені“ в ефекті „Хмари над селом“ (37) М. Ґавдяка. На 9 праць Ю. Дороша є одна справді гарна „Криги і світло“ (42). Дуже гарно тонально випала „Зима“ (54) Е. Дурделла в техніці т. зв. „високого ключа“ (high key). Добрі світла має „квіт черешні“ (56) о. Яр. Елиїва. Яків барон Капрі дав кілька настроєвих сільських образків, найкращий бромолій „В ранній мряці“. Праці Е. Коваля виказують навіть деякий власний стиль, тільки виконання слабше. Добрі вирізком і технікою „Фоки“ Олександра Левицького. Екзотичні сюжети дає Ст. Лепкий; та всі вони надто тверді. Мирон Лятишевський дав ряд добрих річей, хоч дещо слабших від свого дотеперішнього високого рівня. „Липень“ (115) Я. Мареніна добрий розміщенням плям; техніка бромолію неопанована. Добра помислом і грою світла та соковитістю брому „Стріча“ (117) Я. і Р. Масляків. „Протисвітло“ Р. Мировича з Праги п.н. „Несмілива цікавість“ пластичне та легко недосвітлене. „Мізантроп“ (130) найліпший з річей Н. Нижанківського; зате виконання брому... „Два як рідні брати“ назверх В. Паньків і Олекс. Пежанський щодо доброї бромової техніки (часом дещо за тверда), пасії до зимових сюжетів та доброго виладу картин („Ausstattung“). Паньків прекрасно схоплює настрій гір та снігу; до того в нього майже завжди стрічаємо сюжети, які аж просяться на ілюстрацію до якоїсь книжки: „Приятель“, „Під столом“ (135, 136). О. Пежанський поруч туристичних споминів дав два прекрасні повні настрою протисвітла: „Послідні промені“ й „Опущений“ (146, 147). Гарно схопив вечірні настрої В. Пронь: один з них „Хрест під березою“ (152) виконаний до того чотиропокладовою ґумою. Добрий новочасним підходом до теми образ о. Ю. П. „Над млиновою“ (155). Перший раз виступаючий В. Савицький представляється дуже корисно: є в нього й добрі помислові композиції: „В келії переписувача“ (162), „Труби трублять в Новіграді“ (166), є поруч брому техніка бромолію, відчуття настрою „Перед бурею“ (167); зовсім невдало твердо вийшов добрий в помислі акт „Алеґорія“ (160). Я. Савка добре оперує світлом та вирізком при портретах. „Профіль“ I. і II. (169, 170); мало мрячний краєвид „У мряці“ (173) нагадує дещо т. зв. японщину[5]), хоч має правильні всі три пляни. Чи не найкраще „пописався“ сим разом Р. Совяковський; його портрети „Профіль“ (174) й особливо „Очікування“ (175) дають справді враження чисто мистецьке. Найкращі ефекти досягає він, примінюючи мягкорисуючу сочку до образів зниманих напроти жерела світла; через те в його образах просто „видно“ сонце і пластику. Дуже добрий „Придорожний хрест“ (183) комбінацією снігу, похмурого настрою й протисвітла. Одинока хиба сього автора се може надто велика стушованість, матовість його бромової техніки; та се вже річ смаку. Добра вирізком і модним підбором теми картина В. Тарнавського „На перекутні“ (184); придавсяб більший формат. З картин Д. Фіґоля найкращі „Усмішки сонця“ (191); своїм тоном нагадує майже аристократизм „високого ключа“. „Смалець“ і „Пішінґер“ (193, 194) мають жидівський смак. „Чорний ритм“ (195) Студитів, картина монаха Ф. К. добра небуденним сюжетом, розміщенням перекутних ліній та соковитістю брому. Симпатична, чисто наша „Верба“ (198) Е. Храпливого; Німець назвавби її миловидною (niedlich). Мистця Булгака нагадують „Вівці на полонині“ (200) О. Царевича; добре також його „Під світло“ (205). „Пластична студія“ (206) С. Щурата добра розміщенням особи і освітленням, замала форматом та недбало виладжена. Панський „Гіякинт“ (207) тогож автора поруч з „Нарцизами“ (101) М. Лятишевського найкращі знимки цвітів на сій виставі. Оригінальні підходом до теми „Маки“ (211) А. Яросевича, лучать настрій з елементом нової річевости, а саме з т. зв. „новою перспективою“ („neue Sicht“).

Катальоґ вистави ґрафічно добрий, ілюструють чотири образи. Салі нового будинку Нац. Музею дуже ясні, кращі від польських. Вступ низький, доступ трохи під гору, зате є буфет з лімонадами. Розгадувати образів не треба й хоч вони не такі барвисті як у малярів, то всетаки їх чорно-сіро-біла мова куди доступніша звичайному смертельникови. — Араміс.

[5]) Японщиною називаємо твори, в яких нема (подібно як у японськім малярстві) т. зв. плянової перспективи.

ФАБРИКА СВІЧОК „КЕРОС“
ВЛАСНИК ПАВЛО ДУРБАК І СИНИ
ЛЬВІВ 15.

НОВИНКИ

О. Діонізій Головецький ЧСВВ, ректор гр. кат. Колеґії ім. св. Йосафата в Римі, прибув до Галичини на припоручення італійських і німецьких лікарів, щоби в рідній Самбірщині на Підгірю докінчувати лікування грудної недуги. О. Ректор відїде до Риму на початку серпня, щоби брати участь в працях Комісії Кодифікації Східного Канонічного Права. Уряд ректора гр.кат. Колеґії св. Йосафата в Римі виконує тепер о. Йосиф Лабай ЧСВВ, б. Ігумен Добромильського Монастиря ОО. Василіян.

В Камінці Струмиловій Марійський Союз Молоді ім. Непор. Зач. Преч. Діви Марії уладжує дня 17 с. м. в празник Вознесення Ісуса Христа в салі Нар. Дому Святочну Академію в честь і славу Божої Матери Преч. Діви Марії. Святочний реферат виголосить о. Ір. Назарко ЧСВВ, презес МТМ. В програмі є виступи хорів мішаного і діточого, мандолінової орхестри, деклямації, рецитація „Корона Преч. Д. Марії (леґенда)“ при живім образі і світляних ефектах. Початок о год. 7 веч. Вступ: сидячі по 90 і 60 ґр., стоячі 40 ґр., для шкільної молоді 20 ґр.

Академічний хор „Бандурист“ уладжує в середу 16 с. м. в салі Т-ва ім. Лисенка концерт козацьких пісень Ф. Колесси, М. Лисенка і С. Людкевича та неспіваних ще стрілецьких пісень Р. Купчинського і Л.Лепкого, аранжованих Б.Кудриком, С. Людкевичом і Я. Ярославенком. Початок в год. 20.15 веч.

Філія Т-ва „Просвіта“ ім. М. Шашкевича (Львів—повіт) уладила 6 с.м. свято читалень. В полудне о год. 12 відбувся в салі Ремісничої Палати концерт. О год. 3 попол. відбувся на площі Сокола—Батька попис хорів і орхестр. В концерті і пописі взяли участь хори: Підбірці, Ляшки Мур., Зашків, Ременів, Грибовичі Вел., Любінь Вел. і Малий, Лісневичі, Скнилів, Містки. Були дві орхестри: Підбірці і Малехів. Публики було мало, бо не була повідомлена в час і тої неділі було кільканацять ріжних наших імпрез. Уладжувати подібні імпрези конспіративно се—останній крик нашої моди!

В Самборі відбулася сокільська академія в честь проф. І. Боберського. В програму її входили: вступне слово д-ра Ю. Рабія, реферат п. Б. Стебельського, деклямації, хори, орхестра і вправи 203 Соколів і Сокілок з повіту. Після дефіляди вправляючих і промови делеґата Сокола-Батька п. В. Тихоліса відспівали гимни сокільський і національний.

Сокільський курс здвигових вправ побратимів, посестер, учасників і учасниць відбудеться у Львові 17 с. м. Він зачнеться в г. 8 рано на площі Сокола-Батька і потриває цілий день. Курс безплатний. Сокільські гнізда повітів львівського, городецького та перемишлянського, що не брали участи в попереднім курсі, вишлють на той курс одного побратима і посестру.

Згоріло 120 морґів ліса, з того 70 м. соснини в Количкові коло Белза.

Еттінґера BALSAM на ВІДТИСКИ
усуває радикально без болю вперті нагнітки і згрубілі наскірки.
Склад і виріб
Аптика М. ЕТТІНҐЕРА
ЛЬВІВ, ПЛ. ҐОЛУХОВСЬКИХ

Діточа оселя для дівчат від 7—14 літ на Остодорі біля Підлютого. Час тревання від 17. VII. — 14. VIII. Оплата 45 зол., розложена на три рати по 15 зл. Першу рату треба зложити при зголошуванню т. зн. до 1. VI., другу до 10. VI., решту до 10. VII. Зголошення й інформ.: Марія Коржинська, Українська Книгарня, Львів, Рутовського 22. 1682—3—3.

Вистава французького ґрафіка Фелікса Вальотона відчинена у Львові в Міському Промисловім Музею, вул. Гетьманська 20.

В Бережанщині відбулися ревізії та увязнення серед Українців, студентів і ґімназистів. Увязнили студ. прав Лабуньку й уч. IV. кл. ґімн. Лонкевича в Потуторах за летючки ОУН і студ. прав Семчишина з Конюх під замітом приналежности до ОУН. Вони сидять в бережанській вязниці.

Горять ліси. В Зеленій, пов. Надвірна, згоріло в державних лісах 13 га зрубу 1.200 куб. метрів дров, 5 га загайнику, і 14 га ліса. Пожежу спричинили робітники.

Спорт. В змаганнях за мистецтво УСС (Українського Спортового Союзу) були 6 с. м. такі висліди: Львів: Тризуб—Чорноморці 3:1 (1:0), Богун—УРСК (Укр. Робітничий Спортовий Клюб) 4:2 (0:2), III. Сокіл—Дніпро (Винники) 4:2 (0:2); Станиславівщина: Вихор (Ямниця) — Чайка (Отинія) 3:1 (0:1), Сокіл III (Станиславів—Бельведер)—Пробій (Павелче)3:2, Вихор (Ямниця) — УСК 2:1, Сокіл (Богородчани) — Чайка (Калуш) 1:0 (1:0); Ходорів: УСТ — Роксоляна (Рогатин) 4:1. — В Станиславові дружина Українського Спортового Т-ва „Пролом“ перемогла жидівську дружину „Гакоаг“ 2:1 (1:0).

Україна—Лехія. Змагання за мистецтво Окружної Ліґи відбудуться 13 с. м. у Львові на площі „Поґоні“ за стрийською рогачкою. Початок о год. 16.30.

На Закарпатті масові пожежі лісів. Селяни підпалюють ліси, щоби здобути нові пасовиська. Велика посуха сприяє поширюванню пожеж.

Харбінська радіостація надала великий український радієвий концерт. В програму концерту входили три відчити про Шевченка і вокальна частина. Відчити виголошено по українськи. Перед кождою точкою заповідач подавав зміст по українськи і по японськи. Концерт викликав сильне враження на Далекім Сході („Манджурський Вістник“).

Маґазин постелі Р. Джала. Львів, Хорущина 5, поручає: Ковдри, матераци по найдешевших цінах. Перероблює ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зл. 58-18—25

Літературний скандал стався в Москві. Два Жиди Бройде і Ґанцбурґ від кількох літ підписувалися на творах двох талановитих російських письменників Луґіна і Любич-Кошурова та заробляли в той спосіб понад 100.000 рублів річно (ПАТ).

В Німеччині перед гітлєрівським переворотом виходило 2.703 щоденників, тепер є 886, переважно гітлєрівських орґанів.

„Дипльоматичний Словник“ вийшов в Парижі в двох томах, що мають 2.400 сторін друку. Та гасла „мир“ в нім нема...

Найгрубша і найтяжша жінка на світі живе в Монтевідео. Вона важить 207 кґ., має 29 літ і почувається зовсім добре.

Землетрус навістив Царгород. Підземні потрясення чути було також і в околиці.

Гумор. Один дуже делікатний критик написав таку „рецензію“: Наша славна співачка співала так знаменито, що направду можна було подумати, що приніс її на світ не бузьок, але соловій.

Зміна руху поїздів

від 15 травня 1934 р.

На лінії Львів—Ряшів:

Поспішні поїзди: Не будуть курсувати: поїзд ч. 304, що відходив зі Львова о год. 23 мін. 58 до Кракова і поїзд ч. 203, що приходив о год. 6 мін. 20 з Кракова до Львова. — Поїзд ч. 304 буде відходити зі Львова о год. 6·25 (тепер 6·45). — Поїзд ч. 901 буде відходити з Варшави о год. 23 мін. 28 (тепер 22·26); буде приходити до Львова о год. 7·50 (тепер 6·43). — Поїзд ч. 902 буде відходити зі Львова о 5 мін. вчасніше, т. є. о 14·45. Він матиме в Перемишлі получення з Самбора, Н. Загіря і Хирова. — Поїзд ч. 904 буде відходити зі Львова о год. 23·25 (тепер 23·50) і приїде до Варшави о год. 8·05 (тепер 8·08).

Особові поїзди: Не будуть курсувати між Перемишлем і Краковом: поїзд ч. 20 (Перемишль відїзд 13·55) і поїзд число 19 (Перемишль приїзд 21·50). Вводиться між Перемишлем і Ярославом в днях шкільної науки новий поїзд ч. 132 (Перемишль відїзд 14·05, Ярослав приїзд 14·52) і товаровий поїзд з перевозом осіб ч. 781 (Ярослав відїзд 14·45, Перемишль приїзд 19·57). — Поїзд ч. 24 (Львів відїзд 4·50, тепер 5·00) і поїзд ч. 21. (Львів приїзд 16·15. тепер 16·30), що курсують між Львовом і Дзвдзіцами, будуть курсувати лише між Львовом і Переворським. — Поїзд ч. 29 як особовий приспішений буде приїздити до Львова о год. 6·55 (тепер 8·20) і поїзд ч. 30, що відходить зі Львова о год. 22·50 (тепер 22·55) також як приспішений особовий, буде курсувати між Львовом і Познанем (тепер між Львовом і Катовицями). — Поїзд ч. 230 буде приїзджати до Львова о год. 20·20 (тепер 22.10). — Між Ряшевом і Переворском вводиться товаровий поїзд з перевозом осіб ч. 9883 (Ряшів відїзд 22·20 — Переворск приїзд 23·53) і поїзд ч. 782 (Переворськ відїзд 5.58 — Ряшів приїзд 7·26).

На лінії Львів — Підволочиська — Волочиська і Красне — Здолбунів.

В звязку з пізнішим приїздом поспішного поїзду з Варшави — поїзд ч. 211 буде відходити зі Львова о г. 8·00 (тепер 7·40) і приїздити до Тернополя о г. 11·38 (тепер 11·20). — Поїзд ч. 212 буде виїзджати з Тернополя о г. 16.38 (тепер 17·11) і приїзджати до Львова о г. 20.15 (тепер 22·55). Той поїзд має в Красним получення з поїздом ч. 241 до Бродів, Рівного і Вильна. — Поїзд ч. 213 зі Львова відїзд 17·10, буде відїздити о г. 16·35 лише в комунікації Львів — Тернопіль і буде приїздити до Тернополя о г. 20.16. Він буде задержуватися на всіх стаціях і перестанках між Львовом і Красним. — Поїзд ч. 215 буде відїзджати зі Львова о г. 0·30 тепер (тепер 0·35; приїздити до Тернополя о г. 3·50 (тепер 4·11). — Поїзд ч. 227 між Львовом (відїзд 16·42) і Красним (приїзд 17·54) не буде курсувати. — Поїзд ч. 241 буде курсувати між Львовом і Здолбуновом і буде цілорічною безпосередною комунікацією Львова (відїзд 18·50) з Вильном (приїзд 13·35).

На лінії Львів — Рава Руська.

Особовий поїзд ч. 911 буде відходити з Варшави (гол.) о г. 19·47 (тепер 19·08) і приїзджати до Львова о г. 7·05 (тепер 7·20). — Особовий поїзд ч. 912 буде відходити зі Львова о г. 21·40 (тепер 21·50) і приїздити до Варшави (гол.) о г. 9·17 (тепер 9.38).

На лінії Загіря — Стрий, Перемишль — Хирів і Львів — Сянки:

В цілі оживлення туристичного і літниськового руху перемінено поспішну комунікацію Львова через Самбір, Нове Загіря, Сторожі — до Криниці та Закопаного на особову приспішену комунікацію при помочи поїзду ч. 17/20 відїзд 8·05, Криниця приїзд 17·35, Закопане приїзд 19·35, і поїздів ч. 19/18 Закопане відїзд 8·30, Криниця відїзд 10·45 і Львів приїзд 20·56. Ті поїзди скомуніковані в Самборі з особовими поїздами ч. 19 і 20 зі Стрия і Дрогобича. — Поїзд ч. 2119 зі Самбора до Сянок буде відходити о г. 2·24 (тепер 9·43) і приїздити до Сянок о г. 5·05 (тепер 12·24). Він матиме в Самборі безпосередне получення з поїздом 2115 (Львів відїзд 23·55, Самбір приїзд г. 2·00. — Безпосередні ваґони 2 і 3 кл. Львів — Сянки, що курсують в тих поїздах, будуть вертати зі Сянок поїздом ч. 2120/18 до Львова (Сянки відїзд 16·55 — Львів приїзд 20·56). — Поїзди 17, 18, 19, 20, 2119 і 2120 будуть курсуванти в літнім часі від 15 червня до 31 серпня і в зимовім часі від 22 грудня до 15 січня. — Поїзд ч. 1213 Пермишль—Дрогобич буде відїздити з Перемишля о г. 23·29 (тепер 23·06) і приїзджати до Хирова 0·30 (тепер 0.04), до Самбора г. 1·21 (тепер 0·57) і до Дрогобича 2·35 (тепер 2·11). Він буде мати в Перемишлі получення з поїздом ч. 425 зі Львова (Львів відїзд 21·25 — Перемишль приїзд 23·23). (Дальше буде).

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 150 000 зл. на ч. 85938; — 20.000 зл. на чч. 160979, 3727, 53511, 56976; — 15.000 зл. на чч. 69210, 55800, 116245, 148690, 138116; — 10.000 зл. на чч. 21563, 72362, 113514, 27350, 160268, 161819, 47469, 77799, 139201; — 5.000 зл. на чч. 79731, 102017, 122736, 149981, 5995, 14437, 86523, 100122, 49298, 50993, 62925; — 2.000 зл. на чч. 6811, 28992, 38936, 40763, 41567, 41946, 55931, 66677, 84962, 91301, 116112, 123182, 149413, 150657, 11748, 12288, 18080, 26826, 42177, 47032, 47383, 49181, 55711, 77019, 78707, 93421, 96969, 104552, 122981, 162534, 163091, 14637, 17390, 32569, 46695, 57404, 58994, 64729, 64918, 73317, 74045, 100343, 124572, 131646, 132801, 133109, 133367, 140191, 18847, 26341, 28666, 40342, 40542, 554403, 51650, 75515, 79767, 83492, 104345, 107039, 132229, 135118, 142023, 147917, 146122, 148845, 151499, 164452; — 1.000 зл. на чч. 3035, 8178, 9737, 21348, 27321, 34984, 36786, 46499, 52331, 59347, 63812, 67335, 81356, 85036, 88337, 91489, 93866, 105539, 113333, 116791, 116359, 134272, 162859, 165905, 168024, 4874, 5352, 5655, 5795, 7264, 9665, 12251, 13692, 14867, 15957, 22351, 23595, 26982, 28771, 31973, 41083, 43661, 49428, 56602, 73818, 83981, 85513, 86432, 92268, 95614, 102977, 103122, 103890, 103935, 108344, 117866, 126956, 130831, 137633, 147301, 150733, 152290, 154285, 160697, 165776, 8376, 8389, 22146, 23155, 27407.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Б. СТАРШИНА УГА, зльокавтований санітарний службовик, батько 2 малолітних дітей, котрі разом з матірю, хорою на склерозу бючок, в нужді і без ніяких засобів до життя, а сам батько перебуває в міськім заведенню для невилічимо хорих при вул. Білінських ч. 9., просить о датки під шифрою „Для бездомної родини“. — І. П. — Правдивість поданих тут фактів потвердив гр.-кат. парохіяльний уряд Арх. церкви св. Вмч. Юрія у Львові.

ПАРОХА потребуючого виручення у душпастирстві, заступить катихит **в часі від 15.VI.—15.VIII. 1934.** *Зголошення з заподанням близших даних* слати по кінець травня б. р. на адресу: **о. Лука Салук, Сокаль.** 109-1—2

КІНА

АДРІЯ: Самітний орел.
АТЛЯНТІК: Останній Отаман Анненков.
КАСІНО: Королева Христина (Ґрета Ґарбо).
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Чібі та ревія.
МІРАЖ: Ясноволоса мрія.
МУЗА: Біла лелія.
ПАЛЯС: Жанна Жозетта — моя жінка.
СТИЛЕВЕ. Американське божевілля і ревія.
УТІХА: Остання цариця та ревія.

СЛУХАЙТЕ РОДИЧІ! РАДІЙТЕ ДІТИ!

Вже вийшла І. частина оповідань з історії України пера Антона Лотоцького п. з.

„Було колись на Україні“

Вінету й ілюстрації зладив арт. мал. П. Андрусів.

Перша частина обіймає найдавніші часи історії України. Оповідання написані дуже легко та гарно. Книжечка призначена для дітей і молоді, але з приємністю і пожитком прочитає її старший. — — — — — —

Ціна за примірник 70 сот., з портом 85 сот. Десять примірників з портом коштує тільки 6·50 зл.

Замовляти з одночасною висилкою грошей на грошевих переказах по адресі: **„Наш Приятель“, Львів, ул. Сикстуська 39а.,** або краще почтовими складанками, число конта 504.104. 107-1—5

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ЯКОВА НАССА

Львів, вул. Сикстуська 17. Телєфон 65-73 приймає від 9—1 і 3—6

Пльомби, корони, містки, штучні зуби з кавчуку, золота, плятини, білого золота, реґуляція криворостучих зубів. 106 1—4

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольоґ. клінік

в Берліні, Відні й Празі

орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.

другий вхід з улиці Собєського ч. 2.

Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

ФІРАНКОВІ МАТЕРІЯЛИ, індантрени, фіранки ручної роботи, **капи** на ліжка, ґарнітури, тапчанові **накидки, шлюбні виправи** найдешевше виконує **БАНК,** Марійська площа 6.

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ

ФАБРИКА КАВЧУКОВИХ СТАМПІЛЬ І ВІДЛИВАРНЯ ТАБЛИЦЬ

МАКС ҐЛЯЗЕРМАН

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 19. Тел. 15-03

Філія Сикстуська ч. 1.

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На весняний і літний сезон.

КАПЕЛЮХИ ШАПКИ

поручає

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! 3-? **Вибір великий!**

ПАСТА до взуття **ОДИНОКА СВОЄРІДНА НАЙЛІПША**

ЕЛЄҐАНТ

Консервує шкіру

ЖАДАЙТЕ тільки сеї пасти

Адреса: Львів, Кордецького 1.

18—х **Телєфон 60-04**

В ЗДОРОВОМУ ТІЛІ ЗДОРОВА ДУША!

Тому всі Українці в загальнім ослабленні, безкровности, катарах жолудка і кишок, в хоробах міхура, у всяких забуренних переміни матерії, в хоробах нервових, у всіх хоробах жіночих і т. п. їдуть на Лемки до пансіону Т-ва **„Пер. Еп. Поміч“ в Жеґестові Живці,** що під зарядом Сестер Служебниць може задоволити найвибагливіше лікування.

Зголошення слати: **Заряд Пансіонату Т-ва „Пер. Еп. Поміч“ в Жеґестові Живці p. Żegiestów Zdrój.** 112-1—3

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Ґрафія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 17 травня 1934. Ч. 35 (733).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Хто такий монах Чао-Кунг

Незвичайна життєва карієра угорського Жида Требіча.

На днях прибув до анґлійської пристані в Ліверпулі корабель з Канади „Герцоґиня Йорська". З нього висів на сушу зігнений і старший вже чоловік, в чорнім плащі, в чорнім капішоні, з зовсім обритою головою, записаний в корабельних паперах як буддійський монах Чао-Кунґ. Разом з ним і під його проводом висіло пять інших буддійських монахів і пять монахинь. Але анґлійська поліція вже ждала в пристані на „буддійського монаха", бо докладно знала його життепис. А саме: мнимий Чао-Кунґ се угорський Жид Требіч, котрий свого часу жив в Анґлії, де й одержав горожанство. Потому перейшов на католицизм і став католицьким проповідником в Канаді. Потому знов вернув до Анґлії та в однім з підлондонських округів здобув мандат до анґлійського парляменту. В часі війни був німецьким шпіоном, за що його засудили на кримінал і позбавлення анґлійського горожанства та по відбутті кари виселили з Анґлії. Тоді „Лінкольн" Требіч виїхав в Азію та в Тибеті приняв буддизм і оснував — свою власну секту. Вкінці вибрався з Тибету в Европу, щоб тут навертати християн на буддизм та основувати буддійські монастирі. Одначе Анґлійська поліція схопила його таки зараз в пристані. А що він просив, аби йому дозволено побачитися з сином, котрий служить в однім з анґлійських міністерств, отже поліція завела старого Требіча до арешту, де йому зложив візиту його син. Потому мимо заяви старого пройдисвіта, що він хоче бути вірним підданим короля Юрія, йому наказали виїхати з Анґлії. А що й Канада повідомила, що дякує за його поворот, отже Требіч їде в Китай. Цікаве життя мав той шибайголова, а ще цікавіше в тім всім те, що Анґлія держить на службі в міністерстві сина чоловіка, котрому доказали шпіонську роботу на шкоду Анґлії в її найтяжшім часі. Культурна Анґлія не признає „кругової поруки."

Криваві заворушення в Мостищині

„Експрес Вечорни" ч. 1226, „Век Нови" і „Ґазета Поранна" доносять: До жалюгідних подій прийшло в мостиськім повіті. Именно націоналістичні круги в селі Мокряни намагалися протиставитись поліції, котра виконуючи зарядження усувала памятники висипані в виді могил, на котрих були протидержавні написи. Підбурені кількома невідповідальними аґітаторами парібки і сільська українська молодь скликана з дооколичних сіл, хотіли перешкодити роботі поліції. Постерункових державної поліції Карвінського і Вілька побито колами і палицями. Поліціянти сховалися до одної з сільських хат в Купновичах Старих й у власній обороні стрілили кілька разів. Одна особа вбита, кілька ранених. В ночі при помочі старших господарів поліціянти вспіли відступити до постерунку поліції в Конюшках Семянівських. Зааларм̆овані відділи поліції прибули зараз на місце подій і на приказ урядуючого на терені прокуратора окружного суду в Самборі увязнили кількадесять українських аґітаторів. Слідство в тій справі ведеться.

Як тепер виглядає галицьке село

З Камінки Струмилової повідомляють нас, що велике число безробітних не дає спокою тамошному населенню. Бувають випадки, що по 20 безробітних приходить денно за милостинею. Річ ясна, що всіх їх годі накормити. Буває й таке, що безробітні (звані тут „безробочими") відгрожуються, що спалять майно селян, як не будуть їх спомагати. Від якогось часу дійсно майже що ночи видно заграви пожежі, що особливо небезпечні тепер підчас небувалої спеки. Земля потріскала від жаркого сонця. Збіжжа тільки місцями ростуть добре. Загально заповідається слабий урожай. Селяни пригноблені й очікують дальших нещасть, котрі ходять вкупі.

Перший мужеський табор КАУМ

Він відбудеться в часі від 21 липня до 12 серпня с. р. на Соколі біля Галича. Участь в таборі можуть брати всі провідники, члени і симпатики КАУМ у віці від 18 літ (за окремим дозволом можливе й нище 18 літ). Кошти удержання (оплата) виносять 30 зол. (для незаможних передбачена знижка). Зголошення треба надсилати найдальше до 1 червня на адресу: Секретаріят КАУМ, для таборового референта, Львів, ул. Сикстуська 39 а. Враз зі зголошенням треба вислати І-шу рату оплати 10 зл. (на чекове конто 504.314, „Каса Української Католицької Молоді", з дописком „таборна оплата") й такі дані: 1) імя і призвище, 2) докладна адреса, 3) рік уродження, 4) ступінь освіти, 5) заняття і спосіб удержання, 6) вмілости (н. пр. столярство й інші ремесла, спортові), здібности й заінтересування (нпр. культурно - освітні, орґанізаційна праця), 7) чи був вже коли у таборі й якому. — Близші інформації подасться зголошеним листовно. На відповідь залучити поштовий значок за 30 сот. — *Таборова Комісія АЕпархіяльної Ради КАУММ.*

Водяна бабка над Львовом

В минулу суботу в полудне перелетіла понад Львовом хмара водяних бабок. Люди думали спершу, що се саранча. Потім виявилося, що се звичайна водяна бабка, комаха для хліборобів й огородників дуже пожиточна, бо масово зїдає менші комахи, що роблять великі шкоди. Водяні бабки появилися масово наслідком великої спеки. Звичайно хмари водяних бабок летять з Полісся.

Кілько варт ніс шейка?

Арабський шейк Еляль Кураісбі обезпечив недавно свій ніс на 2.000 фунтів стерлінґів в асекураційнім товаристві Льойда. Той шейк славний збирач перфум. Він має такий досконало розвинений нюх, що після одноразового понюхання перфуми вміє подати без похибки її складники. Вразі війни того шейка повинні вислати на фронт, щоби вітрив, чи не загрожує відки ґазова атака та які складники ґазу, щоби вдягнути відповідну протиґазову маску.

З ОЩАДНОСТИ

повстає добробут одиниці, а тим самим добробут народу. Не будьте своїм власним ворогом і складайте свої ощадности в Кооперативному Банку

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Справа Закарпаття

Поїздка мін. Бенеша на Закарпаття і його промова в справі того краю.

Вступ.

Поїздка міністра загран. справ Чехословаччини д-ра Бенеша на Закарпатську Україну та його промова виголошена 3. б. м. в Ужгороді се подія важна не лише для самого Закарпаття але і для всеї української землі та нації. Бо така чи інша політика державних чинників супроти нашого народу в одній з 4-ох держав, котрі розібрали наш край і наш нарід, не остає без впливу на політичне положення нашого народу в трьох інших державах. Зокрема приїзд д-ра Бенеша на Закарпаття важний головно з отсих причин: 1) що се приїзд міністра з а г р а н и ч н и х справ, 2) що сей приїзд сходиться часово зі скріпленою мадярською ревізіоністичною пропаґандою за прилученням Закарпаття до Мадярщини, 3) що приїзд припав на час поважного охолодження польсько-чехословацьких взаємин. Та для нас найцікавіший не сам факт приїзду д-ра Бенеша на Закарпаття, але обширна його промова виголошена в ужгородськім міськім кіні. Ся промова, хоч офіціяльна, кидає досить яркий жмут світла на політику і наміри чехословацького правительства супроти Закарпатської України. Тому даємо обширний зміст промови міністра Бенеша. Він сказав (зміст):

Чеське становище до українського Закарпаття.

На Закарпаття приїхав я, щоби запізнатися з розвитком сего краю в останніх роках, з труднощами, з якими він бореться і щоби представити свій погляд на проблеми сего краю. Ся часть республики н а л е ж и т ь д о н а с і в с е б у д е д о н а с н а л е ж а т и. Сей край належить також до вас і ніхто від вас його не зможе відобрати. Коли хто схотівби простягнути руку по сей край, то ми будемо його боронити д о о с т а н н ь о ї к а п л і к р о в и. Я приїхав на Закарпаття не в партійних або особистих цілях, але як міністр загран. справ.

Історія Закарпаття в інтерпретації д-ра Бенеша.

Закарпатська Україна не творила досі ні ґеоґрафічної ні політичної одиниці і не мала досі власної історії. Словянське населення прибуло на Закарпаття в часі від 12 до 18 ст. Отже У к р а ї н ц і „(Прагер Прессе" уживає терміну die Ruthenen) с е а в т о х т о н н е н а с е л е н н я З а к а р п а т т я і воно творить властиву політичну історію Закарпаття. В 18 ст. угорські Українці ввійшли в сферу західно-европейської культури. Православне духовенство Закарпаття, щоби увільнитися з понижуючого положення починає думати про унію з катол. Церквою. Коли велика частина Закарпатських Українців перейшла

на унію повстала від 18 ст. боротьба між православними і греко-католиками. Під впливом унії від 18 ст. підноситься культурний рівень духовенства, наступає розцвіт латинської вченості, край у ще більшій мірі входить в сферу західно-европейських культурних впливів, які принесли зі собою також нові національні ідеї. Українська (ruthenisch) національна свідомість починає кристалізуватися. Та між народом і його інтеліґенціею також є пропасть, яка поглиблюється від хвилі, коли латина уступає перед мадярщиною й інтеліґенція починає мадяризуватися. Лише духовна інтеліґенція задержує звязок з народом. Всюди інде виступає денаціоналізація.

Велике значіння для духового розвитку Закарпаття мав епізод 1848/9 рр.: мадярське повстання проти Австрії і його здавлення при помочі російських військ, котрі прийшли були також на Закарпаття. По здавленні повстання ослабло національне життя закарпатських Українців, російська мова з домішкою місцевого діялекту стала книжною мовою, і наступила доба місіянського русофільства.

Одначе як на Словаччині так і на Закарпатті повстає проти русофільства реакція. На Закарпатті сталося се в виді переходу до українізму, що був рівнозначним зі зворотом до економічно і суспільно гнобленого народу.

Цілі і висліди мадяризації.

Мадярський режім стремів до повного культурного й політичного відосіблення Закарпаття і від російських впливів і від звязків з Галичиною, щоби тимлекше край змадяризувати. Се відокремлення Мадярам удалося перевести. Наступив повний занепад культури. Велика частина місцевої інтеліґенції змадяризувалася. Нарід реаґував лише на реліґійнім полі в дуже неясних формах.

Світова війна принесла Закарпаттю нові терпіння з одного боку через переслідування духовенства, яке забрало коло 100 жертв, з другого через безпосередні воєнні ділання. Мадяри, котрі спочатку рахувалися з повстанням української держави, обсервували український рух і почали навіть видавати часопис для пропаґування українсько-мадярських взаємин. Одначе угорських Українців вони не зараховували до української нації та реклямували їх для мадярської держави. Щойно по капітуляції Австро-Угорщини, коли Мадярщині загрожував розпад, правительство Каролія хотіло піти назустріч національним домаганням і задоволити їх національною автономією. Тоді мін. Яші переговорював зі Словаками і Ромунами, одначе Мадяри Українців дальше легковажили, будуючи свої пляни на їх повному безсиллі. Тимчасом справа визволення Закарпаття прийшла на порядок дня поза границями краю.

Американська еміґрація закарпат. Українців стає в обороні старого краю.

Добре зорганізована і на високім рівні стояча еміґрація закарпатських Українців заговорила в користь своїх братів на Закарпатті. Вона дня 23. VII. 1918 р. ухвалила резолюцію й меморіял до президента Америки Вилсона з домаганням автономії для Закарпатської Руси. Представники еміґрації брали участь в Середньо-европейській Унії, на котрої чолі стояв президент Масарик. Ся їх співпраця в Унії довела до признання закарпатським Українцям права на самоозначення. Почалися переговори редакторів Пачута і д-ра Жатковича з президент. Масариком. Відтак на мировій конференції в Парижі, де переговори продовжувалися між д-ром Жатковичем і Й. Ґ. Ґадошем.

Три карпаторуські орієнтації.

Визвольницький рух на Закарпатті повстав пізніше ніж акція американських земляків. Нарід зголосив свої права через створення Національних Рад, котрих орієнтація спочатку не була однозгідна. Були там три орієнтації: мадярська, українська і чехословацька. За першою стояла частина інтеліґенції, за другою (українською) народний рух в східній части Закарпаття, а третя була вислідом реальної оцінки фактичних даних і практичних оглядів на міжнародну політику.

Справа приналежности Закарпаття.

Прилучення Закарпатської України до Чехословаччини не було проявом імперіялізму й експанзивности ЧСР. На мировій конференції розглядали всі можливі форми розвязки карпаторуського питання. Всі союзники і всі політично думаючі люди від самого початку були свідомі того, що Закарпаття не може творити цілком самостійної держави, бо воно не є самовистарчальне ні економічно, ні культурно і тому сталоби мячем сусідів. За дальшою приналежністю Закарпаття до Мадярщини також ніхто на мировій конференції не заявився. Всі мали перед очима ту обставину, що в Мадярщині нема ніякої певности щодо розвитку карпаторуського народу, а теперішне положення меншин в Мадярщині підтверджує слушність того становища.

Також евентуальність прилучення Закарпаття до української республики або до Росії не була можлива. І не можна припускати, щоби це було можливе в майбутності.

Для української розвязки стала іменно перешкодою Польща, котра домагалася Східної Галичини для себе, а російська розвязка спричинилаб знов великий переворот в Европі, що охопивби Польщу і всю Середну Европу.

Тому можна було перевести лише чехословацьку розвязку. Мирова конференція приняла сю розвязку, бо знала, що ніодна з тих чотирьох розвязок не далаби спокою і мира для скріплення відносин в середній Европі. Конференція визнала чехословацьку розвязку за найльоґічнішу, найкориснішу і найтривалішу. Чехословацька республика дала під тим оглядом найбільші ґарантії.

„Закарпаття нерозривно злучене з Чехословаччиною“.

Коли Чехословаччина рішенням мирової конференції прийшла в посідання сего краю, то вона ніколи Закарпаття не зречеться і недопустить ніякого ревізіонізму та разом з карпаторуським народом боронитиме сего краю до останньої каплі крови. Се питання державної й національної гордости і почуття гідности Чехословаччини. Вона вважає своїм обовязком виконати завдання наложене на неї мировою конференціею, іменно ратувати Закарпаття, піднести його суспільно і культурно та приготовити його до кращого життя. Отже доля Закарпаття вирішена остаточно на століття. Закарпаття належить до карпаторуського народу і Чехословацької республики.

Автономія Закарпаття.

Правительство Чехословаччини ніколи не забувало своїх зобовязань супроти Закарпаття. Воно впровадить автономію, так як до сего зобовязалося і як се запевнює конституція республики, чесно і послідовно, в згоді зі всіма і то в недалекому часі. До загальних виборів до пражського парляменту, котрі відбудуться на другий рік, вийде вже кілька дотичних законів а по найближчих виборах будуть вже примінені в практичному житті поодинокі закони і розпорядки. Про те в якім темпі справи поступатимуть вперед, буде рішати само Закарпаття. Се залежить не лише від правительства і від Праги, але також від того, як Підкарпатська Русь погодиться щодо ріжних питань і як її чинники політично між собою будуть приготовані.

Закарпаття перший раз стало єдністю.

З прилученням до Чехословаччини на підставі автономних прав перший раз в історії карпаторуського народу Закарпаття стало самостійною адміністративною і національною єдністю. Се для карпаторуського народу величезна революція, бо до війни не мав він ніяких політичних ні культурних прав. Колиб свого часу сей край дістав був негайно автономію, то з огляду на мадярську і жидівську меншість, котра з часів старого режіму вийшла політично й економічно ліпше вивінувана се означалоби промощення шляху для створення недемократичного способу правління. Меншість заволоділаб більшістю.

Обовязком демократичного пражського правительства було наперед поробити довголітні політичні, економічні й культурні приготування, розбудувати школи, освідомити народні маси, уможливити зорганізування політичних партій, публичної адміністрації, народного здоровля, приготовити церковну орґанізацію, словом створити передумови для автономного народного правління. Лиш таке переведення автономії матиме тривалі наслідки.

В Женеві задоволені.

Рада Союзу Народів згодилася на се, щоб ми наперед через кілька літ проробили культурну працю і політичні приготування і щойно потому, коли положення дозріє, взялися до введення автономії. Про поступи сих приготовань і про цілий розвиток Закарпаття Чехословаччина посилає час до часу звіт Раді Союза Народів і вона ніколи не чула з Женеви якихсь застережень, навпаки, лише признання. Ми вже проробили величезну підготовчу працю і тепер ми вже на її укінченні так, що в недалекім часі приступаємо до введення автономії. Правительство не має тут що скривати. Воно всеж таки зажадає від карпаторуського народу означених актів (Handlungen) і повної відповідальности за сей далекосяглий крок.

Що таке Закарпаття і які передумови його розвитку?

...Рішаюча хвиля постепенного введення автономії зближається, положення до сего назрівае. Відповідний комітет міністрів займається тепер конкретними приготуваннями... У звязку з історичним розвитком Закарпаття се типовий переходовий край між Сходом і Заходом і між ріжними культурними орієнтаціями. Національна свідомість народніх мас щойно твориться. Поодинокі кляси й околиці зачинають щойно ріжничкуватися і приходити до національної свідомости. Тому ведуться тут такі острі боротьби за остаточну культурну орієнтацію за книжну мову і реліґію як національну традицію, коротко: за витворення одного народнього типу. Чехословаччина не хоче і не буде накидати Закарпаттю національну і культурну орієнтацію. Вона буде йому лише по братньому помічна, щоб національне відродження наступило в европейськім і світовім дусі. Необхідно відділити державно-політичну проблему Закарпаття від культурної проблеми більшости словянського населення, чи будуть се Росіяни, Українці, чи люди місцевої орієнтації. Щодо питання як населення само вирішить поміж всеросійською, українською чи місцевою орієнтаціями — то я не хочу вмішуватися в ті внутрішні спори і не хочу приписувати, що карпаторуське населення має робити. Та в автономнім карпаторуськім соймі всі руські напрямки, які разом представляють 63% населення, мусять творити одностайну цілість провідної та правлячої більшости. Вони мусять порозумітися в теорії і практиці щодо мовних і шкільних питань. Коли вони не приймуть одноцілу національну школу і мову, тоді мусить прийти до компромісу в тій справі, котра мова буде головною мовою краю та котрі мови по меншинним приписам мають існувати побіч головної. Річ ясна, що чехословацька мова матиме такі самі права як головна мова краю. Се випливає з конституції... Отже головна проблема Карпатської Руси та, щоби всеросійщина й українщина (Kleinrussentum) за всяку ціну погодилися з Чехословаками щодо одноцілої будучої політики, політичної адміністрації, економічної і суспільної політики та щодо культурного розвитку цілого краю і щоби потому дійсно могли перебрати цілу автономію в свої руки. Мадярський елемент мусить з тим числитися, що панування над сим краєм ніколи не перейде до рук мадярської меншости та що він користатиме зі всіх меншостевих прав і що в тім значінні мадярська культура буде респектована. Се необхідна річ, щоб політичні партії ріжних руських орієнтацій вже нині створили коаліцію

державно-творчих партій, як се сталося в пражськім центральнім парляменті. Се одинокий шлях до успішної політики на Закарпатті. Коаліційні партії не повинні себе тут на Закарпатті поборювати. Зокрема неправильними способами.

Національне відродження Закарпаття.

...За 15 літ приналежности Закарпаття до ЧСР богато вже зроблено для піднесення культурного й економічного рівня краю. В рр. 1917—18 було лише 34 віроісповідних шкіл, в котрих вчили також по руськи (russisch!). Всі інші школи були мадярські. 14 літ пізніше було вже 433 руських (ruthenisch) народних шкіл і 16 виділових шкіл, крім середних і фахових шкіл... В области шкільництва, рільництва, публичних робіт і гігієни зужито для Закарпаття до 1933 р. 1.600 міліонів чеських корон. Національне, культурне і політичне відродження карпаторуського народу в головному вже наступило і з надзвичайно скорим темпом поступає вперед так, що за яких 15—20 літ відродження завершиться вповні... Сей край має теж як післанництво лучити ЧСР територіяльно з Ромунією... Спроби тої чи іншої партії витворити нову мадярську оріентацію в Закарпатті, або політично переґрупувати в українськім, польськім або росийськім розумінні се проминаючі фантазії. Це все забавки невідповідальних елементів. Се остане фактом, що з ґеоґрафічного і з теперішного політичного і територіяльного положення Польщі, ЧСР, Мадярщини, Ромунії, України й Росії виходить, що ніяка інша розвязка карпаторуської проблеми не булаб така корисна як чехословацька...

Так виглядає зміст промови чеського міністра. Політичну оцінку тої промови подамо незабаром в „Н. Зорі”.

Нові „незужиті люди“

Зміни в польськім правительстві.

Преса доносить: Мин. неділі, т. зн. 13 б. м. („Тринацятка має вже свою традицію”), уступило правительство Єнджеевича. Премієром іменовано проф. львівського університету, дотеперішнього віцеміністра скарбу Козловського. Крім нового премієра є в правительстві ще й інші нові люди. На місце Наконечнікова-Клюковского дотеперішнього міністра рільництва мав увійти один з б. провідників давного хлопського „Визволеня”, Юліян Понятовский, тепер директор кремінецького ліцею. Уступає й міністр торговлі та промислу ґен. Зажицький. Його наслідником стає „жовнір марш. Пілсудского”, майор Филип Райхман. Відходить також міністр суспільної опіки ґен. Губіцкий. Його наслідником стає теперішний келецкий воєвода Юрій Пацьорковский. Всі три се люди молоді і досі політично незужиті. Новий премієр уродився 1892 р. в воєвідстві келецкім. Студіював природу в Кракові і Тібінґені. Був професором археольоґії на львівськім університеті. Був також чинний політично як член табору марш. Пілсудского. Досі був уже міністром рільництва і рільних реформ, потому державним підсекретарем в мін-ві скарбу. Має ранґу поручника резерви. Нова вість: Міністр Клюковський остає.

Лікарський фейлєтоник

Чи здорово опалюватися?

Після війни серед молоді обох полів запанувала мода опалювати ціле тіло на чоколядово. Тою модою захопилися спершу майже всі. Одначе деякі лікарі виступили проти тої загальної манії, що нераз відбивається шкідливо на здоровлю, особливо хорих на груди й анемічних. Недавно проф. Г. Бордіе, член французької академії, написав статтю, в якій доказує на основі наукових дослідів, що ультрафіолетні проміні сонця можуть викликати поважні зміни в крови осіб, котрі надуживають соняшних купелей. Він остерігає перед виставлюванням всеї поверхні тіла на ділання соняшних промінів, бо се небезпечне для здоровля.

ЗАЯВА

зорґанізованого українського католицького жіноцтва.

Зорґанізоване українське католицьке жіноцтво, що стоїть на сторожі Христової Віри і національної Ідеї в родиннім і суспільнім житті української Нації та береже цих вічних і дочасних ідеалів як найвищих національних святощів, уважає своїм обовязком забрати прилюдне слово в виду Заяви Головного Виділу „Союзу Українок“, поміщеної в ч. 99 „Діла” з дня 19 квітня 1934 р., що осуджує прилюдні виступи своїх членок як „зломання головної основи громадянської карности” — за те, що вони прилюдно впімнулися за належне місце для Христової Ідеї в „Союзі Українок” і на всеукраїнськім жіночім конґресі тоді коли релиґійний індиферентизм став устами голови матірного Т-ва С.У. п. М. Рудницькою як основа національної і фемінїстичної ідеї в „Союзі Українок” прилюдно оголошений на Загальних Зборах Філії С.У. у Львові дня 21 січня 1934 р., відтак на сходинах Філії С. У. у Львові дня 25 березня с. р. і на сторінках „Діла“. Під тим ґаслом мав відбутися рівнож всеукраїнський жіночий конґрес в 50-літню річницю українського жіночого руху, який має вирішити напрямні на майбутне для загалу українського жіноцтва. Зорґанізоване українське католицьке жіноцтво стверджує, що ці наші членки критикували лише виступи і вислови п. М. Рудницької, обороняючи ідеольоґічні християнські основи в „Союзі Українок”. Ми уважали, що ті виступи й вислови були особистими поглядами п. М. Рудницької і тому здержувалися сказати своє слово; та заява цілого Головного Виділу С. У., в якій він всі виступи п. голови вважає своїми, тим самим погоджується з напрямними в С.У. проголошеними головою Т-ва, а виступи наших членок осуджує, приневолює нас заявити: що зорґанізоване українське католицьке жіноцтво, згуртоване в десятьох католицьких орґанізаціях у Львові з пошаною і вдячністю відноситься до тих своїх членок, що відважно стали в обороні християнських засад в житті нашої жіночої орґанізації. Вони поступили так як цього вимагає добро нашої Церкви і нації. З їх виступами мусить солідаризуватися кождий свідомий Християнин Українець, а доказом солідарности всего українського католицького жіноцтва є резолюції ухвалені на Загальних Зборах „Марійського Т-ва Пань” у Львові дня 13 лютня 1934 р. і збірні письма до Головного Виділу С.У. у Львові в справі християнської ідеольоґії в „Союзі Українок” і християнського духа на всеукраїнськім жіночім конґресі — з дня 17.II. 1934 і 15.III. 1934. — підписані десятьома українськими католицькими жіночими орґанізаціями у Львові.

Хоч ми ще не одержали письменної відповіди на всі наші домагання — але відносно конґресу головне наше домагання полагоджено позитивно вставленням до програми реферату „Релиґія в житті жінки”. — Завдяки тому на всеукраїнськім жіночім конґресі, який після вислову п. голови М. Рудницької на сходинах Філії С.У. дня 25.III. с. р. мав відбутися під ґаслом релиґійного індиферентизму, будуть узгляднені Ідеї Христа.

Колиб свідоме українське католицьке жіноцтво за почином осуджених Головним Виділом С.У. одиниць, не запротестувало в пору проти релиґійного індиферентизму на всеукраїнськім жіночім конґресі і не висунуло своїх постулятів, тоді стягнулоб на себе велику відповідальність перед Богом і історією, що було малодушне та що лякаючись жертв і оглядаючись на людську опінію не мало відваги виступити в обороні християнських засад в українськім національнім житті, тоді коли в 1900-літню річницю Мук і Смерти Христа цілий християнський світ віддає глибокий поклін і заявляє глибоку вдяку Христові Спасителеві людства. Тому зорґанізоване українське католицьке жіноцтво заявляє, що твердження Головного Виділу С. У. немовби критика прилюдних виступів п. М. Рудницької нашими членками була ломанням громадської карности, вважає нестійними і неоправданими.

Львів, дня 28 квітня 1934 р.

За Марійське Товариство Пань у Львові
Ольга Бачинська *Евгенія Шаркова*

За Марійську Дружину Студенток
Мрґ. Грабович М. *Стисловська Віра*

За Марійську Дружину Українських Дівчат
Катерина Сомик *Параня Стойко*

За Комітет Допомоги Вдовам і Сиротам по Священиках
Софія Лицинякова *Нат. Дзеровичева*

За Жіночу Кооперативу „ДОЛЯ”
Ольга Лончинова *Антон. Шпитковська*

За Т-во Українських Дівчат ім. Св. Йосифа
Марія Янович *Іванна Александрович*

За Т-во Українських Католицьких Робітниць „Будучність”
Олена Торонська *М. Терлецька*

За Секцію Студенток при Т-ві „Обнова”
Галька Захаріясевич *Ярка Процїв*

За Католицьку Акцію Української Жіночої Молоді
Олена Танчик *Ксеня Янович*

За Центральний Жіночий Кружок Українського Католицького Союзу
Фіґолева Стефанія *Евгенія Терлецька.*

Зїзд Великого Лугу

8) Др. Дашкевич: Поліціянт не має права наказувати в „Лузі”. Члени Лугу можуть належати до наших національних партій, можуть ходити на віча, але лише як приватні люди. Щодо фінансових справ: Чим більше буде грошей, чим точніше Луги вплачуватимуть вкладки і передплату, тим ліпше зможе працювати Централь. Я противний тому, щоб ухвалювати вищі вкладки. Нехай залишиться давна вкладка 10 зл. річно від Лугу і 3 зл. за передплату „Вістей з Лугу”. Одначе треба точно платити. За відзнаки треба платити готівкою. Реферати в Лугових справах є в „Лугових Вістях“. У всяких сумнівних справах звязаних з істнуванням, працею і засновуванням Лугів прошу звертатися за порадами до Централі. Ставлю під голосування внесок Контрольної Комісії на уділення абсолюторії уступаючій головній Старшині. — Внесок принято одноголосно. — Тепер треба вибрати комісію-матку, яка застановиласяб над кандидатами на членів нової Головної Старшини. До сеї комісії-матки предкладаю тов. М. Козланюка, А. Курдидика і Харченка. Чи є інший внесок щодо складу комісії-матки? — П. Кебас: Я додаю ще тов. Савчака і тов. Дідурівну; — Н. Н.: Я ставлю внесок, щоб до комісії-матки ввійшли тов. Федина, Харченко, Кміть, Козланюк і Курдидик. — Всі три внески піддано під голосування. Перша ліста дістала 41 голосів, друга 6 голосів, трета 23. Вибрана більшістю голосів комісія-матка по короткій нараді предложила листу кандидатів до Головної Старшини. В імени сеї комісії-матки заявив п. М. Козланюк, що до Головної Старшини предложено лише львівських членів Луга, щоби робота йшла добре. Потому відчитав склад кандидатів: голова д-р Роман Дашкевич, 8 членів старшини: п. п. Кушик, Ю. Мамчак, А. Курдидик, І. Мамчаківна, Федорчак, ред. Голіян Р. мґр. Жовнір, Козланюк; заступники: п. п. Баран, Черкес, Савчак. Контрольна комісія: п. п. Мороз, Ющишин, Панкевич; заступники: Вальчак і Ванівна. Приступлено до вибору. Д-ра Романа Дашкевича вибрано головою через аклямацію. Решту членів Головної Старшини, їх заступників і Контрольну Комісію вибрано також одноголосно. Др. Дашкевич по виборі Головної Старшини промовляв дальше: Наш ідеал є, щоби всюди були Повітові Луги та се ідеал ще далекий до здійснення. Вже менше значіння мають Окружні Луги. Вони мають бути три: у Львові, Тернополі і Станиславові. Кождий Луг платить вкладку 10 зл. З того 3½ зл. йде до каси Повітового Лугу, пів злотого до Окружного а 6 зл. до каси Великого Лугу. Підвищувати вкладки не можна, бо села бідні. Зменшити також не можна. Чи є якісь інші проекти в тій справі? (Далі буде).

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Наше інтеліґентне жіноцтво, згуртоване в Марійськім Тов. Пань у Львові, мало 13. с. м. своє релігійне і товариське свято. Релігійне було в церкві ОО. Василіян, о год ¾ 9. рано. Перед ярко освіченим і гарно прибраним престолом Пренепорочної клячало 11 пань. За ними майже сотня дружинниць Марії голосним співом виявляли почування своєї радости, що Марійська ідея приймається і захоплює щораз ширші круги. 90 приявних (на всіх 140) разом з 11 новоприйнятими членками заявили голосно і прилюдно, що вибирають собі Пресвяту Діву за свою Володарку, Заступницю і Матір, постановляють твердо служити Їй на віки і в покорі просять, щоби Божа Мати Марія приймила їх за слуг своїх вихованиць і дітей на віки. Великий вплив має на людей такий радісний вид, що наші львівські пані товпляться коло сповідальниць, сміливо зазначують свою приналежність до Марійського Тов. і в числі поверх сотні (104) приступають спільно до св. Причастя. А по скінченій Службі Божій з увагою вислухують ще 10 мінут науки.

Друге свято, чисто товариського характеру було вечером від год. 6 в домівці Т-ва при вул. Руській 10 під назвою „свячене“. Зібралося 90 дружинниць і засіли при святочно прибраних і скромно заставлених столах. Впр. о. Протоігумен Ст. Решитило ЧСВВ поблагословив заставлені Божі дари й іменем василіянського Чина привитав зібраних теплим словом. У своїй промові висловив радість, що марійська ідея згуртувала таке показне число інтеліґентного жіноцтва. Згадав коротенько історію 30-літнього існування Т-ва і з признанням висловився про життєтворчий розмах діяльної праці членок в боротьбі за правдивий поступ. Закінчив побажанням, щоби Господь і Марія щастили праці Т-ва, щоб воно вміло й доцільно обороняло найвищі цінности всюди, де того буде треба. Свобідно й весело гуторили між собою зібрані пані. Тільки час від часу переривали гутірку й перекуску, щоби послухати розумного й обдуманого слова котроїсь з пань. А говорила найперше довголітна голова, можна сказати і душа Т-ва, посивіла вже в службі Божій, Впов. пані Ольга Бачинська. Вона зложила подяку на руки о. Протоігумена Василіянському Чинови, що оснував Т-во й опікується ним. Потім оповідала про часи завязку орґанізації і погляди тодішної суспільности, порівнуючи минуле з сучасним.

Відтак промовляла п. Фіґолева з питомою собі промовистістю. Видно що добре приготовила собі тему своєї промови про вагу жінки в життю родини й суспільности, коли всі приявні з насолодою її слухали. Говорила про 3 угли хати, що їх держить жінка, а ті угли то 1) жінка як дружина чоловіка, 2) як матір дітям і 3) як громадянка. Речниця апелювала до управи Мар. Тов., щоби старалася виплекати тип всеторонно релігійно й національно вихованої жінки. З гумором і дотепом говорила п. Лининякова, дякуючи паням, орґанізаторкам „свяченого“. Коротко і скромно заявляла п. Марія Яновичівна про дружню співпрацю Марійського Тов. Пань з Тов. дівчат ім. св. Йосифа. — На спомин мило проведених хвиль правдиво родинного теплого настрою учасниці „свяченого“ підписалися на картоні паперу. Вже 8 год. минула, коли відспівавши „Христос воскрес“ розходилися дружинниці Марії зі спільного товариського свята. Я.

Марійська Дружина Дівчат у Львові мала 13 с. м. своє щорічне майське свято в церкві ОО. Василіян при вул. Жовківській. Ранком о 6. г. церква була битком набита. Зійшлися дочки Марії громадно, щоби радісним серцем відновити акт посвяти Прч. Діві Марії. Підготовані до сеї величної хвилі наукою о. провідника Й. Лучинського, з вогнем у серці, зі світлом в руках 342 дівчат освятило свої уста однодушним гомоном марійського приречення, свої душі приняттям Марії-ного Сина — Ісуса в Пресв. Тайнах. А вечером після майського молебня Марійська Дружина збільшилася 25-ма новими членками, що відбули цілорічну кандидатуру і виявили витривалу волю стати направду дітьми Марії. Годі описати ніжно-щире зворушення, що захоплює простенькі душі в таких хвилях. Треба бути свідком їх радости і щастя, що опромінює їх обличча, треба з боку приглянутися їх ревній довготривалій молитві, щоби зрозуміти, яким дивним чаром потягає до себе Пречиста Мати чисті дівочії душі. — Направду, таке свято не проходить без великого благодатного впливу і спасенних наслідків, також для його численних свідків видців.

Академію в честь Пресв. Серця Христового уладили учениці приватної Жіночої Фахової Школи СС. Василіянок у Львові при вул. Длуґоша ч. 17 а. Гарно прибрана була сцена. Саля була повна гостей і учениць. М. і. були: Преосв. Кир Іван Бучко, о. Ігумен Й. Лучинський ЧСВВ, о. Крил. В. Томович, о. ректор Я. Перрідон — і ін. На програму академії складалися: реферат учениці М. Цар про культ Пресв. Серця Ісуса в інших народів і на Україні, деклямації, виступи хору учениць під управою п. Д. Котка, соля, дует і фортепянове сольо. Найкраще випали: деклямація вірша о. Ір. Назарка ЧСВВ „Заболіло серце“ у виконанні уч. Н. Руньківної й альтове сольо уч. М. Гумінілович „Ізраіль в Єгипті“ Генделя. Академію закінчено католицьким гимном „О спомагай нас“. Вона полишила гарні враження на її учасниках.

В Кружку КАУМ при Малій Семинарії у Львові відбулося недавно гарне торжество. Асистент о. М. Блозовський з о. Префектом Жданом відправили Службу Божу; після проповіди члени Кружка присягли на досмертну вірність Христови. Потім відбулася дефіляда перед прапором Кружка КАУМ.

В Зборові обходили торжественно першу річницю свята УМХ. Після богослуження відбувся похід зорґанізованої молоді. Пополудні відбулася святочна академія з промовою, деклямаціями і співами. Орґанізацію КАУМ веде місцевий парох о. Кулик.

Служба Божа в радію. В четвер 17. с. м. радіо надасть Службу Божу з церкви Успення Пресв. Богородиці у Львові. Початок о год. 9·45. Співатимуть два хори на переміну: мішаний хор під управою проф. Орленка-Прокоповича і жіночий хор ґімназії „РШ“ під проводом проф. Ів. Гриневецького.

Ґенеральний Інститут Католицької Акції повідомляє, що передав Фірмі „Доставa“ (склепи: Львів, Перемишль, Тернопіль) заступництво на продажу пропамятних таблиць з приводу роковин свята У. М. Х., куди треба прямувати всі дальші замовлення. Натомісць рати за давніше замовлені таблиці проситься, як дотепер, надсилати на давню адресу (Львів, Романовича 11/III.) 114—1—2

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 11)

„Андрей” на засланні

Бо що мав Лучка на те все сказати старому непоправному лепеті? Та в душі набирав духу. Цей пашпорт — богато говорив! Лихі чутки про великий погром московських війск на Мазурах, не вгавали і на Клечальній неділі батюшка в церкві вспокоював людей, щоби не хвилювалися і не брали до ушей злобних наклепів і чуток, які поширують вороги Росії. Росія „незборима“, русская армія непобідима. Дня перед вечером не треба звалити, який буде той вечір для Росії та який для її ворогів, про те нема сумніву. Лише треба вичекати. А хто де чувби за поширювання злих вісток, має негайно донести начальству, бо колиб не доніс, то сам буде відповідати...

Проте чутки не припинювалися, а змагалися. І всі познаки свідчили, що вони правдиві.

Якраз в тому часі мав Лучка немилу приключку: вмер Іваcько. Був се беззахистний галайда, котрий за молодих років пастушив, відтак захворів і пустився на жебранину. Старий Лучка — безсемейний. Мав сина, одніського; добре провадився, робив красну надію, вже мав вісімнацять років... Лучці гадалося, що вженить його, віддасть у його руки господарку, а сам на старі роки відпічне коло нього по трудах життя.

Та Бог інакше хотів. Його Петрусь пішов раз брати з ямі глину, а відти його вже принесли. Глина обірвалася і засипала хлопця. Вони лишилися з жінкою двійко. Взяли собі на думку приймити якусь своячку, віддати і при них притулитися. Та зі своячками треба нині бути обережним. Старі батьки тягарем — своїм дітям, не то приймакам. Тому відкладали те діло все на пізніший час, аж два роки до війни вмерла жінка Лучки. Потім прийшла війна, старий Лучка взяв наймичку і так капарає; чекає, як та кара Божа закінчиться...

Лучка вже давно взяв був того Іваська до себе. Не було з нього великої потіхи, та всетаки крутився при господарстві і жив при Лучці. Мав тую чесноту, що був до загину вірний; не взявби сам розбитого горшка. Крутився коло Лучки поверх двацять років, придбав собі одежину, кожух, купив навіть чвертку ґрунту і мав в гадці там поставитися, щоби було — як казав, — де очі зажмурити. Тимчасом зажмурив їх у Лучки, саме в тому часі, коли Лучка здибався у млині зі старим Сокирським. Іваcько того дня захворів, жалувався на біль в середині й до тижня його не стало.

Лучці крутилася голова, що з небіщиком робити. Іваcько був вирідний тупак — в селі називали його „дурником“. Його духової апатії: не нарушували ніякі події життя. До його душі не мали доступу ніякі сумніви ні побоювання. Іваcько жив окремішним життям умового недоріки, по свойому; честиво і побожно. Не пропустив ні в одну неділю і свято богослуження в церкві, хіба коли церква була заперта; але й тоді клякав під дверима церкві і відмовлював свої щирі молитви. Що є на світі якісь католики і православні, або чим він сам є, се було речі для нього недоступні. Тому й не турбувався який у селі священик; не мав з ним ніякої стичности, хіба коли що року перед Великоднем ішов до сповіди. Йому було байдуже, який його священик розгрішував. Був одним з евангельських благословенних

Лучка казав його нарядити і покласти на лаві, а сам надів новий сірак і подався — до батюшки.

Міркував: Не годиться ховати такої боголюбної й честивої людини як тварину. Адже в ньому — крім любови Христа — ніяких інших пристрастей не було, ніяких міркувань, ніяких бажань. Лучка вірив, що він вже унаслідив і відібрав від Христа заплату за передвиганий хрест свойого рахманного життя; тут лишилися тільки тлінні останки його марного, хирявого тіла, котрі годиться з честю віддати землі. Від нього Бог не зажадає рахунку за те, чи хоронив його православний, чи католицький священик. Адже Бог знає, які тепер часи, бо й вони за Його волею...

Батюшка дивом здивувався, коли побачив в себе Лучку. Може й гадав, що Лучка „облагорозумився“, бо хоч се не було в його звичці, звитався з Лучкою вельми ічливо і просив сідати. Коли дізнався, що Лучка прийшов в нього просити похорону для Іваська, охотно згодився, при чому постутливо завважив, що такі Іваськи розумніші і щасливіші за нас всіх, бо вони вірять а не сумніваються...

(Дальше буде).

Вистава української фотографіки

Т. Б. Банах:

З пасовиська

В Національнім Музеї у Львові при вул. Мохнацкого ч. 42 відбувається 3-та вистава української фотоґрафіки. В 34 ч. „Нової Зорі“ висказав про неї ряд думок один з тих співробітників „Н. Зорі“, що розуміються на техніці фотоґрафіки. А я звичайний ляїк в справах фотоґрафії і фотоґрафіки. Тому зазначу лише свої враження, очевидно без претенсії, що ті враження сильно уосновані.

52 наші фотоґрафи-аматори виставили 216 своїх праць. Більшість тих праць видається мені так гарно виконана і так розміщена в двох салях нового будинку Національного Музею, що коли я оглядав ті праці, то мав враження, що я в дійсній ґалерії образів правдивих артистів. Такий поступ зробили наші фотоґрафи-аматори.

Не можу тут займатися ні описом ні оцінкою творчости кождого з 52-ох виставців, бо на те місця нема. Отже згадаю тільки те, що мені особливо впало в очи, коли я йшов по порядку з катальоґом в руці. При тім згори зазначую, що я міг поминути навіть технічно ліпші річи, бо мою увагу звертали передовсім картини, найбільше звязані з нашим краєм і народом.

Отже „Відпочинок“ (ч. 8) Олекси Балицького, Бортники, п. Товмач: овечки, люди, трава; прекрасно схоплена картина. „Сніжний беріг“ (ч. 18) Льва Ваня, Самбір: ґрупа верб снігом покритих; дуже гарна річ, якби маляр вибрав. „На полонині“ (ч. 32) Марії Городиської, Львів: овечки розсипані на гірській полонині в пречудній перспективі. І тої самої аматорки „Повінь“ (ч. 33): води весною бушують, величезний простір заняли. Шкода лиш, що не вибрано місця десь коло якогось більшого каменя або дерева. Тоді око малоб на чім спочати. Та може авторка мала на ціли схопити якраз те, що схопила. Далі звертає увагу картина ч. 42 Юліяна Дороша, Львів, „Криги і світло“ ізза своєї величавої перспективи і картина Якова Капрі „В ранній мраці” (ч. 67): одно велике дерево і більше менших дерев, між ними три коні, знов якби вибрав і уложив маляр більшої культури. Далі під ч. 74 видніє картина Дарії Колесси, Львів, п. з. „Вид на гору Ґреґіт“, мабуть найлучше схоплена під оглядом перспективи. Потому 14 штук гусей на воді (ч. 111), картина Івана В. Монастирського, Львів. Цікаві дві картини Олександра Моха, Львів, чч. 122 і 124, нажаль зіпсуті невідповідними титулами „Небо і земля” та „Чорне в золотім”. Чому такі титули, Бог знає. Микитка Степан, Львів, виставив лиш одну картину „Молитва” ч. 125, але вона повна змісту. Дуже гарна картина Романа Миговича, Прага, „Несмілива цікавість” (ч. 126): двоє діточок розглядається. З картин Нестора Нижанківського, Львів, звертає увагу „Троїста музика” (ч. 131), а з картин Володимира Панькова, Львів, дуже настроєві дві картини: „Маківка зимою” (ч. 134): високий березовий хрест і чотири менші на тлі смерік і снігу. Картина робить велике враження, подібно як його картина „Зима в горах III” (ч. 140): вона прикликає в память ріжні поетичні описи снігів, що валяться тяжким тягарем на струнки смереки в горах.

До тих картин, що викликають найглибше враження, належить також образ „Опущений” (147) Олекси Пежанського, Львів: хрест на могилі в лісі, довкруги сніг. Гарні 3 картини дав Роман Совяковський, Львів: „В місячну ніч” (ч. 177), „Пішла... Івана сина годувати” (ч. 181) і „Придорожний хрест” (ч. 183). Особливо та друга картина прямо символічна для нас як хліборобської нації: вона пригадує нам, відки походить сила нашого тугого племени. Вона походить від материселянки, що в жарі сонця між снопами годує малу дитину. Дуже настроєва, романтична й історична одинока картина М. Угрина, Рогатин, „З Волині” (ч. 187).

Омелян Царевич з Тарнова дав ряд гарних річей, особливо ч. 200 „Вівці на полонині”, ч. 201 „Вид на Татри”, ч. 204 „На торзі в Мушині” і ч. 205 „Під світло” (титул невідповідний, бо з нього не можна нічого викомбінувати: картина представляє чоловіка з волами в ярмі).

Степан Ігор Щурат, Львів, дав дуже старанно виконані річи, а між нами найбільше старанна „Пластична Студія” (ч. 206). Титул очевидно невідповідний, бо його можна приложити щонайменше до половини всіх картин на тій виставі. Не даром перед тою картиною стали дві молоді гарні панночки й одна каже до другої: „Бог його знає, нащо один з другим пише або „Пластична студія” або „Портрет“. Таж всі бачать, що се пластична студія або портрет. А нам булоб цікаво знати, хто і кого фотоґрафував або чому його фотоґрафував, задля яких характеристичних рисів“.

Вкінці Анатоль Яросевич, Прага, дав 6 картин, з котрих найлучша остання, ч. 216 „Циганята”: якби шукав за тими двома обличчами дівчинки і хлопця. Вони такі гарні й такі мають обличча, що мабуть кождий давби їм милостиню.

Словом ціла вистава викликає дійсно мистецьке враження і варт її поручити як найширшій публиці. *А. Ч.*

Ліпше менше знати і бути менше розумним та покірливим, ніж мати скарби знання та разом з ними мати й марну зарозумілість. (Тома Кемпійський).

Висліди шкільної реформи

Смішне і сумне рівночасно.

Один з варшавських часописів перевів анкету серед тих учеників й учениць, що сего року здаватимуть іспист зрілости. Анкета складалася з отих питань: 1) Хто такий Марконі? 2) Хто такий Айнштайн? 3) Що означає договір про ненапад? 4) Що означає слово „мораторія”? 5) Чи Польща має кольонії? 6) Чи Conrad був Поляком? 7) Хто така Поля Неґрі? 8) Що таке комунізм? 9) Чи Польща великодержава? На ті питання були отсі відповіди: На перше: Марконі се Італієць, винахідник радія, тепер амбасадор в Вашинґтоні, 2) Марконі се італійський фашистівський ґенерал (!) 3) М. се Американин, що постійно живе в Римі. 4) Італійський фільмовий актор. Я бачила його в історичнім фільмі. 5) Вожд фашистів, Був ковалем(!) б) Італійський співак (!). Дуже часто співає в радію. — Відповіди на друге питання: 1) Айнштайн то совітський фільмовий режісер(!). 2) Відомий американський (!) учений, 3) Німецький інжинір(!), грає на скрипці(!) 4) Російський(!) письменник. — На питання що таке договір про ненапад більшість абітурієнтів відповіла просто: „Не знаю!” — Богато клопоту спричинила учасникам анкети мораторія: 1) Мораторія? Здається мені, що се буде якась недуга(!) 2) Се біржева (!) трансакція. Інші написали скромно — не знаю. — Чи Conrad був Поляком? Розуміється, інакше Міцкевич(!) не робивби з нього героя. 2) Старшиною анґлійської маринарки. 3) Здається, що се американський винахідник. Напевно не знаю. — Про Полю Неґрі всі матуристи (тки) дали добрі відповіди. На питання: Що таке комунізм, відповіли: 1) Се большевики. 2) Виречення Бога. 3) Партія робітників. 4) Се був німецький большевизм, та Ґітлер його зліквідував. В Польщі його нема. — Чи Польща се великодержава? — 1) Ні, се республика. 2) Не знаю. 3) Ні, се демократична держава. — Чи Польща має кольонії? Розуміється, в полудневій Америці, Куритиба. 2) В Африці, Анґоля. 3) Має, та не знаю де. — Нема сумніву, що такі відповіди абітурієнтів (ток) — се в першій мірі вислід невмілого експериментування новими методами навчання і манії реформування всего що старе, при великій недостачі добрих сил, ужитих до реформування.

Спорт

Україна — Лехія 4 : 3 (2 : 1).

Се перші з 4-ох змагань за мистецтво Окружної Ліґи, котрі Україна заслужено виграла. (Досі Україна двічи програла: з Поґонею І Б, з Чорними, ремісувала з Польонією. В табелі змагань 8 дружин Україна заняла тепер 5-те місце. Україна здобула досі 3 пункти, 5 стратила, загальне відношення воріт 10 : 11.)— На змаганнях 13 с.м. Україна виступила в такім складі: Бутель І. (воротар); Скрегота, Воробець (оборона); Підлісецький, Кіцила, Якимів (поміч); Лапчук, Маґоцький, Кльош, Юськевич і Максимів (напад). Два резервові грачі з України II: Юськевич і Якимів, списалися зовсім добре. Гру зачала Україна. Скорі атаки її нападу на ворота Лехії слідували один по другім. В 16-ій мін. Маґоцький стрілив перші ворота. Мінуту пізніше Лапчук подав Юськевичеви, котрий стрілив другі ворота. Лехія зачала атакувати, але наші оборонці не допустили її до своїх воріт. Щойно при кінці першої половини Лехія здобула свої перші ворота. В першій половині Україна мала велику перевагу над противником. Зате в другій половині Лехія взяла ініціятиву і вже в 2-ій мінуті стрілила другі ворота. Лехія атакувала раз-у-раз і в 23-ій мін. стрілила треті ворота. Заносилося вже на програну перетомленої України. Заохочена нашою публикою Україна зачала знов атакувати. Після комбінації Кіцила — Кльош — Маґоцький, Максимів стрілив треті ворота. В кілька мінут пізніше Максимів добив стріл Маґоцького, котрий випустив воротар Лехії, і здобув четверті, рішаючі ворота під гучні оплески української публики. Під кінець Україна грала „на авт“ (поза ґрийце), щоби вдержати вислід. Всі грачі України грали сим разом амбітно і жертвенно. Видно було, що хотіли виграти змагання. Україна се вирівнана дружина, котра як хоче, то грає добре. Одначе наші грачі не все мають волю виграти. Треба знати, що се перші змагання взагалі, котрі Україна виграла з сильною Лехією, що йшла на певну виграну. Суддював справедливо п. Пшибильский, ред. „Експресу Веч.“ Глядачів було коло 1500, в більшости Українці.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Вина і кара

До розгрому австрійської соціялдемократії. — Допис з Відня.

ЗМІСТ: Чому відродився австрійський патріотизм. — Які були причини розколу в австрійській соціял-демократії. — Дійсні й уроєні заслуги австрійської соціялдемократії. — Чому соціялдемократи не хотіли співучасти в державній владі в Австрії. — Патріотична „Гаймвера“ як противага соціялістичному „Шуцбундови“. — Політика австрійських соціялістів спричинює народини диктатури проти волі християнсько-суспільної партії. — Який був найбільший політичний промах соціялдемократів. — Шал чину стягає неминучу кару. — Що говорить руїна найбільш гордої соціялдемократії на континенті.

З духа історії Австрії та її традиції зродилася сила опору проти геростратизму соціялдемократів, як пізніше і проти посягань німецьких націоналсоціялістів. Вона прийшла так несподівано і нагло, що здається майже чудом. Вслухавшись у вікову історію своїх давних великих провідників та рівночасно в ритміку власного почування, Австрія віднайшла себе, найшла звязок між вчера й нині та дорогу в завтра. Духови відродження та патріотичного захоплення більшости населення протиставилася австрійська соціяльна демократія. Не тільки тим, що ізза виключно клясового інтересу держалася гасла „аншлюсу”. Вона в своїй тактиці не завагалася навіть перед кооперацією з націоналсоціялістами. Та обставина як і визиваючий тон соціялістичної преси мусіли до живого вражати почування патріотично пробудженої части населення. Тимбільше, що таке поведення соціялістичних провідників і преси було явним запереченням позитивного наставлення до держави передвоєнної соціялдемократії. Крім того стало ясно, що „аншлюсову” ідеольоґію видвигнула соц. демократія тоді, коли Німеччиною правили не тільки близькі їй товариші з II-гого Інтернаціоналу, але коли заносилося на те, що там заволодіють ще близші їй приятелі з III-го, московського Інтернаціоналу. Буцімто патріотичне гасло зєднення німецького народу в одну цілість крило сим разом надто видний обоюдний меч, який на звалищах власної державної самостійности мав промостити шлях ворогови всякої нації — московському большевизмови.

Коли сей зручною діялектикою підготований плян мимо податного ґрунту (створеного сен-жерменським договором) не найшов сильнішого відгомону в рядах самої партії, то в тім не вина чужого їй по духу проводу. Австрійське робітництво і з ним поважна часть автохтонних провідників відмовилися піти назначеним чужонаціональною частиною проводу шляхом державного геростратизму. На тім тлі рисувалися в лоні партії щораз то виразніші лінії внутрішнього роздору. Яка поважна була фронда проти тої части проводу, видно тепер з численних ревеляцій бувших соціялістичних провідників. Нераз партійні рішення ухвалювано тільки мінімальним числом більшости, часто навіть одним голосом! Але й ті припадкові „більшости” повставали виключно під суґґестією неясного вправді але Бавером живо мальованого страху евентуального розбиття партії і його наслідків. Мимо всего опозиція в нутрі соц. дем. партії росла і міцніла. І їй треба приписати ту заслугу, коли на останнім партійнім конґресі остаточно зняли „аншлюсовий” параґраф з програми с. дем. партії. Цілість партії була тим вратована, але не партія сама.

Австрійська соціялдемократія положила значні заслуги для матеріяльного піднесення пролетаріяту і для його еманципації як рівноважного чинника в державі. Признаймо, се діло соціяльної еманципації не могло або бодай в тій формі не могло інакше статися як шляхом клясової ідеольоґії. Та з другої сторони треба також признати, що хоч австрійська соціяльна демократія була головним речником тої ідеї, то всетаки її заслуги в соціяльнім підполі австрійського робітництва не є неподільні. Їй в деякій мірі потуряла й діло визволення спомагала розумна та далековидна державна влада старої Австрії: вона заздалегідь, бо на літа скорше від інших країв зуміла оцінити вагу і значіння визволення та виховання для держави пролетарських мас. Загальне і безпосереднє право голосування в 1906 р. дав старий цісар не під впливом жадань соціялдемократів, тільки в переконанні державної доцільности такого права. Знаний є вислів консервативного політика і мислителя Штайнбаха, дорадника цісаря Франца Йосифа I про демократію і соціялізм як доповнюючі себе конечні сили — але тільки в конституційній монархії можливі. І тому коли, особливо після війни, австрійська соціяльна демократія приписала ті заслуги тільки самій собі та взагалі робила так, немовби всі здобутки, ба що більше: розгром держави, були вислідом її революційного чину, — то в тім лежить велика доза свідомого перебільшення і тої бундючности та визиваючого самовивишування, які в наслідках відібрали проводови с. дем. давну розвагу й політичну далекозорість та завели його в сліпий заулок виключно престіжової політики.

Від ряду літ австрійська соціялдемократія стояла осторонь активного політичного життя в державі. Не тому, щоб які видимі перешкоди не допускали її до того життя. Ні, її замкненість була наскрізь добровільна. Правлячі круги визнаючи значну силу партії та прикладаючи велику вагу до її співробітництва в державі, закликали її нераз до участи в правлінні але все надармо. Всупереч практиці соціялістичних партій в інших краях, австрійські соціяльні демократи мали тільки слова визиваючого глуму на подібні заклики. А кликав їх до співпраці і покійний прелат д-р Зайпель і теперішний канцлер Дольфус. Се непримиримe становище соціялдемократів мало очевидно ріжні причини: з них найважніша — се був факт посідання Відня. Маючи в своїх руках управу Відня, міста і союзного краю в однім тілі, соц. демократи чулися в себе в дома. Відень, двомільонова столиця держави з інтернаціональним значінням, се до деякої міри Австрія. Хто має Відень, має що найменше першенство на цілість, на геґемонію в цілій державі. Наразі залежало їм на тім, щоби ту важну позицію зробити на завсіди певною, розбудувати і закріпити. Для того найкращий дороговказ була клясова ідеольоґія і т.зв. Wehrhaftmachung des Proletariats — збройна підготовка пролетаріяту. Пропаґанда клясової нетерпимости і радикалізація мас мали з одної сторони відвернути вітер у вітрила комунізму, з другої викопати прірву між робітництвом і рештою мешканців держави. Соц. дем. партія замикалася сама в собі, творила касту; вона мала свою „державу” — Відень, свою пресу, свою школу, свій театр, свое кіно, свої банки, свою мілітарну силу — „Шуцбунд” — ну і свої укріплення, т. зв. робітничі палати. Тут йшло очевидно вже не про те, щоб евентуальним приступленням до державної співпраці добровільно виречися всіх тих „здобутків“ революційного чину, але радше про те, щоби при їх помочі і в відповідній хвилі подиктувати свою волю більшости населення. Нагромаджені сили зобовязують. Особливож зобовязують запальні матеріяли.

Таке наставлення найбільшої в державі партії, яка при інших обставинах була покликана до того, щоби репрезентувати цілість держави, мусіло очевидно і по противній стороні політичної греблі викликати відповідну реакцію. Австрійське населення, одно з найспокійніших в Европі, коли не найспокійніше взагалі, пізнало, що тут на його очах наростає ворожа йому сила, противна його понятю волі і свободи розвитку. Ритмічний тупіт машируючих лав „Шуцбунду” на „Рінґах” Відня грозою гомонів в цілім краю. Міські будівлі, які кільометрами тягнулися здовж доїздових артерій великого міста, немов ґігантні бльоки здвигалися у верхи, як модерні сфінкси дивували своєю загадкою кождого приїзжого та степенували ту грозу. В їх тіни і під ритміку соціялістичних походів на вулицях Відня зродилася і зросла „Гаймвера”. Вона росла як охоронна сила проти очевидно підготовлюваного соц.-дем. насильства. Несена волею патріотичної частини населення „Гаймвера” скоро зрівноважила і згодом зовсім приглушила понуре унісоно демонстративних походів соц.-дем. Та до розвязання загадки здвигнених сфінксів забракло нажаль щасливої думки. Тут наглядно кінчилася мудрість демократії і виринала нова її рівноважна сила — диктатура.

Формально диктатура народилася того пропамятного 7-ого березня 1933 р., коли соц.-демократичний президент парляменту д-р Реннер демонструючи зложив свою гідність, завішуючи тим самим діяльність самої інституції. Та в дійсности поява диктатури була обусловлена тими реальними даними, котрі створила соціял-демократична партія поставленням через „диктатуру пролетаріяту” клясової ідеольоґії понад ідеольоґію держави і навіть проти неї. Похибка д-ра Реннера зглядно соціял-демократичного проводу не має тут інакшого значіння як містичне quem Deus perdere vult, eum dementat — кого Бог хоче покарати, тому відбирає розум.

Християнсько-суспільна партія, на котрої плечах спочивав тягар відповідальности за державу, річ певна зовсім не перла до диктатури; що більше, вона інші догідніші хвилі пропустила в одній тільки надії, що може таки вдасться завернути соціял-демократів з їх ворожої неґативної лінії. Диктатура не відповідала ні партійній ідеольоґії ні хотінню християнсько-сусп. партії. Самоліквідація парляменту прийшла неочікувано, немов диво, прийшла в останній хвилі для рятування країни.

Булоб неслушним твердити, що соціял-демократична партія Австрії, зглядно її провід, перли свідомо і холоднокровно до збройної розправи, до збройного вирішення нестійної ситуації в державі в свою користь. Соціялістичні провідники були надто реальні політики, щоби могли тут ще раз помилитися і вірити в можливість своєї побіди. Коли евентуальні вигляди на який-такий успіх їм колинебудь присвічували, то на всякий випадок не після 15 липня 1927 р. Заданий тоді удар був рішучо смертельний. Коли була ще яка надія після того дня відрочити неминучий кінець у невідому будучність, то тої надії треба було шукати в рішучім відвороті з дотеперішнього шляху. Не в неґації але в позитивнім наставленні до держави лежала можливість корисної співпраці австрійських соціял-демократів. Вони тої консеквенції не витягнули і не спромоглися на героїзм чину. Задивлені в літами накопичені матеріяли війни і заслухані в мельодію ненависти, яку самі голосили, не найшли сили на відворот і — стали невільниками тих демонів, яких кликали собі на підмогу. Хто збирає вибухові матеріяли, хто острить зброю, нехай і не з ціллю братовбивчого бою а тільки для охорони своїх мнимих прав і цінностей, той мусить бути готовий і на евентуальну самозапальну експльозію.

Лютневі події, хоч і консеквентно підготовані і здавалося неминучі, були такою самозапальною експльозією. Де не було вороття — там лишався тільки шал чину. Де не було каяття — там послідувала і мусіла послідувати кара.

Австрійська соціял-демократія, найгордіша на европейськім континенті, щезла буквально в протягу г о д и н. Лиш руїни по ній лишилися, які по весь час голоситимуть, що тут жила і діяла колись партія, яка могла бути сіллю землі в демократичній будові держави а стала сама собі загибіллю. *Ст.*

ПРИМІТКА: В 25 ч. „Нової Зорі“ в статті „Проблєма аншлюсу“ хибно напечатано назвиско австр. письменника Засмана „Земан“. Засман се автор ряду історичних драм на австрійські теми як Haus Rothschild, 1848, Maria Theresia und Friedrich II і ін. Його відомий вислів взятий з драми „1848”.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“ Адреса: „Правда“, Львів, ул. Сташіца ч. 8/I.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПЕРЕДВИБОРЧЕ ВІЧЕ в справі вибору українських радних м. Львова відбулося на подвірю забудовань св. Юра. Промовляли пос. д-р Ст. Біляк й о. прал. Куницький. В дискусії говорили пп. А. Добрянський, д-р К. Коберський від радикалів і М. Галібей від міщанства. Представник влади відібрав п. Добрянському голос. Всі промовці закликали присутних до масової участи в виборах, до провірювання списків виборців і до голосування на українських кандидатів на радних м. Львова. Присутних на вічу було до 700 людей. Списки виложені до 19.V.

ПЕРЕДВИБОРЧА НАРАДА в справі виборів до львівської міської ради відбулася в середмістю у Львові в салі Т-ва „Зоря“. Промовляли пос. М. Матчак і пос. С. Хруцький. В дискусії промовці-робітники остро виступили проти виборчого бльоку УСДП з польськими пепесівцями.

ДЕЯКИМ УКРАЇНЦЯМ у Львові предкладають до підпису неукраїнські виборчі листи кандидатів на радних м. Львова. Українські виборці повинні знати, що один виборець може підписати лиш одну листу. При підписуванні листи треба зажадати від тих, що збирають підписи, щоб вони виказалися посвідкою Українського Виборчого Народного Комітету, що вони покликані до зібрання тих підписів.

СЕРЕД УКРАЇНСЬКИХ КОМУНІСТІВ дальше преводять „чистку“. Тепер роблять ту чистку в районах харківськім, дніпропетровськім і чернигівськім.

УКРАЇНЦІ В ШИКАҐУ приготовляли масову демонстрацію проти винищування їх братів на Вел. Україні. Демонстрація мала відбутися підчас бенкету в честь совітськ. амбасадора Трояновського. Одначе репортер „Шикаґо Трибюн“ оповістив наперед про се і большевики зорґанізували протиакцію. Щоб не допустити до кровопролиття, демонстрацію відкликано. Зате кілька Українців дісталося до бенкетової салі і підчас промови Трояновського засипали його протибольшевицькими летючками. Счинилася буча, серед котрої потурбовано кількох большевиків й інших учасників пира за робітничі гроші.

ПО ОСТРІЙ ПРОМОВІ б. премієра Пристора в справі марнування публичного гроша, протекціонізму і шантажів — опозиційна преса припускає, що в санаційнім таборі наступить загальна „чистка“. Великий час!

МІНІСТР БЕК підчас побуту в Румунії обговорював справу примінення польсько-румунського союзу до нового положення на сході Европи. В розмові з мін. Румунії Тітулєску мін. Бек обговорював також справу відношення Румунії до СССР. В комунікаті виданім по розмовах обох міністрів сказано, що польсько-румунський союз видержить всі евентуальности.

ПЕРЕГОВОРИ НІМЕЧЧИНИ З ВАТИКАНОМ в справі виконання конкордату по перерві знов почалися. В склад німецької делеґації входять два представники молоді, з католицької сторони входять 3 епископи, відомі з прихильности до гітлєризму. Присутність представників молоді свідчить, що головні труднощі в переговорах се справа молоді. Розуміється, тою молодю кермують старші, як у кождого культурного народу, бо сама розбрикана пайдократія на верхах се тільки знак нехибного розкладу нації.

В ЦІЛІМ СВІТІ першотравневі соціялістичні маніфестації випали дуже блідо. Навіть у тих державах, де соціялісти могли свобідно орґанізувати такі обходи. Се доказує, що робітництво престає вірити в обіцянки червоного „раю“ і в соціялістично-комуністичний талмуд Маркса-Леніна. Найуспішніше сю віру підкопали „товариші“ в СССР, що мали змогу виказати повну утопійність комуністичних доктрин.

ЦІСАР ЯПОНІЇ затвердив закон, ухвалений обома палатами парляменту, що відтепер Японія має називатися Ніппон, як називалася в давних часах.

НОВИНКИ

Ізза надзвичайно посушного року добре булоби з проповідальниць часто пригадувати людям, аби дуже уважали на все, що може викликати пожежу, отже: аби не кидали недокурків ні вдома, ні на дорозі, ні на полі, ні в лісі, аби добре ховали й замикали сірники перед дітьми, котрі люблять бавитися сірниками, аби частіше ніж звичайно чистили комини і т. п. Коли люди не зберігатимуть тепер тих осторожностей особливо уважно, то може піти з огнем богато сел і місточок, бо ізза великої посухи все висохло на сірник.

Магазин постелі Р. Джала. Львів, Хорущина 5, поручає: Ковдри, матераци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зл. 58-18—25

Союз Українських Купців і Промисловців у Львові відсвяткував 13 с. м. празник свого патрона св. Юрія. Преосв. Кир Никита відправив Богослуження в Архикатедральнім храмі св. Юрія і виголосив відповідну проповідь. Вечером відбулася в салях „Бесіди“ забава з танцями.

„Подружжа в двох мешканнях“, музичну комедію Меріям—Лужницького і В. Балтаровича, виставляє „Богема“ у Львові 17 с. м. о год. 7·30 в салі „Театру Ріжнородностей“ (Нар. Дім.) при вул. Рутовського 22.

Національне свято Норвеґії. В звязку з припадаючим 17 травня національним святом Норвеґії, „Польське Радіо“ орґанізує спеціяльну авдицію, яка складатиметься з гимну, промови і концертової частини, присвяченої норвежській музиці. В ній бере участь орхестра Р. П. під дир. Ю. Озімінського та пяніст В. Буркат. В програмі твори Ґаде, Ґріґа, Гальворсена, з молодших композиторів — Гурума і Йогансена.

Дора Калинівна в радію. 17 травня о год. 16.35 в авдиції легкої музики, яку надає варшавська радіостація, поза орхестрою театру „Циганерія“ виступить як солістка знана артистка Дора Калинівна. В програмі кілька монольоґів з великого репертуару артистки.

„Четвертий до бриджа“. Повна гумору комедія Ґжимали-Седлєцкого п. з. „Четвертий до бриджа“ мала великий успіх в театрі, як сучасний малюнок з щоденного життя, поданий в сатиричній формі повній дотепу. Ся комедія в радіофонізації п. Ірини Дехнелівної буде виставлена в радію 17 травня о год. 18.00.

Симфонічний радіоконцерт. Одним з симфонічних концертів в пятницю 18. с. м. дириґує Отто Клємперер, один з ліпших дириґентів Німеччини. Програма концерту крім 7-ої Симфонії Бетовена, має блискучу музику з балєту „Петрушка“ і знамениту Токкату Це-дур Й. С. Баха.

Хор Дана в радію. 18 травня о год. 18.10 виступить знов популярний хор Дана, який користується великим успіхом навіть поза границями краю. Концерти хору Дана відбуваються завжди при повній салі. Радієва авдиція скупчить також при слухавках і голосниках богато прихильників, тим більше, що програма концерту має богато новинок.

Відомости про музику. В перерві недільних симфонічних поранків трансмітованих з Варшавської Фільгармонії, „Польське Радіо“ надає бесіди з царини музики, в яких обговорюються ріжні питання. 13 травня розпочався цикль бесід Романа Хойнацького дидактичного характеру.

Зі Зборівщини пишуть нам: Від 5-ох тижнів панує в нас посуха. Озимина вийшла гарно, але тепер потерпить наслідком посухи. Ярина посходила але не росте. Рільникам загрожує катастрофа. Робітникам платять за день праці на фільварку по 50 ґр. на власнім харчи. По селах плентається хмара безробітних, часто цілі родини: чоловік з жінкою і дітьми. Для населення се великий тягар. Життя стає дуже тяжке.

На Волині, як повідомляє польська преса, називають Суспільні Обезпечальні „Udręczalnie Społeczne“. Чи слушно, кождий знає без пояснення.

Еттінґера BALSAM на відтиски

усуває радикально без болю вперті нагнітки і згрубілі наскірки.

Склад і виріб

Аптика М. ЕТТІНҐЕРА

ЛЬВІВ, ПЛ. ҐОЛУХОВСЬКИХ

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 50.000 зл. на чч. 72321, 129777, 49357; — 20.000 зл. на чч. 63297, 16381; — 15.000 зл. на чч. 77730; — 10.000 зл. на чч. 59971, 1000, 45185, 52959, 65713, 72978, 154478, 7973, 12699, 98560, 132630; — 5.000 зл. на чч. 2964, 88626, 110746, 21196, 54879, 96177, 148996, 6992, 67740, 74517, 801146, 117299, 19938, 55054, 133697, 1879, 79016, 104594, 14885, 28121; — 2.000 зл. на чч. 8655, 15089, 18194, 27141, 35413, 49181, 51037, 63084, 73984, 77251, 78564, 102760, 107278, 112350, 116927, 118750, 118306, 121834, 126543, 134745, 1301, 8922, 36442, 43113, 58092, 65009, 71645, 78777, 80656, 81571, 86481, 93200, 93989, 95216, 96829, 99642, 102964, 103829, 114097, 117647, 143872, 145351, 147690, 157602, 160590, 9406, 9444, 11539, 13144, 34443, 41867, 45868, 47899, 61269, 66997, 67329, 70393, 81082, 91699, 99106, 107445, 114796, 129215, 138850, 158885, 161725, 167246, 3358, 12125, 41738, 64134, 64859, 69761, 72758, 98575, 101481, 116523, 127999, 128171, 132761, 1834905, 141086, 143646, 156084, 3373, 10556, 19291, 40762, 64857, 72708, 74419, 80163, 106267, 111266, 144773, 155741, 159230, 161456, 426, 45983, 54269, 94704, 52798, 94550, 98821, 102309, 126486, 124690, 125579, 134222, 135055, 150261, 153717, 154896, 162405, 162734; — 1.000 зл. на чч. 12758, 19734, 27730, 30106, 34232, 36171, 45623, 46623, 49097, 55889, 63323, 68831, 72257, 74112, 110889, 118851, 124096, 126252, 126546, 139916, 142861, 144936, 149341, 151923, 74958, 77044, 84102, 87701, 89956, 91791, 92185, 100112, 2490, 5321, 8448, 8502, 8760, 13309, 15507, 18461, 31894, 40615, 42352, 46858, 50466, 53519, 56537, 58077, 69483, 75385, 84223, 85329, 86003, 88694, 94258, 95186, 99925, 111018, 119489, 120726, 133682, 138987, 143308, 142813, 145825, 146916, 157363, 159765, 160859, 220545, 22983, 28733, 28842, 37865, 39846, 49321, 50227, 60673, 64206, 67247, 67437, 73144, 85097, 86668, 92647, 98377, 99517, 101742, 105573, 108454, 110556, 110624, 112459, 113827, 117949, 123782, 126738, 136273, 136028, 137135, 140491, 145318, 147374, 154246, 154525, 155407, 157242, 710, 1078, 10766, 14061, 15853, 17780, 17891, 20217, 33736, 38693, 43121, 45365, 48038, 49338, 50197, 54854, 58552, 64438, 75220, 77376, 78108, 80820, 83422, 84675, 85759, 87908, 88775, 90727, 106097, 106131, 111512, 115790, 116500, 141252, 142942, 144714, 145628, 148680, 149709, 152608, 152991, 153785, 163189, 167168, 168009, 168190.

БІРЖА

Ґроші: Амер. доляр в прив. оборотах — 5·25·75 зл. Банк Польський платив за доляри 5·22—5·23. Золотий доляр 8·96 — 9·02 Канадійський доляр 5·26; 1 нім. марка 2·04; 100 фр. франків 35·00; 100 чеських корон 21·50 — 22·00; 1000 ромунських левів 39—42 зл.; 100 австр. шилінґів 98·00—99·00 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиська — льоко Львів		
Пшениця двірська	15·75—16·25;	17·25—17·75
Пшениця збірна	14·50—14·75;	16·00—16·25
Жито двір.	11·75—12·00;	13·25—13·75
„ збірне	11·25—11·50	13·00—13·25
Ячмінь на мливо	10·50—10·75;	11·75 12·00
Ячмінь пашний	10·00—10·25;	—·— —·—
Овес двір.	10·50—11·00;	12·50—13·00
Овес селян.	10·00—10·25;	12·00—12·25
Кукурудза	17·50—18·50;	—·— —·—
Гречка на мливо	14·50—15·50;	—·— —·—
Гречані крупи	30·00—31·00;	—·— —·—
Конюшина черв. природна	90—100;	
„ без канянки	120—150;	
„ „ „ 97% нас.	180—210;	
Мак синій	35—45;	
Мак сивий	30—35;	
Фасоля біла	13—25;	
Фасоля краса	18—19;	
Просо	18·50—19·50;	
Лен	46;	
Макух льняний	18;	
Бараболя	3·75;	
Ґрис пшен.	6·75—7·00;	7·00—7·50
Ґрис житний	6·75—7·00;	7·60—7·75

Тенденція звишкова.

Набіл: Маслосоюз платив 14. V. за 1 кґ. масла — — за 1 л. молока 18 сот., за 1 л. сметани 70 сот., за 1 копу яєць 2·20 зл.—Тенденція на масло вичікуюча, на сметану, молоко і яйця удержана.

Ціни битої птиці з птахомясарні „Маслосоюзу“ за 1 кґ. живої ваги, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Ґловацького 23);

Рід:	I-а кл.	II-а кл.
Курята	1·80	
Кури	0·95	0·55

Тенденція знижкова. На когути, індики, індички, качки і гуси попиту нема.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Б. СТАРШИНА УГА, зльокавтований санітарний службовик, батько 2 малолітних дітей, котрі разом з матірю, хорою на склерозу бючок, в нужді і без ніяких засобів до життя, а сам батько перебуває в міському заведенню для невилічимо хорих при вул. Білінських ч. 9., просить о датки під шифрою „Для бездомної родини“. — І. П. — Правдивість поданих тут фактів потвердив гр.-кат. парохіяльний уряд Арх. церкви св. Вмч. Юрія у Львові.

Бувший лікар Поліклініки у Берліні

Стоматольоґ-дентист

Др. Степан Дмоховський

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Рентген. Прецизійна техніка дентистична.

71—4—20

МЕБЛЕВЕ ОБИТТЯ, брокати, портієри, котари і фільци до підліг, таблатки й коронки поручає по фабричних цінах **ВАНК,** Марійська площа 6.

СЛУХАЙТЕ РОДИЧІ! РАДІЙТЕ ДІТИ!

Вже вийшла І. частина оповідань з історії України пера Антона Лотоцького п. з.

„Було колись на Україні“

Вінету й ілюстрації зладив арт. мал. П. Андрусів.

Перша частина обіймає найдавніші часи історії України. Оповідання написані дуже легко та гарно. Книжечка призначена для дітей і молоді, але з приємністю і пожитком прочитає її старший.

Ціна за примірник 70 сот., з портом 85 сот. Десять примірників з портом коштує тільки 6·50 зл.

Замовляти з одночасною висилкою грошей на грошевих переказах по адресі: **„Наш Приятель“, Львів, ул. Сикстуська 39а.,** або краще почтовими складанками, число конта 504.104. 107-1—5

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ

ФАБРИКА КАВЧУКОВИХ СТАМПІЛЬ І ВІДЛИВАРНЯ ТАБЛИЦЬ

МАКС ҐЛЯЗЕРМАН

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 19. Тел. 15-03

Філія Сикстуська ч. 1.

В ЗДОРОВОМУ ТІЛІ ЗДОРОВА ДУША!

Тому всі Українці в загальнім ослабленні, безкровности, катарах жолудка і кишок, в хоробах міхура, у всяких забуреннях переміни матерії, в хоробах нервових, у всіх хоробах жіночих і т. п. їдуть на Лемки до пансіону Т-ва **„Пер. Еп. Поміч“ в Жегестові Живці,** що під зарядом Сестер Служебниць може задоволити найвибагливіше лікування.

Зголошення слати: **Заряд Пансіонату Т-ва „Пер. Еп. Поміч“ в Жегестові Живці p. Żegiestów Zdrój.**

112-1—3

Розклад їзди поспішних і особових поїздів від 15-ого травня 1934 р.

ЗІ ЛЬВОВА ВІДХОДЯТЬ:

До	через	час відїзду:
Кракова	Перемишль—Ряшів	4'50а, **6**'25, 8'35, **12**'05 і14'15б, **15**'35, 16'30г, 22'50
Катовиць		**6**'25, **12**'05, **15**'35, 22'50
Познаня		**15**'35, 22'50
Познаня і Ґдині		**15**'35
Лодзі Кал.	Пшеворск—Розвадів	21'25
Варшави		**14**'45, **23**'25
Варшави	Раву Руську—Рейовець	7'45, 21'40
Горинця Живця	Рава Руська	7'45е,
Сокаля		16'00
Закопаного	Краків	**15**'35
Закопаного	Самбір—Струже—Н. Санч	8'05д
Криниці	Тарнів	**6**'25в
Криниці	Самбір—Струже	8'05д
Ковля	Сапіжанку—Володимир	8'15, 18'00
Стоянова	Сапіжанку	6'45. 17'00
Луцька й Ківерців	Стоянів	17'00
Бродів	Красне	0'30, 17'45, 21'30
Підволочиськ		0'30
Тернополя		0'30, 8'00, 16'35
Рівного	Красне—Здолбунів	0'30, 17'45
Вильна		17'45
Борислава	Стрий	14'50, 18'15, 23'15
Лавочного		7'15, 14'50ж, 18'15д
Трускавця Живця		7'15и, **8**'20е, 14'50е
Нового Загіря	Самбір	8'05д, 8'55, 23'55
Сянків		14'05, 23'55д
Станиславова	Ходорів	**0**'45, 8'12, 11'02, 14'45, **16**'40, 18'00вз, 20'33
Снятина		**0**'45, 8'12, 11'02, 14'45, **16**'40
Янова й Яворова		8'05, 19'30
Красного		0'30, 8'00, 14'05, 16'35 17'45, 21'30
Підгаєць і Бережан		9'10, 14'50
Рави Руської		7'45, 16'00, 21'40
Стрия		7'15, **8**'20е, 14'50, 18'15, 23'15
Жовкви		7'45, і14'30, 16'00, 21'40

ДО ЛЬВОВА ПРИХОДЯТЬ:

З	через	Час приїзду:
Кракова	Ряшів—Перемишль	**0**'20 і 5'50б, 6'55, 9,50г, **14**'30 16'15а, **16**'25, 20'20
Катовиць		**0**'20, 6'55, **14**'30, **16**'25
Познаня		6'55, **14**'30
Познаня і Ґдині		**14**'30
Лодзі Кал.	Розвадів—Пшеворск	7'35
Варшави		**7**'50, **23**'45
Варшави	Рейовець—Раву Руську	7'05, 20'10
Горинця Живця	Раву Руську	20'10е
Сокаля		11'12
Закопаного	Краків	**14**'30
Закопаного	Н. Санч—Струже—Самбір	20,56д
Криниці	Тарнів	**0**'20в
Криниці	Струже—Самбір	20'56д
Ковля	Володимир—Сапіжанку	10'40, 22'35
Стоянова	Сапіжанку	7'25, 21'05
Луцька й Ківерців	Стоянів	7'25, 21'05
Бродів	Красне	6'15, 9'23, 13'35
Підволочиськ		20'15
Тернополя		7'35, 11'20, 20'15
Рівного	Здолбунів—Красне	6'15, 13'35
Вильна		13'35
Борислава	Стрий	9'47, 14'30, 22'25и
Лавочного		9'47, **21**'05ж, 22'25
Трускавця Живця		14'30е, **21**'05е, 22'25н
Нового Загіря	Самбір	7'00, 18'50, 20'56д
Сянків		10'00, 18'50, 20'56д
Станиславова	Ходорів	6'05, 7'20вз, 10'38, **11**'50, 13'20к, 15'25, 21'10, **22**'35
Снятина		6'05, 10'38, **11**'50, 15'25, 21'10, **22**'35
Янова й Яворова		6'55, 17'35
Красного		6'15, 7'35, 9'23, 11'20, 13'35, 20'15
Підгаєць і Бережан		10'20, 20'00
Рави Руської		7'05, 11'12, 20'10
Стрия		7'10, 9'47, 14'30, **21**'05е, 22'25
Жовкви		і5'54, 7'05, 11'12, і17'23, 20'10

а Курсує тільки до Пшеворска згл. з Пшеворска
б „ „ „ Перемишля „ „ Перемишля
в „ „ „ Ходорова „ „ Ходорова
г „ „ „ Ряшева „ „ Ряшева
д Курсує від 15. VI — 31. VIII і від 22. XII — 15. I
е „ „ 6. X
є „ „ 31. V — 2. IX і від 20. XII — 28. II
ж „ „ 14. VI — 30. VIII
з Курсує в робочі дні
и „ від 7. X — 14. V.
і Не курсує 25, 26. XII і 21, 22. IV.
к Курсує від 13 — 23. VIII.

Години, друковані товстим друком означають поспішні поїзди.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“ 30 сот.
В тексті і в новинках 50 „
На першій сторінці 60 „
Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 20 травня 1934. Ч. 36 (734).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.I. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Протест католиків в Німеччині

Католики в Німеччині перші відважилися на протест проти національного соціялізму. А саме в Штутґарті всупереч забороні зібралася масово катол. молодь на торжество св. року і проф. унів. Карло Адам з Тібінґену виголосив до неї промову такого змісту: Католики признають лиш одну етику, релігійну, а не признають ніякої іншої, отже не признають також етики „національної". Німці як нарід повстали під впливом християнства. Вони як християнський нарід вступили в історію й робили історію. Роздор за Лютера наступив як справедлива кара. Католики не дадуть своєї віри ужити до пропаґанди в інших цілях. Коли т. зв. „німецька віра" має полягати на біольоґії, то вона для католиків — забобон, який не має ніякого оправдання. — Гітлерівська преса пише з обуренням, що катол. молодь весь час оплескувала промову проф. Адама й опісля всупереч забороні влади урядила демонстрацію. Та преса каже, що католики підняли боротьбу з новою німецькою церквою. — Лиш католицизм остоїться перед гітлеризмом.

ГРОМАДЯНИ!

Зложіть СВІЙ гріш у СВОЇЙ установі і обезпечіть законом дозволену 1/3 частину вартости своїх будинків в українськім ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Що діється в нашім краю

Пишуть нам: В ночі з 11 на 12 травня ц. р. в Судовій Вишні знищено і спрофановано на цвинтарі великий Памятник Поляглих за волю України, що стояв тут вже кілька літ. На місце злочину прибули комісар з Воєвідства, мостиський староста та великі маси людей. Стягнено теж зміцнений відділ поліції. Справників досі не схоплено. Жахлива профанація викликала незвичайне огірчення серед усеї суспільности. „Оригінально" віднісся до того тільки місцевий латинський сотрудник „коментуючи" подію... Памятник має бути відбудований на кошт держави. Цікаво, які будуть наслідки, бо покищо ведуться „пошукування" серед... Українців. Слід додати, що тут взагалі сильно „опікуються" навіть церквою, брацтвами, а зокрема Марійською Дружиною малих дітей. Скрізь добачується „антипаньствовість" і політику. Під замітом політичних виступів в дні 2 травня ц. р. в місцевій народній школі зі шкільних дітей увязнено: Даця, Заяця (уч. VI. кл.) і Литвинського (VII. кл.). — Населення очікує з великим напруженням вислідів слідства.

Страшний упадок митрополита Сергія

Паризька преса доносить: З певного жерела відомо, що московський православний митрополит Сергій звернувся з новим письмом до сербського патріярха Барнави. В тім письмі Сергій уже вдруге підіймає справу розвязання синода під проводом митрополита Антонія, котрий користає з гостинности й опіки сербської Церкви. Сергій пише, що не може згодитися ні на істнування згаданого синода, ні на перехід заграничних російських дієцезій під юриєдикцію інших православних Церков. Інакше кажучи, він вимагає вже цілковитого розвязання заграничної російської Церкви. Нема сумніву, що він робить се під впливом большевиків, котрим залежить на повнім зруйнованні всякої Церкви, де вона тільки є. А владика Сергій упав морально так низько, що служить большевикам як оруддя в тій жахливій роботі проти власної Церкви... — До чого докотилося російське православіє...

Коли вибухне війна?

Польська преса доносить: Борис Суворін, відомий російський публіцист і журналіст, вернув з Шангаю до Парижа і виголосив відчит на тему відносин на Далекім Сході. Він сказав, що війна між СССР і Японією вибухне неминуче вже в 1935 р. Вся російська еміґрація, говорив дальше С., солідаризується з Японією і візьме участь у війні по стороні Японії. — Муссоліні на запит відомого американського журналіста Нікербокера коли буде війна в Европі, сказав: Думаю, що мир вдасться вдержати в Европі бодай ще два роки. Найбільше до стабілізації причинився польсько-німецький договір про ненанад.

По виставі проф. Ол. Ляшенка

По трох тижнях замкнено 14 с. м. виставу образів і дереворитів О. Ляшенка. Необхідність виїзду до Африки вже в дні 28 с. м. спонукала нашого земляка замкнути ту популярну виставу в повні її поводження. Останнього дня вистави, 14 с. м., дохід був призначений на „Рідну Школу". Понад 1000 осіб, в тім велике число молоді, оглянуло виставу 14 с. м. Проф. О. Ляшенко подарував „Р.Ш." найкращий дереворит. Львів виявив велике зрозуміння для мистецтва проф. О. Ляшенка. Закуплення 16 образів і майже 200 дереворитів говорить само за себе. Виставу оглянуло кілька тисяч осіб. Вона осягнула повний успіх. Се дає запоруку, що найблизша вистава проф. О. Ляшенка, котра відбудеться у Львові весною 1935 р., осягне ще більший успіх і принесе богато радости прихильникам його соняшного мистецтва. Бажаємо нашому землякови як найбільших успіхів в його дальшій праці.

Українські воли розбили трактори

І що з того вийшло...

Московський кореспондент „Соціялістического Вістника" доносить про такі цікаві річи з царства антихриста: Вже в 1932 році стверджено, що конем лучше управляти ріллю ніж трактором, бо показалося, що в тих самих колхозах і на такій самій землі та сама скількість ріллі управлена конем дала три до чотири рази більший урожай ніж управлена трактором. А тепер показалося, що також українські воли, коли вони ще де збереглися, розбили трактори і то на всіх пунктах! Се потрясло високими сферами большевицької влади, бо ті сфери вірили, що машинова управа поля дасть 25 до 30% лучший урожай, ніж управа кіньми та волами. І знаєте, як чрезвичайка зареаґувала на те? Як стій розстріляла цілий ряд аґрономів й увязнила богато ветеринарів...

ПОГРОМ

української книжки на Вел. Україні.

З приводу скасування Державного Видавництва України.

Коли московські большевики йшли в 1917—1920 рр. на Вел. Україну, то чого вони тоді не обіцяли Українцям! Отже передовсім вони обіцяли Українцям свободу самим означити своє державне становище — до повного відділення від Москви включно (тодішний клич большевиків: „самоопределение вплоть до отделения!"). А українським селянам обіцяли, що закріплять за ними землю, котру укр. селяни підчас революції забрали панам. Взагаліж большевики обіцяли тоді, що заведуть на Вел. Україні такий рай, якого там до того часу ще не було.

І богато Українців повірило тоді большевикам. І замість боронити Україну перед большевиками, богато Українців проголосило тоді свою невтральність у большевицько-українській війні і сиділо дома. А було не мало й таких Українців, що помагали большевикам навіть чинно здобувати Україну. У висліді кількалітних змагань московських большевиків з Українцями, вірними Україні, Москва заняла Вел. Україну і держить її до нині.

В перших часах свого панування на Вел. Україні Москва не чулася там ще зовсім безпечно. Тому старалася й далі приєднувати собі Українців. В тій ціли Москва признала Вел. Україні передовсім широку внутрішню самоуправу в виді окремого уряду УСРР. Вона згодилася навіть на окремий український комісаріят заграничних справ у Харкові та на окремі представництва УСРР заграницею. А українським селянам закріпила землю, яку вони забрали панам. Тоді то, большевики завели на Вел. Україні також Державне Видавництво України.

Державне Видавництво України (скорочено: ДВУ) повстало й істнувало зразу поруч інших українських кооперативних видавництв, подібно, як се було тоді й досі є в Москві, де повстало й істнує російське Государственное Издательство (скорочено: Госиздат). Та згодом большевики всі інші українські видавництва, одно по другому, закрили і залишили тільки Державне Видавництво України. В нім в останніх часах зосередилася майже вся видавнича продукція на Вел. Україні.

Не маємо наміру подавати в отсій статті докладну історію видавничої діяльности Державного Видавництва України. Звернемо увагу тільки загально на те, що само впадає в око в тій діяльности.

Отже передовсім треба підчеркнути державний характер Державного Видавництва України. Отся безпосередна і повна залежність української книжки на Вел. Україні від большевицького уряду мала для тої книжки дуже відємні наслідки. Бо українська книжка на Вел. Україні мусіла служити передовсім большевикам як знаряд аґітації. Свідчить про се наглядно ве-

личезне число ріжних пропаґандистичних книжок і брошур, які видало ДВУ. А серед тої повени всілякої т. зв. аґітки великий відсоток становить література протиукраїнська (ворожа українським національним змаганням) і протирелігійна (безбожницька).

Друге, що слід підчеркнути в Державнім Видавництві України, се його майже монопольний характер. А то мало такий наслідок, що аґітаційна література, яку видавало Державне Видавництво України, не мала на Вел. Україні ніякого друкованого спротиву.

У висліді Державне Видавництво України у великій мірі причинилося до тої деморалізації під кождим оглядом, яка тепер панує всевладно на Вел. Україні.

Та осуджуючи весь аґітаційний большевицький хлам, який видало Державне Видавництво України, не можна не замітити в його видавничій діяльности також і позитивного. Те позитивне се передовсім його наукові видавництва, а далі всякі фахові підручники і вкінці видання клясиків гарного письменства. Пригляньмося тій позитивній видавничій діяльности Державного Видавництва України.

Отже що торкається наукової літератури, що її видало ДВУ, то ту літературу треба поділити на дві ґрупи. До першої ґрупи належить наукова література з ділянки українознавства. Тут поруч богатьох більших і менших більше чи менше тенденційних видавництв про минуле і сучасне України зустрічаємо також ряд цінних праць ріжних українських старших і молодших учених, між ін. історичні видання проф. М. Грушевського нпр. продовження його монументальної „Історії України-Руси“. Та в останніх роках наукової літератури з ділянки українознавства ДВУ видавало чим раз менше, форсуючи зате природу і техніку. Природничі й технічні, оригінальні й перекладні, наукові твори й становлять другу ґрупу наукових видавництв ДВУ. Та ґрупа цінна з двох поглядів: 1) тому, що се часто перші українські наукові книжки з тих ділянок знання взагалі; 2) тому, що їх вартість трівала.

Те саме, що про наукову літературу, яку видало ДВУ, можна сказати також і про всякі його фахові підручники. Між ними є також богато таких видань, які остануть на довший час цінним набутком української фахової літератури.

Зокрема слід відмітити безперечні заслуги ДВУ коло видання і спопуляризування клясиків українського письменства. Бо ДВУ видало вповні або почало було видавати твори майже всіх найвизначніших українських письменників, як Котляревського, Гулака—Артемовського, Шевченка, Вовчка, Глібова, Куліша, Щоголева, Мирного, Стороженка, Левицького—Нечуя, Кропивницького, Тобілевича, Коцюбинського, Лесі Українки, Федьковича, Франка, а з сучасних Стефаника, Винниченка, Хвильового і богатьох інших. Правда. Твори українських клясиків видало ДВУ з „відповідними“ вступними статтями, котрі представляють авторів і їх твори в „відповіднім освітленню“. Та всеж таки читач на Вел. Україні має змогу сам пізнати згаданих наших клясиків на основі їх творів.

Крім видання клясиків українського гарного письменства згадаємо ще переклади з чужих літератур. Одначе тут видно вже виразно певну тенденцію і в виборі авторів, яких перекладано і в виборі їх творів. Та і тут є деякі переклади, яких не можна не признати корисним вкладом в нашу літературу, як нпр. переклади з Арістофана, Байрона, Шекспіра, Гайного, Пушкина й ін.

Коли мова про видавничу діяльність ДВУ, то не можна не відмітити ще одної дуже характеристичної риси в тій діяльности. Та характеристична риса се висота накладу поодиноких родів видань. Отже коли книжки і брошури суто аґітаційного характеру ДВУ видавало в десятках тисяч і по кілька накладів, то наклад книжок наукових і також українських клясиків не перевищав майже ніколи кількох тисяч (звичайно 1 до 3, рідко 5). Ті останні цифри стануть особливо вимовні, коли їх порівнаємо з числом українського населення на Вел. Україні і в СССР.

Крім книжок в українській мові видавало ДВУ книжки також в мовах: російській, польській, німецькій, жидівській й ін. Особливо богато видавало ДВУ книжок в російській мові і то нетільки аґітаційного, але також наукового характеру, хоч у Москві істнує куди засібніший російський Госиздат і хоч він своїми виданнями прямо заливає Вел. Україну.

Така в найзагальніших рисах дотеперішня видавнича діяльність Державного Видавництва України.

Як сказали ми вище, Державне Видавництво України повстало ще тоді, коли большевики не чулися ще на Вел. Україні панами і тому старалися з'єднати собі Українців ріжними обіцянками і навіть уступками. Та закріпившись на Вел. Україні (при визначній допомозі самих Українців!), большевики змінили свою політику супроти України. Вони тепер стали касувати одну по другій всі ті уступки, які зробили були колись для приєднання Українців.

Так скасували большевики найперше комісаріят заграничних справ у Харкові й окремі українські посольства заграницею. Далі обмежили до крайности внутрішну самоуправу УССР, касуючи найважніші українські комісаріяти, як військових справ, фінансів, комунікації, торговлі, зем. спр. Ще далі відібрали українським селянам землю — не тільки ту, котру селяни забрали панам, але навіть їх власну, яку наші селяни мали з діда-прадіда. Вкінці прийшла черга і на Державне Видавництво України.

Як повідомили харківські урядові „Вісті“, Рада народніх комісарів УССР в Харкові (очевидно під диктатом московського заправила на Вел. Україні Постишева) ухвалила скасувати Державне Видавництво України і негайно приступити до його ліквідації. Ліквідація мала бути покінчена до дня 20 квітня 1934 р.

Не може бути найменшого сумніву, що наказ Москви про скасування Державного Видавництва України вже вповні виконаний. Таким чином Вел. Україна буде від тепер терпіти голод не тільки фізичний але і голод української книжки.

Скасування Державного Видавництва України се погром української книжки на В.Україні, який зробила на наших очах большевицька Росія. Сей погром зовсім подібний до того погрому, який в 1876 р. зробила була українській книжці на Вел. Україні царська Росія. Бо як тоді Вел. Україна була внаслідок царського указу з 1876 р. р. позбавлена української книжки та видана на залив російської книжки, так тепер наслідком большевицького указу з 1934 р. Вел. Україна буде таксамо позбавлена української книжки, таксамо видана на залив російської книжки. Бож російського Госиздату не скасовано і він тепер вже зовсім залиє Вел. Україну своїми російськими книжками.

Отсей погром української книжки, який щойно зробила большевицька Москва на Вел. Україні, не повинен остати без відповідних наслідків також у нас. Ті наслідки се висновки, що їх повинні зробити дотеперішні сторонники большевиків серед нашої суспільности. А саме:

Сторонники большевиків серед нашої суспільности оправдували досі московську большевицьку владу на Вел. Україні тим, що під Москвою все таки можемо бодай „культурно розвиватися“. Отже тепер після остаточного погрому української книжки на Вел. Україні нема вже абсолютно ніякого претексту до оправдування московської большевицької влади на Вел. Україні. Навпаки. Останній погром повинен дотеперішним сторонникам большевиків серед нашої суспільности вже зовсім отворити очи на ролю большевицької Москви на Україні. Бож навіть у писаннях батька большевизму Леніна можна знайти численні осуди такого русотяпства. Чи вже аж так упала та частина нашої тутешньої суспільности, що остала при большевиках, що навіть прилюдного протесту не може піднести тут тоді, коли там, на Вел. Україні, додушують до краю розвиток навіть українського письменства, навіть большевицького! І чи годиться мовчати, коли протестують навіть там, під безпосереднім терором Москви, як про се свідчать наглядно арешти і навіть самовбийства ріжних дотеперішних українських сторонників большевицької Москви...

З життя жіноцтва

Катол. Т-во Українських Дівчат ім. св. Йосифа.

Після акту посвячення нової домівки Т-ва при вул. Руській 10 Преосв. Кир Іван Бучко виголосив горячу проповідь. Зміст: Найтяжша служба — для чужих. Одначе сам Христос сказав, що не прийшов на світ, щоб Йому служили, але щоб Він служив іншим. Мимо того, що ваше становище між людьми найбільше понижене, маєте так богато охоти до орґанізації, що треба вас подивляти. Ви можете бути приміром для всеї нашої суспільности в тім, що придбали собі дім в середмісті Львова. Се вказує, що між вами є одиниці великі духом, що ваш патріотизм і ваша солідарність великі. Дай Боже, щоб ви витривали в тім, щоби придбали крім того дому ще більше домів. З приводу посвячення сего дому бажаю вам, щоб Господь Бог благословив вас всіми благодатями і щоби в сім домі ви мали захист в тяжких часах безробіття. Щоби святі ангели вказували вам дорогу правди, щоб ви сповняли заповіди Божі взаїмної сестряної любови, взаїмного вирозуміння і терпимости, на брак яких так тяжко хорує наш нарід. Переживаємо страшні наслідки нетерпимости і ненависти. Брати і сестри одного народу не люблять себе, ненавидять себе. Ви сестри своїм досягненням дали примір, що можна осягнути орґанізованістю, об'єднанням і любовю в т-ві ім. св. Йосифа Обручника. Дай Боже, щоб ви знайшли в тій любови своє щастя. Нехай вас Бог благословить ласкою і тими природними надбаннями, які осягнете, коли будете держатися єдности. Щоби в т-ві ім. св. Йосифа не бракувало ні одної української служниці й то не тільки у Львові, але й у цілім краю. Тепер лукаві люди хочуть знищити Христове царство, хочуть усунути Христа з сего світа. Св. Отець накликає всіх без виїмку до чинного апостольства. Треба не тільки молитися за тих, що не знають Христа, але чинно старатися притягати інших до Христа. Ви можете богато зробити. В домах, де ви служити, можете зібрати заслуги рівні апостольським. Іменем катол. Церкви прошу вас, памятати про обовязок, хто знає чи не найтяжший. Щоб ви старалися про те денебудь ви є, в українськім, польськім чи жидівськім домі. Не тільки Св. Отець зі своїми епископами, священиками, монахами і монахинями відповідає за долю Христової Церкви, але й ви відповідаєте. Запитуйте себе щоденно, що ви доброго зробили. Моліться, щоби люди пізнали Христа. Треба учити інших ваших сестер, котрі далеко від Бога. Заложіть кружки КАУМ. Не всі ви молоді, але всі можете дбати за молодь, яка йде по більшій части манівцями. І ви сестри уважайте своїм обовязком дбати, щоб ваші знакомі ходили до церкви, до сповіди, до св. Причастя. З цілого серця бажаю вам всім разом і кождій окремо Божої благодати, всего що ви собі бажаєте, щоби Христос замешкав у ваших душах. Уділюю вам Архієрейського благословення — Амінь!

Троцький хотів скінчити самогубством?

З Парижа доносять: Тут кружляє вістка, що Троцький хотів скінчити самогубством. В кругах його прихильників твердять, що Троцький намагався застрілитися револьвером, одначе син перешкодив йому в тім. Причина того самогубного кроку мала бути ся, що Троцький попав в духову депресію у звяку з відмовою всіх держав, до котрих він звертався з просьбою дати йому дозвіл замешкати. Тепер Троцький під лікарською опікою. Місце його інтернування невідоме. (АТЕ).

За здоровля

нашої шкільної молоді.

В академічній ґімназії у Львові відбулися 13 с. м. сходини родичів учеників тої ґімназії та її філії. Було понад 200 матерей і батьків з ріжних кругів суспільности. Директор Бабій привитав батьків і віддав голос д-рови Довбуші-ни, що виголосив два реферати: „Виховна ґиґієна молоді й обовязки родичів (опікунів)“ та „Вакаційні оселі“.

Перша точка відбігає далеко взад аж до перших початків людини. Від колиски впливають ріжні чинники на формування дитини. Маємо 3 головні частини віку дитини: 1) немовлячий, 2) передшкільний, 3) шкільний. Одні діти здорові від початку, другі ні. Та що таке здорова дитина? Кождий знає, що здорова дитина добре спить, сама бавиться, не плаче, або мало плаче, словом, спокійно виховується. Се дитина не обтяжена дідично. Вона виховається звичайно на здорового ґорожанина.

В нинішних повоєнних часах мало нормальних дітей. Цивілізація і скорший, приспішений спосіб життя кладуть велике пятно на спосіб виховання і формування життя. Наступили великі зміни від того часу, як ми були дітьми. Ми не вміємо підхопити чинників, що впливають на виховання дитини. Тепер в першій мірі вдаряє велика нервовість дітей, що виступає ярко в кождім віці дітей. Нервовість або лежить вже в крові родичів або повстає під впливом зовнішних чинників, які треба усувати.

Перший орґан, що скоро розвивається, се мозок. Дитина родиться з ½ кґ. мозку і до 2 літ має 1 кґ. мозку в голові. Доросла людина має 1½ кґ. мозку. Нервова система дитини вимагає якнайбільшої опіки.

Що ділає зле на нервову систему дитини? 1) Алькоголь. Не тільки тоді, коли батьки алькоголіки, але й коли діти пють алькоголь навіть в дуже малій скількости. Прим. при ріжних оказіях дітям дають вина, пива і т. д. Се тяжко шкодить. Алькоголь ділає дуже шкідливо навіть в маленьких скількостях. 2) Невідповідне відживлення. Діти за скоро відживляються тим самим харчем що старі. Кава, чай, мясо і заправи ділають зле на дітей. Їх треба кормити як найдовше молоком. Діточа пожива має бути взагалі проста. 3) Дітей треба ізолювати від домашних дискусій, колотнеч, неспокоїв. Не треба страшити дітей, бо тоді виступають: безсонність, нічне мочення, ріжні забурення і т. д. Забороняти дітям дразнення звірят. 4) На сон треба класти велику вагу. Діти повинні переспиляти більшу часть дня. До 4 р. життя діти повинні спати 10 годин ніччю і 2—3 год. пополудні. А так переважно не є.

Душа дитини дуже скомплікована. Се одна велика невідома. Треба найти спосіб як впливати на душу дитини. Ріжні зле впливи ділають так на дитину, що доводять її часом і до самогубства. Для дітей треба мати спокій, такт, рішучість, любов, не бити їх, скорше вже можна дати нагану й обмежити їх в свободі, забавах, в тім, що їм справляє приємність і т. д.

Коли родичі не вміють виховувати дітей, або не мають на те часу, нехай віддадуть дітей до виховних домів. Добрі інститути виховання можуть направити те, що родичі занедбали.

В шкільнім віці виступають т. зв. „недуги шкільного віку“, але не тому, що діти перебувають тоді в школі, тільки се недуги того віку взагалі. І ґрупа: Інфекційні недуги: шкарлятина, дифтерія, коклюш, тиф, кір, ґрипа і чахотка. В старшім віці виступають ще венеричні недуги. II ґрупа: рахітіс (анґлійська недуга), деформації хребетного стовпа. III ґрупа: недуги нервової системи. IV ґрупа: недуги змислів: ока, вуха і т.д. Велике число дітей хорує на зір (короткозорі). Коли вчас не запобігти тому, то короткозорість веде до сліпоти. Недуги очей виступають більше в дітей міських ніж сільських. На селі є 1½% короткозорих, в місті 8%. На університетах є до 30% короткозорих. Треба звертати увагу як дитина читає, яка віддаль очей від книжки. Після деяких недуг, як кір, шкарлятина і т. д. є комплікації в ухах: наступає витік, притуплення слуху і т. д. Закордоном 3% дітей недужих на оба вуха, 12% на одно вухо.

Дуже важна справа дозрівання молоді в шкільнім віці, в дівчат між 12—14, в хлопців між 14—16 роком життя. Тоді є скорий фізичний зріст, ростуть гормони, полові орґани. Повстають поважні зміни, які рішають про дальше життя людини. Хлопці дістають тоді мутацію голосу. Вибуялий фізичний розвиток йде тоді в парі з ослабленням ума. Тоді слабне увага, повстають психічні забурення, болі голови, вибухи, заворушення, нервові атаки і т. д. Розвиваються еротичні нахили. Половий інстинкт розвивається в формі непожаданій і навіть небезпечній. І в тім велика загроза. Діти стають дразливі, побудливі, виховуються в атмосфері неспокою, стають зухвалі й аґресивні, втікають з дому, стають тоді склонні навіть до злочинів. Все те кінчиться часом вязницею або домом поправи чи навіть божевіллям. Час фізичних і духових змін впливає рішаючо на характер і волю. В тім віці хлопець чи дівчина зачинають інтересуватися другим полом. Їх або тягне до себе або відпихає. Тоді діти зачинають на свій спосіб соромитися. Тоді треба дуже великої осторожности. Еротика се нахил до другого пола. Сексуальне життя зачинається вже в дітей і то від 6 року.

Поучення треба давати дітям перед половим дозріванням і не масово, але поодиноко. Хоч поручають часом давати лікарські відчити в школах, але се не вказане. Найлучше з кождою дитиною обговорити ту справу поодиноко. Деякі родичі несмілі, може упереджені і не знають, як до того підійти. Не говорити забагато. Треба дитину обсервувати, чи є плями на постелі, на білизні, як дитина спить, де тримає руку і т.д. Коли дитина приходить з утомленими очима, збентежена, то се знак онанізму. Онанізм се не хороба, але наслідки недуги і її прояв. Він повстає у дітей побудливих, зі слабою нервовою системою, що їм зле йде наука, що забогато вчаться, що зле мешкають, що фізично не працюють. Онанізм виступає часом вже від 2 р. життя!

Дуже важна справа, чи дитина має опіку над собою, чи є купіль в хаті, своє ліжко, чи добре миє руки й уста, чи ходить нечесана, що їсть і кілько їсть і т. д. До матури треба хлопцям голити голови як при війську.

Дитина повинна відживлятися конче 5 разів денно. Спати повинна йти перед 10 год., вставати о 6 рано і тоді вправляти руханку.

В старшої молоді виступають венеричні недуги: сифіліс, трипер і мягкий шанкер. Деякі заражуються без своєї вини, через подання рук, сідання в кльозеті і т. д. Хоч венеричні недуги даються тепер вилічити, але наслідки їх тяжкі і для недужих і для їх потомства. Вони не обмежуються лише до полових орґанів, але йдуть вглиб орґанізму і нищать його.

Треба освідомлювати молодь поодиноко перед віком дозрівання: мати дочку, батько сина, просто, коротко, ясно і зрозуміло. Не треба того соромитися. Нервова система терпить через надмірне сидження. Тоді кров збігається в череві та подражнює полові орґани. Через те кріпшає заінтересування половими справами. Коли дитині тяжко вчитися, треба дати їй поміч: коли і се нічого не помагає, виписати з ґімназії і дати до іншої, фахової школи. Коли дитину форсовно відживляється, тоді почуття ситости відвертає увагу від інших річей. Найбільше абсорбує дітей рух, ґімнастика, спорт, воздух, сонце і т. д. Коли дитина не може ґімнастикуватися, нехай ходить на прогульки але не до перевтоми. Дитина повинна зараз заснути. Коли є добрий сон, відживлення, рух, праця і т. д. дитина звичайно не займається злими річами. У нас поза школою хлопці не вправляють. Зате є дика амбіція копати мяч. Хлопці перетреновуються, перетомлюються, а се веде до каліцтва. Спорти треба управляти але тільки під фаховим проводом. Їзда ровером під гору дуже шкодить на серце. Спорт треба примінювати раціонально, як лікарство. Істнують вже спортові порадні. Без поради лікаря не позволяти на спорти.

Етика. Відповідна лектура, добір товариства, ходження до кіна на відповідні фільми, — все те (розуміється крім реліґії) причиняється до вироблення етики дитини. На жаль беруть уже 6—7 літних дітей на еротичні фільми! Діти потребують сердечної опіки особливо в часі психічних і фізичних бур.

Вакаційні оселі. Та справа подвійно важна: 1) для здоровля, 2) як виховний чинник. Діти перебувають тоді серед краси природи, під лікарським і педаґоґічним доглядом. Опіка є там звичайно більша ніж в дома. На вакаційних оселях діти живуть ґіґієнічно, систематично, разом переводять час. Треба знати, що пр. на філії, де є страшні санітарні відносини, 16% молоді має чахотку, правда не відкриту. На селі батьки не розуміють значіння вакаційних осель. Треба якнайбільше дітей вирвати з їх середовищ, нераз страшних, і вислати їх до Ямної. Може вдасться там розширити або побудувати ще один будинок для учеників академічної ґімназії. Над тим треба перевести дискусію. (Оплески).

Читайте і поширюйте католицький часопис „ПРАВДУ“! Адреса: „Правда“, Львів, ул. Сташіца ч. 8/I.

FK ГОРДОЩІ ПОЛЬСЬКОГО ПРОМИСЛУ

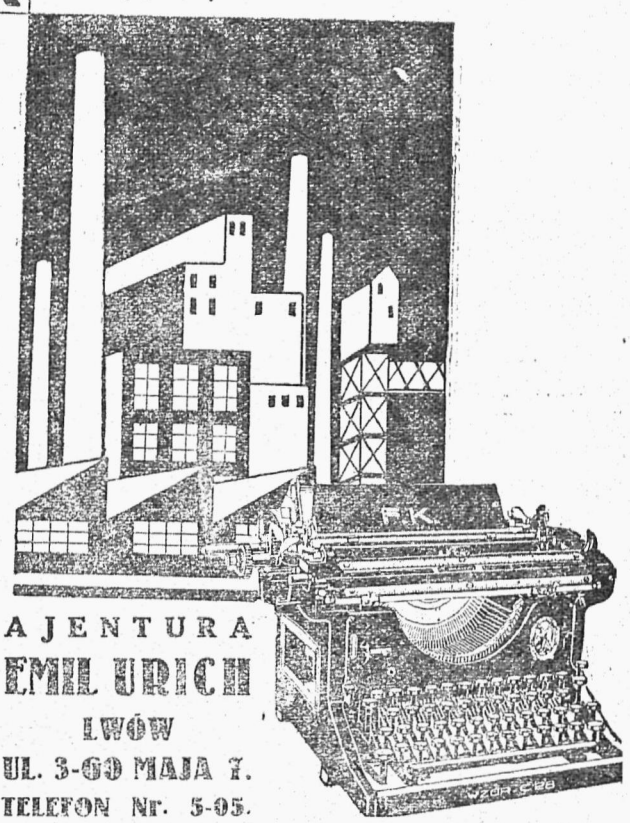

AJENTURA
EMIL URICH
LWÓW
UL. 3-GO MAJA 7.
TELEFON Nr. 5-05.

Ювилейна Академія

філії „Просвіти“ Львів-місто.

Дня 13 с. м. філія „Просвіти” Львів-місто уладила в салі „Театру Ріжнородностей” академію з приводу 20-ліття свого істнування та 120-ліття уродин свого патрона, Тараса Шевченка. Академія зачалася „Заповітом” Вербицького у виконанні злучених хорів львівських читалень в супроводі симфонічної орхестри під орудою п. дир. В. Манька з Левандівки. Баритонове сольо виконав гарно п. Матіяш. Коротку і ядерну промову виголосив п. В. Целевич. Мішаний хор львівських читалень відспівав ще „Сон” Грабовського-Стеценка a capella і „Туман хвилями лягає” Старицького-Лисенка в супроводі орхестри. Обі точки виконано гарно, хори добре зіспівані. Лише за слабі в порівнанні з орхестрою так, що мужеського хору майже не було чути. Дається відчувати брак альтів. Також дещо за слабі мужеські голоси. Найкраща точка була симфонія Д-дур Вербицького в інструментації Людкевича, яку відіграла симфонічна орхестра злучених читалень під орудою молодого і талановитого дирігента п. В. Панасюка. На закінчення інсценізація вірша Шевченка „Бував в неволі” в постановці п. О. Когута. Виконали її пп. Когут і Лазор. Академію закінчено відспіванням національного гимну. Програма була коротка і дбайливо підготована. Одначе львівська публика воліла використати гарний соняшний день в інший спосіб.

Концерт українських робітниць

Т-во Українських Робітниць „Будучність“ у Львові уладило 13 с. м. в салі „Ремісничої Палати“ концерт в честь Тараса Шевченка. На богату програму концерту складалися: промова п. Е. Тишинської, голови т-ва, виголошена з питомим їй темпераментом, виступи хорів кружків при церкві св. Юрія, на Стрийськім і Личакові та численні деклямації (їх було рішуче за богато!). Всі три хори добре зіспівані, мають добрий голосовий матеріял. Дирігенти хорів вложили богато праці над їх вишколенням. Деякі хорові точки виконані навіть дуже добре. Робітниці виступали в гарних національних одягах. На салі, крім кількох священиків і представників преси, були переважно тільки членки т-ва „Будучність”. На закінчення вся саля відспівала національний гимн. Посол д-р Ст. Біляк виголосив коротку промову, в котрій візвав членок т-ва „Будучність” дальше працювати в своїм т-ві та сповнити свій національний обовязок підчас міських виборів. Т-во „Будучність” має тепер около 1000 членок, згуртованих в 6-ох кружках при львівських церквах.

„До набуття у всіх склепах Народної Торговлі і Маслосоюзу“.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Посвята Пресв. Серцю Христовому в Фаховій Школі СС. Василіянок. Нам пишуть: Головна частина ювилейного торжества в Фаховій Школі СС. Василіянок у Львові — Посвята Пресв. Серцю Христовому — відбулася в суботу, 12 с. м. Вже перед 8 год. зібралися учениці в церкві Непорочного Зачаття при вул. Зибликевича під проводом Матери Ігумені й Учительського Збору школи. Точно о год. 8 приїхав Преосв. Кир Іван Бучко в асисті о. Презеса Ір. Назарка ЧСВВ. В церкві привитали Преосвященого ВПрепод. о. парох Д. Лопатинський. о. Др. Лужницький та о. Дзедзик. В часі Служби Божої співали учениці під проводом п. проф. Котка. До св. Причастія крім учениць приступило кілька членів Учит. Збору та дехто з запрошених гостей. — Після Служби Божої Преосвященний посвятив образ Пресв. Серця Христового, відтак всі приявні разом з Преосвященим та Отцями перейшли до школи. В найкращій, квіттям прибраній салі на найбільше видному місці завішено образ Пресв. Серця Христового. Тут відбувся акт посвяти: Всі приявні виголосили Символ Віри, чим прилюдно заявили свою віру в Творця Вселенної та в те, чого вчить св. катол. Церква. Відтак Преосвященний звернувся до них з промовою. В ній підкреслив з признанням те, що учениці вчорашнім концертом прекрасно звеличали Пресв. Серце Христове. Відтак підчеркнув передовсім те, що сьогодні в св. Причасті учениці приняли Пресв. Серце до своїх сердець та бажають вибрати Христа найвищим Володарем у своїому заведенні. Преосв. ствердив, що така молодь се справжня потіха для старших; вона відбиває ярко від загалу молоді, на яку старші так проти надії надіються, та якої ідеал — надгорода в спортових змаганнях, а духовий корм — гидкі часописи, яка забула слухати своїх батьків та настоятелів. Преосвященний заявив, що радо проводить у сьогоднішньому торжестві та цілим серцем благословив і учит. збір і молодь, поручаючи їх пресв. Серцю Христовому. — Після сеї промови Преосв. відчитав акт посвяти Серцю Христовому яким всі присутні підчинилися цілковито царюванню Христа Спасителя. Після спільного снідання відбулася загальна знимка. — На тому закінчилося торжество, яке своїм глибоко релігійним змістом та настроєм зробило на приявних велике враження.

В Краснопущі, пов. Бережани, в монастирі ОО. Василіян, відбулася дня 13 с. м. торжественна інтронізація ікони Пресв. Богородиці. — Ікону привезли з Жовкви до Дунаєва в суботу 12 с. м. попол. В Дунаєві чекало вже 9 процесій з околичних сіл. Процесійний похід вступав по дорозі до церков в Поморянах і в Розгадові, де відправлено молебні. Пізно в ночи процесія прибула до Краснопущі. Зі Львова приїхав на се торжество Преосв. Кир Іван Бучко з о. Префектом І. Жданом. Також приїхала Марійська Дружина Студенток університету під проводом о. Ір. Назарка ЧСВВ. Преосв. Іван відправив під голим небом молебен до Преч. Діви і виголосив відповідну проповідь. В неділю рано від 5 год. відправляли численні Сл. Божі. Всіх священиків було 52, (42 світських і 10 ОО. Василіян). На Службі Божій в 8 год. приступило до св. Причастя понад 60 членок Марійських Дружин Дівчат, місцевих і студенток зі Львова; о. Ір. Назарко ЧСВВ виголосив відповідну проповідь. Архієрейську Службу Божу відправив Преосв. Кир Іван в сослуженні кількох священиків; потім виголосив довшу проповідь про протребу зєднати собі опіку Матери Божої над нашим народом. Відтак відбувся процесійний обхід з іконою, котру уміщено на окремім престолі, присвяченім Матері Божій. Приготована академія відпала з браку часу. Вечером Преосв. Іван відправив молебен і виголосив проповідь до мешканців Краснопущі. В тім величавім торжестві взяло участь понад 15.000 вірних з близьких і дальших околиць. Прибули 22 процесії. Вечером відбулося приняття 34-ох нових членок місцевої Марійської Дружини Дівчат. Загальне враження сего радісного торжества — величаве. Нова ікона Пресв. Богородиці в Краснопущі здобула собі відразу велике почитання серед вірних всеї околиці.

Ґенеральний Інститут Католицької Акції повідомляє, що передав Фірмі „Доставa“ (склепи: Львів, Перемишль, Тернопіль) заступництво на продажу пропамятних таблиць з приводу роковин свята У. М. Х., куди треба прямувати всі дальші замовлення. Натомісць рати за давніше замовлені таблиці проситься, як дотепер, надсилати на давню адресу (Львів, Романовича 11/III.) 114—2—2

Поворот до Церкви. Орґан Дольфуса „Політіше Корреспонденц“ повідомляє, що від лютого до половини квітня с. р. около 25.000 австрійських жінок і мужчин, передтим безвіроісповідних повернуло до католицької Церкви. Около 10.000 осіб приняло знов евангелицьке віроісповідання.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ

і з того приводу в переписку не входить

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 12)

„Андрей“ на засланні

„А что-же Ви — звернувся батюшка з добротливою усмішкою до Лучки, — все ещо упорствующій у своїх заблужденіях?“...

Лучка сподівався, що батюшка закрутить йому з того боку веремія, тому й зразу не мав гадки сам їти до нього; хотів заступитися Телевичем. Одначе той відмовився:

— „Чого так цураєтеся батюшки і його виминаєте... Він се видить і марикує собі, що проти нього ворогуєте... Підіть раз самі, чейже вас не вкусить...“. Лучка надумався, що правда і пішов. Постановив собі, в бесіді бути обережним, але не лукавити та душею не кривити. Тому на питання відповів батюшці, що він не тепер став „упорствующим“, а є ним вже 70 літ і недалеко йому вже до другого берегу.

Батюшка показався для Лучки над свій лад ласкавим і вибачливим. І сказав Лучці, що хоч не виправдує його опору, бо перед правдою не виправдує ніякий вік, то його розуміє. А то: старі люди — вперті; їм здається, що нема правди, лиш за ними.

Лучка відповів, що не є впертий і волі Божій ніколи не противився. Та саме віру має за найбільший приказ волі Божої, котрій — щоби не знать що — треба повинуватися. Адже всі мученики лише за віру йшли на муки. Зле коли людина не має ніякої віри, а ще гірше, коли вірою торгує...

Батюшка хвалив Лучку за таку глибоку віру і казав, що чув про нього від людей в селі самі похвальні й добрі речі і високо поважає Лучку. Тому горячо бажавби, щоби Лучка провидів де правда і залишив „такі заблудні вигадки як унія або українство“, котрі вигадали непереєднані вороги русского народу і русской церкви. Католицтво се заблуд, казав. Христос установив соборну Церкву, не папську, бо людина хочби яка була свята, не може бути ні безгрішна, ні непомильна! Вжеж борше не помилиться цілий собор, ніж оден чоловік... Се — казав — лиш гордість римських епископів довела до розколу Христової церкви і розщіплення на всілякі єресі. Одна православна церква держиться строго апостольських постанов і первісного устрою церкви. Тому в православній церкві нема ніяких єресей. А католицька розпалася на ріжні: протестантські, анґліканські й ка зна які „церкви“. Та дарма! Коли хто хоче бути католиком, нехай буде; в Россії є много та католиків. Одначе „уніяти“ се — казав батюшка — не католики і не православні.

„Се ні гуска, ні курка“, сміявся батюшка.

Лучці було болізно слухати такої згірдливої мови про католицтво й унію; одначе стерігся, щоби не виступити з берегів. Смирно замітив, що великої науки про ті всі справи він не має, але се одно розуміє, що Христова Церква має бути така, щоби не спиралася на ніякій іншій силі лиш на Божій і своїй власній; і — щоби притягала тою своєю силою і була приступна для всіх людей і народів цілого світа. Чи хто Німець чи Француз, Поляк чи Русскій, щоби всякий до тої Церкви горнувся а вона щоби для всіх була однаковіською матірю; щоби всі люди і народи в ній єдинилися під проводом одного Пастиря, яким Ісус Христос поставив святого верховного апостола Петра над усіми іншими апостолами і вірними. Лучка — хоч трохи письменний, але богато не читав; — та се знає, що нема на цілій Божій землиці кутика, де не втиснуласяб католицька Церква і нема на світі народу, між котрим не булоб католиків. Докладно так, як предсказав своїй Церкві Христос Спаситель, коли посилав апостолів голосити святе євангеліє на всі сторони світа. А унія — Лучка гадає — не є окремішньою Церквою, а такою самою католицькою, лише що з грецьким, не римським обрядом. Обряд уніятський такий самий як у православних, а віра така сама як у всіх католиків...

Батюшка нетерпеливився тим, що говорив Лучка і перебив йому. Сказав, що йому не дивні такі „поплутані гадки“ у Лучки, бо Лучка за богато мусів наслухатися або начитатися всіляких теревенів, якими папісти „перекручують правду“; зате за мало або й нічого не знає про православіє, якого основи покладені такими вибраними Христовими апостолами як святий Йоан і Павло. На сході Церква Христова почала своє апостольство, не на западі. І на сході вже церква розрослася і сильно поширилася, коли за римську церкву і римський обряд ніхто ще й не чув. Римська церква набрала від поганських римлян богато їх звичаїв і навчань. І через те віддалилася від правдивої Христової церкви, яка у своїй апостольській чистоті збереглася лише в святій православній церкві на сході і відти поширила Христову віру на всі словянські землі. Православіє навернуло на Христову віру більший шар землі як ціла Европа, всі сибірські народи, цілий Кавказ. а навертало самим словом Божим, не вогнем і мечем як Анґлійці, Французи чи Еспанці в Азії й Америці. Що Лучка на те скаже??...

(Дальше буде).

Підручник

з рамени фільольогів і граматиків шляхом якого на протязі одної години навчишся забирати слово при помочі

7) української мови

Замість „не відповісти“, наші часописи пишуть „полишити без відповіди“; замість „по засіданню“, „по відбуттю засідання“; замість „жертвувати“, „принести в жертві“, замість „тісно звязаний“, „стоїть в тісній звязи“; замість „експльодував“, „наступила експльозія“; замість „промовив“, „забрав слово“; замість „рукопис“ або „письмо“, „відручне письмо“ („Діло“, 1925, ч. 227: „відручне письмо Куліджа“); замість „вдарив в голову“, „наніс удар в голову“; замість „стрілив тричі“, „дав три стріли“; замість „ріжно знущаючися“, або замість „ріжними знущаннями“, „допускаючись ріжних знущань“, „Діло“ 1925, ч. 241, замість „мале число“, або „нечисленність“, „нечисленна скількість“; замість „її ресурси“, „ресурси якими вона розпоряджае“; ч. 253: розмова „віднесла“ успіх.

У літературників запанувала мода пхати людей до ріжних маґазинів. Правда, вони пишуть не „маґазин“, бо се чуже слово. Пишуть по українськи „склад“. Такий маґазин, себто такий склад має нині кожда українська кооператива, товариство, кожде віче, кождий комітет. До цего складу, неначе до арешту, Українці пхають людей, звичайно передових, діяльних, визначних. Дуже часто пишуть в ґазетах, що до такого маґазину, бо „до складу“ дирекції Базару, вибрано Ікса й Іпсильона; „до складу“ президії віча вибрано цего й того. І міністерство має свій маґазин, чи може арешт, бо „Діло“ 1925, ч. 274 пише, що „в склад кабінету входить...“. Деколи такий маґазин буває імпозантний. „Діло“ 1925, ч. 241: „парляментарні репрезентації виступили в імпозантнім складі“; „посли і сенатори, що складають укр. репрезентацію“.

В божевільній дурійці, затемнювати думки прищіпками до конечного слова та ріжним иншим многоглагольствієм, нинішні письменники декорують ясні людські слова прищіпками, які нічо не значать, ще й конечному слову відбирають його значіння! Хто такої непотрібної прищіпки, що затемняє гадку, не годен вигадити, той бере живцем з мови польської. Польська літературна мова сфабрикована в державних канцеляріях, де живцем перекладано з німецької канцелярщини, має великий запас пустого многоглагольствія. Манія многоглагольствія заснітила нашу мову великою масою польонізмів і ґерманопольонізмів, яких Українець, котрий не знає польської канцелярійної мови, не розуміє. Не розуміє і не зрозуміє, хочби читав — зі словарем!

Український селянин, творець української мови, абсолютно не зрозуміє, що „Діло“ 1925, ч. 274 хоче сказати, пишучи: „Ставлять собі питання тільки що до коштів“. Не лиш мужик, але й академічно образований інтеліґент не знає, що редакція „Діла“ хотіла сказати, пишучи в ч. 253 з 1925 р. „засобами мирного порозуміння“; „такої перепродажі допустилася“, „побирають науку“. „Діло“, 1925, ч. 276 пише, що Німеччина хотіла дізнатися, „у якім стані стоїть справа“ звороту кольоній. Що приміром значить слово „надати“ в реченню: „М. рішив надати роковинам характер національного свята“? Пес, хочби здох, не роскусить такої сентенції: „Парлямент перервав наради на знак жалоби у звязку (!) з повенею озера в Скутарі“. На Балкані повінь озера в місті, на Україні повінь ідіотизму в „літературній“ мові!

ВИСИЛЯЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

УКРАЇНСЬКА СПРАВА в продовженні польсько-совітського договору про ненапад також має своє значіння. Свідчить про се п. Отмар, московський дописувач „Ґазети Польскої“. Він пише: Взаїмна заява в кінцевім протоколі, яка стверджує, що ніодна зі сторін не має зобовязань суперечних з рижським договором, перекреслює всі побоювання нашого східного сусіда в области т. зв. „українського комплєксу“. — Се успокоєння під адресою СССР, що всякі „федераційні“ пляни похоронені.

ЦІЛКОМ СЛУШНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ робить „Бунт Млодих“ в редакційній статті в ч. 8 (57), де пише: „Зріст напряму Донцова (відлому укр. націоналізму — Ред. „Н. З.“) се цемент, що склеює польсько-російське порозуміння, котрий дозволяє шаліти червоному шовінізмови на Наддніпрянській Україні“.

РЕДАКЦІЯ „БУНТУ МЛОДИХ“ з нагоди роковин „київського походу“ польських військ в 1920 р. пише м. і.: „Зміни, які зайшли в дійснім положенні і в психольоґії Поляків, кажуть нам вертати думками до концепції київського походу. Київська концепція се одинока, котра могла дати незалежність Україні і великодержавність Польщі.“ — Скажемо на те: Правда. Та чи ся правдива думка опановує тепер бодай частину рішаючих кругів?

НОВЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ПОЛЬЩІ, як пише проурядова преса, має занятися головно справами рільництва. Опозиційна преса пише, що назначення міністром торговлі і промислу п. Райхмана означає поглиблення етатизації і боротьби з картелями.

КОРЕСПОНДЕНТ „ҐАЗЕТИ ПОЛЬСКОЇ“ Отмар пише з Москви, що продовження польсько-совітського договору про ненапад до 1945 р. витворює стан тривалого, коли не вічного мира.

76-ТА СЕСІЯ РАДИ СОЮЗУ НАРОДІВ почала свої наради. Найважніша справа тої сесії: приготування плєбісциту в басейні Саари.

ПРОУРЯДОВИЙ ЛИТОВСЬКИЙ ЧАСОПИС „Ліетувас Аідас“ на ново почав кампанію в справі приналежности Вильна до Литви. Він м. і. пише: „Становище Литви до Вильна ніколи не змінилося і не зміниться“.

В НІМЕЦЬКІЙ ПРЕСІ чимраз частіше появляються статті, які дораджують Литві порозумітися з Польщею і з Німеччиною.

МІНІСТР ҐЕББЕЛЬС заповів у промові, що уряд заострить боротьбу проти ворогів гітлєрівського режіму в Німеччині.

ВЕЛИКІ МАНЕВРИ німецької фльоти якраз в повному ході.

„СХІДНИЙ СЕМЕСТР“. На університеті у Вроцлаві відбулося торжестенне приняття студентів, що прибули з цілої Німеччини на т. зв. східний семестр. Ректор у промові сказав, що кождий німецький студент повинен по можности відбути один „східний семестр“, бо тягар німецької культурної політики перенісся тепер на схід.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ ДЕЛЄҐАТ Гітлєра приїхав до Лондону і відбув конференцію в розброєневих справах з мін. Саймоном й Іденом. Вислід розмов держать в тайні.

БЕЗНАДІЙНИЙ ОПТИМІСТ Мек Дональд щераз поїде до Женеви, щоби погодити Францію з Німеччиною в справі розброєння.

МІНІСТР ЗАҐРАН. СПРАВ АНҐЛІЇ Саймон сказав, що до наміру СССР вступити в члени Союза Народів Анґлія ставиться як найприхильніше. (ПАТ)

В ПАРИЖІ передбачують, що розбройна конференція остаточно розібється. Тому Франція навязує як найтісніші взаємини з СССР.

ФРАНЦІЯ на предложення ґен. Вайґанда продовжить військову службу з 1 на 2 роки. Се рівнозначне з подвоєнням французької армії.

Новина для господинь!

В УСІХ СПОЖИВЧИХ СКЛЕПАХ ПОЯВИЛИСЯ

БУДИНІ І КРЕМИ Д-ра ВАНДЕРА

котрі так, як порошок до печива Дава, Ваніліновий Цукор, олійки й аромати Д.ра Вандера незамінимі.

„До набуття у всіх склепах Народної Торговлі і Маслосоюзу“.

ЕРРІОТОВИ, голові партії французьких радикалів, тому самому, що підчас побуту на Вел. Україні „не бачив“ голоду, закинули співучасть в афері Ставіського. Ерріо образився і грозить — виступленням з партії. З Богом, Парасю...

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОРПОРАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ в Італії опрацював плян корпораційного устрою. Сей плян передбачує утворення нового законодатного тіла на місце теперішного фашистівського парляменту. Корпорацій буде 22. Вони обійматимуть цілість італійської продукції. Сі корпорації будуть ділитися на три ґрупи: рільництво, промисл і торговля.

КОМІСАР СССР ЛІТВІНОВ приїхав до Женеви і візьме участь в розброєневих нарадах.

ТРОЦЬКИЙ перенісся вже з Франції до Швайцарії. Щоб його не пізнали, зголив вуса і бороду та замешкав як купець Жан Франк.

В СССР викрили обманство директорів волоконного тресту на два міліони рублів.

УСЛУЖНА І ЛИЗУНСЬКА ПРЕСА в Совітах напала остро на вдову по Леніні Надію Крупську за її спомини. Крупській закидують, що вона в споминах дуже вирозуміло поставилася до Плєханова й особливо до Троцького та що невистарчаючо підчеркнула особу і ролю Сталіна перед революцією.

МІЖ ҐЕДЖАСОМ ІЄМЕНОМ, котрі ведуть з собою війну, зачалися вже переговори. В останніх днях війська Геджасу, котрі досі йшли вперед, потерпіли велику невдачу.

ПЕРЕГОВОРИ між Анґлією і Японією в справі поділу світового текстильного ринку розбилися.

ЯПОНСЬКИЙ МІНІСТР МАРИНАРКИ Осума заповів, що Японія на морській конференції в 1935 р. зажадає зрівнання скількости воєнних кораблів з іншими великодержавами.

АМЕРИКА в найблизшім часі пічне праці над скріпленням фортифікацій панамського каналу.

„Революційний катехизм“ Комінтерну

Парижський кореспондент лондонського „Таймса“ пише: Вісти про комуністичну пропаґанду в французькім Індокитаю викликали напружену увагу в правительственних кругах Франції. Ґенерал-ґубернатор Індокитаю не вспів ще виловити ні одного примірника нового „революційного катехизму“ Комінтерну, але один з урядників його канцелярії бачив той новий катехизм і каже, що він тільки в одній точці ріжниться від старого: приписує большевицьким аґітаторам скривати революційну діяльність аж до хвилі вибуху отвертого повстання. Очевидно комуністи переконалися, що їх дотеперішня отверта революційна пропаґанда викликала ворожнечу буржуазії й селян. Французькі кольоніяльні власти стверджують, що дуже трудно перешкодити большевикам ввозити руїнницьку літературу й інші матеріяли, бо вони вживають до того місцевих рибаків і торговців. З того ясно, що тиша, яка тепер панує, се позірна тиша: а в підпіллі тим живіше йде большевицька робота в кождій країні без виїмку.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Мистецьке життя нинішної Росії

Реферат редактора М. Дінстля-Домброви.

Зміст: „Валютова чемність“ урядників СССР. — Малярство на услугах больш. уряду. — Музеї в в СССР уряджені фатально. — Одна з причин, чому протирелігійна пропаґанда не робить вражіння. — Шекспір „на виворіть“. — Як добувають душу дитини для комунізму. — Життя студентів в СССР. — Брак харчів. — Большевицька шляхта. — Брак паперу і ґазет. — Поліційна „опіка“ над всім. — Як там одягаються.

В салі Промислового Музею у Львові запрошений з Варшави редактор Маріян Дінстль-Домброва виголосив цікавий реферат про мистецьке життя нинішної Росії. Референт — як говорено на салі — се спольщений Німець родом зі Стрийщини, обізнаний з мистецьким життям Росії ще зперед війни, перебував там у воєнних часах і також в останньому часі мав змогу, завдяки численним знакомствам, придивитися всему і порівнати нинішне з минулим. Думки його реферату то лиш імпресії виснуті на переживаннях, імпресії аполітичні. Референт говорив так:

Вже на першій граничній стації відчуваємо, що ми вїхали в якийсь інший світ. Всюди богато пропаґанди. Вдаряє нас те, що чужинців трактується дуже чемно, по европейськи. Турист є на виїмкових правах. Валюта, яку він привозить, се той чинник, що рішає про велику чемність, тимбільше, що чужинців до СССР їде дуже мало. Перейдемо тепер до огляду всіх ділянок мистецтва нинішної Росії, починаючи від пластичного. Перед війною російську пластику творили аристократи духа під кличем „Мистецтво для мистецтва“. З кінцем 19 ст. зачинається реакція лівого напрямку перенятого з Парижа, який вони перейшли по свойому, з темпераментом і „на весело“. З хвилею повстання Совітів починається боротьба артистів з „Міру Іскусства“ проти мистців нових напрямків. Товпа не розуміла суперництва між натуралістами та реалістами. Доперва підчас голоду в рр. 1921-22 мистецтво мусіло зійти з висот і віддатися на службу... урядови. Сталося се з тою хвилиною, коли треба було намалювати афіш з зазивом допомоги голодуючим — „памагітє ґалодним“. В мистецьких справах рішаючим став ленінізм, як і взагалі в кождій ділянці, бо після слів Леніна треба ужити всіх способів для будови пролетарської культури. Вже у 1918 р. я бачив балєти на вулиці... для народу. В збереженні старих памяток мистецтва (навіть самого Кремлю) положив великі заслуги нарком. освіти Луначарський. Він ратував памятки перед загладою нераз в останній хвилі з рук розпусданої й оглупілої товпи. В малярстві побідив т. зв. соцреалізм, с. є. таке трактування мальованого предмету, що все пролєтарське треба малювати „симпатично“, а все „буржуйське“ зогиджувати й осмішувати. Малярі зорґанізовані в федераціях — і ті мають життя забезпечене, бо на їх образи є замовлення уряду або робітничих клюбів. Розуміється при такім урядовім трактованню таланти є кривджені. Абстракційні малярі на вимертю, бо не мають урядових замовлень, а приватно ніхто там образів не купує. Уряд держить на всім сильну руку і жадає „творів“ для державної пропаґанди. Великі таланти не опливають в достатках, хоч мистці взагалі тішаться опікою уряду. Однак артисти завели уряд і се, що стрічається по музеях, робить дуже прикре вражіння. Одинокий їх здобуток, Музей Революції, де побіч копій старих малярів (пр. Репіна) є тандитні обліпки, якими заліплені всі стіни і ґазетні витинки. Се робить дуже гумористичне вражіння. Воно і з точки погляду естетичної і декораційної фатальне. З інших ділянок пр. плякат стоїть високо, але з огляду на брак паперу і репродукційних матеріялів упадає і я не бачив артистично виконаних плякатів ні в Ленінграді ні в Москві. Таксамо брак ґазет; під ґазетними кіосками я бачив також „черги“! Більше як міліон пренумераторів, які заплатили згори за часопис, не одержують його — з браку паперу. Брак катальогів по музеях, але є протирелігійні провідники, оден примірник панам покажу. Музеї уладжені в сей спосіб, що нема там поділу історичного (пр. доби візантійської і т.д.), але соціольоґічний, пр. доба февдалізму, в котрім робітник гноблений і т. д. В останній салі Третяківської Ґалєрії видніє великий надпис: „Буржуазне мистецтво загнане в сліпий кут“ („kozi róg“). Артисти пластики виказують свої здібности в ґрафіці; книжки гарно ілюстровані в стилю візантійськім. В декораційнім мистецтві видко російський націоналізм, хоч богато говорять про інтернаціоналізм, то в мистецтві і музиці вони — екстензивні рос. націоналісти. Вулиці, котрими проходять робітничі походи, удекоровані образами і надписами. Надписів всюди повно, але під оглядом декораційним вони фатальні. Часто розумні сентенції виписані на якімсь барханику й уміщені на видних місцях, але в провізоричний спосіб. Видно якусь горячку, яка змінює ті написи в міру потреби. Провізорично і без помисловости уладжені також протирелігійні музеї. Глядач не бере собі того до серця, що в такім музею бачить головно тому, що ті богохульства зроблені в ординарний спосіб.—

Дальше прелєґент обговорює театральне життя, яке в Росії досить буйне. Залишилися ще передвоєнні традиції. Відомо, що пр. такий театр Станіславського в Москві, се був може найбільше здисциплінований театр на земній кулі.

Бували випадки, що по півторарічній підготовці якоїсь пєси, не виставлено на сцені даної штуки, бо на ґенеральній пробі узнано, що вона не надається на сцену (пр. „Балядина“ Словацького). Той театр (Станіславського) зберіг своє обличча й до нині. Вправді він переходив ріжні „революції“, приміром раз викинули декорації, іншим разом замість декорацій уставляли варштати і машини, — але публика була тим знуджена і помалу зачався поворот до своєрідної декорації. Побіч нових пєс „революційних“, виставляють також такі поважні річи як „Гамлєт“ Шекспіра, одначе в зовсім іншій обстановці. Гамлєт представлений не на тлі своєї епохи але на машині або в шинку, де він запивається як останний „буржуазний“ драб, в додатку з короною „на бакир“. В такий спосіб осмішується ту велику траґедію Шекспіра як взагалі все що „буржуазне“. Театри в Москві (а є їх там около 50!) щодня переповнені, бо робітники дістають також картки до театру як місячний додаток до платні. Робітництво йде охочо до театру, бо се його одинока розривка. Прелєґент додає: „Я був також на протирелігійній виставі. Про зміст не хочу тут говорити зогляду на його драстичність. Скажу лише, що Христос представлений у фраку а Мати Божа танцює танґо (!); душі умерших висять на шнурку, а сторожать коло них передвоєнні поліцаї з крилами. Я запримітив одначе, що публика поводилася гідно і реаґувала так як я“. Спеціяльно цікаві театри для дітей. В тих театрах виставляють банальні і марні штуки, але в них молоді глядачі звичайно беруть участь у грі разом з акторами на сцені. В сей спосіб збільшується зацікавлення дітей штукою і в цей спосіб здобувається душу дитини для комунізму. Дитину не трактується як щось недорозвиненого, в неї треба впоїти — кажуть вони — цілу життєву правду. Через спільне виховання і навіть спільні забавки (ляльки також!) „здобувається душу дитини для держави“.

В архітектурі совіти були з початку прихильниками новочасного стилю, але тепер витворюють свій стиль, такби сказати неоклясицизм. В Москві ставиться богато будівель, але мимо того голод мешканевий страшний. На місці де стояв собор задумують в найблищім часі поставити памятник Ленінови 70 м. височини. Памятник стане на кондиґнації, в нутрі якої будуть дві величезні театральні салі — одна з них на 40.000 місць. —

По рефераті відбулася дискусія. Прелєґентови ставили питання, на які він давав короткі відповіди (з огляду на спізнену пору).

Питання: Як там виглядає життя студентів? Відповідь: Я був в академічних домах. Вони побудовані в модернім стилю, але дуже нагадували вязницю „Sing—Sing“. Мешкання є 2 і 3 особові, але розміром дуже малі. Для науки є ще малесенькі, просто мікроскопійні келії. Студентів удержують громади на свій кошт. Ті що вчаться ліпше дістають їжу при першім столі (з обрусом) по три полумиски. Решта лиш по два. „Ліпші“ се ударники, їх всюди виріжняють: у фабриках, на селах, в школах і т. д. Вони упривілеєні, се большевицька шляхта. Для них є 200 дарових місць в „Театрі Революції“ (в осібних льожах), ба навіть зарезервовані місця в трамваях. Та найголовніше те, що вони добре відживлені. Загал населення робить сумне враження: цера сіра, лиця виголоджені. Виглядають як Німці в 1918 р. Війна там ще не скінчилася. Вправді кождий працюючий дістає харчеву картку, але на картку „можна дістати все крім потрібного“. Головно брак товщів, овочів і ярин. Дістати тісточко — немисліме.

Питання: Чи істнують школи акторів? Відп.: Від актора жадається всего. Публика найбільше цікавиться фізичними вправами — акробатикою. Актори довели сю „цирковість“ до маестрії, щоби доповнити слабий зміст пєс. Акторів винагороджують тим, що лише в театрах є буфети для акторів.

Пит.: Чи артист (маляр) не має змоги творити не по наказу згори? Відп.: Кождий артист має „відкомандіровку“, решту часу може ужити на твори незамовлені. Та кождий потрібує жити і не буде творити сам для себе.

Пит.: Як представляється пролєтарська музика? Відп.: Спеціяльно на тім не знаюся. В кождім разі російську музику ставлять там все на першому місці.

Пит.: Чи там є також поліційна година? Відп.: Москва працює цілу добу. Години поліційної нема.

Пит.: Чим пояснити се, що мимо голоду совіти працюють так інтензивно? Відп.: Державна пропаґанда така величезна і безнастанна, що робітники працюють в надії, що буде ліпше. Говорили мені, що сего року вже є ліпше. Не можу собі уявити, як було тамтого року!

В Москві нема ні одного чоловіка, щоби сам мешкав. Для кождого горожанина призначено 16m³ (!) воздуха. В разі спору судова влада відміряє кождому тих 16m³ шнуром і справа скінчена! Зрештою кождий старається не лиш добре працювати але також учитися. Та сей гін до освіти викликаний причинами матеріялістичними, бо кождий хоче дістати той третий полумисок...

Пит.: Як там виглядає журналістика? Відп.: В Москві є така анекдотка: „В Москве єсть Правда, в каторой нет ізвестій і єсть Ізвестія, в каторих нет правди“. Дійсно в тих найповажніших орґанах крім політичних і господарських відомостей сама нудна сфіціяльщина.

Прелєґента дальше засипували питаннями, але зогляду на те, що він за короткий час мав відїхати, не міг відповісти на всі питання. Закінчуючи сказав, що всюди в Росії мав почування нещирости, навіть з дуже близько знакомими людьми. Поліційна опіка і підслухи нищать там довіря людей до себе. Були випадки, що люди не приймали живностевих пачок із заграниці, щоб не наразитися поліції. „Я сам чувся досить неприємно хочби з тої причини, що мене дуже оглядали. (На салі сміх. Прелєґент досить товстий). В театрі відразу можна пізнати чужинця по одязі, бо загал населення одітий дуже убого“.

На відчиті було около сотки слухачів, переважно інтеліґенції. *П. К.*

Нові видання

Літопис Бойківщини. Записки присвячені дослідам історії, культури й побуту бойківського племени. Видав Музей Тов. „Бойківщина“ в Самборі. Самбір 1934. Рік IV. Ч. 3. Ст. 33+VI+табл.+16. 8⁰. Адреса Редакції й Адміністрації: Самбір, вул. Тиха ч. 1. Зміст: Др. А. Княжинський: З бойківсько-лемківського пограничча; Др. В. Кобільник: Відкриття доісторичних землянок в Кульчицях; Др. В. Кобільник: З археольогії Бойківщини. III. Виказ памяток: М. Турянська: Бойківські звичаї з Різдвяних Свят, Нового Року й Йордану; Miscellanea; Хроніка; о. Ю. Кміт: Словник бойківського говору.

Зі всіх українських племен тільки одні Бойки здобулися на видавництво, присвячене спеціяльно дослідам над своєю землею і над своїм племенем. Не дивно. Сеж найбільш підприємчиве і найбільш рухливе українське племя, про що свідчить наглядно нпр. його нахил й здібність до торговлі.

Згадане видавництво редаґоване старанно й цікаво. Його душею, як і спеціяльного бойківського Музею в Самборі та взагалі дослідів над Бойківщиною, є др. В. Кобільник, завдяки котрому все те повстало й істнує. Велику заслугу має Вп. др. Кобільник, що започаткував таку працю. Треба побажати, щоби за культурним прикладом Бойківщини пішли якнайскорше також інші українські племена, в першу чергу Лемківщина і Гуцульщина. Вони не менше цікаві як Бойківщина.

Адміністративна карта Галичини зі спеціяльним узглядненням адміністративного поділу гр.-кат. Епархій в розмірі 1:600.000, опрацьована доцентом краківського університету д-ром В. Кубійовичем і М. Кулицьким, вже в розпродажі по 2.50 зл. Ся карта має служити як підручна нашому загалови, спеціяльно нашому духовенству. В ній подані в 5 красках всі ріки, зелізниці, дороги і т. д. Зазначено около 4.000 місцевостей, є поділ на епархії, деканати й парохії, зазначені наші культурні й економічні інституції. Се наша перша карта того рода. Вона необхідна для всіх установ і осіб, що хочуть орієнтуватися в нашім краю.

Рідна Мова. Зміст 5-го (17) ч. І. Огієнко: Наддніпрянська еміграція й рідна мова. Е. Грицак: Українська мова в сучасній школі. І. Огієнко. Шевченкова мова: І. Шевченкова графіка. І. Дощівник: Румунські слова в українській мові на Буковині. Ф. Коковський: Назви сіл у Сяніччині в XV столітті. Й. Шемлей: Прислівники на -о, -е в українській мові. С. Шелухин, Р. Завадович, І. Кр-ч, о. Ю. Кміт, Т. Олесіюк: Окремі замітки про українську мову. Життя слів. Чистота й правильність української мови, відповідь на запитання наших Читачів. Мова наших видань („Барви і лінії“ С. Гординського). Я. Рудницький: Музичний словник. Українська мова в „Записках“ ВУАН. Чеський голос про „Рідну Мову“. Дописи Прихильників рідної мови. Розділ для самоуків і дітей: Початкова Граматика укр. літературної мови. — Адреса „Рідної Мови“: Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10. Передплата річна 6 зл., піврічна 3 зл., чвертьріч. 1 60 зл.; за гран. в Европі 9 зл., в Америці 2 дол. річно. Нові передплатники, коли того бажають, дістають „Рідну Мову“ від 1. числа.

Помер російський історик Шмурло

Він головно цікавився католицькою культурою і її впливом на Росію.

В чеській Празі помер у 81 році життя визначний історик проф. Е. Ф. Шмурло. Працював майже до самої смерти. Ще на 2 місяці перед смертю взяв участь в анонімнім конкурсі „молодих письменників” й одержав премію Чирикова. Покійний оставив по собі ряд цінних праць про Петра В., про кольонізацію Алтаю, про Сибір, та головна його увага була присвячена студіям над впливом країв католицько-романської культури на московську державу. Працював довго в архівах Риму, Венеції, Фльоренції, Медіоляну й Неаполю та видав в рр. 1907—1924 чотири томи історичних матерялів про взаемини Росії з Італією. В день коли його пошановано з 80-літтям його уродин виголосив лекцію п. з. „Рим і Москва; початок взаемин московської держави з папським престолом”. Помер на рака. Останним його бажанням було, щоб на його похоронах не було ні промов, ні вінків.

ФАБРИКА СВІЧОК „КЕРОС“
власник Павло ДУРБАК і Сини
ЛЬВІВ 15.

НОВИНКИ

Весняний дощ впав у Львові 15 с. м. по пол. Він скропив висушену землю після пятьох тижнів посухи. Яка велика була посуха, можна зміркувати по тім, що хоч дощ був дуже сильний, то навіть по довшій зливі уносилися в воздусі великі тумани пороху.

Маґазин постелі Р. Джала. Львів, Хорущина 5, поручає: Ковдри, матераци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зл. 58-18—25

Вписи до вселюдних шкіл у Львові відбудуться в днях 22, 23 і 24 травня с. р. Приняті будуть діти в обовязуючім шкільнім віці, ур. перед 31. XII. 1927 р., що мешкають в районі даної школи. Діти 7-літні, під фізичним й умовим оглядом добре розвинені, можуть бути приняті до приватних шкіл. При вписі треба предложити метрику або метрикальний витяг і посвідку щеплення віспи як також доказ, що мешкають у шкільнім окрузі.

Повні одностроі в школах. З новим шкільним роком буде обовязок повних одностроїв в школах. Незабаром появиться обіжник, котрий устійнить одностроі згідно з приписами міністерства освіти. Шкільна молодь буде обовязана носити повні одностроі не лише в шкільнім році, але і в часі ферій.

З доручення львівської шкільної кураторії переводить шкільна влада реєстрацію всіх позашкільних орґанізацій, до котрих належить молодь. Аґенція „Всхуд“ пише, що реєстрація має виказати зацікавлення молоді.

Великий фестин уладжує львівська філія Українського Краєвого Т-ва Охорони Дітей і Опіки над Молодю у Львові на площі Сокола-Батька дня 20 с. м. о год. 3 попол.

Т-во Українська Захоронка відбуло дня 15. травня свої Звичайні Загальні Збори. На них ухвалено постанову злучити два подібні Т-ва — Українську Захоронку і Краєве Т-во Опіки над Молодю. Злука має на ціли зміцнити Т-во Опіки над Молодю, котре дісталоби більше сил і засобів до творення нових захоронок.

80-ліття проф. І. Горбачевського, відомого українського вченого, родом з Галичини, відсвяткував Український Вільний Університет в Празі.

Союз Українських Професійних Музик (СУПРОМ) повстав недавно у Львові. До управи ввійшли: д-р Н. Нижанківський, голова, д-р З. Лисько, заступник голови, проф. П. Савицький, секретар, проф. Е. Перфецький і проф. П. Пшеничка, члени управи. Контрольна Комісія: дир. В. Барвінський, д-р Ст. Людкевич і д-р Р. Криштальський. Членом СУПРОМ-у може стати кождий український кваліфікований музик, що скінчив 21 літ.

З Теребовельщини пишуть нам: Від зими не було ще в нас більшого дощу; раз тільки пустився і то малий. Жито маленьке і вже сиплеться. Ячмінь цілком пожовк. Трава вигоріла як в осени. Худоба не має де пастися і нема її чим годувати. На огороді нічого не росте. Всі чекають на дощ. Як така посуха потревае ще довше, буде велика катастрофа хліборобства.

Бережанське староство припинило діяльність двох кружків Рідної Школи, в Лапшині і в Бишках.

В Ямниці коло Станиславова пожежа знищила 7 мешкальних домів, 8 стоділ і 4 стайні.

В с. Білківці, пов. Зборів, вибух черевний тиф. Є кільканацять випадків занедужань. І ніхто нічого в тій справі не робить.

Еттінґера BALSAM на відтиски
усуває радикально без болю вперті нагнітки і згрубілі наскірки.
Склад і виріб
Аптика М. ЕТТІНҐЕРА
ЛЬВІВ, ПЛ. ГОЛУХОВСЬКИХ

На могилі Українських Січових Стрільців у Вівсю (Підгаєччина) відбудеться 28 травня бр. (другий день Зелених Свят) поминальне богослуження за полеглих Усусусів.

У Львові на стрийськім цвинтарі незнані справники вбили нічю студента Якова Бачинського. У звязу з тим поліція увязнила Михайла Вербовецького і Тому Бойка. Бачинський був касієром зліквідованої кооп. пекарні „Русалка“ і боровся з дефравдаціями в тій пекарні.

Знижка високих цін на фармацевтичні специфіки наступить в найблизшім часі. „Аптичні ціни“ вже ввійшли в нас в приповідку, тому крайна пора їх обнизити.

В Українськім Науковім Інституті в Берліні доц. д-р Б, Крупницький виголосив виклад п. з. „Німецька преса з кінця 18 ст. — історичне жерело для історії України“.

В Харбіні виходитиме від червня бр. місячник „Ватра“, орґан української національно-державницької думки на Далекому Сході. „Ватра“ має стати огнищем національних українських елементів на Далекім Сході і служити активізації питання Зеленої України. Тимчасова адреса: "Vatra“ c/o The Manchurian Herald G. O. Box 269 Harbin, Manchou-Kuo, Asia. („Манджурський Вістник“).

Шеф ҐПУ Вячеслав Менжинський помер в Москві. Він був Поляк з походження (таксамо як його попередник). В чрезвичайці служив від 1919 р. Вмер на удар серця, проживши 55 літ.

Большевицька влада з особлившим завзяттям виарештовує тепер лікарів венерольоґів, закидаючи їм, що вони видавали „кепський“ сальверзан.

Словар собачої мови оповіщує на днях італійський письменник Д'Аннунчіо... Приступає...

Рекін довгий на 20 метрів появився в неаполітанськім заливі.

Товариства обезпечень в Америці ствердили на підставі статистики, що люди живуть щораз довше. Найбільше вмирають на рака і на цукрицю.

Санаторію для звірят має Ню-Йорк. Є там такі відділи як песячий, котячий, пташинний. Санаторія уладжена після всіх вимог медицини на 400 „пацієнтів“.

Ґенеральний прокуратор Америки твердить, що в Америці є 200.000 бандитів.

Студентам не вільно курити. Китайське міністерство освіти заборонило курити всім китайським студентам.

Спорт Змагання за мистецтво Українського Спортового Союзу (УСС). Львів: Чорноморці—III. Сокіл 6:1 (3:1); Винники: Тризуб (Львів) — Дніпро (Винники) 2:0 (1:0); Сокіл III. (Бельведер-Станиславів) — Сокіл (Богородчани) 5:1 (3:1); УСК — Чайка (Отинія) 6:1 (4:0).

Мистецтво Відня в копанім мячі здобула „Адміра“ вже четвертий раз. „Адміра“ приїде незабаром до Львова і розіграє змагання з репрезентаційною дружиною Львова.

В Будапешті відбулися змагання копаного мяча між репрезентаційними дружинами Мадярщини й Анґлії. В присутности 40.000 видців і реґента Гортія Мадяри перемогли Анґлійців у відношенні 2:1 (0:0).

Добрий дотеп. Французький орґан „Ле Жур“ оповістив рахунок коштів, які мала Франція, котра охороняла Троцького, щоб його не вбили Росіяни на французькій території. Тих коштів було 100.000 франків. Коли се перечитав оден Француз, з обуренням показав ту цифру свому знакомому. На те той: „Успокійтеся. Коли Троцький сидів в Росії, то се коштувало Францію значно дороще“.

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 20.000 зол. на чч. 136725, 158411; — 15.000 зол. на чч. 4119, 61757, 149352; — 10.000 зол. на чч. 53688, 157179; — 5.000 зол. на чч. 82142, 101326, 115172, 133999, 24424, 38021, 39852, 155198; — 2.000 зл. на чч. 12200, 14016, 30343, 40808, 57845, 62353, 79555, 80352, 161691, 163629, 166554, 166885, 168310, 24780, 26205, 35922, 39268, 44751, 51035, 51411, 5336, 59703, 69997, 71653, 77901, 86745, 98352, 124052, 124510, 147910, 150774, 168555; — 1.000 зл. на чч. 1426, 5229, 6630, 18395, 21236, 24650, 32770, 33991, 35145, 36193, 39283, 46793, 56410, 68708, 75736, 76707, 78409, 81363, 81894, 97481, 100244, 105105, 107224, 109680, 111457, 112283, 117051, 123112, 152694, 158592, 4278, 13166, 14221, 19779, 24042, 28285, 35998, 39299, 44283, 47140, 57670, 70174, 72173, 77632, 91118, 92776, 96045, 97248, 150025, 104076, 105352, 116442, 119806, 163719, 168422, 3152, 11977, 118772, 20672, 20209, 31729, 38688, 39635, 41472, 41719, 46462, 56258, 67306, 70039, 70088, 71343, 72700, 80481, 83271, 96669, 96786, 100115, 100651, 105830, 115804, 120731, 121776, 128510, 136017, 136811, 139536, 139899, 147121, 149588, 150066, 169850, 10676, 14993, 15476, 15466, 19102, 29863, 32737, 34060, 36961, 41278, 42579, 59882, 61243, 63616, 68598, 68295, 91887, 87017, 99545, 100065, 100755, 102961, 119781, 129344, 134373, 136559, 139400, 143188, 144764, 144686, 147452, 155063, 162471, 169216, 5361, 8516, 8890, 13238, 18089, 22624, 26316, 35650, 46421, 63759, 60949, 64288, 75035, 79272, 81444, 85533, 88661, 90561, 91559, 94348, 106877, 140706, 148666, 155529, 162827, 160103, 7665, 14549, 34976, 35647, 42095, 45406, 49508, 58033, 66316, 69355, 85388, 88196, 88971, 89298, 89325, 90063, 93933, 95753, 111756, 116610, 117304, 133722, 135959, 136646, 136975, 137815, 140767 141876, 147625, 150446, 159089, 162763, 167803.

Всіх наших ВП. Передплатників і Читачів просимо по можности полагоджувати всі свої орудки у фірм, що оголошуються в „Новій Зорі“.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Б. СТАРШИНА УГА, зльокавтований санітарний службовик, батько 2 малолітних дітей, котрі разом з матірю, хорою на склєрозу бючок, в нужді і без ніяких засобів до життя, а сам батько перебуває в міськім заведенню для невилічимо хорих при вул. Білінських ч. 9., просить о датки під шифрою „Для бездомної родини“. — І. П. — Правдивість поданих тут фактів потвердив гр.-кат. парохіяльний уряд Арх. церкви св. Вмч. Юрія у Львові.

Підзельовуємо масою „RHINO“

всіляку обуву і пантофлі
Нові підошви консервуємо
„І Б І С“
Львів, ул. Собіського ч. 9.
Фабрика обуви та пантофлів.

118-1—х

КІНА

АДРІЯ: Самітний орел.
АТЛЯНТІК: Останній Отаман Анненков.
КАСІНО: Королева Христина (Ґрета Ґарбо).
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Чібі та ревія.
МІРАЖ: Ясноволоса мрія.
МУЗА: Біла лелія.
ПАЛЯС: Жанна Жозетта — моя жінка.
СТИЛЕВЕ: Тисяча і друга ніч та ревія.
УТІХА: Остання цариця та ревія.

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. **Коци, матераци** по гуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **ВАНК,** Марійська пл. 6.

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ЯКОВА НАССА

Львів, вул. Сикстуська 17. Телєфон 65-73
приймає від 9—1 і 3—6

Пльомби, корони, містки, штучні зуби з кавчуку, золота, плятини, білого золота, реґуляція криворостучих зубів. 1—4
106

Порядок Богослужень

в неділю дня 20 травня в храмовий день празника Перенесення Мощей св. О. Николая і торжество посвячення нового Кивота для церкви св. О. Николая у Львові.

Субота навечерію празника дня 19 травня 1934 р.:

О год.: 17 Всеночне, Литія, наука, благальна пісня, цілування мира з Мощей св. О. Николая Барійського.

Слухання св. Сповіди вірних від 17 — 21 години.

Неділя 20 травня, Св. Отець, І-шого всел. Собора і перша Неділя місяця.

О год.: 5.30 Воскресна Утрення.

О год.: 6, 7, 8 і 9 читані св. Літургії.

О год.: 9.45 торжественне посвячення нового Кивота, жертви церковних Брацтв, парохіян і вірних.

О год. 10: Архієрейська Сл. Божа, котру відправить Ексц. Преосв. Кир Никита і висвятить діяконів, о год. 10.30 Проповідь.

О год. 12: приняття нових членів до Брацтва св. О. Николая при церкві.

Слухання св. Сповіди від 6 — 13 г.

О год. 16: Вечірня, Молебен до Божої Матери, Наука, Суплікація, обхід і благословення Найсвятішими Тайнами.

Проситься всіх парохіян і вірних города Львова до численної участи того дня в осягненню повного відпусту в ювилейному часі, по св. Сповіди, Причастю і відмовленню пять Отче наш і пять Богородице Діво в намірення св. Отця.

115—1—1 *свящ. В. Лончина.*

СЛУХАЙТЕ РОДИЧІ! РАДІЙТЕ ДІТИ!

Вже вийшла І. частина оповідань з історії України пера Антона Лотоцького п. з.

„Було колись на Україні“

Вінєту й ілюстрації зладив арт. мал. П. Андрусів.

Перша частина обіймає найдавніші часи історії України. Оповідання написані дуже легко та гарно. Книжечка призначена для дітей і молоді, але з приємністю і пожитком прочитає її старший. — — — — — —

Ціна за примірник 70 сот., з портом 85 сот. Десять примірників з портом коштує тільки 6·50 зл.

Замовляти з одночасною висилкою грошей на грошевих переказах по адресі: **„Наш Приятель“, Львів, ул. Сикстуська 39а.,** або краще почтовими складанками, число конта 504.104. 107-2—5

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ
ФАБРИКА КАВЧУКОВИХ СТАМПІЛЬ І ВІДЛИВАРНЯ ТАБЛИЦЬ
МАКС ҐЛЯЗЕРМАН
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 19. Тел. 15-03
Філія Сикстуська ч. 1.

Зелюю масою „RHINO“

МИКОЛА ФІТЬО
ШЕВСЬКА РОБІТНЯ
Львів, Уєйського ч. 8
(ріг Баденіх)
(околиця пл. св. Юра, політехніки і єзуїтського городу)

119-1—х

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольог. клінік
в Берліні, Відні й Празі
орд. від год. 9—1, 3—7.
Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.
другий вхід з улиці Собєського ч. 2.
Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

Тільки зол. 1·20

Кошт 1 пари зелівок.
Підзелюй обуву
власноручно
масою **„Rhino“**

ПАСТА до взуття
ОДИНОКА СВОЄРІДНА НАЙЛІПША
ЕЛЄҐАНТ
Консервує шкіру
ЖАДАЙТЕ
тільки сеї пасти
Адреса: Львів, Кордецького 1.
18—х **Телєфон 60-04**

Rhino
є патентом ф-ми Rhino-Sole Ltd. London E. C. 4.

Rhino
дає спромогу кожному підзелювати власноручно обуву.

Rhino
не вимагає шевського приладдя крім звичайного ножа до наложення маси.

Rhino
є тревале, легке, елястичне, непромакальне і неховзьке.

Rhino
консервує нові підошви та фасон обуви

Rhino
є трикратно дешевше від шкіри.

Rhino
є важною позицією в домашньому бюджеті.

Rhino
продають усі склади Народньої Торговлі.

В ЗДОРОВОМУ ТІЛІ ЗДОРОВА ДУША!

Тому всі Українці в загальнім ослабленні, безкровности, катарах жолудка і кишок, в хоробах міхура, у всяких забуреннях переміни матерії, в хоробах нервових, у всіх хоробах жіночих і т. п. їдуть на Лемки до пансіону Т-ва **„Пер. Еп. Поміч“ в Жеґестові Живці,** що під зарядом Сестер Служебниць може задоволити найвибагливіше лікування.

Зголошення слати: **Заряд Пансіонату Т-ва „Пер. Еп. Поміч“ в Жеґестові Живці p. Żegiestów Zdrój.**

112-1—3

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 24 травня 1934. Ч. 37 (735).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Вплив релігії зростає

Совітська влада перший раз відчула відпір релігійних людей.

„Берлінер Таґеблят" приніс надзвичайно цікавий допис з Москви. Зміст: В останнім часі большевики знов дуже скріпили протирелігійну кампанію. Причина того в тім, що в часі Великодних свят переконалися, що вплив релігії замітно зростає. В Москві і на провінції народ такими масами зібрався коло церков, що прийшлося уряджувати богослуження на вулицях. Що більше! В Москві віруючі вперве від довгого часу відважилися урядити хрестний похід, хоч йому спротивилася чрезвичайка! Вона пробувала здержати похід, але учасники його таки не хотіли уступити. В Донській области були також великі релігійні процесії, яких не було від початку революції.. Союз безбожників з негодуванням замітив, що участь в походах з іконами брали навіть комуністи! Супроти того совітська влада розпорядила, щоби всі установи, передовсім ГПУ, помогли Союзови безбожників в його дальшій боротьбі з релігією. За останний тиждень в одній тільки Москві замкнено 12 ще оставших церков. На Поволжі богато церков замінено в комуністичні клюби. Увязнено 42 священиків за навчання Божого Закона. Мимо того вірні в таких масах збираються коло церков, що совітська влада перший раз відчуває відпір релігійних людей. Де совітська влада замкнула церкви, там вірні збираються в пивницях і инших підземеллях. В Москві ходять слухи, що ГПУ має увязнити Митрополита Сергія за те, що він їде по краю й виголошує проповіди.—Сих кілька вісток „Б. Таґебляту" має велику вагу, бо се докази, що є тільки одна сила, здібна опертися страшному поневоленню людей: сила релігії. Се повинні собі запамятати також ті українські інтеліґенти, котрі ще до сеї пори байдужно ставляться до Бога і Церкви. А таких інтеліґентів в нас ще дуже богато.

„Вже вертає син цісарський..."

Преса доносить, що архикнязь Отто, син цісаря Карла і Зити, вертає до Відня і то зовсім явно. В цілій Австрії слідна велика симпатія для того цісарського сина: в 64 громадах всі хлопці, що вродилися сего року, одержали при хрещенню імя „Отто", в 172 містах, місточках і селах Австрії одержав Отто Габсбурґ почесне горожанство, у 800 товариствах іменовано його почесним головою або почесним членом. Трудно аби якась країна виказала ще виразніше свої симпатії для претендента до свого престола. Цікаво, що й Угорщина не дає себе перевисшити в висказуванні симпатій для цісарського сина. І там є подібні ознаки з тим, що сего року уродженим хлопцям надають імя „Отто", а дівчатам імя „Зита". Словом, богато є знаків, що на престол батьків своїх вертає Отто Габсбурґ. Нема сумніву, що за тим поворотом стоїть Муссоліні й Італія.

Гітлєрівський гумор

Гітлєрівський орґан „Der Angriff" дає своїм читачам таку раду: Націоналсоціяліст (Наці), до котрого Жид звертається з запитом, повинен поводитися так, начеб він не чув запиту і вдивлятися в далечінь... Коли се не поможе, повинен звільна змірити Жида холодним поглядом від стіп до голови. Та коли Жид і сего не зрозуміє, тоді треба його спитати: „То ви ще не виїхали до Палестини?"...

Відкрили цитриновий сік в тютюні

Хто відкрив? А хтож би інший як не бідні совітські учені? Наказала їм чрезвичайка відкрити цитриновий сік в тютюновім листю — і ті сараки „відкрили". Нехайби не відкрили! Тожто виглядалиби пишно. А так відкрили й оповістили у „Вечерной Москве", що тютюнове листя має в собі навіть більше цитринового соку ніж цитрина — і мають спокій. Бодай до часу, коли накажуть їм відкрити нпр. екразит в горосі. Також сараки „відкриють". І будуть про те писати аж поки не зміниться комісар в тім районі чрезвичайки. Словом, „приемно" там жити...

Комуністичні наради на Вислі

Польська преса доносить: Під покришкою 3-дневної прогульки по Вислі комуністична партія Польщі винаняла два кораблі „Балтик" і „Ґданьск". На них всіло 200 комуністів. Про се довідалася поліція і вже по відпливі кораблів з порту в Варшаві поліційними моторівками дігнала комуністів на ріці к. Белян. Серед комуністів повстала паніка. Поліція по переведенні ревізії забрала велику скількість комуністичної бібули й увязнила 190 комуністів. На кораблях комуністи відбували наради. В слідстві виявилося, що комуністи приготовляли широку діяльність.

Парцелюють навіть Великий Океан

„Дейли Телеґраф" доносить: Америка рішила забрати свої ескадри кораблів з Далекого Сходу. Також воєнні кораблі, що стоять в Манілі (Філіпини), вернуть до американських портів, бо на думку американських фахівців Манілі на випадок війни не можна буде оборонити. Америка проектує будову нових укріплених баз на Гавайських островах. Таким чином Японія здобуває повну геґемонію на західній частині Пацифіку. Зате Америка матиме упривілеєне стратеґічне становище у Східній части Великого Океану. Булоб се розпарцелюванням Великого Океаву між дві найбільші морські сили, розложені на його берегах.

Погоня за морською потворою

Коло острова Ішіяс напроти Неаполю італійські рибаки побачили недавно величезне страховище, котре плило по воді. Рибаки зачали стріляти з крісів, одначе вистріли не викликали ніякого вражіння на потворі. Тоді рибаки візвали поліціянтів але й ті не могли вбити ні піймати потвори. Командант неаполітанської пристані вислав моторову лодку зі скорострілами на бій з потворою, але й скоростріли нічого не вдіяли. Потвора нічого собі не робить з тих полювань. Рибаки хочуть зловити її в сіти. Очевидці кажуть, що потвора має найменше 20 м. довжини і 240 сотнарів ваги. Чому потвори не чіпаються кулі, не вияснено.

Чи Ваша церква, парохіяльні будинки, читальня, школа, кооператива обезпечені в дозволеній законом 1/3 частині в Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер"? — Якщо ні, то виповіджте негайно обезпечення тієї 1/3 частини в ПЗУВ і зголосіть її негайно до обезпечення

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

ПІДКАРПАТСЬКА РУСЬ

З приводу виступу міністра загр. справ ЧСР д-ра Е. Бенеша в Ужгороді.

Дня 3 травня б. р. прибув на Підкарпатську Русь (така нинішна урядова назва б. Угорської Руси), до її столиці Ужгороду, міністр заграничних справ ЧСР д-р Е. Бенеш і виголосив там велику політичну промову, якої широкий зміст подав орґан чс. міністерства загран. справ „Prager Presse" в ч. 120 з 4. V. в передовиці п. з. Das Aufbauwerk in Karpathorussland (!). Зі змістом промови д-ра Бенеша познайомили ми читачів окремо в 35 ч. „Нової Зорі". Тут скажемо кілька слів з приводу самого виступу міністра загр. спр. ЧСР на Підкарпатській Руси і змісту промови, яку він там виголосив.

Отже передовсім треба звернути увагу на те, що на Підкарпатську Русь приїхав і виголосив там промову саме міністр заграничних справ ЧСР. Річ ясна, що приїзд чсл. міністра загр. справ на Підкарпатську Русь і ще більше зміст його промови — не припадкові. Навпаки. Вони високо доцільні.

Якаж отже ціль приїзду міністра загран. спр. ЧСР на Підкарпатську Русь, зокрема його виступу там з великою політичною промовою? — Формально той приїзд і та промова звязані зі справою виконання міжнароднього договору про автономію Підкарпатської Руси. Та в своїй промові чс. міністр загр. спр. *проголосив одну дуже замітну* і незвичайно важну заяву. Та заява се рішуче ствердження, що державна приналежність Підкарпатської Руси вирішена вже на століття, що Підкарпатська Русь належить до карпато-руського народу і до ЧСР., що ЧСР ніколи не зречеться Підкарп. Руси і не допустить до ніякого ревізіонізму та що буде разом з карпато-руським народом боронити той край до останньої каплі крови. Щоби скріпити таку заяву в справі Підкарпатської Руси та зробити її більше зрозумілою, чс. міністр загран. спр. відкликався до історії. Отже пригадав часи, коли Підкарпатська Русь належала до Угорщини, як Мадяри нищили Підкарпатську Русь та як у 1918 р. Підкарпатська Русь сама заявилася за прилученням її до ЧСР, бо іншого, кращого для неї, виходу тоді не було.

Як бачимо, приїзд чс. міністра загр. спр. на Підкарпатську Русь і його промова в її столиці мали високо політичну ціль. Та ціль: запротестувати проти ревізіоністичних затій дотично Підкарпатської Руси, з якими в останніх часах чимраз настирливіше виступають Мадяри. Що се дій-

сно так, свідчить наглядно голосний відгомін, який той приїзд чс. міністра загр. спр. на Підкарпатську Русь і та його промова викликали вже на Мадярщині. Той відгомін се велике обурення Мадярів на ЧСР за таке її становище в справі Підкарпатської Руси.

Отсей рішучий виступ міністра загр. спр. ЧСР проти мадярських посягань на Підкарпатську Русь зустріла Підкарпатська Русь з вдоволенням. І не дивно. Бож Підк. Русь памятає добре недавне ще панування в ній Мадярів і наслідки того панування: упадок Підк. Руси під національно-культурним і суспільно-політичним оглядом до степення найбільш примітивної країни зі всіх українських земель взагалі. Нині відносини під тим оглядом на Прик. Руси значно змінилися на краще. Се мусить признати також кождий Українець і поза Підк. Русю.

Та признаючи безперечні заслуги ЧСР коло національно-культурного і суспільно-політичного відродження Підкарпатської Руси, ми не можемо замикати очей також і на від'ємні сторінки чеськословацької політики на нашім Закарпаттю. А тих від'ємних сторінок є не мало. Вони й хвилюють Підкарпатську Русь і з нею всіх свідомих Українців взагалі.

Перше, що найбільше вражає нас в чесько-словацькій політиці на Підк. Руси, се відірвання від Підк. Руси значної частини її території на заході та прилучення до Словаччини. Ми вповні здаємо собі справу з того, що ідеальних границь між двома народами, що віддавна межують зі собою і всякають в себе, повести не можна. Та відірвати аж майже третину території Підк. Руси разом з Пряшевом, де є руське гр. к. епископство, се вже не гранична необхідність, але прямо анексія, яка завсіди буде заколочувати відносини між ЧСР й Українцями. Направити ту помилку ЧСР повинна саме тепер, коли приступає до надавання Підк. Руси автономії. Бо якаж рація відривання третини тої терирорії?

Друге, що впадає в око при обсервації чеської політики на Підк. Руси, се її нерішуче становище в визнанню етнічного характеру Підк. Руси: українська то земля чи... великоруська? На тій точці Чехи раз-у-раз роблять більші або менші помилки, які заколочують не тільки відносини на самій Підк. Руси, але також між ЧСР й Українцями взагалі. І тут крайна пора перестати робити помилки та визнати Підк. Русь тим, чим вона з природи є, себто українською землею, — і витягнути з того відповідні консеквенції.

Трете болюче місце в відносинах між ЧСР й Підкарпатською Русю се чеська господарська політика на Підк. Руси. Як відомо, становище Підк. Руси під матеріяльним оглядом нині дуже важке, особливо в її гірських частинах. Тому чеську кольонізацію Підк. Руси треба вважати не тільки неполіпшенням долі місцевого населення, але — навпаки — її систематичним погіршуванням.

Як видно з промови чс. міністра загран. спр., Підкарпатська Русь вже в найближчім часі одержить автономію, яку забезпечив їй міжнародній договір з 1919 р. Коли та автономія ввійде в життя, то буде се під нинішню пору одинока українська земля, яка буде мати самоуправу, забезпечену міжнароднім договором. Бо ні Вел. Україна, ні українські землі під Польщею і Ромунією самоуправи не мають. На тих землях правлять виключно Москва, Варшава і Букарешт. Тому треба побажати, щоб автономія Підкарпатської Руси війшла якнайскорше в життя та була якнайширша. Щойно тоді буде чесно виконане приречення, яке два словянські народи, чеський і словацький, дали українському народови словами свого першого президента Т. Масарика, коли перебирали Підкарпатську Русь як депозит.

Важній справі нашої Підкарпатської України присвятимо ще не одну статтю.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить

Підкарпатська Русь в рр. 1918-19

З промови посла о. А. Волошина на святі 15 роковин прилучення Підкарпатської Руси до ЧСР. в Хусті дня 7.V. 1934 р.

Коли в р. 1918 засадами Вілсонової теорії заблисла перед нами можність усамостійнення нашого народу, було природним нашим обовязком глядати способи, як до того допровадити нарід.

Питання не було таке легке, бо нашу працю визначували загранично-політичні обставини і внутрішна наша слабість, мале число національно свідомих одиниць і матеріяльні недостатки.

Першим природним нашим бажанням було: глядати злуки з нашим народом за Карпатами і для того ще в листопаді 1918 р. вислали ми делеґата до українського парляментарного клюбу у Відні.

І пізніше на основі рішення великих народних зборів, що відбулися у Хусті заслугами Бращайків, вислано наших делеґатів до Станиславова на збори усамостійнення нашого народу.

Але міжнародна ситуація, особливо повстання і розширення польської держави і на землі, заселені нашим народом, унеможливили здійснення того ширшого пляну. Так упав плян конфедерації свобідних народних країв на території бувшої Австро-Угорщини.

І сама б. Мадярщина приняла засади Вілсона, обіцяла всім немадярським народам повну національну автономію, яку забезпечила для нас Русинів в грудні 1918 р. і законом X. Але коли Італія виступила була на всесвітній конференції з пляном роздроблення Підк. Руси між неруських сусідів, щоби руський чобіт не мав права переступити Карпати, коли Румуни зажадали весь наш Мармарош, Угочу і часть Берега, коли і найбільші мадярські часописи остро нападали на правительство за той закон о Руській Країні, наша Ужгородська Рада вислала депутацію до Будапешту і зажадала, щоби та автономія була забезпечена і міжнародним договором. І коли ми виділи, що влада гр. Каролія від того відтягається, стало перед нами ясним, що закон X є тільки порожною, нічим не ґарантовано обіцянкою.

І тоді наша вузша делеґація дня 1.I. 1919 р. обернулася до д-ра Мілана Годжі, конзуля ЧСР в Будапешті, з просьбою, щоби військо ЧСР обсадило цілу Підк. Русь, яка сама добровільно прилучиться до републики, коли наша земля може бути в цілости додана до неї. Пан консуль Д-р Мілан Годжа пообіцяв нам, що нашу просьбу предложить своїй владі і вже тоді просив всіх урядників Русинів, щоби всі осталися на місци, бо то є народним інтересом.

На то під кінець місяця січня пан Президент Т. Ґ. Масарик заслав до нас капітанів Д-р Пісецького (тепер шефа шкіл. Реферату в Братиславі) і Володимира Ваку (тепер директора нашого одинокого руського асекур. товариства „Бескид“) і ними прислав нам протоколи америк. Русинів, з котрих ми побачили, що наша доля вже вирішена нашими амер. братами, котрі за порадою славного президента Вилсона обговорили діло з професором Т. Масариком і перевели в себе народне голосування, котре покінчилося тим вислідом, що 67 проц. нашого населення жадало прилучення Підкарпатської Руси як автономної країни до ЧСР.

Був той план вироблений так ясно і так по американськи практично, що нам не було потрібно нічого іншого, як приняти. Ми зараз і написали п. Президентови Масарикови, що рішення наших братів в свобідній Америці є для нас певною нормою і ми зараз зачнемо працю для практичного здійснення того пляну.

Першим кроком мало бути витворення загального одобрення того пляну представниками народу і для того обеднання наших трьох Народніх Рад в одну Центральну, яка висказалаби публично, що приймає плебісцит амер. братів.

То сталося дня 8.V. 1919 р., коли репрезентанти всіх трьох Народніх Рад, Пряшівської, Хустської й Ужгородської, вибрали одну 30-членну Центральну Раду і разом — в присутности двох амер. делеґатів, д-ра Жатковича і М. Ґардоша — рішили прилучити П. Русь як автономну часть до ЧСР. Була там обговорена справа території, будучої конституції, культурної політики, прапора, гимну і господарських потреб.

Ті рішення передала торжественно наша 100-членна депутація дня 22 мая 1919 р. п. Президентови Масарикови в Празі, коли „Град“ був украшений нашими синьо-жовтими прапорами й обивательство Праги витало нас щиро, по братськи.

На основі рішень наших зборів 8.V. 1919 й було взято до мирового договору, що П. Русь добровільно сама прилучилася до ЧСР. *„Свобода“* (Ужгород).

Православна агітація в Ґаличині

Неморальне відношення і до православія і до католицизму.

У Львові був в дні св. Юрія православний епископ Сава. Православні витали його дуже торжественно. „Русскій Голос“ пише, що се вперве від поверх 200 літ прибув православний епископ до Галичини як настоятель. Еп. Сава відправив Архієрейську Сл. Божу і виголосив проповідь. На другий день „Русское Казино“ уладило снідання. Промовляли: М. С. Цебринський, С. Ю. Бендасюк (він висловив бажання відновити православне епископство у Львові), Я. І. Вербицький, А. О. Гулла, студ. М. О. Онишкевич від студенства, Л. Я. Луцик, о. архімандрит Фільотей. Дальше промовляли: Ольга Кокотайло (жена гр.-кат. священика!), о. К. Гаврилков з Лемківщини, М. А. Марко (від „русскої“ преси), Ю. І. Плешкевич, о. діякон Алексей. „Снідання“ тривало від 11 до 3 год. О год. 4 приймали еп. Саву чаєм „русскі“ студенти, о год. 5 вечерою львівські Росіяни-еміґранти. Вечером еп. Сава виїхав до Варшави пращаний на двірці „русскими“ Львова. Нас інформують, що православних у Львові є коло 300, в Східній Галичині коло 10.000, на Лемківщині до 40.000, разом около 50.000. Характеристичне просто неморальне відношення і до православя і до католицизму тих, що „належать“ до гр.-кат. Церкви й рівночасно величають православіє та агітують за ним...

В Латвії оповіщено диктатуру

З Риґи доносять: Правительство оповістило відозву, в котрій каже, що боротьба партій в Латвії, підкопала віру в можливість поконання трудностей. Супроти того потреба надзвичайних заряджень — не в ціли поборення демократії, тільки на те, щоби здоровий дух народу побідив партійне розбиття. В національній Латвії не буде боротьби кляс. — Рівночасно з тою відозвою оповіщено виїмковий стан й увязнено соціялістичних провідників. Диктатуру в Латвії завели представники зорґанізованих хліборобів.

З новин французького письменства

Знаменитий французький католицький письменник, член Французької Академії, Франсуа Моріяк видав нову книжку „Journal“. Се не щоденник споминів але збірка його статтей, печатаних в останнім році в „Echo de Paris“. Моріяк се письменник з великою вдумчивою аналізою, обсерваційним змислом і з такою глибокою душею, що навіть з найбільше напозір банальної події зуміє видобути щось оригінальне. Він вкладає в свое звання журналіста всі свої прикмети: солідність, любов і незвичайно делікатне вичуття світа духа, яке так добре оцінив один критик як „Sens du surnaturel“. Моріяк підходить до кождої події з християнської сторони. В кождій людині бачить зблуканого брата, в кождім злочині — вислід безбожництва. В той спосіб Моріяк немовби ублагороднює кожну тему, яку обговорює.

СПІЛЬНЕ СВЯЧЕНЕ

в Католицькім Т-ві Українських Дівчат ім. св. Йосифа.

Після посвячення нової домівки Т-ва при вул. Руській 10 і проповіди Преосв. Іван Бучко поділився з приявними свяченим яйцем. Потім гості і членки т-ва ім. св. Йосифа засіли до спільного свяченого. При окремім столі засіли: Преосв. Кир Іван, о. Проігумен Ст. Решетило ЧСВВ, Впр. о. Крил. Д. Лопатинський, о. Ір. Назарко ЧСВВ, п. О. Бачинська, голова Мар. Т-ва Пань, п. Е. Тишинська, голова Т-ва „Будучність“, пані д-р Сімович, делєґатка Гол. Виділу „Просвіти“, д-р Ол. Надраґ, д-р А. Говикович, представники преси („Нової Зорі“ і „Правди“, інших не було), п. І. Козіцький, голова т-ва „Воля“ та інші. Перший тоаст виголосив провідник т-ва о. Ігумен Йосиф Лучинський ЧСВВ, що виконував обовязки господаря. Він порівнав т-во ім. св. Йосифа з гірчичним зерном. Помалу при Божій помочи росте т-во як євангельська гірчична билина. Під його листям членки мають захист. Як провідник т-ва почуваюся до обовязку подякувати Господу Богу, св. Йосифу, заступнику Божому, Кир Іванови, що посвятив нову домівку. Дякую також свому настоятелеви о. Проігуменови і всім гостям. — Відтак промовляла п. О. Бачинська, голова Марійського Т-ва Пань: Злучила нас спільна доля. Основник і перший провідник т-ва о. Т. Галущинський ЧСВВ наняв спільний льокаль при вул. Бляхарській. Після війни треба було гуртувати дівчат, давати їм захист і працю, хоронити перед деморалізацією. Пані з МТП помагали йому в тій праці. Лише Божа поміч справила, що т-во не викинули з домівки. Членськими вкладками купило т-во сю домівку. Від МТП складаю найщиріші побажання розвою, щоби Т-во росло на славу Божу і для добра власного і всього народу. З черги промовляв о. Проігумен Ст. Решетило ЧСВВ: Тішуся, що маю нагоду бути тут, бо нинішне свячене випало краще, як я собі уявляв. Т-во ім. св. Йосифа повстало в дуже тяжку хвилю. Мимо того воно гарно розвинулося. Богато з вас мало тут дах над головою і тепле серце. Можу поґратулювати вам за ваші досягнення, що будуть приміром і для інших міст, де наші дівчата орґанізуються під покровом церков. Нашому василіянському Чинови робили закиди, що то, мовляв, Василіяни займаються орґанізацією дівчат. А я уважаю се за честь, що ми занялися тою орґанізацією. Де ви були тепер, якби ОО. Василіяни вас не зорґанізували? Чин СВВ має собі дійсно за честь, що занявся тими занедбаними. Ми не перестанемо нести поміч тим, що її найбільше потребують. Будемо старатися за дальший розвиток т-ва. А ви уважайте, щоб було одно серце між вами на славу Божу! — (*Оплески*). — В міжчасі гарний хор дівчат співав пісні. П. Е. Тишинська, голова т-ва „Будучність“: Я прийшла від вашої молодшої сестри, від „Будучности“. Тут говорили, що ви маєте в т-ві тепле серце і рідну стріху. Не тільки матеріяльну поміч, але й духову, провід. І ви повинні апостолувати, нести правду Христову в світ. Христос вибрав собі апостолів серед найбідніших. Праця для Христа повинна бути для нас всіх дороговказом! — Пані д-р Сімович: Від Гол. Виділу матірного т-ва „Просвіта“ *бажаю вам якнайкращих і найбільших досягнень.* І. Козіцький, голова т-ва „Воля“: Нині маємо два свята: посвячення домівки і свячене. ОО. Василіяни зібрали при церкві дівчат під своїм покровом. Т-во дозорців „Воля“ працює під покровом св. Андрея. Від нашого наймолодшого т-ва у Львові (існує 2 роки — примітка Ред.) прошу приняти наш щирий і сердечний привіт. Найважніше зі всего, віру і правду, можна найти тільки під проводом Церкви і Христа. Бажаю вам гарного розвитку для добра Церкви і народу! — На тім закінчилося се миле торжество.

Катол. Т-во Українських Дівчат ім. св. Йосифа у Львові повстало формально в 1918 р. Одначе завязки його вже були від 1890 р. Тоді працювали в тім напрямі ОО. Василіяни: о. Филипів і о. Мартинюк. Братство Христового Милосердя опікувалося хворими, безробітними і т. д. О. Т. Галущинський заложив в 1918 р. формальне статутове т-во. Воно було подумане на цілий Львів. Богато праці вложили в нього пп.: Морозова, О. Бачинська і Марія Янович. Т-во має понад 1000 записаних членів, одначе членів дійсних, що платять точно вкладки, є 260. Від 1918—1932 р. Т-во мало домівку при вул. Бляхарській 11. Одначе деяким людям з москвофільського табору не подобалося се т-во. Вони зачали неперебірчиву кампанію проти наших безборонних дівчат. Дійшло до того, що розбивали двері і демолювали уладження домівки та нищили майно т-ва! На початку 1932 р. т-во купило двоповерхову каменицю при вул. Руській 10 за 8.300 долярів. Т-во займає половину партеру і другий поверх, 12 кімнат і 2 салі, 1/3 каменици. На першім поверсі і на партері мешкає 9 льокаторів. На партері є дешева кухня для членок. На другім поверсі має приміщення около 60 наших безробітних дівчат. Т-во розвивається під проводом ОО. Василіян чимраз краще.

Гітлєризм в Америці

В Америці повстала недавно „Срібна Ліґа“. Її ідеольоґія гітлєрівська. Ціль сеї Ліґи в першій мірі усунути Жидів з усіх впливових становищ в Америці. Головна станиця Ліґи находиться в м. Ашевіль у стейті Кароліна. На чолі сеї Ліґи стоїть Вілієм Дадлєй Пеллєй. Він видає часопис „Ліберейшен“. В нім твердить, що його орґанізація охопила вже 27 стейтів.

Збори

„Сільського Господаря“.

3) Інж. Храпливий: На 5 нових філій на півн.-зах. землях зареєстровано лиш одну в Кремянці, бо в Луцьку вже істнує 5 літ і добре розвивається. Є цілі повіти (на Волині), де неможна оснувати ніодного кружка „С. Г.” Подібно було в Тернопільськім воєвідстві. Не хотіли нам зареєструвати зміни статута ізза 3 уступів, а саме ізза права обезпечення перед градом, справи комасації і — замість „праця для наших хліборобів” має бути „для наших членів”. Нічого не помогли виясснення, що статут добрий для львівського, краківського, станиславівського і волинського, чомуж для тернопільського недобрий?

Тепер маємо 73 філії в Галичині, 2 на Волині і 1410 кружків. Зріст кружків обчислено на 8·6%. Нові кружки се дійсно господарські орґанізації на селі. В повітах працює тепер 29 аґрономів. Їх винагорода не велика, а праця тяжка. Найгірше те, що ми вже аґрономів вичерпали, а новий нарибок помалу приходить. Службовики в Централі перетяжені працею. В звітовім році створено Інспекторат Аґрономічної Праці для провірки аґрономічної праці в терені.

Одно село має вже 300 прим. часоп. „Сільського Господаря”, але є й такі повіти, до котрих йде лише 10 примірн. Кождий господар мусить читати „Сільського Господаря”, коли хоче добре господарити. Ми зарядили голосне читання по кружках „С. Г.” і се дало добрі висліди. Одначе сего ще замало. — Інж. др. М. Холевчук: Прелімінар буджету Т-ва на 1934 рік виказує видатки і приходи в сумі 113.926 зл. На орґанізаційний відділ видатки побільшено на 12.000 зл. В зоотехнічнім відділі також збільшено видатки. На годівельні цілі Т-во дістало субвенцію від міністерства хліборобства 10.000 зл. Дохід з реальностей передбачується на 14.400 зол. На сплату рат і відсотків призначено 17.000 зл. З членських вкладок сподіємося 27.000 зл. З того на слабші орґанізаційно філії „С. Г.” призначуємо 4.000 зл. Хліборобська Палата дала 2.000 зл. на покриття видатків курсу в Янчині. — Презид. Павликовський: Збори по вислуханні звітів і пляну праці матимуть матеріял до дискусії. Стверджую, що управнених до голосування є 74. Крім того на салі є 50 гостей з голосом дорадним. Заряджую ½ годинну перерву.

По перерві була дискусія над звітами. Пан Ліщак Мих. Філія Рогатин: Раді „С. Г.” треба застановитися над тим, як виеднати полекші в сплаті селянських довгів. 70% селян задовжених. У звіті була мова, що буде установлений інспектор над аґрономами „С. Г.” Він повинен звернути увагу на творення рільничо-промислових підприемств, на управу лену і засновування ткалень, щоби в тій области обмежуватися лише до власних продуктів. Необхідно також заснувати нашу власну гарбарню. Вийшов розпорядок, що впроваджує фактичну монополізацію продукції беконів. Хочуть нам назначувати континґенти в доставі беконів. Для молоді треба уладжувати ще більше сільско-господарських курсів. Живе слово краще ділає. Ставлю побажання до Головної Ради, щоби вона звернулася до Т-ва „Просвіти” і „Рідної Школи”, нехай вони будять в масах більше зацікавлення поступовим господарством; — п. Галушка Мик.: (Дідилів, Камінка Струмилова): Ми не маємо молодого нарибку інжинірів-аґрономів, бо наше студенство не має змоги чи не хоче присвятитися аґрономічним студіям, а запотребування на таких людей росте. Нехай користають хоч з позаочних курсів сільско-господарської освіти! Стверджую, що ті курси стоять на високім рівні. Треба повести більшу акцію за поширенням орґанізації кооперативного збуту збіжжа. Вношу ухвалити абсолюторію Головній Раді і Дирекції.

ВИСИЛЯЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

Треба вірити в свою зірку!

Недавно богато писали й говорили про звичайно спокійне місточко Мехів з приводу розпочаття будови важної зелізничої лінії до Кракова; а нині Мехів став предметом загальної зависти, бо його мешканці поділилися 50-ма тисячами злотих, які впали на число 72321 в колектурі Мазуркевича.

Ласка фортуни впала тим разом на представників мехівської інтеліґенції. Один з них, інж. З. Ґ., відвідав осідок Ґенеральної Дирекції Державної Льотерії та поділився своїми вражіннями.

— Певно панови інжинірови придасться виграна?

— І як ще! Вправді працюю при будові зелізниці, отже заробляю на удержання, але лише тілько, щоби сяк так звязати кінець з кінцем. Я оженився перед місяцем. Ані жінка ні я не маємо маєтку, отже я мусів виграти посаг для нас обоїх. Ті 10.000 злотих, котрі виплатила мені Державна Льотерія, будуть підвалиною нашої будучности.

Пан меценас Ромшайд, другий зі співвласників льосу число 72321, на котрий впала виграна 50.000 зл., запитаний, чи не має нічого проти оповіщення його назвища, — відповів просто:

— Не соромлюся ні того, що граю на Державній Льотерії, ні того, що я виграв; отже не бачу причини укривання свого назвища.

Те слушне становище повинно стати кличем і інших вибранців Фортуни.

Цікаво, яким способом п. меценас Ромшайд став співвласником щасливого льосу. Отже до купна чвертки намовила його одна знакома пані, котрій приснилося число 72321.

І ось сон не був сим разом марою; власне на число, котре приснилося, впала одна з головних виграних. Мец. Ромшайд одержав готівку 10.000 зл. — спорий гріш.

Третий зі співвласників щасливого льосу число 72321 се референт Скарбового Уряду в Мехові, п. Антін Ясіньский, інвалід, без правої руки. Зі своєї пенсії, 160 зл. місячно, удержує жінку і малого сина.

— Хоч моя пенсія ледви може вистарчити на удержання родини і моє, я так свято вірив в те, що колись виграю на льотерії, що я не вагався призначити 10 зл. з місячної пенсії на купно чвертки льосу — говорив п. Ясіньский. — Я молився за те і зробив обіт, що жертвую частину виграної на добродійні цілі. Того обіту додержу і призначу певну квоту на бідних дітей і сиріт.

П. Ясіньский грає на льотерії вже 7 літ. Число 72321 вибрав собі щойно в біжучій льотерії з вірою, що власне воно принесе йому щастя.

Треба вірити в свою зірку!

Як з Польщі їздять за границю

Головний Статистичний Уряд оповіщує: В р. 1930 видано в Польщі 114.246 заграничних паспортів, в р. 1931 — 86.344, в р. 1932 — 43.501, в р. 1933 — 30.540, з того в воєвідствах поліським 77, новгородським 95, волинським 252, люблинським 295, білостоцькім 337, тернопільським 485, поморським 856, станиславівським 938, львівським 2.648, найбільше в Варшаві й варшавським, бо близько 9.000.

Лікарський фейлєтоник

Кривиця (Рахітіс)

та її лічення.

Велике число дітей, особливо біднішних родичів, нездужає на кривицю (рахітіс). Пізнати її по скривлених ніжках, набряклих ребрах, знищених зубах, завеликій голові і т. д. Назагал діти родяться без кривиці, хоч бувають випадки вродженої недуги. До останних часів думали, що кривиця повстає через штучне відживлювання, кишкові забурення, вогкість і т. д. Щойно коли викрили т. зв. вітаміни, переконалися, що властива причина кривиці се власне брак деяких вітамін в поживі дитини. Вітаміни можуть витворюватися в орґанізмі дитини під впливом сонця або можна їх подавати в харчах. Так прим. тран ділає корисно проти кривиці, бо має богато вітамін. Можна його заступати штучно насвітлюванням деяких товщів ультрафіолетними промінями. Такі насвітлені товщі се добрі ліки для дітей. Статистика виказує, що найбільше дітей, недужих на кривицю, походить з темних і вогких мешкань, головно з сутерин. Соняшні проміні ділають дуже корисно на вапніння костей. Тому діти повинні бути на сонці, розуміється з накритою головою і в легкім одязі з голими руками і ногами. За порадою лікаря можна дітей насвітлювати кварцовою лямпою. Матері повинні по можности самі кормити груддю своїх малих дітей. Крім молока треба їм давати вітаміни в виді свіжих овочевих соків.

Сьогорічні пожежі

та наші занедбання.

Сьогорічна весна зазначилася небувалою посухою. Від двох місяців не падав дощ, тільки в деяких околицях перейшли градові тучі, які знищили засіви. Рівночасно з посухою вдержується висока, майже липнева, температура, якої наслідок те, що паша на луках та пасовисках майже зовсім не росте, а збіжжа не заповідають доброго урожаю. Словом — стоїмо перед дуже важким роком і як твердять знатоки, будемо мати сеї осені мабуть загальний недорід.

Та все те — справи, яких ділання на селі вправді вже зазначується, одначе в повному розмірі прийдуть щойно в осені. Та вже тепер стрінулися ми з другим явищем, яке у великій мірі є також наслідком небувалої посухи і спеки сеї весни: се явище то масові пожежі в наших селах. Ця справа діткнула вже безпосередно цілий ряд наших сіл, з яких деякі вигоріли майже до тла (Денисів). Сі пожежі, саме через горячу пору року, мали в сьому році нагальний, масовий характер. Бо не було в сьому році ні весняних слот, ні видатніших дощів, які не допускають до повного висохнення будівельного матеріялу та утруднюють пожарі.

Замітним явищем сьогорічних пожеж, які разом взяті спричинили вже шкоди для нашого народу не на сотні тисяч золотих, а на міліони, є те, що через їх нагальний характер пропадають в огні не тільки будинки, але передовсім запаси збіжжа, коли вони ще є у богатших господарів, запаси соломи і паші, зерно, господарські машини і приладдя, уладження хат, вартніша одежа і дуже часто також живий інвентар. Вартість сього мертвого і живого інвентаря та господарських запасів дуже часто богато більша, чим вартість самих будинків, які нищить огонь. До того будинки примусово обезпечені від вогню, хоч і на дуже невелику квоту. Все таки за них господар щось дістане. Але за те, що в господарстві представляє великі цінности, за запаси й інвентар, які знищить огонь, господар не дістає нічого. І навіть коли відбудується, то мусить зараз-же тяжко задовжуватися, щоб міг сяк-так господарювати.

Справа обезпечення мертвого та живого інвентаря і запасів від огню вправді знана на нашому селі, одначе до неї не прикладають належної ваги. А через те пропадають сотні тисяч, може навіть міліони нашого народнього добра, як ось саме цеї весни. Тому уважаємо, що справу сю треба на нашому селі популяризувати і треба, щоби нею зацікавилося передовсім наше духовенство. Знаємо дуже добре, що в таких справах наші селяни радо слухають вказівок наших священиків і тому треба, ради добра наших селян, звертати увагу на сі справи при кожній нагоді. Бо коли до справи недороду, який саме йде на нас, прилучиться ще справа дальших масових пожеж, тоді деякі наші села будуть цілком зруйновані і треба буде десятиліть, щоби вони могли знова прийти до господарської сили. А на цій господарській силі села спирається ціле наше орґанізоване народне життя, живуть з нього всі наші народні установи і тому захитання господарської сили села се рівночасно також захитання сили наших народніх орґанізацій.

Пригадуємо, що обезпечення від огню запасів та живого і мертвого інвентаря не підлягає ніяким законним обмеженням та що в цілости можна його переводити в Товаристві „Дністер”.

Очевидно, що при порушуванню справи обезпечення від огню мертвого та живого інвентаря треба звернути також увагу на справу, яку ми часто пригадували, а саме, щоб наші селяни переносили 1/3 часть вартости обезпечення будинків від огню з П. З. У. В. (Повшехни Заклад Убезпечень Взаємних) до „Дністра”. Се не звязане з ніякими більшими видатками, а сим простим способом використовуємо законну постанову длятого, щоби скріпити наше власне народне товариство обезпечень, котре дуже прихильно ставилося все до наших орґанізацій, які співпрацюють з нашою Церквою, чого найкращим доказом те, що між щорічними датками на ріжні цілі „Дністер” ніколи не забував саме на ті близькі нам орґанізації.

Ці справи пригадуємо, бо саме тепер вони дуже актуальні, коли горяча весна сприяє масовому ширенню пожеж.

„Є стара добра політична приповідка: Quieta non movere. То значить—що спокійно лежить, того не ворушити. І се правдиво по консервативному: не брати участи в такому законодавстві, яке занепокоює, коли нема потреби змін“. (Слово німецького „желізного канцлєра“ Бісмарка в промові з 14. IV. 1891, виголошеній у Фрідрихсбурґу до проводу Консервативного Товариства в Кільонії).

Чи так будується „Wielką Polskę“?

У Львові при вул. Мохнацького 42 відкрита щоденно від 9—17-ої години виставa української фотоґрафіки, яка потривае до 3 червня. Очевидно, що на місті порозліплювано афіші-оповіщення про те, що вистава відкрита і що вступ на неї коштує всього 50 ґрошів. Афіші печатані, розуміється, українською мовою. Се не подобалося деяким панкам. Уже при розліплюванні тих оголошень якісь панки з противного боку вулиці накивували пястуками та вигукували „гайдамаци-кабани”. А потім — мабуть ті самі панки — взялися писати. Подописували на афішах „нех вас наґла крев залее” та ще й підписали „ОВП”. Ті останні слова означають скорочену назву „Обуз Велькей Польскі”, себто орґанізацію вшехполяків-ендеків. Цікаво, що кілька кроків від Національного Музею, де міститься виставка, є редакція і друкарня вшехпольської ґазети „Курер Львовскі” — і ніхто з провідників того табору „не заприметив” доказів „доброго” поведення „своїх” тай не упімнув їх у своїй ґазеті. Панове, можете бути певні, що дурним лобузівством не збудуете „Велькей Польскі“.

„Вже ліпше і буде ще ліпше“...

Оригінальний вирок гітлєрівської влади.

Німецька преса доносить: В малій місцевости під Моґунцією засуджено одну жінку за те, що вона кілька разів вжила вислову: „Вже ніколи не буде ліпше!” За кару ся жінка має через три тижні щодня зголошуватися в магістраті і там в присутности всіх публично повторяти по кілька разів формулку: „Вже ліпше і буде ще ліпше!”

Напад бандитів під Варшавою

З Варшави вертали два купці, Скочиляс і Ковальский. Вони несли з собою трохи товарів. На шляху напали на них два бандити і загрозивши їм револьверами, примусили їх зайти в ліс. Там бандити звязали купців, забрали в них товари і 450 зол. готівки тай звязаних покинули. Доперва на другий день мешканці села Бабиці, що йшли в поле, знайшли звязаних в лісі купців. Досі удалося поліції зловити одного з бандитів, Леона Янішевського з Бабиць. В його помешканні знайшли часть зрабованих товарів. Його спільник Віктор Доманяк утік.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 13)

„Андрей” на засланні

Лучка відповів, що він про те все не має таких глибоких відомостей як батюшка, але се знає, що обі церкви — східна і західна — жили в найкращій згоді як дві сестри через кількасот літ і що роздор спричинила не римська а східна церква, котра стояла під наказами грецьких візантійських царів і робила те, чого цісарі хотіли.

Батюшка був вже схвильований. Тому Лучка перервав свою бесіду.

Батюшка назвав те все „крутарством“ і „ложею“ розсіваною папістами, що з церкви зробили собі папське „государство“, в якому — казав — папа був суворішим сатрапом від всіх імператорів цілого світа. Восточна церква — казав — довго дивилася на всі єретичні науки і практики католицької церкви крізь пальці і бажала приєднати її до православної єдности всіма способами. Аж коли побачила, що єресі голошені католицькою церквою викривляють Христову науку, тоді царгородський патріярх кинув на папу клятву. Тепер Лучка знає як то по правді було?...

Лучка ще раз впевнив батюшку, що не має такого глибокого знання тих річей, всеж таки не знає, яким правом царгородський патріярх став головою православної церкви; бо римський має верховну власть над цілою церквою Христовою як наслідник святого Петра, а обрядів було і є багато, не лише римський та грецький...

Батюшка нервово кинувся: Вселенські Собори — сказав — се верховна власть у Христовій церкві — ось в чім діло! Вони установлюють верховні влади, не папа. Папи Христос не установив...

— „Адже сказав Христос до святого Петра: „Я тобі дам ключі царства небесного і що звяжеш на земли буде звязане на небесіх...“ зважився завважити Лучка.

Та батюшка перестав за папу далі говорити; мовляв, що Лучка за мало знає за ті всі речі, на котрі треба богато часу і науки, щоби їх зрозуміти. Досить Лучці знати, що папство се не Христова установа, а єресь! І що не православіе поширює світло Христової науки силою, а навпаки — католицизм. Адже сам Лучка се розуміє і бачить, що тепер, коли Росія розторощила трухляву Австрію, одним царським указом моглаби вимести зі своїх меж все католицьке, а ще більше уніятське сміття... Одначе того не робить, бо не хоче насилувати нічиєї совісти. Росія хоче, щоби Христова наука так як її зберегла свята православна церква, приєднала всіх „русских“ горожан до себе — „доброхіть“. Тому навіть до такої маленької „деревні“ (села) як тут, посилає до навертання проповідників Божого слова, а не гармати, ані укази. Хоче, щоби всі доброхіть правду пізнали і „доброхіть“ до неї прильнули.

— „Ну самі скажіте, — не так-лі??“

На те Лучка похитав головою, а гадки роєм розбурхалися в голові.

Справді, — Лучка чув і бачив... І — розуміє все гаразд...

Лучка-ж бачив на свої живі очі те „добровільне“ навертання у своїому селі і чув про інші села, з котрих вже велитенну силу „ упорствующих“ вивезено і запроторено Бог зна куди...

Нагадався Лучці — митрополит... Навіть найвищого князя церкви не посоромилися „доброхіть“ схопити і вивезти лише за те одне, що накликував свою паству до вірности...

Промайнули в гадках Лучки такі „честиві“ священики як отець Кипріян, що десятки літ кривили своєю поганою душею прикидуючись католиками, щоби тим безпечніше дурманити свій нарід теревенями за єдність народу і „чистоту“ обряду. А коли тільки явилися Москалі, вони навипередки зрадили свій нарід і церкву і запродали душу...

І ввиділася Лучці в уяві величава Преображенська церква у Львові, здвигнена з народнього майна для добра народу, котру фундував і мури подарував католицький цісар на те, щоби була католицька і для католиків. А її „ктитор“ „Народній Інститут“ відступив її — і се правда що доброхіть — православному епископові Евлоґієві, хоч в заряді Інституту були католики і хоч його головою був католицький священик...

Дискусія про здоровля

нашої шкільної молоді.

Після реферату лікаря д-ра Довбуша, котрого зміст оповістили ми в 34 ч. „Н. Зорі“, директор акад. гімназії п. Бабій відкрив дискусію. На предсідницю сходин попросив п. Филиповичеву, голову Батьківського Кружка Філії. В дискусії одна пані висловила побажання, щоби д-р Довбуш частіше виголошував виклади про гігієну шкільної молоді. Інша пані завважила, що не всі родичі зуміють належно освідомлювати полово своїх дітей. Деякі діти не мають батьків. Деякі матері соромляться. Родичі булиб дуже вдячні, якби д-р Довбуш виголосив ще перед кінцем шк. року реферат про те, як поводитися, чого оминати і т. д.— Дир. Бариляк: Про справу вакаційних осель не можна тут говорити, доки не почуємо докладнішого реферату. — Дир. Бабій: В тім рефераті порушено забагато справ. Тут велике поле праці для лікарів, психотехніків, учителів. Ми учителі робимо різні помічення. Конечний контакт батьків з учителями і лікарями, м. і. задля слушного уняття релігійно-моральної справи, головного фундаменту всіх річей. Збірне освідомлювання може принести більше лиха як добра. Вакаційних осель у нас замало. В Ямнім була оселя 2 роки. Висліди її були корисні. Там може поміститися нараз 40 хлопців. Оплата була 50 зл. місячно. Опіку мали пані з Батьківського Кружка і делеґат учительського збору. Всеч. о. Бучацький, що веде Т-во Вакаційних Осель, заявив, що в їх оселях може знайти приміщення наша молодь. — Один батько, робітник, заявив, що 2 роки посилає своїх дітей до Ямної і дуже вдоволений. На жаль інші батьки замало інтересуються вакаційними оселями, бо вони хотіливб задармо туди посилати своїх дітей. Є такі, що не мають за що, але удержання дітей у Львові також щось коштує. — Один батько (інтеліґент) заявив, що один реферат про такі справи не вистарчає. Треба його поділити на 1) релігійно-моральний і 2) лікарський. Такі відчити треба повторяти частіше. Хто дає дітей до вакаційних осель, має спокій з дітьми. Діти виховуються там під опікою, не чують сварок, гризот і недостатків, як се діється часто дома, де на дітей не одно зле ділає. Удержання не коштує дороще як вдома, бо як видасться 50 зл. на оселю, то потім не видасться на лікарів й аптики. — П. Филиповичева: В Ямній є 16 кімнат на 38 учеників. Першого року було менше заінтересування, в другім більше. Сего року хочемо, щоб там була молодь спільно з обох наших львівських гімназій. Співжиття молоді з обидвох заведень принесе богато хісна. Одначе молодь з філії матиме першенство (бо купно й урядження будинку в Ямнім зорґанізували родичі дітей та учителі з філії). Місячна оплата (повних 30 днів і лікарська опіка) — 50 зл. В Остодорі оплата 45 зл., але там оден сезон триває дещо коротше. Богато батьків хоче даром примістити своїх дітей. Одначе ми не маємо на те відповідних фондів. В Ямнім стація в місци, харч можна дістати. Діти приїздять в більшости зле віджившлені. В Ямнім мають материнську опіку та лікарський і педаґоґічний провід. Найбільша приємність для всіх, що працювали в Ямнім, се те, що діти богато поправилися. Треба ще побудувати велику салю, щоб діти вразі непогоди мали де бавитися. — Д-р Довбуш: В Ямнім є гарна площа, де можна побудувати салю або і другий будинок. Ямне має великі кліматичні вальори. Будемо дальше разом працювати над здоровлям шкільної молоді. — Вкінці п. Филиповичева подякувала дир. Бабієви за салю та д-рови Довбушеви за реферат і замкнула сходини батьків. Приявних було понад 200 батьків і матерей зі всіх верств суспільности. Вони з великою увагою вислухали реферату і дискусії. Співпраця учителів і лікарів з батьками причиниться без сумніву до поліпшення стану нашої молоді під кождим оглядом.

Розброєння викликує в Англії

вже тільки веселість...

З Лондону доносять: У відповідь на інтерпеляцію в Палаті Громад преміер Мек Дональд заявив, що не думає їхати до Женеви на отворення нарад розброеневої конференції, котра зачинається 29 б. м. Дальший запит інтерпелянта, чи правительство не думає, що теперішне положення справи розброєння вимагає як найбільших зусиль всіх шефів правительств, викликав лише усміхи на правительственній лаві і серед послів правительственної більшости.

Вже не буде черствого хліба

„Вечерная Москва” доносить, що з Німеччини приїхав до Москви професор хемії д-р Кац. Він предложив совітській владі винахід, як зробити хліб таким, щоби не черствів. Коли сей винахід буде введений в життя, можна буде здержати нічне випікання хліба. Совітські власти приняли проф. Каца з великим одушевленням, хоч в Німеччині його винахід не прийнято, а в Голяндії навіть виразно заборонено. — Ясно, що червоні товариші тому так возяться з проф. Кацом і депешують в світ що його принято, щоб в широкім світі повірили, що в СССР є ще взагалі якийсь хліб, котрий може бути черствий або свіжий...

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

У Львові стане новий храм. (Посвячення хреста і площі під церкву СС. Василіянок при вул. Потоцького). Справа здвигнення нового Господнього храму для тої частини Львова, що лежить в околиці монастиря СС. Василіянок при вул. Потоцького 95, знов поступила один крок вперед. ВПреосв. Митрополит Кир Андрей в асисті кільканацятьох священиків посвятив 20 с. м. хрест і площу під будову церкви побіч монастиря. На се торжество прибуло понад 5000 українського населення Львова й околиці. На площу прибули процесії з церков св. Юра, СС. Василіянок при вул. Зиблікевича, Левандівки, Богданівки і з сусідного Скнилова. По посвяченні хреста і площі ВПреосв. Митрополит виголосив проповідь. Зміст: В псальмі, котрий ми перед хвилею співали, сказано, що славу Богу віддавано на горі. Гора се прообраз церкви, хочби вона і не стояла на горі, бо церква підносить людські душі вгору, до Бога, до спасення. Ся церква здвигнена головно трудом мешканців сеї околиці. Вона хоч не буде стояти на високій горі, то високо буде підносити тих, що в ній будуть молитися. Нехай Бог дасть, щоби в тій церкві сповнялися всі добрі людські бажання, про котрі проситимуть ті, що в ній будуть молитися. Сповняться головно молитви за будучі наші покоління, бо ми християни живемо більше надіями наших будучих поколінь. Прегарне се торжество посвячення хреста і площі під храм Господній. Бог нам дав таку гарну днину (На небі ні хмаринки). Нехай Бог Всевишній благословить розпочатому ділу. Подяка і похвала належиться тим людям, що трудяться коло здвигнення сеї церкви. Плян сего храму вже маємо, цеглу, вапно, пісок також маємо. Значить, все вже маємо. За три-чотири роки зберемося тут, щоби вже посвятити здвигнений новий храм Господень. Та перед тим ще сеї осени посвятимо його фундаменти. Най Бог благословить! — Опісля музика Т-ва „Воля“ відіграла „Многая Літа“. Потому о. Семчишин, о. Ковалюк зі Скнилова й о. Милевич з Богданівки відправили молебен до Преч. Діви Марії. На святі посвячення хреста і площі під церкву були також представники ОО. Василіян, ОО. Редемптористів, Голова „Просвіти“, директори укр. держ. ґімназій п. Бабій і о. Залеський, представники наших львівських інституцій та богато наших визначних громадян.

ВПреосв. Митрополитові подякував о. кан. Дзерович, голова комітету будови церкви. Члени комітету були всі присутні на посвяченні: пп. Гануляк Гриць, душа комітету, Стоцький, Божемський, Городецький, Дицьо, пані Козловська, Мудракова, Шепаровичева, д-р. М. Чубатий, радн. Мудрак, радн. Ґеринович, Ярка, о. Бучацький, пані Гладилович, Ганицька, проф. Зелений й інші. Всі вони з посвятою потрудилися над збиранням фондів на будову церкви. Приблизний кошторис будови церкви обчислений на 200.000 зл. Ся церква стане тим скорше, чим обильніше впливатимуть жертви на її будову. Покищо комітет крім звезеного матеріялу має всего коло 10.000 злотих.

На закінчення музика відограла гимн „Боже Великий, Єдиний“. Свято лишило на присутних незабутне враження.

Костел, приходство і цвинтар

зафантував коморник...

Тижневик „Пяст” доносить: В кольбушівськім повіті розпарцельовано фільварок Тишкевича. Частину фільварку куплено під костел, приходство і кладовище. Вибудовано костел і приходство та заложено цвинтар. Згодом виявилося, що Тишкевич має довги. Віритслі віддали справу до суду. До громади приїхав коморник, заняв всі селянські господарства, побудовані на терені розпарцельованого фільварку. Крім того заняв костел, приходство і цвинтар. Парохови доручено протокол заняття, в котрім подано вартість костела, приходства і кладовища. Обурені тим селяни пішли з парохом до начальника суду. Він обіцяв вилучити костел зпід екзекуції...

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ВІСТИ в „Ділі“ про передвиборчі події у Львові сконфісковані. Тому не подаємо в тій справі нічого.

ПЕРЕДВИБОРЧІ НАРАДИ на міських радних у Львові відбулися на Богданівці, на Личакові, на Городецькому, на Стрийському і на Левандівці.

НОВИЙ УРЯД ПОЛЬЩІ преміера Козловського старається дістати у Франції позичку від франц. фінансістів. Коли Польща у Франції позички не дістане, то мають розписати нову внутрішну позичку „на інвестиційні ціли“. Та чи край, виснажений особливо т. зв. „обезпеченнями“, спроможеться на значнішу позичку, се велике питання.

СИЛЬНИЙ ВІДГОМІН в мадярській пресі викликала поїздка і промова Бенеша на Закарпатті. Розуміється мадярська преса ворожо поставилася до тез проголошених у промові мін. Бенеша. Зокрема підчеркнула вона спільність польсько-мадярських інтересів у протиставленні до ЧСР.

СЛОВАКИ демонстрували на відчиті мін. Дерера, котрий доказував, що політична автономія лише зашкодилаб Словакам. По відчиті гурт словацької молоді демонстрував на вулицях Братислави. Чути було оклики: „Най живе автономія! Геть з Чехами! Словаччина для Словаків!“...

ДЕРЖАВНИЙ ПЕРЕВОРОТ переведено в Болгарії. Король спираючись на війську ввів диктатуру. Увязнено коло сотки комуністів і провідників лівих партій. Докладних вістей нема, бо телеґр. і телеф. получення строго контрольовані. Парлямент розвязано. Вісти про смерть короля неправдиві.

ГІТЛЄРІВЦІ в Австрії знов почали терористичну акцію. У Відні і на провінції кидають бомби.

В ТАБОРІ ДЛЯ ІНТЕРНОВАНИХ в Австрії 300 гітлєрівців почало голодівку.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА доносить, що соціялдемократи приготовляють в Австрії нову революцію. В самому Відні має бути зорґанізованих 74.000 „шуцбундівців“.

ГІТЛЄР виголосив велику промову, в котрій різко виступив проти комуністичного етатизму. Підчеркнув також, що СССР спирається на капіталістичних державах і живе лиш їх допомогою.

НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТР Ґерінґ виїхав літаком до Будапешту, Білгороду й Атен. Ся подорож заінтриґувала „приятелів“ Німеччини.

У ФРАНЦІЇ сподіються в найближчім часі розвязання парляменту і розписання нових виборів. Уряд Думерґа тратить чимраз більше довіря.

В БЕЛЬҐІЙСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ фашисти урядили бурливу маніфестацію. Демонстрантів мусіли усувати військо і поліція.

НЕСПОДІВАНИЙ ПРИЇЗД Літвінова до Женеви пояснює анґлійська преса як підготовку до заключення французько-совітського військового союзу, котрого вістря звернене проти Німеччини.

ТРОЦЬКИЙ дістав дозвіл поселитися в Швайцарії. Повідомляє про се паризький „Матен“.

КРЕМЛІВСЬКІ МОЖНОВЛАДЦІ сильно затрівожилися японсько-німецькою приязню. Їх преса пише, що крім дипльоматичного, пресового й економічного зближення між Німеччиною і Японією істнує ще тісна співпраця між їх арміями.

ТУРЕЧЧИНА заповіла, що хоче звернутися до великодержав з жаданням дозволу укріплювати Дарданелі. Анґлія тим занепокоєна. Дарданелі здемілітаризовано на підставі договору заключеного 1923 р. в Льондоні з Туреччиною.

ЯПОНСЬКА ПРЕСА пише, що Китай дав Совітам ріжні концесії стратеґічного характеру у Внутрішній Монґолії. Вони рівняються передачі Совітам зверхности над тим краєм.

В МАРОККУ були бурливі демонстрації арабських націоналістів проти Франції. Поліція увязнила богато осіб.

Курс інструкторів (ок)
К. А. У. М.

У Львові дня 19 б. м. зачався в Малій Семинарії курс для інструкторів (рок) орґанізації „Католицька Акція Української Молоді (КАУМ)“. Рано того дня о год. 6.30 о. ректор Перрідон відправив в церкві св. Юра Службу Божу. На Службі Божій було присутних понад 30 учасників Курсу, бо ще не всі були приїхали. На курсі було 56 учасників, з того 11 дівчат. Майже всі курсанти (тки) мають укінчену середну школу, а богато між ними мають теж університетські і політехнічні студії. З львівської Архиепархії було 46 курсантів (ток), зі станиславівської 5, з перемиської 5.

Рано тогож дня 19 б. м. відбулися два виклади. Перший п. В. Глібовицького на тему: Ідеольоґічні напрямні КАУМ, другий о. дра Г. Костельника п. з. Релігія й Церква в житті молоді і нації.

Курс заповіджений по Службі Божій на 8 год. зачався о год. 8.25. Відкрив його інж. Андрій Мельник словами (зміст): Як голова Архиепархіяльної Катол. Акції Укр. Мужеської Молоді за благословенням Ексцелєнції Кир Андрея маю честь відкрити сей курс. Витаю вас, Пані і Панове, що на наш зазив прибули на сей курс з усіх закутин нашої архиепархії та зпоза неї, щоби тут поглибити своє знання і досвід для праці в орґанізації КАУМ. Вірю, що ніщо інше, лише глибока любов до народу, віра в його майбутність і любов та привязання до нашої греко-катол. Церкви привели Вас сюди. Бажаю Вам, Високоповажані Пані і Панове, як найкращих успіхів, щоб Ви з вірою в слушність справи муравлиною працею осягнули такий рівень знання і моральних сил, щоби покликані може на провідні місця станули на висоті своїх завдань. В предложеній Вам програмі курсу предвиджені зміни і переставлення ізза технічних й особистих причин. Щоби курс мав академічний характер, по кождім викладі призначено 20 мінут на писемні запити і відповіди на них. Апелюю до ВПов. Присутних, щоби весь час повинувалися вказівкам і правилам проводу курсу. Вважаю Курс відкритим і даю слово п. Глібовицькому, котрий матиме виклад на тему зазначену в програмі.

Зміст викладу п. Глібовицького: Здійснення кождого діла вимагає 1) ясного поставлення цілі, 2) пригожих метод праці і 3) добрих виконавців. Завдання сего реферату представити ідеольоґічні напрямні КАУМ. Отже треба нам зясувати: 1) ґенезу Католицької Акції, 2) зміст, 3) теольоґічне угрунтування, 4) Католицька Акція на українських землях, її цілі і завдання.

На переломі середновіччя і нових часів наступило відчуження суспільности від релігії й Церкви. Прояви того відчуження хронольоґічно були такі: гуманізм, реформація, лібералізм, соціялізм. Доконувалася секуляризація і ляіцизація життя. Провідвела тут інтеліґенція. Вона пішла на шлях т. зв. свобідної думки. Се мало погубний вплив також на інші верстви. Повстав непримиримий і ворожий Церкві табор. Ніби невинне гасло: релігія се приватна річ стало отрутою. Найяркіший прояв сих тенденцій: большевицький експеримент.

Як реакція на се наступає релігійний рух: Католицька Акція. Повстає вона самочинно, майже у всіх католицьких краях рівночасно. Хоч рух сей повстав в половині 19 ст., то назву дав йому, щойно теперішний Папа Пій XI: Католицька Акція. Дефініція сего релігійного руху сформулована Папою Пієм XI така: „Католицька Акція се участь світських в єрархічному апостольстві Католицької Церкви для оборони релігійних і моральних засад та для розвитку здорової й корисної суспільної акції під проводом церковної єрархії — незалежно і понад всі політичні партії — в цілі відновлення католицького життя в родині і суспільности“.

Католицька Акція се зорґанізоване апостольство світських на підставі уповажнення і під проводом церковної Єрархії. Завдання Католицької Акції не обмежується лише до усовершування релігійного життя, але розтягається на всі ділянки життя. Одначе ся акція мається вести поза політичним життям. Навіть якби були катол. партії, то Катол. Акція має ділати від них незалежно і поза ними. В Катол. Акції грають ролю два моменти: особисте усовершення одиниць і зовнішна апостольська діяльність серед суспільности. Дотеперішні релігійні конґреґації і товариства мають на оці лише особистий момент (особисте усовершування і т. п.), Катол. Акція також суспільний. І тим головно Католицька Акція ріжниться від тамтих релігійних орґанізацій. В поодиноких католицьких краях Кат. Акція прибирає крім основних незмінних засад також окремі питомі сему краєві прикмети. І в нас Католицька Акція прибере своєрідні форми, примінені до наших обставин і потреб. В основу мусять бути взяті дух і традиція нашої Церкви і нашого народу.

В нас по суті КА не нова. Нова лише назва. До деякої міри подібности в такій акції можна дошукуватися в наших давних церковних брацтвах. В нашій Церкві все була підкреслена активна участь світських в житті і в праці Церкви. Нинішне загрожене положення нашої Церкви і нашої нації особливо домагається такої акції. Жахливе положення нашого народу на Вел. Україні, промощення шляху до злуки з катол. Церквою наших незєдинених братів, моменти суспільний і національний — все те вимагає активної участи світських людей в релігійно-апостольській діяльности серед нашої суспільности.

Для Катол. Акції Української Молоді найбільше завдання має справа виховання. Про зміст і завдання виховання молоді говорить правильник КАУМ. Наш світогляд: християнсько - націоналістичний. Це синтеза любови Бога й України. „Націоналістичний“ значить, що з посеред усіх дочасних цінностей наш світогляд націю ставить на начальнім місці. Бог і Церква на першім місці, на другім — нація. Колізію між любовю Бога і нації виключає християнська етика. Любов Бога і нації доповнюються. Схема нашого суспільного світогляду: одиниця, нація, людство. Вартість одиниці оцінюємо по її відношенні до Христа і Його св. Церкви і до нації. Наш ідеал: чинна синтеза любови Бога і нації. Наш шлях: 1) вироблення твердого непохитного характеру, 2) витворення ясного і стійного світогляду, та тривких переконань, 2) гармонійний розвиток всіх тілесних і духових сил. Тому дбаємо також про ґігієну, руханку і про спорт. Наш клич: Все для Христа й України.

Референт скінчив о год. 9·05. Відтак слідували запити. М. і. були такі: Чи Катол. Акція заперечує інтернаціоналізм? Пан Глібовицький: Інтернаціоналізм се плитке поняття, це упрощування ріжнородности, яку стрічаємо в природі вищій і низшій. Ми приймаємо націоналізм, бо правдивий націоналізм в своїй основі згідний з християнським світоглядом. Для нас оборона нації се також релігійний обовязок. Тому правдиво віруючий християнин-католик ніколи не може бути хрунем. Другий запит: Як погодити засаду: К. А. аполітична і клич боротьби за Україну, коли сей клич політичний? — Прелєґент: К. А. як орґанізація не сміє вязатися з політичними партіями, навіть католицькими, але в політичнім житті членам К. А. індивідуально участи не забороняється, коли ся участь не заперечує католицьких засад.

Зміст слідуючих викладів, або бодай згадку про них дамо в слідуючих чч. „Н. Зорі“.

Читайте і поширюйте католицький часопис „ПРАВДУ“! Адреса: Правда“, Львів, ул. Сташіца ч. 8/I.

НОВИНКИ

Українську виборчу відозву в справі виборів до міської ради у Львові сконфісковано.

В жіночій ґімназії і семинари СС. Василіянок в Станиславові (вул. Петра Скарги 17) вступні іспити до I. і II. кл. ґімн. та на IV. курс семинара відбудуться; 15. червня пополудни письменні а 16. червня устні. Зголошуватися до вступного іспиту можна лишень перед феріями. Потрібні залучники: метрика, свід. щеплення віспи, евент. свід. шкільне. Управа. 124—1—2

Підгаєцьке староство заборонило обхід на могилі УСС в Вівсю в дні 28 с. м.

Т-во „Народня Лічниця“ відбуло свої загальні збори. В „Нар. Лічниці“ працює тепер 14 лікарів. На будову шпиталя „Н. Л.“ видано досі 367.384·70 зл. Нову Раду т-ва вибрано ту саму: през. В. Децикевич, голова, о. крил. Ю. Дзерович, заст. голови, д-р Я. Криштальська, секретар, д-р Т. Бурачинський, скарбник; д-р О. Надрага, д-р О. Подолинський і М. Стефанівський — члени ради. М. Галібей і д-р В. Кашубинський — заступники. Радн. Ю. Мудрак, д-р М. Музика та І. Стернюк—Контр. Комісія. Дальша будова шпиталя „Н. Л.“ залежить від жертв нашої суспільности.

Маґазин постелі Р. Джала. Львів, Хорущина 5, поручає: Ковдри, матераци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зл. 58-18—25

В Коломиї підписали досі позичку „Рідній Школі“ на 1.300 зл.

В Перемишлі відбувається тепер великий політичний процес проти 23-ох молодих Українців (двох студентів, 4 абс. ґімназії і 17 селян і робітників). Акт обвинувачення закидає їм приналежність до ОУН і участь в шкільних саботажах у вересні 1933 р. Розправа потриває довше.

Талєргофський зїзд відбудеться у Львові 31 травня с. р. Рано о 9 год. відправлять богослуженя на Високім Замку. Відтак буде похід вулицями Львова на Личаківський цвинтар і посвячення памятника. О год. 4 попол. святочна академія в „Нар. Домі“, о год. 8 веч. концерт. Москвофіли мобілізують всі свої сили на той зїзд. Добре булоб, якби вони не забували, що то власне москвофільські провідники стягнули талєргофське нещастя на наш нарід і що в Талєргофі страждало більше Українців ніж москвофілів. Отже на тім тлі особливо їм неялося викликати ненависти.

Москвофіли в Камінці Струм. запросили на свій „день русской культури“ повітового старосту, членів управи міста і представників польських орґанізацій.

Коло Богородчан на горі Гвіздь розпалася земля. Кілька дерев перевернулося. З землі витікає мазь з глиною. Кажуть, що се нове жерело нафтової ропи. Влада занялася розслідженням того незвичайного явища природи. Дехто побоювався зразу, чи се не початок вулканічного вибуху. Під такими наголовками принесла польська преса перші вісти про ту появу.

Градова буря перейшла над Сокальщиною. Найбільший град величини курячого яйця падав в околицях Кристинополя.

Хмаролім навістив Коломийщину. Зливний дощ з градом величини волоського оріха падав пів години в околицях Коломиї.

Приготовляється нове „Сьвєнто Хуцульщизни“. Польські круги без огляду на їх політичні переконання роблять приготування з великими матеріяльними вкладами. „Сьвєнто“ має мати польсько-реґіональний характер.

Гумор. Найстрашніша річ: Знаєш, хочу собі пофарбувати волосся, бо зачинає сивіти. — Не роби сего, бо се найстрашніша річ. — Чому? — Мій вуйко пофарбував собі волосся і до місяця... оженився.

ФІРАНКОВІ МАТЕРІЯЛИ, індантрени, фіранки ручної роботи, **капи** на ліжка, ґарнітури, тапчанові **накидки, шлюбні виправи** найдешевше виконує **ВАНК,** Марійська площа 6.

СУКОНКИ Комплєти моделі в великім виборі поручає знана з дешевости фірма МІНЦЕР КОПЕРНИКА 17.

Вистава українських вишивок відбудеться в Варшаві в рамцях вистави виробів з лену. Виставу орґанізує кооператива „Українське Народне Мистецтво“ у Львові. Се перша того рода економічна українська імпреза в Варшаві.

Розумна заборона. У Варшаві заборонили замітати вулиці перед скропленням їх водою. Натомісць у Львові замітають вулиці й парки без скроплення. Прохожі мусять вдихувати хмари куряви. Така ощадність з водою щонайменше дивоглядна.

В білий день обрабовано у Львові крамницю зі старинностями Натана Шульберґа при вул. 3 Мая. Забрали старі вироби зі срібла і золота вартости кількадесять тисяч зол.

Вибори на Поліссі до міських рад не відбудуться тому, що зголошено лише проурядову лісту „господарського бльоку“. Зголошені кандидати на радних з тої листи відразу стають радними.

Спорт Україна — Ресовія 0:3 (0:1). Змагання за мистецтво Окружної Ліґи в Ряшеві. Україна програла мимо гарної гри. — В змаганнях за мистецтво УСС були такі висліди 20 с. м.: Львів: Хуртовина (Комарно) — IV. Сокіл 6:3; Бібрка: Тризуб (Львів) — Сокіл 6:0 (1:0) і 4:2 (3:0); Павелче: Чайка (Калуш) — Пробій 5:0 (2:0); Рогатин: Сокіл II — Черчанка 5:0; Залуже — Роксоляна II 2:1; Ходорів: УСТ — Хортиця (Жидачів) — 5:0 (1:0); Дрогобич: Сокіл — Ропник (Борислав) 4:1 (2:0).

Виклади української літератури в Загребі. Студентський клюб славістики уладив цикль викладів з історії словянських літератур. Д-р І. Ешіґ викладає про українське і білоруське письменство.

Конґрес преси відбувається в Німеччині. Канцлєр Гітлєр виголосив велику промову.

Новий перелет Атлянтику. Два італійські летуни, Сапеллі та Бенд, перелетіли атлянтійський океан з Америки до Европи. Одначе не долетіли до Риму, бо мотор їх літака зіпсувався і вони мусіли осісти в Ірляндії.

Урну з порохом Менжиньского, другого з черги шефа чрезвичайки, несли Сталін, Молотов, Каґанович і Ворошилов. Цікаво, коли їх понесуть?

Число колхозів в СССР перевисшило цифру 224.000. Колхози (колєктивні хозяйства) се місця рафінованих тортур над селянством.

Велика пожежа в Шікаґу спалила дві дільниці Stockyard і Halstead. Внаслідок вітру і посухи огонь тяжко було вгасити. Згоріли 3 члени пожарної сторожі, 25 осіб тяжко ранених, 150 легко ранених. Втрати сягають до 25 міліонів долярів. Огонь повстав мабуть від недокурка, кажуть також, що з підпалу злочинців.

На водах Амуру манджурський паровик наблизився до совітського берега і його пасажирі мали фотоґрафувати совітські військові обєкти. Хоч совітська гранична сторожа мала право стріляти в корабель, бо він на зазив не задержався, вона не зробила сего, лише стріляла в воздух. Отже товариші вміють бути дуже чемні і вирозумілі для тих, перед ким мають страх. І се одинокий спосіб, яким їх буде можна держати колись здалека від України.

Нові видання

Осип Назарук: **Націоналізм Донцова й інші мишуґізми.** — Бібліотека Української Народньої Обнови (УНО). Львів, 1934. Ст. 53+1 нпґ., 16⁰. Ціна 0·50 зл.— Ся розвідка про націоналізм Донцова призначена головно для молоді, серед котрої Донцов найдовше розвивав свою діяльність. Тому що автор старався писати популярно, брошура може надаватися і до бібліотек в наших читальнях.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Доходовий податок від нерухомостей. Скарбова влада має від тепер вимірювати податок від правдивого доходу. Відписи квітів на більші видатки треба складати в скарбових урядах. З менших видатків треба складати лісту з відкликом на дату відповідних квітів. Квіти вліплені до квітаря будуть доказом мешканевих залеглостей. Відсотків від позичок, що їх не вжили на потреби нерухомостей, не потрутять від основної квоти податкового виміру.

„Фризування білянсів“. Так в заінтересованих кругах називають таке укладання білянсів ріжних товариств і підприємств, що воно укриває ті позиції, котрі їм треба укрити. Тепер вийшов виконний розпорядок в 37 ч. Дневника Законів, поз. 337., котрий унеможливлює затаювання дійсного стану річей, приписуючи як повинен бути уложений білянс і рахункове замкнення.

„Нарис суспільно-економічної української історії“. Під тим заголовком появився перший аркуш підручника д-ра Іллі Витановича, ученика проф. Буяка, як додаток до травневого числа „Кооперативної Республики“. Нарис має характер популярний. Автор піднявся тяжкого завдання, бо наша суспільно-економічна історія ще не досліджена. Науковий нарис того рода мусить попередити ряд моноґрафій, які висвітлилиб бодай найважніші питання з тої области.

Буджетовий дефіцит Польщі в квітні бр. осягає 15·3 міл. Доходи державної каси в квітні дальше зменшилися.

Справа „ножиць“. Віцеміністр Стажинський заявив, що правительство дальше буде натискати на промисл, щоб обнизив ціни на свої вироби і наблизив їх до цін рільничих продуктів.

Кільоґрам мяса живої ваги коштував мин. р. 1.10 зл., сего року 0.50 зл. Мимо того ціна шинки все та сама. 100 кґ. жита мин. р. коштувало 14.75 зл., сего року можна купити за 9, 8 і 7·50 зл. Мимо того ціна хліба і булок та сама. Вся ріжниця в ціні, розуміється, йде до рук посередника. І се здирство на продуцентах рільниках і консументах відбувається без перешкод.

Представники польського рільництва виїхали до Німеччини, де продовжуватимуть переговори в справі наладнання рільничого експорту між обома державами.

Німецька преса дуже вдоволена заключенням польсько-німецького економічного порозуміння. Вона підчеркує, що Польща може стати найбільшим доставцем рільничих продуктів для Німеччини, коли в заміну купуватиме німецькі промислові вироби.

Всеевропейська господарська конференція відбувається тепер у Відні. Відкрив її ґр. Куденгове-Калєрґі, ідеольоґ „Паневропи“.

Італія, Австрія й Угорщина заключили вступний господарський договір, котрий особливо добрий для Австрії: та мала тепер держава збільшить річно свій вивіз до Італії на 60% (на 50 міліонів шилінґів вартости) головно промислових товарів. Зате Італія привозитиме до Австрії головно овочі, ярини і риби. Колиб Австрія не могла купити в Італії відповідну скількість її продуктів, то Італія вдоволиться вирівнанням ріжниці через уживання Австрією італійських портів до транспорту товарів. Подібний договір заключила Італія з Угорщиною.

Збіжева конференція, яка радила в Льондоні в справі усталення ціни пшениці, розбилася. Її наради відложено до 27 червня бр. Причина розбиття: Америка, Канада й Австралія жадали підвишки ціни пшениці на 10%. Сему спротивилася Арґентина, яка має ще великі припаси пшениці і хоче її збути за всяку ціну.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах — 5·26 зл. Золотий доляр 8·99 — 9·02 Канадійський доляр 5·26; 1 нім. марка 2·02; 100 фр. франків 35·00; 100 чеських корон 21·90 — 22·10; 1000 ромунських левів 35—37 зл.; 100 австр. шилінґів 98·00—99·00 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиська — льоко Львів

Пшениця двірська	16·75—17·00;	17·25—17·75
Пшениця збірна	15·50—15·75;	16·00—16·25
Жито двір.	12·25—12·50;	13·25—13·75
„ збірне	11·75—12·00	13·00—13·25
Ячмінь на мливо	10·75—11·00;	11·75 12·00
Ячмінь пашний	10·25—10·50;	—·— —·—
Овес двір.	11·25—11·75;	12·50—13·00
Овес селян.	10·50—11·00;	12·00—12·25
Кукурудза	17·50—18·50;	—·— —·—
Гречка на мливо	16·00—17·00;	—·— —·—
Гречані крупи	30·00—31·00;	—·— —·—
Конюшина черв. природна	90—100;	
„ без канянки	120—150;	
„ „ „ 97% нас.	180—210;	
Мак синій	35—45;	
Мак сивий	30—35;	
Фасоля біла	13—25;	
Фасоля краса	18—19;	
Просо	18·50—19·50;	
Лен	46;	
Макух льняний	18;	
Бараболя	3·75;	
Ґрис пшен.	6·75—7·00;	7·00—7·50
Ґрис житний	6·75—7·00;	7·60—7·75

Тенденція удержана.

Набіл: Маслосоюз платив 22. V. за 1 кґ. масла — — за 1 л. молока 18 сот., за 1 л. сметани 70 сот., за 1 копу яєць 2·20 зл.—Тенденція на масло вичікуюча, на сметану, молоко і яйця удержана.

Ціни битої птиці з птахомясарні „Маслосоюзу“ за 1 кґ. живої ваги, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Ґловацького 23);

Рід:	I-а кл.	II-а кл.
Курята	1·80	
Кури	0·90	0·55

Тенденція знижкова. На когути, індики, індички, качки і гуси попиту нема.

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 250.000 зл. на ч. 15600; — 100.000 зл. на ч. 160.743; — 50.000 зл. на ч. 24882; — 20.000 зл. на чч. 100.451, 114848; — 15.000 зл. на чч. 3865, 138923, 144640, 53842, 167763, 30315, 73733, 150897, 57168, 144108, 97302, 166814, 168292; — 10.000 зл. на чч. 47839, 47357, 77240, 60668, 74736, 95830, 108157, 36410, 26196, 91602, 121326, 125611, 35535, 126142; — 5.000 зл. чч. 11344, 57203, 92065, 100392, 137143, 160822, 14170, 39939, 48515, 52114, 89127, 91936, 100249, 105392, 160377, 37051, 52248, 77138, 84872, 103364, 157477, 97703, 100364, 8455, 63713, 86023, 145632, 28064, 131312, 133097, 24515, 64042, 83691, 146371, 15925, 100223, 168806, 93540, 96023, 112298, 120739; — 2.000 зл. на чч. 4000 4514, 7806, 8394, 23999, 53772, 54733, 61681, 65505, 73659, 87256, 94789, 106488, 107485, 111946, 113708, 116813, 121883, 139237, 148015, 144822, 157868, 159529, 160966, 2505, 3574, 22249, 31682, 45523, 66110, 50597, 81558, 9946, 105833, 107091, 116076, 129134, 16008, 18145, 20845, 25759, 39497, 40046, 47439, 56213, 56365, 58869, 930, 59967, 60901, 75030, 88681, 96239, 98445, 99181, 111010, 114266, 125074, 128869, 140462, 153585, 1190, 18465, 34155, 35605, 50519, 51496, 72256, 73159, 78817, 84626, 86127, 92929, 93634, 211396, 111808, 127555, 142675, 2060, 15164, 22338, 22681, 24713, 33418, 36756, 55103, 57222, 56701, 81684, 112229, 113814, 132406, 150720, 156965, 166141, 82804, 17102, 25290, 26911, 32279, 36396, 40443, 58937, 79743, 83210, 89553, 90425, 96701, 100144, 134900, 136987, 145677, 156628, 166277, 15940, 48507, 50428, 54545, 79817, 87080, 113878, 119412, 130098, 131945, 152392, 15183, 15206, 14982, 25199, 56815, 65202, 80762, 89308, 100617, 106726, 118535, 119219, 135595, 137387, 143528, 147831, 7079, 9618, 27542, 28997, 59482, 65056, 72562, 85107, 86276, 87484, 95087, 110162, 147022, 156762, 159513, 161204, 2461, 11223, 22649, 23002, 31781, 62986, 83954, 89393, 119208, 123542, 131970, 145833.—1.000 зл. на чч. 3792, 5636, 12624, 14684, 18785, 19894, 31724, 36384.

КІНА

АДРІЯ: Його Ексцеленція Субєкт.
АТЛЯНТІК: Заглада.
КАСІНО: Таємний детектив і Вороги подружжа.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Пімста д-ра Фу-Ман-Чу і ревія.
МІРАЖ: Програма 6 зірок, Фліп і Флап як карієровичі.
МУЗА: Ніч в Каїрі (Рамон Новаро).
ПАЛЯС: Цісарські лови.
СТИЛЕВЕ: Тисяча і друга ніч та ревія.
УТІХА: Крівавий слід, На краю Сагари і ревія

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Підзельовуємо масою „RHINO“

всіляку обуву і пантофлі. Нові підошви консервуємо

„І Б І С“

Львів, ул. Собіського ч. 9.

118-1—х Фабрика обуви та пантофлів.

Зелюю масою „RHINO“

МИКОЛА ФІТЬО

ШЕВСЬКА РОБІТНЯ

Львів, Уейського ч. 8

(ріг Баденіх)

(околиця пл. св. Юра, політехніки і єзуїтського городу)

119-1—х

Тільки зол. 1·20

Кошт 1 пари зелівок.
Підзелюй обуву
власноручно
масою „Rhino“

Rhino
се патент ф-ми Rhino-Sole Ltd. London E. C. 4.

Rhino
дає спромогу кожному підзелювати власноручно обуву.

Rhino
не вимагає шевського приладдя крім звичайного ножа до наложення маси.

Rhino
тревале, легке, елястичне, непромакальне і неховзьке.

Rhino
консервує нові підошви та фасон обуви

Rhino
трикратно дешевше від шкіри.

Rhino
се важна позиція в домашньому бюджеті.

Rhino
продають всі склади Народньої Торговлі.

Бувший лікар Поліклініки у Берліні

Стоматольоґ-дентист

Др. Степан Дмоховський

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Рентґен. Прецизійна техніка дентистична.

71—4—20

Б. СТАРШИНА УГА, зльокавтований санітарний службовик, батько 2 малолітних дітей, котрі разом з матірю, хорою на склєрозу бючок, в нужді і без ніяких засобів до життя, а сам батько перебуває в міським заведенню для невилічимо хорих при вул. Білінських ч. 9., просить о датки під шифрою „Для бездомної родини“. — І. П. — Правдивість поданих тут фактів потвердив гр.-кат. парохіяльний уряд Арх. церкви св. Вмч. Юрія у Львові.

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ

ФАБРИКА КАВЧУКОВИХ СТАМПІЛЬ І ВІДЛИВАРНЯ ТАБЛИЦЬ

МАКС ҐЛЯЗЕРМАН

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 19. Тел. 15-03

Філія Сикстуська ч. 1.

РАХУНОК БІЛЯНСУ

Земельного Банку Гіпотечного, А. Сп. у Львові

ЧИННИЙ СТАН: **За рік 1933** **ДОВЖНИЙ СТАН:**

			ЗОЛОТІ			**ЗОЛОТІ**	
Каса і суми до диспозиції в Банку Польському і П. К. О.			288.662	06			
Заграничні валюти			82.610	44			
Цінні папери:							
а) державні позички	35.232	20					
б) гіпотечні папери	70.210	97					
в) акції	17.383	60	122.826	77			
Уділи і акції в консорц. інтересах			32.589	50			
Краєві банки	14.681	52					
Заграничні банки	29.586	05	44.267	57			
Векслі			5,306.682	02			
Біжучі рахунки (дебетові сальда)							
а) забезпечені	1,055.414	13					
б) незабезпечені	59.478	57	1,114.892	70			
Термінові позички			316.680	83			
Недвижимости			474.469	31			
Ріжні рахунки			1,721.112	40			
Гіпотечні позички			223.754	08			
Гіпотечні відсотки			29.914	91			
			9,758,462	59			
					Власні капітали:		
					а) акційний	5,000.000	—
					б) резервовий	232.309	65
					в) прочі резерви	25.047	19
					г) амортизаційний капітал	160.950	— 5,418.306 84
					Вклади:		
					а) термінові	1,349.228	44
					б) à vista	937.130	62 2,286.359 06
					Біжучі рахунки (кредит. сальда)		501.450 08
					Інкасові зобовязання		2.243 27
					Рееконт		869.698 77
					Заграничні банки		2.542 46
					Ріжні рахунки		345.062 06
					Заставні листи		223.754 08
					Непідняті купони заст. л.		23.293 12
					Векслеві відсотки на р. 1934		58.686 82
					Зиск		27.066 03
							9,758.462 59

Ґарантії 4.577.20
Інкасо 46.733.25

РАХУНОК СТРАТ І ЗИСКІВ

ВИДАТКИ: **ДОХОДИ:**

			ЗОЛОТІ			**ЗОЛОТІ**	
Виплачені відсотки і провізії			229.431	14	Побрані відсотки і провізії	594.886	31
Адміністраційні кошти			252.906	04	Доходи з недвижимостей	7.196	38
Податки			80.806	98	Ріжні	87.355	24
Амортизація			11.873	51			
Відписи			4.909	69			
Ріжні			82.444	54			
Зиск			27.066	03			
			689.437	93		689.437	93

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
Модест Каратницький, Володимир Кузьмович, Евген Барановський,

ГОЛ. БУХГАЛЬТЕР:
Яків Косоноцький.

ДИРЕКЦІЯ:
Володимир Сінґалевич, Др. Павло Кривуцький, Степан Волошиновський.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“ 30 сот.
В тексті і в новинках 50 „
На першій сторінці 60 „
Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 27 травня 1934. Ч. 38 (736).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Ювилейна відзнака Сокола-Батька

На днях появилася в розпродажі ювилейна відзнака з приводу 40-ліття Сокола-Батька, призначена до вжитку української суспільности. Відзнака виконана солідно після проекту артиста маляря п. П. Ковжуна. Представляє сокола-птицю (en fas) спертого пазурами на числі 40. Сокіл держить в клюві девять зернят калини, під числом руханкові тягарці, рисунок стилізований після взорів, які є на українських килимах 15 століття. Ціна відзнаки на шпильці 40 грошів, на мутерці 50 грошів. Розпродаж приняли ласкаво у Львові: Книгарня Наукового Т-ва ім. Т. Шевченка, Ринок 10. та Союзний Базар, Дім Дністра, в краю до набуття у всіх сокільських гніздах, або просто через канцелярію Сокола-Батька, Львів, ул. Руська 20. При замовленню 20 штук коштів порта не буде числитися. Здвиговий Комітет закликає Українську Суспільність краю пристроїти свій одяг ювилейною відзнакою Сокола-Батька та носити її до кінця березня 1935 р., це є до часу закінчення ювилейних імпрез. Хто набуває ювилейну відзнаку Сокола-Батька, набуває естетичну памятку і рівночасно вплачує дрібну лепту на викупно українського города у Львові.

Здвиговий Комітет.

Ні замки, ні сторож, ні пес не перешкодять злодіям вломитися у Ваше мешкання і зрабувати Ваше майно, тому обезпечіть його від крадежі з вломом в Товаристві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Японці, Німці й Поляки проти СССР?

„Ґазета Польська" доносить з Москви: Парижський дописувач московської „Правди" довідався, що японський адмірал Матузіта підчас побуту зі своєю ескадрою в Туреччині мав в неофіціяльний спосіб повідомити турецькі міродатні круги про істнування німецько-японсько-польського договору спрямованого проти СССР. При тім предложив Туреччині, щоби вона вступила як четвертий учасник того договору. За се Матузіта обіцяв їй воєнні кораблі і Кавказ. Сей допис появився в „Правді" на першій стороні пару днів по продовженні польсько-совіт. договору про ненапад... Дописувач „Ґ. П." пише, що се галюцинація товаришів.

Переворот в шкільництві СССР

Товариші вертають до „буржуазних забобонів."

В Москві оповіщено три декрети Совіта Народних Комісарів і ЦК з підписами Сталіна й Молотова про основну реформу початкової й середньої школи в Совітах. Перший декрет привертає назад старі назви, котрі большевики позносили були. І так „нулеві ґрупи" знов будуть називатися підготовними клясами, завідуючих школами знов будуть називати директорами і т. д. Другий декрет критикує большевицьке навчання історії, називає його абстрактним і переладованим економічними річами та приписує вернути до старого способу викладу хронольоґічної послідовности фактів і подій, характеристики історичних осіб і т. д. Третий декрет присвячено ґеоґрафії. В нім стверджено, що ученики совітських шкіл перетяжені в тій области сухим статистичним матерялом, а зате не орієнтуються на мапах. Наказано закріпити в памяти учеників наперед основні ґеоґрафічні назви, відтак учити їх знання ґеоґрафічної карти. Словом, на всіх пунктах вертають товариші до „буржуазних забобонів."

В Мехіку замикають катол. церкви

З Мехіку доносять: Ґубернатор стейту Сонора наказав замкнути всі католицькі церкви. На підставі декрету всі катол. священики мусять до 12 годин покинути стейт Сонора. Декрет ґубернатора виданий у звязку з численними протестами катол. кругів, котрі противляться ляіцизації шкіл в тім стейті. Населення стейту Сонора масово покидає місця осідку і втікає через границю до Злуч. Дер. П. А.

Обіжник важний для рільників

Мін-во скарбу видало важний обіжник у справі виміру доходів рільників. Обіжник каже, що при обчислюванні доходів рільних господарств треба брати під увагу представлювані рільниками докази, що в господарстві продано збіжжа по цінах низчих від пересічних норм доходовости усталених для поодиноких воєвідств. Се має велике значіння для рільників, бо фактичні ціни продажі збіжжа поважно відбігають від показчиків, усталених статистичним урядом.

Японія подібнісенька до Німеччини

Так каже японський адмірал Матузіта.

В Берліні торжественно приймали японського віцеадмірала Матузіту. В часі приняття Матузіта виголосив промову такого змісту: Японія тепер в подібнісенькім положенні як була Німеччина перед світовою війною. Хоч історія і ґеоґрафічні услівa обидвох держав дуже ріжняться, то Німці і Японія мають спільні риси характеру: ум і витревалість. І тому їх положення особливше серед світових держав. Не припадок і те, що Німеччина і Японія домагаються рівних прав. Віцеадмірал закінчив свою цікаву промову бажанням, щоби взаїмне відношення між Німеччиною і Японією затіснилося ще більше, бо се поможе обом тим державам добитися своїх цілей. Сего власне дуже бояться большевики.

Повінь чорних щурів велитнів

В одній з околиць Капштату, замешкалій Зулюсами, появилися тисячі величезних чорних щурів. Сі щурі, втрое більші від наших сірих щурів, пожирають все, що попаде. Засіви знищені, населенню загрожує голод. В цілій околиці не оставили ні одної курки. В деяких селах нападали навіть на людей і бували випадки, що сплячим людям пообгризали носи і вуха. Уряд вислав військові технічні відділи для боротьби з тими щурами. Крім того мусить кормити голодуючих Зулюсів.

На Зелені Свята

Думки про культ предків і героїв.

В нашім краю на Зелені Свята йде народ молитися на гроби. Декуди роблять се в день перед Зеленими Святами, декуди в перший день свят, декуди в другий день, декуди у всі ті дні. Гарний се звичай. Красу його всі відчуваємо. Особливо гарний він тим, що згадування наших померших батьків відбувається якраз весною, коли все будиться до нового життя, а не понурою осінню, коли кождий упавший лист пригадує смерть. Гарний звичай споминати предків своїх якраз весною пригадує обачливість тих, що прийшовши в подорожі до своєї мети, наперед моляться Богу — за щасливий поворот до дому.

Та споминати своїх предків не тільки гарно, але й пожиточно. Вже тому, що се поширює й поглиблює круг знання тих, що живуть, про тих, що померли. То значить поширює круг знання коріння нашого тіла і духа, знання підстави їх і минувшости їх. А хто знає докладно свій фундамент, той знає також, яку надбудову той фундамент може видержати. Хто знає докладно свою минувшість, той і тільки той може предвиджувати правдоподібність будуччини. Все те відчувало людство від найдавніших часів. Тому й зустрічаємо культ предків у всіх часах і всіх краях на земній кулі. І чим тугіший який нарід, тим глибша побожність горить і світить в культі його предків. Як відомо, найстарший з істнуючих тепер народів світа — китайський нарід. І в нім від непамятних часів найглибше вкорінена побожність злучена з культом предків. Мимохіть тиснеться на думку вічна правда, котра сіяє з заповідей Божих: „Шануй отця свого і матір свою, а буде тобі добре і будеш довго жити на землі"...

Дуже сильно розвинений культ предків також в японськім народі, перед котрим мають респект навіть наймогутніші народи світа, хоч поодинокі Японці зовсім до сильних не належать. Вельми поучаюча річ, що й серед диких племен Африки (Банту), Австралії й Океанії, особливо на Новій Ґвінеї, на Островах Соломона і Нових Гебридах культ предків розвинений дуже сильно. А чомуж ті племена дикі, хоч мають сильно розвинений культ предків? — мігби спитати дехто. На се відповідь: „Дикість" се дуже релятивне питання. Нпр. чи більше дико поступає чрезвичайка, котра десятки літ тортуре цілі народи, чи людоїдське племя десь на Океанії, котре в короткім часі справиться зі своєю жертвою? Зрештою до масового людоїдства навіть власних дітей доведено виконуванням прекрасної теорії Карла Маркса, а ніяке навіть найдикше племя не зїдає своїх власних дітей, тільки зїдає переважно членів ворожого племени, полонених і т. п. Тай ще одна дуже важна річ: висше поставлене

питання про дикість у звязку з культом предків поставлене неправильно. Бо воно повинно бути поставлене так: Чи супроти дуже денервуючого клімату горячих країв не причинився культ предків до збереження при життю тамошніх племен взагалі, чи не уможливив їм акліматизацію? А відповідь на се питання мусить очевидно звучати: Певно, що так: бо з культом предків звязаний досвід, а кождий досвід вчить.

Словом, культ предків в кождім кліматі се оден з найпевніших доказів культурности людей і народів й одна з головних підстав культурности. Бо дуже глибокий має зміст перша з заповідей Божих, котра регулює справи між людьми: „Шануй отця свого і матір свою, а буде тобі добре і будеш довго жити на землі”... Пошана предків, котрі відійшли від нас в країну відки вороття не має, підносить думку нашу до розпамятування найбільше таємничих і найвисших справ іншого світа та рівночасно пригадує нам обовязок пошани тих наших предків, котрі ще живуть. Таким чином культ предків підносить нашу культуру в найвисшім і найширшім значінні того поняття. А що не можна „шанувати” предків, коли не знається їх, отже пошана предків стає підставою історії та знання її. Основне знання історії роду свого надзвичайно пожиточне також в доборі людей у подружжах, бо знаючи докладно предків наших, знаючи їх добрі і менше добрі сторони, а серед них і недуги їх, знаємо, до чого й ми маємо нахил і чого уникати треба. А се основа добре зрозумілої евґеніки.

З тих всіх дуже важних причин, релігійних і родинно-національних, нехай день Сошествія Духа Св. і день Св. Тройці вже застануть відчищені стежки до могил предків наших, — як далеко сягає країна наша і віра наша і нарід наш! Нехай скрізь по цілім краю нашім загомонить щира молитва до Бога за тих, що відійшли від нас! Та коли шануємо тих предків, що їх вже нема, то тим більше треба шанувати тих предків, котрі ще є. Се треба виразно і многократно вбивати в память народа, бо тим способом не тільки виконаємо заповідь Божу, але й зменшимо тяжке ослаблення наше і скріпимо наш нарід.

Культ предків у кождого народу ділиться на два посвоячені з собою та зовсім ріжні культи: на культ наших фізичних предків і на культ наших духових предків. Той другий має на цілі пошану тих, котрі положили якісь заслуги не лише для одного роду, але для всеї племінної, національної чи іншої спільноти. Се т. зв. культ героїв, без котрого неможливий розвиток нації. А культ тих героїв, що відійшли від нас, вимагає від нас не забувати про тих, котрі поставили здоровля своє на жертвеннику Батьківщини, поставили те, що мали найдороще, поставили для всего племени свого, для всеї нації своєї. Згадаймо в сі дні про них, бо се живучі докази високого змагання нашої нації, сеж учасники нашої історії, котру пишеться тільки високою ідеєю і кровю та жертвами. Війна забирає найліпших, сказав великий поет народу, котрий вміє воювати. А ті, що з ранами і каліцтвом вийшли з війни, належать до людей, яких лише припадком не забрала війна: бож вона їх вже забирала і видно на них сліди пальців її. Отже не даймо в нужді пропасти найліпшим між нами! Бо вони належать до тих, котрі колись становитимуть підставу культу героїв наших. Вони увійдуть у круг тих, що духово належатимуть до батьків освяченої кровю ідеї. Отже й до них будуть відноситися слова першої з заповідей Божих, що регулюють справи між людьми: „Шануй отця свого і матір свою, а буде тобі добре і будеш довго жити на землі”...

Роздумаймо ті справи на Зелені Свята і поважно виконаймо обовязок свій — духом і жертвою! *А. Ч.*

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ

і з того приводу в переписку не входить

Курс інструкторів (ок) К. А. У. М.

2) Зміст викладу о. д-ра Г. Костельника: Живемо в часах великих релігійних революцій. Перша була протестантська, друга близша до нас атеїстична. Найбільш послідовна атеїстична революція большевицька. Ріжно пояснюють причини зросту атеїзму. Одні кажуть: світ став більше грішний, другі — розцвіт наук про мертву матерію (астрономія, техніка, хемія і т. д.) викликав безбожність. Людський розум став дуже гордий, що він, мовляв, в силі прослідити всі тайни природи і тому не потребує релігії. Та чоловік має релігійний інстинкт. Тому на місце віри в Бога настала віра в матерію — матеріялізм. Колиж матеріялізм осягнув верх свого розвитку, тоді сам себе погребав. Нині поняття матерії знищене. Науково матеріялізм розторощений. Консеквенція матеріялізму — атеїзм, се не лише неґація Бога, але се також „релігія“. Ми віримо в небо в небі, большевики вірять в небо на землі, в пятилітку. Новочасну інтеліґенцію характеризує тупоумне незрозуміння ролі релігії і Церкви в житті людини. Нашу інтеліґенцію ціхує maxima ignorantia в релігійних справах, розуміється під плащиком „незалежної науки“. На зїзді нашої студентської молоді1912 р. Донцов Д. домагався усунення навчання релігії зі всіх шкіл. Тепер з перспективи 20 літ бачимо, як легкодушно, ніби в імени науки, гралися наші інтеліґенти з долею нашого нещасного народу! Що тепер булоб з нашим народом, колиб він був послухав тодішних своїх студентів? Ніякий чинник не всилі був видобути такої скалі почувань і думок в архітектурі, малярстві, поезії як релігія. Чоловік не може жити без релігії, бо лиш вона дає найвищу скалю переживань. Тому большевики створили свою „релігію“: віру в рай на землі. Звідси пятилітка одна і друга, ґіґантичні будови. Кожда релігія сама в собі нетолерантна. Атеїзм також нетолєрантний, бо він релігія. Христова Церква зробила з нас Українців нарід. Злучила всі наші племена одною релігією. Лиш Церква мала від найдавніших часів свої експозитури в кождім майже селі і впливала на нарід. Держава давно не мала сего. Вже в XI ст. наша Церква зробила наш нарід найкультурнішим народом в Европі. Доки розвивалася наша Церква, доти ратувала нашу націю. В Польщі ми зачали падати як наша Церква підупадала. Наша Церква тому падала, бо впав Царгород. Грецька Церква по упадку Царгороду стратила свій блеск, авреолю. Захід не пішов на поміч Царгородови. Та Царгород падаючи запалив Европу. Він викликав на Заході гуманізм. З гуманізму виріс протестантизм. Польща приймала гуманізм з Заходу. Він приходив також на Русь, але через польський фільтр. Наслідок: винародовлення нашої шляхти, обезцінювання грецького обряду і Церкви та вплив польської культури. Се було нашою трагедією, що під тими авспіціями заключено унію. Колиби стара Польща була не впала, то нас нині вже не булоб, бо наша Церква булаб упала. В нас витворювалася вже в передрозборовій Польщі уніятсько-польська Церква. Ідею нашої Церкви ми вже затрачували.

Про вартість релігії хочу розказати на основі моїх особистих переживань з днів молодости. Перші найгарніші враження з дитячих літ звязані з церквою в моїм рідним селі. Церква дає дитині страх Божий, поважне відношення до життя, до свого поступування, бо релігійна дитина знає, що Бог дивиться на кождий поступок людини. Прошу виелімінувати се з життя молоді, що їй тоді останеться? Релігія дає не лиш страх Божий але й найглибшу надію. Правдивих героїв виховує Церква.

Найважніша і перша для вас піонірів КАУМ справа самим мати живу і глибоку віру, не таку „als ob“. Се чуєть ся, чи хтось говорячи про релігію і мораль сам є віруючий. Відчує се також нарід, перед котрим будете виступати. Село зачинає ферментувати. Маєте святу місію: Здобувати і закріплювати живу віру в себе самих і в других розважуванням релігійних правд, читанням добрих книжок, виконуванням релігійних практик і т. д. — На сім о. Костельник скінчив.

Відтак слідували запити. М. і. був такий запит: Чому в нашій єрархії істнують дві струї: візантинізм і західний курс? Отець прелеґент відповів приблизно так: Тут є ріжні причини. Грають тут ролю також особисті моменти, вдачі, характери. Та сеї справи не чіпаймо, бо вона дразлива і якби я докладніше її вияснив, то се рознеслосяб по ґазетах. Скажу лише, що в нас 100%-ва латинізація булаб кінцем нашої Церкви. Ми мусимо любити свій обряд і свою Церкву.

Тому, що д-р Маркевич ЧСВВ не приїхав, черговий виклад, що мав відбутися, відпав. По полудні було продовження викладів курсу КАУМ.

В суботу, дня 19. V. о год. 5 по пол. церковний асистент о. Р. Чайківський виголосив реферат на тему „Виховна система КАУМ“.

Система се орудля, при помочи якого хочемо перевести в життя якусь теоретичну науку. КАУМ має ціль, а до її осягнення витворила свою систему виховання; се система християнсько-націоналістичного (? Ред.) виховання. Ціль — виховати нашу молодь на жертвенних і мужних громадян. Се питання майбутности Христової України й її державности. Для перевиховання всего громадянства треба вперід виховати нову молодь, котра відтак стане верхівкою громадянства і поведе його під прапором Христа і Нації. — КАУМ виховує релігійно і націоналістично (? Ред.). Перше виховання осягаємо плеканням християнської етики і християнських чеснот у своїх членів. Поганська етика мала також своїх світочів, та вони не кинули більшого світла. Щойно Христос дав вічну правду, бо нема правдивої чесноти без Христа. До утвердження в вірі веде також здорова релігійна практика. Хто навчиться прилюдно молитися, сей виступить в обороні Церкви. Чинна любов ближнього і батьківщини мають свою підставу в живому слові Христа.

Націоналістичне (?) виховання дістає наш юнак виучуванням історії та землезнанням України, пізнанням рідної природи і торжественним святкуванням національних свят. Се виховання осягаємо не через соломяний огонь, не через ризиковні гурра-моменти, що лишають тільки розчарування, а природною дорогою — Христової рації. — Молодь в КАУМ поділена на три відділи: новиків, доріст і юнацтво, відповідно до віку. Гуртки є під умілим проводом ідейних інструкторів, які помагають молодим членам в стремлінню до осягнення наміченої мети. Не треба однак молодь відтягати від праці вдома, бо се родить здеклясованих типів. Перед приняттям в члени мусить новик перейти час проби, а щойно тоді складає присягу на вірність Христові і нації.

Наша акція збуджує вже чуйність Христових ворогів, та стріне їх обєднаний фронт Христових лицарів. Не біймося, що ми покищо малі числом, бо сказав Шіллєр: „Що се більшість? Розум мають лиш нечисленні, а голоси треба важити, не числити!“ — Односторонні можуть собі сказати, що все те, що католицьке, мусить бути опортуністичне. Та се неправда! Правдивий католик має обовязок боронити свою вітчину.

Важне для умових працьовників

Умовим працьовникам в Кракові, Торуні й Познані мають допомогти будувати власні доми. Щоб не допустити до поминення Львова, ЗУПУ (при вул. Коперника 36) збирає заяви рефлектантів на власний дім: 1) назвисько й адреса, 2) місце заняття, висота платні, підстава праці (контракт, стабілізація) 3) бажана величина помешкання на Кадетській Горі, де ЗУПУ має будівельні терени в ціні 5 зл. за кв. метр.

Хліборобський вишкіл
сільської молоді

З огляду на те, що наближаються ювилейні торжества „Сільського Господаря”, скликав Головний Виділ „С. Г.” на день 6 травня нараду представників наших установ і преси. Прийшло около 40 учасників. Конференцію відкрив інж. Юліян Павликовський. Він зясував важність селянського стану і ролю, яку відограв „С. Г.” в піднесенню нашого хліборобства. Минулого року „С. Г.” почав втягати до праці молодь, щоби в неї викристалізувати нові первні культури. Щоби спопуляризувати справу хліборобського вишколу молоді, скликано сьогоднішню нараду. З черги інж. Е. Храпливий відчитав ядерний реферат про хліборобський вишкіл сільської молоді в рамцях „Сільського Господаря”: Наша орґанізація шукала все доріг до того, щоб піднести наше хліборобство. Один з засобів се рільничі школи. Війна перешкодила нам у творенні таких шкіл. По війні витворився такий стан, що є лиш одна рільнича школа в Милуванні на 30 учнів. Основування господарських шкіл вимагає богато грошей, а ми їх не посідаємо. Тому ми старалися винайти якісь посередні форми між школою і самонавчанням. Зразки такого типу вишколу ми знайшли в Злуч. Державах Півн. Америки. Істнують там клюби молоді, котрі полягають на тому, що молодь, яка не може йти до господарських шкіл, творить клюби. Клюби є під наглядом фахових сил, що дають членам фахові поради. Річ засаднича в таких клюбах — конкурси. Вправді ми мали взірці блищі, польські, та вони наслідком партійництва в розкладі (вони під впливами „Стшельца”). Наша форма хліборобського вишколу не є сліпим наслідуванням Американців а має чисто український характер по приміненню її до наших обставин. Найменша клітина се гурток молоді при Кружку „Сільського Господаря”. Се діти членів кружка в віці від 12 до 18 літ. При філії „С. Г.” є секція, а при Головнім Товаристві Головна Секція — Централя. Перші висліди праці гуртків мали ми в попередньому році. Ми творили такі гуртки окремо для хлопців, окремо дівчат, як також мішані, в небогатьох повітах, так сказатиб на пробу.

Засада навчання се конкурси або змагання. Діти самі з власної охоти мають робити дану працю. Практично виглядає се так. В першім році ученик дістає 200 m^2 поля від свого батька і має на тій площі управляти пр. буряк. Відтак докладно важиться збір і робиться виставку. За найкращий осяг дають надгороду тому членови гуртка, котрий відповідно до своїх обставин (береться під увагу якість ґрунту!) виплекав найліпшу якість ростин. На районових виставах дістають надгороди гуртки (колективно). В той спосіб підбадьорюємо не лиш одиниць але і гуртки. Іде про те, щоб використати всі засоби для справлення і зужиткування землі. В районі, де нема аґрономів, нема також гуртків, а коли є, то зле розвиваються. Кождий гурток має свою самоуправу, але стоїть під контролею й опікою старших. І тому та молодь не може піти на манівці. В кождім гуртку є передовик, що покінчив повітовий курс. Фахові поради і конкурсові теми дає аґроном. Вишкіл трівае 4 роки. Він поділений на 3 ступні. В першому році науки ученик має одну тему до опрацьовання (пр. ростини окопові), в другому також одну тему, в третому дістає ще одну тему годівельну (пр. годівля кріликів, курей, поросят), а на четвертому спеціялізація в якійсь ділянці. Ученики мають обовязок читати часопис „Сільський Господар” і господарські книжки. Крім того книжки загально образуючого змісту (історію, ґеоґрафію, літературу).

Вислід минулорічних змагань був такий вдоволяючий, що сего року ми не в силі вдоволити величезну скількість зголошень. По сей день почало працю около 3.000 змагунів в 23 повітах і 180 селах. В дівочих гуртках ми ввели квітники. Тут є дві оцінки: квітник може давати двоякий ефект — економічний або естетичний. Всі ті гуртки є під проводом 22-ох аґрономів. Всіх аґрономів в краю маємо 34. На Волині і Поліссі не ведемо хліборобського вишколу, бо не маємо права.

Краще є коли гуртки поділені: окремо дівочі й окремо хлопячі. Се найбільше животна орґанізація молоді на селі. Минулого року було 59 гутків у 45 селах з числом членів 528. Сего року маємо вже 367 гуртків у 178 селах з 3540 членів. Для порівнання наведемо дані польського вишколу. Поляки мали на всіх наших землях 1.301 гуртків з 10.061 змагунами. Та треба зазначити, що польська орґанізація трівае вже від 1926 р. і дістае величезні субвенції (всіх субвенцій було в 1933 р. на суму ок. 400.000 (!) зол.). Ми дістали лиш 200 (двіста) зол. субвенції від самоврядування. Висліди нашої праці гарні, запал нашої молоді великий. Наша просьба до панів представників преси того рода, щоб вони присвячували на сторінках своїх орґанів більше уваги справам „С. Г.” взагалі і хліборобському вишколови зокрема, а ми будемо радо служити вказівками.

Мушу піднести з признанням, що оден наш часопис присвячує „С. Г.” безінтересовно богато уваги. Се тижневик „Правда” (катол. орґан для народа).

Інж. Ю. Павликовський, дякуючи за реферат, пригадує, що господарський поступ нашого села йшов тому поволи, що малося до діла все з людьми старшими, яких психіку вже трудно перемогти. Динаміка сего молодечого руху вказує, що треба нам виховувати добрих господарів від дитини! — Слідують питання, на котрі прелеґент (інж. Х.) відповів сумарично.

Дир. Кузьмович: Чому так ригористично перестерігаете границі віку? Чи ся акція буде в звязку з „Рідною Школою”? — Дир. Коренець: Чому коедукація не надається? — Др. Брик: Я тої думки, щоби провадити ту працю з загально освітними установами. Як панове ставляться до сеї справи? — Інж. Храпливий (відповідає): Перед 18 р. життя чоловік не може бути членом ніяких товариств, а тут є лиш діти членів. По 18 р. може кождий бути членом „С. Г.”. Наше завдання виховати добрих господарів, а „Р. Ш.” чи „Просвіта” нехай стараються виховати добрих громадян. В справі узгіднення праці наших товариств зі „С. Г.” ми видали брошурку п. з. „Як піднести наше хліборобство”. До неї відсилаю панів. П. др. Брикови скажу, що досі нам ніхто не перешкаджає; отже не вважаю доцільним дочіпляти ще щось інше, щоби сего не завалити що є. Що до коедукації, то хіба кождий знає, що навіть між старшими викликує се ріжні дотинки, коли напр. жінка є предсідницею і т. п., а що-ж казати про сільську молодь. Брак нам аґрономів. Наш аґроном мусить бути не лиш фахівцем але й громадянином. Богато аґрономів зражується, бо праця на селі найтяща. Ми заснували рільничий курс для абітурієнтів в Янчині (у п. М. Луцького). але мимо безробіття інтеліґенції нема богато слухачів (всего 9). Інтеліґенти бояться села... — Інж. Павликовський замикаючи конференцію просить ще раз поперти сю акцію.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: Правда“, Львів, ул. Сташіца ч. 8/I.

Специфіки з зел Оскара Войновського

Зела проти терпінь кормового проводу	словний знак **„Irotan“**
Зела проти воміт (вертання) й атонії кишок	словний знак **„Gara“**
Зела проти недуг легенів і блідниці	словний знак **„Elmizan“**
Зела проти ревматизму, артретизму, подаґри та ісхіясу	словний знак **„Artrolin“**
Зела проти скрофулічних недуг	словний знак **„Tizan“**
Зела проти нервових недуг і епілепсії	словний знак **„Epilobin“**
Зела проти недуг нирок і міхура	словний знак **„Urotan“**
Зела проти терпінь орґанів травлення й утроби	словний знак **„Chogal“**
Купелі сіркові ростинні	словний знак **„Sulfobal“**

До набуття в аптиках і аптичних складах.

Інформаційні брошурки Оскара Войновського про зелові специфіки висилає **БЕЗПЛАТНО**

Оскар Войновський — Варшава, вул. Гортенсії 3, м. 4.

Підручник

з рамени фільольоґів і ґраматиків шляхом якого на протязі одної години навчишся забирати слово при помочі

8)

української мови

„Воля Народа“ пише: „Підлягає карі“. „Діло“ 1926, ч. 83: „сґрічки підпалиб конфіскаті“. Ч. 84: „Діло“ підпало конфіскаті 1895; ч. 241: „займав становище“, ще й „керовника“; „не підлягає ніякому сумнівови“; (замість: „нема сумніву“); 241: „за останні роки зайшли (та куди?) зміни“. Ч. 253: „розмова віднесла успіх“. Всі українські часописи пишуть, що в банку можна „підняти“ гроші, або позичку — не з землі, але з руки касієра! Пишуть: „місто улягло збуренню“, до Америки „прибуло“... еміґрантів, „предприняти заходи“, „поніс поразку“, „поніс смерть“, ще й до того „на місци поніс“!... „підносить закиди“ (замість: закинув), „дізнав зломання руки“, „підняв і повзяв ухвалу“, „повзяв дециізію“, „понесли втрату“, „поповнив необережність“, „не улягає, не підлягає сумнівови“, „замітити належить“, „положити кінець“, „помимо того що“, „це лежить (!) в нашім інтересі“. Якийсь Х. що не є, але „являється“ злодієм, не вкрав 100 корон, тільки „поповнив крадіж у висоті 100 корон“. Не за злочин крадежи, але „в справі злочину крадежи поповненого“ над зером арештували Х'а...

В „літературній“ мові вже не вільно критикувати, а треба „піддавати критиці“. Нема короткого і ясного слова „хоч“ зате є „помимо того, що“. Урядники ґеть щезли з „літературної“ мови! Появилися самі „урядові чинники“. Дуже інтересне булоб пояснення до поміщеної в „Ділі“ відозви, щоб народ складав гроші „на річ“ товариства „Просвіта“. Нині вже нема харчів, ні поживи, ні їди. Є лиш „середники(!) поживи“.

Допіру.

Хто вже одною ногою вліз в болото, той і другою лізе. Виловлюючи з болота польські канцеляризми, український письменник виловлює для себе також польські слова та заступає свої польськими, зчаста надобавок з иншим значінням. „Діло“ 1913, ч. 174: „дітий... 102 учащало (!) до школи“. Не диво, що в Хшанові на пасовиско „учащають“ корови, у Ревнихи і годинник „учащає“. Пригода вже не пригода, случай не случай, а „випадок“ (чи prolapsus uteri? чи поронення?). Також не погиб, а „згинув“. „Діло“ 1925, ч. 274: „Меєрович згинув (!) недавно в автомобілевім випадку“. Отже Меєрович випав і щез так, що й трупа не знайшли. Колись Українці говорили і балакали. Тепер вже не вільно говорити, ні балакати, бо Поляки ні говорять, ні балакають. Українець мусить тепер тільки „мовити“. („Діло“ 1926, ч. 97, перша шпальта). Тепер вже й виконуючої влади нема. Є чи „находиться“ тільки влада „виконавча“ (трета шпальта). „Діло“ (Громадський Вістник) 1923, ч. 5: „виникли“ „незграбні рамці“, „нездало, денний, обличчіе, шанси, образа, здібний, полягала, незалежно, урочистий, відомість“...

Талєргофські мученики

в світлі фактів.

В останнім часі заметушилися москвофільські аґенти по наших селах й аґітують за участю в Талєргофськім Святі, що його москвофіли плянують на 31 травня б. р.

Як відомо, в Талєргофі томилися люди ріжних політичних переконань. Не тільки москвофіли а й Українці. Були там жертви найріжнородніших доносів, особистих порахунків і припадку. Та москвофільські недобитки за всяку ціну стараються з талєргофських мучеників зробити жертви доносів Українців. Під сим кутом ведуть кампанію в своїх ґазетах проти Українців і тому цій акції москвофільських банкротів треба дати відповідну відсіч.

Щоб не бути голословним, наведу слідуючий факт, що я його виписав на Лемківщині без жадних змін з парохіяльної хроніки в Милику, пов. Новий Санч.

Зближався рік 1914. Навіть в воздусі було чути, що зближається війна. В селі появилися ріжні люди, то з образами, то з ріжними забавками, що ходили від хати до хати й оповідали, який то русский цар добрий, кілько має війська, як він дбає про „русскіх” і що „найважніше”, — що він православний і хоче, щоб всі „русскі” люди були православні.

Вкінці прийшов рік 1914. Зачалася війна. Отець Іван Качмар як душпастир напоминав і остерігав своїх овечок, щоб не слухали пройдисвітів, щоб повикидали всі протирелиґійні і протидержавні книжки й часописи. Але нічо не помагало. Парохіяни не то що не слухали свого священика, але ще насмівалися і в неділю коло церкви дальше читали собі ріжні москвофільські видання.

Аж нараз прийшли вістки, що по других селах арештують людей і саджають по тюрмах.

Декотрі отямилися і зачали приносити на приходство ріжні москвофільські книжки й часописи, що їх о. Іван Качмар палив у печі.

Аж тут одного разу австрійські жандарми привели кількох найповажніших селян, а між ними дяка Йосифа Пастирчика і війта Стефана Токарчика.

Отець Іван Качмар угостив жандармів та вставлявся за арештованими, що вони невинні і щоб їх випустили на волю.

Жандарми приобіцяли, що по списанні з ними протоколу у Жида під Миликом їх випустять. Але коли минула година й арештованих не випустили — о. Іван Качмар іде сам під Милик і на велике здивування довідується, що їх покутих по двох відпровадили до Мушини. Не надумуючись довго о. Качмар наймає фіру і їде до Мушини. Тут заставши їх покутих в магістраті — удався до одного офіцера Німця, з просьбою випустити арештованих. Цей з початку не хотів і чути про випущення арештованих. Але на велику просьбу і запевнення, що арештовані будуть спокійно заховуватись і що не будуть опускати села, заґварантувавши своєю головою — привіз їх всіх з великою втіхою до села. Були це слідуючі парохіяни: Стефан Токарчик, війт, Ілько Шелестак, Михайло Гурей, Йосиф Пастирчик і Михайло Жеґестовський.

Так пише парохіяльна хроніка про українського гр.кат. священика. При тім зазначу, що крім о. Івана Качмара з арештованих живуть ще нині: Ілько Шелестяк, Михайло Гурей і Михайло Жеґестовський. Вони можуть кождої хвилі це ствердити і підписаний мав нагоду з одним з вижче вичислених про цю справу говорити.

Іван Бохонко (Лемківщина).

Профанація гр.-катол. церкви

В несконфіскованій частині „Курер Львовскі” ч. 139 доносить з Золочева: „На т. зв. „Старих Валах” є каплиця з часів Яна III, подарована свого часу Українцям. Тепер заряджує нею гр. катол. приходство св. Николая. Вночі з 22 на 23 квітня міське шумовиння, що складається з кишенковців і проституток, вибило кільканадцять вітражових шиб й огидно занечистивши нутро спрофанувало церкву, викликаючи велике обурення католиків обох обрядів. На чолі справників стояв нідомий на золочівськім бруку Ліпка... До глибини обурена тим суспільність нетерпеливо жде зарядження прокуратора і відповідної кари для справників“.

„Якби я був диктатором“...

Так називається перший том нової серії видань, котра зачала появлятися в Лондоні. В ній ряд визначних письменників, учених і фільософів висказується на тему, що вони старалисяб перевести, якби мали владу в державі.

Нежонаті

Як їх бойкотують італійські фашисти.

(Від власного кореспондента).

Фашизм у своїй програмі має також на цілі зріст населення через побільшення числа народин. Тому вже від літ італійське правительство накладає на горожан стислий обовязок можливо найскорше оснувати собі родину. Муссоліні сказав, що лиш той горожанин має в державі стопроцентову вартість, котрий можливо вчасно ожениться. Практичний наслідок тої засади се дійсний бойкот старших безженних муцин. Наперед наложили на них досить високі податки. Відтак правительство примінило ще тяжші способи. І так дали до зрозуміння офіцирам, що нежонатий не може мати надії на аванс. Те саме дали до відома й державним урядникам. При останніх виборах до ріжних палат нежонатих просто — вичеркували. Тепер нема ні одного нежонатого посла, ні сенатора. Навіть між професорами не роблять виїмків. В останніх літах не заіменовано професором університету й інших висших шкіл ні одного нежонатого. — Найдовше опирався тому натискови в справі женячки приватний секретар Муссолінія і його довірений, Кіяволіні. Та недавно й його постигла доля. Муссоліні зажадав від нього рішучо, щоб у найкоротшім часі пошукав собі подруги. Та Кіяволіні радше зрікся своєї посади, а не хотів оженитися. Він запевнив Муссолінія, що на його бажання піде на кінець світа й на смерть без надумування, але не хоче на приказ женитися...

Подібний натиск робить фашизм також на приватні підприемства. Вже богато фабрик проголосило, що хто з робітників або урядовців до 22 року не ожениться, тим самим тратить місце. А що ся загроза не дуже ділала, проголошено, що жонатим підвисшається платню від 50 до 100 процент. Ci зарядження не лишаються без успіху. Вже так бувало, що в самім Римі в однім тижні було понад 1000 шлюбів.

З Бога як з живого жерела воду живу набирають малий і великий, убогий і богатий. І хто щиро та добровільно служить Богу, тому за милість прийде милість від Бога. (Тома Кемпійський).

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 14)

„Андрей” на засланні

Нагадав собі Лучка також „добровільне“ навертання нашої замученої Холмщини; сеж діялось за його життя і так сказатиб на його очах. Лучка чув сам з уст покійного священика — холмщака Мазановського, що відтам утік і був парохом в сусідньому Боршеві, як там виглядало те „добровільне“ навертання на православну віру. І ще тепер бере старого Лучку зза плечей, як собі пригадає ті жахливі страхіття, які на храмовій проповіді зображали покійний священик Мазановський. В Пратулині Москалі стріляли і забили девять людей на місці як вони навколішках співали — „Святий Боже, святий кріпкий“... Зі Шпиколосів вигнали і пігнали на Сибір наших людей, покованих на руках і ногах як найбільших розбишак, майже третину села! Лишень за те, що не хотіли „добровільно“ приймити православія. В Білій то навіть сам православний варшавський архієпископ присутний при тих мученнях невинних селян, не міг супокійно перенести виду таких знущань і хоч сам православний, звернувся з потіхою до твердих ісповідників Христових кажучи: „Ви — правдиві мученики...“

Згадав Лучка також „добровільне“ навернення найбільшого колись провідника і просвітителя народу, котрого „Наука“ була довгий час кормом цілої Галичини, — Івана Наумовича. Його прегарних наук Лучка нераз слухав, бо він був парохом в Коросні — аж поки той великий Наумович не став клювати московської вабки і своїм „добровільним“ наверненням не став приміром і предтечею таких отців Кипріянів, що самі кривлять душами і нарід вчать лукавства...

В них все — „про око“. Адже такий Телевич намовляв Лучку — записатися на православіє — „про око“...

Як блиск майнули в душі Лучки ті всі образки, котрі він сам пережив за свого довгого життя, коли мусів вдивлятися в вигребущий спогляд жаденних очей батюшки, вирячених на нього, і бачити його зловтішну усмішку, з якою Лучці приглядався...

Мов кат своїй офірі.

Лучка мусів щось сказати. Батюшка чекав...

—„Правда — відізвався Лучка, — Христова наука се наука любови, а не ненависти. Чим менше в ній насильства, тим вона скоріше приймається і скоріше шириться. Насильство відсахає людей і вироблює завзятість. А любов притягає. Тому добре чинять ті, що доброхіть людей навертають, а не примушують змінювати віру“... Більше Лучка не знав що говорити...

Та ся його відповідь так сподобалася батюшці, що приступив до Лучки і поклепав його ласкаво по плечах:

—„Согласни, что я прав?... Відіте!.. Патаму я надеюся, что із Вас станет еще самий ізряднейшій православний русскій человек“...

На те Лучка вже не обзивався, а попращав батюшку і пішов; радий, що не прийшло до якої зайвої суперекн. Бо батюшка тягнув руч за „уездними“ і — як на кого мав лихе око, то знав чосу завдати...

Лучка замітив у батюшки ще одно: коли чого закопилився, то закидав по нашому. Добре баби по селу говорили, що він знає по „хахлацьки“, лише не хоче балакати; що при сповіди — коли його не годні були зрозуміти, — бесідував по нашому. А Сокирський теж доповідав Лучці, що батюшка „хахлацького роду“... Землячок...

Іваська мав величавий похорон, аж Янчинці дивувалися, кому то так видзвонює „Андрей“, котрого заливний гомін аж до них докотився.

А він дзвонив „нищому духом“ Іваськови...

Після похорону Телевич доповів Лучці потайки, що батюшка за той похорон зовсім іншим оком на нього дивиться.

Лучка всміхувався:

— „Може він думає, що я своє „навернення“ зачинаю від — Іваська“...

Михайло махнув рукою і з нехоти сказав:

— „Він мабуть сам небавки навернеться, але — тамтуди“... І показав рукою в бік Подусова...

Лучка робив вид, що не розуміє Михайлового натяку. А Михайло сплюнув злісно і закляв сердито: „Чорти би те все побрали“...

І — пішов.

(Далі буде)

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Марійський Союз Молоді ім. Неп. Зач. Пр. Д. М. при всенародних школах в Камінці Стр. обходив дня 17 ц. м. 10-ліття свого існування. Се свято припало якраз у річницю парох. свята У. М. Х. і мало не лише для молоді але й для цілої парохії виїмково торжественний характер тимбільше, що долучено до нього посвячення Марійського прапора тоїж орґанізації. Склалося воно з двох частей: Дня 16.V вся молодь всенар. шкіл відбула св. Сповідь, а 17.V спільне св. Причастя. Службу Божу для молоді відправив о 9 год. запрошений на це свято Голова Мар. Т-ва Молоді о. І. Назарко ЧСВВ. Простора святиня була битком заповнена так, що не було порожного місця й на лавках люди стояли. Не бракувало нікого з місцевої інтеліґенції. Шкільна молодь прибрана святочно, з кокардками й медаликами Божої Матери на грудях, прийшла до церкви під проводом всього учительського збору обох шкіл. Після Служби Божої о. Шамб. М. Цегельський в асисті о. І. Назарка, о. Д-ра Е. Хомина і о. Г. Давосира, провідника Мар. Союза, доконав акту посвячення лелійного прапора. Прапор сніжно срібної краски, обведений золотою бульонською френзлею, з богатими сріблистими лентами, на яких виднів золотистий напис Мар. Союза виконаний з прецизією в „Доставі” у Львові; на правій стороні прапора поміщено образ Непор. Зач. Пречистої Діви, виконаний артистично ґімн. проф. О. Сасом. На другій стороні прапора видніє в гармонійних красках по мистецьки виконаний величини образу гафт, символізуючий віру, надію і любов (хрест, якір і горіюче серце). Закінчення прапора становить золочена корона з хрестом і дзвіночками. Прапор сей як свою найбільшу цінність держало 5 учениць в білих сніжних суконках, а довкруги школярики з горіючими свічочками в руках.

Після посвячення о. І. Назарко з питомим йому запалом виголосив горячу промову, котру вірні вислухали з увагою. Опісля промовив також о. Г. Давосир і сердечними словами подякував Небесній Цариці за всі Її благодати зсилані на молодь, подякував також родичам, учителям і учасникам свята. Слідувало вбивання у дручок прапора памяткових срібних цвяшків. Перший цвяшок вбив о. Шамб. Цегельський, відтак о. І. Назарко вбив цвяшок від Ґенерального Інституту Кат. Акції, Мар. Т-ва, від себе як Презеса МТМ, відтак від Церкви, Мар. Дружин з Городка, від дирекцій всіх місцевих шкіл, опісля вбивали свої цвяшки всі найвизначніші громадяни з інтеліґенції й міщанства. Потому зроблено фотоґр. знимку.

На пополудневу часть свята зложилася величава академія в честь Божої Матери в „Народнім Домі“. Був се правдивий духовний пир для численно зібраної добірної публики. Салю „Нар. Дому“ прикрашено килимами, на яких видніли на чоловій стіні копія чудотворної Ікони Камінецької Божої Матері (кисти проф. Саса), з боку портрети Свят. Отця П. Пія XI і Впреосв. Митрополита Кир Андрея. На сцені уміщено старинну (з XVI ст.) величаву ікону Божої Матери, яку на тлі живих цвітів освічували довкруги електричні жарівки. Академія зачалася Марійським гимном. Його відспівали шкільні діти при похиленні Мар. Прапора, котрий держали на сцені діти наче ангели в білих одежах. Слідував святочний реферат о. І. Назарка. Своїми з душі пливучими словами сягав він глибин сердець учасників, добуваючи з них найніжніші почування любови до Христа й Його Матери. По рефераті о. Давосир відчитав Архієрейське благословення, котре Митроп. Ординаріят зволив прислати на це свято. Відтак відчитав привіти від Ґен. Інституту Кат. Акції, від Мар. Т-ва Пань у Львові, від Мар. Дружини Студенток Універс., від Мар. Дружини з Городка й від „Достави” у Львові. Учасники приняли привіти ряснимі оплесками. Відтак слідували на переміну церк. хор (2 точки), мандолінова орхестра („Коль славен”) і дві влучно підібрані деклямації. Виголосили їх Стефця Рихва (VII кляса) і І. Поцалуйко (VI кляса) незвичайно вдатно і з милою дітячою ніжністю та чуттям. Деклямацію „Поклін і приречення Марії“ закінчила учениця приреченням Христові Цареві й Марії. На слова „Христу Цареві й Тобі Мати—ми нині всі прирікаєм досмертну вірність, лиш опіки від Тебе ми бажаєм” — саля відрухово піднялася з місць і серед великої тишини стояла до кінця приречення. Також шкільна молодь в супроводі мандол. орхестри гарно відспівала „Пречиста Діво, Царице моя”. А вже з захопленням вислухали всі „Леґенди про корону Преч. Діви Марії”, що з чуттям виголосила Ірця Банах (III. кл.) при ґітаровім акомпаніяменті зрорушливої мельодії „Плач Ярославни”. Ся оригінальна рецитація порушувала до сліз учасників своїм змістом як то „ангели збирали піт, що з чола Ісуса на Голгофті спливав діямантами, сльози Марії що під хрестом капали лискучими перлами, і кров Христа, що спливала рубінами і з тих діямантів, перел і рубінів ангели сплели корону для Марії, що заясніла над Її головою”. — І справді в моменті сказаних слів на сцені на іконі над головою Преч. Діви заяснів зірками діядем, — потім понісся спів Католицького Гимну: „О спомагай нас Діво Маріе”, яким закінчено академію. З повним зворушенням, зі святочним настроєм і повною душевною насолодою вертали учасники домів з сього душевного пиру.

Найбільше замітне місце сего опису: „Не бракувало нікого з місцевої інтеліґенції“. Се знак перелому в настроях і відношенні до Церкви. Коли сей час заповнимо відповідною працею й орґанізованим поширенням катол. печатаного слова, то наша інтеліґенція в цілім краю може бути уздоровлена. З тим бувби дуже скріплений весь наш нарід. — Ред. „Н. Зорі.“

В Судовій Вишні, дня 17 V. ц. р. веч. у великій салі „Укр. Народнього Дому“ відбулася „Академія-Концерт“ в честь Пр. Д. Марії. Концерт викликав миле та привітне вражіння. Програма була коротка і підготована з великою дбайливістю. Деякі точки мусіли виконавці повторяти. Гарно вивязалися хори. Ними дириґував б. член хору Д. Котка п. С. Лялюк. Саля була повна гостей і шкільної дітвори, бракувало тільки „працьовників“ для добра народу. Всі точки були виведені діточими силами „Марійської Дружини“. Добрі теж були всі деклямації. Не менше удатно відограли діти сценічну картину з „Нашого Приятеля“ п. з. „Поворот св. Йосафата“. Тут передовсім зрорушливе вражіння на приявних зробило благословення й символічна постать св. Йосафата в живому образі. Декорації були добрі. На сцені уміщено рясно освітлену подобу Пр. Д. Марії. Концерт закінчено відспіванням гимну молитви. Приявні розходилися домів з новим вдоволенням. — В Бортятині коло С. Вишні місцевий, знаний москвофіл і україножер, приказав ніччю знищити памятник Поляглим за волю України. Після знищення сам хвалився тим своїм „подвигом“. Подія викликала незвичайне обурення. (Примітка Ред.: Назиска того чоловіка опускаємо особливо ізза його уряду. Та просимо прислати нам імена й назвиська та зізнання свідків в тій поганій справі).

Історична повість „Ірод“

В Парижі появилася в рос. видавництві „Роднік” історична повість Л. Теплинського п. з. „Ірод”. Автор її знаменитий знавець еврейської історії. В передмові до тої повісти пише він, що Діма вішав свої повісти на ґвіздь історії, а він повісив історію на ґвіздь повісти. Одначе його праця хоч має велику історичну вартість, доказує, що Діма мав слушність. Бо ґвіздь історії се кріпка річ і видержить усякий тягар, а фабула повісти не все може видержати навалу історичних фактів. Так сталося й тут. Автор показався знаменитим істориком і дуже слабим повістярем. Та мимо того його праця цінна, бо добре представляє боротьбу жидівства з поганством, взаємини Жидів з Римом, творення ріжних жидівських партій і т. п.

ФАБРИКА СВІЧОК „КЕРОС“
ВЛАСНИК ПАВЛО ДУРБАК І СИНИ
ЛЬВІВ 15.

Зелені Свята

Дні українських інвалідів і стрілецьких могил.

Як щороку, в Дні Зелених Свят, коли збірна думка Нації зупиняється традиційним звичаєм над величнім минулим, звертаємося до всіх, у кого жива кров в жилах, у кого бється українське серце в грудях: ДОКАЖІТЬ АКТИВНО ЩО ВИ ЧЛЕНИ ОДНОЇ ЖИВОЇ НАЦІЇ!

Пригадайте собі обовязок чести, що його має кожний свідомий Українець і Українка. Честь Нації вимагає, щоб інваліди Українського Війська були забезпечені! Честь Нації вимагає, щоби стрілецькі могили були впорядковані та збережені на вічну память! Ті обовязки чести се обовязки кождого громадянина.

Сього року наш заклик мусить відбитися грімкішим відгомоном ніж колинебудь досі, бо в виїмковій потребі знайшлися Українське Товариство Допомоги Інвалідам і Товариство Охорони Воєнних Могил. Вістки про те, що держава перебрала на себе забезпечення українських інвалідів, зменшили жертвенність на цілі УКТОДІ до тої міри, що Товариство стоїть перед загрозою припинення висилки дотеперішніх скромних інвалідських рент з фондів УКТОДІ. А тимчасом ані оден інвалід Української Галицької Армії не дістає ренти від держави. Українські інваліди дальше здані виключно на допомогу української суспільности і суспільність мусить цей обовязок виповнити.

Товариство Охорони Воєнних Могил у Львові сього року також у виїмковій потребі. Саме сього року ТОВМ приступило до тривалого упорядкування стрілецьких могил у Львові. На янівському цвинтарі обрамовується бетоном 648 дорогих могил, щоб лишити прийдешнім поколінням тривалі памятки. Роботи ці коштують 13.000 золотих. Половина робіт вже виконана. На докінчення треба грошей.

Масовими і щедрими жертвами докажіть у Дні Зелених Свят, що Вам не байдужа доля інвалідів УГА, що Вам дорога стрілецька слава та її утривалення. Жертви шліть чековими складанками УКТОДІ, розісланими з українською пресою, або на адресу: УКТОДІ, Львів, Потоцького ч. 48.

ЗА УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ДОПОМОГИ ІНВАЛІДАМ У ЛЬВОВІ
Др. Іван Ґижа, голова
Др. Ярослав Олексишин, секретар

ЗА ТОВАРИСТВО ОХОРОНИ ВОЄННИХ МОГИЛ У ЛЬВОВІ
Др. Павло Кривуцький, голова
Олександер Карпінський, секретар

ВИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Сучасна астрономія

23. IV. бр. в салі „Бесіди” у Львові виголосив голова Наукового Т-ва ім. Шевченка др. Володимир Левицький іменем Українського Астрономічного Гуртка відчит про головні питання сучасної астрономії. Сей відчит був закінченням циклю відчитів з історії астрономії (про астрономію старинних Греків говорив др. Мирон Зарицький, про астрономію Коперника, Кеплера і Нютона читав др. Роман Цегельський, про астрономію 19 століття др. Іван Раковський).

Прелеґент зазначив, що останні три десятиліття принесли переміну, майже революційну, у всіх царинах людського знання, спеціяльно в астрономії, де найновіші часи могли вийти в безконечні простори всесвіта завдяки могутнім астрономічним приладам, головно в Північній Америці (телескопи Yerkesa, Licka, Hookera). Причину величавого розвитку астрономії в останніх десятках літ викликала теорія умовности Айнштайна, нові атомістично-електронові погляди на будову матерії, величезні досягнення оптики, хемії, фотоґрафії неба і спектральної аналізи, крім сего заміна матеріялістичного світогляду на новий, з сильним спіритуалістичним елементом (головно в Америці й Англії). Прелеґент перейшов по черзі всі важніші питання астрономії 19 століття. Знання законів механіки неба поширилося завдяки частинній розвязці так званої проблеми трьох і більше тіл (головно Фінляндець Sundmann і Данець Strömgren) та завдяки теорії Poincare, що пояснив повставання дво- і много-кратних звізд у всесвіті. Се захитало знану космічну теорію Ляпляса. При тім прелеґент зазначив, що всі закони природи в дійсности лише статистичні (приближені), та що в природі радше слідний нахил до невимірних, як цілих чисел. Дальше прелеґент зазначив ролю теорії релятивности астрономії, її головні досягнення (як ствердження відклонення промінів світла в сусідстві сонця, виясненення неправильностпй руху Меркура та пересунення дуговинних ліній) і нові погляди на наш простір (безмежний як куля, але скінчений, закривлений і чотиророзмірний, де побіч довжини, ширини і висоти четвертий вимір — час). Підчеркнув, що говорить лише про наш локальний простір з „нашою” вселенною, при чому поза ним можуть існувати ще й инші анальоґічні незнані нам простори. Всі вони містяться в якімсь „надпросторі”. Від себе подає прелеґент, що кривина світа ріжна в ріжних місцях і рух сонця в просторі може бути причиною усяких катаклізмів і психічних настроїв людства.

Подавши огляд нових досягнень в дослідах будови і свійств сонця (будова, температура, роди двох тиснень в сонці, безперервна втрата соняшної матерії через промінювання до міліона тон в мінуті), дальше відкриття нової планети Плютона і нових плянетоід та висловивши скептичний погляд про можливість життя на інших планетах, пр. на Марсі, — прелеґент перейшов до тзв. неподвижних звізд. Обсервації їх дуговини кажуть поділяти їх на кляси (O, B, A, F, G, K, M), при чому три перші сині і білі, F, G, (між ними сонце) жовті, K, M, червоні. Між червоними є звізди великани, прим. Бетейґевзе в Оріоні, в якім може зміститися наше сонце з дорогами планет аж поза Марса, але яких густота менша як воздуха порожнечі. Зате білі звізди се ліліпути, яких густота яких пятьдесять тисяч разів більша як густота нашої землі. Тут прелеґент подав коротко методи, якими змірено віддалення тих небесних тіл, їх розміри і маси. На основі так званої діяґрами американського астронома Расселя вияснив, як звізди від червоних через ряд перемін стають жовтими і т. д. аж перейдуть в стан білих ліліпутів. Потім знов починається відворотний процес. Закон Анґлійця Eddingtonsa каже, що звізди не можуть мати маси меншої як 1/7, а більшої сто разів від маси сонця.

Всі звізди мають свої власні рухи (обчислені вже у яких 5500 звізд). Два напрями тих рухів вказують на те, що ціла наша вселення обертається довкола якоїсь оси. Описом молочної дороги і належних до неї мраковин (ясних і темних) прелеґнт замкнув начерк нашого близшого світа. Опісля перейшов до мраковин, що лежать далеко поза нашою молочною системою (прим. мраковина Андромеди, віддалена на міліон літ бігу світла від нас!). Вони творять окремі світи, інші як наш. Обсервації останних часів вказують на те що ті мраковини втікають від нас з незичезною скорістю. Сей факт пояснюється тим (пр. патер Lemaitre в Louvain), що наш простір постійно розширяється. Рівночасно інші обсервації вказують на те, що наш простір здається періодично розширяється і корчиться як надуваний мяч — а з того слідувалоб, що він щоправда закривлений, але безконечний. Прелеґент ілюстрував се рисунком. Опісля перейшов до космоґонічних теорій повстання світа і задержався на теорії анґлійського астронома Джінса (Jeans), з якої виходить, що повстання планет в природі дуже виїмкове явище. Ще більше виїмкове постання життя. З міркувань Джінса виходить, що під нинішну пору поза нашою землею ледви чи деінде у всесвіті можливе життя. Коротким конспектом на будучність сонця і землі та на їх гороскопи прелеґент скінчив свій виклад зазначуючи, що перед нами ще довгі віки майбутности і що з надією й вірою можемо і дальше стреміти до найвисших ідеалів і надіятися, що їх осягнемо.

Вкінці додав, що нинішні обсервації, погляди на простір і час навчили нас скромности, але рівночасно вказали, що світ не хаос а впорядкований космос, яким кермують незмінні закони, що їх праобразом математика. Однак ніколи не вдасться вповні розяснити загадки й остаточних питань природи і життя. А всеж таки наука мусить прийти до погляду, що поза космосом існує щось „τὸ ἄπειρον”, якась інтеліґенція і воля. Прелеґент заявив, що треба справити слова Верґілія, „mens agitat molem“ (хаос) на „mens agitat τὸν κόσμον“ і додав, що ся „mens“ мусить бути не лише „suprema“, але й „optima“. —

Публика з веляким зацікавленням слухала того викладу, хоч він тревав довше ніж звичайно відчити тревають. По відчиті були ще запити, на котрі прелеґент вже коротенько відповів.

(x) *В Північній Америці стає тепліше.* Останки звірят і ростин з давних епох, що їх добувають з землі в формі скаменілости, се докази, що на всіх місцях на землі було життя колись інше як нині, що підсоння було колись інше як тепер. Вистарчить згадати, що колись у нас було так тепло, що тут могли рости тропічні ліси, з яких витворилося камяне вугілля, або знову країна була покрита ледняками, серед яких жили такі величезні звірята як мамути. На Поділлі маємо гори-горбки Товтри, що складаються з коралевих раф. А коралі можуть жити тільки в морях, в яких води не мають ніколи температури низшої як 20° С. Видно отже, що в історії нашої землі не раз і не два вже відбувалися зміни температури й підсоння. Вчені припускають, що зміни ці наступали по більшій части дуже помалу. Вони припускають, що і в наших часах відбуваються такі зміни, але наше життя й наукові спостереження ще за короткі, щоб можна було щось певного сказати. В останніх літах занотовано на сході Злучених Держав Північної Америки значне потепління в зимі. Одначе в усіх країнах занотовано вже, що сильні зими чергуються з лагідними. Робити якісь висновки з цього для Північної Америки видається передчасно й небезпечно. Одначе там наступили аж такі зміни, що кажуть дивитися на такі припущення трохи інакше. Ще перед 300 літами росли по височинах над Гадсоном кедри, сосни й модрини в великій кількости. Сокира ненаситної людини прорідила ті ліси немилосердно. Та на викорчованих місцях не виросли вже більше ті самі роди дерев. Замість них поселився місцями фіґовий кактей, а в однім місці Гадсона гарно вдається рід кипариса, що не росте на північ від Віргінії. Дальше стверджено, що туди на північ пробираються тепер такі роди звірят і ростин, що звикли до лагіднішого підсоння, тоді як чисто північні форми посуваються чим раз більше на північ навіть поза бігунове коло. Як з мандрівки звірят в давних віках витягаємо висновки про зміну клімату, — то можемо се зробити в сім випадку тимбільше, що маємо на се безпосередні спостереження злагіднення зимової температури в тих околицях. Розуміється, на се, щоб можна вирішити, чи маємо тут до діла з льокальною й короткотривалою зміною підсоння, чи з загальною зміною клімату, що обійматиме довший період, — на се треба ще дальших і довших обсервацій.

(x) *Котра округа Европи найбільше суха?* Досі подавано в підручниках, що найбільше суха округа Европи лежить в південно-російських степах над Каспієм. Та відколи в двох останніх десятиліттях улаштовано обсерваційні стації в південно-східній Еспанії, показалося, що там опади ще менші. І так на острові Формептера всіх опадів є пересічно 75 mm річно. Ця найбільше суха округа в Европі обіймає вузький кусень побережжа між Альмерією і Кап Пальосом та два острови Альборан і Форментера. Найбільша кількість опадів в сім окрузі є 197 mm (у Кап Пальосі).

Нові видання

Служба Божа — наше життя. Жовква — 1934. Друге видання. Накладом Кружка Інтронізації Найсвятішого Серця Ісусового у Львові. Видавництво і друкарня ОО. Василіян в Жовкві. Ст. 40, 32⁰; ціна не подана. — Се видання дуже потрібне й хосенне.

Осип Назарук: **Жінка і суспільність.** Реферат виголошений на засіданні Ґенерального Інституту Католицької Акції у Львові дня 13 квітня 1934 року. — Накладом Української Католицької Орґанізації. Львів — 1934. Ст. 48, 16⁰; ціна 0.50 зол. — Се перша наша брошура видана з приводу недалекого зїзду українського жіноцтва.

Ярослав Пастернак. **І. Перша бронзова доба в Галичині** в світлі нових розкопок. — **ІІ. Нові археольоґічні набутки** Музею НТШ у Львові за час від 1929—1932 р. Записки Наукового Товариства імени Шевченка том CLII, випуск II. Праці Історично-Фільософічної Секції за ред. Ів. Крипякевича. Сей випуск видано за допомогою Міністерства В. і О. у Варшаві. У Львові, 1933. Накладом Наукового Товариства ім. Шевченка. З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка. Ст. 130, 8⁰.

Мих. Возняк. **Хтож автор т. зв. Літопису Самовидця?** Michael Wosniak. Wer war eigentlich der Verfasser der Chronik von dem s. g. Samowydec? Видано з підмогою Міністерства В. Р. і О. П. — У Львові, 1933. Накладом Наукового Т-ва ім. Шевченка. Записки Наукового Товариства ім. Шевченка том CLIII. Випуск I.

Андрій Яковлів. **Московські проекти договорних пунктів з гетьманом Ів. Виговським.** *Домет Олянчин.* **До історії торговлі України з Кримом.** (1754—1758) Miscellanea. Цей випуск видано за допомогою Міністерства В. і О. у Варшаві.— У Львові 1933. Накладом Наукового Т-ва ім. Шевченка. З друкарні Наук. Т-ва ім. Шевченка. Записки Наукового Товариства ім. Шевченка том CLII, випуск 2. Праці історично-фільософічної секції за ред. Ів. Крипякевича.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ВИБОРЧИЙ КОМІТЕТ у Львові вніс 19 кандидатських виборчих ліст на 20 виборчих округів у Львові. Комітет повідомляє, що українське громадянство м. Львова до часу внесення і по внесенні ліст кандидатів держалося карно, мужно і гідно. Вісти про передвиборчі події в „Ділі“ знов частинно сконфісковані.

В ПЕРЕДВИБОРЧІЙ АҐІТАЦІЇ у виборах до міської ради у Львові польська преса підчеркує: Кождий Поляк, що не візьме участи в виборах, грішить проти польськости Львова.

НОВИЙ ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД досі ще не відбув першого засідання і не предложив програми праці.

СТАРІ ЕНДЕКИ виписують на збунтованих молодих ендеків, що вони мовляв „йдуть вислугуватися санації“. На се орґан збунтованих „Аванґарда“ відповідає: „До правлячого табору займаємо обективне і річеве становище“.

ЕСТОНСЬКИЙ МІНІСТР ЗАГРАН. СПРАВ приїхав до Польщі. Тут має він обговорити справу заключення балтійського пакту між Естонією, Латвією і Литвою. В Варшаві міністр Латвії говорив з марш. Пілсудским і мін. Беком.

В БОЛҐАРІЇ розвязано всі громадські ради. Їх предсідателів буде відтепер іменувати правительство. Вони одержать також права мировых суддів.

ПАРЛЯМЕНТ В БОЛҐАРІЇ матиме відтепер 100 членів (досі було 274), з того 75 іменованих, 25 вибраних корпораціями.

ЧИСЛО МІНІСТЕРСТВ в Болґарії зменшено з 10 на 8, число департаментів з 16 на 7. З тим зменшаться й видатки. Така реформа дуже придаласяб і в Польщі.

ЮҐОСЛОВЯНСЬКА ПРЕСА пише, що новий уряд Болґарії випередив державний переворот, який підготовляла скрайна ґрупа Цанкова.

РЕФОРМУ ДЕРЖАВНОГО УСТРОЮ у Франції заповів президент республики Лєбрен. Реформа піде в напрямі скріплення прав виконної влади.

СОВІТСЬКА ПРЕСА страшно розлютилася на Гітлєра за те, що він сказав у промові, що СССР держиться лише фінансовою і технічною допомогою капіталістичного світа.

БЕЗНОСОВ, представник СССР в Берліні, зложив в німецькім мін-ві загран. справ протест проти обиди, яку Гітлєр завдав СССР, кажучи, що большевизм се паразит на тілі капіталістичного світа... Правда в очи коле.

КОМІСАР СССР ЛІТВІНОВ приїхав до Франції. „Матен“ пише, що він буде говорити не лише з амбасадором СССР Довгалевським але і з... Троцьким. Ходять слухи, що Троцький зложив на руки Літвінова акт покаяння.

ПЕРЕҐОВОРИ ПРО ВОЄННИЙ СОЮЗ між Францією й СССР дійшли вже так далеко, що тепер вирішують вже тільки другорядні справи. Заключенням того союза Франція хоче приневолити Анґлію заключити з нею подібний союз. („Deutsche Allgemeine Zeitung“).

ШВАЙЦАРІЯ найбільше зі всіх держав противиться допущенню СССР до Союза Народів. Швайцарські часописи що дня містять статті проти приняття большевиків до Союза Народів.

ВПРОВАДЖЕННЯ ДИКТАТУРИ в Латвії вважає большевицька преса ділом німецьких гітлєрівців. Се, каже та преса, етап до здійснення східних плянів Розенберґа.

В м. ТЕЛЬ-АВІВ І ЄРУСАЛИМІ протестували Жиди проти іміґраційної політики правительства Анґлії. В м. Тель-Авів є 46 ранених, в тім 6 поліцаїв.

ВІЙНА В АРАБІЇ між Геджасом і Єменом вже скінчилася. Підписано мировий договір. (АТЕ).

БОЛІВІЙСЬКО - ПАРАҐВАЙСЬКА ВІЙНА знов відновилася. Параґвайські комунікати говорять про кілька тисяч болівійських вояків взятих до неволі і численних вбитих та ранених.

НОВИНКИ

Традиційні обходи в часі Зелених Свят на стрілецькі могили звичайно кінчаться в нас ріжними небажаними інцидентами, за які потому потягають людей на поліцію й по судах. Отже добре булоб наперед устійнити програму обходу та її придержуватися, бо небажані інциденти на цвинтарях викликують згіршення.

В неділю 27 с. м. вибори до громадської ради міста Львова. Кождий Українець і кожда Українка повинні сповнити свій обовязок по можности передполуднем, бо потому виборчі льокалі дуже переповнені.

В жіночій ґімназії і семинари СС. Василіянок в Станиславові (вул. Петра Скарги 17) вступні іспити до I. і II. кл. ґімн. та на IV. курс семинара відбудуться; 15. червня пополудни письменні а 16. червня устні. Зголошуватися до вступного іспиту можна лишень перед феріями. Потрібні залучники: метрика, свід. щеплення віспи, евент. свід. шкільне. Управа. 124—2—2

Іспити на учителів середних шкіл. Міністерство освіти продовжило до 30 червня бр. кінцевий речинець діяння іспитових комісій для кандидатів на учителів середних шкіл.

Курс для провідниць діточих садків уладив повітовий кружок „Рідної Школи“ в Самборі. На курсі було 20 учасниць.

„Міщанська Бесіда“ в Стрию уладила свячене. Т-во домашньої прислуги в Стрию також уладила свячене. Участь в нім взяли представники українських установ Стрия. Свячене уладило також Т-во Укр. Купців і всі товариства на передмісті Стрия — Лани.

Філія Союзу Українських Приватних Службовиків („Супруга“) в Перемишлі відбула свої Загальні Збори. На Зборах показалося слабе зацікавлення професійною орґанізацією приватних службовиків. Головою Філії вибрано п. Артемовича.

З Камінки Стр. пишуть нам: В часі коли відбувалася велична Академія в честь Преч. Діви, про яку пишемо на іншім місці, „русскі“ з Камінки Стр., а радше з сіл відбували в салі польського „Сокола“ свято русскої культури. Там крім кількох камінечан була сотка мущин з села Батятич (перем. Епарх.), що чвірками прийшли на се „культурне свято“ з орхестрою. Також приїхало кілька фір селян з Ріпнева, Тадань і Соколі (львів. епарх.). Там показали свою „культуру“ тим, що після своєї імпрези, танцювали до раня (з четверга на пятницю, отже в піст). Замовлений з Куликова хор не приїхав на се „свято культури“, бо дістав від когось депешу, що свято відложене. Та найбільше здивування на тім культурнім святі викликала приявність на ньому камінецького сотрудника о. Антонія Годиса. Цікаве, що собі думали католики Поляки про нашого місцевого священика, що волів величати „свято русскої культури“ ніж Академію в честь Преч. Діви. Чи се часом не згіршення?

Маґазин постелі Р. Джала. Львів, Хорущина 5, поручає: Ковдри, матераци по найдешевших цінах. Перероблює ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зл. 58-18—25

Біблію з 1581 р., одну з найстарших книжок на Україні, найшли в Харкові при упорядкуванні бібліотеки ім. Короленка.

В 80-ліття проф. І. Горбачевського відбулася в Празі величава ювилейна академія. Були численні представники Чехів, Словаків, Білорусинів, Литовців і Грузинів. Проф. Д. Дорошенко і проф. Комарецький виголосили виклади про життя і працю Ювилята. Відтак вручено йому дипльом почесного доктора прав Українського Університесу в Празі. Виголошено та відчитано богато привітів від ріжних наукових установ (понад 200). Бракувало лише привітів з совітської України. Вкінці промовляв Ювилят дякуючи за пошану. Він закликав до обєднання перед надходячими великими подіями на наших землях.

Як називають Українців? Проф. Ганібаль Двералд Донкен видав в Америці книжку про „Іміґрацію й асиміляцію“. В ній згадує про Українців під такими іменами; Ukrainians, Carpathians Russians, Red Russians, Yugo-Russians, Russniaks, Russines, Galicians, Cherkasi! Крім того молоді люди українського роду вводять ще одну назву: Ukes. (Американська „Свобода“).

В Обераммерґав в Баварії відбувається від 21 травня до 28 вересня с. р. ювилейний цикль страстних вистав. Програма передбачує 23 вистав Господніх Страстей. Обераммерґав святкує сего року 300-літний ювилей свого страстного театру (КАП).

Закарпаття дістане радіостацію. Вона буде побудована в Берегові.

Жидівський Музей, перший в Польщі, відкрили минулого тижня у Львові.

В домі ендецької партії у Львові при вул. Пілсудського вкрадено ріжні партійні документи.

„Гуцульський Театр“ зорґанізований польськими чинниками, їздить по корінній Польщі та дає вистави. Як подає в „Ділі“ дописувач з Познання, „театр“ грає скандально та копромітує Гуцульщину і нашу культуру.

„Справедливість“ товпи. Один Бразилієць звів дочку Японця. Батько дівчини застрілив за се Бразилійця. На вістку про се товпа окружила японську кольонію в Бразилії і вбила 5 Японців та 16 ранила. Прочих вигнала з місточка.

Ювилейні змагання Сокола в відбиванці відбулися в Стрию при участи 12 дружин з цілого краю: Сокіл-Батко, Олд-Бої С-Б (ученики проф. І. Боберського), Сокіл IV Львів-Личаків, Сокіл I Стрий, Сокіл II Стрий, Хирів, Мразниця, Завадів, Конюхів, Дашава, Ґірне й Олексичі. 6 дружин було з сіл. Перше місце заняв Сокіл IV Львів-Личаків, друге Сокіл-Батько Львів, третє Сокіл-Хирів.

На площі Сокола-Батька у Львові відбулися змагання в відбиванці львівських жіночих клюбів: Плай, УССК (Український Спортовий Студентський Клюб) і Стріла. Перемогла дружина Плай.

Гумор. В него інакше: — Знаєш, моя жінка кинула вчера на мене склянку з горячим чаєм. Чи тобі трапилося коли щось таке? — Ніколи! Ми пємо лише каву.

ПАСТА ОДИНОКА СВОЄРІДНА НАЙЛІПША
до взуття
ЕЛЄҐАНТ
Консервує шкіру
ЖАДАЙТЕ тільки сеї пасти
Адреса: Львів, Кордецького 1.
18—х Телєфон 60-04

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 15.000 зл. на чч. 18709, 95834; — 10.000 зл. на чч. 13921, 134112, 68504; — 5.000 зл. на чч. 2307, 120520, 138342, 148582, 169910, 38527, 105227; 2.000 зл. на чч. 9687, 21840, 22754, 34565, 42150, 45864, 54300, 74624, 77961, 84657, 110584, 113865, 121211, 140028, 3540, 4447, 5613, 11013, 39991, 46629, 48765, 59870, 64997, 66271, 93327. 102213, 116588, 114998, 122482, 123167, 134219, 142325, 161636; — 1.000 зл. на чч. 5725, 8084, 40472, 43725, 44156, 45307, 47075, 52132, 61406, 67363, 70313, 81847, 83897, 88473, 95270, 96327, 106001, 1223656, 126747, 134038, 139463. 148020, 149847, 152470, 154811, 164073, 169988, 1296, 101199, 12953, 13646, 17429, 20630, 24461, 27732, 39200, 43269, 51743, 58866, 59293, 66570, 84333, 96568, 116492, 119526, 147872, 154496, 156497, 168929, 12841, 13712, 27106, 133592, 134488, 145213, 145394, 150316, 151961 179, 13800, 15684, 26927, 27193, 29750, 36849, 42672, 50631, 51619, 53628, 54523, 62262, 72364, 81861. 86683, 94014, 96917, 100950, 104965, 107710, 110229, 113391, 137298, 145319, 150871, 151187, 155180, 7174, 158704, 9408, 18218, 17556, 20788, 22678, 22585, 21336, 27086, 32372. 37059, 41754, 48980, 54806. 55751, 63887, 66102, 67338, 69125, 72983, 73901, 85560, 89082, 97464, 100387, 111960, 115620, 119405, 118340, 122770. 127270, 128159, 130674, 133807, 1914, 144081. 144911, 145531, 158264, 160074, 165958, 37794, 46065, 55612, 57384, 57503, 67842, 70171, 72236, 72383, 84777, 86190, 93357, 94726, 98763 99102, 112581, 114091, 115412, 128408, 127291, 127688

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

СУКОНКИ Комплєти моделі в великім виборі поручає знана з дешевости фірма **МІНЦЕР** КОПЕРНИКА 17.

КІНА

АДРІЯ: Його Ексцелєнція Субєкт.
АТЛЯНТІК: Заглада.
КАСІНО: Таємний детектив і Вороги подружжа.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Пімста д-ра Фу-Ман-Чу і ревія.
МІРАЖ: Програма 6 зірок, Фліп і Флап як каріровичі.
МУЗА: Ніч в Каїрі (Рамон Новаро).
ПАЛЯС: Цісарські лови.
СТИЛЕВЕ: Тисяча і друга ніч та ревія.
УТІХА: Крівавий слід, На краю Сагари і ревія.

Rhino
се патент ф-ми Rhino-Sole Ltd. London E. C. 4.

Rhino
дає спромогу кожному підзелювати власноручно обуву.

Rhino
не вимагає шевського приладдя крім звичайного ножа до наложення маси.

Rhino
тревале, легке, елястичне, непромакальне і неховзьке.

Rhino
консервує нові підошви та фасон обуви

Rhino
трикратно дешевше від шкіри.

Rhino
се важна позиція в домашньому бюджеті.

Rhino
продають всі склади Народньої Торговлі.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

ПРОДАЄ СВІЖО ПРАЖЕНУ КАВУ В УСІХ СВОЇХ СКЛАДАХ у Львові і в краю.

Висилка свіжо праженої кави відбувається двічі в тиждень з власної

ЕЛЄКТРИЧНОЇ ПРАЖАРНІ КАВИ У ЛЬВОВІ

До місцевостей, де нема складів НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ, висилаємо просто зі Львова, Ринок 36 — пражену каву харчевими посилками в довільних скількостях.

Зелюю масою „RHINO“

МИКОЛА ФІТЬО
ШЕВСЬКА РОБІТНЯ
Львів, Уєйського ч. 8
(ріг Баденіх)
(околиця пл. св. Юра, політехніки і єзуїтського городу)
119-1—х

Т-ВО ОХОРОНИ Й ОПІКИ НАД МОЛОДЮ

уладжує дня 9 червня пополудни в парку Світезі незвичайну імпрезу п. з.

НІЧ ПІД ІВАНА КУПАЛА

Ночі Івана Купала своїми оригінальними танками, обрядами та звичаями може кращі, як славні венецькі ночі, нашому поколінню зовсім незнані. Воскресити їх красу, відновити традицію повну чару і поезії, ось ціль сеї імпрези.

А головне завдання здобути засоби для висилки як найбільше нашої молоді до таборів.

Ріжноманітна програма непересічна мистецтвом уровеня складена так дбайливо, що вдоволить найбільше вибагливих гостей.

Ось деякі точки: водний мяч (Waterpolo), балєти русалок, хороводи, хори юнаків на лодках, чарівна ілюмінація парку, штучні вогні, Дансінґ, музики, добірний буфет, фантова льотерія з безцінними фантами, весела частина — ревія і т. д. Всі, що хочете побачити нашу давну гарну минувшину, всі що хочете забути Вашу журбу, крізові злидні, всі що хочете провести кілька годин серед краси, поезії — приходьте!

Всім запевняємо радість і вдовілля. На цей день відкликані усі засідання Виділів, усе звільняється від год. 5-ої і широкою струєю пливе на Світезь — на Ніч під Івана Купала.

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. **Коци, матераци** по гуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **ВАНК,** Марійська пл. 6.

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На весняний і літний сезон.
КАПЕЛЮХИ ШАПКИ
поручає
фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, ул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! З-? Вибір великий!

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ
Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольог. клінік
в Берлині, Відні й Празі
орд. від год. 9—1, 3—7.
Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.
другий вхід з улиці Собєського ч. 2.
Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

Тільки зол. 1·20

Кошт 1 пари зелівок.
Підзелюй обуву власноручно масою **„Rhino“**

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ
ФАБРИКА КАВЧУКОВИХ СТАМПІЛЬ І ВІДЛИВАРНЯ ТАБЛИЦЬ
МАКС ГЛЯЗЕРМАН
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 19. Тел. 15-03
Філія Сикстуська ч. 1.

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ЯКОВА НАССА
Львів, вул. Сикстуська 17. Телєфон 65-73 приймає від 9—1 і 3—6
Пльомби, корони, містки, штучні зуби з кавчуку, золота, плятини, білого золота, регуляція криворостучих зубів. 1—4
106

Підзельовуємо масою „RHINO“

всіляку обуву і пантофлі. Нові підошви консервуємо
„І Б І С“
Львів, ул. Собіського ч. 9.
Фабрика обуви та пантофлів.
118-1—х

ПІСЛЯ НОВОЇ ЗНИЖКИ ЦІНИ

чиста цинкова бляха се найдешевше покриття даху. 121—1—7

ПОЯСНЕННЯ **„BLACHA CYNKOWA“ SKA Z. O. P. MARJACKA 11. KATOWICE.** ОФЕРТИ

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 31 травня 1934. Ч. 39 (737).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

„Откуду есть пошла руськая земля...“

Нова праця на сю тему російського історика Янушевського.

Паризьке „Возрожденіе” принесло в ч. 3279 вістку, що російський історик Янушевський видав нову книжку п. з. „Начало исторіи русскаго народа по новѣйшимъ даннимъ.” В тій праці зібрав він систематично виписки зі старих словянських літописів і старих словянських, візантійських, вірменських та арабських письменників, підкріпивши їх вислідами студій новіших істориків. Таким чином дійшов він до того, що Русь вийшла з над середного Дунаю, з Панноніі (теперішної Хорватії), про що зрештою згадують і народні пісні та леґенди, як також згадує наша найстарша літопись Нестора: „Ту бо есть Илюрик... ту бо бѣше Словени первое... От него же и ми есмо Русь...” Автор стає на становищі, що старе передання про Чеха, Леха і Руса не леґенда, а правда. Се передання до сегодня живе в Хорватії і ніхто там не сумнівається, що воно правдиве. Далі Янушевський стає на становищі, що державно-орґанізаційні взірці старої Руси не скандинавського, а західно-римського походження, бо Русь вродилася й майже три століття жила та виростала під впливом західно-римської культури. Три брати, князі Чех, Лех і Рус зі своїми племенами вийшли з города Крапіни (40 км. від Загреба). Ся нова книжка викликала сензацію в науковім світі.

Повстане українська монархія?

„Ґазета Варшавска“ повідомляє з Лондону: В Лондоні відбулася довірочна конференція представників російських і українських монархістів. М. і. були присутні Гетьман Павло Скоропадський і його лондонський представник п. Коростовець. Ініціятором конференції був Саблін, що віддавна хоче погодити рос. і українських монархістів. Конференція одобрила платформу Сабліна: тісну співпрацю рос. монархістів з українськими на підставі признання Гетьмана П. Скоропадського дідичним володарем України і його сина Данила наслідником престола. Гетьман Скоропадський мав підписати заяву іменем своїм і сина, що з настанням царату в Росії Україна стане її федеративною частиною. Україна дістане автономію в справах внутрішної адміністрації та культурно-освітних. Зате закордонна політика й армія будуть спільні. Київський митрополит визнає зверхність московського патріярха. — Ся умова викликала оживлену дискусію серед еміґрантів. — Подаємо сю вістку на відповідальність жерела, з журналістичного обовязку.

Український літак в Америці

На зазив Централі Гетьманських Січей в Америці й Канаді йде підготовка до збірки жертв на будову першого українського літака в Америці. Сей літак дістане як дар від українського громадянства та українська летунська школа, з котрої найскорше вийде кваліфікований летун. Українські летунські школи істнують в Шикаґу, Детройті і Клівленді. Перший летун-Українець має за жертвенною допомогою українського громадянства відбути тим літаком відвідини головніших осередків української еміґрації в Америці й Канаді і в той спосіб осягнути найвищу летунську кваліфікацію та заохотити молодь до студій летунства („Діло”).

„Ми ще всіх не перестріляли...“

ҐПУ не буде скасоване.

„Таймс“ доносить: На зборах совітських суддів і прокураторів „товариш прокуратор“ Криленко виголосив промову. Він заперечив поголоски про знесення ҐПУ (чрезвичайки) і про злагіднення кар. Клясова боротьба, казав м. і. Криленко, не тільки буде продовжувана, але ще буде скріплена. Ворожі кляси ми вже розбили, але клясові вороги ще є. Ми ще їх всіх не перестріляли, не зловили, не знищили. Робітники підпадають впливам клясових ворогів. Вони теж підлягають діланню „карательних“ відділів. Ми виховуємо примусом... Цікаво, що такого звіра держать на такім високім становищі. Та там таких богато як сей оказ.

Нема вже боротьби між нами

Так сказав гітлерівський штурмівець польському журналістови.

Підчас прогульки польських журналістів по Німеччині представник санаційного „Курера Поранного” говорив м. і. з членами гітлерівських штурмових відділів, щоби переконатися, яке теперішне відношення пересічного Німця до Поляків. В розмові почув такі слова: „Нема вже війни між нами! Хочемо до вас наблизитися, хочемо, щоб ви набрали до нас довіря. Робимо се щиро, як щиро виповняємо кождий наказ нашого Вождa”. Загальне враження з подорожі по Німеччині польських журналістів таке: Всюди в Німеччині приймали їх дуже сердечно і щиро, навіть з проявами приязни. — Такі прояви „приязни” недавних ще завзятих ворогів, наче на замовлення мають свої глибші причини. Коментарі до них могли б дати тайні клявзулі польсько-німецького договору.

Скарби святині крокодиля

Знайшли в ній тисячі папірусів.

В Єгипті, в грецько-римськім місті Тебтуніс, італійська археольоґічна комісія відкрила святиню крокодиля. При відкопуванні т. зв. Процесійної вулиці, що вела до тої святині, знайдено м. і. бібліотеку папірусів, яка своєю скількістю і і добрим збереженням перевищує всі дотеперішні знахідки папірусів. В одній лише пивниці знайдено понад тисячу звоїв папірусів, що лежали під соломою і пальмовими волокнами. Вони походять з 2 ст. по Христі. Зміст тих папірусів такий: рахунки, адміністраційні документи, цісарські декрети, листи та невідомі досі поезії, драми, теоретичні розвідки і т. д. Єгиптольоґи будуть мати що студіювати.

За обезпечення домашнього урядження на зл. 1000·— пересічна річна премія враз з додатками виносить зл. 6·— в Товаристві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР”

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

ТАЛЄРГОФ

Що роблять з тої Голгофти Руси-України і що з неї треба зробити.

„Також противник хоче, щоб його бодай поважно брати, хоче, щоб його з його думкою й переконанням вислухати, зрозуміти, зносити, ба навіть поважати. Колиж його думку потому відкинеться — і тільки потому —, тоді він уже напів склонний, перейти на нашу сторону. Бо таке поведення ділає на нього як чудо з неба: такі рідкі є ті люди, котрі справедливо відносяться до думок, що ріжняться від їх власних думок. А між нами, христіянами, такі люди не повинні бути рідкі, вони повинні бути чимсь буденним.“ — о. Ліпперт Т. І. (Гл. „Schönere Zukunft“, рік IX, ч. 35, ст. 1, з 27. V. 1934).

Сегодня, в четвер, в римо-католицьке свято Божого Тіла, дня 31 травня 1934 року, о год. 9 рано на Високім Замку князя Льва, Данилового сина, відправлять гр.-катол. Богослуженя з приводу Талергофу й Талергофського Зїзду, урядженого москвофілами. А рівночасно в Георґіевській церкві при Францішканській улиці під ч. 3 відправлять з того самого приводу православну „Литургію“. Потому того самого дня відбудеться, як доносить москвофільска преса, „шествіе по улицам г. Львова на кладбище, освященіе памятника, возложеніе вінков от организацій, обществ, читален и сел, возвращеніе учасников в Народний Дом, торжественная академія в 16 часов и народний концерт в 20 часов“...

Кілько баламуцтва проллється в сей день у столиці Льва, Данилового сина, видно вже з того, що під сей зїзд виписують москвофільскі публіцисти. І так поруч стриманої в тоні й місцями навіть розумної змістом статті знаного москвофільского публіциста В. Кареніна п. з. Талергофская жертва в „Русскім Голос'і“, чч. 18 і 19 — підготовлено сей зїзд крайно ненависними статтями в москвофільскім орґані для народа „Земля і Воля“, котрий редаґують і видають в тім самім льокалі що й „Русскій Голос“. Хто хоче побачити що значить затроений спосіб писання, нехай перечитає собі нпр. редакційну статтю в „Землі і Волі“ ч. 20 з 27 V. с. р. п. з. „Український“... Талергоф, безгранична мазепинська безличність. Та се, що там виписав якийсь хорий ненавистю чоловік, котрий зрештою не зазначив свого авторства навіть ніяким знаком, не болить так, як те, що з рівною ненавистю виписує в тій самій „Землі і Волі“ В. Р. Вавpик, оден з найздібніших публіцистів не тільки москвофільских але галицьких взагалі. Во істину, жаль дивитися на те, як той чоловік свого блискучого таланту публіциста, даного йому Богом, вживає до продукованя огидної грязюки і страшного паскудства, котрими розятрює ще не загоену рану нашої землі й нашого народу (все одно як ту землю й той нарід назвати!). Нпр. пише п. Ваврик ось що (лишаємо його правопис і стиль):

„Лемковщина непоколибимо стояла при Руси і нічого про Україну і чути не хотіла. Не диво, що українска злоба використала підходячу для себе хвилю (війну — Ред. „Н. З.“) і постановила позбутися упрямих „русофілів“. Доносами

займалися не тільки жандарми — українці, но і учителі, а навіть духовні особи. На доноси поплечників Австрії була арестована вся загалом руска, лемковска інтелігенція: священики, адвокати, судії, учителі, студенти, а навіть гімназисти. Рівнож потягнуто в тюрми масу крестянства обох полів“.

Так загально кидає п. Ваврик найстрашніший закид на три стани народу, з котрого сам походить, на стан урядничий, учительський і священичий і не наводить на те ніякого доказу, що оправдувавби такий жорстокий закид зроблений навіть станови, до котрого сам автор належить. Се можнаби зрозуміти, якби такі річи виписував в такий спосіб перший лучший півголовок або ґазетярський новинкарський шмок, котрого інтеліґенція дуже пересічна. Тимчасом се робить чоловік визначних здібностей, що виразно видно навіть з того страшного фейлетону, в котрім він так компромітує себе і видавництво. Такі слова як „підлість, нікчемність“ тут нічого не пояснять, бо перед нами доказ — крайного засліплення ненавистю, отже стан хоробливий тай тільки. Та коли такий стан захоплює навіть людей міри п. Ваврика, то чого можна сподіватися по пересічних людях його напряму й табора?

Та не можна заперечити, що й ми, Українці, завинили занедбанням. І тому можлива така затроена пропаґанда деяких москвофілів в їх орґанах. Ми за мало освітлювали ту важну історичну подію, що звязана з іменем Талергофу. Хоч тисячі нас сиділи там серед тяжких мук під знущаннями озвірілої австрійської й мадярської солдатески, хоч нас було там очевидно більше ніж москвофілів, — ми не спромоглися ні на одно збірне видання про ту головно нашу Голгофту, ні на одну орґанізацію в справі збирання матерялів для освітлення тої справи, ні на оден зїзд Талергофців! Тільки оден одинокий п. Василь Маковський, відомий католицький письменник, присвятив більше уваги талергофській справі. Тай лають же його за правду, котру списав у книжці про Талергоф!

Не хочемо осуджувати нікого, бо й ми в тій справі не без вини занедбання. Навала інших подій і праць відвернула нашу увагу від Талергофу. Та лучше взятися до тої справи пізно, ніж не братися ніколи. Отже заки в осени спробуємо скликати першу конференцію Українців, котрі були увязнені в Талергофі, спробуймо зачати звичайною статтею освітлювання тої справи. Бо коли не дамо їй відповідного насвітлення кварцевою лямпою думки і слова, то та справа може затроїти атмосферу нашого краю і народу, затроїти в найтяжшім нашім часі.

Що таке Талергоф? Се мала місцевість в одній з альпейських долин у Стирії, на колись словінській, тепер німецькій етнографічній території, недалеко від Ґрацу, найбільшого альпейського міста. В тій місцевости урядила стара Австрія концентраційний табор для політично підозрілих власних горожан переважно української народности з Галичини. В новіших часах такі концентраційні табори уряджувала перша Англія, в давних часах мабуть перша робила се Вавилонська держава, хоч і при будові пірамід в старім Єгипті працювали очевидно люди примусово зігнані в концентраційні табори.

Стара Австро - Угорщина урядила з початком війни такі концентраційні табори не тільки для нас, Галичан. Такі самі конц. табори урядила вона також для Сербів, Чехів, Італійців, Ромунів.

Якаж думка кермувала рішаючими кругами Австро-Угор. при уряджуванні тих страшних таборів? Була се думка, що вродилася з перестраху перед утратою панування двох спільників, Німців і Мадярів, котрі від поверх тисячки літ разом опанували прекрасні области басейну Дунаю і його допливів, области переважно ненімецькі і немадярські. Якраз в тій цілі Німці перед віками спровадили в саму середину Европи дуже дику тоді мадярську орду, очевидно при помочи спеціялістів у спроваджуванні таких орд, Візантійців. Між Візантією й Німеччиною був здавна доволі сильний звязок. Візантійські люди і впливи, привезені до Німеччини жінкою одного з цісарів Оттонів, дали навіть насіння до пізнішого протестантизму. Отже німецько-мадярська спілка народів, котра тільки в деяких періодах була переривана, почулася дуже загрожена, коли проти неї відразу рушила війною половина світа, а незабаром майже цілий світ. Рішаючі круги тої спілки були зразу дуже бундючні, але скоро опанував їх переляк. Вони той переляк назовні старалися закривати, одначе він з них бухав й уділявся мимохіть щораз низшим кругам урядництва обох тих народів. Скоро той переляк перейшов у психозу, котра доволі часто межувала з напівбожевільним станом. Свідчить про се найліпше факт гнання до Талергофу великої скількости Українців з Галичини й Буковини, хоч Українці були до шпіку в костях вірні старій Австрії, головно з огляду на небезпеку, яка загрожувала всему українському життю на випадок, якби Росія загорнула була Галичину, Буковину і Закарпатську Русь.

На тім тлі яскраво виступає безпримірне оглупіння тодішної російської провідної верстви в російській державі. Та верства і її рішаючі круги були вже настільки здурнілі й тому зрілі до упадку, що вступивши на Галицьку Землю, відразу зачали тут переслідування української народности, гр. кат. Церкви та всіх українських орґанізацій і преси, котру безпощадно знищили. Не було отже ніякого сумніву, що тодішна Росія се ворог, з яким ми як Українці не зможемо ніяким чином наладнати життя. І тому всі Українці всіми нервами ненавиділи Росію і сприяли Австрії. Мимо того австро-мадярські війська масово арештували й вішали не тільки москвофілів, але й Українців! З другої знов сторони російські війська, що вступили на Галицьку Землю, тяжко били не тільки Українців, але також москвофілів. Словом, малося враження якогось загального божевілля, з обидвох сторін.

Ніякий нарід, що живе на території війни, не може почуватися добре. Та нема сумніву що до скріплення страшних тортур, яких зазнало наше населення від австро-мадярських військ і яких найвисшою був Талергоф, причинилися в значній мірі галицькі москвофіли, кров від крови й кість від кости нашої суспільности в Галичині, отже також близькі їй під оглядом недостачі політичної розваги.

А саме галицькі москвофіли були настільки наївні, що вже після вибуху війни видали брошуру, в котрій напечатали докладні інформації про прихильників та ворогів Росії в цілім нашім краю.*) Ту брошуру російська команда роздала офіцирам російських військ, щоби вступаючи на Галицьку Землю, знали, де застануть приятелів а де ворогів і котрих. Навіть дитина зрозумілаб, що особливо в часі війни така брошура не могла остати тайною і для противної сторони. Річ дуже правдоподібна, що австрійські шпіони в Росії доставили ту брошуру з Росії до Відня скорше ніж вона дісталася до рук загалу російського офіцирства. Очевидно, звідунський відділ начальної команди австро-угорської армії як стій казав ту брошуру перекласти на німецьку мову, випечатати і роздати між австро - угорських офіцирів. Таким чином одні і другі війська, т. зн. і російські й австро-угорські, арештували й вішали наших людей в Галичині з обох таборів на підставі тої самої масово поширеної москвофільської брошури. Чи на місци когось повісити, чи вивезти — се залежало від темпераменту і злої або доброї волі поодиноких офіцирів і навіть підстаршин. Отже хто не був на місци повішений а дістався до Талергофу, той мимо всіх знущань може ще говорити про щастя, коли вийшов з життям. Нема також сумніву, що кромі тої крайно нерозумної брошури, причинилися до увязнень також доноси поодиноких людей ріжних народностей і віроісповідань, як се звичайно бувае в таких часах замішання.

Так виглядає правда про те, хто і що викликав масове винищування нашої інтеліґенції й нашого народу в Галичині австро-угорськими й російськими військами. Та почуття справедливости вимагае підчеркнути, що навіть ті москвофіли, котрі писали й видавали згадану висше брошуру, очевидно не хотіли довести тим способом до страшної масакри нашого населення в Галичині, хоч правдою е, що вони ту страшну масакру головно викликали своею — як на военний час — дійсно безпримірною глупотою. Їх нерозвага тимбільша, що між їх проводирами, котрі приготовляли ту брошуру та її видання, очевидно мусіли бути люди, які знали, що москвофільську пресу в Галичині правильно субвенціонують з Росії, ще від часів ґрафа Лорис—Меликова, ґен. Потапова й відомого доносчика Юзефовича та відомого російського духовника о. Раевського.

А не богато треба було мати розуму, щоби додуматися, що австрійські рішаючі круги докладно знають від своїх шпіонів в Росії, хто, коли, кілько й кому виплачував в Галичині. Все те вже сегодня докладно відоме, бо вже оповіщені м. і. автентичні документи тайної частини Третого Відділу Собственной Его Императорского Величества Канцелярії, що тепер зберігаються в Архіві Революції в Москві. *)

Такого звязку між москвофільськими діячами та їх пресою з одної сторони й урядовими кругами Росії з другої сторони, Українці в Галичині додумувалися, одначе докладно про той звязок не знали. Та знали про него москвофільські діячі, бо самі той звязок удержували. А кождий публичний діяч о б о в я з а н и й знати також очевидні наслідки своїх звязків, звернених проти держави, в котрій живе. Отже також москвофільські діячі були обовязані знати, що на випадок війни Австро-Уґорщина не подарує їм довголітної роботи на користь Росії. І повинні були знати, що десятками літ триваючий грошевий звязок з російськими офіціяльними кругами не може остати в тайні.

Та мимо всего кладемо поведення москвофільських проводирів на карб глупоти. А робимо се тому, бо ми бачили в часі війни рівно велику нерозвагу і глупоту також по стороні українських діячів, а саме тих, котрі змовилися потайки з большевиками проти власної держави й завалили її тай опісля пішли в поневірку на чужину тай до сеї пори не хочуть признати, що нерозумно зробили. Отже коли серед українських провідників були і є такі до безмежности наївні люди, то нема ніякої рації, не признавати, що точно такі самі нерозважні люди могли бути і були також в москвофільськім таборі: адже оба ті табори походять з одного і того самого народу!

З того всего ясно, що Талергоф як символ нашої траґедії виріс не тільки на основі поведення австро-угорських рішаючих чинників, але також на основі поступовання людей, що вродилися між нами, на Галицькій Руси, — зовсім таксамо як далеко страшніші від Талергофу Соловки і льохи московської чрезвичайки повстали не тільки на основі поведення московських большевиків, але також на основі поведення самих Українців. Відси болюча і крівава наука, що ми мешканці сеї землі, все одно, чи нас називати Українцями чи Русинами, повинні на будуче звертатися до себе з вирозумінням а не з ненавистю. Отже зле роблять ті, що тортур і мученичої крови наших людей в Талергофі вживають до розятрування ще більшої ненависти між дітьми тої самої землі й того самого народу. Повинно бути якраз навпаки. То значить: Талергоф як Соловки й інші відомі всім місця мук наших людей повинні нас всіх, уроженців нашої землі, зближати до себе і все нам пригадувати, що так будуть над нами знущатися до суду віку ріжні наїзд-

*) **Современная Галичина.** Этнографическое и культурно-политическое состояніе ея, въ связи съ національно-общественными настроеніями. Довѣрительно. Для широк. ознакомл. Г. г. офицеровъ дѣйствующей арміи. Походная типографія Штаба Главнокомандующаго Арміями Юго-Западнаго Фронта 1914. (Сторін 30—16⁰ і мапка).

*) Гл. К. П. Победоносцев и его корреспонденти. Том I. Москва-Петроград, 1923. — Виписки з тої книги в „Старій Україні“ 1925 р. XI—XII, ст. 212. — Гл. також дві статті в „Новій Зорі“ з 1930 р. чч. 30 і 32 п. з. „Галичина і Росія, з новоопублікованих документів б. Царської Канцелярії“ й „Наша хронічна недуга: Як ми самі собі шкодили і далі не перестаємо шкодити“.

ВИБІР ЗВАННЯ

Виклад Дра Осипа Назарука виголошений дня 7 травня 1934 р. для VII і VIII кл. філії Української Академічної Гімназії у Львові.

ЗМІСТ: — І. Що таке „життева мудрість“ і який її найтяжший пункт? — Хто має право вчити других життєвої практики? — Сім злих учинків, які робить той хто зле вибрав собі звання. — Кепський вибір звання се нещастя особисте і суспільне. — Передумови вибору відповідного звання. — Що треба знати про кандидата? — Хто має помагати молоді вибирати звання? — Чи може хтось дати „остаточну“ пораду? — Вибір звання подібний до скоку з трамполіни. — Чотири основні точки людського життя. — Старші повинні дати орієнтацію молоді. — ІІ. Що таке звання? — Два його значіння. — Що робити, щоб мати вдоволення з вибору і виконування свого звання?— Чому вибір звання одиниць се справа важна для нації й суспільности? — Три передумовини доброго виконування звання.—Гнила одиниця стає руїнницею установи.—В чім одно з головних жерел пружимости й росту анґлійської нації? — Як небезпечно себе переціновати і недоцінювати. — Найважніша справа — рівновага духа. — „Never-never Land“ і Лондон. — Як далеко сягає влада австралійського мурина й анґлійського льорда? — Чи зможемо колись зрозуміти суть вселенної?— Думка, що родить життя і спричиняє смерть народів. — В чім українська молодь зробила великий поступ. — Коли наступає передвчасна смерть націй і культур. — Який найлучший компас на бурливім морі життя?—Що дає внутрішну силу нашим творам і добру підставу всім фахам?

З доручення „Батьківського Кружка“ вашої ґімназії й за дозволом ваших шкільних Властей маю вам виголосити виклад про найтяжшу справу, яку взагалі старший чоловік може обговорювати з молодю. А саме маю говорити про справу т. зв. життевої мудрости, то значить розумного практичного поведення в життю. А з тої дуже трудної области доручено мені обговорити найтяжший пункт: в и б і р з в а н н я, себто фаху, заняття, в котрім кождий з вас мавби виобразуватися, щоб на будуче з того звання здобувати для себе хліб, розвиток своїх здібностей і задоволення, а для суспільности якийсь пожиток.

Та справа все належала до найтяжших. А говорити мені про неї тепер — особливо трудно з двох причин: бо тепер взагалі всі фахи переповнені і ще тому що я приблизно 10 літ за молодий, щоб викладати практичну життеву мудрість. А саме я під тим оглядом уважаю за найрозумнішу стару засаду культурного Ґіндостану, котра вчить, що ніхто з людей не повинен інших учити життевої мудрости, коли сам не має 60 літ життя: бо до 20 року життя повинен переважно ґратися, бавитися, до 40-го вчитися, до 60-го інтензивно працювати, а від 60-го року життя може вчити інших, коли сам не змарнував свого життя і сам у нім чогось навчився та почуває в собі покликання вчити інших. Отже мені бракує ще девять літ до 60-тки. Та я мусів взяти на себе перед часом обовязок поговорити з вами про згадану справу, просто тому, бо мені сказали, що й інші відмовляються з ріжних причин. Принявши той обовязок, я надолужив брак моїх літ по можности совісно тим, що обговорив сю тему з розумними людьми, котрі мають поверх 60 літ і з родичами на засіданні, що на скілько час мені дозволив перестудіював я ту справу, переглядаючи й перечитуючи твори старих і нових письменників, що займалися такими справами, та ряд річників педаґоґічних органів і приготовив в тій справі спеціяльну анкету з питаннями до вас на письмі, на котрі ви також писемно відповіли. Щойно по такій підготовці обдумав я ту трудну справу, зробив докладну диспозицію на письмі і з вислідом моїх думок приходжу тепер до вас.

Наперед представлю вам вагу вибору звання і трудности того вибору.

Хто минеться зі своїм званням, то значить хто зле вибере собі фах, той зробить або постійно робитиме отсих сім злих учинків:

1. Змарнує гроші своїх родичів і працю своїх учителів та надармо займатиме місце іншому, котрий мігби більше і лучше працювати.

2. Навіть при великім напружуванні даватиме в своїм фаху менше і гірше ніж повинен давати.

3. Може наробити великої шкоди.

4. Не матиме радости з праці.

5. Ніколи не осягне певности в праці.

6. Буде непотрібно терпіти в життю.

7. Ізза постійного незадоволення стане насінником розкладу і гнилі в суспільности.

Отже хто недобре вибере собі фах, той буде на все своє життя шкідником і тягарем для себе самого, шкідником і тягарем для своєї родини, шкідником і тягарем для свого народу і шкідником і тягарем для кождої суспільности, серед котрої опиниться.

Інакше кажучи: справа вибору звання се справа дуже важна особисто, родинно, національно й суспільно, то значить — для всего людства. Бо особливо сегодня народи всякою лучбою дуже сильно звязані з собою, отже хто став шкідником свого народу через злий вибір звання, той дуже легко може стати шкідником всякої іншої суспільности.

Таку вагу має вибір звання. Одначе перевести добрий вибір звання се справа дуже трудна. Вона вимагає:

1. Знання бодай поодиноких ґруп ріжних фахів, знання їх вимог і підготовки, як також виглядів на заняття в данім фаху. Яка се великанська область, можна зміркувати по тім, що нпр. в Німеччині, як пише учений Фрідріх Ш н а й д е р, начислено 15.000 фахів! Вправді в менше розвинених краях є менше фахів, але все таки є їх тілько, що треба цілих комісій, зложених з робучих людей, аби могли зоріентуватися в тій области.

2. Дальше щоб порадити комусь, який фах мавби вибрати, на те треба знати ту людину і то знати докладно в трох напрямах: І: фізичне здоровля людини, ІІ: її духові здібности й нахили, ІІІ: її етичні, моральні властивости. Се трете пізнати найтрудніше, бо драб дуже рідко признається, що він драб або й ніколи не признається, а навпаки: старається закривати свої злі сторони й учинки. Отже деякі учені виразно пишуть, що ізза тої третої трудности в досліджуванні людського нутра ніяка порадня вибору звання ніколи не вспіє добре виконати свого завдання. Та й без тої найбільшої трудности також інші менші трудности настільки великі, що навіть Німці, котрі вже далеко поступили в теорії та практиці вибирання звання, признаються, що як слід виконувати того завдання не можуть. Переглянувши ріжну літературу в тій справі, виробив я собі такий погляд:

Щоби з сякими-такими виглядами на успіх сказати комусь, до якої ґрупи фахів він надається, на се треба:

1. Устно поговорити з кождим кандидатом зокрема.

2. Поговорити з його родичами.

3. Поговорити з його учителями.

4. Поговорити з його товаришами.

5. Поговорити з його лікарем шкільним і ще одним.

6. Докладно перестудіювати писемні відповіди кандидата на ріжні питання.

7. Відбути з ним іспит в присутности цілої комісії, зложеної з досвідчених людей, бо оден чоловік не може на все звернути уваги. При тім лікарі мусілиб видати свою опінію не на підставі побіжних оглядин кандидата, але на підставі докладного знання його орґанізму, спертого на довшім знакомстві і на писемній анкеті про його перебуті недуги.

На загал при тім мусілиб бути заняті чотири ґрупи людей з життевим досвідом, а саме: 1. Родичі. 2. Учителі. 3. Лікарі. 4. Економісти ріжного рода, котрі зналіб господарське життя в ріжних його областях, як виглядає ринок праці ріжних фахів і як довго мусить тревати підготовка до виконування кождого фаху та кілько така підготовка мусить необхідно коштувати. І коли все те булоб вистудіюване і виконане, то всего того — ще за мало! Бо для відповідного покермування кандидатом на його новім шляху треба ним займатися також якийсь час і п о в и б о р і з в а н н я: без того пересічна одиниця легко може знеохотитися і звихнутися, навіть маючи всі дані до опанування фаху. При тім не вільно забувати, що практика в Німеччині виказала, що 20%, отже пята частина всіх, що скінчили школи, ще фізично за слабі до опанування я к о г о н е б у д ь ф а х у: то значить що кождому пятому абсольвентови школи треба ще лишити якийсь час, щоб він скріпився заки возьметься до праці над своїм будучим фахом. Коли сего не робиться зі слабшими одиницями, вони мимо найлучшої волі знеохочуються до свого звання, бо відчувають, що вони за слабі до нього, а не знають, чи будуть міцніші.

Вже з сего короткого представлення трудностей, звязаних з вибором звання, мусіли ви прийти до слушного висновку, що я не дам вам конкретної поради в тій справі, просто тому, що не тільки я як одиниця такої штуки втяти не годен, але не годні того як слід зробити навіть цілі комісії серед найкультурніших народів Европи.

Коли так, можете собі подумати, то нащо того реферату про вибір звання? Він зовсім непотрібний. Одначе так не є. Покажу вам се на однім образовім прикладі: На берегах океанів, морів, озер, рік і ставів є т. зв. пляжі, себто місця, де в літі люди купаються й вигріваються на сонці. На тих пляжах є уряджені деревляні руштування, нераз доволі високі, з котрих молоді люди скачуть в воду. Отже уявіть собі, що той скок у воду представляє вибір звання. Річ ясна, що ніхто за вас скакати в воду не може, коли ви маєте з того руштування скакати в воду, але старші люди, котрі вже і самі скакали з такого місця в воду і мають обсерваційний досвід, бо в своїм життю бачили вже богато людей, що скакали, — можуть вам дати дуже пожиточні вказівки про те скакання. А саме вони на підставі свого досвіду й обсервації можуть вам сказати, чи дошка, з котрої маєте скакати, не зогнила і як переконатися, чи вона не зогнила, можуть вас поучити, що се річ дуже небезпечна скакати з тої дошки так, аби впасти на воду животом (бо можна такий скок тяжко відхорувати й навіть убитися), а треба скакати або коміть головою або прямо, ногами в діл. Розуміється, скакати коміть головою дуже небезпечно тоді, коли вода в тім місци не глибока, бо тоді можна розтріскати собі голову до каменя в воді, або застромитися головою в пісок і задушитися або можна скрутити собі голову. Отже всі ті важні обставини звязані зі скоком в воду можуть вам вияснити ті, за котрими є вже літа досвіду й успішних скоків. Та скакати мусите безумовно ви самі так, як жити мусите самі. Того за вас ніхто не зробить, навіть найрозумніші люди.

Перша й головна думка, яку в справі вибору звання поручили мені сказати вам старі розумні люди, з котрими я переговорив ту справу, думка, з котрою я також вповні годжуся, виглядає так: Як дім має чотири вугли, так людське життя має чотири важні, основні точки — уродження, вибір звання, вибір жінки і смерть. На своє

ники, коли ми не викинемо з душі й серця взаїмної ненависти до себе. І тому на нашу думку сегодня 31 травня в Богослуженні на Високім Замку у Львові повинні взяти масову участь також Українці, хоч се Богослуження уладжене в звязку з москвофільським зїздом, повинні взяти участь поважно і спокійно, уникаючи навіть найменших причин до непорозумінь.

І в цілім краю повинні Українці уладжувати свої поминальні Богослуження за наші мученичі жертви Талергофу, Сибіру і т. д., допускаючи на ті Богослуження також москвофілів. Жертви, які поніс наш нарід, прецінь були, є і будуть жертвами — без огляду на те, хто ті жертви викликав. А народні невинні жертви вимагають згадки і пошани. Миж Українці маємо більше жертв вже тому, що нас тут більше...

А. Ч.

уродження ніхто впливу не має, на свою смерть також ніхто, хіба люди ненормальні.

А на вибір звання і вибір жінки ніхто не повинен впливати з боку, бо потому той, що вибирає звання або жінку під впливом іншого чоловіка, нарікає звичайно ціле своє життя. В обидвох тих дуже важних справах можна радитися інших людей, але безумовно треба рішатися самому, бо обидві ті справи належать до справ, про котрі народна приповідка слушно говорить: Людей питай, а свій розум май.

Щоби добре вибрати звання, треба не тільки знати обставини звязані з ріжними фахами, але треба також знати бодай здебільшого те, що промовляє за ріжними групами фахів і проти них, словом — треба знати життя, якого молодий чоловік, котрий доперва вступає в життя, очевидно знати не може. Тому власне старші люди мають обовязок представити молоді правдиво, що довкруги неї діється, що її жде та як входити в життя. Іншими словами кажучи, старші люди можуть помогти молоді зорієнтуватися в передумовах вибору звання і можуть дати вказівки, як і що треба робити по виборі якогось звання.

По сім вступі приступаємо вже до самої річи. Тут наперед треба відповісти на питання, що таке звання? Се поняття має два значіння. Передовсім означає воно, як уже сама назва каже, внутрішний голос, котрий кличе і взиває кождого з нас, вибрати собі в рамах суспільности такий круг завдань і роботи, щоб він був для нас трівкий, то значить, щоб ми працювали в нім вже ціле наше життя. А друге значіння поняття „звання” відноситься вже не до того внутрішного голосу, котрий нас кличе, зове, щоб вибрати собі якусь роботу і присвятити їй ціле своє життя, — тільки відноситься таки до тої вже вибраної роботи. Називаємо її також фахом, розуміється тоді, коли ми тої роботи вже навчилися й добре розуміємося на ній. Бо хто не опанував основно ніякої роботи, той ніякого фаху не має і не знає. В трівкім і на все життя призначенім крузі діяльности свого фаху має кождий з нас здобути собі передовсім хліб. А в разі коли вибір буде добрий, то здобудемо собі також можливість розвитку особистих здібностей, нахилів і зацікавлень, що дає радість з життя. Дальше в тім другім випадку, то значить коли вибір звання добрий, здобудемо собі відповідне соціяльне або суспільне становище і відповідне значіння в суспільности. Все те річи дуже важні і для одиниці і для нації, держави, суспільности як спільноти.

Оден з головних обовязків кождого чоловіка це совісне опанування й виконування своїх обовязків в области свого звання. Односторонне виконування свого звання тільки в тій ціли, щоб на тім як найбільше заробляти, або тільки в тій ціли, щоб мати успіхи й тим імпонувати іншим, доводить згодом до затрати вдоволення, яке лучиться тільки з совісним й основним виконуванням звання. А хто утратить вдоволення з виконування свого звання, той незабаром утратить і охоту до його виконування та щораз більше занедбується. Щоб не стратити вдоволення з доброго виконування свого знання, на те потрібні три передумовини:

I. Вибрати звання відповідно до обставин свого життя. То значить рішитися на вибір такого звання, якого опанування можливе. Або ще виразніше кажучи: колиби хто з вас рішився стати нпр. анґлійським королем та вперся при тій своїй постанові, то річ ясна, що навіть при найбільшій здібности й витревалости анґлійським королем не буде, бо нема такої можливости в области його життевих обставин. А хто вперсяб при тім, що таки „мусить” стати англійським королем, той доведе до того, що стане маняком, але анґлійським королем таки не буде.

II. Дальше, щоб мати вдоволення з вибору й виконування свого звання, треба вибрати таке звання, до якого маєте здібність. Напр. хто має слабі очи, той не повинен собі вибирати звання астронома, хто має слабі груди, той не повинен ставати фаховим спортовцем і вправлятися в скорім бігу до мети, бо з того кромі катастрофи ніщо не вийде.

III. Вкінці щоб мати вдоволення з вибору й виконування свого звання, треба мати нахил і охоту до нього. Се річ зовсім інша ніж здібність до якогось звання. Є люди навіть дуже здібні „до всего”, як то кажуть, але часто лучається, що якраз такі люди не мають охоти до нічого. І тому вони марнуються далеко скорше ніж менше здібні, але такі, що з охотою беруться до праці. Бо як хто не хоче робити, то гірше ніж не може.

З тих всіх причин змагати до осягнення вдоволення й радости з виконування свого звання се прямо моральний обовязок чоловіка. А використовувати якусь установу тільки на те, аби мати з неї засоби до життя й не давати їй всего того, що по своїм силам можна булоб дати, се річ неморальна. Ствердження сих тез має не тільки теоретичне значіння. Воно дуже важне також для життевої практики, бо де панує неморальне відношення одиниць до установ, там мусить зачатися гниття наперед тих одиниць, потому тих установ, в котрих є такі одиниці, а потому й цілої суспільности, що має такі непровітрювані установи. Колиж суспільність зачинає гнити, тоді се має страшні наслідки для щораз більшої скількости одиниць і так поступає гниль аж до цілковитого ослаблення, зґанґринування й упадку. Все те льоґічно і з зелізною послідовністю виходить одно з другого. А до острого льоґічного думання треба завчасу вправлятися, бо слушно пише польський діяч Порембский, що „стисліть у висказуванні своїх думок, в формулованні відповідей, в арґументації — се одна з підставових передумов фахової праці в дуже богатьох областях.”*)

І тому, щоби придивитися способови висказування ваших думок урядив я аж дві анкети між вами та просив вас відповісти писемно на ріжні питання. Хто з вас того ще не зробив, нехай буде ласкав зробити хочби й по матурі, бо се придасться також до статистики й до належитого оброблення цілої теми, як не мені, то іншому, хто буде студіювати ту справу.

Фах або звання вибираємо на те, аби його по перше опанувати, по друге добре виконувати. Отже кождому ясно, що чоловік хорий не може ні добре опанувати фах, ні добре його виконувати. А є дві великі ґрупи хоріб: одна незалежна від людини і про ту ґрупу недуг нема що говорити, а друга ґрупа недуг залежна від нас. То значить, що ми самі стягаємо на себе ту другу ґрупу недуг і тим самим робимо себе нездібними і до опанування фаху і до його виконування. Або інакше кажучи, самі робимо себе нещасливими на все життя. В вашім віці можна зробити себе недужим і нераз на все життя нещасливим головно через недуги полові. Богато є таких молодих хлопців, що уважають себе нпр. патріотами, але не оден не хоче подумати над тим, що коли не здержиться від тих річей, то стає хорим на все життя, стає не — пожиточним чоловіком для свого народу, але тягарем для нього і неужитком, який затроює атмосферу довкруги. Такий нещасник очевидно ніякого фаху порядно опанувати не годен. В культурних народів на заході, нпр. в Анґлійців переводять під тим оглядом статистику мужеської молоді під словом чести на зїздах. І показується, що там звичайно всего 3 до 4% студентів університету сходилося з жінками. А в нас далеко гірше. Ось де одна з головних причин сили і пружимости горішної верстви анґлійської нації й рівночасно одна з головних причин охлялости горішної верстви нашої. Коли з усего мого викладу бодай часть між вами запамятає собі отсю пересторогу і приміниться до неї в житті, то я не буду уважати змарнованим час, який я присвятив на вироблення сего викладу, а ті, що мене послухають, подякують мені колись в думці своїй, хоч мене вже на світі тоді не буде. Коли ви збережете своє здоровля сперте на невинности, то світ отвором стоятиме перед вами. Здоровий чоловік, навіть коли він у великій біді, має можливість кинутися в світ, а хорий не може собі дати ради.

Та небезпечні для людини бувають не тільки недуги тіла. Ще більше небезпечні недуги людського духа. Найбільше шкодить людині в життю недуга духа, котра полягає на переціновані себе самого і на показуванні того другим. Се доказ захитання внутрішного почуття рівноваги, котре все кінчиться катастрофою так в життю одиниць як і цілих народів. Таке переціновання себе викликає цілий ряд інших надзвичайно шкідливих блудів. Нпр. такий чоловік буде безконечно чванитися перед іншими, буде все про себе говорити й вихвалювати то себе, то свої вчинки, то свої річи, то навіть буде хвалити свою глупоту і свої блуди! Нпр. такий ученик буде чванитися тим, що він не вчиться лекцій або не приготовляється до іспитів, хоч таке поведення очевидно дурне: бо хто обманом перейде школу, чи ґімназію чи університет, чи якунебудь іншу область праці, той по перше нічого не буде знати, по друге привикне до обману, по трете на все життя остане непотрібом і тягарем для інших, по четверте буде посміховиском між людьми і ніколи не матиме сатисфакції з життя. В нутрі такого чоловіка аж кишить від усякого рода зіпсуття, котре скорше або пізніше мусить його довести до загибелі, до змарнування цілого життя. Та з другої сторони не треба знов уважати себе за останнього нездару, котрий до нічого неспосібний, бо се передовсім неправдиве, а по друге таксамо в життю шкідливе як і переціновання себе. Не святі горшки ліплять, або інакшими словами: при совісности і пильности можна осягнути дуже богато. Пильність і совісність важніша навіть від найбільшої здібности, за котрою не стоїть пильність: бо пильний чоловік навіть без замітної здібности опанує свій фах і забезпечить життя собі та своїм близьким. А навіть дуже здібний чоловік, котрий не має пильности й витревалости, доведе тільки до переціновання себе і все кінчить зле. (Далі буде).

*) Гл. „Zrąb“, 1932, том 12. Inż. Eugeniusz Porębski: Wykształcenie w ramach programu szkół średnich i wartość zdobytej wiedzy w pracy zawodowej.

Вибори до міських рад

Крім Львова на терені Східної Галичини відбулися вибори до міських рад також в кількох містах і місточках. Виспід виборів такий: Перемишль: Українці 1 мандат (пос. Загайкевич), бльок ББ 24 мандати, соціялісти 3, ендеки 3, Жиди 9 мандатів. Тернопільське воєвідство: Мельниця на 12 мандатів вибрано 7 Поляків з ББ, 2 Українці (УНДО), 3 Жиди. Підгайці: на 16 ман. вибрано 8 Поляків, 2 Українці, 6 Жидів. Заліщики: на 16 ман. Поляки здобули 9, Українці 2, Жиди 5. Хоростків: на 16 ман. Українці 4, Поляки 8, Жиди 4. Гусятин: Голосування не було: Українці без мандату, Поляки (ББ) 7, Жиди 5. Товсте (без голосування): на 12 мандатів: Поляки 6, Українці 2, Жиди 4. Львівське воєвідство: Яричів Новий: Українці 4 ман., Поляки 4, Жиди 4. Дрогобич: Українці 5, Старорусин 1, Поляки 16, Жиди 10. Радимно: Українці 1, Старорусин 1, Поляки 8, Жиди 2.

Лікарський фейлєтоник

Наслідки купелів

соняшних і водних.

Львівські лікарі ствердили, що не лише молодь але і старші в часі недавної спеки надуживали соняшних і водних купелів. Се мало недобрі наслідки. Богато молоді в підгорячковім стані, недужої на сухоти, щоби загартуватися й опалитися на сонці, погіршило свій загальний стан здоровля та значно ослабило своє здоровля. Богато занедужало на запалення скіри. Недужі на сухоти в богатьох випадках своїм легкодушним поведенням на пляжах викликали погіршення укритого стану недуги, зріст температури і навіть кровоплюття. Люди, що не чуються зовсім здорові, без лікарських оглядин не повинні вживати соняшних купелів. На се є осередки здоровля і шкільні лікарі, щоб засягнути від них поради.

Курс інструкторів (ок)
К. А. У. М.

Дня 21. V. п-на Оксана Яновичівна, голова АЕп. Ради КАУЖМ, відчитала реферат п. з. „Участь української жіночої молоді в Катол. Акції”. Зміст: Жіноча молодь має право й обовязок брати участь в Катол. Акції. Папа Пій XI. проголосив клич: „Христовий мир в Христовім царстві”. Та крім царя в кождім царстві є ще громадяни, до котрих власне відноситься програма Кат. Акції. Участь жінки в КА обовязкова. Які-ж вартости кваліфікують жіночу молодь до участи в КА? Відповідь: Передовсім природне становище жінки. Всяке людське середовище концентрується довкруги жінки. Вже в забавах дитячого віку вона виявляє зацікавлення родиною і господарством. Її ніжність, ентузіям, посвята, мужність і терпеливість — се ті прикмети, на котрих основується родинне життя. Каже наша приповідка, що на жінці стоять три угли дому. КАУЖМ має гуртувати жіноцтво і перевиховати його в катол. дусі. Молодь, а переважно жіноча молодь, не має стійного характеру. Його треба в ній виробити звертаючись до інтелекту. Практично сего приучуєтьтя молодь точним приходженням на сходини і вироблюванням почуття самостійности в напрямі самовистарчальности. Міська тандита повинна зникнути з села: треба постійно вияснятн, що народня ноша куди краща і триваліша. Внутрішне вироблення катол. совісти — се основа релігійного знання і релігійної послідовности. Все те треба сперти на розумовости. Одна з наших цілей це суспільне вироблення жінки. Вона краще відчуває ту двійність теперішного життя ніж мужчини. Длятого жінки покликані до боротьби з матеріялізмом, неморальністю й атеїзмом. У нас стрічається величезну скількість таких людей, що є католиками лише з метрики, бо дух сучасности се невірство. З невірством передовсім повинні боротися жінки! Треба звернути увагу на нездорові прояви на селі, якими є т. зв. „рандки”. Перед у тім ведуть аматорські гуртки, які на жаль в богатьох случаях дають згіршаючий приклад. — До других треба підходити з услужливою любовю, щоби і їх спонукати до виконування християнських обовязків своїми словами, вчинками і цілим поступованням. Ідеал наслідування се Марія як Дівиця і Божа Мати, — „повна Божих ласк“, — як каже Святе Письмо. Та очевидна річ не треба ніде і в нічім переборщувати; так і тут треба дбати також про товариське життя, природну веселість і надівсе плекати всюди добрий тон. Се гарно виложене в книжці Шільгіна „Ти і вона”. — Суспільне післанництво жінки — злагіднювати конфлікти і запобігати партійництву.

Між запитами, поставленими прелеґентці, був оден такий: Який найкращий спосіб до викинення міської тандити з села, бо люди беруть собі приклади з інтеліґенції. Прелеґентка відповіла: Треба освідомлювати, що народна ноша гарніша. На жіночім конґресі, який тепер орґанізується, буде устійнений народний візитовий стрій. Тоді й інтеліґенція дасть хіба добрий приклад.

—o—

Другий реферат виголосив проф. мр. Юліян Редько п. з. „Праця в кружках КАУМ”: Не можна тут дати якоїсь точної програми. Дороговказом для інструктора повинна бути практика. Ми творимо лише „прелімінар” праці спираючись на деяких взорах. Таким взором для нас повинна бути велика світова орґанізація, котра у вихованні молоді зібрала величезний досвід. Та орґанізація се скавтінґ „Пласт”. Життя гуртка залежить від індивідуальности його провідника. Якіж прикмети повинен посідати провідник? Він не сміє бути учителем, десятником, командантом. Він має бути лише старшим братом. Засада в нас така: Не щось вміти, але чимсь бути! Значить виховати високо моральний тип людини. Для молоді треба бути безоглядним авторитетом (таке твердження вимагає рішучо якогось вияснення — Ред.), тоді вона любить провідника. Тут не поможуть ніякі курси і фахова література, тут треба мати вроджений і вироблений хист провідництва. Ціль нашої орґанізації — духове і фізичне виховання на християнських засадах і підготовка до світського апостольства. Для праці над тою підготовкою мусимо устійнити напрямні: Виховання вести з нутра а не навчанням зовні. Моралі не можна вчити так як муштри. Її треба розвивати. Вже Платон вчив, що людина родиться з зародками добра. Їх треба розвивати відповідними вправами.

Ми мусимо мати волю і вміти переводити її в чин. Воля і чин се так як порох і вистріл. — Невичерпаний засіб виховання се забава. До вироблення дисципліни найкраще надаються збірні гри. Змагання партіями приучують до солідарности. Обсервація природи вчить любити все, що живе. Естетичне устроєння домівки розбуджує любов до мистецтва і до порядку. В домівці обовязково має бути образ нашого Патрона архангела Михаїла, хрест, грамота і наші гасла. Дальші засоби виховні се пісня, гутірка, оповідання, читання, прогульки і т. д. Виховувати всесторонно та не прикладати за великої ваги до іспитів, бо рішаюча не іспитова вартість члена, але моральна.

По рефераті поставлено прелеґентови ряд питань. З цікавіших були: Чи в домівці може бути національний герб? — Не лише може, але повинен бути; є однак нераз такі обставини, що треба його носити лише в своїх серцях. — Проголошеної програми не дасться в цілости перевести на селі; чи нема якоїсь іншої програми для села? — Є лише одна програма для всіх. В рефераті я ставив максимальну програму, та коли ви на селі виконаєте лиш 25% того максімум, то се вистарчить. — Як поступати, коли влада (поліція) вмішується і робить перепони в праці? — Перед владою відповідає церковний асистент і до нього відсилати такі справи, а самому, на власну руку, не починати ніяких кроків.

НОВІ БРОШУРИ ПРО ЖІНОЧИЙ РУХ

Вже вийшли дві нові брошури пера д-ра Осипа Назарука присвячені справам жіночого руху. В одній автор розглядає матеріяльно-фінансові підстави жіночого руху, в другій представляє жінку та її завдання на тлі суспільнім, спеціяльно серед української нації. Обидві брошури писані в дусі дуже прихильнім для жінок і жіночого руху. Ціна обох брошур без пересилки 90 сот., з пересилкою 1·10 зл.

Сину! Я (Бог) повинен бути конечною й великою межею твоєю, коли хочеш бути справді щасливий. (Тома Кемпійський, Книга III, розділ 9, уступ 1).

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 14)

„Андрей” на засланні

Не було сумніву: Москалям повинулася нога. Війна вередлива як дівчина...

Хоч батюшка в церкві гримав, що те все лож і наказував людям, щоби не слухали, не вірили і щоби все доносили, проте люди, слухали і вірили і не доносили...

Через село, хоч воно не при шляху а на боці, яли перетягати знечевя всілякі російські військові частини. Раніше, до Великодня, вони йшли від сходу; тепер йшли на схід. Розярені і рознуздані московські салдати верзякали зовсім інакше як батюшка. Люди те кмітували і — мовчали... Не було дня; нині кіннота, завтра піхота, а то й артилерія перетягали через село, а люди доповідали, що так є скрізь — навкруги. І все те діялося так нагло і так безладно, всі частини російської армії такі були знеможені, такі озвірені і так зловтішно настроєні, що навіть дитина мусілаб догадатися, що се втеча... Хоч вони закидали на догад, що се ладиться западня для австрійців. Старий Лучка з хати не виходив і пильнував ґаздівства, через безнастанні квартерунки благочестивого „воїнства“.

Бо й цікаве було те „русске благочестиве воінство“:

Одної ночи спалахнув пожар на Зарудді: згоріли три ґаздівства. Телевич досліджував: то салдати-башкирці чи туркмени розвели вогень і пекли барана тай від їх ватри займилася хата. Заки вогонь потах, по них і слід замело. Іншої ночи прийшли гурмом до господаря, його притримали, корову вивели, зарізали і спскли. А йому загрозили смертю, якби доніс...

За дробину і не говорити.

А що було з жінками!... Ночували по лісах, крилися де могли перед „православним воїнством“. Хіба такі ні, що цего бажали...

Село ходором ходило...

Якось раз дали до Лучки на квартиру кавалериста — підстаршину, „унтера“, якраз під неділю. Водилися всілякі; але той, нічого казати, був привітливий чоловяга. Прийшов вечером, попоїв молока з кашею, подякував, ляг і каменем заснув. Лучка на досвітках вийшов, обійти ґаздівство; така його звичка. Потім присів і мовив молитви; по молитвах запикав люльку. Аж чує, що пан „унтєр“ в хаті вже конопадиться і глипнув через вікно. А він клячав перед образом Матери Божої і молився. І такі бували. Бували всілякі. Бували й такі, що били поклони і хрестилися замашисто до самої землі, а в ночі мордували і розбивалися по селу за жінками. Але сей молився. Лучка знає, хто молиться, а хто чинить ся. Потім Лучка бачив, як він щось вийшов зза пазухи і поцілував. І — обернувся. Їх погляди зустрілися. Лучка поздоровив його Христовим привітом:

— „Слава Йсусу Христу“.

Він відповів з польська: „На віки віків“.

Вдивилися в себе. Лучка спитав:

— „Ви пане „унтєр“ православний?“

Солдат замнявся на малу хвилину. Потім каже:

— „Виж мене бачили, як я цілував“...

Лучка думав, що хрестик. Але він йому показав — шкаплір, котрий йому мама зі своїх грудей зняла і дала на війну. Він католик, а як в Лучки побачив образ Найсвятішого Серця Христового, вкляк. Він зпід Вильна. Коли розбалакалися і він бачив, що Лучка не конче второпає по російськи, став до нього говорити трохи по польськи, трохи по нашому. То був Поляк. І від нього Лучка по правді дізнався, що Москалів бють як в барабан і гонять як заяців. Він тому радів. Тим катюгам се давно вже належиться, говорив. Се чорти в людській шкірі. В його полку є багато Українців, котрі теж Бога просять, щоби Москві прийшов раз який кінець. Всі народи за тим зітхають...

Лучка розповів йому, як вони тут на православіє „навертають“ людей і ще беруть на глум, що це „доброхіть“...

— „Чорти прокляті! Та де їм яка віра в голові, говорив розхвильований „унтєр“; — треба бачити їх зблизька як вони живуть і яка в них віра!... Їх ненаситна жаденність і захланність на чужі краї — се їх віра!... А їх нарід, забовдурений попами і забобонами, ненавидить і — мовчить... А тут у вас в Галичині що вони виправляють!! Ще воробець на груші, а тут вже злягло їх батюшків як сарани, ніби „навертати“ на своє православіє... На ділі се шпіони і баришники. Та їм тепер так не минеться як в Холмі“...

(Дальше буде).

Зїзд Великого Лугу

9) П. Федина: Я в справі Малого Лугу: Чи на те, щоби шкільні діти могли вписатися до сего Лугу, треба дозволу шкільних властей? — др. Дашкевич: Дуже важна справа в діяльности Лугів тяглість праці в літі і в зимі. Старшина повинна сходитися бодай раз на місяць на засідання. Ми Луговики повинні виробляти в собі лицарськість. Уважати на се, щоб уступати місця старшим, жінці, помагати слабшим, не співати сороміцьких пісень і не говорити неприличних слів! З фізичного виховання найважніші: муштра, лугові вправи і відбиванка. Луговики конечно мусять мати однострої. Кождий Луг повинен поробити собі знимки (фотографії), одначе до знимок не пхати цивілів. На луговім фестині мусять бути лугові вправи. Луговик повинен вистерігатися надуживання алькоголю. Також супроти представників поліції і взагалі державної влади Луговики повинні себе вести з гідністю. Таксамо коли прийде представник уряду Фізичного Виховання. Він буде дивитися, як комендант Луга веде вправи, може звернути увагу по вправах, які хиби при веденні вправ, щоб не робити з людей калік і т. п. Може прийти також згідно зі статутом на Загальні Збори, чи на Засідання Старшини і прислухуватися, над чим радять. Але делеґати Уряду Фізичного Виховання ніколи не будуть командувати Луговиками (чками). Лугові подання звільнені від стемплів. Справа ходження чвірками ще не полагоджена. Суд зажадав опінії Уряду Фізичного Виховання і староства. Рішення залежить від суду. Місцева Лугова Старшина повинна вести хроніку й історію села, особливо історію участи села в наших недавних визвольних змаганнях. „Вісти з Лугу” все треба докладно прочитати. Луговички повинні повишивати рушники і ними прикрасити домівки Лугів, читалень і т. п. Що року Луги повинні обходити свято нашої самостійности 22. І. На курси інструкторів, режисерів і диригентів наразі нема грошей. Щодо Малого Лугу, то до нього можуть записуватися хлопці і дівчата до 14 літ. Після статуту можна для них робити курси без огляду на те, чи вони належать до школи чи ні. Кождий Луг мусить завести в себе діловодство: Книгу протоколів і касову.

Відтак п. Козланюк відчитав резолюції представлені Луговому Зїздови до ухвалення.

Резолюції:

Луговий Зїзд у Львові 20. березня 1934

1) Стверджує, що сучасне положення українського народу дуже важке. З одного боку на Великій Україні йде винищування народу голодом, засланнями і переселеннями. З другого боку розпаношилася в нас небувала демаґоґія — тому нинішна хвиля вимагає скріплення українського орґанізованого життя, а зокрема Лугової Орґанізації — сили, що протиставиласяб успішно цим лихам.

2) Стверджує, що Лугова орґанізація була і є понадпартійною і понадклясовою орґанізацією, яка має виробити дисципліну, пошану авторітету, відвагу і посвяту для українського народу.

3) Стверджує, що всякі виступи, неоправдані здогади і неправдиві наклепи на Лугову Орґанізацію і її провід були безосновні і шкідливі не тільки для української молоді, але і для всего українського народу.

4) Тому Луговий Зїзд закликає: всіх своїх однодумців, а зокрема українську молодь стануги в ряди Лугової Орґанізації.

5) Луговий Зїзд закликає всі Лугові товариства до найбільше активної праці над розбудовою Лугової Орґанізації та поширенням Лугової Ідеї. 6) Луговий Зїзд признає правильність і доцільність перебудови Лугової Орґанізації на нововироблених статутах і взиває існуючі руханково-пожарничі Тв-а Луги перейти на статут Українського руханково-спортового Т-ва Луг.

7) Луговий Зїзд висказує признання тим Лугам та їх старшинам, що в найтяжі для Лугової Орґанізації часи видержали наступ демаґоґії, а окрема тим, що на заклик Головної Старшини взяли участь у святах У. М. Х., Франківському і Луговому у Львові в 1933 році.

8) Луговий Зїзд висказує подяку тим пресовим орґанам (Діло, Свобода, Нова Зоря, Мета, Правда, Хліборобський Шлях, Неділя), що підчас протилугової кампанії піддержали Лугову Орґанізацію, доцінюючи правильність роботи Лугового Проводу.

9) Луговий Зїзд запевнює весь український народ, що перебрані на себе завдання й обовязки Лугова Орґанізація виконає наскільки в неї сил, завжди маючи на оці тільки і виключно добро всего українського народу.

Резолюції принято одноголосно.

За фахову освіту селянства

Сільсько-Господарська Школа в Шибалині, біля Бережан.

Необхідність піднесення культурного й матеріяльного стану нашого селянства стала в останніх часах такою важною й актуальною проблемою, що нею цікавиться щораз то ширший загал нашого громадянства. Але зацікавлення це не виходить покищо поза межі теоретичних міркувань і проектів, нарад та анкет а в найкращому разі тут і там доривочно влаштованих короткоречинцевих курсів та рефератів — бо поставлення тої справи на ширшу й плянову скалю вимагає великих грошевих засобів. А сучасний стан наших товариств і установ, що повинні цим ділом займитися такий, що не дає їм змоги здійснити їх плянів і намірів.

Покищо на наших землях є одна фахова сільсько-господарська школа Товариства „Просвіта” в Миловані, з одинацятьмісячним пляном навчання а в останніх часах Краєве Товариство „Сільський Господар” у Львові відкрило в Янчині курси призначені для вишколення орґанізаторів чи провідників праці в сільському господарстві. Але цим ледви чи розвязується сю важну проблему. Бо запотребування нашого сільського господарства такі широкі, що нам необхідні такі шкільні фахові заведення, де селянська молодь найшлаб нагоду набути основне загальнообразуюче як і фахове знання. Ми мусимо зорґанізувати такі фахові сільсько-господарські школи, щоби і плянами навчання і своєю орґанізацією були примінені до вимог нашого села. А в першу чергу в тих шкільних заведеннях повинна бути звернена належна увага на фаховий вишкіл нашого жіноцтва, поки не маємо ще змоги закладати окремих дівочих шкіл.

З відрадним явищем в сьому напрямі стрічаємось у Бережанщині. Від кількох літ роблено старання, щоб на терені повіту заснувати фахове шкільне заведення, сперте на цілком новій програмі та на системі коедукації. По довгих заходах шкільна влада затвердила програму і статут, що їх вироблено спеціяльно для сього шкільного заведення та дала дозвіл на відкриття й ведення сільсько-господарської школи в Шибалині.

Наука в школі триває два роки. До школи приймається сільську молодь, хлопців і дівчат так з бережанського як і з других повітів, в віці від 14 до 19 року життя, що скінчила найменше сільську школу. Навчання предметів фахових відбувається в ґрупах, окремо для хлопців, а навчання предметів загальнообразуючих та частинно фахових, необхідних так для хлопців як і для дівчат відбувається спільно.

Дволітний плян навчання й орґанізаційне поставлення тої школи в Шибалині, як досі непрактикований у фахових сільсько-господарських школах, має створити новий тип школи, що цілком відповідалаб потребам нашого села. Молодь по скінченні тої школи всебічно й основно підготована до самостійного раціонального ведення господарства зможе стати фаховими інструкторами для навчання елементарного сільсько-господарського знання в своїому середовищі.

Перший шкільний рік у школі почався 15. листопада 1933 року. Учеників у школі є 23, в тім 8 хлопців та 15 дівчат. Між ними 14 з бережанського повіту, 9 з ріжних повітів.

Сей новий почин і крок на шляху до кращого завтра нашого селянина треба горячо привітати.

Найстарший любовний лист

Французькі археольоґи викопали з землі коло руїн м. Ур в Мезопотамії найстарший любовний лист зі всіх які знаємо. Той лист лежав тисячі літ в землі. Він писаний клиновим письмом на цеголці. Дослівний текст того листа короткий: „Я тепер у Вавилоні, но ніде не стрічаю тебе і се мене страшно мучить. Приїдь на місяць празників”. — З того листа видно, що тоді любовні листи писали дуже прилично.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

За поляглих членів Української Армії відправив Преосв. Никита 26 травня бр. в катедрі св. Юра у Львові Службу Божу і панахиду в сослуженні вищого духовенства і богословів. Служби Божої і панахиди вислухали численні б. члени УГА, представники українських установ, Парляментарної Репрезентації, „Лугу“,члени інструкторського курсу КАУМ, численно зібрана молодь обох полів і старші громадяни. Підчас літурґії співав архикатедральний хор, а на панахиді хор „Сурма“. На середині катедри була символічна могила прибрана зеленю і цвітами, за нею березовий хрест. Служба Божа зачалася точно о год. 9·30. Одначе церква виповнилася вірними щойно при кінці Богослуження. В нас принялася „засада“, постійно спізнятися на Богослуження, навіть на такі, як богослуження за поляглих в обороні Батьківщини.

Зелені Свята у Львові. Сего року процесійні походи на оба львівські цвинтарі відбулися рівночасно другого дня Зелених Свят, бо першого дня Свят були вибори до міської ради. На личаківський цвинтар вирушили процесії з церков: Успення, Спаса, Петра і Павла, Непор. Зачаття Пр. Д. Марії і зі Знесіння. По дорозі співав хор „Бандуриста“ і хор радн. Т. Купчинського. Після панахиди на стрілецьких могилах о. Ґорчинський виголосив проповідь. Розкинено богато летючок. Відтак священики відправляли панахиди на поодиноких гробах, м. і. на гробі о. М. Шашкевича, о. О. Огоновського, о. Т. Лежогубського та ін. Після панахиди на могилі Я. Любовича поліція розігнала ґумовими палицями молодь, що співала „Не пора“. Найбільше дісталося невинним людям, котрі чекали на гробах своїх кревних на священиків, бо ті не сподівалися нічого злого і не втікали перед поліцією. М. і. дістав ґумовою палицею по голові один малий хлопець, що його мати держала на руках. Увязнили кільканацять молодих хлопців і дівчат.

На Янівський цвинтар пішли процесії під проводом духовенства з церков св. Юра, ОО. Василіян, св. Николая, Левандівки, Богданівки з Сиґнівкою. Співав хор питомців Духовної Академії. В поході на Янівський цвинтар взяли корпоративну участь члени „Молодої Громади“ під проводом ґен. Тарнавського, члени КАУМ, Марійські Дружини, члени т-ва катол. студентів „Обнова“ й інші. На цвинтарі відправлено панахиду на могилі Невідомого Стрільця, на котрій зложено кільканацять прегарних вінців. Співав хор богословів. Проповідь виголосив о. Каштанюк. Він візвав при кінці, щоби не йти вгору цвинтаря на могили стрільців, бо там переводять основну перебудову. По відспіванні „Вічної Памяти“ духовенство розійшлося по цвинтарі правити панахиди над могилами. Та молодь не відходила від могили Невідомого Стрільця і почала співати національні пісні. В кількох місцях розкинено летючки. Поліція в однострояхі без, піша і кінна почала стріляти вгору і розганяти співаючих та вязнити богато з молоді обох полів. На цвинтарі жінки підняли великий крик. Поліція ґумовими палицями й обнаженими шаблями вганяючи по цвинтарі і на вулиці побила богатьох присутних, між ними старших жінок і малих дітей.Увязнено й побито ред. „Хліборобського Шляху“ д-ра І. Гладиловича. Всіх увязнених подають на 26 осіб. Між ними 1 богослов і 6 жінок. Кінна поліція вганяла по долішній части Янівського кладовища мабуть вперве відколи той цвинтар стоїть.

Реколєкції для молоді. Управа Марійського Товариства Молоді у Львові подає до відома, що цьогорічні стислі реколєкції для молоді середних шкіл відбудуться у Львові, Станиславові, Перемишлі і Товмачі. Початок реколєкцій 15 червня вечером, кінець 19-го рано. Оплата за тридневне удержання виноситиме тільки 5 зл. Докладніші інформації оголосить Марійське Т-во Молоді в пресі.

ВИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ВИСЛІД ВИБОРІВ У ЛЬВОВІ. По неурядовим обчисленням вислід виборів до міської ради у Львові такий: На 72 радних Українці вибрали 1, п. Стевчака, ББ дістало 45 мандатів, ендеки 5, ППС 5, Жиди 16. Між соціялістами (ППС), з котрими збльокувалася була наша УСДП, не вийшов ні один Українець. Фреквенція у виборах не була велика. Хиталася в поодиноких округах між 40 — 60%. До сих виборів годиться замітити, що коли стара столиця Польщі Познань була під німецькою владою, то там Поляки вибрали були до міської ради також одного свого кандидата.

СОВІТСЬКА ВЛАДА на Вел. Україні передбачує неурожай. Тому низшим урядникам підвищено платню від 6—28%.

В „БУНТІ МЛОДИХ“ пише п. Ф. Червіскі, що польсько-французький союз перестав істнувати з хвилею підписання польсько-німецького договору про ненапад 26 січня бр. На доказ наводить автор дотичні місця текстів польсько-французького договору з 1925 р. і текст польсько-німецького договору з січня бр.

„WĘGRY I DOOKOŁA WĘGIER“. Так називається нова книжка відомого виленського професора університету Маріяна Здзеховского. Він в тій книжці не без успіху доказує, що з політики щезла моральність, особливо по Седані, бо всюди запанувала „демократична глупота й іґноранція“. Потому він виступає в обороні Мадярщини, доказуючи, що вона покривджена, бо відобрали їй Підкарпатську Україну... Мовляв, треба сей край відобрати Чехам і віддати Мадярщині. Отже шановний професор в імя моральности хоче віддати словянську територію Угорщині, щоб та дальше її мадяризувала. Незла моральність і льоґіка...

ПРЕЗИДЕНТОМ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ вже четвертий раз вибрано проф. Тому Массарика. Він має тепер 85-й рік життя.

ЧЕСЬКА ПРЕСА пише, що Европі грозить війна, коли Габсбурґи вернуть на австрійський престіл. Бенеш заявив в чеському парляменті, що поворот Габсбурґів до Австрії се збройний конфлікт. Чеський посол негайно покине Відень, коли туди приїде Отто Габсбурґ.

ДО АВСТРІЇ вернув на підставі дозволу правительства б. архикнязь 70 літній Евген Габсбурґ. На зелізн. двірці витав його міністр війни Шенбурґ-Гартенштайн. Публика на вулиці витала архикнязя оваційно.

РОМУНСЬКИЙ КОРОЛЬ КАРЛО хоче при помочі війська ввести диктатуру. На шефа майбутнього правительства король хоче призначити ґен. Авареску. Сей одначе як передумову поставив вимогу, щоб король усунув з Ромунії свою „приятельку“ Жидівку Люпеску.

БАРТУ, міністр загран. справ Франції, сказав у французькому парляменті, що се булоб велике добродійство для мира, колиб СССР вступив до Союзу Народів...

СОВІТСЬКИЙ АМБАСАДОР в Берліні Хінчук уступив. На його місце приходить амбасадор СССР в Анкарі (Туреччина) Суріч. „Товариш“ Хінчук купається тепер в Карльсбаді, розуміється „для добра трудящих“...

В ЮГОСЛАВІЇ повстало 6 жидівських масонських льож. Югославянська суспільність тим занепокоєна (КАП).

ТУРЕЧЧИНА замовила в японських доках 10 воєнних кораблів та кілька підводних лодок. Японія дістала за те дозвіл на продукцію текстильних товарів в Туреччині. Сі товарі опісля кинуть на европейські ринки під турецькою маркою.

ВІЙСЬКА КИТАЙСЬКОГО УРЯДУ в Нанкіні розбили комуністичну армію в провінції Фукієн. В пятидневних боях китайські комуністи стратили 4000 жовнірів вбитих і ранених. Тепер комуністи мають ще 12 повітових міст в провінціях Кіянґ-Сі і Фу-Кієн.

Посвячення прапору української кооперації

Се будуть фільмувати.

В неділю 3 червня с. р. відбудеться у Львові на площі Сокола-Батька торжественне посвячення прапору української кооперації. О год. 9 рано буде Архієрейська Служба Божа; відтак ВПреосв. Митрополит Кир Андрей посвятить прапор і передасть його провідникам української кооперації. Після завінчання прапору лентами від наших центральних установ відбудеться дефіляда перед прапором. Хори читалень філій „Просвіти“ на місто і повіт Львів, як також трубні орхестри виступлять зі своєю програмою. Заповідається масовий приїзд наших кооператорів і селянства з цілого краю. Сей радісний день української кооперації сфільмують. Добре булоб, якби і наше львівське громадянство появилося в більшім числі на площі Сокола-Батька. О год. 2 попол. Українська Захоронка і Т-во Опіки над Молодю уладжують народний фестин з виступами хорів читалень і орхестр, з вправами, грами й забавами дітей. Закупно кооперативної відзнаки в ціні 20 гр. буде управнювати до вступу на площу Сокола-Батька.

НОВИНКИ

Приморозки, які були останними днями, пошкодили значно огородовині та садовині. Недавна посуха, спека й теперішна обнижка температури з холодними вітрами вплинули некорисно на зріст огородовини й садовини. До того на овочевих деревах появилися ріжні шкідники.

Приморозок був в Тернопільщині з 24 на 25 травня. Він пошкодив головно ярині — гречці, бараболям і фасолям.

Сніг падав в Познані 27. травня с. р., а в Татрах було —4°, на Виленщині —2°. Причина тої студени — наплив великої маси студеного воздуха з полярних околиць. Незабаром має наступити тепла хвиля.

У звязку з подіями в Збаражчині підчас канонічної візитації вислав Преосв. Іван Бучко телеґраму до марш. Пілсудського і до мін. внутр. справ Б. Перацкого. Дня 25. с. м. наспіла телеґрафічна відповідь міністра Перацкого до гр. катол. Митрополичої Курії у Львові. В ній сказано, що на телеґраму Преосв. Бучка в справі подій в Гнилицях вислано туди спеціяльну комісію для переведення доходжень. У відповідь на цей розпорядок вислав ВПреосв. Митрополит телеґрафічну подяку мін. Перацкому та повідомив, що висилає до Гнилиць також Ординаріятську Комісію. Одночасно ВПреосв. Митрополит просив поручити міністеріяльній комісії, щоби порозумілася з комісією духовною.

Перший шкільний музей. В ґімназії СС. Василіянок у Львові при вул. Длуґоша 17 а відбулося 27 травня с. р. відкриття вистави народних одягів зі збірок шкільного музею тої ґімназії. Сей етноґрафічний шкільний музей повстав тому 3 роки завдяки заходам Матери Северини Парилле ЧСВВ. Ся цікава вистава відкрита до кінця червня с. р.

Український відчит в радію. Львівська радіостація передасть дня 2 червня о год. 16.05 відчит з Варшави в українській мові інж. Е. Головінського п. з. „Українська економічна наука“.

„Торговельно-промисловий альманах“ появився як ювилейна книжка „Союзу Українських Купців“ в 10-ліття його істнування.

В Дрогобичі стали радними без виборів кандидати „господарського блоку трох націй“. На 16 Поляків і 11 Жидів є 5 Українців: о. ректор Северин Бараник ЧСВВ, д-р О. Костремський, Микола Мицавка, дир. Петро Новосельський, Теодор Шипайло і 1 старорусин д-р І. Винницький.

Четвертий зїзд орієнталістів відбувся недавно у Львові. Крім польських учених були також Жиди, Татари й Караїми. З Українців брав в нім участь д-р Я. Пастернак, член комісії сходознавства при Науковім Т-ві ім. Шевченка.

ЗАЯВА

Марійське Товариство Пань в Перемишлі досі не висказало своєї думки про кампанію, що ведеться довкруги Головного Виділу „Союзу Українок“ у Львові в звязку з деякими його потягненнями. Колиж на днях у пресі появилася заява львівських католицьких жіночих товариств, в якій зясоване їх становище супроти Головного Виділу „Союзу Українок“ — Марійське Товариство Пань в Перемишлі вповні солідаризується з заявою згаданих Товариств. — За Марійське Товариство Пань в Перемишлі:

Теодора Секелова в. р. голова
Володимира Колянковська секретарка.

Три-денні реколєкції для Пань відбудуться в монастирі СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького 95. Початок реколєкцій 18 червня с. р. вечером. Оплата 10 золотих. — Ігуменат СС. Василіянок.

Маґазин постелі Р. Джала. Львів, Хорущина 5, поручає: Ковдри, матераци по найдешевших цінах. Перероблює ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зл. 58-18—25

В Сокалі відбулася вистава українського промислу. Заступлені були майже всі ті фірми, що на виставі в Станиславові. Виставу відвідало коло 9.000 осіб. Були також гості з Волині. Вистава була гарно зорґанізована і добре розреклямована. Уладили її спільно Пов. Союз Кооп., Нар. Торговля і Союз Українок в Сокалі.

В чисто українськім селі Вербіж, пов. Белз, замінено школу з українською мовою навчання на утраквістичну. Громадяни того села внесли відклик до мін-ва освіти, котрий мін-во полагодило відмовно. Тоді Вербіжани внесли скаргу до Найвищого Адміністраційного Трибуналу і там скаргу виграли. Українську мову навчання знову привернено.

Доц. д-р І. Зілинський іменований професором української мови в краківськім університеті.

Помер трагічною смертю Др Роман Яросевич, довголітний провідник української соціял-демократії. Причина такої смерти, як нас інформують, роздразнення на тлі великого недостатку.

Управа Української Громади в Німеччині. На загальних зборах Громади вибрана нова Управа Товариства: голова: проф. д-р І. Мірчук, 1-ший заступник голови о. д-р Петро Вергун, 2-гий заступник проф. д-р Зенон Кузеля, секретар приватдоцент д-р В. Крупницький, скарбник дипль. інж. Д. Волощак. До членів Управи належать також консуль Василь Кужім і журналіст П. Кожевників. Адреса Громади: Prof. Dr. I. Mirtshuk, Berlin — Steglitz, Altmarkstr. 25.

Телефон як будильник. Від 1 червня с. р. на бажання абонента телефон буде будити його в умовленій годині за оплатою 20 гр. денно.

Великі надужиття живністю викрили большевики в київськім ГПУ. Арештовано около 100 вищих урядовців головно з живностевих і товарових трестів. Серед арештованих є посадник м. Київа Бистрюков, що колись „судив“ Сергія Єфремова і товаришів.

Вахмайстер берлінської поліції Карло Ліндерман придумав ровер, котрий має крила і котрим можна рівно добре їздити по землі як по воздусі—без бензини, тільки вправляючи його в рух ногами. Крила того роверу мають 8 м. ширини.

100-ліття смерти Ля Фаєта обходили торжественно в Злучених Державах Півн. Америки. В Вашинґтоні відбулися великі маніфестації під памятником Ля Фаєта при участи през. Рузвелта і найвисших достойників. Ля Фаєт (1757-1834) се національний герой Франції й Америки. Він брав участь в визвольній боротьбі Америки проти Анґлії. В 1789 р. і 1830 р. був комендантом національної ґвардії в Парижі.

Гумор. Оден „талановитий“ кандидат, що третий раз впав при іспиті, депешує до свого брата: „Я знов впав при іспиті. Приготуй тата“. — Брат відтелеґрафував: „Тато приготований. Приготуйся і ти“.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЄМА

написав для духовної і світської інтеліґенції українського народу **ГРИГОРІЙ ХОМИШИН** Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184 + 2 + додаток 4. Ціна зол. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, улиця Сташіца 8, за попередним надісланням грошей.

МЕБЛЕВЕ ОБИТТЯ, брокати, портієри, котари і фільци до підліг, таблатки й корсики поручає по фабричних цінах **ВАНК,** Марійська площа 6.

Тільки зол. 1·20

Кошт 1 пари зелівок.
Підзелюй обуву власноручно масою **„Rhino“**

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·26—5·27 зл. Золотий доляр 8·91 — 8·93. Канадійський доляр 5·26; 1 нім. марка 2·04; 100 фр. франків 35·00; 100 чеських корон 21·90 — 22·10; 1000 ромунських левів 35—37 зл.; 100 австр. шилінґів 98·00—99·00 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиська — льоко Львів

Пшениця двірська	17·25—17·50;	18·75—19·00
Пшениця збірна	16·00—16·25;	17·50—17·75
Жито двір.	13·00—13·25;	15·00—15·25
„ збірне	12·25—12·50	14·00—14·25
Ячмінь на мливо	11·00—11·25;	12·25 12·50
Ячмінь пашний	10·50—10·75;	—·— —.—
Овес двір.	11·75—12·25;	13·75—14·25
Овес селян.	11·25—11·50;	13·25—13·50
Кукурудза	17·50—18·50;	—·— —·—
Гречка на мливо	16·00—17·00;	—·— —·—
Гречані крупи	30·00—31·00;	—·— —·—
Лен	46;	
Макух льняний	18;	
Бараболя	3·75;	
Ґрис пшен.	6·75—7·00;	7·00—7·50
Ґрис житний	6·75—7·00;	7·60—7·75

Тенденція звишкова, рух оживлений.

Набіл: Маслосоюз платив 29. V. за 1 кґ. масла — — за 1 л. молока 14 сот., за 1 л. сметани 55 сот., за 1 копу яєць 2·25 зл.—Тенденція на масло вичікуюча, на сметану, молоко знижкова, на яйця вдержана.

ЖЕРТВИ

Збірка в Станиславові на „Добру Пресу“ зл. 123·—.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АДРІЯ: Його Ексцеленція Субєкт.
АТЛЯНТІК: Заглада.
КАСІНО: Нічний лет.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Пімста д-ра Фу-Ман-Чу і ревія.
МІРАЖ: Я в день, ти в ночи та комедія.
МУЗА: Ніч в Каїрі (Рамон Новаро).
ПАЛЯС: Цісарські лови.
СТИЛЕВЕ: Чарівна ніч і ревія.
УТІХА: Крівавий слід, На краю Сагари і ревія.

Зелюю масою „RHINO“

МИКОЛА ФІТЬО
ШЕВСЬКА РОБІТНЯ
Львів, Уєйського ч. 8
(ріг Баденіх)
(околиця пл. св. Юра, політехніки і єзуїтського городу)

119-1—x

Бувший лікар Поліклініки у Берліні
Стоматольоґ-дентист
Др. Степан Дмоховський
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.
Рентґен. Прецизійна техніка дентистична.
71—4—20

Підзельовуємо масою „RHINO“

всіляку обуву і пантофлі. Нові підошви консервуємо
„І Б І С“
Львів, ул. Собіського ч. 9.
Фабрика обуви та пантофлів.

118-1—x

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ
ФАБРИКА КАВЧУКОВИХ СТАМПІЛЬ І ВІДЛИВАРНЯ ТАБЛИЦЬ
МАКС ҐЛЯЗЕРМАН
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 19. Філія Сикстуська ч. 1. Тел. 15-03

Rhino
се патент ф-ми Rhino-Sole Ltd. London E. C. 4.

Rhino
дає спромогу кожному підзелювати власноручно обуву.

Rhino
не вимагає шевського приладдя крім звичайного ножа до наложення маси.

Rhino
тривале, легке, елястичне, непромакальне і неховзьке.

Rhino
консервує нові підошви та фасон обуви

Rhino
трикратно дешевше від шкіри.

Rhino
се важна позиція в домашньому бюджеті.

Rhino
продають всі склади Народньої Торговлі.

НАЙСИЛЬНІШІ
БОЛІ ГОЛОВИ
УСУВАЄ
„KOWALSKINA“
А.К.
АЛЕ КОНЧЕЗТИМ ФАБРИЧНИМ ЗНАКОМ: СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ
FABRYKA CHEM.-FARMACEUTYCZNA „AP. KOWALSKI“ WARSZAWA

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна дістати отсі видання

Бібліотеки Укр. Катол. Орґанізації:

Ч. 1.	**Основи соціольоґії**	3зл.
Ч. 3.	**Спіритизм**	2·—
Ч. 4.	**Життя св. Кирила і Методія**	0·80
Ч. 5.	Я. Л.: **Секти й сектанти**	0·60
Ч. 6.	С. Томашівський: **Петро, перший уніятський митроп. України-Руси**	1·50
Ч. 7.	**Греко-катол. Церква** (історія)	0·95
Ч. 8.	Д-р О. Назарук: **Преса**	3·—
Ч. 9.	**Борці за Церкву. Ч. І. Св. Павло**	2·—
Ч. 11.	Д-р О. Назарук: **Вчасна весна в північній Алберті**	0·50
Ч. 12.	о. Т. Галущинський: **Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві**	0·60
Ч. 13.	**Зброя до оборони і наступу.** Начерк проповіди про пресу (добров. даток)	
Ч. 14.	о. Т. Галущинський: **Царство сатани наступає на нас**	0·80
Ч. 15.	**Борці за Церкву. Ч. II.**	2·—
Ч. 16.	**Христіянське виховання молоді** (провідні думки Енцикліки)	0·40
Ч. 17.	Еп. Гр. Хомишин: **Пастирський Лист про політичне положення**	0·40
Ч. 18.	О. Назарук: **Галицька делеґація в Ризі 1920 р.**	1·80
Ч. 19.	Борис Колодій: **Галицька Соціялістична Радянська Республика**	0·50
Ч. 20.	о. Т. Галущинський: **Недільний Дзвін**	2·—
Ч. 21.	А. Кругельський: **Тилявська Схизма на Лемківщині**	1·—
Ч. 22.	о. М. Карівець, ЧСВВ: **Три Синодальні Архієреї**	0·25
Ч. 23.	Еп. Гр. Хомишин: **Про грозу духової руїни (Пастирський Лист)**	0·40
Ч. 24.	А. Ч.: **Українська молодь Христові**	0·60
Ч. 25.	о. В. Породко, Ч. Пресв. Ізб.: **Хто такий був Лютер?**	0·30
Ч. 26.	Осип Назарук: **На спокійнім океані**	0·40
Ч. 27.	„ „ **Жінка і суспільність**	0·50
Ч. 28.	„ „ **Жіноча справа**	0·40

ІНШІ ВИДАННЯ:

Д-р О. Назарук: **Гр.-катол. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція**	3·00
о. Д-р Т. Галущинський: **Думка і наука Церкви в питанню літурґ. мови**	0·20
Д-р С. Томашівський: **Десять літ українського питання в Польщі**	1·50
Д-р С. Томашівський: **Наша чільна партія у власнім зеркалі.** Критичні замітки	1·00
Д-р Ст. Томашівський: **Про ідеї, героїв і політику**	2·00
О. Назарук: **Роксоляна** (повість)	12·00
О. Н.: **Ідеольоґічні основи Укр. Катол. Нар. Партії**	0·50
Проф. Л. Коплєр: **Реліґія й політика**	1·80
С. Томашівський: **Історик, політик, публіцист**	1·00
А. Ч.: **На калиновім мості** (Листи до молоді)	0·80
Д-р Осип Назарук: **Католицький журналіст обвинувачений за державну зраду**	1·30
Станислав Лось: **За конструктивну політику на Червоній Руси**	1·00
Гадяцький Договір	0·60
Осип Назарук: **Націоналізм Донцова**	0·50

СПРОБУЙ ЧИ НЕ НАЙДЕШЕВШЕ

покрити дах чистою цинковою бляхою.

ПОЯСНЕННЯ **ОФЕРТИ**

„BLACHA CYNKOWA“ SKA Z O. P. KATOWICE, MARJACKA 11.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 3 червня 1934. Ч. 40 (738).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8. І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Гетьман Скоропадський в Лондоні

„Дейли Геральд“ доносить: До Лондону приїхав Гетьман України Павло Скоропадський, одна з найбільш таємничих постатей міжнародного життя. Прихід до власти Гітлєра в Німеччині збудив надії Гетьмана, що верне на втрачений престіл. Теперішна візита Гетьмана в Лондоні має на ціли направити похибки, які зробив Розенберґ підчас минулорічного побуту в Анґлії та прослідити ґрунт в анґл. політичних кругах, щодо попертя плянів Гетьмана. Дальше пише „Дейли Геральд“, що гетьман Скоропадський розвинув дуже живу діяльність і відбуває безнастанні конференції з анґлійськими політичними кругами (АТЕ) — Сі вістки подаємо з журналістичного обовязку на відповідальність жерела.

Заповідають загальну знижку

цін монополевих продуктів і тариф.

Аґенція Пресс доносить: Центральна влада почала приготування до обниження цін і тариф. Має бути обнижена товарова тарифа на зелізницях, тарифа почтових оплат і цін богатьох артикулів, продукованих державними підприемствами. Підготовну працю переведуть в літних місяцях. Розпорядки про обниження цін вийдуть на початку осени бр. В урядових кругах впевняють, що слідом за обниженням державних цін піде акція за обниженням цін промислових продуктів.

Новопоганський рух в Німеччині

Радикальна ґрупа „Німецьких Христіян” злучилася з „Німецьким віроісповідним рухом”. Головою нової організації, котра поборює католицьку Церкву й офіціяльний протестантизм, вибрано одного з визначних діячів нового поганства проф. Кавера (Kauer). Члени нової організації складають присягу, що вони не мають домішки жидівської ні кольорової крови, не належать до масонів і до ордену Єзуїтів. Знамя нової організації: золоте сонце в виді зубатого кола на голубім тлі. Новопоганське віроісповідання домагається урівноправнення з церквами католицькою і протестантською. (ПАТ). Сей рух має піддержку гітлерівців.

Загальний страйк в Америці

На 103 фахових Союзів ріжних організацій у Злучених Державах Північної Америки 68 Союзів заявилося за проголошенням загального страйку в північній Америці. Також ряд інших фахових союзів домагається підвишки платень. В Сан Франціску по розбиттю арбітражних переговорів робітники напали на будинок „Pacific Steamship Company“. Поліція стріляла. Кільканайцять осіб ранених, дві померли від ран. В Сан Діего робітники напали на тих, що зломили страйк і ладували кораблі. Про заворушення доносять з цілого ряду американських міст. (Цікаво, що ті масові неспокої зачинаються в Америці якраз від часу, коли Америка визнала большевицьку державу і допустила большевицьке представництво).

Чеський голос про Українців

Ворожо наставлена до Українців чеська „Народні Політіка” пише з приводу приїзду Бенеша на Закарпаття: „Українці програли вже три нагоди до свого начебто усамостійнення. Поперше з осередними державами, далі за більшовицької революції й нарешті за польського походу на Київ. Тому недовіря до їх політичної і військової здатности глибоко доказане і не може приманювати нікого, щоби хто ставив на сю карту. Бож у закордонній політиці імпонує тільки успіх, або велика пожертвованість, коли успіх неможливий з причин вищих і сильніших”. — Нема сумніву, що аргументів до таких спостережень і висновків ми давали і даємо нашим противникам і навіть прихильникам немало. Найгірше в нас те, що не видно усвідомлювання блудів, а навпаки: святкують память очевидних руїнників — навіть Галичани... І тому нема що дивуватися коли стрічаємо такі голоси про нас.

Небувалий бандит в Анґлії

Сам один ограбив 9.000 помещкань.

З Лондону доносять: Поверх 5000 поліцаїв перешукали в ночи місто, щоб імити небувалого ще бандита, котрий одинцем ограбив досі поверх 9.000 помешкань. Він говорить до собак як до людей і так їх заговорює, що ні одна собака не гавкає. Таємничий бандит входить до першого лучшого дому й грабить. Анґлійська поліція знає, що в часі війни він служив при війську й навіть відзначився в ріжних битвах, але досі не вміла здобути навіть відтисків його пальців. Се один з найбільше таємничих випадків в історії злочинства взагалі.

Разом з будинками горить хатня обстановка й господарські знаряддя, тому обезпечуйте від огню весь свій живий і мертвий інвентар на повну вартість тільки в одинокому Товаристві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР”

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Вибори у Львові

Змайоризування Українців й інші причини нашої невдачі.

Дня 27 травня б.р. відбулися у Львові вибори до міської ради. Вибирано міських радних на основі нової, вже польської, виборчої ординації. Се перші міські вибори у Львові від переходу його до Польщі. Бо останні міські вибори були тут ще за Австрії і вибрана тоді міська рада вже давно перестала істнувати. Її місце заняла була наказна міська рада, себто рада іменована польською владою.

На основі давного, передвоєнного закона про громадську самоуправу рада м. Львова складалася зі 100 радних. Новий польський закон про громадську самоуправу зменшив се число для Львова до 72 радних, хоч число населення м. Львова після прилучення 10 підміських громад в порівнанню з передвоєнним значно зросло (з 210 на 310 тисяч). Та се зменшення числа громадських радних не впало тільки на Львів. Новий закон про громадську самоуправу взагалі зменшив громадські ради всюди, по містах, місточках і селах.

В давній, передвоєнній, міській раді у Львові Українці не мали свого представництва. Засідав тоді, правда, в львівській міській раді оден Українець (Павлишак). Та він увійшов туди не як Українець але як представник міщанства з загально-міщанської ліcти т.зв. Стрільниці. Українці як представники українського населення ввійшли до ради м. Львова щойно підчас війни, коли австрійський уряд розвязав передвоєнну львівську міську раду і на її місце заіменував т. зв. „тимчасову раду”. За Польщі стара львівська міська рада пробувала віджити. Та польський уряд відмолодив її, покликавши до львівського ратуша ряд нових радних, між ін. 6 Українців (о. Д. Лопатинського, пп. В. Децикевича, А. Говиковича, Ю. Мудрака, М. Заячківського й В. Темницького).

Не треба, здається, розводитися широко, що дотеперішне число Українців в раді м. Львова далеко не відповідало числу, яке Українцям належалося. Не відповідало з кількох рацій. Не відповідало передовсім тому, що у Львові на 310 тисяч всього населення є понад 60 тисяч Українців, отже Українці становлять у Львові нині 20% або 1/5 всіх його мешканців. Не відповідало далі тому, що Львів се столиця Сх. Галичини, краю щонайменше в 3/4 етноґрафічно українського. Не відповідало ще далі тому, що Львів се історичний український княжий і королівський город, який заснував український король Данило й який має імя його сина, українського князя Льва (ремінісценціею того є нині лев в гербі м. Львова). Не відповідало вкінці тому, що Львів се нині духовий національний осередок для всього українського народу не тільки в границях Поль-

Sygn. VI. l. Pr. 239/34. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sądj okręgowy, Wydział VI. karny, we Lwowie, w składzie: S. O. T. Będaszewskiego, jako Przewodniczącego, S.O. Dra D. Dworzaka i S.O. Dra A. Sokołowskiego, jako głosujących, w sprawie konfiskaty Nr. 36 czasopisma pt. „Nowa Zorja“, z daty Lwów, dnia 20 maja 1934. r. do Sygn. VI. 1. Pr. 239/34. — na posiedzeniu niejawnem w dniu 23 maja 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną, dokonaną dnia 18 maja 1934 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie, konfiskatę czasopisma pt. „Nowa Zorja“ Nr. 36 z daty Lwów, dnia 20 maja 1934. zawierającego 1) w artykule pt. „Szczo dijetsia w naszym kraju“ w ustępie od słów „Cikawo“ — do końca artykułu — zamiona występku z art. 127 i 159 § 1. k. k. — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk., zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z dnia 17 grudnia 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 t.j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu lżyć zarządzeniom władzy wydanym w związku z wykonaniem nadzoru nad organizacjami społecznemi oraz ujawnić szczegóły śledztwa prowadzonego w sprawie przestępstw popełnionych na terenie Sądowej-Wiszni. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz § § 36, i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.—Przewodniczący: Będaszewski wr. — Protokulant: Wolański wr. Za zgodność: (підпис нечиткий) Kierownik sekr.

—o—

ської Річипосполитої, але й на всіх його землях. Все те факти, яких ніхто не може заперечити, коли не хоче заперечити дійсности взагалі.

Нова виборча ординація для м. Львова на перший погляд ніби суто демократична. Вона дала населенню загальне, рівне, безпосередне і тайне право голосування. Та ординація признала право голосу всім мешканцям Львова, хто тільки мав 24 літ і мешкав у Львові 1 рік. Вона признала право голосу також жінкам. Значить: мали вповні право голосу також і всі Українці у Львові.

Коли взяти під увагу число українського населення у Львові, котре становить 1/5 частину населення Львова взагалі, як також число радних, яке признав Львовови новий закон про громадську самоуправу, отже 72, то Українці повинніб мати в новій раді м. Львова 14—15 українських радних. Так повинноб бути в теорії. Одначе теорія в політиці дуже часто не покривається з практикою. Про се мали й маємо нагоду аж надто часто переконатися якраз ми, Українці. Про се зайвий раз переконали нас також останні вибори до ради м. Львова.

Нашим читачам уже відомий вислід останніх виборів до ради м. Львова. Поляки здобули 55 мандатів, Жиди 16 мандатів, а Українці — один мандат.

Яка причина такого некорисного для Українців висліду останніх виборів до ради м. Львова? — Причин є кілька.

Найважніша причина се передовсім сама виборча ординація. Ми вже вище замітили, що та ординація на перший погляд ніби суто демократична. Та коли приглянутися їй ближче, то та ніби суто демократична виборча ординація допускає майоризування чисельно слабшого. І не тільки чисельно слабшого. Вона уможливляє майоризування навіть чисельно рівного, коли по чиїйсь стороні є хочби 1 голос більше...

Таке майоризування політичних і національних груп, що становлять чисельну меншість, можна оминути тільки тоді, коли вибори будуть не лише загальні, рівні, безпосередні і тайні, але також пропорціональні. Се значить, коли про вибір буде рішати не абсолютна більшість голосів, але пропорціональна. Нпр.: Коли у Львові голосує 100 тисяч і вибирає 72 радних, то 1 радний випадає на 1.388 виборців. Отже коли на якусь листу впаде якесь число голосів, то та ліста дістає тілько мандатів, кілько разів має по 1.388 голосів. Тоді Українці малиб своє. А тепер: 9.416 голосів ендеків і 9.445 голосів соціялістів здобуло по 5 мандатів а 8.105 голосів Українців — 1 мандат...

Друга, не менше важна, причина такого фатального для Українців висліду останніх виборів до ради м. Львова се т. зв. виборча ґеометрія, себто поділ міста Львова на виборчі округи. Хто уважно переглядав той поділ, той мусів завважити нпр. такий дуже дивний факт, як приділ домів одної й тої самої вулиці до ріжних виборчих округів: паристих до одного виборчого округу а непаристих до другого. Чому се зроблено? Взагаліж виборчі округи у Львові се з ґеометричного погляду справжні дивогляди.

Про умови, в яких прийшлося Українцям вести виборчу акцію, не будемо тут говорити докладніше, бо всі відомости про се в українській пресі постійно конфісковано.

Та відмічуючи незалежні від нас причини нашої невдачі при останніх виборах до ради м. Львова, слід відмітити також причини, що залежали від нас самих. Ті причини слідуючі:

Передовсім українська виборча політика. Про ту політику була вже згадка в ч. 31 „Н. Зорі”. Тоді, подаючи вістку про передвиборчу українську нараду, яку скликала була Народна Орґанізація міста Львова, та про рішення тої наради — не входити в ніякі виборчі бльоки, лише йти до виборів „самостійно”, ми написали дослівно так: На нашу думку ся ухвала, коли буде виконана, може довести до того, що в столиці краю не буде Українців в міській раді. Наше побоювання, як показав вислід виборів, не було безосновне. Українців в міській раді не буде — крім одного.

Та хто хотів з нами робити виборчий бльок, спитає хтось?

У відповідь на се питання наведемо слова „Gazet-и Porann-ої” (ч. 10670), котра в статті про вислід виборів пише:

„Державний табор, в імя спільних всім громадянам того міста потреб і добра громади, усильно змагав до створення одної спільної листи радних, на котрій булиби репрезентовані слушні постуляти всіх уґруповань і народностей. В тій цілі були навязані розмови однаково з опозицією польською, то е ендецією і ППС, ЦКВ, як й українською. І треба ствердити, що більше відповідальні опозиційні елементи реаґували на концепцію спільної листи позитивно”.

„На жаль! — В лоні опозиції побідили партійні і доктринерські елементи, розекзальтовані в демаґоґії й ненависти до Державного Табору й до ідеї річевої співпраці для добра всіх громадян. Всупереч власним, навіть партикулярним інтересам, опозиція пішла до виборів на власні листи, хоч була свідома, що, йдучи по тій лінії, може — як напр. Українці — не здобути взагалі представництва в Міській Раді”.

„Те засліплення і партійна демаґоґія понесли заслужену кару і соромну програну”.

Не знаємо, чи і на скільки повідомлення „Gazet-и Porann-ої“ відповідає дійсности. Ut fama fert, воно не позбавлене основи. Навіть подають число мандатів, яке предкладано Українцям.

Якіж рації могли українським політикам промовляти за відкиненням такого предложення? Скажемо — льоґічно: після того, як Українці приняли були в дотеперішній міській раді 6 мандатів з іменування урядом та вели себе в міській раді подібно, як проурядова ґрупа радних (напр. голосували за буджетом міста), ніяких поважних рацій до відкинення предложеного Українцям виборчого бльоку ми не бачимо. Се мусить признати кождий, хто думає льоґічно.

Якжеж інакше поступили при останніх виборах до ради міста Львова Жиди! Вони поділили ролі. Одні, — сіоністи — пішли до виборів самостійно. Другі — зробили виборчий бльок з польською проурядовою ґрупою ББ. Зробили так Жиди, не зважаючи на свою велику чисельну силу у Львові, куди більшу, ніж сила Українців. У висліді Жиди здобули 9 мандатів самостійно і 7 мандатів у спілці з ББ. Разом: 16 мандатів. А в жидівських справах вони йтимуть очевидно разом.

Не може бути ніякого сумніву, що виборча ізоляція Українців, яку наказав Український Виборчий Комітет, вплинула також на число українських голосів. Бо богато Українців, бачучи згори безвиглядність для нас виборів в таких умовах, до виборів взагалі не пішло! Розуміється, зробили зле, бо навіть обчислення своїх сил має свою вартість.

Та й українська виборча акція не була така, як належалоб сподіватися. Бо вона була і за пізна і за слаба.

Все те вкупі зложилося на те, що 60.000 Українців у Львові не буде мати через кілька літ свого представництва в раді міста. Бо оден чоловік представництва не може становити.

Одначе львівські Українці не повинні зражуватися останньою виборчою невдачею. Не повинні зражуватися так, як не зражувалися своїми виборчими невдачами Поляки тоді, коли напр. у міській раді м. Познаня мали тільки 1 свого представника. Бо не число мандатів, але систематична національна праця рішає про істнування нації.

На всякий випадок треба з притиском підчеркнути дві річи, яких при виборах не повинно бути: 1) не вільно ставити кандидатами людей нікому не знаних без поважного імени в суспільности, бо за такими людьми навіть в суспільностях сильно зорґанізованих іде до виборів все менше людей, ніж за іменами людей знаних. А щож говорити про такий нарід, як український, що доперва в початках своєї політичної орґанізації та не має ще ні своєї політичної теорії, ні довшої політичної практики. 2) Не вільно занедбувати аґітацію в тім напрямі, що се злочин відтягатися від виборів при всяких умовинах. Возьмім для прикладу 1-шу округу (середмістя). Там віддано важних карток 4.352. З того одержали: ліста ч. 1. (ББ) — 1340 голосів, українська ліста ч. 2 — 249, соціялісти також 249, Жиди — 2514. Хто знає ту округу, той очевидно лиш усміхнеться, коли йому скажуть, що в ній не було більше, як 249 мущин і жінок Українців від 24 року життя почавши! На нашу думку їх в тій окрузі е 4 рази більше. Отже около 3/4 Українців до голосування не пішли. Річ ясна, що так не здобувається ніяких мандатів навіть коли виборча ординація найбільше прихильна. Бо стара засада права — vigilantibus iura.

І, розуміється, без зміни кепського політичного проводу добра політика ще ніколи й ніде не була можлива. Не буде можлива й у нас: бо до булави треба голови, як слушно каже наш нарід. Голови, а не лише широкого рота.

Вислід виборів

до міської ради у Львові.

УРЯДОВІ ПІДСУМКИ.

І. Округа — Середмістя: Важних карток 4.352; Ліста ч. 1 (ББ) — 1.340, укр. ліста ч. 2—249, соц. 249, Жиди — 2.514. — II. Округа — Галицьке: важних карток 4.294; Ліста ч. 1 — 2.131, ендеки — 1.176, соціялісти — 539, українська ліста — 448. — III. Округа — Городецьке: Важних карток 4.091; ліста ч. 1 — 3.647, українська ліста ч. 3 — 444 голосів. — IV. Округа — Городецьке-Янівське листи не вношено. — V. Округа — Жовківське: Важних карток 3.243; ліста льокаторів — 106, Гітахдут — 107, Жиди — 2.890 і українська ліста ч. 6 — 140 гол. — VI. Округа — Жовківське: Важних карток 3.756; українська ліста ч. 1 — 223, Жиди — 3.319, соціялісти — 214. — VII. Округа — Жовківське-Замарстинів: Важних карток 5.374; ліста ч. 1. — 1.848, Жиди — 2.954, українська ліста ч. 8 — 572. — VIII. Округа — Жовківське-Знесіння: Важних карток 3.841; ліста ч. 1 — 2.406, українська ліста ч. 2 — 364, соціялісти — 702 і ендеки — 369. IX. Округа — Личаків: Важних карток 5.045; ліста ч. 1 — 2.606, ендеки — 1.291, соціялісти — 415 і українська ліста ч. 4 — 733. — X. Округа — Личаків-Галицьке: Важних карток 4.440; ліста ч. 1 — 2.450, ендеки — 1.050, українська ліста ч. 3 — 482, соціялісти — 458. — XI. Округа — Зелена: Українська та інші листи уневажнені. Голосування не відбулося, бо тільки була одна важна ліста ББ. — XII. Округа — Галицьке: Важних карток 5.735; ч. 1 — 3.243, ендеки — 1.316, українська ліста ч. 3 — 324, соціялісти — 849. — XIII. Округа — Галицьке. Важних карток 4.001; ліста ч. 1 — 2.359, українська ліста ч. 2 — 255, соціялісти — 848, ендеки — 539. — XIV. Округа — Городецьке: Важних карток 4.030; ліста ч. 1 — 2.452, ендеки — 786, українська ліста ч. 3 — 465, соціялісти — 327. — XV. Округа — Городецьке: Важних карток 4.303; ліста ч. 1 — 2.604, ендеки — 865, соціялісти — 369, українська ліста ч. 4 — 687. — XVI. Округа — Городецьке-Сиґнівка: Важних карток 6.524; ліста ч. 1 — 4.802, українська ліста ч. 2 — 531, ендеки — 1070, соціялісти — 121. — XVII. Округа — Городецьке: Важних карток 4.366; ліста ч. 1 — 2.813, соціялісти — 964, українська ліста ч. 3 — 589. — XVIII. Округа — Городецьке - Богданівка: Важних карток 4.805; ліста ч. 1 — 2.194, українська ліста ч. 4 — 1.275. В цій окрузі вибрано до міської ради у Львові єдиного українського радного Івана Стевчака, соціялісти — 1.117 і ендеки — 438. — XIX. Округа — Клепарів - Левандівка - Голоско: Українська ліста уневажнена; важних карток 4.805. — XX. Округа — Замарстинів-Клепарів: Важних карток 2.669; ліста ч. 1 — 991, соціялісти — 782, українська ліста ч. 3 — 321 і ендеки — 575.

Всіх українських голосів віддано 8.105 на 60.000 Українців у Львові.

Дивні події

відчас візитації Преосв. Еп. Івана Бучка.

„Ґазета Поранна“ в ч. 10666 принесла таку вістку за ПАТ-ю: Дня 24. V. в часі канонічної візитації Преосв. Івана Бучка в Хмелицях (Збаражчина) дійшло до пожалування гідних виступів кінної бандерії, котра асистувала в часі торжества. Команданта місцевого відділу швадрону КОП-у, котрий туди переходив, учасники бандерії обкидали (?) камінням (?). Тому швадрон розігнав бандерію. Внаслідок тих подій торжество перервано. Преосв. Епископ поїхав до сусідного Нового Села, де в присутности численно зібраного населення виголосив визначно підбурюючу (?!) проповідь. Наслідком того населення підбурене (!) Епископом напало і побило місцевого землевласника та кількох Поляків присутних на торжестві. На місце приїхали представники влади, щоби перевести доходження і винуватих потягнути до відповідальности.

Так виглядає звіт з урядового жерела. Якже було в дійсности? Від достовірного свідка одержали ми отсі інформації:

Канонічна візитація Новосельського деканату, пов. Збараж, переведена Преосв. Іваном Бучком в днях 15—25 травня с. р., стрінулася з перешкодами.

В Богданівці та Клебанівці візитація пройшла спокійно. В Коржилівці, Просівцях і Пеньківцях поліцїянти, що стояли по обох сторонах дороги, відверталися підчас благословення. В с. Воробіївка дня 19. V. поліцїянт ч. 141 хотів здерти з голови одного члена бандерії шапку мазепинку.— Староство в Збаражі зарядило, що: 1) бандерія не може мати більше як 25 членів, 2) в селі мусить бути комітет для творення бандерії, 3) коні мусять бути осідлані по приписам (!), 4) на конях можуть їхати тільки хлопці, що служили при кавалєрії. Та сего рішучо не можна було виконати. В с. Токи кавалєристи КОП-у не хотіли випустити бандерії з села. Коли бандеристи перекрадалися городами, жовніри стріляли до них; на щастя нікого не вцілили. „Хтось“ здер синьо-жовті хоругвки з триумфальної брами.

Поліція увязнила кількадесять православних Українців з Волині, що приїхали привитати Преосв. Івана. Одначе мимо того богато православних було на молебні і проповіди в Білозірці.

Командант постерунку з Кошляк, п. Зеліньский, не віддав почести нашому Владиці переїзджаючи попри него. Зате ревно розганяв бандерію з Пальчинець, що відпроваджувала Владику до Кошляк.

Він кинувся на бандериста з Голоток, Гоцалюка, щоб зірвати шапку з червоним дном, але хлопець втік.

В Кошляках управитель школи п. Ян Кальвай замкнув школу мимо зарядження інспектора приймити з гідністю візитуючого Епископа в школі. Коли процесія прийшли перед школу, сей пан кудись подівся, а його жінка сказала, що він „вийшов і забрав ключі.“ Кавалєристи КОП-у зривали з брами синьожовті прапори.

В с. Гнилиці 23. V. (не „Хмелиці“ як перекрутила ПАТ, що їй часто трапляється, коли йде про українські назвища) улани палицями розігнали і тяжко побили людей, що очікували свого Владику під церквою. І то на очах Владики. Один навіть підніс палицю за плечима Владики. Ротмістр уланів п. Куліґовский заявив делеґації від Владики (о. Хомі та о. Жданови), що „так мусіло бути, бо улани були спровоковані о. Хомою, котрий відмовився вивісити державний прапор на триумфальній брамі“. Коли улани хотіли самі вивісити державний прапор, о. Хома казав розібрати браму коло церкви.

Преосв. Іван вислав 24. V. однозвучні телеґрами до марш. Пілсудского і до мін. внутр. справ Перацкого такого змісту: „Канонічна візитація гр. кат. парохій в повіті збаражськім не може відбутися спокійно. Чинники безпеки інґерують невластиво в часі процесії, кавалєристи КОП-у в Гнилицях переривають процесію, викликують переполох, бють палицями спокійне населення, дражнять релігійні почування. Прошу о ласкаві зарядження. — Бучко Еп. Пом. Львівський“.

З нашого театру

Нова музична комедія Меріяма Лужницького й В. Балтаровича.

Експериментальна мистецька сценка „Богема“ у Львові виставила в салі Театру Ріжнородностей (Народний Дім) музичну комедію на 5 картин Меріяма-Лужницького „Подружжа в двох мешканнях“. Музика В. Балтаровича. Минулого року „Богема“ виставили музичну комедію тих самих авторів „Жабуриння“.

Серед сучасного нашого застою продукції театральних творів кожда новина викликує зрозуміле зацікавлення публики. Тому саля була майже повна.

Меріям Лужницький представив в 5 картинах повне пригод життя молодого подружжа, маляра з управителькою балетної школи. Професійні заняття змушують їх мешкати окремо. Розмовляють з собою переважно телефонічно. Таким „телефонічним подружжам“ захоплений старий львовеляс, директор банку Дорицький. Він захоплюється малярством ізза... гарних модельок. Туманків, редактор щоденника „Святочний Вогник“, що виходить неперіодично, підлещується директорови, бо хоче позички в його банку. Інтерес псує „жінка, що не любить сплетень“, бо директор втікає від її невпинного торохтіння. Редактор висилає маляра а сам має стрічу з моделькою. Жінка маляра, Марта, впадає несподівано і розганяє їх.

В другій картині бачимо балетову школу. Входять директор і редактор та вихваляють школу з її управителькою. Редактор пише вже наперед рецензію про виступ балету. Маляр приходить до своєї жінки (бо вони мешкають окремо), одначе не можуть знайти спільної мови. Ся сцена має живий діяльог. Підчас того непорозуміння входить „жінка, яка не любить сплетень“ і зачинає торохкотіти як скоростріл. Маляр і жінка втікають. „Жінка, що не любить сплетень“ підходить по черзі до балетниць і говорить їм безперервно ріжні новинки. Балетниці падають на землю одна по другій — так їх заговорює. Отак поконавши всіх „жінка, що не любить сплетень“, гордо відходить під звуки марша.

В третій картині редактор входить пяний до маляра і висловлює свої погляди на працю „для народу“. Перед візитою директора вибігають всі за закупнами. Входить директор, потім „жінка, що не любить сплетень“. Директор бере її за модельку та заслонивши ззаду очи обіймає, але тут надходить Марта. За хвилю входять: редактор і маляр. Марта обурена заявляє, що більше не прийде до мешкання свого чоловіка, бо в нім, каже, діються неморальні річи.

Слідуюча картина відбувається в школі балету. Сходяться гості на виступ. Пані О. Голубовська-Балтарович відтанцювала екзотичний танець дуже ефектовний. Коли гості розійшлися, директор блукав під вікном п. Марти. Потім ввійшов до неї і клякнувши зачав виявляти своє захоплення нею. На ту сцену надійшов маляр. Він обурений виходить. Музика грає „Абґеблязен“... — В останній дії „возьний з університетським образуванням“ замітає в канцелярії директора банку. Надходить директор, „жінка, що не любить сплетень“, потім Марта, маляр, редактор і модельки. Їх всіх повикидали з помешкань. Директор хоче їм помогти, але приходить телеґрама про банкрутство ліонського банку. Директор мліє, музика грає шопенівський похоронний марш. Загальна „пляйта“. Возьний предкладає зорґанізувати театр: всі годяться. Називають його „Богема“. Гимном „Богеми“ кінчиться комедія.

З сього короткого змісту бачимо, що акція комедії слаба. Її заступають сатиричні сцени з життя наших директорів, редакторів і т.д., навіяні правдивим дотепом. Директор, що „має досить суспільної праці“, уважає, що „сьогодня ніхто з матурою не дістане ніякої посади. Людині яка скінчила університет — не можна вірити“... Хвалиться, що студіював Русса й Арістотеля. На малярство дивиться „з точки погляду — народньої“. Хоче щоб маляр намалював... брак готівки або... „не віддану позичку“...

Капітальний тип — редактор Туманків. Він пише наперед рецензії і в той спосіб „працює для народу“. „Все складає на вівтар спасення люду“. Преса це „сіль народу“ (Він часто любить звогчувати ту „сіль“, бо „при праці висихає горло“). Вступає до театру, щоби „зі сцени кидати зерна живого слова на нашу народню нивку!“ — Ролю директора відіграв добре п. О. Ольський, ролю редактора грав мабуть найкраще зі всіх п. Сорока. Комічний тип „жінка, що не любить сплетень“, відіграла знаменито п. В. Сорокова. П. М. Сабат-Свірська відспівала гарно кілька пісеньок. П. І. Зірка має милий голос, симпатичний вигляд і рухи оперетковой співачки. П. Я. Гевко був добрим малярем але слабшим співаком. Ролю „возьного з університетським образуванням“ відіграв певно і з життям п. З. Тарнавський.

Музика В. Балтаровича достроєна до тексту: мельодійна, жива, легка, проста в композиції. Дириґував сам композитор. Режисерував п. П. Сорока. Декорації відповідні. —

Публика розходилася з ріжними враженнями. — В дискусіях про головну ідею комедії погляди були розбіжні: одні обстоювали думку, що ся комедія — сатира на „модерне“ подружжа, інші що на наше громадянство взагалі, головно на неморальних директорів і редакторів. Неменше сатирично представлені жіночі типи. Здається, що автор взяв їх з життя, бо вони дійсно жили на сцені. Назагал враження з тої штуки таке: автор її чоловік безперечно здібний і дотепний. Та здібність показалася і в сій штуці тим, що коли дивитися на сцену, то можна з зацікавленням слідити хід подій на сцені. Одначе по виході з театру трудно представити собі, яка ідея того твору і що автор мав на ціли. Коли тільки забавити публику, то — штука свою ціль осягає. — І. С.

Реалізація Великої Виграної 29-ої льотерії

Власник мільонового льосу в Ґенеральній Дирекції.

Кажуть звичайно, що лос сліпий. Як виказують останні висліди тягнень Державної Льотерії, в тих словах є тільки частина правди, бо від якогось часу фортуна обдаровує передовсім тих, що найбільше потребують її ласк. Безробітні, або умові та фізичні працівники, що здобувають в поті чола засоби на утримання себе і своїх родин — це теперішні любимці химерної богині.

І справді, зі щирим вдоволенням дивилися ми в пятницю 25. травня на розяснені лиця свіжо впечених „мільонерів“, котрі зявилися в бюрах Ґенеральної Дирекції Державної Льотерії, щоби зреалізувати свої щасливі чвертки льосів. Всі вони люди тяжкої праці, яким життя далося нерав тяжко в знаки, а біда була їх частим гостем.

Три працівнички шпитальної пральні.

Пані Марія Козловська, Володислава Косінська і Анеля Єнджеєвська виконували професію, яка мабуть втішалася спеціяльною прихильністю великого Наполеона. А саме працюють вони в пральні шпиталю ім. президента Мосціцкого. Їх зарібки не дуже дозволяли на купно цілої чвертки льосу для кожної зокрема, отже порозумілися між собою і купили чвертку до спілки. Вибір числа відбувся припадково. А саме, субколектор показуючи клієнткам льоси, один з них упустив в цей спосіб, що знайшовся він при ногах п. Козловської. Взяли це за добрий знак і купили саме це число; як показалося — ворожба не була зла.

Всі три пані мають намір купити собі домики з огородчиком. П. Козловська обіцює собі вивчити свого 17-літнього сина на маляря, бо він виявляє спеціяльні здібности в тім напрямі, крім того могтиме лікувати доньку, яка перейшла тяжку операцію і вимагає довшого лікування.

Треба додати, що дотеперішні заробітки кожної з тих пань виносили 135 зол. місячно. Чоловік п. Козловської, слюсар з фаху, заробляє дуже мало, бо працює тільки 3 дні в тижні.

Кінець з клопотами.

Пані Марія Васяк, власничка другої чвертки льосу ч. 30290, є доглядачкою в лодзькій Суспільній Обезпечальні. З 200 зол. місячно удержувала, крім себе, стареньку маму і братів. Було їй дуже тяжко і з трудом вязала кінець з кінцем. Нині, як завдяки Державній Льотерії одержала 200.000 золотих, задумує купити кусень землі і поселитися на постійне на селі, при праці на ріллі, про що ціле життя мріяла.

Шлюбний дарунок від Державної Льотерії.

Пан Кайліх, молодий службовець лодзького відділу Товариства Обезпечень „Vesta“ заручився саме перед кількома тижнями і ждав авансу, щоби здійснити свої матримоніяльні заміри.

„Шлюбний дарунок“, який дістав завдяки Державній Льотерії, в виді 200.000 золотих, дозволить йому приспішити речинець шлюбу. Щасть Боже молодій парі!

Льотерійний ювилят.

Власник останньої чвертки льосу ч. 30290 п. Станислав Дружицький, є емеритованим службовцем лодзького відділу Банку Польського. Грає він на Польській Державній Льотерії від хвилини її заснування зі змінним щастям. Його вірність, постійність і витревалість діждалася величавої і богатої надгороди. Нині вже не буде він рахувати чужих грошей, як мусів це робити в банку, але свої власні.

Свою старість і істнування рідні має забезпечені.

„Японська диверзія“

Московський кореспондент „Ґазети Польської“ Отмар в статті „Страх перед японсько-німецьким союзом“ м. і. пише: „Виступ Японії з домаганням верховодства над Китаєм й усунення інших великодержав від впливу на відносини того краю був лише диверзією типовою для далекосхідної політики. Одинока ціль сеї диверзії: виторгувати від великодержав найкорисніші умови у звязку з вигасаючим в 1935 р. вашинґтонським договором 9 великодержав. Коли можна вносити з півслівець японської сторони, — то Токіо кидаючи на терези торгів цілий Китай — готове щось з того уступити в заміну за: 1) двосторонний договір про ненапад з Америкою, 2) визнання Манджу-Го великодержавами, 3) признання першенства японських інтересів в північнім Китаю — в заміну за полишення полудневого Китаю як стрефи анґлійсько-американських впливів. Того рода розвязка далаб Японії повну свободу рухів супроти СССР.— І се викликує в Москві панічний страх.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: Правда“, Львів, ул. Сташіца ч. 8/I.

ВИБІР ЗВАННЯ

Виклад Дра Осипа Назарука виголошений дня 7 травня 1934 р. для VII і VIII кл. філії Української Академічної Гімназії у Львові.

2) Якже виробити в собі ту внутрішну рівновагу духа, без якої не поможе нікому навіть найлучший вибір фаху, бо без тої внутрішної рівноваги чоловік мусить скінчити розбиттям і нещастям. Се, що тепер хочу вам сказати, уважаю найважнішою справою, та заразом найбільше делікатною. Отже зачну дуже здалека.

Прошу собі уявити нутро Австралії, де на величезних просторах тягнеться пустиня далеко страшніша від Сагари. Ту страшну пустиню в Австралії називають по англійськи „Невер-невер Ленд*)“. Навіть біля неї степи покриті такою травою, якої не годно їсти ніяке сотворіння і ріки, коли які лучаються, звичайно не мають жерел і в літі майже зовсім зникають або переміняються в довгий ряд нездорових багон, а в зимі, то значить в дощевій порі так нагло прибувають, що рівень їх до кількох хвилин підноситься навіть на 30 метрів високо. І уявіть собі в тім страшнім краю десь серед непроходимих гущавників дике муринське племя, таке упосліджене, що сила його ума сягає тільки до зрозуміння в математиці трох перших одиниць, а вже на чотири кажуть „богато“ і не годні відріжнити чотирох від 10. В области зброї додумалися вони тільки до звичайного патика. Навіть лука і стріл не знають. Вони постійно голодні, тіщаться коли можуть зїсти червака, що вилізе з землі по дощи — і друться над ним. Ті бідні люди кормляться також землею, а „влада“ їх сягає лиш так далеко, як далеко сягає їх патик. Та не—відомий вам б у м е р а н ґ, котрий кинений під певним кутом, вертає до свого власника, коли вдариться до твердого предмету, — тільки звичайний патик, бо до бумеранґу додумалися тільки деякі тамошні племена. Значить, представте собі найнище людське племя, найтупіше, найдурніше й найбільше нещасливе, яке тільки можете собі уявити.

А за хвилинку перенесіться своєю уявою в головне місто найбільшої держави, яку колинебудь бачила історія, в Лондон, столицю Великої Британії над Тамізою. Вечеріє. Вже засвітили безконечні ряди світел на вулицях тої столиці світа. Вже в бюрах і робітнях її також заясніли світла. Увійдім на хвилину в будинок англійської адміралиції, до бюра її головного начальника. Входимо. Велика кімната. На стінах висять морські мапи. На столі стоїть лямпа з зеленою умброю. А при столі сидить старший вже чоловік, що якраз тепер переводить контролю великобританійської фльоти. Він натискає оден ґузик по другім, бере слухавку в руку, прикладає її до вуха і каже: „Гальо, Ґібральтар? Хто при телефоні?“ Одержавши відповідь, дає диспозиції й накази. Потому таксамо: „Гальо, Мальта?“ і „Гальо, Аден?“ і „Гальо, Сінґапор?“ і „Гальо, Мельбурн?“ і „Гальо, Ванкувер?“ і „Гальо, Квібек?“. В короткім часі перебіг всі головні военні пристані Великої Британії на всіх океанах світа і дав команді кождої з них відповідні припоручення. В разі вибуху війни той оден чоловік може при тім столі до яких 20 мінут порушити всю великанську военну фльоту Великої Британії, на всіх морях і океанах землі, всі ті кольосальні дріднавти і супердріднавти, котрі ґоден собі уявити лиш той хто їх бачив,— і всю ту силу може пхнути в однім напрямі. А горе тим містам, на котрі вони звернуть дула своїх гармат, що стріляють дуже прецизно, на підставі докладних математичних обчислень.

А тепер прошу в умі своїм порівнати того бідного австралійського мурина, котрого „влада“ не сягає дальше як його патик, і того могутного льорда адміралиції найбільшої держави світа, котрого воля до 20 мінут може викликати великий рух і великі та важкі в наслідках зміни дослівно на цілій кулі земній.

І прошу собі відповісти на питання, чи тому муринови, котрий уміє рахувати лише до трох, можна вияснити великанську могутність англійського льорда адміралиції та гармат його военних кораблів, котрі точно стріляють на підставі льоґаритмових обчислень... Думаю, що правдоподібно кождий з вас скаже: „Се річ неможлива“.

А прецінь той льорд і той мурин живуть на тій самій пилинці вселенної, що називається землею. А прецінь вони живуть в тім самім часі, рівночасно. А прецінь вони походять з одного кореня... Бо велика більшість поважних учених стоїть на становищі, що з одного кореня походять всі людські племена. Отже коли є такі людські єства, котрі не годні зрозуміти іншого людського єства, хоч живуть рівночасно на тій самій землі й походять з того самого роду, то якже можна припускати, що ми можемо колинебудь зрозуміти всі комбінації фактів і можливостей нескінченого всесвіта, котрі діються в нескінченім часі! Відки той всесвіт взявся? Як він повстав? Відки в нім взялася кристалізація, кольористика, рістня, думка? Чи має все те яке призначіння і коли має, то яке? Чим ріжниться виразно матеріяльна частина нашого єства від тої другої, яку відчуваємо, хоч її не бачимо? Яка наша властива суть? Чи маємо ми яку ціль і коли маємо, то яку? Про всі ті і подібні справи і проблеми думають люди відколи вони взагалі істнують, може десятки тисяч літ, може сотки тисяч літ.

Се річ певна, що кромі культур, які знаємо, були на землі й культури, яких не знаємо, посідаючи тільки невиразні дані та нечисленні докази, що ті культури прецінь були. Та мимо незмірної праці ума, яку людство вложило в розвязку загадки своєї власної і загадки всесвіта, не маємо своєї розвязки тих загадок. І ми віддалені від розвязки тих загадок не так як віддалений той мурин від того англійського льорда, котрих я щойно описував, тільки ми віддалені нескінчено дальше. Всі людські спекуляції, теорії й гіпотези валяться одна по другій, навіть в таких на око простих річах, що аж смішно виглядає, як можна так плутатися в тім всім. Як певно знаєте, нпр. така до недавна певна теорія, що пояснювала вибухи вулканів тим, що внутрі земної кулі є горяча лява, тепер основно захитана. Повалені теорії Канта і Ляпляса, захитана теорія атомістики, словом — все захитане, повалене, розбите. І вже видно, що в тих таємничих справах таксамо буде захитане, повалене й розтоптане все, що появиться, хочби було так уосноване, що довго людство не бачитиме ні одної щілини в новісенькій теорії, як не бачили попередні покоління в тих теоріях, в які вони вірили. Нема ніякої підстави припускати, що буде інакше з тими теоріями, в які вірить теперішне покоління.

А прецінь в тій суматосі й загальній руїні та хаосі є одна думка, котра все горить і світить в людстві і над людством, думка, котру мав кождий без виїмку нарід і мало кожде племя, яке коли небудь жило на землі. І кожде конало, як тільки зіпсуття викорінювало ту думку хочби тільки з провідної верстви його. Щож се за думка, котрою жили й без котрої вмирали навіть наймогутніші народи і культури? Се думка про Бога, про релиґію і про чесне та совісне відношення людей до них. Се найважніша з думок в кождій справі і також при виборі звання або фаху.

Заки спробую доказати вам се, стверджую, що многі з вас не вглибилися в ту думку як слід: вношу се на підставі анкети. А саме на питання про відношення до релиґії тільки одна третина між вами відповіла, що відношення її добре, друга третина відповіла неясно, трета на се питання не відповіла*). Роблю з тих відповідей отсі висновки: Ті, що не відповіли на питання, яке їх відношення до релиґії, вже на злій дорозі. Ті, що відповіли, що для них та справа байдужна, очевидно йдуть в небажанім напрямі. Тільки частина між вами вірить свідомо в Бога й позитивно відноситься до Церкви і релиґії.

Перестудіювавши ваші відповіди, я дуже втішився ними, особливо коли дійшов до відповідей у справі релиґії. А знаєте, чому я втішився ними? Бо за моїх часів наша молодь в вашім віці була на сто процент — атеїстична. А що між вами є поважна частина свідомо віруючих, то се великанський поступ! Значить, тепер маємо поважну часть здорової молоді. Се богато в порівнанні з тим, що було до недавна. Дуже богато!

Я не катехит. Як бачите, я чоловік світський. Колиж про релиґію говорю те, що говорю, то роблю се на підставі всего свого життя, бурливого життя, з великим радіюсом під оглядом простору і пригод, які я перейшов і пережив. Та що значить досвід життя одного чоловіка в порівнанні з досвідом життя цілих народів і людства! Ви маєте вже настільки знання історії, що можете також оцінити вплив релиґії на здоровля цілих народів і культур. Ви певно памятаєте з історії старинної Греції, що не довго вже тревала державна незалежність Атен від часу коли в тім богатім і величавім місті треба було зробити судовий процес за зневажування подоб богів. І певно знаєте також, що недовго вже тревала сила старинного Риму, відколи в нім пропала пошана релиґії й авґури зачали дивитися на неї як на ремесло, з котрого можна жити і — сміятися. Се відомі вам докази на те, яка дуже важна релиґія в історії народів. Релиґія дає народам життя і здоровля, брак релиґії, навіть у частині народу, в провідній верстві його, правильно й напевно доводить до передвчасної гнилі і смерти цілих народів і культур.

Колиж так діється з цілими народами, то щож доперва говорити про одиниць! Релиґія, віра в Бога, котрий все бачить і все знає, котрий буде судити кождого з нас, се найглибша суть, найглибше ядро думки, волі і почувань кождої розумної людини, се та вага, що не дасть нікому стати легким під оглядом обичаїв і моралі та полетіти в пропасть, куди все несе таких людей вонючий вітер пристрастей. Віра в Бога, котрий все бачить і все знає і буде судити кождого з нас, се той найцінніший з компасів, без котрого ніхто, але то рішучо ніхто не може щасливо перейти свого життя. І нема більшого дурня від того, хто кидає від себе той життевий компас!

Ну а якийже звязок має віра в Бога з вибором звання? кождий з вас має право запитати мене. Отже звязок між вибором звання і добрим його виконуванням та вірою в Бога дуже сильний і тісний. Хто знає нпр. історію мистецтва, той знає й те, що найсолідніші й найкращі праці виконували люди тільки в часах глибокої віри в Бога. Хто з вас не чув про величаві святині середновіччя? Та може не кождий з вас знає, що в тих святинях є різьби так високо поміщені, що там не годно їх оцінити навіть найвправніше людське око. А над тими різьбами працювали майстри середновіччя нераз ціле своє життя, хоч очевидно знали, де ті різьби будуть уміщені, отже знали, що людські очи не зможуть їх так високо оглядати і подивляти. І мимо того викінчували їх з найбільшою докладністю й солідністю, кождий їх пальчик і кождий фалд. Річ ясна, що вони тих величавих праць не робили для пустої слави між людьми, тільки для Божої слави: почуваючи в собі Богом даний талант, не закопували його, не марнували в лінивстві й не розмінювали на пустий розголос між людьми, ні на гроші. Заробляючи тілько, кілько потребували для себе і для близьких своїх, вкладали всю свою силу і всю свою здібність у свій фах. І тому доходили в нім до надзвичайної вправи, до майстерства, ніколи небувалого в часах безвірства й у невіруючих людей.

А тепер порівнайте для контрасту і для науки з того контрасту нпр. ліберального, то значить атеїстичного ліка-

*) То значить: Така пустиня, що з неї ніколи ніколи не буде (урожайний) край.

*) Відповіди на анкету мали бути і були безіменні.

ря, котрий занюхав гроші в пацієнта, або в його родичів. Якже такий лікар, що не вірить в Бога і має жадобу гроша, буде „лічити” хорого? Гадаю, що кождий з вас додумається, як. Такий „лікар” очевидно буде вмовляти в чоловіка хоробу, навіть коли тої хороби вже не буде, буде його психічно пхати з одної недуги в другу, коли не зробить ще щось гіршого. Довіря до такого лікаря мати очевидно не можна. Тільки дуже наївний чоловік може мати довіря до безбожного, в котрім нема внутрішної високої контролі — і нема стриму, з виїмком страху перед криміналом. (Далі буде).

Курс інструкторів (ок)
К. А. У. М.

Третий реферат 21. V. передпол. був п. з. „Орґанізаційна будова КАУМ“ ред. Василя Глібовицького, секретаря АЕп. Ради КАУМ. Зміст: Наша орґанізація подумана для цілої Галицької Провінції*) В міру можливости може вона розтягнутися й на інші українські терени. Вона достроєна до адміністративного устрою нашої Церкви. Найнища одиниця се парохіяльний Кружок. Кружки одного деканату становлять Дек. Союз, яким проводить Деканальна Рада. Провід орґанізації кождої епархії виконує Епарх. Рада. А верхівку орґанізації становить Верховна Рада, що підлягає комісії українсько-католицького Епископату. Створення Верховної Ради в підготовчій стадії. Найкраще представляється орґанізаційна справа у львівській АЕпархії. В двох інших істнують поодинокі парохіяльні кружки без орґанізаційної надбудови.

Парохіяльний Кружок має три зґл. чотири відділи: Відділ новиків 10—14 літ, дорасту 14—18 літ, юнацтва 18—35 літ. Члени, що вступають в супружий стан або осягають вищий вік як 35 літ, можуть гуртуватися в гуртку старших. Властиві члени се члени дорасту і юнацтва. Вони мають право активного і пасивного вибору. Новики виховуються під проводом священика, провідника даного відділу. Декуди є колізія (перешкода) через шкільний вік, бо не всюди шкільна влада дає дозвіл. Тоді треба заступити відділ новиків Марійською Дружиною або церковним брацтвом. При переході до Відділу Дорасту та Юнацтва вимаганий окремий іспит. Се має своє педаґоґічне значіння. Однак сей іспит треба брати не по шкільному а життєво. При оцінці брати не так інтелєктуальні осяги як загальну інтеліґенцію та характер. Діловодство треба поставити на високому рівні (точне ведення книги протоколів, касової, бібліотечної та хроніки), — Треба завжди тямити, що наша орґанізація се не ціль для себе (сама в собі), тільки засіб до збудования Христового Царства та всесторонного розвою української нації. — Треба зберегти цілість життя парохії та громади, щоби члени Кружка не відмежувалися від нечленів, бо вони мають лучити, а не розєднувати. Приналежність до нашої орґанізації се почесть і привілей, а не ласка членів. Члени се повинні оцінити і зі своєї сторони принести бодай малу жертву в формі місячної вкладки. Незаможних треба звільняти, зґл. давати їм знижку. 50% вплачених вкладок залишає кружок собі а других 50% по половині пересилає до Дек. Союзу й Епарх. Ради. Инші жерела приходів можуть бути: імпрези, жертви прихильників орґанізації, власні підприємства, тощо.

Вже в самій ідеї нашої орґанізації ясне наше відношення до інших наших установ культурно-освітного та економічного характеру. Се відношення може бути наскрізь тільки позитивне, бо одна з цілей нашої орґанізації: піднести якість тих установ під кождим оглядом.—Ми віримо, що правдиве відродження цілого нашого суспільного життя та з тим і здійснення наших задушевних ідеалів прийде тільки через приплив нових членів вишколених ідеольоґічно й орґанізаційно.

Дня 21. V. с. р. о год. 14·15 попол. мец. І. Рудницький виголосив виклад про правне становище КАУМ. Зміст: КАУМ спирається на конкордаті Польщі з Ватиканом з 23.IV. 1925 р. і частинно на законі про т-ва Що таке конкордат? В старім Римі Pontifex Maximus був заразом і королем. В першій добі христіяни були в катакомбах. В середновіччі Церква мала домінуючий вплив (хрестоносні походи, баніції і т. д.). З часом через невідповідні потягнення духовенства і через апостазію взаємини між Церквою й державою стали напружені і треба було ті взаємини направляти. Конкордат се договір, умова, між Апостольською Столицею і державою. Обі сторони зобовязуються поступати згідно з тою умовою. Державам не рівнодушно, як ставляться члени Церкви до світської влади. Тому майже всі держави навязали взаємини з катол. Церквою. Навіть Совіти хотіліб навязати зносини з Римом.

В Польщі гр. кат. Церква також підпорядкована під конкордат, котрий Апостольська Столиця заключила з Польщею. Чи влада буде пристосовувати до нас таку мірку як до Польської Катол. Акції? Статут КАУМ уложений в 1933 р. ще досі не має впроваджуючого закону. Дня 18. I. 1934 р. Рада Міністрів ухвалила розпорядок, оповіщений в Деннику Держ. Законів з 31. I. 1934 р. Ріжниця між катол. і світськими товариствами та, що в катол. орґанізаціях обовязує безоглядний послух своїм старшинам, ієрархічний устрій. В світських т-вах нема такого застереження. Про виставу, уладжену членами КАУМ, вистарчить повідомити староство, але не треба просити дозволу. Подань не треба стемплювати. Одні т-ва мусять подання стемплювати, інші ні. Луги не стемплюють, вони мають більше політичні (?) завдання. Великий Луг веде свою політику ліпшу чи гіршу. Коли староство домагається стемпля тоді треба боротися за звільнення і повідомити АЕп. Раду. КАУМ се легальна інституція. Одначе політичні закони даються натягати як ґума. Легальну дорогу треба використати до кінця.

Запит: Чи вільно йти чвірками в поході, бо поліція розганяє. — Відповідь: Щоби похід не виглядав по військовому, можна йти по 3 або по 5 людей в ряді.— Запит: Чи на імпрези виключно для членів треба дозволу? — Відповідь: Лише повідомлення. Кожда установа в своїм кругзі хоронена законами. Коли виходить на ширший форум, тоді підлягає загальним законам. — З дальших запитів з місць виходило, що в ріжних місцях краю ставлять ріжні вимоги, залежно від успосіблення даного „урядового чинника“.—Виклад дра Ів. Рудницького був очевидно непідготований і тому не приніс належної користи учасникам курсу КАУМ.

*) Довідуємося з поважного жерела, що ся думка ще нездійснена і напр. зі Станиславівської Епархії ніяка орґанізація не висилала ніяких учасників на отсей курс для інструкторів (-ок) КАУМ у. Львові. — Ред.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і в того приводу в переписку не входить.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 15)

„Андрей” на засланні

Лучкова своячка і приймачка спарила і подала йому молока, хліба, масла.

Та ледве солдат мав коли те все проковтнути, як на майдані біля школи заграла сурма і він пігнав.

Мав Лучка на кватирі і Українців, з Полтавщини. З ними теж розбалакався, на приспі під хатою, в тихій посвіті місяця. Дав їм тютюну, всунув в руку по полтинникові, нагодував. По руках цілували старого Лучку. Не мали іншого бажання, лише щоби ще побачити своє рідне село... Москалів ненавиділи.

Лучка їх запитував, чи вони православні і русскіе; хлопці зареготали. Вони православні, але православну церкву ненавидять, бо вона не православна, а московська, а всі тії батюшки то московські підзирачі і показчики, котрі Українцями гордують як „хахлами“

Лучці розплющилися очі на те „непобориме“ православне воїнство.

Те „доблесне“ воїнство єдинила ненависть Москви і царського уряду, а страх тюрми, шибениці і Сибіру тримав їх у позірній єдности і купі.

Найбільше на царя і попів визвірювалися штундисти, бо й вони в Лучки кватирювали. Досі Лучка не знав, що такі на світі є. Вони його самі зачіпили. Насміхалися з образів, перед котрими Лучка молився, а за батюшку Вяземського говорили, що його знають... Не добре за нього говорили, та Лучка цього нікому не повторив. Казали, що таких „батюшок“... на Україні повно; тому нарід не хоче ні церкви, ні попів..

Взяли Лучку думки та гадки за те „благочестиве воїнство“ і за цілу ту дупляву московську силу. І такі бузувіри беруться „навертати“ — кого? — католиків на православіє!... „Уездні“ чиновники, навіть сам Телевич каже, — хабарники один в одного — і такі самі їх жандарми, — вирішують, чи село має бути православне, чи католицьке!... Не віра їм в голові, панування над українським народом!... Ясно.

Нагадалися Лучці святі слова покійного священика Белішевського:

„Православіє се порожна, розсохла бочка, котра доти тримається купи, доки її хоронять московські баґнети. Найменший удар, а розлетиться на клепки. Ніяка віра на баґнетах не втримається“...

Відколи у московському війську зачалася надобре метушня, притих і в селі пиндючий запал розмосковщених, вискривих крикунів. Навіть сам Телевич, котрий як староста мав тепер чорну годину з „благочестивим воїнством“, ходив похнюплений, а раз таки просто сказав до Лучки:

— „Буде веремій; русским сповинулася нога“...

За вислід війни він не мав сумніву. А саме думав, що Австрію розібють. Та покищо російські війська поступаються... Щоби їх хоч перед Липою спинили... І сильно відказував на тих всіляких харцизів і горлорізів, котрі тепер кричуться в русских одностроях, що вони нещастя війська...

Лучка слухав, мовчав і кмітував...

І батюшка став не той самий. Вже так не козирився, як зразу. До нього заходили і заїздили всілякі старшини, відбували там свої наради, він добре знав, що твориться. Раз приїздив навіть отець Кипріян, переночував і вранці відїхав...

Все те були надійні познаки. Ставало радісно і — моторошно.

Що буде далі?...

В такому переполосі веремії й лячному вичікуванні минула весна. Люди як могли так повеснували. Та хісна з сього не мали. Всі збіжжя спасли і столочили війська.

VII.

А на першому пролітку, десь перед самим Іваном, вдарив „Андрей“ на тривогу. Наче подих смерти війнув по селі. Нарід до всего звикає і всего нового лякається. Люди залякані злягли перед церкву. Знали, що се не з добром... Пішов туди і Лучка.

— „Ходіть, почуєте, щось цікаве“... — говорив Михайло.

І „Андрей“ своїм гомоном начеб запрошував Лучку послухати доброї новини... Тою новиною було оголошення „уездним“ старшиною приказу военного начальства, що русскі війська готовляться до рішаючого наступу на ворога, проте ціла смуга краю між Золотою Липою та Збручем має бути опорожнена від людей. Всі мешканці сіл, що положені в тій смузі, мають опустити край разом з русскими і податися до Росії на якийсь короткий час!...

Відповіддю на се оповіщення був загальний плач жіноцтва.

(Дальше буде).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Червоний чад

Віталій Юрченко. **Червоний чад.** Нарис з боротьби одного повіту 1917-1923. Львів 1934. Накладом „Типографія”. Стор. 291+1 паг. 8⁰. Ціна 3·15 зл.

Наша ліберальна критика й навіть дехто з „клерикалів” привітали отсю книжку зі свого рода стриманістю. Лаяти просто треба було, бо книжка „антисемітська”, й рівночасно годі було лаяти, бо щиро українська. Отже прочитавши пів першого розділу, вилаяли книжку як „нелітературну” — відомо: „чиста література” не зносить правди про один інтернаціональний народець; рівночасно згадали про „потребу на таку книжку, бо вона агітує, бо її тенденції добрі для нашої справи” і т. п. Отже вийшли „з гонором” і з „чистої літератури” і з імітованого протибольшевизму, ну і в антисемітизм не вскочили... Словом „і деньгі пріобрела і невінность соблюла”, як кажуть Москалі. Дивуватися тому не треба, бо психічне наставлення наших ліберальних народовців і „клерикалів” зовсім схоже з наставленням новошляховців, звідки зрештою деякі з них недавно вискочили, згл. звідки їх „було витягнуто” самим чадом Крушельницького з „Критики”...

Справді, коли взяти під розгляд перший розділ „Червоного чаду”, то можнаб погодитися, що ся книжка „нелітературна”. Юрченко вперше виступає тут не як мемуарист, а вже як белетрист-творець, і як на початок справді змагається досить непохвально з літературною формою. Безмежний аж до смішности патос еднається в нього, в тих перших розділах „Червоного чаду”, з деревляністю провінціонального вислову та псевдомодерних порівнань: „Пливуть, кликочуть, бурунять повітрям блакитні радіо-хвилі. Гонять безмежжям України воскресний радіо-струм... Подих тих струмів-вібротонів докотився до троянського перехрестя”. і т. д. (ст. 6). Перша стихія революції та розбудження українства на селі в такому описі здаються нам наївні та неприродно-просвітянські. Та запевнювали мене очевидці, що та стихія справді так виглядала і таке читаю в часописних вістках з тих часів. Не виключене отже, що не самі події в „Червонім чаді” переборщені, тільки що нам — „sui generis“ „протестантам-позитивістам” з міста — просто чужий такий патос. І тому той патос так нас разить.

Та коли перший розділ Юрченкових нарисів нелюбо вражає нас згаданими „хибами”, то що дальші картини „Червоного чаду” своєю динамікою подій і навіть ритмом слова дають нам можність забути про перші недотягнення та швиденько поривають і навіть захоплюють читача. Бо в них уже не саме слово патетичне, а величній то знов крайно прогноблюючий сам сюжет: боротьба Українців-селян з катом большевиком, боротьба, в якій лягли тисячі-тисячі найкращих синів України, творців нового патосу української визвольної леґенди. Не диво, що Юрченко присвятив отсей свій твір „Памяті Героїв нарисів — колись живих селянських хлопців-повстанців Романа і Демяна”. Величній сюжет уже простим описом стає патетичний і справді хіба соромитись вже читачам, а не авторови, коли сего патосу не розуміють. Бо се вказує тільки на їх неукраїнського духа, якому чуже своє рідне, який почуває себе в ньому мов Жид в церкві.

Сей сюжет Юрченка такий величній, що описати його відповідно до тої його величі, досі не вдалося якслід нікому. Пробував того Олесь Бабій поемою „Гуцульський курінь”, пробував Клим Поліщук повістю „Отаман Зелений”. Та оба ті твори хоч може описали частину хаосу, не виловили з того хаосу-повстання його змісту, його діевого сенсу. І що не вдалося нітрохи обом справним белетристам, того спробував молодий, початкуючий письменник Юрченко як белетрист. Очевидно: форма вийшла місцями неопанована, навіть подекуди смішна, але щойно вперше в „Червоному чаді” читач стріне добре схоплену леґенду українського визволення, те несхоплене досі невідоме Х, що дає моральну рацію істнування творови й рівночасно з тим вінчає його автора безперечним вінцем таланту белетриста.

Богато творів початківців-белетристів нездужало й буде нездужати на анемію слова. Рідше хорують літературні твори на пересаду, на лишне „тиснення крови”: надмір матеріялу діевого і словного. Очевидно, що при новому виданні твору з надміру можна завсіди дістати через віднимання гармонійну цілість, коли недостачу рідко коли можна доповнити кровю тай звичайно... чужою... „Червоний чад” нездужає саме многокровністю. І тому при нових виданнях автор зі становища спокою минулого часу повинен вигладити канти та набухтіння свого твору.

Провінціоналізми як „шмалкий, барахтаються, бамбурити” й под. слід при другому виданні замінити літературними словами. Комічні невискази як: „факти вилюдянілої (!) політики макогоном періщать у голову” (ст. 217) і под. треба висказати мовою белетриста, а не кепського публіциста. Порівнання пересадні, бомбастуваті, недібрані як „А бій гуде. Торнадо заліза хуртовинить” (ст. 206) і под. Або хоч оригінальні та незрозумілі для загалу пр. „Як пес летить зі (!) врубаною сокирою на крижах... як злодій-страхопуд з ярмарку з-під вилів самосуду” (ст. 202) — треба заступити більше зрозумілими і доступними та більше поміркованими. Романтичне козакофільство можна зробити більше стравним для інтеліґентських умів, якби лише дещо більш переконуюче описати його повстання та намітити розхід між розвитком психіки інтеліґента й наївного нерозвиненого села.

Все те дасться легко зробити, бо кістяк нарисів ціпкий і морально здоровий. Як Галичанин дивуюся вмілости Юрченка вибрати з хаосу повстання державницький сенс. Дивуюся недостачі в книжці петлюрівщини в злім розумінні того слова: як нападів на Галичан, на гетьманщину і под. Дивуюся соборництву, що коріниться в любови до свого рідного, а не в ненависти до чужого. Драстичні описи знущань і насильств подані в Юрченка так, що викликують тільки огиду до гріха, отже вміру, тактовно. „Націоналістичний шовінізм” Юрченка, якби се назвав у нас семейний колхоз Крушельницьких, — нехай... спочиває, — мене не разить, хіба нагадує Ісаії гл. 1, стих 16: „Карайте кривдників якслід за сльози вдів, за плач сиріт. Прийміть за кривджених огуду, і не лякайтеся мого суду. Бо хоч би був багром ваш гріх, я убілю його як сніг; і хоч би був як кров скипіла, то стане він як вовна біла!” Жидівствуючим пацифістам ті описи боротьби напевно не сподобаються: бо в них Українці бють усяких товаришів Барбарісових та Арончиків за їх люті насильства й закріпощення України. Та для всякого Українця, навіть найщирішого католика, боротьба з виплодом Антихриста се тільки звичайне сповнення старозавітнього клича Обадії: „До бою!” Чи — коли хочете — той сам клич св. Івана з Капістрана під Білгородом (1456), чи традиційна боротьба козаччини з бісурманством.

Книжка Юрченка в наш час „паксів екс Оріенте” і „пактів” виметеного гниллю Окціденту — це справжнє „Deutschland erwache!“, клич „Пробудіться, встаньте до бою”. Не дайте осоромити рідної землі, не йдіть назустріч ліберально-кабаретній Европі, назустріч снови, з якого пробудитесь хіба в обличчі смерти, а перекуйте свій світогляд з ліберально-аґностичного на позитивний, творчий, боєвий! Коли скрізь втискається „червоний чад” та дусить нашу еліту гірше ніж колись Монголи дусили під дошками наших князів, то книжка Юрченка — свіжий подих степового поранку, що додає знемощілим грудям нових сил, нового життя!

В своїй книжці Юрченко дає нариси з життя одного українського повіту в 1917—23 рр. Спершу бачимо перші вістки про революцію, реакцію на них темного села й його чорних духів. Бачимо красу визволення духа країни в праці для просвіти й рідної державности, бачимо селян-козаків, як у них будиться козацька кров, як від старих шабель козацьких сходить на село дух вільної України. І низькою гадюкою повзе проти України щоб дусити запал її синів, щоб насилувати її дочок та розбивати об каміння голови дітей невинних — червоний чад. Втискається всюди то брехливою аґітацією екс-злодіїв Арончиків, то замотиличенням бувших каторжан, то врешті звичайною облудою „жуліків”-кримінальників. Той чад хуліганством і пиянством розбиває ідейну роботу села та проганяє його кращих синів. Боротьба вигнанців з села йде спершу в лавах Української Армії, та коли її не стало, в повстанських загонах. Розворушене й освідомлене страшними знущаннями село помагає повстанцям, хоч само скапує кровю та палає пожежами. Лютують чекісти, всякі Рози Бубери, Арончики, Барбарісови. Помагають їм нищити рідних братів свої таки Лебедики та Гаркаві. В безнадійній боротьбі лягають останні боєві сили повстанців. Остає їм покищо моральна перемога: чекісти з рідних, переконані в неправді своєї справи, кидають повстанцям зброю під ноги...

„Вийшли. Зза рогу оглянулися: з Чека вели розвінчаного чекіста Гаркавого...

Пішли. Розбиті, здеревілі... За містом віднайшли заховані шаблі.

Йшли мовчки, ніби непрощенно скривдив один одного. Йшли тихо, швидко, довго...

. . . . . .

Прийшли до Кудринець. Без надуми й змови ввійшли на кладовище. Спинились на могилі діда Кудрі.

Схилилися. Карасенко обняв могилу в головах і в тяжкому зідханні грабав землю. Олелько, закашлявшись, впав у ногах і заридав розпучливо. Гайдаренко, ставши на коліна обтесав шаблею на старій липі кору й креслив:

В могилах невквітчаних сном непробудним
Спіть, браття-герої, полягші в борні.
Живі, хоч в кайданах, про вас не забудуть,
Ваш чин воскресять у грядучім огні.
Нехай бенкетує наїзник підступний,
Що чадом отруйним народ задурив
Що кровю та смертю здушив малодушних,
Брехнею братів ворогами зробив...
Дарма.. Вже за-північ. Спалахнуть буруни...
Облуда з очей невидющих паде...
Батави стихії ударять тараном
І воля на вістрях баґнетів прийде!

Разом встали. Мовчки копали на могилі яму. Пригорнули землею шаблі. Зідхнули.

— А тепер? — питали один одного..

— Я... за кордон — мовив надхненно Гайдаренко.

— Я... до міста, на заводи! — палко сказав Олелько.

— А я... залишусь тут... — закінчив сумно Карасенко.

Обнялись пристрасно-побратимчо, поцілувалися. Зідхнули. Рушили.

Пішли трьома шляхами.

Замрячена темінь ночі збивала зі шляху й загачувала дорогу. Ішли. Незломна віра, свідомість мети та певність повороту їх підносила.

Бурлака місяць у висотах, спрямовуючись на захід, завзято борикався з зухвалою ордою північних хмар. Вірні його побратими-зорі атакували темряву, віщуючи недалекий світанок“.

Так кінчиться Юрченкова книжка. Вже сам її кінець доказує, що вона нетільки корисна, але й гарна. Вона дійсно заслугує на почесну назву „красного письменства“. Побажатиб хіба авторови, щоб його духова дитина справді якнайскорше розійшлася по українських хатах і скрізь занесла авторову віру в перемогу нашої справи та розбудила скрізь приспану активність до невблаганої боротьби за правду!

Та якраз тому, що „Червоний Чад” Юрченка се дійсно цінний твір, вертаю щераз до його форми. І щераз підчеркую те, що я сказав на початку. Підчеркую, то значить з притиском говорю інакшими словами: навіть найбільший талант, котрий змістом своїх творів давав би своєму народови щось таке потрібне як

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець приняв на авдієнції Північно-американську Колеґію в Римі, що обходить тепер 75-ліття свого заложення. В своїй промові Святіший Отець висловив радість з приводу прегарних овочів, які Колеґія зібрала за 75 літ свого існування. Вона видала 2000 священиків, з котрих тепер жиють 2 кардинали, 4 архиепископи, 24 епископів. Вкінці Св. Отець уділив апостольського благословення (КАП).

Св. Отець в письмі до архиепископа Д. Говарда в Портлєнді згодився на проект американських католиків зорґанізувати від 12 до 15 серпня с. р. перший Марійський Конґрес у Злучених Державах Північної Америки.

З приводу подій підчас канонічної візитації Преосв. Івана Бучка в Збаражчині приїхала була міністерська комісія до Гнилиць Вел. Комісія коротко переслухала місцевого пароха о. Хому і того самого дня виїхала. Комісія не переслухувала більше нікого. В Новому Селі, де також були такі події, комісія не зупинялася. Від Парляментарної Репрезентації виїхаз на терен подій посол д-р Ст. Баран.

В Крехові в монастирі ОО. Василіян відбувся недавно величавий відпуст, що тривав три дні. Преосв. Кир Йосафат відправив Архиєрейську Службу Божу і виголосив відповідну проповідь. До св. Причастя приступило 7.500 вірних. Було около 60 священиків, світських і монахів. Вірних було около 15.000.

В Жовкві відбулося 27 с. м. свято тамошних Марійських Дружин. Після Служби Божої о год. 9 рано відбулося торжественне посвячення нового Марійського прапора. Посвячення довершив о. Ігумен В. Градюк ЧСВВ в сослуженні о. шамб. І. Погорецького, о. Ір. Назарка ЧСВВ і провідника жовківських Марійських Дружин о. Й. Галабарди ЧСВВ. Відповідну проповідь виголосив о. Ір. Назарко ЧСВВ, презес Мар. Т-ва Молоді. В посвяченні Марійського прапора взяла участь майже вся наша жовківська інтеліґенція в характері кумів і богато народу. — Вечером відбулася під голим небом на подвірю монастиря ОО. Василіян святочна академія. Після Марійського гимну о. Ір. Назарко ЧСВВ виголосив вступне слово. Дальше слідували точки хорові й деклямації. На особливу увагу заслугує ядерний реферат студ. Галі Захаріясевич зі Львова п. з. „Історія і діяльність Марійських Дружин“. На закінчення хор і трубна орхестра відіграли католицький гимн „О спомагай нас Діво Маріє“. Хор під проводом о. Марка Дирди ЧСВВ, добре вишколений, має гарні голоси. Се гарне торжество полишило милі спомини в його учасників.

Посвячення костела відбулося минулої неділі в Збоїських к. Львова.

Апостольський Делеґат в Китаю Мґр Замін зложив візиту президентови Китаю в Нанкіні. Йому товаришили китайські епископи Тсу і Hauise і провідник китайської Катол. Акції Льо-па-конґ. У відповідь на промову Апостольського Делеґата президент Китаю підкреслив свою велику пошану для особи Св. Отця і признання для праці катол. місій. Він зазначив, що бажає ввійти в близші взаємини з Апостольською Столицею (КАП).

роса, як благодатний дощ у велику спеку, минеться марно й без пожитку, коли не добере відповідної форми. Найлучша форма для кождого творця від споконвіку аж по наші дні се чиста і ясна будова речень, се природна скромність вислову, без пінистого Schwulst'y й бомбасту, бо в пінистім „швульсті“ й бомбасті все, але то безумовно все, відчуває читач приблизно те, що в піні, яку несе перша повінь: бруд. І відси родиться почуття огиди.

Який же великий і добрий бувби твір Юрченка, якби мав чисту ясну скромну форму. То значить прості речення, зрозумілі слова. *Араміс.*

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

УКРАЇНСЬКЕ НАСЕЛЕННЯ Львова виявило значне зацікавлення виборами до міської ради та не зражувалося труднощами, які стрічало від тих, що таких труднощів не повинніб робити, колиб хотіли триматися закона. Що вислід виборів такий, що ми вибрали „аж одного“ радного, то се вже наслідок незалежних від виборців причин, хоч не у всіх округах.

УКРАЇНСЬКИЙ ВИБОРЧИЙ КОМІТЕТ у Львові, Підвалля 7. III. пов., звертається до всіх виборців Українців, щоби зголошувалися в Народній Канцелярії під повищою адресою і подавали до відома Комітету достовірні факти і помічення щодо виборів у Львові та в реклямаційнім часі перед виборами. Зголошуватися кождого дня від 10—1 перед пол. і від 5—7 по пол. Мужі довіря мають зложити писемний звіт з перебігу голосування.

ВЕЛИКИЙ КОНҐРЕС НАРОДОВЕЦЬКОГО ВЧИТЕЛЬСТВА відбувся на Закарпатті в Ужгороді в салі „Просвіти“. Зїзд зібрав понад 1200 зорґанізованих в Учительській Громаді учителів. На конґрес прибув також Преосв. епископ Стойка. Зїзд ухвалив між іншим домагання ввести фонетичний правопис у школах. Головою Т-ва Учительська Громада вибрано п. Ю. Гусная. Численність сего зїзду та його ухвали свідчать про побіду народовецького напряму серед закарпатського вчительства над москвофільським.

„БУНТ МЛОДИХ“ пише, що він може найбільш поширений польський часопис серед Українців не лише в Польщі, але і серед Українців поза границями Польщі.

МІНІСТР ЗАҐРАН. СПРАВ ПОЛЬЩІ Бек виїхав до Женеви.

ЛЬВІВСЬКІ ЕНДЕКИ пересварилися. Провід „Стронніцтва Народового“ усунув нач. редактора „Курєра Львовского“ д-ра Ст. Сьвірского, Т. Уляновского й сек. ред. Ст. Стажевского. Нач. редактором „К. Л.“ став д-р Вл. Тарнавский.

„ПЕРЕГОНИ В ЮДОФОБІЇ“. Жидівський „Момент“ пише: „В польській суспільности видно в останніх часах дуже сумний прояв: відбуваються взаїмні перегони в юдофобії. Ріжні ґрупи і партії починають переліцитовуватися в юдофобськім радикалізмі“. — Та мимо того Жиди про се не кричать у світовій пресі так як про мнимий український антисемітизм.

НАРОДНЯ СЛОВАЦЬКА ПАРТІЯ о. Глінки здержалася від голосування підчас вибору Масарика президентом держави.

СЕНАТ ҐДАНЬСКА розвязав комуністичну партію.

В СПРАВІ НІМЕЦЬКО-ФРАНЦУЗЬКИХ ВЗАЄМИН міністр загран. справ Німеччини фон Нойрат сказав, що він щирий приклонник французько-німецького зближення. Гітлєрівський устрій вважавби за один з найбільших своїх тріюмфів забезпечення мира в Европі. (ПАТ).

ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТР Барту сказав, що в 1934 р. може вибухнути війна. Причина: наміри Німеччини супроти Австрії. Франція рішена боронити незалежности Австрії всіми способами.

КОНФЕРЕНЦІЯ РОЗБРОЄНЬ радить тепер в Женеві. Передбачують чергову невдачу і розбиття конференції.

В АНҐЛІЇ йде змагання двох течій. Одна, се безоглядні прихильники Союза Народів і Франції, друга се ті, що хотіли заключення тісної приязни з Японією. На чолі прихильників приязни з Японією стоїть найбільший пресовий потентат в Анґлії льорд Ротермір.

ФАБРИКИ ЗБРОЇ ПРАЦЮЮТЬ В ДЕНЬ І В НОЧІ. „Дейли Геральд“ доносить: Анґлійські фабрики зброї працюють на три зміни без перерви. Се тепер одинока галузь промислу, котра має знамениту конюнктуру. Такий сам рух в фабриках літаків, що дістали нові міліонові замовлення. Збільшення продукції фабрик зброї спричинило зріст курсу акцій воєнного промислу. Сі курси ростуть з дня на день.

Талєргофський зїзд

Відправа в православній церкві.

З приводу талєргофського зїзду відбулося в правосл. церкві у Львові при вул. Францішканській ч.3. Богослуження. Відправив його архимандрит Філафей, місцевий правосл. парох, у сослуженні діякона і 6 священиків, між котрими 3 були чисто вибриті і підстрижені, що становило страшний контраст до архим. Філафея і його діякона з московським виговором. Людей було приблизно 200 крім хору. Хор співав добре. На лівій бічній ґалєрії стояло 8 сільських хлопців у червоних рубашках (сорочках) якби просто приїхали з Калуги. Селян було небогато, з них кілька сповідалося на стоячки.

Проповідь виголосив високий чорнявий зовсім бритий батюшка (мабуть не Галичанин) по українськи домішуючи чисто російські слова. Зміст: Мусимо обновитися духово! Обновлєніе найдете лиш у нашій православній восточній русскій церкві. У наших доґматах, які голосив сам Христос. Попри духове обновлєніе мусимо обновитися і політично. Саме тепер, саме в 20-ліття, коли то Росія післала своїх золотих орлів, щоби визволити вас Галичан. Коли то наші рускі брати страдали і гинули з рук мадярських і австріяцких жандармів. А коли обновимося політично, то й обновиться наша свята Русь. Говорив дуже коротко.

Між публикою можна було зауважити Галичан, навіть таких, котрі ще з нашої Церкви не виступили. Підчас Великого Входу, коли один зі священиків виголошував возглас; „...і учредителей храма сего“, нашим виговором, якась пані емігрантка сказала до своєї сусідки: „Ах Ти Боже мой, какое у нєво сквєрноє праізношеніе!“ При вході декоровано всіх за добровільними датками трикольоровими (російськими національними) стяжечками. Підійшли і до мене. Я подякував. На те каже один з присутних: „Та то Українець напевно“. А я йому відповідаю: „Я і тато і Українець, але відки ви се знаєте?“ Вони вже нічого не відповіли. Я увійшов до церкви. Українець.

Абонаментові й родинні зелізничі білєти

Приготовляється розпорядок мін-ва комунікації про нові полекші при переїздах зелізницею. Се відноситься до абонаментових білєтів, що дають право до 10 переїздів поспішними поїздами по зниженій ціні, рівній ціні білєтів за 8 переїздів. Абонаментові білєти будуть важні 2 місяці. Друга полекша доторкає родинних білєтів. До неї матимуть право найблизші члени родини (ПАТ).

ЛІТВІНОВ В РОЛІ МИРОТВОРЦЯ. Комісар СССР Літвінов виступив на розброєневій конференції з дуже „мировою“ промовою. Він м. і. предложив, щоби конференцію для розброєнь перетворити на постійну інституцію. Ся заява Літвінова заскочила всіх, бо коли Літвінов виступив з проєктом утворення нової інституції рівнорядної Союзові Народів, то не знати чи СССР схоче тепер вступити до Союзу Народів, до котрого Франція намагається його впхати за всяку ціну.

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА“ пише, що Японія переводить великі морські зброєння під покришкою замовлень для Манджурії. Та найбільше страху нагнало большевикам іменування ґен. Аракі, б. міністра війни, японським послом в Манджурії. Ґен. Аракі відомий з аґресивних плянів на Далекім Сході. Се іменування вважає „Правда“ приготуванням до важних подій.

ВІЙНА ТЕПЕР — ЧИ ЗА 2 РОКИ? „Sunday Refree“ твердить, що Японія перед розправою з Америкою заризикує війну з СССР. Мілітаристи домагаються війни з СССР вже в літі бр., інші пересувають речинець на 2 роки, до часу вибудования каналу Осака—Куруґа.

В ЯПОНІЇ увязнено 800 комуністів.

СУКОНКИ Комплєти моделі в великім виборі поручає знана з дешевости фірма **МІНЦЕР** КОПЕРНИКА 17.

НОВИНКИ

Посвячення прапору української кооперації відбудеться 3 с. м. у Львові на площі Сокола—Батька. Се торжество нашої кооперації зачнеться о год. 9 рано Архієрейською Службою Божою. Програму подали ми в попереднім числі „Н. З.“

Талєргофський зїзд москвофілів відбувся у Львові 31. V. с. р. згідно з програмою. Інформації про те подамо в слідуючих числах „Нової Зорі“.

Три-дневні реколєкції для Пань відбудуться в монастирі СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького 95. Початок реколєкцій 18 червня с. р. вечером. Оплата 10 золотих. — Ігуменат СС. Василіянок.

В жіночій ґімназії і семинари СС. Василіянок в Станиславові (вул. Петра Скарги 17) вступні іспити до I. і II. кл. ґімн. та на IV. курс семинара відбудуться: 15. червня пополудни письменні а 16. червня устні. Зголошуватися до вступного іспиту можна лишень перед феріями. Потрібні залучники: метрика, свід. щеплення віспи, евент. свід. шкільне. Управа. 124—2—2

Дівоча ґімназія РШ у Львові, що істнує вже 11 літ, переноситься по феріях до нового будинку при вул. Моджейовской ч. 9, що його подарував ґімназії бл.п. Ілля Кокорудз, б. голова РШ. Новий будинок люксусовий, має прегарні салі, лябораторії, капличку, концертову й руханкову салю, лазничку і т. д. З початком нового шк. року ґімназія РШ матиме 6 кляс: I і II кл. нового типу, V—VIII кл. гуманістичного. Вступні іспити 15—19 червня. Кандидатки до I кл., що мають свідоцтво з VI кл. нар. школи, складають іспити з мов української й польської, ґеоґрафії, математики, історії та природи. Ті що не мають свідоцтва з VI кл. складають іспити з усіх предметів крім рисунків, співу й руханки. Оплати за науку такі як в державних ґімназіях. Зголошуватися наразі до дирекції при вул. Валовій ч. 4.

Спільна нарада власників українських приватних шкіл в справі розбудови сітки українського шкільництва відбудеться 5 червня бр. о 3 год. попол. в школі ім. Шевченка у Львові, вул. Мохнацького 12. Нараду влаштовує Голов. Управа „Рідної Школи“.

Товариський Зїзд трьох найвищих кляс української ґімназії в Коломиї з р. 1914 — відбудеться в понеділок 18. червня с. р. Збірка год. 8 рано в ґімназії. Товариші, явіться численно! За Комітет Зїзду: Юліян Галяревич, д-р Юрій Петринюк, Микола Бонковський, Юра Шкрумеляк. 129—1-1

Що пише про свічки „Керос“ Всч. о. Евстахій Кабаровський з Борині ст. Турка н/Стр.: „З вашого світла я вповні вдоволений, тому прошу вислати мені для нашої церкви знову ½ (пів) метра білого світла в слідуючих розмірах: а іменно (замовлення).“ Бориня, 16. V. 1934. 128-1-1

На вулиці Львова польські корпоранти побили палицями д-ра Ігора Федіва, котрий ішов з дружиною. Його побили тому, що говорив українською мовою.

Вибухла петарда в льокалю екзекутиви сіоністичної орґанізації у Львові при вул. Костюшка ч. 8. Петарда знищила уладження бюра. Вилетіли всі шиби. Вибух огонь, але його зараз вгасив возьний. Хто підложив петарду, невідомо.

Неграмотний радний. До львівської міської ради у Львові вибрано радним анальфабета Соломона Шляйхера. І такий радний має рішати про характер м. Львова, додає „Курєр Львовскі“.

В Станиславові міська рада вибрала президентом міста знов п. Вацлава Хованця з ББ 41 голосами, віцепрез. майора Вл. Земяньского 33 голосами. Лавниками вибрані: д-р Р. Джевіцкий, Р. Й. Ясєльський, рад. Зайбальд, рад. Ріттерман і д-р Блюменфельд.

В Самборі увязнено богато нашої молоді у звязку з розкидуванням летючок на цвинтарі по відправі на могилах полеглих.

В Бережанах відбулася розправа проти Гілярія Джулинського та Олекси Ригайла з Сілка п. Підгаці за приналежність до ОУН. Першого засудили на 2 роки, другого на два і пів року вязниці.

Маґазин постелі Р. Джала. Львів, Хорущина 5, поручає: Ковдри, матераци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зл. 58-18—25

В Чорткові на візок, що переїздив через незамкнений зелізничий тор, наїхав з розгоном маневруючий паровіз. Наслідки зудару були страшні: візок розтріскаий, купець Арон Крен і візник Федь Підгірняк тяжко ранені померли. Увязнили зелізничника Й. Ґрудзіньского, що забув замкнути рампу.

До Львова приїхали з Варшави амбасадор Злучених Держав Півн. Америки п. John Cudahy й атташе американських військ ч. Albert Gilmor. Вони прибули, щоб віддати поклін американським летунам, що погибли у Львові.

„Курєр Львовскі“ з дня 1 червня, бр. подає до відома, що вісти про роздори в ендецькій партії неправдиві і крім одного д-ра Грабика ніхто з партії не виступив.

Вінчання кн. Едмунда Радивила з кн. Ізабелею Радивилівною, дочкою кн. Кароля Радивила з Манкевич (її мати також Радивилівна з дому) відбулося в Варшаві. Цікаво, що всі ті три роди Радивилів зі становища церковного і світського права неспоріднені з собою. Едмунд Радивил це син кн. Януша, ордината олицького.

У Варшаві зредукували з днем 1. VI. 500 почтових урядничок. Кромі того виповідять місця численним урядникам маґістрату.

Антонов-Овсєенко, б. совітський посол у Варшаві й командант совітської армії, що окупувала Україну в 1918-19 рр., іменований найвищим прокуратором СССР. По тім, що він виправляв на Україні, можна міркувати, що з него буде якраз добрий прокуратор для СССР.

Вавіловський Інститут в СССР, що займався селєкцією насіння, цілком розгромила совітська влада: в нім виарештовано майже всіх учених і співробітників.

В Шікаґо пришлють большевики на виставу клейноди царської родини, котру вбили. Ті клейноди мають вартість около 250 міл. долярів.

По американськи. Два бандити захопили нафтового міліонера Уілієма Ґетля підчас бенкету, котрий він уладив в м. Льос Анджельос.

Гумор. Знаєте, нове правительство Польщі може вже похвалитися порядним успіхом. — Яким? — Ну а тим, що за него посуха скінчилася...

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ
Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольог. клінік
в Берліні, Відні й Празі
 орд. від год. 9—1, 3—7.
Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.
другий вхід з улиці Собєського ч. 2.
Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

Гумор. — Моя дорога, чому ти не сказала мені перед вінчанням, що ти маєш цілі щоки з золота. — Я, бачиш, не хотіла, щоби ти женився зі мною в інтересу.

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 1,000.000 зл. на ч. 30290; 15.000 зл. на ч. 36578; 10.000 зл. на чч. 2103, 161754, 152419, 154433, 42854, 57743, 107213; 5 000 зл. на ч. 73475, 96391; 1.000 зл. на чч. 2979, 8035, 17612, 24176, 16457, 133342, 138447 141959, 144524, 144653, 143303, 147561, 148443, 149851, 153419, 156741, 160006, 169476, 12840, 15747, 44158, 45335, 57454, 58266, 58908, 63262, 76406, 83646, 84189 88899, 98709, 102183, 103745, 104564, 104869, 105218, 105596, 106937, 118978, 119339, 120441, 131055, 132960.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АДРІЯ: Його Ексцелєнція Субєкт.
КАСІНО: Платинова білявка.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Пімста д-ра Фу-Ман-Чу і ревія.
МІРАЖ: Студент з Праги.
МУЗА: Л. 14 затонула.
ПАЛЯС: Цісарські лови.
СТИЛЕВЕ: Чарівна ніч і ревія.
УТІХА: Крівавий слід. На краю Сагари і ревія.

ФІРАНКОВІ МАТЕРІЯЛИ, індантрени, фіранки ручної роботи, **капи** на ліжка, ґарнітури, тапчанові **накидки, шлюбні виправи** найдешевше виконує **ВАНК,** Марійська площа 6.

ПАСТА до взуття
ОДИНОКА СВОЄРІДНА НАЙЛІПША
ЕЛЄҐАНТ
Консервує шкіру
ЖАДАЙТЕ тільки сеї пасти
Ядреса: Львів, Кордецького 1.
18—х Телєфон 60-04

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: ½ стор. 180·— зол., ¼ стор. 90·— зол., ⅛ стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: ½ стор. 280·— зол., ¼ стор. 140·— зол., ⅛ стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Ґрафія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 7 червня 1934. Ч. 41 (739).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Розвиток Чина Св. Василія Вел.

Catalogus Provinciae Sti Nicolai Ordinis Basiliani Sti Josaphat. Ineunte Anno 1934. Užhorod, Typographi PP. Basilianorum 1934. Провінція ім. св. Николая Чина св. Василія Вел. розширена на 4 держави: Чехословаччину, Ромунію, Угорщину і Югославію. Се отже по Галицькій провінції, ім. св. Спасителя найбільша провінція Чина св. Василія. І. В Чехословакії е 5 монастирів: 1. Боронява: 2 священики. 2. Імстичів: 1 священик, 3 брати. 3. Мала Березна: 3 священики, 3 брати. 4. Мукачево: 4 священики, 4 клерики (студенти фільософії), 8 новиків клериків, 10 братів, 9 кандидатів на клериків, 7 новиків на братів і 4 кандидати. Разом в Мукачеві 46. 5. Ужгород: 6 священиків, 11 клериків (студ. гуманістики), 13 братів. Всіх на Закарпаттю 77. — II. На Угорщині (Мадярщині): 1. Гайдудорог, резиденція: 2 отці, 1 брат (новий монастир). В сій місцевості е столиця гр.-кат. Епископа мадярської народности. 2. Марія Повч: 8 отців, 4 клерики, 3 брати. — III. Югославія: Загреб: 2 отці, ректор дух. семинарії і префект. Тут монастир завідує також парохією. Населення хорватське. — IV. Ромунія: Монастир в Біксаді: 6 отців, 1 клерик (студент фільософії), 8 братів, 5 новиків клериків, 8 новиків братів, 5 кандидатів. Один з отців е редактором місячника „Cuvantul Adevarului“. Монастир Мойсеїв: 2 отці, 3 брати (новий монастир). Всіх монахів тої провінції: 159, з того: 37 отців, 57 клериків, 65 братів. Протоігумен сеї провінції ВПр. о. Булик резидує в Мукачеві. Всі новики тої провінції кінчать наш новіціят і тому всі знають нашу мову. Відтак вони сповняють м. і. гарну інформаційну функцію серед народів, що сусідують з нашим. — З того бачимо, що Чин Св. Василія В. гарно розвивається.

Сучасний стан української кооперації

Ревізійний Союз Українських Кооператив обеднує тепер 3.228 низових кооператив, 29 повітових союзів і 4 фахові централі. Низові кооперативи мають 6 ґруп: 1) Щадничо-позичкові 522; 2) Консументів 127; 3) Рільників 2.513; 4) Ремісників 9; 5) Робітників 3; 6) Підприємців 54. Крім того е ще около 300 кооператив поза РСУК-ом. В 1932 р. до РСУК-а належало 3.134 кооператив, з того в Галичині 2.702, на Волині 432. В 2.955 кооперативах в 1932 р. було 404.311 членів, в тім 343.313 селян, 85·5%, 50.108 жінок, 12·4%. Платного персоналу було 11.695 осіб. Торговельні і продукційні кооперативи мали в 1932 р. торгів на суму 98,522.272 зл., з того низові кооперативи 49,376.674 зл., Повітові Союзи 16,851,245 зл., централі 32,294.351 зл. Кредитові кооп. роздали в 1932 р. позичок 16,426.499 зл., Центробанк 2,733.893 зл., Збірний білянс кооп. дав суму 44,838.832 зл., Власні капітали 18,159.187 зл., т. зн. 40·4% білянсу. В активах е: готівки 962.221 зл., льокати 1,222.687 зл., товари й сирівці 5,947.096 зл., рухомости 3,071.904 зл.. нерухомости 7,973.830 зл., страти 776.714 зл. Білянс нашої кооперації в 1932 р. в порівнанні з 1930 р. змалів на 17%. Обороти торговельних кооператив змаліли сего року на 34%. Втрати перевисшають надвишки. Останні статистичні дані виказують, що упадок оборотів вже спинився. Наша кооперація мимо деяких страт, спричинених крізою, приходить до себе. Її поступ залежить від морального рівня кооператорів.

Новий адміністративний поділ Польщі

Польська преса доносить: Польський уряд під проводом преміера проф. Козловського має перепровадити новий поділ держави. Між іншим мають бути скасовані воєвідства Тернопільське і Станиславівське. Ціла Сх. Галичина має творити одну адміністративну цілість. Поділ Галичини на три адміністративні одиниці — штучний і не відповідає вимогам життя. Новий поділ бувби очевидно дешевший.

Підготовка до війни на Далекім Сході

Большевики купують збіжжа.

На лондонській збіжевій біржі совітські аґенти закупили більшу скількість збіжжа. Вони замовили пароплави для перевозу збіжжа з Австралії та Аргентини до Владивостоку. Також в Канаді большевики мали замовити більшу скількість збіжжа. Се викликало підвишку цін збіжжа. Товариші хочуть запровіянтувати свої кріпости на Далекім Сході на випадок війни з Японією. Річ ясна, що Японці не потребуватимуть далеко їхати по хліб для своєї армії, бо заберуть його з Владивостока. Подібно провіянтували за царя Порт Артур, котрий забрали Японці.

Франція укріпляється й від Англії

З Парижа доносять: У французьких військових кругах розважують плян укріплення західного й північного побережжа Франції. Кромі того мають збудувати ряд баз для военних літаків здовж каналу Ля Манш і над Атлянтиком. Се свідчить, що Франція вже не вірить в ґарантію Анґлії навіть щодо західних границь Франції. — Сі вісти набирають особлившого значіння, коли взяти під увагу останні промови Саймона й Барту в Женеві, котрі припечатали розходження між Анґлією та Францією. Большевики сильно тим тішаться, бо думають, що з того згодом прийде до военнних комплікацій між буржуазними державами Европи.

Перші жінки що будують церкву

Дві фінляндські архітектки, Е. Борґ і Е. Арокаліо, мають будувати церкву в селі Сімпеля. Се перші жіночі будівничі, що дістали право будувати церкву.

Іскра з пальця

В Единбурзі в столиці Шкотії був такий незвичайний випадок: Один робітник чистив самохід шматками, перепоеними бензиною. Від сильного тертя значна скількість електричности зібралася в тілі того робітника. Він був в ґумових чоботах, ізольований від підлоги. Коли робітник підійшов до відкритої баньки з бензиною, з його пальця вискочила іскра й запалила бензину. Вибухла полумінь, яка тяжко попекла робітника. З того ясно, що ґумова обува може бути дуже небезпечна.

Велика цьогорічна посуха збільшує можливість пожеж по селах, тому не надумуйтеся довго, а обезпечіть від огню крім будинків також свої рухомости в одинокому українському Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Великий день

нашої кооперації.

Для кождого народу дуже важно зосередити в своїх руках матеріяльні засоби необхідні до власного життя. Всі народи стараються створити свою власну орґанізацію господарських середників.

Без того нарід залежний від других народів, не може розгорнути своїх сил, він неначе спутаний.

І провідники українського народу побачили тому 50 літ, що треба піднести клич: покласти збірні господарські підвалини під життя нашого народу.

Варт пригадати імена тих провідників. Се були: Апольон Ничай, Василь Нагірний, перший ідеольоґ кооперації в Галичині, Кость Паньківський, Др Кость Левицький, Др. Е. Олесницький й інші.

30 літ тому в нас богато зроблено в ділянці господарства, але не було ідейного й орґанізаційного осередку нашого господарського життя. І от в 1904 році повстала така орґанізація: Краєвий Союз Ревізійний, з якої згодом повстав Ревізійний Союз Українських Кооператив.

Невеличкі були початки тої орґанізації, бо деякі господарські установи повставали на провінції: Сіль.Господар, Маслосоюз. З них, з церковних і читальняних склепиків повстав великий кооперативний рух. Він росте і нині після півстоліття від починів і 30 літ від створення ідейного й орґанізаційного осередка, наша кооперація се велитенська орґанізація, котра обеднує 3.228 низових кооператив, 29 повітових союзів, і 4 фахові централі (Народна Торговля, Центросоюз, Маслосоюз і Центробанк).

Кожда з тих чотирох централь творить для себе велику і гарно розгалужену орґанізацію.

Наприм. Маслосоюз обеднував в 1933 р. 176 молочарень (в тім 109 районових) і 44.690 доставців молока, Ревізійний Союз обеднував 400.000 членів в своїх кооперативах.

Щоби вшанувати память перших піонірів нашого економічного піднесення, переглянути свої сили і заохотити тих, котрі ще стоять збоку, Ревіз. Союз Українських Кооператив влаштував великий обхід: посвячення прапору Ревізійного Союзу. Сей обхід відбувся у Львові, в неділю, 3 червня с. р.

На просторій площі Сокола-Батька зібралося кільканацять тисяч наших кооператорів. Вже довго перед 9 год. почали громадитися мальовничі ґрупи з таблицями й орхестрами. Впорядчики уставляли учасників кольонами — лицем до трибуни.

На трибуні уставлено вівтар. Скоро по 10-ій год. не стало вже до розпродажі металевих відзнак, котрих видано 10.000. А учасники все ще напливали. З того можна вносити, кілько їх прибуло. Обхід

почався торжественною Службою Божою. Відправив її Преосвящ. Никита Будка в сослуженню оо. Каноніків Пясецького, Томовича і о. Семчишина. Співав хор богословів.

За трибуною повівало 8 величезних жовто-блакитних прапорів. З лівого боку трибуни (від видців) уставилися три наші львівські організації з прапорами. Т-во українських дозорців „Воля”, на його прегарнім прапорі видніє образ нашого великого культурного мецената козацької доби, Гетьмана Мазепи, далі Т-во робітників „Сила” і Т-во ремісниче „Зоря”. А на площі уставилися тисячі українських кооператорів з таблицями і транспарентами в гарних народних строях.

О год. 9.50 скінчилася Служба Божа. Митрополит Андрей приїхав автом, щоб особисто посвятити символ едности української кооперації. Прегарний прапор, з одного боку червоний з написом „Ревізійний Союз Українських Кооператив у Львові”, з другого боку синій з золотим надписом: „В обеднанню власних сил — до добра і краси”. Ексц. Митрополит передав посвячений прапор першому голові Ревізійн. Союзу Др Костеви Левицькому. При тім Ексц. Митрополит виголосив коротку промову, котра була докладно випрацьована й зачиналася словами Спасителя: „Я прийшов не на те, щоб мені служили, а на те, щоби служити”. Опісля коротко промовив Др К. Левицький, сеніор нашої кооперації, котрий одержав прапор від Митрополита.

Потім відбувалося увінчання посвяченого прапору. Підходили представники поодиноких наших Централь і вінчали прапор виголошуючи при тім привіти. Перший виступив Голова Просвіти Д-р Брик, по нім вінчав прапор представник Сільського Господаря Д-р Храпливий, від Рідної Школи п. Іван Галущинський, від „Союза Українок” п. Олена Шепарович, від Народної Торговлі Др Бариляк, від Центросоюзу п.Шепарович,від Маслосоюзу інж. Палій, від Центробанку п. Саевич. По привітах Др. Левицький передав прапор інж. Павликовському. Орхестра з Левандівки відіграла Кооперативний Гимн. Інж. Павликовський вручив прапор дир. Рев. Союза О. Луцькому.*)

О год. 11.15 скінчилися привіти і почалася підготовка до дефіляди. Зорганізовані кооператори дефілювали перед новопосвяченим прапором, біля котрого сидів Ексц. Митрополит в оточенні духовенства й провідників кооперації.

Похід почався о год. 11.30. На переді йшла Дирекція Рев. Союзу, за нею відділ Народної Торговлі, нашої найстаршої кооперативної орґанізації. Маленький хлопчик ніс прапорець, за ним йшов цілий відділ. Дальше поступали по черзі живі образи, що представляли наш промисл на прим. Центросоюз, Маслосоюз, цикорію „Луна” (в червоних одягах), „Дністер” — малі діточки в зелених строях несли велику тектурову пушку ощадности і статистичні табелі: Прегарна картина! Дальше йшли: „Союзний Базар”, „Суспільний промисл” (тягнули на візочках тектурову фабрику), кооператива „Пласт” (діти несли ріжне спортове приладдя). А ось йде пекарня „Золотий Колос”, діти несуть великі правдиві роґальки, навіть коцюби, дальше „Українське Народне Мистецтво”, діти несли ріжні килими. Взагалі „живі образи” з дітьми викликали прегарне враження й ентузіязм, що бурею оплесків немов котився по великій площі...

Потому йшов відділ представників українських центральних Установ. Тоді почали йти відділи кооператорів з краю. В першу чергу перейшов відділ з великою таблицею „Волинь”. На вид волинської таблиці ентузіязм многотисячної публики дійшов до верха: український нарід Галицької Землі так розколисався в оплесках, якби хотів сказати: Обіймаємо Вас, Волинські Брати наші, і до серця свого пригортаємо. Ще довго-довго лунали мов громи оплески й оклики на вид одного слова „Волинь” — і раз-у-раз зривалися... Дальше йшли Підберізці з таблицями „Читальня Просвіти”, Кооператива. Потім кооп. „Надія” Ставчани.

Дальше відділи кооператорів з таблицями з Милошович, Лісневич, Вислобок, „Поступ” з Яричева Нового, „Згода” з Зарудки. Відділ з Винник виглядав особливо гарно: мущини в білих сорочках і чорних сподніх. Коли не можна йти в одностроях, то бодай так підкресляють організованність і однаковість. Дальше йшли відділи кооператорів і кооператорок з Задвіря, Барталова, з Суховолі. Відділ з Чижикова мав трубну орхестру, з Борщович несли 4 таблиці (Читальня, Рідна Школа, Сіль. Господар, Кооператива).

А потім ступали бадьоро: відділ кружка Сіль. Господаря з Печеній, з Селиск, кооператива з Черепіння, кооператива „Хлібороб” зі Звенигорода. Відділ хлопців і парубків з Ременова, дівчата в місцевих народних строях з червоними хустинками на головах. Потім йшов гарний відділ дівчат, але без таблиці. Наші маніфестанти не все несуть добре таблиці, або мають невиразні надписи або таки просто йдуть без таблиць. А сеж головний гріх в таких торжествах. Впорядчики обходів повинні наперед оповістити, що не допустять до дефіляди таких безіменних. Далі йшли: Чит. Просвіти з Куликова, кооп. Підліски, кооп. „Згода” з Глухович. „Єдність” з Гряди, з Романова, Ляшків Мурованих. Численний відділ зі Щирця ніс дві таблиці, далі кооперативи з Левандівки, Жирівки. А ось знов відділ дівчат в гарних народних строях але — без таблиць. А дальше відділи з Бродів, з Дідилова (районова молочарня), з Германова, з Банюнина, Скнилова, Рудна.

Великий відділ кооператорів зі Щиреччини. Дальше відділи кооператорів зі Скнилова (2 таблиці), з Підлісок, Острова і Пісок (дві таблиці). А ось оден відділ з таблицею так замазаною, що ніяк не можна відчитати, звідки він. Зараз за ним другий відділ, надпис на таблиці такий дрібний, що все одно не прочитаєш. Та були й таблиці з дуже виразними надписами — і навіть з обидвох сторін (се найрозумніше). Відділ „Народного Дому” з Зашкова — то самі молоді парубки. З Оброшина йде окремий відділ дівчат на переді а за ними кооператори господарі.

Дальше відділ кооператорів зі Серник, дівочий відділ з Романова. Знов мальовничий відділ дівчат в народних строях з Підсоснова пов. Бібрка, відділ з Миколаева. Дальше значний відділ молодих кооператорів з Коцурова. І знов відділ, що добре йде і свою таблицю високо несе, але знов такі дрібні букви, що цур їм! Далі йдуть відділи з Підгородища і з Водник і більший відділ з Городиславич. Потім знов нечитка таблиця. Зате повіт і місто Жовква несли одну велику таблицю з написом „Установи Міста Жовкви”. За ними йшли з добрими таблицями відділи з Жовківщини. Робив гарне враження, бо було їх богато і дівчата в народних строях. Знов відділ без таблиці. Потім кооператори з Волиці, Смерекова, з Замочку, Двірців, молочарня з Масної Камянки. І зі Стрийщини прийшли кооператори, хоч відтам далеко. З Дорогошева, Деревні, Боянця. Рудки і рудецький повіт заступлені 10-тьма таблицями. Камінка Струмилова і повіт несе 5 таблиць. І знов відділ без таблиць. Кілько тих безіменних!

Повітовий Союз Стрий йде аж тепер, хоч відділи зі Стрийщини вже перейшли. Кооператори і кооператорки з Полянки в народних строях. Відділ кооп. „Надія” з Цеблова 30 молодих мущин. Прибули кооператори аж з Вербова, повіт Бережани. З Миколаева над Дністром прийшов відділ шевської кооперативи „Надія”. Се перша від початку походу ремісниче кооператива з краю. Рогатинщина заступлена чисельно. Передовсім велика таблиця П.С.К., на переді орхестра, за нею відділи з повіту з таблицями. З Лагодова йде з таблицею „Союз Українок“, перша від початку походу жіноча організація під своєю власною таблицею. За ними йдуть відділи з Перемишлян (з Ладанець), з Глинян, потому Черче. Відділ зі Стратина ніс дві таблиці, але ніс так, що трудно було ті таблиці відчитати.

На кінци йшов великий відділ з Яворівщини. Дівчата в народних строях: білі кабатики і червоні хустинки на головах. Було їх около 200. Гарбарня в Яворові йшла під своєю таблицею. Кооператори з Великих Мостів йшли з власною орхестрою. Дівчата в народних строях, були й старші господині. Мущини були в „козацьких“ жупанах і шапках*). Сим разом в поході запримітили ми тільки одного „Турка“ — в жовтім дивогляднім одязі. Треба народови вияснювати, що всякі азійські шлики й турецькі шаравари були модні тоді, коли Турки стояли мілітарно на першім місци. Та се ні наше, ні гарне, ні практичне.

Шість авт „Маслосоюзу“ замикало похід. Їх поява зробила на присутних сильне враження, бо учасники побачили перші початки моторизації нашого господарського життя. Радість була загальна.

Похід тревав 50 мінут. Всі учасники стали на свої місця. Головний впорядчик свята заповів народний концерт. Поодинокі точки концерту виконали злучені хори читалень львівського повіту з Грибобович, Запитова, Полянки і Ставчан. Вони відспівали „Пісню Кооператорів”, „Вкраїно Мати!”

На закінчення гурт хлопців зі Львова виконав гарно гуцульський танець „Аркан”. Після полудня була ще на площі народна забава.

Погода весь час була прекрасна. При кінци пожиточний дощик скропив нашу землю.

Коли порівнати сей наш здвиг з одної области нашого розвитку, з недавним зїздом москвофілів, — то очевидно ми без порівнання сильніші.

Та була й одна велика ошибка в уряджуванні того торжества: деякі промовці говорили рішучо за довгі привіти. Такі довгі, що — як нас повідомляють — богато дітей, що стояли на сонці, загоріло... Такі довгі привіти на такім великім торжестві мусять бути строго заборонені. Хто має щось більше сказати у привіті, може се преціньзробити в письмі до комітету, котре буде випечатане. Коли перестороги не поможуть, то преса матиме на будуче обовязок остро й поіменно пятнувати таких „привітних” балакунів, що загрожують здоровля наших невинних дітей.

*) Змісту промов не передаю, бо їх було богато і деякі були надмірно довгі. Зрештою всі вони вийдуть окремо і будуть поширені нашою кооперацією по цілім краю. — Звітовик.

*) Безперечно лучше уживати народнього строю свого села або околиці. Так зв. „козацькі“ строї се наслідування татарських і турецьких эдягів, котрі в сих часах і на сім ґрунті виглядають просто смішні. Баранячі шапки в літі дуже потрібні були Татарам, котрі їхали в пустині Гобі, бо по дорозі Татари мали дні горячі, але ночі дуже студені. А тут дивитися як серед спеки піт пливе зпід баранячих шапок людям, що беруть участь в дефіляді — зовсім не належить до естетичних вражінь.

Перший табор

Кат. Акції Укр. Мужеської Молоді.

Перший табор КАУММ відбудеться в часі від 21 липня до 12 серпня 1934 р. на Соколі біля Галича. Щоб уможливити додаткові зголошення до табору, продовжується їх остаточний речинець до 15 червня ц. р.

Участь в таборі можуть брати всі провідники, члени й симпатики КАУМ у віці від 18 літ. Оплата виносить 30 зол, з того І-у рату в квоті 10 зол. треба при зголошенні вислати на чекове конто 504314 „Каса Української Католицької Молоді“ Львів з дописком „Таборна оплата“. Зголошення слати на адресу: Секретаріят КАУМ, Львів, ул. Сикстуська 39а. — Др. З. Залуцький (устних інформацій уділяється в часі від год. 11·30 до 12·30). При зголошенні треба подати такі дані:

1. Імя і призвище, 2. докладна адреса, 3. рік уродження, 4. ступінь освіти, 5. заняття і спосіб удержання, 6. вмілости (напр. столярство і інші ремесла, спортові вмілости тощо, здібности і заінтересування (напр. культурно-освітня, орґанізаційна праця), 7. чи був вже в таборі й в якому. 8. поручення від о. Церковного Асистента зґл. о. Пароха (Душпастиря).

ОО. Церковних Асистентів та Парохів (Душпастирів), що будуть опінювати зголошення учасників до табору, прохається робити се з як найбільшою увагою, дбайливістю та совісністю. Поручається Кружкам КАУМ допомогти своїм незаможним членам у зложенні таборної оплати — піднімаючись якоїсь збірної заробіткової праці, уладжуючи імпрези з доходом на ту ціль і т. п. Повідомлення про приняття, інформації відносно таборового виряду і т. п. — подасться зголошеним письменно після 15 червня ц. р. Для охочих предвиджується продовження табору ще на один тиждень за відповідною додатковою оплатою. Всіх юнаків, що їзза праці на полі, не зможуть взяти участи в цьому таборі, повідомляємо, що буде влаштований Другий Табор в догіднішій для них порі. Блищі дані про сей табор оголосимо своєчасно.

ТАБОРНА КОМІСІЯ
АЕпархіяльної Ради КАУММ.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Про жерело, значіння й історію культу Пресв. Серця Христового. (Зразковий реферат). Почитання Пресв. Серця Христового спирається на св. Евангелії, на тій основі, на котрій св. Кат. Церква будує свою діяльність. Відкриваючи предивні властивості Бога-Чоловіка, відзеркалює воно з особлившою яркістю одну особливість Божого Провидіння: любов Бога до людей. Всі сторінки св. Письма Нового Завіта нею записані. Земське життя Спасителя з його завершенням у Пресв. Евхаристії та вся його наука — це безперервна низка доказів великої любови Божої до нас. Свою безмежну любов до нас людей потвердив Христос навіть окремими, незвичайно ніжними словами, з яких богато наводить головно св. Йоан Евангелист. Така любов, любов самого Бога мусіла викликати подібне чувство в людей. Серед доказів любови, що їх Христос дали св. Апостоли, для нашої справи один зокрема заслуговує на увагу. Отже на останній вечері, котру Христос Спаситель перед своєю смертю спожив з Апостолами, оден з них, св. Йоан, пригорнувся до грудей Спасителя, чим виявив свою любов до Пресв. Серця Христового, сього видимого жерела Божої любови. Та подія, про котру двічі згадує св. Письмо, се завязок почитання Пресв. Серця Христового. Від неї заминається історія сего культу в Католицькій Церкві та її коротко подати—це завдання сего реферату.

Від самого заснування Кат. Церкви не устають в ній голоси, що величають не лише саму любов Христа до нас, але виразно підносять Христове Серце як осідок і жерело, з котрого вилилися обильно струї Його любови на весь людський рід. Про Христове Серце згадують св. Отці Церкви, між ними св. Кипріян, учений Оріген, св. Йоан Золотоустий, св. Григорій Назіянзенський, головно св. Августин, сей учитель ласки, в особі котрого Пресв. Серце Христа знайшло особлившого почитателя. Горячими приклонниками сего набоженства були також св. Тома з Аквіну, св. Катерина Сиєненська, св. Тереса, св. Франц з Ассізі, св. Франц Салезій і богато інших великих святих, богословів та учителів духовного життя. Одначе до половини 17 ст. почитання Христового Серця, дарма що воно було горяче і щире, не виходило поза круг приватної побожности. Широкий загал вірних про нього не знав аж до часу, коли Боже Провидіння назначило се набоженство на розпалення любови до Бога в цілім католицькім світі. Сталося се в другій половині 17 століття, коли в трикратнім обявленні монахині Маргареті Алякок Христос Спаситель виявив бажання, щоб Його Пресв. Серцю, що так дуже людей полюбило та проте тільки зневаг дізнає, головно в часі виставлення Найсв. Тайн особлившу честь віддавали: частим приниманням св. Причастя, зокрема в перші пятниці, передовсім у пятницю після празника Пресв. Евхаристії — та переблагальними мольбами. Своє бажання Христос закріпив великими обітницями; тим людям, що почитатимуть Христове Серце, Спаситель прирік всі ласки потрібні в їх стані, мир в їх родинах, потіху в журбах, охорону в житті і смерті, благословення у всіх їх підприняттях і всякі ласки потрібні до осягнення великої звершенности. Зокрема священикам обіцяв особливші ласки в навертанні грішників.

Так Боже Провидіння одобрило почитання Пресв. Серця Господнього, завдяки чому се набоженство почало ширитися по всіх католицьких краях, щоправда трапляючи на великі перепони і духовних і світських властей — перепони, що їх стрічає кожда велика, свята справа. Своє завершення знайшов культ Пресв. Серця Христового дня 16 червня 1875 р., коли на зазив св. Отця Пія IX. цілий світ посвятився найсв. Серцю Спасителя та дня 28 червня 1889 року, коли вийшов лист св. Отця Льва XIII, котрим той Папа підніс свято Христового Серця до ряду найторжественніших свят, заявляючи, що в набоженстві до Христового Серця оборона і підпора всеї католицької Церкви. —

В наших часах почитання Пресв. Серця Христового найшло неструдженого апостола в особі о. Матео Кравлей, монаха Згромадження, якого завдання — поширювати набоженства до Найсв. Сердець Христа й Марії. Той монах одержав в 1907 р.—після чудесного подужання—від Пресв. Серця Христового нове припорученння: здобути для нього світ! Поручення Христа Спасителя виявив о. Матео перед тодішнім св. Отцем Пієм X. Св. Отець не тільки дав йому дозвіл на виконування сего післанництва, але й горячо заохотив його до цього. Наслідник Пія X., Венедикт XV благословив о. Матеа та відпустив його від себе зі словами: „Скажи всім, що се діло — моє діло“. О. Матео, вірний Божому порученню, за дозволом Апостольської Столиці проповідує Божу любов по цілому світу та здобуває для неї своїми незвичайно простими проповідями тисячі й десятки тисяч людей. Нема католицького краю, де не ширилассяб т. зв. Інтронізація Пресв. Серця Христового, себто офіціяльне, суспільне признання найвищої власти Серця Ісусового над якоюсь християнською родиною, — діло, що його ініціятором та піоніром є з Божої волі о. Матео. Овочі його апостольської діяльности — прямо незвичайні. Наведу слова лиш одного епископа. Він пише: „Мій Отче! Те, що я бачив, не було лише воскресенням одної людини, се ціле кладовище воскресло!“

Чудесні навернення, чудесні уздоровлення та рятунки в незвичайно скрутних обставинах, що ними супроводить Боже Провидіння діло почитання Серця Христового, се доказ, що Бог благословить його, що більше —, що воно від віків було в Божому пляні та може й займало в ньому окреме, особливе місце. Колиж так, то щасливі ті люди, що пізнавши Божу волю в тім напрямі, здійснюють її в своїому житті, щасливі ті народи, що мають богато таких одиниць, бо через них віддають вони Творцеві Вселенної належну йому дань та з другого боку ті одиниці зеднують цілим народам, приязнь неба. З радістю мусимо ствердити, що до народів,які приняли культ Пресв. Серця Христового, належить також український нарід. Вже в наших найдавніших церковних книгах і в наших богослуженнях, головно від Томиної неділі до неділі Мироносиць, в акафистах стрічаємо величання Христового Серця, що й стало завязком сего культу на Україні. Почин офіціяльному такби сказати почитанню Серця Христового дали ОО. Василіяни, що стали відтак і піонірами цього культу. На вістку про обявлення св. Маргареті Алякок та про одушевлення до Пресв. Серця Христового, яке обняло католицький загал, Мінські ОО. Василіяни висилають просьбу до Апостольского Престола про дозвіл заснування при їх церкві брацтва Серця Христового. На основі одержаного дозволу заложили згадані Отці дня 12 березня 1738 р. перше брацтво і перше богослуження до Серця Христового. За приміром Мінських ОО. Василіян пішли інші та стали живим і печатаним словом ширити се набоженство. Знищення Унії на українських землях під пануванням Москви потягнуло за собою й припинення культу Христового Серця. Одначе в Галичині під австрійським пануванням, де катол. Церква тішилася на загал прихильністю уряду, сей культ розвивався дальше, хоч і тут стрінув завзятих ворогів головно в людях, що сприяли схизмі й навіть головно за нею заявлялися. Культ сей плекали також передовсім ОО. Василіяни. Стрічаємо його в василіянськім монастирі в Добромилі, відтак у Львові, де 1886 р. повстало при монастирській церкві перше в Галичині брацтво Пресв. Серця Христового під назвою „Апостольство молитви Пресвятого Серця Христового“. Згодом повстали такі брацтва по інших наших містах і навіть по селах, де їх основателями ставали світські священики. В тих брацтвах гуртувалися вірні, що з часом стали правдивими апостолами Серця Христового та в великій мірі причинилися до зросту сего набоженства. В 1891 р. видав о. др. Ізидор Дольницький акафист до Христового Серця, до якого вже в рік пізніше Св. Отець Лев XIII привязав повний відпуст. В 1909 р. уложив той сам Отець торжественне богослужения в честь Пресв. Серця. Його до нині правлять в червні, місяці сему набоженству присвяченім. До його поширення причинився в нас вельми місячник „Місіонар“ в Жовкві, якого основателями були Екц. Митрополит Шептицький і о. Протоігумен Філяс, — та бразилійський „Місіонар“ в Америці, що його довший час видавав о. Рафаїл Криницький Ч.Св.В.В. Одначе найважнішим чинником розвою набоженства до Серця Ісусового є наша церковна Єрархія, наші князі церкви. Їх особлившою опікою, почавши від Кардинала Сильвестра Сембратовича аж дотепер тішиться це набоженство. Дня 19 квітня і 11 червня 1909 р. всі три Владики наші в Галичині: Ексцеленція Митрополит Андрей Шептицький, бл. памяти Екц. Константин Чехович, тодішний перемиський владика, та Екц. Григорій Хомишин, в пастирських листах візвали вірних і духовенство, щоби всі три галицькі епархії зі своїми парохіями прилюдно посвятилися Пресвятому Серцю Христовому, що й справді сталося. Брацтва Апостольства Молитви засновувані по містах і селах за дозволом і заохотою наших Владик зеднують собі щораз більше членів.

В червні відправляються скрізь по наших церквах богослуження в честь Пресв. Серця Христового, величаво святкують празник Серця Христового, Серцю Христовому присвячують перші неділі в місяцях. Також Інтронізація Христового Серця ширяться в нас, хоч правда, помалу; у Львові та Станиславові повстали кружки присвячені тій цілі, по деяких селах обняла вона по кількасот родин. Все те діється на горяче бажания наших Князів Церкви, які в набоженстві до Серця Христового бачать певну запоруку підйому релігійного життя в нашому народі й задаток кращої будуччини для нього. Ідучи на зустріч бажанню наших найвищих церковних Властей та бажаючи в 1900-ліття мук і смерти Христа Спасителя виявити Йому нашу вдячність, хочемо й ми звеличити Життєдайне Пресвяте Серце Христове. Сьогодні словом і піснею, завтра торжественним признанням Його царювання в нашім заведенні. Може се свято запишеться тривкими буквами на сторінках історії укр. католицького руху. Може й воно стане цеглою у храмі, що його український нарід зі своїх найніжніших почувань, найідейніших поривів та діл зносить на вічну хвалу Христові, своєму Спасителеві.

В 77-ліття уродин Св. Отця

Ні одного дня в ліжку за 12 літ.

Дня 31 травня с. р. Св. Отець Пій XI. скінчив 77 літ життя. Св. Отець 55 літ священиком, 15 літ був епископом та 12 літ і 4 місяці Намісником Христа на землі. Мимо поважного віку Св. Отець почувається дуже добре. Підчас свого понтифікату Папа Пій XI. ні один день не лежав в ліжку і не перервав звичайних авдієнцій. Минулого року Св. Отець тільки два рази був втомлений. Свідомість надзвичайних духових успіхів, осягнених в Ювилейнім Році, додавала Йому сил. Дипльоматичні представники при Апостольській Столиці склали свої підписи в книзі відвідин. Надійшли телеграми з бажаннями від голов держав, премієрів і богатьох приватних осіб. (КАП).

Припадок і систематичність

в грі на льотерії.

Від часу до часу появляються в пресі вісти про тих, котрим пощастило на льотерії та котрі виграли якусь велику виграну. І часами довідуємося з деяким здивуванням від них самих, що припадок рішив про те, що грали й виграли.

Возьмім для прикладу подію з п. Козловскою з Лодзі, співвласничкою четвертини льосу, на котрий впав міліон. Товаришки намовляли її, щоб купила з ними четвертину до спілки, але вона тому опиралася. Нічого в тім дивного! Тяжко працюючи цілий день, заробляла ледви 135 зл. місячно, отже не хотіла видати кілька злотих „на дурниці“, як гадала. Втім колекторови вилетів з руки льос і впав їй під ноги. Се рішило. Та колиб колекторови льос не випав? Тамті пані булиби грали й виграліб, бо були рішені грати, а вона лишилабся на леді. Якже того жалувалаб — та запізно!

Або возьмім знаний приклад з Мехова. Одна пані намовила знакомого адвоката, щоб купив четвертину того самого льосу, на котрий вона грала. Адвокат систематично відновлював свою четвертину в кождій клясі, а вона в четвертій клясі не відновила. Адвокат виграв 10.000 зл., а вона нічого. Напевно тепер жалує того.

Треба признати, що в обидвох тих случаях забогато поля залишено припадкови, з котрих один був для граючої щасливий, другий ні. Тимчасом льотерія вимагає систематичної гри. Здоровий розум вчить, що більше шансів виграння має той, хто грає систематично, ніж той, хто припадково купить льос.

Отже памятаймо, що 19 червня зачинається тягнення першої кляси 30-ої льотерії та тривае чотири дні. Головна виграна виносить 100.000 зл., а взагалі в тій клясі є 12.080 виграних на збірну суму 1,595.200 зл. Виграють тільки ті що мають льоси.

Смерть адмірала Того

В Токію помер недавно славний полководець японський адмірал Того. Він був начальним вождом японської фльоти в рос.-японській війні 1905 р. Дві виграні битви, під Порт Артуром і Цушімою, стали гробом російської фльоти а для адм. Того початком слави. Того був від 1909 р. на емеритурі. До самої смерти був членом найвищої Военної Ради. На кілька годин перед смертю пошанував його цісар Японії титулом князя.

Від Спасителя одержала жінка не тільки ратунок але й післанництво. Він збудив весь її ідеалізм. Він вислав її наново служити, та не як невільницю але як товаришку — служити Йому в Його убогих і хорих, нести Його любов опущеним і прогнаним, загроженим і упавшим, — вислав жінку помагати будувати царство Боже в родині, в школі, в ділі милосердя й на місії. (П. Отто Морс).

Лікарський фейлетоник

Як гартувати дітей

Найліпший спосіб забезпечити дітей перед простудою се розумне гартування. Воно полягає на постепеннім призвичаенні тіла до змін зовнішної температури та має на цілі виробити здібність скоро застосуватися до змін. Гартування треба зачати в теплій порі року, найкраще літом. Всякі наглі заходи, студені купелі, туші, обливання студеною водою і т. д. се небезпечні річи. Далеко лучші воздушні купелі. При температурі 17—18° Ц. розібраних дітей лишається в кімнаті 5—6 мінут. Постепенно можна продовжати час (але помалу!) до пів години й більше. Дитина повинна бути тоді в русі і не повинна сідати на холодній підлозі. Воздушні купелі можна брати весь рік. Дальший стан гартування дитини літом се соняшні купелі. Їх треба стосувати також постепенно. Діти повинні мати голову накриту, руки й ноги нагі. На тілі повинен бути легкий продувний одяг. Треба вистерігатися перед надмірним остуджуванням і перед перегріванням дітей. Гартувати дітей можна щойно від 3 року життя. Діти понад 5 літ в теплі дні можуть купатися в ріках і ставах. Одначе треба памятати, що гартування не лічить і не скріпляє. Воно має на цілі тільки забезпечити дитину. Недужих дітей треба наперед лічити і скріплювати, щойно потім гартувати.

ВИБІР ЗВАННЯ

Виклад Дра Осипа Назарука виголошений дня 7 травня 1934 р. для VII і VIII кл. філії Української Академічної Гімназії у Львові.

ЗМІСТ: Що діється, коли хто ломить традицію досвіду? — Як справджувати, чи якась думка правдива? — Яке значіння має „consensus ingeniorum“? — Яка підставова думка людства? — Де опиниться той, хто ломить споконвічну традицію людства? — Про фата морґану злудну. — Про що свідчать початки „Іліяди“, „Одисеї„ та „Енеїди“? — Цікава пригода зі студентських часів у Відні. — По чім пізнати доброго письменника й публіциста? — Як повинен писати добрий журналіст? — Яких хиб треба уникати? — Хто і коли може бути провідником народа? — Чого зле навчитися? — Який вплив мають наркотики на виконування фаху? — Як Гомер описує підхмелених Ахайців? — Дещо про теольоґію, найстарше звання нашої інтеліґенції. — Не всі приповідки надаються до всіх часів і до всіх народів. — Чого передовсім вимагає звання священика? — Велика потреба священиків з покликанням в краю і в Америці. — Монаші чини потребують богато молодих людей з правдивим покликанням. — Яких прикмет вимагає звання правдивого лікаря? — Який повинен бути правник? — Які користи з науки права? — Що каже стара приповідка про правників й купців? — Чого вчить наука фільософії? — Завдання наших молодих істориків. — Потреба добрих фільольоґів. — Наша мова вимагає докладного прочищення від дивоглядів. — Що мають виконати наші техніки. — Які завдання наших аґрономів і лісників.

3) Коли хтось з мурованого шляху з'їде на манівці, де нема навіть стежки і хоче їхати таксамо скоро або й скорше як їхав битим шляхом, то очевидно поломить колеса, поломить ноги коням і може навіть собі скрутити карк. Чому? Бо він опустив вже спрактикований шлях, зломав традицію досвіду. Правда, буває й кепська традиція. Якже пізнавати, котра традиція добра?

Як у математиці можна справдити рахунки, чи вони добрі, так можна се зробити також в історії думок, фактів, подій, розуміється, не таким способом як у математиці і не в такім роді. А саме в історії робиться се так: Коли хочемо справдити, чи якась думка правдива, чи якийсь досвід учить нас чогось, то маємо на те лиш оден спосіб: переконатися, що про ту саму справу думали, говорили, писали найвизначніші уми ріжних країв, культур, епох, і то такі найвизначніші люди, які між собою не зналися і на себе не впливали. Коли думки таких зовсім чужих собі людей годяться з собою в якійсь справі, то се знак, що та справа дійсно так представляється, як вони кажуть. Се так званий „consensus ingeniorum“ (згода великих умів). Чи маємо таку згоду найбільших умів людства на якісь думки і твердження? Маємо. Нпр. є на довгім досвіді сперта думка старих Римлян, великих практиків в державних справах, котра виглядає так: **Omne regnum in se ipsum divisum dilabitur** (кожда держава поділена в собі розлітається). Тай не тільки держава! Кожда родина, кожда збірна установа, як тільки в ній зачнеться незгода, тратить на дармо свої сили на ту незгоду і на взаїмне шкодження собі замість уживати сил на взаїмну допомогу. І тому паде на силі, на значінні та згодом може зовсім розлетітися. Чи маємо потвердження тої староримської правдивої тези? Маємо і перед Римом і по нім, маємо з таких країв, які зі старим Римом не мали культурних звязків, як нпр. зі старого Китаю. Ну й тепер можна переконатися в життю, що та думка правдива. Таких думок, котрі можемо справдити через згоду ріжних визначних умів людства, є більше. Нпр. думка, що ні дикі звірі, ні пожежа, ні повінь, ні морове повітря не пошкодить ніякому народови так страшно, як він може пошкодити собі сам або через нерозумних людей у правлінню своїм. І на потвердження сеї правдивої думки можна навести вискази великих мислителів людства з ріжних часів, культур і народів, мислителів, котрі себе взаґалі не знали, ніякого впливу на себе не мали і навіть не могли мати, а до того погляду дійшли на підставі обсервації життя і власного досвіду. Тому, що той досвід показався такий сам у ріжних часах, в ріжних землях і серед народів ріжних рас та ріжної вдачі, можемо той досвід уважати правдивим.

Та між всіми думками цілого людства зі всіх часів його істнування на всіх просторах, які колинебудь замешкували люди, нема ні одної думки, котра щодо згідливости висказу про неї моглаб рівнатися з думкою людства про Бога. Значить, нема тай ніколи не було ні одного народу й ні одного племени в ніякім часі й на ніякій землі, серед котрих його дійсно визначні уми, що робили добрі діла тим народам і тим племенам, думалиб і говориб, що Бога нема. Ті, що заперечували сю підставову думку людства, котрою людство жило, живе і буде жити, належали до умів другорядних, котрих не памятало вже друге-третє покоління. До того були се люди звихнені, вибиті чимсь з правильного тору життя, словом — люди хорі, котрі появлялися все в часах розкладу і гниття як показчики такого часу, що приспішували сповнення його недолі. Та дійсно визначні і всі великі уми людства все і без виїмку проявляли покору супроти таємниць Бога і всесвіта і богато з них висказало виразно свою втіху з того, що їм удалося побідити в собі силою своєї волі сумніви щодо віри в Бога, коли такі сумніви на них находили. Се власне були ті, що репрезентували здоровля і силу, чистоту і розвиток проводу цілих народів. Очевидно смішно булоб припускати, що всі вони щодо одного були в якійсь злодійській „змові” з собою, аби мовляв „обдурювати” людей. Смішно тому, бо прецінь великі уми визначаються й великою цивільною відвагою, великою чистотою й великою твердістю характерів. Зрештою вони в ріжних краях і в ріжних часах навіть фізично не могли „змовлятися” з собою, якби вже психічно здібні були до обману такі типи як нпр. Аристид.

Отже се прямо доказ хоробливости способу думання тих, що твердять про якусь „змову” віруючих людей в тій справі. Докази на те, що здорове, а що нездорове, видно в цілій історії людства.

Отже хто ломить споконвічну традицію людства, котре весь час і всюди зверталося думкою до Бога, той мусить опинитися в страшній пустині духа, в його „Невер-Невер-Ленді“. Не желаю нікому з вас, щоб заблукав туди, бо поворот з тої жахливої пустині не кождому даний. Я блукав по страшнім „Невер-Невер-Ленді” людського духа і кажу вам щиро: Там не росте ніщо з того, що обіцяють зводителі, та кромі їдкого піску, котрий засипае очі, можна там побачити тільки фата морґану злудну... Та фата морґана зовсім пуста, вона повстає — з горячки у власній голові.

А тепер щодо здібности тих, котрі без глибокої віри в Божу силу і поміч беруться до праці. Практика доказуе, що здібність таких людей, коли вона навіть істнуе, не може рівнатися з талантом, скріпленим вірою в Божу силу.

Ви мали те щастя в вашім недовгім ще життю, що осягнули початки клясичної освіти. Коли будете дальше працювати над собою, маете змогу опанувати своїм умом найвисші области людської думки. А покищо ви знаете між іншим початок трох найбільших творів клясичних літератур в оригіналах, знаете Іліяду, Одиссею й Енеїду. Дві перші се твори Гомера або невідомого автора чи авторів, бо е про те ріжні теорії. Автора третого великого твору знаете. Не будемо тут застановлятися над тим, чи Гомер був автором Іліяди й Одиссеї, чи тільки Іліяди або тільки Одиссеї, чи ні одної з них, лише хтось, кого назвали Гомером, зібрав ті епопеї, величаві змістом, обемом і красою. Хтось се очевидно мусів зробити, і то мусів се бодай в завязку робити оден, бо е в тім порядок, який розвиваеться з одного поняття. Та не в тім річ. Нас тут цікавить порівнання духового наставлення авторів тих трьох найбільших творів клясичного греко-римського світа. Се духове наставлення виразно видно зараз на самім початку кождого з тих творів. Отже:

„Іліяда” зачинаеться, як знаете, отсими словами:

Μῆνιν ἄειδε, θεὰ, Πηληιάδεω Ἀχιλῆος
οὐλομένην, ἣ μυρὶ' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκεν...[1])

„Одиссея” зачинаеться отсими словами:

Ἄνδρα μοι ἔννεπε, μοῦσα, πολύτροπον,
[ὃς μάλα πολλὰ
πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον
[ἔπερσεν...[2])

„Енеїда” зачинаеться отсими словами:

Arma virumque cano, Troiae qui primus
[ab oris
Italiam fato profugus Laviniaque venit
litora;...[3])

Вдумайтеся добре в три підчеркнені слова тих трох великих епопей, бо ті три слова рішаючі і для значіння тих епопей і для характеристики їх авторів.

Як бачите, автор чи автори двох перших епопей зачинають свою великанську працю з Богом, зачинають тим, що Божій силі приписують і присвячують свою працю. Автор третої великої розміром епопеї старини приписуе вже собі всю свою творчість і каже: Я буду співати (а не богиня і не Муза)...

Се не припадок, що той третий твір безумовно найслабший з великих епопей старини: він якраз тому найслабший, що його творець не маe вже тої сильної й безпосередної віри в Божу силу і поміч, яка бе з кождої пісні обидвох великих старогрецьких епопей. І не дивниця: автор Енеїди, Публій Верґілій Маро, мимо своєї безперечної здібности, про котру свідчить хочби духова сила конечна до створення твору такого обему як Енеїда, жив в першім столітті перед Христом (70—19), значить жив в часі, коли старий Рим скорими кроками наближався до повного упадку і коли в нім вже все розкладалося, від віри в Божу силу почавши. Чоловік, що виріс в такім осередку, рідко коли може зберегти глибоку віру в Бога. Се видно й на Верґілію; він безперечно знав великі старогрецькі епопеї, отже знав і те, як їх зачинали автори тих великих творів. Колиж він зачав свій твір інакше, не звертаючись о поміч до Божої сили, то се очевидно щось говорить. Що? А те, що віра його в Божу силу і поміч вже не була така сильна як у старогрецьких авторів великих епопей. І тому його творчість без порівнання слабша. Се вже тільки штучний відблиск двох великих старогрецьких творів. Енеїда Верґілія маe приблизно таке відношення до старогрецьких епопей як світло місяця до світла соняшного. То значить, що головна вартість його твору просто — позичена. Се те, що по німецьки називаеться „махе”. І се відчуваеться від самого початку до самого кінця того штучного твору.

Коли ми вже при Гомері, — то оповім вам на тім тлі цікаву пригоду з мого молодечого життя. Я був тоді приблизно в вашім віці та приїхав на студії до Відня, вибравши собі звання правника. Мене тягнуло звання учителя або до медицини, тільки я не мав фондів на дорогу науку медицини, а на учителя я не міг іти, бо я з молодечої нерозваги вчасно заанґажувався був у великій страйковій акції та в інших публичних справах і тому на місце учителя по скінчених студіях не міг мати надії. Тоді студенти у Відні збиралися головно в невеличких двох каварнях: Одна з них називалася „Cafe Wien” або „Віденка” і була перед університетом, а друга називалася „Кляйнес Аркаден-Кафе” і була за університетом. Перша була старша. Отже я сидів раз в одній з тих малих каварень і читав один наш часопис, щоб довідатися, що діеться в краю, коли до мене несподівано приступив старший вже чоловік, типу польського шляхтича і заговорив по польськи:

„Вибачайте, каже, чи не моглиб ви мені перечитати титул першої статті тої

[1]) Богине, співай мені про гнів Ахіля, сина Пелея, гнів погубний, що спричинив Ахайцям неамірні нещастя...

[2]) Музо, оповідай мені про мужа, котрий богато подорожував і богато натерпівся по збуренні святого міста Трої...

[3]) Співаю про мужа і його воєнні подвиги, котрий перший з Трої прибув до Італії, до лявінських берегів, втікаючи з рішення долі...

азети, котру маєте в руках? Я, каже, знаю, що се за часопис, але тих букв я не знаю.”

Подумавши собі, що се може бути чоловік вихований в Західній Галичині і може дійсно не знати наших букв, я перечитав йому наголовок вступної статті.

На те він: „А ще два перші речення.” Я трохи здивований але й зацікавлений, що з того буде, перечитав йому два перші речення.

„А ще осьтут в середині“, каже він і показує пальцем якесь місце, від уступу.

Я перечитав.

„А ще закінчення!”

Перечитав я й закінчення. І дивлюся на нього, немов питаючи очима. А він каже:

— Знаєте, се писав дурень.

— Та чому дурень? питаю його.

— Ви кінчили клясичну ґімназію?

— Так, кажу, скінчив.

— То мусите знати Гомера. Отже пригадайте собі, як Гомер в першім реченню першої пісні „Іліяди” і то в першій стрічці того першого речення, ба навіть в першім слові тої першої стрічки подає зміст всего свого величезного твору! Отже, як бачите, Гомер се взірець не тільки для поетів, але взагалі для всяких письменників і також для публіцистів. Гомер вчить говорити відразу те, про що хочеш говорити. Нікому даром не забирати часу, тільки на самім початку сказати, про що буде мова. Бо ануж я не хочу того читати? То на що маю тратити час? Се особливо потрібно знати в теперішних нервових часах. А тут як на злість завелися такі публіцисти, що пишуть так, що ні з титулу не можна довідатися, що вони хочуть писати, ні з перших речень, ні з середини, ні з кінця! Отже самі подумайте і скажіть, чи то не дурні, такі публіцисти!

Зі зростаючою увагою слухав я цікавих помічень мого інформатора і дуже жалував, коли він подав мені руку й не чекаючи на мою відповідь відійшов. Та коротка розмова з незнаним мені чоловіком, котрого я вже більше ніколи не стрічав у життю, мала великий вплив на розвиток моєї вправи в писанню.

Нехай же та правдива пригода з мого життя прислужиться й тому з вас, що написав у відповіді на анкету, що хотівби бути журналістом. Якже дуже потребує наш нарід добрих журналістів! А добрий журналіст мусить мати велику працю за собою, бо він мусить мати широке знання з ріжних областей життя, мусить уміти писати ясно і зрозуміло для всіх. Та передовсім мусить писати чесно, то значить писати тільки те, в що вірить. Так все і всюди, в кождім званню без виїмку зустрінетеся передовсім з вимогою внутрішної вартости, котра мусить бути сперта на релігії, бо без того правдивої внутрішної вартости нема і не може бути. (Д. б.)

Зі слідуючим числом „Нової Зорі“ розішлемо почтові складанки і просимо вислати передплату. АДМІНІСТРАЦІЯ.

Діточі півоселі

Пресова конференція в справі їх удержання в столиці нашого краю.

Т-во „Українська Захоронка“ задумує влаштувати с.р. півоселі для українських дітей у Львові. В тій ціли скликало Т-во „УЗ“ представників української преси на нараду в дні 1. VI. 1934. В порядку прибуття прийшли представники отсих часописів: „Нова Зоря“ (С. Годований), „Перемога“ (Тарнович), „Новий Час“ (Шавяк), „Діло“ (Хомяк), „Неділя“ (А. Курдидик), „Рідна Школа“ (Іван Герасимович) і „Світ Дитини“ (Мих. Таранько). Пані Марія Донцова відкрила нараду о год. 7.15. Зміст її промови: Йде про півоселі для бідних дітей від 5 до 14 літ, що потребують підживлення і відпочинку. Ся ідея не нова. Вона повстала в воєннім часі, коли справа доживлювання була дуже важна. Тоді навіть діти з інтелігентних родин користали з тих півосель. Подібні часи настали нині. Засада така: Діти мають зорґанізовано підживлятися, забавлятися і відпочивати. Т-во „УЗ“ задумує влаштувати сего року такі півоселі: при церкві св. Юра для 150 дітей, на Жовківськім для 140 дітей, на Клепарові для 60 дітей. Крім того Т-во „УЗ“ хоче влаштувати ще т. зв. „менші півоселі“ в отсих дільницях: на Личакові для 50 дітей, в Богданівці для 50 дітей, на Старім Знесінню для 50 дітей, на Сигнівці для 50 дітей, на Супінського (в „Акад. Домі“) для 100 дітей. Ми бажаємо, щоб українське громадянство у Львові складало гроші на удержання згаданих півосель. Дітей зголоситься певно досить! Ми журимося, де взяти фондів на ту ціль. Тому прохаємо українську пресу, позґітувати, щоб здітні українські родини фундували місця в півоселях для бідних дітей. Удержання одної дитини коштує 15 зол. місячно. Родичі дітей платять тільки 5 зол. Ми зібрали в минулім році з нагоди свята УМХ 1500 зол. на півоселі. Були навіть добродії, що жертвували поважні суми на ту ціль. Покійний радник Кміцикевич відгукнувся перший і зложив поважну суму. Таксамо більшу суму дав о. Дзерович. Також Ексц. Митрополит дав був на півоселі значний грошевий дар.

Потім представники преси ставили запити і предложення.—Тарнович („Перемога“): Предкладаю, щоб „УЗ“ дала пресі готовий матеріял про півоселі, а преса використає його відповідно. — Шавяк („Новий Час“): Йде про те, щоб Управа Т-ва „УЗ“ дала для преси матеріяли сперті на цифрах напр. кілько було в півоселях дітей, кілько зібрано грошей і т. под. — А. Курдидик („Неділя”) прохає представників преси підчеркнути, що тут ходить про Львів. І небезпеки більші у Львові для виховання дітей, як в інших містах. Тут чигає на наших дітей велике зіпсуття. В-во „Неділя“ отворить збірку між своїми читачами як недавно збирало на голодних Гуцулів — Пані Ракова (голова „УЗ“): В півоселях треба згуртувати українську дітвору з польських шкіл, бо ті діти не стрічаються ні в дома ні в школі з українським духом. Маємо гарні приклади з минулого року. Українські діти з польських шкіл навчилися прегарно співати по українськи.— А. Курдидик („Неділя“): Нехай діти заможніших родичів складають жертви на бідних дітей.— Мих. Таранько („Світ Дитини) предкладає звернутися до нашого духовенства, щоби проголосило в церквах про сю справу тим, котрі не читають ніякої преси. — Голова пані Ракова: Ми потребуємо грошей, а не дітей. До півосель зголошується їх дуже богато. — Ще був запит, як ставляться до тої справи наші центральні економічні установи. Пані Ракова відповіла, що „Маслосоюз“ давав в минулім році молоко по зниженій ціні, а „Народна Торговля“ давала ріжні товари на кредит.—Пані М. Донцова, секретарка Т-ва „УЗ“, піднесла, що в минулому році були безіменні добродії. Вони достарчали масло і молоко даром. І сего року такі добродії повинні зголоситися в редакціях українських часописів, або складати гроші просто в Зем. Банку на конто півосель.

Пані Ракова запросила представників української преси, щоб відвідували півоселі в часі вакацій. Мих. Таранько заявив, що дає на „Українську Захоронку“ у Львові 20 примірників нововиданої книжки „Миш Гризунка“ по 1.50 зл. Нехай пані розпродадуть ті примірники, то будуть мати 30 зол. на удержання двох дітей в півоселі.— *Пані Ракова подякувала представникам преси за участь і закінчила нараду о год. 8 вечером.*

Оригінальний музей „мокрих“

З Ню-Йорку доносять: Тут орґанізують *оригінальний* музей, в котрім має бути представлена вся шкода, заподіяна Америці „сухим“ режімом прогібіції. В 1-ій салі будуть зібрані ріжні предмети, в котрих заборонений алькоголь продавано на очах поліції: валізи з подвійним дном, авта, в котрих замість бензини був алькоголь, мнимі бібліотеки, в котрих була горівка і т. п. В 2-й салі буде „тяжкий промисл“ бутлеґерів і ґанґстерів (пачкарів): їх зброя, сталеві панцири, кулемети, бліндировані авта і т. п. В 3-й салі, котрої стіни будуть покриті чорним сукном, будуть зібрані докази, що „сухий“ режім збільшив злочинність в Америці на 109%. На стінах сеї салі будуть списки убитих ґанґстерами поліцаїв і листи тих, що погибли від отруї, котру їм зпід поли продавано як алькоголь. В 4-й салі буде представлене убиття ґанґстерами дитини Ліндберґа.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 16)

„Андрей” на засланні

Тоді батюшка зворушеним, майже плаксивим голосом пояснив людям, що те виселення тріватиме лише короткий час, що тепер послідує оконечний і рішаючий наступ русских військ на ворога, а виселення наказане для свободи руху військ і для охорони народу перед воєнними страхіттями. У хвилевій недолі матушка Россія всіх пригорне і приголубить до своєї материнської груди... А тут булиб виставлені на всі жахливости жорстокої війни, може й на лячну помсту ворога, котрий як би тут вдерся, не давби нікому пощади. Австрійці і Ґерманці де прийдуть, — казав, — там без розбору віку і полу населення вивішують і села палять... Тому всі, з виїмком кволих і знемощілих старців, хто тільки зможе, мають з села з русскими військами відступити...

Село здервеніло. Очевидно близилася Божа кара — за відступництво від своєї віри і Церкви...

Навзавтрі на досвітках, після спільного молебня, мали всі разом „хрестним ходом“ опустити своє рідне село і податися за Збруч. Зі всім надібком, який лиш зі собою могли забрати.

Між людьми підіймився такий веремій і зойк, якого не було і не буде, хіба перед Страшним Судом. Той зойк і плач не вгавав в селі цілу тую лиховісну добу. Бо як же мужикови відірватися від того клаптика землі, котрий його живить як деревину і з котрим він зрісся як деревина!... Богато не хотіло повинуватися тому жахливому московському приказови і лишати свій край... Нехай діється з ними що хоче; вони воліють гинути на своїй землі, як на чужій...

Але — їм не дали. Телевич з жандармами обходжували село від хати до хати і зневолювали до втечі, а їх хуліґанські поплечники як злі духи увихалися поміж народом і доливали оливи до вогню: — заманювали, дурили, грозили, що чортові Австрійці, якби тут впали і дізналися, що ми попереходили на православіє і спровадили батюшку, то селу буде амінь...

І пильнували, щоби не залишилися „упорствуючі“...

Жінки по селу голосно плакали і заводили і проклинали годину, „коли до села чорт приніс того зайду-батюшку“...

Лише московські прислужники як оступлені тішилися тим, що покидають батьківщину...

До Лучки зайшов сам Михайло Телевич намовляти його до спільної втечі, але біса зїв. Лучка вимовився, що він за старий і кволий; що не на його літа така дорога.

Телевич йому настійливо дораджував і лякав Австрійцями, про котрих оповідають жахливі річи, що вони виправляють з людьми, котрі були під русскими... Мордують і вивозять. Отже, мають Австрійці Лучку запроторити Бог зна куди і мститися, чи не краще йому бути зі своїми?...

Лучка не подався; не дав себе залякати.

Він за старий втікати. Зрештою вірою не торгував, не намовляв, совість має чисту і людської помсти не боїться. А перед Божою волею утечі нема. Коли така Божа воля, що треба гріхи спокутувати, то перед нею не скритися навіть до мишачої діри...

І старий Лучка лишився в селі. Але знав, що за ним слідкують і шукати будуть. Тому нічю, зі скотинкою і домівниками, користаючи з загального веремію, спрятався в лісі і схоронив в такому запалому і гущею зарослому зворі, що хіба тільки дика звірина і гадюки моглиб туди дістатися. В хаті і на ґаздівстві залишилася стара Горпина і мала всім говорити, що Лучка вибрався наперід.

В той самий спосіб що Лучка захоронили себе й інші. Хто не запроторився безпечно, того навзавтрі силоміць вигнали московські жандарі й салдати. Після того „ісходу“ залишилося в селі всего пятьдесять душ народу, три пари коней і шість коров.

Всі інші — більше як пятьсот народу — у вчасному ранці, коли щойно благословлялося на день, з худобою і возами, навантаженими всяким статком і в окруженні війська, в процесії з хоругвами, довгим походом пустилися в дорогу разом з батюшкою, до вимріяного московського раю... **(Далі буде)**

Талєргофський зїзд

українських москвофілів з Галичини.

Заки оповістимо наші думки про сучасне москвофільство, подаємо отсей актуальний репортаж, виготовлений очевидцем:

В дні 31 травня 1934 оглядав княжий город Львів відому імпрезу: москвофіли влаштували 20-літний ювилейний зїзд в память і честь тих, що впали жертвою австрійсько - мадярського террору в часі війни. Москвофіли хотіли влаштувати такий зїзд 31 жовтня 1933. Але польська влада не дозволила тоді з огляду на Листопадову річницю; не хотіла якихнебудь замішань. Та це не значить, щоби влада нерадо гляділа на москвофільську імпрезу. Навпаки! Учасники москвофільського зїзду дістали 75% знижки на зелізниці. Кромі того дирекція трамваїв у Львові знизила на той час ціни білетів на 15 сотиків. Словом, гостинно приймали польські власти наших москвофілів, що безперечно свідчить, що відносини між ними не злі. На місцях низші орґани власти не робили москвофілам ніяких перешкод.

Отже 31. V. 1934 рано перед 9 год. моск. учасники талергофського зїзду рушили походом на Високий Замок. Там на площі, коло реставрації, відбулася торжественна Служба Божа в греко - катол. обряді. Відправили її 4 сивоволосі священики з діяконами.

До Сл. Божої співав мішаний хор з Глинян. Співав добре. Проповідь сказав о. П. Скоморович. Змісту її не подаю, бо я всеї не чув, а не хочу наразитися на закид, що я щось „несовісно” представив.

На площі коло згаданої реставрації поуставляли таблиці з написами повітів. Були 24 таблиці м. і. з отсих повітів: Броди, Золочів, Зборів, Сокаль, Львів, Рогатин, Дрогобич, Станиславів, Отинія, Перемишль, Жовква, Куликів, Ярослав, Коросно. Були і 3 таблиці з сіл: Ляцьке Велике, золоч. повіт, Вербіж і мабуть Вінки. А може я недокладно бачив. Та коло таблиць було мало людей. Довкола площі розставлена держ. поліція, піша і кінна: берегли порядку. Та ніхто порядку не нарушував.

По Сл. Божій було посвячення металевої урни. Ту урну занесли на личаківське кладовище. При освяченню говорив о. К. Чайковський.

Коло год. 11 впорядчики замкнули всі виходи, щоб публика не розходилася і почався похід. На самім переді йшов з хрестом дяк Старецький зі Знесіння. Похід посувався дуже помалу. Вирушив коло 11·30. За хрестом несли вінці. Було їх 83, більшість з червоно-сино-білими російськими національними шарфами, деякі з чорними. Було кільканацять вінців тернових, один з колосків жита і волошок, як символи мучеництва. За вінцями поступали двійками греко-кат. священики. Було їх всіх 70, переважно старі, сивоволосі. Та було й кілька молодших. Між вінцями та священиками йшов мужеський хор „Друга” зі Львова і співав „Святий Боже”. За священиками йшла ґрупа мущин до 40 осіб і співали „Святий Боже”. Співали лише похоронні релігійні пісні. Далі йшла трубна орхестра (зі Золочівщини) і грала „Со святими”. А ось йде мальовнича ґрупа дівчат в народних строях.

З села Толщева несли цікавий прапор: синій з золотим надписом і золотими френзлями, а в рогах і при держаку російські кокарди і ленти. Се символ „єдінства” народів мало- і великоруського. По тім ще йшов один муж. хор і йшла орхестра, але звідки, годі було допитатися, а таблиці не несли; може тому, що їх було небогато.

Похід замикав ратунковий відділ з червоним хрестом на прапорі. В поході був порядок, йшли поважно, помалу. Учасників походу було найвище 5.000 осіб. Переважали старші, але була і молодь. З Високого Замку йшов похід улицями: Театинською, Курковою, Францішканською. Тут прилучилася невелика ґрупа православних москвофілів з батюшкою і процесією. Процесій греко-кат. не було — ні одної.

Від рана була понура погода. А в часі походу почав падати рясний дощ. Та учасники походу не розбіглися, а зайшли на Личаківський цвинтар в порядку. Там посвячено памятник — „жертвам Талергофа 1914—1934 Галицкая Русь”. При відкриттю промовляв п. Ґулла. — Учасники зложили вінці і передефілювали попри памятник. В поході було 5 хорів, 3 трубні орхестри і два прапори: з Коросна прапор трикольоровий російський і згаданий висше українсько-рос. з Толщева.

З цвинтаря пішли учасники на площу польського „Сокола”. Військові „ґуляшканони” привезли обід. Наші „русскіє” зачали зі смаком їсти. Військова музика грала ріжні краковяки, щоб „русским“ ліпше смакував ґуляш. Образ був інтересний, навіть мальовничий... О 4 годині по полудни зачалася „Торжественна Академія“. На середині площі Комітет талергофського зїзду уставив мікрофон, по обох боках голосники. Промовець заповідав програму свята по українськи, але наперед говорив: „Вніманіе, вніманіе!”... Коли учасники не звертали уваги на „вніманіе” і ходили по площі — тоді кричав вже по нашому: „Увага! Увага!” — Потому виступив п. Ґулла й отворив Академію. В першу чергу витаю — казав — представника польської влади, п. віцевоєводу львівського, представника польського народу і представників всеї галицької, волинської і закарпатської Русі. Є звичай від великої війни, що всі народи шанують память по тих, що погибли у війні. І ми „русскіє” шануємо наших мучеників талергофців. Вони погибли в нерівнім бою: безбройні проти узброєних. Се память терпіння за народ! Та память для нас дорога і ми її повинні старанно зберігати і плекати. — Його мова була здержлива. Говорив по українськи. Хор „Музи” зі Львова заспівав кантату „Талергоф”. Співав добре.

Наступили „привітствія”. А далі „академія” перемінилася в звичайне передвиборче віче, на якім заговорили два посли. Страшно говорили. Перший виступив на трибуну греко-кат. священик о. Іван Яворський. Зміст його промови: В 1912 р. вніс д-р Кость Левицький інтерпеляцію до австр. міністра війни, що між студентами військової школи шириться москвофільський дух. Тоді австр. правительство перевело „чистку” і позбавило словянських студентів надії на офіцирський степень. І далі Українці доносили на москвофілів, бо хотіли показати себе льояльними. І навчили нас льояльности супроти Польщі. А ми „русскіє“ заплатили за ту льояльність: Талергофом, тисячами замучених. Як представник „русского“ народу в державнім соймі дякую адвокатови (імя рек), котрий дуже старався за увільнення талергофців! Українські посли не дбали про талергофців! Що найвище старалися звільнити деяких Українців, котрі туди через недогляд попали.

В часі його промови з товпи кричали кілька разів „Ганьба їм!” (себто Українцям).

Потому промовив другий „русскій“ посол Мих. Бачинський. Зміст: Українці забрали нам по війні все. Забрали нам церкву. І духовні власти греко-католицькі не дозволяють (?!) нам молитися (?) за Талергофців а за те просто дозволяють молитися за саботажистов (Оклики ганьба!)*) І брат Юда підніс кинджал і хоче нам забрати память Талергофу для себе! Навіть знайшлися зпоміж нас люди, куплені за українські гроші, котрі доставляють Українцям матеріял до розбивання русскої організації! Тішуся, що нас нині зійшлися десятки тисяч, бо се доказує, що наша „русска“ організація росте.

Привитав зїзд і православний батюшка зі Львова о. Філафей від Лемківського православного духовенства і від православних в Галичині взагалі. Говорив тихо, по російськи, про єдінство русского народа. „Та—казав—Талергофці гинули не тільки за святу Русь, але також за віру святу православну, котра тут все жила і нині живе.“—Промова студента Хиляка (по українськи) Зміст: Трагедія Талергофу страшна. Ще страшніша через те, що невинний брат Авель терпів за винного Каїна! Але треба було жертви невинного, щоб відкупити велику ідею русского народа.

Говорив ще греко-кат. священик о. Венгринович переважно по українськи: Русскіє в Галичині подібні до ізраїльського народа, котрий по довгих стражданнях прийшов до обітованної Землі. І русскіє мимо всіх інтриг Українців дійдуть до своєї мети. Говорив ще „представник Волині”, Єгоров, по російськи, гість з Закарпаття місцевим говором з домішкою російських слів. Не було ні одної з заповіджених делеґацій з Закарпаття, Буковини і Югославії. Цікаво, що бесідники зпоза Галичини говорили по московськи, але не лаяли Українців, коли о. Яворський, Мих. Бачинський і инші галицькі москвофіли— — тяжко лаяли Українців. Др. Ваврик відчитав кілька привітів. Від год. 4·30 почали учасники потрохи розходитися і виходили вже без перерви аж до кінця. А й ті, що остались, то ходили і відшукували знакомих і гуторили з ними, не слухаючи промов. Видно мали того вже досить. Тільки на середині площі зібралося кількасот осіб і слухали як бесідник говорив до мікрофону. Буфет був весь час дуже оживлений. „Академію” закінчили відспіванням „Пора за Русь”. Співав хор „Друга” і за ним дехто з публики, особливо сильно православний батюшка і його товариство, якісь еміґранти. — *Л.*

*) Сей нерозважний вислів п. посла М. Бачинського про „духовні гр.-кат. властй“ в звязку з саботажистами сам себе осуджує. Мабуть не богато знайдеться людей, котрі не розуміли б, яку страшну моральну кривду робить п. Бачинський властям Церкви, до якої сам належить... Далеко більшу, ніж зроблено напр. „Народному Домови“... Та п. Б. бодай світський чоловік, але що думати про тих гр.-кат. духовних, котрі чули таку інсинуацію на свою Владу і не запротестували?...

КОНЦЕРТ

з приводу Талєргофського Зїзду.

На закінчення Талергофського Зїзду комітет влаштував концерт в салі Народного Дому. Зійшлася голодна москвофільська інтеліґенція. Селяни були втомлені і відїздили до дому. Тай білети були для селян за дорогі (3 і 5 зол. сидячі місця, 1 зол. стоячі. 50 сот. для селян). Отже лиш на ґалерії й партері було кількадесять селян. Впрочім саля була повна інтеліґенції. Концерт почали о год. 8.45 зі спільним спізненням. Підніслася занавіса і виступив мужеський хор з Лянкова, всього 10 осіб під управою п. Романовського. Співали якусь „Кантату“ доволі слабо. А як додати, що хористи були вбрані досить хаотично (одні в чоботях і звичайних міських одягах, другі в чорних рубашках і черевиках), то враження було не конче миле. Тай голоси в них слабенькі. Трошки краще представлявся мішаний хор з Беньковець. Співав також якісь „стихо- і музико - творенія“ по російськи. Оплескувати не було що.

Орхестра мандолінистів (14 бурсачок) заграла кілька українських народних пісень і оживилася трошки „малорусска“ ґалерія (правдиві „русскі“ були на сидячих місцях).

Заграли Шевченка „Реве та стогне“ і „Віють вітри, віють буйні“. Мужеський хор студ. Т-ва „Друг“ около 40 осіб заспівав м. ін. „Де срібнолентий Сян пливе“; баритонове сольо виконав п. Плешкевич. Хор студентів зіспіваний, під проводом російського еміґранта Ропіцького, робив гарне враження.

Другий москвофільський хор у Львові „Муза“ виконав „Хор плачок“ Глинки з опери „Руслан і Людмила“.

По перерві співав селянський хор з Куликова вперед якусь русску „пісню“. Мало хто реаґував. Інтеліґенти ні, бо селянський хор з Куликова не міг зробити враження рос. піснею. Селяни знов казали: „Співають по російськи“. Та як тільки той хор заспівав українські народні пісні („А звідси гора“, „А хто йде, кум до куми“), то зірвалася буря оплесків. То „мало“-русскі так били браво... А передні „велико“-роси, аж вставали й оглядалися. Гадали може, що то якась українська демонстрація... Під кінець злучені хори зі смичковою і трубною орхестрою виконали „Фінал“ з опери Глинки „Руслан і Людмила“. Управитель хору видно добре попрацював, бо виконання робило сильне враження. Присутні рясними оплесками упросили відспівати цей кусник ще раз.

Концерт скінчився по 11 год. в ночи гимном „Пора за Русь“, котрий відспівали присутні на сцені і на салі. На загал мимо великої реклями, піврічної підготовки і всяких можливих удогіднень зі сторони адміністрації зїзд випав слабо. Українські навіть повітові імпрези більше численні і більше в них життя.

Під хрестом Спасителя стояла найбільша жінка: вона тому така велика, бо Марія вся — терпіння, любов і жертва (П. Отто Морс: „Католицька жінка, її праця для релігії, культури й народу в минувшині й сучасности.“).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПРИ ВАТИКАНІ звинули дипльоматичні представництва Баварії та Прусії з днем 31. V. с. р. Апостольський Нунцій виїхав з Монахії, столиці Баварії. Відтепер при Ватикані буде тільки одно представництво Німеччини.

МІНІСТР БЕК виголосив в Женеві на розбройній конференції довшу промову. Він підкреслив добру волю й охоту польського правительства до співпраці з розбройною конференцією. Після промови Бека ґратулювали йому: анґл. міністр Іден і нарком Літвінов.

В БОГОРОДЧАНАХ підчас виборів до міських рад створено компроміс. Радними вибрали: 5 Українців, 4 Поляків і 3 Жидів.

В ВАРШАВІ поліція увязнила 45 визначних комуністичних діячів. В руки поліції попали комуністичні матеріяли і партійна каса з 30.000 золотих.

В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ почалася нова протипольська филя ухвалами „Матіци“ шлеської.

НА СЛОВАЧЧИНІ заборонили обхід в дні 30. V., в річницю підписання договору між Словаками й Чехами в Пітсбурґу в Америці 1918 р. Досі Чехи не забороняли таких обходів Словакам, членам орґанізації о. Глинки. Нема сумніву, що коли не прийде до згоди, то Чехословаччина буде дуже ослаблена.

АРХИКНЯЗЬ ЕВГЕН, котрий недавно вернув до Відня, приняв депутацію жидівських фронтових офіцирів з часів великої війни, котрі мають монархістично-леґітимістичні погляди. Депутацію провадив ґенерал-майор Зоммер.

ВІДЕНСЬКА АКАДЕМІЯ НАУК урядила торжественне засідання з приводу повороту до Відня архикнязя Евгена, свого довголітного протектора.

ПРОТИ ГІТЛЄРА повстала в рядах нац. соціялістів ліва опозиція. На її чолі стоїть Адольф Ваґнер, один з найстарших „націстів.“

ГОЛЯНДСЬКИЙ ОРҐАН „Maasbode“ доносить, що за останніх 5 місяців около 25.000 членів „штурмівців“ Гітлєра попало в концентраційні табори. Річ в тім, що се були закаптурені комуністи. „Маасбоде“ пише, що приблизно третина гітлєрівської еліти се комуністи і то настроєні революційно.

ФРАНЦІЯ ЗБРОЇТЬСЯ: Французький парлямент ухвалив на оборону границь Франції 3,442 міл. фр. і 400 міл. окремо на протилетунську оборону. На летунство взагалі призначено 980 міліонів. Правительство домагається будови нових твердинь. Значить, вірить у війну.

УКРІПЛЕННЯ ДАРДАНЕЛІВ. „Таймс“ доносить з Женеви, що там анґл. міністр Саймон обговорював з делєґатами турецькими і болгарськими справу укріплення Дарданелів.

ВСІ БАЛКАНСЬКІ ДЕРЖАВИ зачали скріплені зброєння. М. і. Туреччина замовила 10 воєнних кораблів в Японії.

БОЛГАРІЯ Й ЮГОСЛАВІЯ[1] підписали торговельний договір по 37 літах бездоговірного стану.

В БУКАРЕШТІ при виборах до міської ради ліберали здобули 72 мандати, селянська партія 8 мандатів.

ВСІХ ЛАВНИКІВ МІСТА РИҐИ іменував міністр внутр. справ Латвії виключно з Лотишів. Такого не було ще відколи істнує Риґа.

ПЕРСЬКИЙ ШАХ Реза Пагляві їде з візитою до Анґори, столиці Туреччини, відти через Царгород, Софію, Білгород, Букарешт, Будапешт і Відень до Риму, Парижа і Лондону.

В ВАШИНҐТОНІ Палата послів приняла проект закону в справі срібла 263 голосами проти 77.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПІВН. АМЕРИКИ підносять число жовнірів своєї сталої армії зі 130.000 на 172.000.

НОВИНКИ

Перший жіночий табор Католицької Акції Української Молоді відбудеться в часі 2—20 липня ц. р. в Микуличині. Участь в таборі можуть брати члени і симпатики КАУЖМ, що покінчили 18 літ. Таборна оплата виносить 30 зол. Зголошення слати до 15-го червня с. р. на адресу: Секретаріят КАУЖМ Львів, вулиця Сикстуська ч. 39а. Зі зголошенням треба вислати першу рату оплати в сумі 10 зл. на чек. конто 504.314 „Каса Української Католицької Молоді“, Львів, з допискою: Таборна оплата КАУЖМ і такі дані: 1) Імя і прізвище. 2) Докладна адреса. 3) Рік уродження. 4) Ступінь освіти. 5) Заняття і спосіб удержання. 6) Чи була вже коли в таборі і в якому. — Близші інформації можна засягнути щодня у Секретаріяті КАУЖМ Львів, Сикстуська ч. 39а від г. 10·30—11·00. Рішення про приняття та ближчі інформації про таборовий виряд і т. п. подасться письменно по 15 червня. — Таборна Комісія АЕпархіяльної Ради КАУЖМ.

Після візитації Преосв. Івана Бучка в Збаражчині. Ординаріятська Комісія була три дні в Збаражчині. Зібрані матеріяли предложила Митрополичому Ординаріятови. До комісії належали: о. крил. О. Ковальський, о. крил. Вол. Громницький і о. рад. М. Садовський. Орд. Комісія стрінулася з міністеріяльною комісією.

Останні приморозки спричинили великі втрати для хліборобства. Вимерзла огородовина, головно помідори, фасоля, горох, огірки, кукурудза й бульба. Потічки й малі ріки покрилися були навіть тоненькою верствою леду.

Затроєння мороженим. З Бібрки приїхала до Львова на прогульку дівоча школа з учителями й одна ґрупка учениць з учителем вступила до овочарні при вул. Казимирівській на морожене. Потому показалися обяви затроєння в учителя В. Попа й 16-літної учениці Фредзі Гроблівної. Ратункове поготівля занялося ними.

На ріці Бистриці під Станиславовом завалився міст. Авта, вози й люди впали в воду. Є жертви в легко і тяжко ранених.

Розвязали „Сокіл“ в с. Ордів, пов. Радехів. Воєвідський уряд зазначив, що т-во переступило межі статуту, бо його члени переводили військові вправи зі шкільними людьми, що співали прилюдно „Ми гайдамаки“, переводили нелєґальні збірки і т. д.

В часі останніх поїздок по гірських седах Бойківщини, де панує недоїдання й голод, пос. Дмитро Великанович захорував на черевний тиф і є тепер в шпиталі пошесних недуг у Львові.

Голод на Україні і його причини. Так називається нова брошура в польській мові, що на днях появилася в Варшаві й має 28 ст.

На Великій Україні, як доносять „Ізвєстія“, зелізниці в дуже лихім стані. Навіть на головних лініях не переведено належної направи шляхів з браку... шруб.

Український Науковий Інститут в Берліні уладжує в літному семестрі отсі курси лекцій з українознавства в німецькій мові: Доц. д-р Б. Крупницький: Політична історія України XVII—XVIII ст.; проф. д-р З. Кузеля: Матеріяльна культура українського народу; доц. В. Леонтович: Історія українського державного права; проф. д-р І. Мірчук: Історія української культури.

У Львові завісили в урядуванні директора польської VII ґімназії п. Артура Копача за фінансову господарку. „Курєр Львовскі“ пише, що се вже не перший раз.

Дня 11 червня пічнеться у Варшаві міжнародний конґрес драматичних авторів і композиторів. В ній возьмуть участь автори з 25 держав.

Гумор. Пане, скажіть мені таке речення, в якім булаб одна неправда й одна дурниця. — Дуже легко: „Люблю вас, пані, і прошу вийти заміж за мене“.

В Оберамерґав в Баварії відбуваються тепер страстні видовища. На першім представленні 21. V. було богато чужинців: 500 Анґлійців, 200 Американців, богато католиків з Бельґії, Швайцарії, Еспанії і т. д. (КАП).

30.000 динарів переслав св. Отець для жертв повені в Хорватії.

В маленькій Данії розійшлося в скорім часі 51.000 прим. перекладу повісти російського письменника Шолохова п. з. „Тихий Дон“. Читають культурні люди. А в нас незлі річи видані в 1000 прим. лежать по 15—20 літ, аж поки їх миші не зїдять. Навіть заможні люди не стидаються приходити до редакцій і просити для себе книжок „забездурно...“.

Вийшли цікаві спомини відомого анґл. обманця Нетлі Лукаса, котрий відбуває тепер 2-літну кару тюрми. Він описує, як написав лист до анґлійської принцески Марії (Мері) з просьбою, щоб вона позволила йому оповістити свій життепис. Принцеска згодилася. Те саме зробила потому королева Еспанії й інші визначні особи. В короткім часі Лукас, чоловік навіть не дуже грамотний, став міліонером...

Маґазин постелі Р. Джала. Львів, Хорущина 5, поручає: Ковдри, матераци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зл. 58-25—25

Як що року відбувся в травні зїзд філятелістів з цілої кулі земної в Лондоні. Сего року найдороще продано дві почтові марки з Нової Зеляндії з 1855 р. за 80.000 зл. й одну марку з Рога Доброї Надії за 65.000 зл. Звичайні марки купують там по 100 і 1000 штук. Пр. за 1000 штук польських зужитих марок платять 4 шілінґи (5·50 зл.).

Академію Наук СССР переносять з днем 1. VII. с. р. з Ленінґраду до Москви. Розуміється, під владою товаришів нема вже давно ніяких наук і ніякої Академії: все запряжено до виконування скучної большевицької аґітації.

Загальний зїзд українських лікарів відбудеться в 1935 р.

Катедру гумору постановила уфундувати американська „Mark Twain Association“ з приводу 100-ліття уродин Марка Твайна.

Спеки в Америці доходять до 106° Фаренгайта. В богатьох містах замкнено школи. Побоюються, що надмірна посуха знищить засіви.

Землетрус в Афґаністані знищив зовсім одну оселю з 100 домами. Перед землетрусом чути було підземні гуки.

Управа 4-літньої дівочої ґімназії СС. Василіянок в Яворові повідомляє, що вступні іспити до I. і II. кл. ґімн. нового типу **відбудуться дня 15, 16 і 18 червня ц. р.** — При ґімназії істнує й інтернат СС. Василіянок, де учениці можуть знайти приміщення з харчем за місячною оплатою 40 зл. 131—1—3

Замкнені реколєкції для священиків в Рогатині зачинаються в неділю дня 17 червня о год. 8. вечером.

Такі самі реколєкції для дяків зачинаються в четвер 21. червня також о 8. год. вечером. Зголошуватися у о. Т. Кудрика Рогатин. 133—1—1

Тридневні реколєкції для пань зачнуться 30 червня б. р. вечером при Монастирі СС. Василіянок в Станиславові. Оплата виносить 10 зол. Зголошення приймає до 20. VI. ц. р. Ігуменат СС. Василіянок в Станиславові, вул. Петра ч. 17. 134—1—3

Батьківський Кружок при школах СС. Василіянок в Станиславові отвирає **на місяць липень Вакаційну Оселю** для жіноч. шкіл. молоді у віллі Станиславівської Капітули в **Микуличині.** Оплата 40 зол. Зголошення приймає Управа Заведення (вул. П. Скарги 17). 132—1—1

Україна — Світязь 1:1 (0:1). Чергові змагання за мистецтво Окружної Ліґи закінчилися нерозіграною. Україна здобула одинокі ворота зі стрілу Скреготи аж при кінці гри, хоч мала весь час перевагу. Україна тепер на 5-тім місці між вісьмома дружинами.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Нові українські кооперативи. Дирекція РСУК-а приняла 13 нових кооператив: три „Українські Райфайзенки“: Лопушани, пов. Зборів; Потриця, пов. Сокаль і Петликівці, пов. Бучач; дві кооп. „Ощадність“: Вільшаниця й Завадів, пов. Зборів; „Правда“, Жогатин; „Пролом“, Полнятичі; дві кооп. „Селянська Поміч“, Романівка, пов. Теребовля і Раденичі, пов. Мостиська; „Згода“, Рудка Козинська, пов. Луцьк; „Любов“, Гумениць, пов. Самбір; „Поступ“, Вирів, пов. Камінка Струм.; „Громада“, Озденіж, пов. Луцьк.

Розпорядок про нову клясифікацію ґрунтів приготовляє мін-во скарбу в звязку з проєктованою реформою ґрунтового податку. По повітах будуть створені клясифікаційні комісії, котрі будуть усталювати клясу врожайности ґрунтів. Перед клясифікацією ґрунтів їх власники мають зложити скарбовому урядові на поклик до 30 днів декларацію про величину ґрунтової посілости та рід управи.

Старі 20-золотівки з 1926 і 1929 рр. важні ще тільки один місяць. На се треба звернути скрізь увагу нашого народу по кілька разів.

Зелізничу підміську знижку тариф установило мін-во комунікації для місцевостей: Львів, Перемишль, Станиславів, Тернопіль, Золочів, Рава Руська, Ярослав, Любачів, Ходорів, Чортків, Копичинці, Бучач, Коломия, Самбір, Стрий, Дрогобич, Борислав, Сянік і т. д. Хто їде до тих або з тих місцевостей, користає зі знижки.

Зміна годин рільничих радіоавдицій. Починаючи від 3 червня в програмі „Польського Радія“ впроваджена зміна годин поодиноких авдицій. Між іншим сі зміни торкатимуться також часу надавання всіх рільничих авдицій. А саме; рахуючись з можливостями сільських слухачів радія, котрі в літньому часі переважно перебувають в полі або в господарстві поза домом і слухати радія можуть лише вечером, щоденні рільничі авдиції перенесли з год. 19.15 на год. 21.00 себто на годину 9 веч. Рільничі авдиції в неділі і свята також пепересунено, а саме; першу бесіду будуть надавати о год. 15.00, потім о год. 13.25 буде перегляд ринків рільничих продуктів, другу бесіду нададуть о год. 15.45

Пересічний дохід одного мешканця в Польщі виносить річно коло 300 зл. (до дітей включно). З того коло 40% йде на податки й інші публичні данини. Се неймовірно великий тягар ізза дуже малого доходу.

Розбудову доріг переводять тепер в Польщі коштом 37,418.000 зл. Майже всі роботи переводять в корінній Польщі. При роботах занято тепер 47.490 робітників.

Безробітних в Польщі, зареєстрованих в Бюрах Посередництва Праці, є тепер 329.366 осіб. Число безробітних маліє.

83 торговельних суден на морі **має** тепер Польща, з того **26 товарових** і **пасажирських, 13 помічних (шкільних, ратункових** і т. п.) **більших** і **21 менших.** Всі разом мають **66.010 тон поємности.**

В минулому році впало в Польщі 48% автобусових підприємств.

Безробіття було найбільше з кінцем лютого 1933 р. Воно обіймало тоді в Злучених Державах Півн. Америки 10.6% робітництва (в квітні 1934 вже лише 6.3), в Чехословаччині 6.1 (5.2), в Німеччині 9.1 (4.2), в Англії 5.5 (4.7), в Італії 2.8 (2.5). — Гл. „Wiener Börsen-Kurier“, ч. 20.

Злучені Держави Півн. Америки видають на державні потреби 14.000 долярів на мінуту.

До молоді середних шкіл

Дорогі! Знову зближається час обнови духа, дні св. реколекцій.

Реколекції — це духова весна — це обнова надприроднього життя — це курс лицарства — кузня характерів — школа незломного, позитивного патріотизму.

Люба молоде! „Ходи за Мною“—кличе Тебе Христос. „Покажи, що Ти моїм сином—донькою“ кличе Пресв. Діва. „Будь моєю надією на кращу майбутність“—взиває бездольна Батьківщина. Дружинники! Дружинниці! Лицарі Марії! Реколекції—це ваші передвакаційні маневри. Тому мерщій прибувайте всі у Львів, Станиславів, Перемишль чи Товмач.

Христос наша сила!

КОМУНІКАТ XIX.

ГОЛ. УПРАВИ МАРІЙСЬКОГО Т-ВА М.

Реколекції для молоді середних шкіл

Гол. Управа Марійського Т-ва Молоді устроює цього року стислі реколекції для молоді середних шкіл. В сій справі подає до відома слідуюче:

1. Право до участи в реколекціях мають учні й учениці від V кл. (повакаційної) кляси ґімназійної в гору згл. від III-го року вчит. семінаря й анальоґічних шкіл. Вибір міста полишений до волі.

2. Реколекції зорґанізовані в слідуючих містах:

Для учеників:

ЛЬВІВ: Мала Семінарія вул. Сикстуська 39а.

ПЕРЕМИШЛЬ: Дух. семінарія, вул. Баштова 13.

СТАНИСЛАВІВ: Дух. семінарія, вул. Липова 11.

ТОВМАЧ: Селянська Бурса.

Початок тих реколекцій: 15.VI. вечером

Для учениць:

ЛЬВІВ: Інститут СС. Василіянок, вул. Длуґоша 17.

ПЕРЕМИШЛЬ: Інститут СС. Василіянок, Сянова долішна 5.

СТАНИСЛАВІВ: Інститут СС. Василіянок, вул. П. Скарги 21.

ТОВМАЧ: Селянська Бурса.

Початок тих реколекцій також 15.VI. вечером. Реколекції тревають повні 3 дні.

3. Зголошення від учеників (-иць) і таксу за ціле удержання приймають Всеч. ОО. Катехити, які постараються найдальше до 10.VI. переслати ці зголошення до реколекційних домів. Знижена для всіх такса виносить у сім році 5 золотих, котрі складають ученики при зголошенню. На руки ОО. Катехитів висилається зі Львова „карти приняття“, котрими учасники мають виказатися в реколекційнім домі. Речинець зголошень найдальше до 7.VI.

4. До реколекційних домів приймається учасників (-иць) в поданих вижче днях від год. 14-ої, а конечно явитися в реколекційнім домі найдальше о год. 18.30. Коли реколекції зачнуться, нікого вже не прийметься. Також не може бути ніхто принятим без карти приняття.

Приняті гурти молоді хай зараз по одержанню карт приняття подадуть поїзд, котрим приїзджають (до Львова, Перемишля і Станиславова). Адресувати до Заряду реколекційних домів.

5. В усіх осередках реколекцій зорґанізована ОПІКА для МОЛОДІ на цілий час реколекцій. Довірені особи будуть також на двірці для приняття приїзджаючих.

6. Пригадується, що конечно мати з собою слідуючі річи: коцик, простирало, подушку, рушник, а також молитвенник і папір на записки.

Львів, 20. травня 1934.

Головна Управа Марійського Т-ва Молоді

ЖЕРТВИ

о. Мих. Горечко в Волі Цеклинській, п. Цеклин, зл. 2 для бездомної родини. — о. Осип Петраш, в Горохолині, п. Богородчани зл. 10·45 для укр. інвалідів (збірка).

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·27—5·28 зл. Золотий доляр 8·91 — 8·93. Канадійський доляр 5·26; 1 нім. марка 2·06; 100 фр. франків 35·00; 100 чеських корон 21·60 — 22·00; 1000 ромунських левів 37·50—39 зл.; 100 австр. шилінґів 99·50—100 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл.	льоко Підволочиська	льоко Львів
Пшениця дворська	18·00—18·25;	18·75—19·00
Пшениця збірна	17·00—17·25;	17·50—17·75
Жито двір.	13·50—13·75;	15·00—15·25
„ збірне	12·25—12·50	14·00—14·25
Ячмінь на мливо	12·75—13·00;	12·25 12·50
Ячмінь пашний	11·50—11·75;	—·— —·—
Овес двір.	13·75—14·00;	13·75—14·25
Овес селян.	12·25—13·00;	13·25—13·50
Кукурудза	18·00—19·00;	—·— —·—
Гречка на мливо	17·75—18·75;	—·— —·—
Гречані крупи	30·00—31·00;	—·— —·—
Лен	46;	
Макух льняний	18;	
Бараболя	3·75;	
Ґрис пшен.	6·75—7·00;	7·00—7·50
Ґрис житний	6·75—7·00;	7·60—7·75

Тенденція звишкова, рух оживлений.

Набіл: Маслосоюз платив 5. VI. за 1 кґ. масла — — за 1 л. молока 14 сот., за 1 л. сметани 55 сот., за 1 копу яєць 2·65 зл.—Тенденція на масло, сметану, молоко знижкова, на яйця звишкова.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

БЕЗЖЕННИЙ ДЯК, з добрими свідоцтвами, з добрим теноровим голосом, може вести освітні праці, пошукує посади від зараз. Ласкаві зголошення: Адміністрація „Нової Зорі“, вул Сташіца 8/I для „Дяка“. 137—1—2

КІНА

АДРІЯ: Його Ексцеленція Субєкт.
КАСІНО: Платинова білявка.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Лиха дівчина і ревія.
МІРАЖ: Останний Валентіно і Студент з Праги.
МУЗА: Л. 14 затонула.
ПАЛЯС: Цісарські лови.
СТИЛЕВЕ: Чарівна ніч і ревія.
УТІХА: Жінка камелєон і ревія.

Чи Ви вже брилися одиноким українським милом до бриття?
МИЛА ДО БРИТТЯ
ПОРОШОК ДО ЗУБІВ
136—1—х **ДИТЯЧИЙ ПУДЕР**
Промисл хем.-косм.
„ФАМОЗА“ Львів.

МЕБЛЕВЕ ОБИТТЯ, брокати, портієри, котари і фільци до підліг, таблатки й коронки поручає по фабричних цінах **ВАНК,** Марійська площа 6.

Бувший лікар Поліклініки у Берліні
Стоматольоґ-дентист
Др. Степан Дмоховський
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.
Рентґен. Прецизійна техніка дентистична.
71—10—20

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитр

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 10 червня 1934. Ч. 42 (740).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.I. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

День молоді Рідної Школи

Дня 10 червня с. р. о год. 4 попол. на площі Сокола-Батька у Львові відбудеться як щороку великий попис молоді шкіл т-ва „Рідна Школа“ зі Львова, Станиславова, Стрия, Самбора, Рогатина і т. д. При звуках орхестри тисячі нашої дітвори й молоді стануть до масових вправ, народних танців і забав. Наша суспільність побачить на власні очи цвіт і надію нашого народу. „Рідна Школа“ має тепер 1726 кружків з 66.247 членами. Середних шкіл РШ є 22, з того гімназій 12 (Львів, Станиславів, Тернопіль, Рогатин, Золочів, Яворів, Стрий, Самбір, Дрогобич, Снятин, Городенка), семинарій 3 (Львів, Стрий, Самбір), фахових шкіл 7 (Львів 3, Перемишль 2, Станиславів і Тернопіль по 1); народних шкіл 33 (Львів 8); збірних лекцій 36 в 14 повітах; діточих садків в 1933 р. 258, сего року приготовляється їх до 400. Курси для провідниць дит. садків були с.р. у Львові, Самборі, Стриї, Дрогобичі, Сокалі, Бродах, Комарні, Чорткові, Підгайцях та ін. День молоді РШколи се кождого року перегляд праці її вчительства та молоді, се доказ живучости ідеї Р. Школи.

Для вломників не істнують посвячені місця, ні посвячені предмети, тому треба обезпечити від крадежі з вломом церковну утвар і церковні дорогоцінности в Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

За зєдинення Церков

Наука з нещастя Росії, котре жде Ромунію.

В Бесарабії сідоглавий православний священик о. Еремія Цецан розвиває вже більше як рік живу пропаґанду за зєдиненням всіх християнських церков з Апостольською Столицею. В своїм орґані „Наша Унія“ оповістив він „Отвертий лист до всего ромунського епископату“. В нім вказує на новопоганство та релігійну байдужність як на жерела сучасної моральної та економічної кризи. Росія попала в такий стан тому, бо 200 російських епископів не зуміли натхнути російський нарід правдивим християнством. Щоби забезпечити Ромунію перед долею Росії, о. Цецан накликує до унії всіх християн з Римом, що від віків все успішно боронив християнство перед нападами сил сатани. Супроти новочасної небезпеки воюючого безбожництва й сатанізму весь християнський світ повинен створити спільний фронт. Всі християни повинні згуртуватися довкола непохитної твердині, Ап. Столиці, з сотками міліонів здисциплінованих і вірних католиків. Треба віддати провід в руки найсильнішого і наймогутнішого. Одначе православний митрополит Бесарабії в Кишиневі візвав о. Цецана, щоб ставився перед консисторем як „обжалований в справі пропаганди проти православної церкви...“ (КАП).

Навернений Японець стає апостолом

КАП повідомляє з Женеви: Недавно навернений секретар японського посольства в Берні Франц Кавамура постановив покинути дипльоматичну службу. Він хоче посвятити всі свої сили поширенню католицизму в Японії. В тій ціли Кавамура в найблизшім часі має намір вернути до батьківщини та посвятитися Христовому апостолятови. В Японії є тепер коло 150.000 католиків і коло 100.000 православних.

Німецька молодь вірна катол. Церкві

„Оссерваторе Романо“ оповістив на першім місці текст двох привітних телеґрам від 50.000 учасників конґресу німецької католицької молоді в Гельтдорфі та в Аквісґрані. Німецька молодь відновила в них присягу вірности католицькій Церкві. Папа Пій XI поручив кардиналови державному секретареви Пачельому висловити конґресови подяку й переслати апостольське благословлення. (КАП).

Німецький міністр їде до Польщі

Німецький міністр Ґеббельс приїде до Варшави дня 13 червня с. р. і виголосить відчит про основні засади німецького націонал-соціялізму. Відвідини мають характер приватний. Одначе Ґеббельс певно скористає з нагоди, щоби відбути конференцію з міродатними польськими чинниками. Польсько-німецьке зближення набирає чимраз більше конкретних форм. Річ ясна, що візита Ґеббельса буде мати велике політичне значіння. Се вперве німецький міністр приїздить до Польщі.

Як гітлєрівці вітають Поляків

З Берліна доносять: Перший раз за богато літ приїхали сюди визначні польські державні діячі і промисловці. Двірець, на котрім висіли, був прибраний фляґами. Польських гостей зустріла спеціяльна орхестра гітлєрівських дружинників. Вона заграла польський національний гимн. Польські гості відвідують м. і. ріжні вистави й музеї. — Словом, приязнь „во всю“. Такі акти приязни щораз частіші.

Цікаве рішення Найвисшого Суду

Приключилося, що один адвокат захорував і не міг прийти на розправу до Апеляційного Суду. Суд рішив, що хороба адвоката не може бути причиною відложення розправи. Згаданий адвокат вніс касацію до Найвисшого Суду і сей рішив, що оскільки адвокат предложить лікарське свідоцтво а сторона не зречеться оборонця — Суд має відрочити розправу аж до повного видужання оборонця.

Як роблять великий телєскоп

Найбільший телескоп на світі будують Американці. Він буде мати 5 метрів в промірі. Цікава річ, як приготовляють таке скло. Вперід відлито округлу скляну плиту, котру доперва по остудженню будуть шліфувати. Таку плиту, котра в хвилі відлиття має 1.360° Ц., остуджують в сей спосіб, що уміщують її в кімнаті огрітій електрикою й остуджують постепенно. Плиту, про котру тут мова, мають остуджувати 10 місяців, по кілька степенів денно. Доперва тоді дадуть її до технольоґічного інституту до шліфовання. Будову фінансує один американський міліярдер.

Іскри на Сході

Спроба розвязання одної загадки.

Не від тепер чуємо і читаємо, що Совіти дуже бояться війни, бо розуміють, що не видержать не лише війни з правдивою армією, але навіть власної мобілізації. Не видержать тому, бо довго дратований простий народ раз діставши зброю в руки, якстій скине большевицьку владу. Так говорять і пишуть зовсім поважні люди, котрі знають відносини в СССР, знають тамошну велику біду, знають розвал шляхів і зелізниць, знають фальшиві статистики большевиків і т. д.

Тимчасом з Далекого Сходу приходять вісти про те, що большевики зачіпаються з такою силою як Японія. І то зачіпаються раз-у-раз. Напр. за другу половину місяця травня с. р. аж три рази обстрілювали пароходи на ріці Амурі, котрі належать вправді до Манджурії, але везуть японське військо і японські товари. А в перших днях сего місяця большевики захопили коло Камчатки вже таки формально японський корабель „Таймемару“, котрий там ловив краби, й увязнили всю його залогу. Японська тел. аґенція Ренґо подає до відома такий висказ японського ґенерального конзуля, що сидить в Хабаровську: „При таких обстрілах продовжати нормальну роботу неможливо і треба взяти в оборону японських горожан перед нападами большевицьких пограничників“... Отже як собі пояснити таке задирчасте поведення большевиків на Далекому Сході і як такі факти погодити з опінією поважних людей, що СССР не видержавби не то війни але навіть власної мобілізації?...

Якийсь час пояснювано задирчасте поведення большевиків їх надіями на те, що в війну між ними і Японією вмішаласяб напевно Америка по стороні большевиків і що вони якраз на те рахують. Одначе тепер вже доволі ясно, що Америка до війни не спішиться: може тому, що знає „вартість“ Совітів як союзника, а може просто тому, що при своїх величезних дефіцитах не має грошей на війну, а може й тому, що боїться викликати заверуху, котра легко моглаб замінитися в нову світову війну, дуже непевну щодо вислідів. Досить, що Америка поводиться супроти Японії здержливо. А большевики мимо того раз-у-раз обстрілюють ріжні обекти. І що в тім всім найцікавіше — то те, що Японці не відповідають на большевицькі обстріли, навіть коли можуть відповідати. Словом, загадка. Тим більша загадка, що сучасне покоління ще добре памятає, як Японці розпочали війну з царською Росією без ніякого російського обстрілу, а самі зачали стріляти, навіть не виповівши війни. Чомуж вони тепер так спокійно дивляться на большевицькі зачіпки?

Ту загадку трудно розвязати, бо нам далека психіка Азіятів, навіть таких культурних як Японці. Одно тут певне: що коли Японія не відповідає зброєю на ті зачіпки, то не тому що боїться, тільки з інших причин. Поки довідаємося, з яких, приглядаймося новим цікавим фактам на тім далекім терені, бо там можуть розпочатися події, які можуть вирішити долю всего нашого народу. Японська аґенція Кокуцу доносить, що Москва відкликала з Далекого Сходу дотеперішного начального командіра Бліхера, бо в теперішний виїмково відповідальний момент хоче там мати — спокійнішого червоного комманданта. Далі посипався цілий ряд вісток про ріжні уступки, які московська влада робить Японцям в ріжних справах. І мимо того обстріли на границі не устають!.. На тій підставі знавці большевицьких відносин доходять до таких висновків: Москва боїться війни з Японією, одначе в надії, що Америка прилучиться по стороні Москви, довго цькувала своїх людей проти Японців і довго громадила запаси зброї на Далекому Сході. Колиж побачила, що Америка з нею не хоче робити спілки, Москва почала трубіти до відвороту, але тепер розаґітовані нею її власні підкомандні на свою руку зачіпають Японців. Роблять се з тим більшим завзяттям, що постійні чистки в партії та в армії доводять їх до розпуки.

Словом, на сході сипляться іскри, дивні іскри, які трудно собі пояснити. А в Европі є богато людей, котрі вичікують на те, що з тих іскор вибухне пожежа, яка прочистить атмосферу...

Чи можна певно надіятися на се? Матеріял до думання над сим знайдуть читачі також в замітці „Коде, шлях цісарський“, котру містимо в сім числі „Нової Зорі“.

Коде, шлях цісарський...

Чи його переможе комунізм в Японії?

Очи міліонів Европейців, котрі розуміють жах большевизму, звертаються на Японію в надії, що вона завдасть смертельний удар державі антихриста. Тимчасом лондонський орґан „The International Review of Missions“ приносить статтю, з котрої виходить, що се ще питання, чи комунізм не розсадить Японію. Той орґан пише: Могутна японська держава робить тепер таку експанзивну політику, що вона аж віддих запирає цілому світови. Та внутрі розсаджують Японію тяжкі партійні боротьби. Японський парляментаризм, опанований грошевими маґнатами, дійшов до степеня найтяжшої корупції. Маси японського народа дуже тим здивовані, обурені й зажурені за свою будучність. Та страшна корупція і тяжка господарська кріза женуть в ряди фашизму маси робітників, селян і взагалі т. зв. „малих людей“. Провідниками японського фашизму стають головно молоді офіцири. Скрізь ширится військовий дух. До середних шкіл в Японії на стало попридільовано офіцирів, котрі по військовому муштрують шкільну молодь. Се діється вже навіть в деяких дівочих школах. Японський фашизм виступає в формі нової національної релігії. Найбільше популярна струя японського фашизму називається „Коде“ (Шлях Цісарський). На чолі того руху стоїть б. міністр війни, старий ґенерал Араки. Та з другої сторони між японською молодю й особливо між студентами університетів росте число приклонників комунізму, бо між ними ширится погляд, що комунізм „освободить“ всі кляси і нації в Азії від панування капіталістичних кляс і націй. І фашизм і комунізм хочуть заступити скоррумпований парляментаризм партійною диктатурою. Марксівський комунізм опанував в Японії далеко більші маси молоді, ніж загально думають і признають. І се сталося мимо найстрішого переслідування большевицької пропаґанди. Який там сильний вплив комунізму на молодь, найлучше свідчить факт, що навіть конференцію тамошних християнських студентів комуністично наставлена ґрупа так дуже загрожувала, що треба було ту конференцію перед часом замкнути. Де тільки появиться большевицька пропаґанда, японська влада як найостріше виступає проти неї, арештуючи навіть за само підозріння в большевицькій діяльности. І мимо того рух дальше росте. — Сі непотішаючі вісти говорять, що над всім людством зависла страшна небезпека большевизму. Та може японська недосвідчена молодь переходить тепер ту стадію пустих надій на „прекрасні ідеї Карла Марка“, котру нпр. наша молодь також ще тому пару літ масово переходила, а сегодня вже майже зовсім перейшла. Одначе річ ясна, що коли не будемо давати їй відповідного духового корму, то може наступити поворотна хвиля большевицького божевілля.

ВИБІР ЗВАННЯ

Виклад Дра Осипа Назарука виголошений дня 7 травня 1934 р. для VII і VIII кл. філії Української Академічної Ґімназії у Львові.

4) Тепер вже можу відповісти другому з вас, котрий відповідаючи на мою анкету, запитує мене, яких хиб радиби я уникати. Знаєте сім ґріхів головних? Там католицька Церква на основі такого досвіду, якого не має ніяка інша орґанізація, вирахувала вам коротко, зрозуміло й дуже розумно всі головні хиби людей. Коли не знаєте їх, то навчіться, бо лучшого опису людських хиб не знайдете.

На першім місци тих хиб, які Церква досконало вистудіювала, пишається ґордість. А що в анкеті один з вас щиро пише, що хотівби бути провідником народа, то в звязку з сею справою спинюся трохи. Передовсім підчеркую, що не посуджую того молодого чоловіка, що він з ґордости написав, що хотівби бути провідником народу, бо він міґ се написати з дійсно благородних спонук. І він може бути такий совісний та здібний, що навіть може надаватися на провідника народа. Одначе тим більше можуть йому придатися деякі замітки в тій справі, сперті на досвіді, моїм і не тільки моїм. Я вже на вступі оповів вам мій погляд на те, хто має право і підставу провадити інших і коли. А тут наведу вам ще висказ ученого, фільософа, великого природника, ґеольоґа, члена Академії Наук і одного з найбільше блискучих стилістів Франції, Біффона, котрий сказав, що для світа повинен учений писати не скорше аж як має сорок літ. Се відноситься до всякого проводу, в тім також до письменничої й журналістичної діяльности. А німецький учений Вітшток у своїй невеличкій але не злій праці „Переповнення учених галузей звання“ наводить сей висказ Біффона і додає від себе: Хотілосяб бажати, щоб та максима була піднесена до значіння державного закона.

То значить, він думає, що булоб добре просто законом заборонити людям писати перед сороковим роком життя*). То не значить, щоб молоді люди не мали вправлятися в писанню. Навпаки, вправа в писанню потрібна завчасу, таксамо як студії в публичних справах. Одначе на се не вільно дивитися інакше як на вправу, котра має відбуватися під наглядом досвідчених людей, а не в боротьбі з ними. З такої боротьби кромі страти часу й руїни нічого іншого не буде. Хто передвчасно береться до проводу народом, той ніякого проводу народови дати не може, бо сам нічого не знає й ніякої життєвої практики не має, лише собі зломить або звихне життя і звичайно на завше лишається жалюгідним комічним сотворінням. Таких коміків ходить тепер безліч! Я сим не хочу відпихати молоденьких людей від заінтересування публичним життям, а навпаки: хочу, щоб вони розумно інтересувалися публичним життям і скінчивши школу взялися до того під проводом старших, як се робить молодь кождого розумного племени. Хто з вас не послухає, той побачить, як на тім вийде...

Коли ми вже при хибах, про котрі оден з вас питав, то оповім вам про ще одну хибу, якої дуже треба уникати в життю. Я про ту хибу довідався ще малим хлопцем від мого покійного батька, з котрим я йшов дивитися на ґагілки в часі Великодних Свят на цвинтари коло церкви св. Николая в моїм родиннім місті. Молодь бавилася тими ґагілками, а старші ґрупами полягали на мураві довкола церкви і грали в карти. А грали вони в ґроші. Я став коло одної з таких ґруп і зачав приглядатися. Мій покійний батько нічого на те не сказав, аж коли я вже надивився, промовив до мене так:

„Ріжні є злі привички. Зле пияньство, зле обжирство, бо вони шкодять здоровлю, зле обманство, бо за него карає Бог і карають люди. Та здається найгірше з них картярство. Бо пияк напеться, обжора наїсться і вже більше не може. А при картярстві навчиться чоловік обманювати других і пити й обжиратися, бо картяр їсть ночами, не в пору. І ніколи тих карт не буде мати досить. Ти найліпше зробиш, як не навчишся ні одної ґри в карти, у ґроші“.

Я послухав батька й до сеї пори не знаю ні одної картяної ґри в ґроші. Тай вдячний я йому за те. Вже тому, що час, який бувби я змарнував на ґру в карти, ужив на інші річи. Отже і вам дуже раджу, не вчитися ґрати в карти. Бо се даремна трата часу, здоровля, ґрошей і до того ґра в карти звичайно деморалізує. І не тільки не треба самому ґрати в карти, але треба ще взагалі уникати знакомства і всякої приязни з картярами, бо се до добра ніколи не доводить.

Раз ми є при хибах, то зверну ще вашу увагу на конечність уникати наркотиків. Се неправда, що вони „оживляють“. Правда виглядає якраз навпаки: наркотики ослаблюють і роблять людину отяжілою. Се виказує точно новочасна наука сперта на досвідах, се запримітив уже старий Ґомер, знаменитий обсерватор. Коли ви брали дотичне місце з Ґомера, то мусіла вам вбитися в тямку та стрічка, в котрій він описує, як ідуть вином підхмелені сини Ахайців: „Гой д'ель тон ой но беба реотес ґіес А хайон...“. Вже дуже влучно ужите ономатопеїчне слово „бебареотес“ (обтяжені) вказує на те, як виглядає підхмелений чоловік. А він там описує не зовсім пяних.

Таксамо некорисно як алькоголь або й ґірше впливає на орґанізм тютюн або надмірне уживання чорної кави. А є ще далеко страшніші наркотики, про котрі й говорити не хочу. Вони відзначаються тим, що хто раз в них розсмакує, тому вже дуже тяжко (а буває що й неможливо) обійтися без них. Такий по розмірно короткім часі належить до страчених людей. Розуміється, про якесь виконування фаху нема що й говорити з таким чоловіком. Найстрашніше в таких знаркотизованих людей те, що вони затрачують згодом свободу волі і тим самим котяться в щораз ґіршу погань, відки вже ратунку звичайно нема.

Я ще при кінці поверну до відповідей на ріжні питання, які ви мені завдали відповідаючи на мої запити в анкеті. А тепер з огляду на час мушу якнайкоротше перейти ріжні ґрупи фахів, до яких ви моґлиб надаватися.

Я буду тепер говорити так, якби всі фахи були для кождого з вас доступні, бодай в такій мірі, як були колись перед війною доступні для кождого молодого чоловіка, хоч тепер молодь всіх народів не має вже таких передумов, як мала перед війною. А чому я так говоритиму, побачите при кінці.

Зачинаю від найстаршого звання інтелїґенції, від теольоґії. Ви певно знаєте приповідку: „Нема то як котови та попови!“... Отже прошу собі запамятати, що деякі приповідки мають примінення тільки в певнім часі й до певного круга людей. Нпр. є приповідка: „Хто до

*) Він виразно зазначує, що молодий чоловік нічого дійсно розумного написати не в силі. Як поживете, то переконаєтеся, що се правда.

трицять не жонат, хто до сорок не богат, той дурак дураком на віки віком". Нема сумніву, що то розумна приповідка, але тільки там, де вона повстала, то значить серед хліборобського населення в часах коли при певній праці й ощадности можна було доробитися того, що в тих кругах називалося богацтвом. Коли рільник до 30 літ не має жінки, котра йому доглядалаб господарства і коли він приблизно до 40 літ не доробиться чогось, то він, як слушно каже народна мудрість, слабший на голову. Та зовсім не те нпр. в Анґлії, де вимоги життя далеко вищі і де забезпечення родини вимагає значно довшого часу ніж 30 літ від роду. Отже там думаючі люди женяться аж тоді, коли вони можуть удержати родину. А се тамошним інтеліґентам досить часто можливе не скорше як коло 45 року життя. І тоді вони й женяться звичайно. Та через те не можна їх називати дурнями, бо то власне дурень той, хто бере на себе обовязки, а не годен їх виконати.

На сім прикладі видно виразно, що приповідка може бути для одного краю й одної ґрупи населення добра, а для другого краю і для іншої ґрупи населення недобра і навіть кепська. Що більше! Та сама приповідка в тім самім краю і в приложенні до тої самої ґрупи людей раз в якімсь однім часі може бути добра, а в другім часі неправдива й недобра. І так власне мається річ з приповідкою: „Нема то як котови і попови." Та приповідка тепер у нас під оглядом матеріяльним зовсім анахронічна, застаріла. Тепер серед великої скількости нашого духовенства така біда, що не одна священича родина навіть дітей до шкіл не посилає, бо не має за що. Отже хто думає, що йдучи на теольоґію і на священика, матиме колись достатки і маєтки, той основно помиляється, не кажучи вже про те, що коли він задля перспективи маєтків думає про священиче звання, то робить найгірший вибір, який взагалі може зробити, найгірший під оглядом моральним. Бо звання священика передовсім вимагає покликання, вимагає навіть самовідречення, вимагає правдивої покори й нахилу помагати всім нічого не бажаючи для себе. Хто з вас не почуває в собі такого покликання і таких прикмет, той під ніякими умовами не повинен іти на священика. Та передовсім вимагає се звання глибокої віри в Бога. Без того йти на теольоґію се злочин, дійсний злочин і то надзвичайно поганий.

Та з другої сторони наш нарід дуже потребує священиків з правдивим покликанням в душі. Потребує їх і тут в краю і там далеко за морем, в Канаді, в Злучених Державах Північної Америки, в Бразилії й Арґентині тай дасть Бог потребувати їх буде дуже богато й на Великій Україні. І наші монаші Чини дуже потребують молодих людей з правдивим покликанням до монашого життя. Монаші Чини се та область, на котрій ніколи нема безробіття. Хто туди піде, не потребує боятися безробіття. Та ще раз і то з найбільшим притиском перестерігаю перед теольоґією й перед монастирем кождого, хто не має в собі глибокої віри й правдивого покликання йти на ту ниву праці, бо йти туди без віри й покликання се злочин, якому рівного нема при виборі ніякого іншого звання. Підчеркую: се злочин! І се бувби найгірший з учинків, який можете зробити, вибираючи звання. Аж такий поганий учинок не принесе ні одному з вас щастя в життю.

Священство се той одинокий стан, про членів котрого сказав Спаситель: „Не ви мене вибрали, тільки я вас вибрав". До жертв, яких вимагає світський і монаший стан духовний, треба душевно дорости, то значить треба мати велику душу. А передовсім не вільно туди йти без повної внутрішної певности: як довго сумнів бушує в душі, чи мається покликання до того стану, треба ще ждати. І навіть як уже хтось думає, що має покликання, нехай ще придивиться праці священика не тільку в місті, але також в глухім гірськім селі й подумає над тим, чи видержавби й таке життя*).

Слідує медицина, зі всіми її відділами та спорідненими фахами, отже дентистика, фармацевтика, ветеринарія і т. д. І се звання вимагає відповідного наставлення. Нпр. лікар має обовязок встати в ночи хочби й десять разів та йти до хорого як найскорше. Отже хто з вас не має потрібного на те здоровля, або хоч почувається здоров але раз збудившися в ночи, вже не може заснути, той не повинен вчитися на лікаря, бо такий до того тяжкого фаху не надається. Дентистика вимагає великої зручности й докладности, фармацевтика вимагає надзвичайного нахилу до порядку й дуже великої докладности, бо без того можна наробити страшних річей в тім фаху. Медицина і споріднені з нею фахи се дуже гарні й пожиточні фахи, але вимагають особливої солідности, робучости й витревалости. Хто того в собі не чуе, той не повинен братися до тих фахів, бо буде партачем і предметом проклонів людських.

*) Гл. Reifendes Leben, Ein Buch der Selbstzucht für die Jugend, von Stanislaus von Dunin Borkowski S. J. Berlin und Bonn, 1922. Стр. 337—341. (Д. б.)

Зїзд Великого Лугу

10) В дискусії промовляли дальше: п. Федина (голова Лугу в Годинях): Наша інтеліґенція не любить належати до таких товариств, де треба слухати наказів, де потрібна дисципліна. Вона скорше вексель підпише ніж заяву належати до такого товариства (Веселість). — п. Кебас (голова Лугу в Сороках п. Львів): Наші націоналісти своїми виступами проти Лугового Проводу і проти Лугів, дали змогу пізнати нам селянам, що вони послугуються наклепами і брехнею. Ми зі свого села ходили до сусідних, щоби там закладати Луги. І люди охотно підписували статути. Та в однім такім селі стрінули ми студента, як казали, делеґата Рідної Школи. Сей „делеґат" замість говорити про справи Рідної Школи займався аґітацією проти Лугів, але лише перед і по нашім відїзді. В нашій присутности на виступи проти Лугів не стало йому відваги. Я гадаю, що переконування таких панів словами не поможе. Тут найліпше переконавби.., хлопський параґраф. Але є й такі, проти котрих не годиться вживати хлопських параґрафів, бо в них посвячена голова, та словами і ділами їх не переконаєш. Що з такими робити? Знаю факт, що один священик з нашої околиці посилав до місцевого Лугу письмо, щоби Луг взяв участь у богослуженні, яке сему священикові наказали відправити в день Третого Мая. До інших товариств не посилав, а до Лугу посилав!... Отже що з таким робити? Я думаю, що нашої інтеліґенції до Лугів не вдасться притягнути, бо тут треба слухати наказів, треба робити, а вона звичайно звикла лише балакати і киринити! Не кажу про всіх, але виїмків не богато; д-р Бабій: (голова повіт. Лугу в Копичинеччині): Луг се орґанізація нова. Вона стрінулася з натяками зі сторони декого з проводу інтеліґенції, що мовляв, Луг творено без порозуміння з ними і без їх згоди. Тепер ті, що кричали на нас і в пресі і на зборах, перестали вже проти нас виступати. Перестаньмо і ми ними займатися. Ті панове вже трохи прочуняли. Жалюгідні виступи проти нас, зчасом забудуться і то тим скорше, чим сильніше виявиться наша конструктивна і хосенна праця. Тактика Унда супроти Лугів не була добра. Воно ні сюди ні туди. Поважна політична орґанізація так не робить. Пан Паліїв також уже притих. Я проти тих ідей, щоби виступати аґресивно проти наших противників. А вже рішучо не можна виїздити з такими „аргументами" як хлопський параґраф. Нам треба працювати, не оглядаючись на нікого. Також дуже небезпечно пускати кличі в роді: „Ми обійдемося без інтеліґенції", бо се большевицькі кличі. Інтеліґенція з часом причалить до нас, коли побачить нашу працю. Проти нас виступала головно частина студентської молоді. Вона під відомими впливами.

Кооператива Укр. Театр

Її Звичайні Загальні Збори.

Дня 31 березня 1934 р. відбулися Звичайні Загальні Збори Кооперативи Український Театр. Присутних на Зборах було зпочатку 12 осіб, опісля 16. Збори відкрив голова Надзірної Ради Кооперативи радн. Дрималик. Протокол з попередних зборів відчитав секретар кооперативи ред. Осип Боднарович. Звіт з діяльности за мин. діловий рік зложив др. Мих. Рудницький (зміст): Членів має кооп. Український Театр 2452. Майно кооп. У. Т. разом 43.100.46 зл. Розходи 33.103.00 зл. Страти ізза спадку курсу доляра 16.304 зл. В долярах має кооператива 5.175 майна. Домівку піднаймила кооператива для Українського Фотоґрафічного Товариства за 20 зл. місячно. Кооператива Український Театр (КУТ) опікувалася театром ім. Тобілевича. З підмоги признаної магістратом м. Львова в сумі 5000 зл. виплатив магістрат лише 1652 зл. Сі гроші передано Театрови ім. Тобілевича. Матеріяльне положення наших театрів дуже тяжке ізза зубожіння громадянства. На засіданнях управи КУТ обговорювано справу утворення українського союзного театру. Драматична продукція в нас ще зла. Щоб її оживити, треба розписати конкурси. Відтак радн. Дрималик відчитав письмо РСУК-а з висліду переведеної ревізії: (Зміст): Страта ізза спадку курсу доляра виносить 16.304 зл. Реестру членів не упорядковано. Позичок ще не стягнено. До 30. VI. 1934 треба всі браки усунути і повідомити про се РСУК.

Звіт контрольної Комісії зложив дир. Савчак: Контрольна Комісія провірила білянс КУТ і ствердила, що він зложений правильно, та що майном КУТ господарено правильно. Чистий зиск КУТ виносить 9 зл. Ставлю внесок на уділення абсолюторії Управі. В дискусії над звітами ніхто не забирав голосу. Тому радн. Дрималик поставив внесок на уділення абсолюторії під голосування. Внесок принято одноголосно.

Внески і запити: радн. Дрималик: На попередних Загальних Зборах рішено, щоби КУТ приступила в члени кооперативи Український Дім. До сеї пори КУТ не виконала ще сеї постанови, бо нема грошей на вписове, котре виносить 200 зл. і на уділ, що виносить 1000 зл. На 9 установ, котрі зголосили приступлення в члени сеї кооперативи, вписове вплатив лише Музичний Інститут ім. Лисенка у Львові. Передвоєнний комітет будови театру формально ще істнує. Треба, щоб він розвязався. Маю надію, що в травні ся справа вирішиться;—п. Волинець: Три покоління збирали фонди на будову театру, але досі того театру нема. З останніх подій виходить, що тепер треба ратувати справу театру взагалі, а будову театральної салі відложити на дальший плян. Тепер ліпше булоб вибудувати Український Народний Дім. Установою що моглаби приступити до будови такого дому тому, що має капітал мігби бути лише РСУК. Добрий театр тепер люксус. Його треба субвенціонувати з фондів зібраних від громадянства. Кооператива Український Театр нехай зверне свою енергію на призбирання фондів на театр як такий; —о. др. Застирець: Тепер буду говорити як звичайний член, а не як член Управи. Вся дотеперішна робота йде нінащо. Ціла акція заноситься на скандал. Найліпша допомога нашим артистам буде се, коли їм дасьте салю. Церкву св. Стефана в Відні та Народний Дім у Львові будували довгі літа, але скінчили. Як зачнеться будувати, то напевно скінчиться. Тут одна лише рада: Будувати театральну салю з домом для акторів. Перед війною ми зібрали були 130.000 корон і вони здевалювалися. Тепер вже наслідком девалюації доляра є знов 16.000 зл. страти. Нині робітник дешевий. Те, що ми стратили на грошах, зискалиб тепер на робітниках і матеріялі, бо одно і друге тепер дешевше.

ВИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

Курс інструкторів (ок) К. А. У. М.

о. Р. Чайківський, церковний асистент Архиепархіяльної Ради КАУММ, виголосив 21. V. реферат про значіння церковних брацтв і Марійських Дружин в релігійному вихованні молоді. Зміст: Членам КАУМ треба познайомитися з діяльністю брацтв і Марійських Дружин, бо їх діяльність зазублюється. Найважніші з брацтв се: Брацтво Найсвятіших Тайн і Апостольство Молитви.

Брацтво Найсвятіших Тайн дуже популярне і найбільше поединче. Ціль його — культ Пресвятої Евхаристії в церкві й поза церквою, в приватнім і публичнім житті та гідне вислухування Сл. Божої, бо Христос істнує в жертві Сл. Божої. Статут Брацтва Найсвятіших Тайн поручає своїм членам відвідувати церкву і брати участь в Службі Божій. Один раз в місяць визначується спеціяльну адорацію Найсвятіших Тайн на колінах зі світлом в руках. Статут поручає членам дбати про відвідини церкви і поза Службою Божою. Христос присутний в церкві постійно. Він жде на тих, що будуть кликати Його, тих що потребують Його, тих що в небезпеці.

Брацтво Найсвятіших Тайн поручає своїм членам товаришити Евхаристійному Христови, коли священик несе Його до хорого. Се обовязок членів. Брацтво Найсвятіших Тайн поручає приймати духове св. Причастя, містично лучитися з Христом. Евхаристійний Христос се осередок богопочитання. Наш духовний хліб, Евхаристійний Христос, такий потрібний нам як звичайний хліб для земного життя. Коли молодь буде почитати Евх. Христа, то виросте на добрих християн.

Друге найпопулярніше Брацтво Апостольства Молитви в злуці з Брацтвом Серця Ісуса. Всякі західні прояви здорової практики повинні бути засвоєні і в нас. Апостольство Молитви має на меті зорганізувати молитву. Молитва се отворення душі до Бога. Бог є між нами. Отвираємо свою душу і свідомо, плянованo думаємо про Бога. Молитва всіх еднає в Бозі. (Входить Преосв. Кир Никита Будка).

Молитва не має бути і не повинна бути під особистим кутом, але під кутом спільноти. Треба усуспільнити молитву. Молитва — се дуже важний чинник. Вона мусить бути розтягнена на всіх. Члени Церкви є живі й мертві. Одні активні своїм християнським життям, інші пасивні, тільки хрещені. Молитва повинна бути так зорганізована, щоби браки й недостачі пасивних були доповнені. Брацтво Апостольства Молитви орґанізує членів в спільноті молитви, в наміренні катол. Церкви. Христова Церква має свої ціли й наміренння.

Спільна, збірна молитва, що має одну ідею, *один мотив, має дуже велике значіння.* Апостольство Молитви має на увазі пасивних членів. Воно поручає молитися і випрошувати ласки для них. Щоденна молитва обовязує християнина до тої міри, в якій християнин обовязково дбає про своє спасення. Молитва обовязує кождого християнина щоденно. Знаємо з практики, що особисті постанови так не обовязують як спільні постанови орґанізації. Брацтво Апостольства Молитви зобовязує і призвичаює до молитви. Приказ скріпляє слабших. Молитва се постійний контакт з Богом.

Коли людина має той контакт з Богом, мусить бути чесна, бо мусить стосуватися до засад Христової Церкви. Знаємо, що коли людина засвоїть собі щось замолоду, то вже буде держатися того ціле життя. Коли хтось буде добрим християнином, то буде й добрим горожанином, патріотом і націоналістом. Ближні се ті, що звязані вузлом крови (? Ред.) діти одної матери (? — Ред.).*)

*) Св. Августин каже, що нашим ближнім є кождий чоловік без ріжниці віроісповідання, народности, віку, пола і становища. Спаситель у притчі про Самарянина виказує, що нашим ближнім є також чужий чоловік і навіть наш ворог. — Гл. Катехизм Шпіраґа, том II. „Про заповідь любови ближнього“. — Прим. Ред. „Н. Зорі“.

„Чтобы стать настоящимъ писателемъ, надо посвятить себя исключительно этому дѣлу. Дилетанство здѣсь, какъ и вездѣ, не даетъ уйти далеко. Въ томъ искусствѣ, какъ и во всякомъ, нуженъ талантъ и трудъ. Надо трудиться самымъ настоящимъ способомъ — и преждѣ всего надъ языкомъ”. (А. Чеховъ).

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Архімандрит ЧСВВ Впр. о. Діонізій Ткачук, що резидує в Римі, виїхав з початком с. м. до Північної Америки, щоб перевести візитацію василіянських монастирів. Тамошні наші гр.кат. Епископи: Преосв. Богачевський, Преосв. Ткачук і Преосв. Ладика просять скріпити тамошні монастирі більшим числом монахів, щоб можна було успішніше протиділати протестантським сектам і московсько-схизматицьким затіям, котрі чимраз більше загрожують душі нашого народу в Америці.

В день свята Божого Тіла (Пресв. Евхаристії), 10 с.м., буде у Львові в церкві Преображення св. Спаса при вул. Краківській після 8 год. Архієрейська Служба Божа. Відтак около 10 год. вирушить процесійний похід зі всіх львівських церков до Ринку до чотирох престолів.

Свято Богословської Академії. Дня 28 травня с. р. відбулося закінчення ювилейного року 150-ліття істнування грекокатолицької Духовної Семинарії. Свято почалося Архієрейською Службою Божою в церкві св. Духа при вул. Коперника, яку відслужив Преосв. Никита Будка в сослуженні о.о. Л. Лужницького, Ю. Дзеровича, Я. Левицького і М. Конрада. Співав хор студентів Богословської Академії. Ексцеленція Митрополит Андрей прибув також до церкви і виголосив проповідь. Після Служби Божої був спільний обід, в котрім взяли участь Ексц. Митрополит, Еп. Никита, представники Капітули, професори Академії і кілька запрошених гостей. Присутні піднесли кілька тоастів. Спільна знимка в городі Академії закінчила сей обхід.

В Станиславові відбулася в неділю 3. червня с. р. старанням шкіл СС. Василіянок величава академія в честь Преч. Діви Марії. Академію уряджено в городі заведення СС. Василіянок. Сцену прибрано справді гарно, крісла для публики уложено амфітеатрально, погода була прегарна, публика численна, програма академії була вповні достроєна до того зверхного уложення. Академію почав о. проф. Й. Савраш, місцевий провідник Мар. Дружини зворушливим вступним словом, видержаним в піднесеному тоні. Відтак жіночий хор заспівав Верховинця: „Хор лісових дзві-

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 17)

„Андрей” на засланні

Жінки лементували як на похоронах, діти верещали...

Господарі, поводячи коней похнюпились і безбач проклинали Москву, її навісне православіє і неосудних шморгунів, що за ним побивалися...

Лише вони, ті неосудні шморгуни, спанталичена, розбурхана та підпита молодь вигукувала московські сороміцькі „дубінушки“, котрих завчила від рознузданих салдатів...

Батюшка Вяземський випровадив село „крестним ходом“, в процесії з хоругвами, до недалекого П-ва. Такий був приказ начальства, — щоби процесією уговкати розбурханий нарід. Там сів на військові підводи разом зі сімею Барилевичів і поїхали. А нарід потіпався пішки на свою недолю...

Та тимчасом сталося знов диво дивенне:

„Андрей“ відмовився попращати батюшку й цілу ту відступницьку процесію!... Коли після молебня, в якому чулося більше плачу, як співу, люди стали з церкви, в котрій їх і їх батьків хрестили й вінчали, виходити і на всі заставки заводити, батюшка приказав ударити у всі дзвони.

Щоби заглушити голосні докори і злоріки бідних людей...

Звонар сповнив приказ.

Та якось так нагло, чи незручно вхопив і сіпнув за мотуззя від „Андрея“, що воно зірвалося, заки „Андрей“ видав хочби один звук зі себе.

Лише ті чотири хирляві дзвоники з розбитим Іваном жалісним скиглінням пращали московського батюшку, бажаючи йому — „щасливої дороги“...

Мабуть мотуззя перетерлося або перегнило... Та старі люди, котрі тямили хрестини „Андрея“, були всі одної гадки, що се спричинив святий апостол, що його крицевий іменник не звеличив тої відступницької процесії...

Це вже вдруге виявив той дзвін таку дивенну силу...

Многі зжахнулися від того знаку і каялися. Та вороття вже не було: московські салдати виганяли наших людей без розбору і без милосердя...

Кілька днів по виході села перетягали, грабували і товклися по ньому безупинно як день так ніч рознуздані ватаги московських салдатів. Старшини і підстаршини вганялися на конях по пустих дворищах і перетрушували всі вишки, чердаки, темники, стебники, обороги, шукаючи скрізь втікачів - дезертирів, котрі причикнули, щоби відтак стрибнути в полон. Таких без суду стріляли.

А наших, хто не встиг добре скритися або за швидко показався в селі, того страшно били-катували за те, що лишився.

— „Падлєци!... мазепінская сволоч!... австрійскіе шпіони!... донощики!...“ верещали як оступлені. І — били. Жахливо били. У Вівкові кількох, котрі хотіли вирватися конвоєві і втікти, Москалі канчуками закатували таки на смерть...

Старий Лучка й інші, що поховалися на „Обручівці“, щодень навідувалися до села хильцем; але вернули, аж як утихло.

Вернули в своє село як на кладовище. Навіть собак не стало; порозбігалися за кіньми, або попропадали.

У старого Лучки Москалики теж спліндрували до чиста; лиш худоба була в лісі. Допитували, де Лучка; Горпина казала, що поїхали з усіми.

Найперше, що старий Лучка, коли вернув до села дізнався від Сокирського, котрому теж вдалося обманути сторожкість шандарів, — Москалі забрали дзвони...

— І „Андрея?!...“ — зжахнувся Лучка...

— Всі! І „Андрея“... Нехай би був не бунтувався проти „матушки“ і „батюшки“, а дзвонив коли казали... — гірко зажартував Сокирський.

Висловив гадку, що там йому буде кінець; переллють на гармати, бо нащо інше бралиб? Іншої гадки був старий Лучка. Без Божої волі і маленькому воробцеви не годно випасти одне пірце, а „Андреєм“ опікується святий апостол! Люди не годні збагнути тої тайни, через що його вивезено. Може якраз щоби вратувати для села? Може якби тут лишився, чекалаб його якраз заглада від Австрійців, бо кажуть, що й вони де прийдуть найперш забирають дзвони...

— „Поживемо, побачимо“ — говорив Сокирський. „Я не маю вже на те надії“... Проте старий Лучка покладався на вірі в „Андрея“. Коли святий апостол опікується селом, то „Андрей“ верне сюди. Гірше колиб не вернув... Знак, що село не варт апостольської опіки. Те, чи село вартає опіки святого апостола, Лучку більше гризло, як утрата самого дзвона.

(Далі буде)

ночків.“ Не диво, що публика довго і завзято оплескувала молодих хористок, бо вони співали справді гарно і з відчуттям. Технічна сторінка хору не оставляє нічого до бажання. Добре деклямувала маленька учениця Каратницька. Дуже мило співав хор маленьких діточок школи вправ. Се гідне подиву, що таких маленьких діточок можна так вишколити. В „Молитві“ Артемовського доброю солісткою показалася учениця І. Сімків, хоч емісія голосу в неї ще не зівсім поправна. Поезію А. Курдидика „Марії“ зі справжнім хистом віддеклямувала учениця І. Мойсюк. Орхестра учениць семинаря була щоправда трохи не зіграна в першій точці Ґріґа „Пісня Сольвейґи“, зате в „Смерти Ази“ зівсім поправилася. Милою й оригінальною несподіванкою була легенда Щепанюка-Барнича „Мати Милосердя“. Її виконав жіночий хор з орхестрою та окремим скрипковим дуетом. Після того бадьоре слово виголосив о. І. Назарко ЧСВВ, презес Мар. Т-ва Молоді зі Львова. Це слово публика довго оплескувала, а якісь підозрілі осібняки завзято висвистували. Академію закінчено короткою, але гарною сценічною картиною „Вінець Марії“, що її виконало передшкілля. Ця академія се безперечно одна з найкращих сьогорічних марійських академій. Передівсім на признання заслуговують виступи жіночого хору. Проф. Я. Барнич — справжній мистець у виучуванні хору, але він і композитор. Тільки шкода, що його композиції незнані ширшому загалові. Належить підмітити, що се вже четверта в цьому шк. році академія шкіл СС. Василіянок в Станиславові. Деякі попередні як пр. в річницю свята УМХ стояли також на високому рівні. Учасник.

Незвичайну втіху приніс в Судовій Вишні день 3 червня. В тому дні відбулося тут перше св. Причастя шкільної дітвори. Діти були до глибини серця перейняті та сильно зворушені. Всі дуже гарно прибрані в сніжно-білі одяги, виглядали наче малі ангелята. З очей кождої дитини пробивалося торжественне скуплення в злуці з погідно ясною веселістю. Весь час гарно співав дитячий хор Марійської Дружини. Безпосередно перед св. Причастям виголошено коротеньку науку „про любов Евхаристійного Христа до дітей“. Здавалося, що сам Ісус видимо пригортав всіх дітей до Себе, доторкався їх, клав на них Свої руки та сердечно благословив їх. Відчувалося відвічний заклик Христовий: „Дозвольте дітям приходити до Мене; не забороняйте їм, бо таких є Царство Боже на небі“. Загальне зворушення викликала хвилина, коли діти дрожачими устами приймали Ісуса до своїх сердець. Після Служби Божої слідувала роздача памяткових образків і спільна знимка. У дітей та у всіх приявних залишилося нестерте враження.

Новий костел в Галичині. Польська преса подає, що незабаром розпічнуть будову нового костела в Глинську коло Жовкви. Дня 10. VI. с. р. буде посвячення угольного каменя.

Героїчна посвята місіонаря

З Парижа повідомляють: Альзатець о. Вінц з місійного згромадження св. Духа працював довго серед прокажених в Сенеґалю в Африці. Там заразився проказою в 1929 р. Його перевезли до батьківщини, держали довго в кварантанні, ізолювали від рідні та знакомих. Вкінці він зовсім видужав. Недавно наспіла вістка, що в м. Ля Десорода на островах Антилях, помер тамошний душпастир прокажених. На те о. Вінц — мимо своїх 60 літ і недавної недуги — виєднав у своїх властей, щоб дозволили йому виїхати на Антилі та стати душпастирем прокажених. Такий героїзм посвяти може дати тільки глибока віра й Божа ласка. (КАП).

Збори

„Сільського Господаря“.

3) Посол Г. Тершаковець: Т-во не могло повести належної роботи, бо вплинуло мало вкладок. Поліція на селі накладає кари на свідомих селян, пр. за те, що поліціянт застав в хаті лушпу з картофлі на столі... Село наше дуже задовжене. 80% капіталів повітових кредитових установ заморожених. Продукція одного сотнара збіжжа коштує 34 зл... Правительство не допомагало якслід рільництву. Воно фаворизувало промисл. Говорилося богато про усунення ножиць цін рільничих і промислових *продуктів і про обниження* цін картелевих продуктів. Та висліди акції в тім напрямі майже ніякі. Рільнича Палата матиме велике значіння. Мені дивно, як можна на господарські справи дивитися через політичні окуляри. Довги селян треба розложити бодай на 50 літ, щойно тоді булоб дійсне віддовження селян. Колиб нині було кому купити селянські ґрунти, то 30% тих ґрунтів перейшлоб за довги в інші руки. Була згадка, що уряд хоче в Коршеві заложити господарський ліцей. Боюся, що той ліцей так повстане як повстав український університет. Тому треба нам закладати господарські школи власними силами, одначе нехай се роблять інституції а не приватні люди. (Чому? — Ред.) Рільнича Палата нехай застановиться над збиранням статистичних матеріялів щодо обдовження селян; — пос. Пеленський Зиновій (Львів): Не всюди хліборобимають змогу організуватися. Я вернув тепер з Полісся. Там нужда далеко більша ніж в Галичині. Там з правила відкидають подання щодо основування кружків „Сільського Господаря“. Тих, що підписали такі подання, побито. Коли хто скаже, що він Українець, те саме діється. В Рівному заборонили оснувати філію „С. Г.“ „ze względu na bezpieczeństwo publiczne“. Там заборонили також отворити крамницю „Маслосоюзу“. Ми покликані стати в обороні Волині. Одного члена „С. Г.“ на Волині покарано за те, що кінь на подвірю не був заховстаний... Іншого знов покарали за те, що завіси коло керниці заржавіли. Мовляв: Отруя впаде в воду. (Сальва сміху на салі). Такі шикани шкодять не лише селянам, але й тим, що податки збирають з народу. В Хліборобській Палаті на Волині нема ні одного Українця. В Луцьку філія „Сіль. Господаря“ працює взірцево, але її поминено при виборі до Хліборобської Палати. Відтак промовець поставив відповідні резолюції; — інж. Кушей Ст. (філія Борщів): В пляні поминено справу охорони лісів. Стверджую, що в лісівництві ведеться рабункову господарку. За кілька літ може вже взагалі не бути більших лісів. Вже тепер трапляються посухи. Ніхто на се не звертає уваги. Власники лісів не сміють ратуватися перед банкрутством коштом всего населення. Рільнича Палата нехай перейме на себе охорону лісів при співпраці хліборобських товариств. Годівля овець в горах і на підгірю підупала. Треба повести акцію за поліпшенням якости овець. Добрі роди овець можна спровадити з Ромунії, особливо з Бесарабії. Уряд повинен розплодові штуки перепустити через границю за зниженою оплатою мита. Пропаґанда шовківництва, давніше така шумна, зовсім притихла. В Борщівщині є господарства, що плекають шовківницю і незле на тім виходять. Садівництво, особливо виноградництво, стоїть у нас облогом. При централі „Сіль. Господаря“ треба заснувати виноградничу секцію і заложити виноградничу шкілку; — аґр. Гнатюк Мирослав (ф. Сокаль): В нас в Сокалі вдирається партійництво. Тепер філію захопила партія яка щойно повстала. Аґрономів зміняють за їх партійні переконання! Се дуже шкідливе для праці. Треба, щоб аґрономи були залежні від Централі, а не від філії. В нас ведуться з добрим висліом досвідні стації, навозові і відмінові. Один аґроном вже не може в нас дати собі ради. В нас розведено годівлю курей-кармазинів, але люди нарікають, що вони не несуться добре. Садівництво занедбане. Нехай Централа зорґанізує шкілки дерев по краю. Треба також застановитися над кооперативним збутом овочів. Такі околиці як Волинь мають велику скількість овочів, але збут їх не зорганізований; — проф. Филипчак І. (ф. Самбір): Тепер сиплеться така маса законів, що навіть правники не можуть в них визнатися, не то селяни. Чи не можнаби при філіях „С. Г.“ основувати правні поради для селян? Малоземельні селяни цікавляться збиранням лікарських ростин. Від своєї філії висловлюю побажання, щоби Централа видала книжку про лікарські ростини. В нас є вже до 10.000 молодих морвових деревець для годівлі шовковниці. Заложили у Львові кооперативу „Шовк“. Одначе вона тут не проявляла діяльности. Тоді ми забрали її до Самбора. Пів року шукав я людей, щоби взялися до тої справи, та дарма. Щойно народні учителі взяли се в свої руки. Безробітні студенти навчилися розмотувати кокони шовкопрядки. Є вже в нас варстати до тканння шовку. Справа помалу йде вперед. В нас є семинаристки, які мають по кілька моргів поля. Вони поручили мені спитати у Львові, чи наша фабрика цикорії „Луна“ не законтрактувалаб їх поля під управу коріння цикорії; інж. Лапчук: Про те, щоби счеркнули довги, нема й мови, жебрати не треба до них йти, бо вони нам нічого не дадуть. На Волині жебрали і що мають? (Дальше буде)

ФАБРИКА СВІЧОК „КЕРОС“
власник Павло ДУРБАК і Сини
ЛЬВІВ 15.

Підручник

з рамени фільольоґів і ґраматиків шляхом якого на протязі одної ґодини навчишся забирати слово при помочі

9)

української мови

Українська земля була засіяна могилами. Про ті могили, козачі й инші могили, співає народня пісня. І Шевченко росказує нам про неодну. Тепер тих могил вже нема. Вони щезли, геть всі! Мабуть так, бо „Діло“ пише тільки про якісь „курґани“. Чи лишилася бодай могила Шевченка? Може й її перекопали на курґан?!

На Радянській Україні є якийсь намолотний „спец“, бо „Діло“ 1926, ч. 277 пише, що він „видатний“, значить випускає з себе богато. В тім числі читаємо також про „перебіг“ подій (мабуть якийсь „подій“ перебіг комусь дорогу). „Діло“ 1923, ч. 6: „яскраво“, „звязок“, „керувати“ (адутувати кером?); ч. 9: „припущення“; 1926, ч. 80: „помилка“ (милом?); ч. 78: „обік“; ч. 65: „пошукує“; ч. 68: „знавці“, „наказ“; 1925. ч. 253: „створити“. „Жіноча Доля“; 1926, ч. 5: „наступне число“. В ріжних часописах: „точити“ боротьбу, учень, кола, розпорядження, лічба (число?), лічити (числити?), словник, впрост, зглядно, започаткування, креслити, до щенту і т. д.; аж поки з українського словаря — до „щенту“ не викинуть всі українські слова і „створять“ новий український „словник“ зі слів „вилучне“ польських, за Збручем московських, що при такім поведенню преси згодом мусить статися.

Деколи в українській пресі вилискується, неначе зоря Венус на нічнім небі, правне „повномочіє“, яке вже д-р Кость Левицький, коли писав „правничий словар“, тому пів століття великодушно — відступив медикам... А в нас досі того не знають.

Послідним часописом, на який д-р Маняк глянув, був „Новий Час“, 1926, ч. 31, сторона 2. В рядку 28-ім другої шпальти і в рядку 11-ім третьої стоїть мабуть загадка, слово „допіру“.

Розгадані загадки.

Коли д-р Маняк все те читав, йому не темніло в очах, голова не ходила ходором. Навпаки. В його голові щораз більше прояснювалося. Зібраний Ревнихою літературний матеріял вияснив Манякови неодну загадку. Першою була мова Ревнихи. Вона переповідала все те, що в часописах було не таке, як в людській мові. Тільки в однім „літературна“ мова була не цілком така, як мова Ревнихи. Ревниха, сказатиб, переборщувала, Але вона мала право се робити, бо вона письменників тільки випереджувала. Зерно, яке в „літературній“ мові що лиш скільчилося, в устах Ревнихи вже цвило сильно пахучим цвітом. Слово, чи фраза — сказані письменником в однім случаю, Ревниха примінювала консеквентно і льоґічно у всіх аналоґічних случаях. Творячи нову мову, письменники штильгукають помалу, несміло, — а Ревниха йшла з розмахом вперед і говорила вже „скомплєтованою“ мовою — „майбутньою“. Скандалики Ревниха сконцентрувала і скондензувала в один великий — скандал.

Читайте і поширюйте католицький часопис „ПРАВДУ“! Адреса: Правда“, Львів, ул. Сташіца ч. 8/I.

Скоро себе самого в чім небудь шукаєш, зараз упадеш до стану кволости й душевної сухости. (Тома Кемпійський).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

З науки природи

Монах-природник Ґреґор Йоган Мендель.

(х) Сего року минуло 50 літ від часу, як у моравському Берні помер ігумен монастиря Авґустинів Ґреґор Йоган Мендель. По довголітних дослідах над перехрещуванням ріжних родів ростин вдалося йому відкрити закон спадковости в ростин. Його відкриття дали почин до дослідів над спадковістю у звірят і в людей. Тому великому монахові природникові завдячує людство дуже богато незвичайно пожиточних ростин і нових рас звірят, що їх витворено штучно через перехрещування досі знаних, але мало пожиточних родів.

Мендля стрінула доля неодного заслуженого відкривця. За його життя не оцінено значіння його відкриття і щойно 16 літ по його смерти (Мендель умер 6 січня 1884) „відкрили“ нараз аж три учені, Корренс, Чермак і де Вріє (Vries), розвідку Мендля: „Проби над ростинними бастардами“, що побачила денне світло ще в 1866 році! 33 роки пролежала ця дуже важна й дуже цікава книжочка й ніхто не оцінив її великого значіння! Сам Мендель був до кінця свого життя переконаний про вагу своїх спостережень, хоч може не здавав собі справи з далекосяглости своїх відкрить. Його сильно боліло, що довголітна його праця не звернула на себе уваги вчених-спеціялістів. Перед знайомими він нераз висказувався: „Мій час прийде!“ („Meine Zeit wird schon kommen“).

Монастирі й монахи доложили неодну цеголку до величавої будови людської культури. Саме тепер, коли забувається про ці великі заслуги, годиться пригадати хоч коротко про значіння монаха Мендля.

Йоган Мендель вродився 22 липня 1822 р. в Гайнцендорфі на моравсько-шлеській границі в домі небогатого селянина. Батько лагодив його на господаря. Отже вже вчасно Йоган познайомився зі щіпленням і очкуванням. По скінченню ґімназії Йоган Мендель вступив до монастиря оо. Авґустинів в Берні під іменем Ґреґора. Короткий час учителює, відтак їде на кошт Чину до Відня студіювати фізику. Там з власної пильности займається природничими науками й хемією. По скінченню університетських студій у Відні вертає до Берна, де в реальній школі вчить природи й фізики. По 14 літах навчання вибирають його ігуменом монастиря (1868) і на тім становищі остає він вже до кінця свого життя.

Як учитель Мендель займається дуже пильно незвичайно цікавим питанням бастардизації ростин (бастард, гибрид-мішанець двох ріжних пород живин, особливо ростин). Як людина дужа точна й совісна провірює він свої спостереження 10 літ (1853—1863) над пробами бастардизації гороху. В 1865 р. виголошує в Природничім Товаристві в Берні звіт про висліди своїх проб. В р. 1866 видає малу книжечку під наголовком: „Проби над ростинними бастардами“. Книжочка не звертає на себе уваги вченого світу, бо він тоді занятий був творами Карла Дарвіна (перший твір Дарвіна, що наробив богато шуму „Про повставання родів природнім доборoм“ появився в 1859 р.). З перспективи десятиліть можна нині певно сказати, що якби Дарвін був знав цю невеличку, але дуже важну книжку Мендля, що стане в 20-м столітті настільною книжкою біольоґів і ґодівельників, то його теорія еволюції пішлаб іншими шляхами.

Мендель не знеохочується. Він дальше працює над ростинами бастардами-мішанцями. Веде дуже живу переписку з Карлом Вільгельмом Негелі'м (Nägeli), одним з творців новітньої фізіольоґії ростин і механічно-фізіольоґічної теорії походження живин. Дуже велика праця над бастардами напружує й ослаблює Мендлеві зір. Незвичайно точні записки його спостережень пропадають без сліду. Дальше береться Мендель до студій і проб над бастардизацією пчіл. І тут має Мендель щасливий вибір. Бо як горох є самозапильний (то значить, що цвітка сама в собі запилюється й тому легко її охоронити від запилення чужим пилком), так і маткапчола запліднюється раз на ціле життя. Це, розуміється, дуже влекшує досвіди й обсервації. Мендель робить свої досліди на 50 ріжних пнях. Уживає до бастардизації всяких можливих рас пчіл: европейських, єгипетських, американських. На табличках робить докладні записки про краски пчіл, їх спосіб лету, їх охоту до жалення і до праці. Лиха доля стрічає і цим разом його записки: всі вони пропадають...

За його праці над пчолами вибирають Мендля головою пасічничого товариства в Берні. В тамошнім пасічничім орґані „Пчола“ (Die Biene) поміщує він богато своїх цінних праць.

Крім цього Мендель займається метеорольоґією й плямами на сонці й заступає погляд, що між плямами на сонці й метеорольоґічними явищами на землі є тісний звязок. В тій ціли робить точні записки й рисунки. І знова всі вони затрачуються безповоротно!...

Останніх двацять літ свого життя (1864—1884) посвячує Мендель монастиреви Чину св. Авґустина в Берні. Важке економічне положення монастиря цілком абсорбує його як ігумена. Нема вже в нього часу для наукових дослідів. Великий монах-природник вмирає по довгім хорінню 6 січня 1884 р.

В чім заслуга і значіння Мендля?

До Мендля вчені зовсім не знали законів, що кермують перехрещуванням (у нас часто кажуть з польська „крижуванням“) ріжних родів ростин і тварин. Мендель відкрив всі правила і виробив точні математичні формулки, що дають можність наперед обчислити кількість можливих комбінацій. Нині може годівельник заздалегідь знати, чи йому вдасться одержати якусь комбінацію ріжних потрібних прикмет і в якій кількости. Вже з того видно, яку велику і пожиточну працю оставив по собі всему людству той скромний монах.

Мендлеві закони спадковости кажуть ось що: При перехрещуванню людей, тварин чи ростин, що ріжняться між собою одною прикметою, нащадки першого покоління виказують часто тільки прикмету одного з батьків. Коли на приклад батько чорноволосий, а мати білява, то діти можуть бути всі чорноволосі. Ця прикмета (чорноволосість) називається „домінуюча“, тоді як про позірно пропавшу прикмету (біляволосість) кажеться „рецесивна“ або „лятентна“ (уступаюча або укрита). В другім поколінню три четвертини нащадків мають домінуючу прикмету, а одна четвертина рецесивну. Біляволосі остають і в пізніших поколіннях стало біляволосі, а з чорноволосих дві третини в найближім поколінню можуть знову розщіпитися на чорноволосих і біляволосих. І так мається з усіми іншими духовими й фізичними прикметами людей, та з прикметами тварин і ростин. Розуміється, що найкраще слідкувати за правдивістю законів Мендля у ростин, важче у тварин, а найтяжче у людей. Часто буває так, що перше покоління не виказує домінуючої (пануючої) прикмети, але прикмету посередню в порівнанню з прикметами батька й матері. Цвітка не є ні біла ні червона, а рожева. Таку пару прикмет називаємо парою алельоморфічною або антаґоністичною.

В другім поколінню, що походить зі змішання першого покоління, наступає розщіплення прикмет, іншими словами: проявляється окремішність знамен обоїх батьків. Це розщіплення прикмет доконується по стисло означеним чисельним реляціям 25%:50%:25% або 1:2:1.

Отже ніяка прикмета, котру раз вніс котрийсь із батьків, не може вже в роді пропасти. Вона може як укрита передаватися на 10-те й дальше покоління, але таки вирине знова на світло денне, як настануть для неї корисні умовини.

При двох ріжних прикметах батьків наступає далеко більше можливих комбінацій, що часто віддають великі услуги в господарстві. Прикмети виказуть велику незалежність, то знова нахил до спрягання (Verkoppeltbleiben). Перехрещуючи горох, що має зерно жовте й поморщене, з горохом, що має зерно зелене і гладке, можемо виплекати зовсім нову породу з зерном зеленим і поморщеним.

При перехрещуванню 2 пар прикмет, дасться вивести 16 ріжних комбінацій. При трьох парах прикмет вже можливі 64 комбінації, при десятьох парах 1024.

Мендлеві вдалося першому винайти математичні формулки, яких держаться прикмети при перехрещуванню. Він перший кинув світло на величезне і дуже важне поле спадковости.

Та не все закони Мендля йдуть за простими математичними формулками. Одначе займатися такими комплікаціями трудно в такім орґані як „Н. Зоря“, бо така тема підходить до фахових орґанів.

Нові видання

Катехизм до Першого Св. Причастя упорядкував і зладив о. Йосиф Чаплинський, душпастир в Елизабет, Н. Дж. Дохід на бідні сироти під опікою Сестер Василіянок.

Catechism for first Holy Communion by Rev. Joseph Chaplinsky, Elisabeth, N. J. для хлопців — For Boys. 1934. З Друкарні Сирітського Дому 832 N. 7 th Street, Philadelphia, Pa. — Сей катехизм уложений знаменито, в двох мовах, українській й англійській. Надається і до цілей релиґійних і до науки обидвох мов.

Осип Назарук: **Жіноча справа.** З приводу І-го українського жіночого конґресу. Львів, 1934. Накладом УКО (Української Католицької Орґанізації). Ст. 32, 16⁰. Ціна 40 ґр.

Правні поради. Рік III. ч. 1. Коломия, за червень 1934. Виходить що місяця. Річна передплата: 1) в краю: 1·25 зл.; 2) за границею: 2·50 зл. Адреса: Коломия, Міцкевича 57. — Се потрібне видавництво, бо з незнання законів і розпорядків маємо великі шкоди.

Др. Володимир Левицький. **Головні питанни сучасної астрономії.** Відчит на сходинах „Українського Астрономічного Гуртка“ дня 23. квітня 1934. У Львові 1934. Накладом Товариства ім. Шевченка. Ст. 24+2 нпґ., +4 ілюстр. вклади, 16⁰. — Брошурка видана дуже гарно.

Ярослав Гординський. **Сучасне Франкознавство.** (1916—1932). Jaroslav Hordynskyj; Frankiana in den Jahren 1916—1932. За допомогою Міністерства В. і О. у Варшаві. У Львові 1933. Накладом Наукового Товариства ім. Шевченка. Записки Наукового Товариства ім. Шевченка, том CLIII. випуск 2. Праці Фільольоґічної Секції за ред. Ярослава Гординського.

Ukrainische Ševčenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg (Lwiw). **Sitzungsberichte** der Mathematisch-Naturwissenschaftlich-Ärztlichen Sektion. Heft XVIII (Jänner 1933 — April 1933) i XIX (Mai 1933 — Dezember 1933). Veröffentlicht vom Direktor der Math.-Naturwiss. Ärztlichen Sektion. Lemberg, 1933. Verlag und Buchdruckerei der Ševčenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg (Lwiw). — Ст. 35 + 1 нпґ. і 18; 8⁰.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

МІНІСТР ВНУТРІШНИХ СПРАВ п. Пєрацкий приїхав до Станиславова з львів. воєводою п. Беліною-Пражмовським, дир. політ. департаменту п. Кавецким, нач. нац. виділу п. Сухенек-Сухецким і радн. Ставіцким. Після конференції з воєводою п. Яґодзінським й інспекції всіх виділів, п. Пєрацкий складав візити; м. і. був в Преосв. Григорія Хомишина. Міністра ревізитував Преосв. Йоан Лятишевський, еп. помічник, бо Преосв. Григорій недужий. Міністр стрінувся з представниками суспільности. Відтак виїхав на інспекцію гірських повітів.

УКРАЇНСЬКА ПРОГРАНА. Під таким наголовком принесла статтю „Ґазета Поранна“ про вислід громадських виборів у Львові. „Ґазета Поранна“ каже, що Українці могли зискати кілька мандатів, як би були голосували на спільні ліста. Дальше шкодує, що між Українцями були одиниці, що поклали заслуги в дотеперішній раді міста. І вони перепали.

НОВІ ВОЄВОДИ В ҐАЛИЧИНІ. Польська преса подає, що в короткім часі мають іменувати нових воєводів. М. ін. сподіються, що буде іменований новий воєвода в Тернополі.

КРІВАВІ БІЙКИ В ВАРШАВІ були між членами орґанізації народно-радикальної і членами боївки Поль. Партії Соціялістичної. Було богато осіб ранених. Соціялістичні боївкарі узброєні в зелізні штаби здемолювали редакцію радик.-народової ґазети „Штафета“.

ПОЛЬСЬКІ ЛЄҐІОНІСТИ В ІТАЛІЇ. Польська преса доносить, що з початком червня делєґація польських легіоністів відвідала Рим. Диктатор Італії Муссоліні видав на честь делєґації обід, підчас якого виголошено ряд тоастів.

ЗАКАРПАТСЬКА ПРЕСА доносить, що міністр внутрішних справ Др Йозеф Черні приїхав до Ужгороду. Він має об'їхати ціле Закарпаття.

ЧЕСЬКА ПРЕСА знов починає остро виступати проти Польщі. „Моравськошлеський Денник“ заповідає отверту боротьбу з польськими господарськими орґанізаціями на чеськім Шлеску. „Чеське Слово“, орґан впливової чеської партії народних соціялістів, містить острі протипольські статті.

МАЛА АНТАНТА ВИЗНАЄ СОВІТИ. Французька преса доносить, що держави Малої Антанти (Чехія, Ромунія і Югославія) визнають незабаром формально Совітську Росію.

ГЕНДЕРСОН ПРОТИ БАРТУ. На засіданню розбройної конференції прийшло до острої перепалки між предсідником конференції англійським міністром Гендерсоном і французьким міністром закордонних справ Барту. Французький міністр домагався поставлення на перше місце ухвали в справі забезпечення французьких границь. Англійський міністр не хотів на те згодитися і се викликало перепалку. Се незвичайно характеристичний случай, бо англійські міністри досі не денервувалися.

МІНІСТР САЙМОН виїхав з Женеви. Політичні круги уважають сей крок демонстрацією Англії.

СИТУАЦІЯ РОЗБРОЙНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ безнадійна. Так заявив її предсідник Гендерсон. Льондонські ґазети пророкують скору ліквідацію конференції.

НІМЕЦЬКИЙ УРЯД розвязав студентські корпорації за те, що їх члени неарійського походження. Між іншим уряд розвязав найстаршу студентську корпорацію в Тібінґені „Suevia“, бо вона мала серед членів двох „філістрів“ жонатих з Жидівками.

ЗАВОРУШЕННЯ В БАСЕЙНІ САРИ. Аґенція Гаваса приносить вісти з м. Саарбрікен, що там німецькі студенти і члени німецьких спортових орґанізацій влаштували демонстраційний похід. Демонстранти побили до крови властителя каварні Лясселя, бо він за автономією саарського округа. Крім того демонстранти облили чорнилом саарський прапор. Поліція була безсильна супроти демонстрантів.

З сим числом „Нової Зорі“ (ч. 42) висилаємо нашим П. Т. Передплатникам і Післяплатникам почтові складанки (чеки) та просимо вислати передплату і залеглости. — АДМІНІСТРАЦІЯ.

НІМЦІ ЗБРОЯТЬСЯ. Заграничні дипльоматичні круги переконані, що Німці проголосять зброєння.

Б. КАНЦЛЄР НІМЕЧЧИНИ, провідник католиків Брінінґ, виїхав з Берліна до Лондону. Його мали увязнити за акцію проти правительства. Одначе Брінінґ про те довідався і втік закордон.—Так пише франц. „Журналь“.

ПЛЄБІСЦИТ В БАСЕЙНІ САРИ відбудеться правдоподібно 13 січня 1935 р.

КОНФЛІКТ МАДЯРСЬКО-СЕРБСЬКИЙ. Преса доносить, що югословянський посол в Будапешті виїхав на відпустку. Говорять, що він вже більше не верне на своє становище. Се виглядає на політичну демонстрацію і може мати далекосяглі політичні наслідки.

АНҐЛІЯ НЕ БУДЕ ПЛАТИТИ ВОЄННИХ ДОВҐІВ. Анґлійський уряд выслав ноту до американського уряду в справі воєнних довгів. В ноті заявив, що мусить перестати платити воєнні довги, бо вплачення такої великої суми (262 міліони долярів) обезцінилоб до решти анґл. фунт. Американські ґазети пишуть, що се означає ліквідацію воєнних довгів (ПАТ).

В МОСКВІ відбувся великий процес проти 29 обжалованих за надужиття в київській торговельній орґанізації. З них засуджено 6 на смерть, 7 на 10 літ, решту від 1 до 5 літ тюрми.

НОВИНКИ

В Станиславові відбувся 27.VI. с. р. похід на могили полеглих при участи кількадцяти тисячів народу навіть з дальших околиць. Під проводом о. крил. Лободича вирушив многотисячний похід: Процесії зі всіх станиславівських церков, представники установ, шкільна молодь, орхестри: „Зорі“ та з Єзуполя і Крехова, хор „Думка“, Читальні, Соколи, спортові дружини і т. д. Вінців було 218. Після панахиди о. крил. Лободич виголосив прегарну проповідь. Весь час був зразковий порядок.

Краєва нарада кооп. інструкторів відбулася у Львові 2 с. м. Приявних було 133 осіб, в тім 60 представників Окружних Союзів Кооп., 12 інструкторів Українбанків, 7 інструкторів Маслосоюзу, 6 інстр. Центросоюзу, 5 інстр. Нар. Торговлі, представники Центробанку, Сіль. Господаря, „Просвіти“ і 30 ревізорів РСУК-а. Нараду відкрив голова РСУК-а інж. Ю. Павликовський. Дир. О. Луцький виголосив реферат про значіння праці кооп. інструктора та про зміни статутів кооператив. Мец. М. Корчинський виголосив реферат про зміну кооп. закону.

Управа 4-літньої дівочої ґімназії СС. Василіянок в Яворові повідомляє, що вступні іспити до I. і II. кл. ґімн. нового типу **відбудуться дня 15, 16 і 18 червня ц. р.** — При ґімназії істнує й інтернат СС. Василіянок, де учениці можуть знайти приміщення з харчем за місячною оплатою 40 зл. 131—1—3

Вистава Фахової Жіночої Школи СС. Василіянок у Львові при вул. Длуґоша 17, отворена від 6—10 с. м., дала нагоду пізнати праці учениць сеї хосенної школи. В першій салі виставлені праці 2-ого курсу: білля, ручні роботи, настільники й сервети з грубого полотна з гарними полтавськими взорами, макати, ліжники з валовини і т. д. В другій салі праці 3-го курсу: суконки з ріжних матеріялів, від скромних до вибагливих. В третій салі куховарські вироби 1-го курсу: торти, тісточка, овочеві консерви і т. д. На стінах рисунки учениць: діяґрами, рисунки кроїв. Цікаві щоденники учениць. — Вистава робила дуже гарне враження. Про сю одиноку в нас фахову жіночу середну школу напишемо незабаром окремо.

Тридневні реколєкції для пань зачнуться 30 червня б. р. вечером при Монастирі СС. Василіянок в Станиславові. Оплата виносить 10 зол. Зголошення приймає до 20. VI. ц. р. Ігуменат СС. Василіянок в Станиславові, вул. Петра ч. 17. 134—1—3

Поклик РСУК-а до всіх наших шкіл. Дирекція РСУК-а просить всі наші школи, щоб до 30. VI. с. р. прислали звіти з діяльности їх шкільних кооператив. Проситься подати: 1) Яку кооперативну працю ведено в школі та як її зорґанізовано; 2) кілько членів; 3) які обороти й успіхи осягнено й де льокується готівка, чи закуповується товар; 4) яка ціль кооперативної праці в школі; 5) чи йде яка частина прибутків на загальні ціли й на які? 6) чи є моральні успіхи серед молоді.

Курс продажі для купців, продавців, заступників, аквізиторів і т. п. уладжує у Львові Т-во для дослідів над безробіттям від 11.VI. до 6.VII. с. р. Програма: Завдання продавця; обслуга клієнтелі; товарознавство і т.д. Викладатимуть: Пані інж. Ст. Чижович, д-р Л. Макарушка, д-р І. Ґижа, дир. В. Паліїв, п. Б. Пшепюрський і п. Ст. Капустяк. Оплата за курс 15 зл. Вписи щоденно від 10 — 12 год. в СУПРУГА, вул. Коперника 26, І. пов.

Начальна Адвокатська Рада постановила представити міністерству справедливости свою опінію про потребу замкнути доступ до адвокатури на 10 літ в 10 судових округах: Львів, Краків, Варшава, Катовиці, Лодзь, Люблин, Сосновець, Вильно, Познань і Торунь.

Діти — дітям. Наші найменші ученики (ці) Муз. Інституту ім. Лисенка у Львові уладжують незабаром діточий концерт в користь вакаційних півосель. Діточа орхестра під проводом Романа Согора відіграє діточу симфонію Ромберґа. М. і. будуть такі інструменти, як „зазулька“ і „соловій“. Виступлять: малий челіст Івась Барвінський і мала скрипачка Леся Деркачівна. Ся імпреза, якої в нас ще не було, повинна стягнути не тільки численну діточу, але і старшу публику.

У Львові зібрали підчас сегорічних Зелених Свят 893.83 зол. на Товариство Охорони Воєнних Могил.

Староство в Стрию заборонило відправити панахиду за Українських Січових Стрільців, що полягли в бою з Москалями на горі Ключ.

В Тернополі відбулася сокільська Академія в честь І. Боберського. Відтак на сокільській площі відбулися спортові змагання і фестин.

В с. Носівці, пов. Тернопіль, заборонили оснувати Кружок Рідної Школи ім. Шевченка, хоч Кружків Рідної Школи з такою назвою є всіх 158, м. ін. навіть в Тернопільщині.

Сектанство ширіться в Копичинеччині в двох селах: Перемилів і Верхівці. Кажуть, що мають повстати секти в Копичинцях на Калинівщині та в Яблонові. Дописувач „Діла“ ч. 144. з 4. VI. с. р. складає вину за те на пароха Перемилова о. Слівінського та пароха Целієва о. Копистянського („русского“). Булоби вказаним освітлення сего в катол. пресі.

Хто старший? В с. Лани коло Щирця, пов. Львів, Кружок Рідної Школи дістав дозвіл від староства на уладження фестину. Одначе в останній хвилині постерунковий заборонив вправи Соколів і Сокілол, діточі танці й забави, бо, мовляв, се має „політичний характер“ і руханкові одяги можуть викликати „заклуцене спокою публічнего“...

В с. Полтва, пов. Перемишляни, завісили діяльність Кружка Рідної Школи за те, що його управа забороняла своїм членам ходити на польські імпрези. А знов тих, що пішли, тамошні Поляки випросили за двері й назвали „кабанами“... Словом, приємні взаємини.

ЧАС ТАБОРІВ ЗБЛИЖАЄТЬСЯ! РЕЧИНЕЦЬ ЗГОЛОШЕНЬ МИНАЄ!

„Ґазета Косьцєльна“ подає новий чи радше відновлений проєкт розвязки жидівського питання. Вона пише: „Провидіння повірило нам (Полякам) спеціяльну місію супроти жидівського народу. Шукаємо місійної експанзії на Сході, а забуваємо, що серед нас живе більше ніж три міліони Жидів, котрі рівнож повинні прийти до Христового Стада“. — Польські ендеки називають сей проєкт „нещасливою думкою“, бо Жиди ніколи не стануть правдивими христіянами. З кінцем 14 ст. Жиди масово наверталися до Христової віри в Еспанії, одначе скоро виявилося, що вони робили се лише для інтересу, щоб оминути переслідувань Торквемади.

Помер кн. Павло Сапіга в 74 році життя в Селиськах, п. Рава Руська, б. посол до галицького сойму та австрійського парляменту, посвоячений через жінку з Габсбурґами.

В Катовицях відбулися бурливі демонстрації безробітних.

На могилі відомого обманця Ставіського в Парижі майже щодня зявляються свіжі цвіти...

Сильна знижка курсу німецької марки. Варшавська біржа нотує сильний спадок курсу німецької марки. Курс марки обнизився до 2 зол. Часописи подають, що причина того брак покриття в золоті.

Відомий обманець Ставіський зєднав собі французьку пресу оголошеннями. І так Journal, Matin, Petit-Parisien, Echo de Paris і Excelsior одержали оголошень на 400.000 франків, Temps і Paris-Midi по 15.000 фр., Figaro 10.000 фр., Liberte і Journal des Debats по 5.000 фр. Фінансова преса й тижневики одержали оголошень на суму 1,100.000 фр., провінціональна преса 200.000 франків.

Мадярщині загрожує вилюднення. В деяких околицях принявся т. зв. „систем одної дитини“. В однім селі вимерли всі Мадяри, а їх місце заняли Німці-кольоністи, бо Мадяри були бездітні. Ґраф Бетлєн й інші провідники Мадярщини кажуть, що се наслідок морального упадку мадярської людности. В таких випадках очевидно не поможуть накликування уряду.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

† **Роман Сосновський** помер у Львові в 75 р. життя по довшій недузі в ночи з 4 на 5 с. м. Покійний емер. радник Висшого Краєвого Суду, член Суду при Митр. Консисторії, голова Надз. Ради Т-ва Взаїмних Обезпечень „Дністер“, Кооп. Банку „Дністер“ і Т-ва „Нар. Гостинниця“, член Надз. Ради „Нар. Торговлі“, член всіх наших культурних і господ. товариств. Був суддею в Бібрці, Тернополі та Львові. Від 1915 — 1918 р. був в Київі як закладник м. Львова, вивезений Москалями. Покійний відзначався великою працьовитістю, знанням і досвідом, був правничою повагою. Величавий похорон відбувся 7 с. м.

В. Й. П!

Важне для родичів

Прохаємо родичів всіх учеників (ниць), котрих в шкільнім році 1933/34 завішено з політичних причин в правах учеників, щоб подали нам докладні матеріяли у тій справі. А саме: 1) Коли і з якої причини ученика арештовано або покарано адміністраційно. Подати відписи всіх по змозі судових, прокураторських і адміністраційних оречень, час тревання слідства, сидження в арештах аж до судового засуду, згл. звільнення з арешту, евентуально на судовій розправі. — 2) Коли наступило завішення в правах ученика; подати відписи дотичних писем дирекцій ґімназій, зглядно подати зміст їхніх устних заряджень, — 3) Подати відписи писем з Кураторії Л. Ш. О., коли були. Подібні матеріяли просимо також подати й за учеників (ниць) засуджених на розправах та взагалі усунених зі шкіл. Родичів і учеників (ниць), які вже в тій справі зверталися до п. інсп. В. Кузьмовича і яким не привернено ще учнівських прав, прохаємо теж надіслати свої матеріяли, зглядно доповнити переслані вже п. Кузьмовичові.

Прохаємо пп. правних заступників допомогти заінтересованим у виготовленні згаданих нами матеріялів.

Секретаріят Української Парляментарної Репрезентації, Львів, Підвалля ч. 7/III.

ЖЕРТВИ

Для бездомної родини: Вп. Степан Савула в Ліску зл. 4·—. Вп. Луцький Володимир в Яблонові, п. Янчин зл. 4·—. 1—1

На укр. інвалідів: Греко-катол. Уряд парох, в Зарічу, п. Богородчани, зл. 4·07.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

БЕЗЖЕННИЙ ДЯК, з добрими свідоцтвами, з добрим теноровим голосом, може вести освітні праці, пошукує посади від зараз. Ласкаві зголошення: Адміністрація „Нової Зорі“, вул Сташіца 8/I для „Дяка“. 137—2—2

КІНА

АДРІЯ: Діявольське золото.
КАСІНО: Жовтий князь.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Лиха дівчина і ревія.
МІРАЖ: Світла великого міста.
МУЗА: Л. 14 затонула.
ПАЛЯС: Цісарські лови.
СТИЛЕВЕ: Чарівна ніч і ревія.
УТІХА: Жінка камелєон і ревія.

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. **Коци, матераци** по гуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **ВАНК,** Марійська пл. 6.

Чи Ви вже брилися одиноким українським милом до бриття?
МИЛА ДО БРИТТЯ
ПОРОШОК ДО ЗУБІВ
136—1—х **ДИТЯЧИЙ ПУДЕР**
Промисл хем.-косм.
„ФАМОЗА“ Львів.

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ
Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольоґ. клінік
в Берліні, Відні й Празі
орд. від год. 9—1, 3—7.
Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.
другий вхід з улиці Собєського ч. 2.
Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**
На весняний і літний сезон.
КАПЕЛЮХИ ШАПКИ
поручає
фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, ул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! 3-? Вибір великий!

ПАСТА **ОДИНОКА СВОЄРІДНА НАЙЛІПША**
до взуття
ЕЛЄҐАНТ
Консервує шкіру
ЖАДАЙТЕ тільки сеї пасти
Адреса: Львів, Кордецького 1.
23—х **Телєфон 60-04**

ГРЕБЕНІВ
Пансіон „ЗЕЛЕМІН“
в найгарнішому положенні, подальше від гостинця, гамору і куряви. Просторі, соняшні кімнати з бальконами. Річні і соняшні купелі. Смачний, здоровий харч, знаний з доброти і щедрости. Ціни умірковані. 139—1—6

НАЙСИЛЬНІШІ БОЛІ ГОЛОВИ УСУВАЄ „KOWALSKINA“
А.К.
АЛЕ КОНЧЕЗТИМ ФАБРИЧНИМ ЗНАКОМ: СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ
FABRYKA CHEM.-FARMACEUTYCZNA „AP. KOWALSKI“ WARSZAWA

МАЛИЙ ДІМ
найуспішніше консервує дах з чистої цинкової бляхи. 121—3—7
ПОЯСНЕННЯ **ОФЕРТИ**
„BLACHA CYNKOWA“ SKA Z. O. P. KATOWICE, MARJACKA 11.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 14 червня 1934. Ч. 43 (741).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Ювилей 10-ліття СУА

Виділ Союзу Українських Адвокатів (СУА) ухвалив відбути свої ювилейні збори дня 22 вересня 1934 р. Буде се в суботу, в день після Рождества Пресв. Богородиці. Той день вибрано тому, щоби на ювилейне торжество в десяліття оснування СУА могли приїхати наші правники навіть з найдальших околиць краю. Ювилейне торжество буде складатися з трох частей: 1) з академії, 2) з загальних зборів і 3) з вечерниць. На се торжество вийде роскішно виданий альманах Союзу Українських Адвокатів під редакцією голови СУА, сеніора д-ра Костя Левицького. Буде се перший того рода альманах в українській мові взагалі.

Громадяни! Зложіть свій гріш у своїй установі і обезпечіть законом дозволену 1/3 частину вартости своїх будинків в українськім Товаристві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

„Pierwsza Brygada" і „Heil Polen!"...

Гітлєрівці з ентузіязмом приймають польську прогульку.

Польський Туристичний Союз зорганізував тридневну прогульку до Берліна за 86 зл. від особи. Зголосилося поверх 1000 осіб, принято 750. Гітлерівці вже від першої стації з ентузіязмом витали польську прогульку. Німецька товпа на двірцях засипувала цвітами польський поїзд. Гітлерівські орхестри скрізь грали „Першу Бригаду" і „Boże, coś Polskę", товпа кричала з запалом „Heil Polen!" Ентузіязм осягнув свій верх в Берліні. Там німецькі ученики, що опроважали польських прогульковців по місті, одержали навіть звільнення від школи на цілі три дні. По тім ентузіязмі можна вносити про те, що між Німеччиною й Польщею навязуються взаємини далекосяглого значіння. Се зовнішна познака політичної гри, в яку Польща входить. Та гра така важна для Сх. Европи, як була ще польська політична гра за Ягайлонів і Люблинської Унії. Річ ясна, що до успішного переведення тої політичної гри Польща мусить наперед розвязати українську проблему у себе вдома способом, заспокоюючим інтереси Українців; без того та гра скінчиться подібно як уже раз скінчилася на рівнині Сарматії: перевагою Сходу над Заходом.

Новий торговельний кодекс

Особливо важні приписи щодо продажі на рати.

Рада міністрів ухвалила проект першої части торговельного кодексу, чим знесено торг. кодекс оповіщений в жовтні 1933 р. як також в значній мірі знесено недавно оповіщений закон про зобовязання. Показується, що поспіх в ухвалюванню законів се річ невказана. Новий закон впроваджує нові приписи щодо продажі на рати. Се приписи особливо важні, бо тепер богато людей купує на рати.

Приватні обезпечення від недуг

Надзвичайно цікава й поучаюча поява.

З Варшави доносять: До властей внесено подання, щоб зареєструвати приватну обезпечальню від недуг, призначену для тих, котрі необовязані обезпечатися в обезпечальнях державних. „Век Нови", подаючи сю надзвичайно цікаву й поучаючу вістку, слушно пише таке: Люди волять належати до приватної обезпечальні, хоч державна богатша і хоч у приватній платитимуть вищі вкладки. Причина: В державній обезпечальні є маса формальностей і до того лікарі мають наказ, приписувати такі ліки, які небогато коштують: розуміється, в таких обставинах нема й мови про дійсне лічення. Монополь стає рівнозначний з карикатурою. Приватна Каса Хорих не буде потрібна, коли державні Обезпечальні стануть на висоті завдання. — На нашу думку державні підприємства ніде не можуть дорівнати приватним. З хвилею, коли держава захопилаби всі підприємства в свої руки, понизився би рівень всіх фахів і цивілізація та культура зачалаб страшаючо упадати. Прикладів такого ослаблення народів і держав в історії доволі.

Смачні пляцки з комах

Над озером Ніясса в Африці появляються часто великі рої комах. Їх мурини називають „кунгу". Хмари тих комах кружляють над озером в такій скількості, що се виглядає на вибух підводного вулькану. Коли вітер занесе таку хмару на беріг, муринів огортає нечувана радість. Вони біжать що сили, щоб налапати як найбільше тих комах і роблять з них пляцки. Кажуть, що пляцки з тих комах смакують так як кавйор (ікра). Африка се країна ріжних дивоглядних появ.

Вакації йдуть

Як їх використати?

Добрі вказівки одного з прелєгентів на курсі КАУМ.

Пан Денис Малиновський відчитав на курсі для інструкторів КАУМ реферат п. з. „Дещо про розмови з юнаками на освітні теми.—Програма предметів та їх навчання". Виклад п. Малиновського був здається найлучше опрацьований. Ціль викладу—дати вказівки, як найлучше зачати розмови з молодю на селі (до чого добре надається вакаційний час). Зміст викладу п. Малиновського був такий:

— Щоби добре щонебудь зробити, треба наперед подумати, як має виглядати праця і як її виконати. Без докладного обдумання пляну праці та способу виконання годі вірити в те, щоби праця осягнула бажаний успіх. Се відноситься до кождої праці, так фізичної як умової. При кождій праці виступають два чинники: 1) Той що творить і продукує; 2) матеріял, з якого творять, продукують. Треба також пізнати якість матеріялу, котрого вживаємо при роботі. Матеріялом можуть бути тіла фізичні й подумані, уявління й поняття, прим. столяр робить стіл або письменник пише книжку. В навчанні виступає той, хто вчить і той, котрого вчать. Чинність навчання се духова праця, при якій фізична праця виступає тільки як засіб. Завдання того, хто вчить — збогатити того, кого він вчить, в більший засіб уявлінь і понять, навчити його ними орудувати, думати. Дуже часто люди говорять про те, чого не знають добре (вербалізм). Треба все сконкретизувати, показати. Фізичний і духовий розвій людини в значній мірі залежить від її окілля (оточення). Між людиною та її окіллям є постійні взаємини, як в торговлі. В світі нема нічого даром. Треба задержати відповідне відношення до окілля. Нині присвячуємо більше часу на виховання ніж на науку. Можна мати велику освіту але не вміти її використати.

Кожда праця більше видатна тоді, коли вона менше скомплікована та як найбільше приступна. Сільська дитина через обсервацію вчиться роботи батьків. Саме наслідування й обсервація вистарчають до опанування техніки праці. Основа, на якій спираємо кожде навчання, се процес спостерігання.

Друге неменше важне завдання при навчанні се знаходження наслідків для спостережених причин і причин для спостережених явищ, себто наслідків. Навчання може мати ріжну форму: або один вчить одного, або один вчить 30—40 учеників. Перше місце повинна займати самостійна праця ученика. Донедавна учитель викладав, ученики слухали. Тепер учитель підшукує й достарчає праці для учеників. Ся праця се спостерігання та знаходжу-

---

Sygn. VI. l. Pr. 288/34. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego Sąd okręgowy, Wydział VI. karny, we Lwowie, w składzie: S. S. O. T. Będaszewski, jako Przewodniczący, S.S.O. Dr. J. Locher i S.S.O. Dr. L. Dworzak jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 39 (737) czasopisma pt. „Nowa Zorja", z daty Lwów, dnia 31 maja 1934 r. do Sygn. VI. l. Pr. 288/34 na posiedzeniu niejawnem w dniu 5 czerwca 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną, dokonaną dnia 30 maja 1934 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie, konfiskatę czasopisma pt. „Nowa Zorja" Nr. 39(737) z daty Lwów, dnia 31 maja 1934. zawierającego: w artykule pt. „Z religijno-cerkownoho żytia" a) w ustępie od słów „Najbilsze" do słów „Na rukach" b) w ustępie od słów „Policja" do słów „stojit" znamiona wyst. z art. 127 i 170 K. K., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk., zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. z 17/12. 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 t.j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu przedstawienie niezgodnie z prawdą zajścia, jakie miało miejsce na cmentarzu janowskim we Lwowie w czasie „Zielonych świąt" obrz. gr. kat., które to przedstawienie ma na celu zarzucić policji niestosowne zachowanie się i w taki sposób szerzyć niepokój publiczny. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36, i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.—Przewodniczący: T. Będaszewski wr. — Protokulant: R. Barszak wr. Za zgodność: (підпис нечиткий) Kierownik sekr.

—o—

вання причин і наслідків спостережених явищ. Висліди праці залежать від матеріялу, якого учитель достарчить ученикам. Коли праця для учеників зрозуміла, докладно означена, тоді висліди праці гарніші. Учитель повинен провірити богатство понять і уявлінь учеників з даної ділянки знання та старатися усунути недостачі. Порядок і плян в навчанні називаємо м е т о д о ю навчання. Не кождий учитель добрий методик, бо методи ніяк не можна навчитися, коли нема іскри божої.

Навчання се мистецтво, що відповідними зовнішними формами викликує переживання в душі. Легко помагати в науці тому, хто нею інтересується. Учитель повинен викликати зацікавлення до предмету, котрого вчить. Кожда людина має свої окремі зацікавлення. Нелегко викликати зацікавлення в г у р т і людей. Прим. для гурта голодних найцікавіше питання буде: „Де можна дістати хліба?“ Людина все цікавиться тим, що їй в даний час потрібне, чого собі бажає, що викликує в неї вдовілля, що заспокоює її пристрасти або успокоює її. Кожде нове явище треба звязати з актуальним явищем з життя. Прим. при науці рахунків треба обчислити, кілько коштує продукція рільних продуктів, кілько є доходу, кілько платиться податків і т. д.

При науці географії треба звертати увагу на життя людей, на обставини праці людей, на богацтво землі і т. д. При навчанні історії всі випадки і явища треба звязати з життям людей, котрі в той час жили й порівнювати з життям теперішних людей. Те саме треба робити і при навчанні мови.

Найбільше цікавий предмет — наука природи. Саме богацтво форм живої і мертвої природи достарчає богато цікавого матеріялу до досліджування. Треба також докладно означити відношення людини до деяких явищ природи, чи вони сприяють життю людини, чи його нівечать.

Коли маємо намічений плян навчання, треба застановитися над орґанізацією навчання й виховання. Душу дитини в значній мірі оформлює школа. Від навчання й виховання дітей в школі залежать душевні наставлення дітей, будучих горожан держави. Одначе впливи середовища, найблизшого окілля, соціяльне положення, полишають своє пятно й нераз нівечать вплив школи.

В наших школах є клясова система. Вправді „Дальтон-плян“ дає кращі осяги, одначе до його переведення потрібні дуже добре вивінувані школи, а таких в нас майже нема. Клясова система має великі браки, забиває пориви душі дитини, скривлює її структуру, коли вчителі занадто ревні й поза своїм предметом не бачать світа. При Дальтон-пляні (називається так від міста Дальтон в Америці) нема кляс, тільки лябораторії й бібліотека. Нема учителів, тільки є інструктор, що дає пояснення. В СССР большевики приняли були Дальтон-плян, але вже залишили його, бо не мають відповідно вивінуваних шкіл.

В КАУМ можна завести Дальтон-плян. Лябораторією буде земля. Кождий буде вчитися з вичерпуючого підручника. Ми видамо відповідні підручники. Найгарніше навчання тоді, коли воно сперте на свобідній добрій волі учеників, самостійно засвоїти собі якесь потрібне знання. В нім можуть брати участь і старші й молодші, без ніякого обовязку до якоїсь шкільної дисципліни. Кождий вчиться вдома з підручників. При тім потрібний інструктор, який стверджувавби, чи ученик засвоїв собі знання з даного предмету і чи може переходити на висший курс того предмету або почати досліджувати інший предмет. Інструктор мусить мати щ о н а й м е н ш е середну освіту і мусить бути обзнакомлений з практичними ділянками знання.

Як відбуваються „уродини“ самоосвітної праці? Звичайно хтось зачинає з людьми розмову про потребу висшої освіти людини в нинішних часах. Розмова може відбуватися з гуртом людей або з одною людиною. Коли є охочі, тоді продається їм відповідні підручники. Рівночасно умовляється найближчу стрічу. Не всі мають хист гуртувати людей. До інструктора люди мусять липнути. Самоосвітна праця може обнимати лише таких людей, що вміють вже добре читати й писати. Хто сего не вміє, мусить перейти курс для неграмотних. Для тої ціли є готовий „Буквар для неграмотних“.

При навчанні треба зачати від р е ґ і о н а л і з м у, то значить від як найдокладнішого пізнання свого рідного, блищого середовища, своєї околиці. Ставимо питання: як називається рідне село, місто? Кілько має мешканців? Якої вони народности? (Обрахувати можна після домів). Кілько землі належить до села а кілько до фільварку? Кілько землі припадає на родину? Які роди землі є в селі (глинка, чорнозем і т. д.?) (Є ріжні кляси, від 1—7). Як називаються поодинокі части села та його піль? Які поля урожайніші і чому? Які поля має фільварок? Які роди збіжжа вдаються в тій околиці і на яких полях? Чого найбільше управляють мешканці села та фільварок? Чому? Які машини має фільварок і село? Кілько морґів бульби садять? Кілько сіють ріжних родів збіжжа? Кілько доходу дає 1 морґ кождого роду збіжжа пересічно? Кілько морґ бульби, кукурудзи і т. д. (На Вел. Україні управляють дуже мало бульби, тому там такий голод). Кілько податку платить село й фільварок? Кілько доходу має село й фільварок? Кілько овочевих дерев має село та які роди? Який дохід приносить одно овочеве дерево? Кілько молодих дерев посаджено в сім році? Кілько доходу має село з садівництва?

Кілько коров є в селі? (Як відомо — корова—се тепер ідеал, мрія в СССР! — Веселість). Кілько коров припадає на одну родину? Кілько найбільше молока дає корова денно — в вашім селі? Кілько молока припадає на одного мешканця села? Чи є в селі Маслосоюз? Коли нема, то чому? Кілько платять за 1 літр. молока в молочарні? Чим треба кормити коров, щоб вони давали якнайбільше молока? Кілько в селі коней? Кілько морґів припадає на коня і на корову? Що ліп не оплачується: коні чи корови? Чому люди держать так богато коней? Чому не обробляють землі коровами?

Кілько в селі курей? Кілько яець зносить річно одна курка? (Є кури, що зносять по 180 яець річно, наші кури зносять по 60 яець. Яйце се гріш на селі. Тут один б. учитель, що був на Поморю в курячій фармі, подав деякі цікаві подробиці зі своєї практики. Сама теорія не вистарчала. Провідники фарми мусіли радитися селян, що робити, бо фарма не оплачувалася. Удержання одної курки більше коштувало, ніж знесені нею яйця, хоч кури несли й по 200 яець річно). Кілько доходу річно приносить одна курка? Що коштує її річне удержання? Які роди курей в нас годують? Кілько безрог є в селі та кілько їх припадає на одно господарство? Кілько доходу приносить годівля безрог для села? Які є інші ділянки рільної продукції в селі?

Які є уряди в селі? Як називається начальник громади і кілько літ він ним є? Хто був начальником передтим і кілько літ? Як називається парох села і кілько літ є в селі? Хто був перед ним і кілько літ? Якого покровителя має церква? Кілько літ має церква? Хто був тоді парохом, як її будували? Хто її будував? Хто був тоді начальником громади? Яка була тоді держава? Як називається управитель школи й кілько літ є в селі? Хто був перед ним? Коли збудували школу та хто був тоді управителем? Чи є в селі ріка, як називається та до якої іншої ріки вливається? Як побудоване село: чи вколо, чи здовж ріки, дороги, кілько вулиць і т. д. Як називаються сусідні села? Як далеко до найблизшого ліса? Звідки привозять дерево на опал і на будову й по чому? Де беруть каміння, глину жовту й білу, пісок і т. д.

Які ремісники є в селі? Де вони вчилися? Хто з господарів посилав або посилає дітей до школи й до якої? Які пісні співають в селі? С п и ш і т ь ї х! Спишіть всі події, про які оповідають старші люди, з часів війни, зперед війни і т. д. Спишіть все, що оповідають старі люди про те, як виглядало село, коли вони були ще малими. Хто заложив читальню „Просвіти“ і коли? Кілько книжок має її бібліотека? Які часописи передплачує читальня? Чи є амат. гурток? Які вистави досі уладив? Котра з них найбільше подобалася і чому? Яка книжка з читальняної бібліотеки найбільше подобалася і чому?

Всі питання й теми розмов треба брати з середовища молоді. Над деякими питаннями треба довше попрацювати. Така праця займе і заінтересує всіх, що бажають здобути висшу освіту. Вона розвиває їх горизонт думання, вводить в суспільні питання. Ті питання порушать все село, бо їх будуть обговорювати в кождій хаті. Збереться богато матеріялу про село. Викличеться зацікавлення життям рідного села. Опрацьовання тих питань і обговорення їх забере кільканацять стріч, 4—5 місяців часу. Після зібрання всіх матеріялів переводиться дискусію.

Так мають виглядати стрічі й розмови на освітні теми з нашою молодю. Зки вона буде користати з підручників, мусить здобувати матеріял до розмови на тему рідного середовища. Сей матеріял цікавить молодь, розвиває її умово, бо вчить самостійно здобувати знання. Решту зроблять підручники, які мусимо ще видати.

З життя молоді

Помітною подією в житті філії української державної ґімназії був концерт у честь Т. Шевченка, що його влаштувала молодь ґімназії дня 9 V. н. р. в салі головного заведення при вул. Сапіги.

Шевченківські свята в наших школах мають уже свою традицію, мають вони теж виховне значіння. Вони дають дітям змогу відорватися на якийсь час від буденних турбот і полинути думками у вищий світ, вони привчають дітей віддавати пошану заслуженим людям та спонукують молоді уми критичним оком глянути на себе самих і подекуди перевести ревізію своїх думок, поглядів, учинків.

Шевченкове Свято в філії української ґімназії мало характер чисто шкільного свята. Його влаштувала молодь для учеників ґімназії, їх батьків та гуртка запрошених громадян. Були на ньому і представники шкільної влади, що мали спромогу побачити позитивну працю наших дітей. Всі бачили, що в це свято вложила молодь не тільки свою працю, але й серце, зрозуміння, захоплення. Це можна сказати й про обі деклямації і про сольоспів і про музичні та хорові точки.

Скромне, безпретенсійне та повне тепла й запалу було це свято висловом почувань молоді й того ентузіязму, з яким молодь ставиться до великих ідей; воно було теж образом того середовища, серед якого наша молодь виховується.

У ч а с н и к.

День Матери

в філії Української Державної Ґімназії у Львові.

Дня 30. V. с. р. о год. 9 рано в Філії Державної Української Ґімназії при вул. Рутовського 22 (Народний Дім) відбувся поранок, присвячений матері. Крім учительського збору під проводом директора о. д-ра М. Залеського та учеників філії були також батьки.

Катехит філії о. Хомин виголосив вступне слово про культ Божої Матери та про потребу пошани для своїх матерей. Відтак уч. VII кл. Пшивий відчитав гарний реферат п. з. „Мати Божа — взір матери“. Потім хор філії під управою проф. Козака відспівав старинний кант „Почаївська Божа Мати“. Фортепянове сольо відіграв уч. VII кл. Лончина. Слідувала мельодеклямація уч. IV а кл. Кухара: „Цвітка дрібная“. Скрипкове сольо відіграв уч. VII кл. Вороняк; при фортепяні уч. Лончина. Відтак уч. VIII кл. Долгий, баритон, відспівав „Ave Maria“ Гунода в супроводі фортепяну. Пані Филиповичева, голова Батьківського Кружка філії, виголосила глибоко передумане й відчуте кінцеве слово. Бесідниця подякувала о. дир. д-рови М. Залеському та учительському зборови за виховування наших синів. На закінчення хор відспівав Марійський гимн. — Сей поранок полишив дуже милі спомини в його учасників.

ВИБІР ЗВАННЯ

Виклад Дра Осипа Назарука виголошений дня 7 травня 1934 р. для VII і VIII кл. філії Української Академічної Гімназії у Львові.

5) Слідує право. Сей фах вимагає бистрого способу думання, скорої орієнтації й великої точности. Чому? Та з тої простої причини, що коли правник поставить оден протинок не там, де треба, то се може рішити про маєток цілої родини. А коли правник стає суддею, то він повинен мати таке глибоке почуття моралі і справедливости як добрий священик. Таким чином все і всюди, куди тільки рушитеся, наткнетеся на вимоги моралі, котра корініться в релігії й вірі в Бога, без чого не може бути здоров ніякий фах, ніякий стан, ніякий чоловік. Т. зв. „людська мораль” се смішна софістерія. Та коли ми вже при праві, то дам вам одну раду: Хто не знає, на який факультет іти, ні який фах вибрати, хто не почуває в собі охоти до ніякого фаху або ще не почуває в собі охоти до ніякого фаху, — тому дуже раджу записатися на права. А раджу се власне тому, що дуже високо ціню студії права, без огляду на те, чи хто їстиме хліб з тих студій, чи ні. Є стара приповідка, котра каже: „Остро думати вміють тільки правники і купці”. Може бути, що теольоґи, фільософи й добрі лікарі вміють думати глибоко, але остро думати вміють здається тільки ті два стани. Чому? Бо недостача острого думання й міцної комбінації в думанню очевидно знищить кождого купця: коли він не збере правдивих фактів про ціни і якість товарів, про те, де тих товарів треба і де їх не треба, про те, як і чим везти їх туди, де їх треба, про те, яка влада в тій країні, про те, як пізнавати людей, котрим може повірити продажу своїх товарів, — коли купець не зробить того всего і то з найбільшою докладністю, то він незабаром перестане бути купцем, бо стратить все своє майно. Се значить, що купці дійсно мусять уміти остро думати, або — їх не буде, щезнуть, а їх місце займуть інші: ті, що вміють остро думати. Те саме, що так виразно видно на купцях як одиницях, видно ще виразніше на правниках як свого рода спільноті: коли та спільнота не думає остро, то введе нестеменний хаос у всі области державного й суспільного життя. І в тім хаосі сама пропаде. Отже з того ясно, що правники і купці мусять уміти думати остро і скоро, коли фільософам вільно думати значно помаліше — без шкоди для нікого. Звертаю увагу, що з наукою права тісно вяжеться наука суспільної економії й соціольоґії, без котрих тепер неможливо оріентуватися в суспільних і національних справах. І тому що студії права вчать острого думання, раджу кождому, хто не знає куди йти, піти наперед на права: се не буде для нікого „страчений час” навіть тоді, коли й по кількох літах переконається, що не має охоти до прав. Бо острий, віками шліфований, спосіб думання правників придасться кождому в кождім без виїмку фаху. Взагалі „страта” одного або двох років на дійсні студії в університеті, все одно які ті студії, се рішучо не страта. Вже скорше можна назвати стратою те, коли хто в ґімназії повторяє клясу, хоч мігби так учитися, щоб не повторяти. Отже в часі студій прав кождий має нагоду заострити спосіб свого думання, навчитися докладности вислову та рівночасно переконатися, чи йому те звання підходить і коли переконається, що не підходить, то може змінити предмет студій. Нехай вас не зражує мнима сухість науки права: студіюючи той величавий предмет, в котрім як оливу від води можна відріжнити те, що походить з побожного благородного натхнення, від того, що походить з людського крутійства, беріть під увагу, що кожда стрічка, якої вчитеся, коли її навчитеся і будете вміти добре нею орудовати, може рішити про долю дюдей, родин і навіть цілих громад. Беріть під увагу, що над тим предметом працювали найлучші голови людства, котрі кермували долею народів. Тоді той предмет не буде для вас скучний.

Слідує фільософія. Се предмет надзвичайно цікавий: ті, що йдуть на сю область, хочуть причинитися до того, щоб людство збагнуло тайни того, що було, що є і що буде. Кромі науки теольогії ніякий інший предмет не може настроювати людського духа до такої внутрішної покори як наука фільософії. Бо на сій области видно таку масу розбитків найвизначніших умів людства всіх часів і народів, як на ніякім іншім полі. Розбиваються напевно всі, що в зарозумілости своїй хотіливб розвязати тайну світа і людства без віри в Бога. І кождий з вас, що схоче зробити те саме, матиме ту саму долю, що мали всі інші перед ним, навіть найздібніші. Се не пусте твердження без доказів: се говорить практика тисячеліть. Так було, так є і так буде. Хто має розум, той не буде розбивати собі голови до каменя. А дурневи закон не писаний, нехай робить з дуру що хоче.

Та до области фільософії я рахую по старому не тільки так звану стислу фільософію, але й цілий ряд інших предметів, котрих за моїх університетських часів учили на т. зв. фільософічнім факультеті. Котрі з тих предметів ще тепер є на тім факультеті, не знаю. Та не в назві річ. Отже до фільософічних студій належала за моїх часів напр. наука історії. Се для нашого народу одна з найбільше потрібних наук. На великій нашій землі діялися цікаві і дуже поучаючі річи, але ніхто з нас не може їх оцінити з нашої, української точки погляду, то значить з точки погляду інтересів того народу, що живе на землях українських. А не може тому, бо де ткнеш яку справу, там переконаєшся, що ніщо не оброблене як слід, нема майже ніяких моноґрафій, навіть документи не повидавані — про найважніші нераз події нашого народу! Чужі архіви розуміється також не розсліджені з нашої точки погляду. Наші люди, не маючи документальних підстав до своєї історії, повторяють теорії видумані про нас нашими в о р о г а м и і подають се нашому народови як історичну правду і науку! Напр. часто можна читати в ріжних наших „історіях” та буцімто „історичних” повістях, як то добре робили наші козаки, що поборювали „накинену нам Поляками” церковну унію з Апостольською Столицею, хоч Поляки ніякої унії з Церквою ніколи нам не накидали. А наші козаки своїм поборюванням унії довели до того, що Москва в імя церковної едности загорнула наші землі й ми взагалі не вспіли оборонитися перед нею — головно через те, що в широких масах народа православіє покривало одним покостом два ріжні народи й давало московським аґентам прекрасну підставу до розбивання всякої кристалізації нашої національної сили. На істориків, що вийдуть з вашого покоління, жде нелегке завдання.

На фільософічнім факультеті вчили за моїх часів також фільольоґії, що тоді означало науку про старі і нові мови та літератури. Якже потрібно нам до нашого розвитку совісних фільольоґів! То значить не тих зарозумільців, котрі називають себе „вченими”, а поняття не мають про мову рідного народу і всіх „вчать”, як „повиннося” говорити, — тільки правдивих фільольоґів, котрих пізнати по тім, що вони ніколи і нікого не вчать, як „повиннося” говорити, тільки вчать, як говориться. То значить, вони знають, бо самі навчилися, як говорить творець мови, нарід, і тому можуть учити, як говориться. На працю на нелегкім та гарнім і цікавім полі фільольоґії кличе вас потреба вашого народу, кличе не для якоїсь пустої забаганки, тільки на те, щоб ви своїм мозольним трудом розумно вичистили страшенно запаскуджене поле нашої з природи гарної й богатої мови. Розумно, то значить, що не треба з нашої мови викидати того, що від нас колись позичили сусіди, бо то наше і то старе наше добро. А прочищення вимагає наша мова від того, що не наше і не може вжитися в нас. А потрібне се прочищення не так для нашого „гонору”, хоч і він має своє значіння також в тій области, тільки передовсім тому, що запаскуджена мова запаскуджує й думки, а запаскуджені людські думки се жерело всякого іншого нехлюйства також в людських ділах.

Як у нас вплив чужого способу вислову доводить до скомізування мови, наведу лиш оден приклад. І так на чужий лад пишуть і наші часописи: „Поніс смерть на місци”. Уявіть собі тільки! Не лише сарака взяв смерть і „поніс”, але ще до того поніс її — на місци! Та як можна „понести” щось на місци? Таких дивоглядів у нас тепер богато і треба буде добре попрацювати, щоб очистити від них нашу мову.

До фільософії належала колись і велика ґрупа дуже потрібних і пожиточних природничих наук.

Слідує техніка. З нею в звязку є все, що уможливляє цивілізоване життя. В области техніки потребує наш нарід великих праць в цілі реґуляції численних рік, в цілі відводнення великих багон і так дальше.

Слідує аґрономія й лісництво. Ми хліборобський нарід і дуже потребуємо добрих аґрономів. А що на нашій землі є вже богато просторів, які вимагають залісення, то й добрі лісники можуть дуже придатися. (Д. б.)

„Система“ гри на льотерії

Найважнішою завжди проблємою є — коли йде про гру на Державній Льотерії — як зробити, щоби виграти. Ріжні люди ріжно цю справу для себе розвязують і неодин раз можна поробити на тім тлі цікаві обсервації.

В кождій людині сидить слабший або міцніший якийсь забобон. Це не що інше, поважно беручи річ, як менше або більше свідомий, чи взагалі підсвідомий гін до містицизму. У грі на льотерії виступає та людська прикмета яскравіше як в інших життєвих подіях. Отже один, купуючи льос на льотерії іде прим. затим, який це день у тижні, або який у місяці, інший за своїми симпатіями до такої чи іншої цифри; один за ніщо не купить льосу того дня, в якім побачить на вулині похорон, другий саме тоді це зробить; один кладе собі на ту інтенцію пасіянс, інший кидає ґріш і згадує, чи вийде на вірла, чи решку.

Таких способів є тисячі і трудно їх оцінювати; це залежить від чуттєвого відношення людини до деяких явищ. Автосуґестія має тут безсумнівно також своє значіння. Але спробуймо задуматись, що в тім усім реального?

Отже найреальніше те, що льотерійне колесо справді точиться і мусить викинути зі себе стільки виграних, скільки є в пляні гри. Дня 19. червня починається тягнення І-ої кляси 30-ої льотерії і буде тревати чотири дні. Плян гри передбачує 12.080 виграних на загальну суму 1,595.200 зол. Тільки виграних і на таку суму вийде з колеса. І тут є засаднича правда: виграють тільки ті, що мають льоси.

Можна йти при купні льосу за такими чи іншими оглядами, але щоби виграти, треба передовсім купити льос.

Криваві події в Варшаві

Урядова „Ґазета Польська” подає, що недавно около 30 людей напало на льокаль жидівської бібліотеки ім. Переца в Варшаві. Напасники знищили льокаль бібліотеки. Крім того знищили пекарню Лейби Зальцмана і побили тяжко Хаскеля Дольмана киями і шрубами. Поліція увязнила 11 спричинників кривавих подій. Рівночасно появилися на мурах афіші з написами: „Не купуйте в Жидів!”

Муссоліні про німецький расизм

В медіолянськім „Пополью д'Італія” появилася стаття п. з. „Тевтоніка” пера, як думають, самого Муссолінія, в кождім разі ним інспірована. В тій статті м. і. пишеться: „Коли виходиться з заложення, що німецький нарід се одинокий спадкоємець „атлянтської” цивілізації, що наслідки німецької цивілізації особливо прислужилися людству, то не можна сумніватися, що доходиться у висліді до стовідсоткового расизму. Проти всему і всім; вчора проти християнської цивілізації, нині проти латинської культури, завтра — хто знає? — проти цивілізації всего світа. Але така політика обскурантизму, ексклюзивности, шовінізму й імперіялізму, не може бути політикою двацятого століття.” (КАП).

Попис молоді Р. Ш.

На площі Сокола-Батька у Львові дня 10 с. м. відбувся як щороку попис молоді шкіл Рідної Школи зі Львова, Станиславова, Рогатина, Стрия, Лагодова, пов. Перемишляни і з Кремянця на Волині. Попис почався точно о 4 год., як було заповіджено. Всю площу вправ вкрила дітвора в гарних пестрих одягах. Коли на щогли підняли синьо-жовті прапори, трубна орхестра під проводом дир. В. Манька заграла гимн РШ. На площу вїхав на самоході Ексц. Митрополит Андрей, витаний окликами. Перед ВПреосв. Митрополитом, головою РШ та представниками наших центральних установ і львівських інституцій молодь передефілювала стрункими рядами. Переважали дівчата в мальовничих народних одягах. Хлопці йшли з топірцями. Відтак дівчата висших кляс виконали хореографічну ілюстрацію до молитви „Боже Великий“, яку відіграла орхестра. Ся молитва в рухах укладу п. Оксани Суховерської була найкращою точкою попису.

Дальше слідували забави й танці дітей І. і ІІ. кл. нар. шкіл РШ і дітей Української Захоронки. Площа вкрилася нашими найменшими в многобарвних одягах, з капелюхами в виді соняшників. Було понад 400 малечі. Деякі з них були такі маленькі, що малощо їх було видно зпід соняшника. При звуках орхестри виконували вони ріжні забави й танці. Вже музика скінчила, а вони ще підскакували собі весело. Вони зовсім не мали охоти сходити з площі. Та мусіли зробити місце для слідуючих вправ. Нерадо опускали площу під проводом своїх учительок при гучних оплесках публики.

І знов площа заповнилася мов цвітом молодю всіх шкіл РШ. Посередині дівчата з червоними стяжками, по боках хлопці з топірцями. Всіх разом понад 1200. Гуртові комбіновані вправи укладу п. О. Суховерської випали справді імпозантно. Потім були вправи вінками укладу п. Д. Навроцької 32-ох дівчат гімназії РШ зі Станиславова. Львівська молодь і вся публика горячо оплескувала станиславівських гостей за гарне виконання вправ. — Під проводом проф. Білостоцького хлопці торговельної школи РШ у Львові виконали ефектовні вежі.

Вкінці відбулася показова лекція руханки дівчат торговельної школи РШ під проводом п. Ів. Мамчаківної. Ся точка викликала згіршення публики, бо рухаркові одяги, хоч приписані кураторією, були невідповідні для старших дівчат. Також деякі вправи були невідповідні та викликали небажані дотепи молодих хлопців. Мимо того, що минулого року Преосв. Іван Бучко запротестував проти того рода вправ і катол. преса осудила їх, сего року повторилося знов публичне згіршення. Чи не можнаб на будуче оминути подібних показових лекцій?

Назагал попис молоді РШ — крім сеї останної „лекції“—полишив милі спомини в публики, що в числі до 15.000 осіб обступила довкола велику площу Сокола-Батька. Між публикою на почесних місцях були представники всіх наших установ, преси і т. д. М. і. був о. Ігумен Ніфонт Медвідь з с. Цегова на Горохівщині (Волинь), що перейшов з православя на греко-католицизм. Були делеґати з краю, селяни з околиць Львова. Погода дописала. Зате дещо слабша була орґанізація попису. Попередніми роками вправами проводив мґр Ю. Мамчак, член Гол. Ради Великого Лугу. Він має досвід в масових вправах через довголітну практику в Луговій Орґанізації. Сего року впорядчики не могли якось порозумітися, бігали по площі, видавали суперечні прикази, пересували молодь з місця на місце і т. д. Добре булоб заложити меґафони і заповідати поодинокі точки та видавати ними прикази. Тоді публика знала би, що діється й обійшлосяб без довгої біганини впорядчиків. Минулорічна програма була цікавіша від сегорічної, бо були ріжні живі картини, драматичні сцени з життя козаків і т. д. Такі картини та інсценізації викликують більше зацікавлення від вправ, що треваючи задовго, зачинають нудити. Цікаву програму попису треба приготовляти вже заздалегідь. — Учасник.

Маємо запевнення, що висше описані невідповідні вправи вже більше не повторяться. — В останній хвилі повідомляють нас з Головної Управи РШ., що висше описана показова лекція й руханкові одяги одобрені міністерством освіти. — Ред. „Н. З.“.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: Правда“, Львів, ул. Сташіца ч. 8/І.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Торжество Божого Тіла. В неділю 10 с. м. відбулося у Львові величаве торжество Божого Тіла. Преосв. Іван Бучко відправив в церкві св. Спаса Архієрейську Сл. Божу в сослуженні о. крил. В. Томовича, о. прал. Пясецького, о. проф. Ю. Дзеровича, о. крил. Л. Лужницького, о. д-ра Лаби та ін. Діяконували о. Горчинський і о. Семчишин. Співав гарно хор богословів. О год. 10·20 вирушив процесійний похід на ринок, де були вже процесії зі всіх львівських церков. На переді походу йшли брацтва з хоругвами, відтак т-во українських катол. студентів „Обнова“ з прапором (13 студентів і 25 студенток), Мала Семинарія, Марійські Дружини дівчат з гарно вишитим прапором, наші Пані з Марійського Т-ва Пань, богослови (около 250), хор богословів, висше духовенство (около 30 священиків), 4 монахині; під бальдахимом йшов Преосв. Іван з монстранцією в товаристві о. пралата Пясецького та о. крил. В. Томовича. Маленькі дівчатка сипали цвіти під ноги Преосв. Івана. Навколо ринку були процесії з церков: св. Юра, св. Пятниць, св. Николая, св. Вознесення зі Знесіння, св. Петра і Павла, ОО. Василіян, Неп. Зачатія Преч. Діви Марії (СС. Василіянок при вул. Зиблікевича), св. Успення, з Богданівки і т. д. В поході гарно співав хор дівчат з церкви ОО. Василіян, грали орхестри „Зорі“ та „Волі“ вже лучше як минулого року. Було богато прапорів наших львівських товариств, як „Зорі“, „Волі“, „Будучности“, „Сили“, ріжних Брацтв і Сестрицтв. За бальдахимом йшли представники наших центральних установ і львівських товариств. Коло чотирьох престолів в Ринку: коло „Карпатії“ (близько „Достави“), під ратушем, коло „Просвіти“ й коло крамниці Вінклєра відчитано євангелія, відспівано суплікації; Преосв. Іван благословив нарід. — Вдаряло мале число шкільної молоді та студенства. Більшість нашої інтеліґентної публики придивлялася з хідників торжеству, а не йшла в поході з процесіями зі своїх церков. Погода була гарна. В торжестві взяло участь около 10.000 вірних. Все відбулося спокійно.

ВИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 18)

„Андрей“ на засланні

VIII.

Після того як московські війська перестали йти, в селі два дні була мертвецька тиша. А третього дня приїхала австрійська кіннота: гузари, перемішані з драґонами.

Тепер зачалася в опустілому селі нова недоля. Стали волочитися і до хат налазити занозливі шандарі і ще гірше грабіжницькі військові патрулі і висотувати, що в селі творилося за час російської навали і — хто втік з Москалями. Більше знали, ніж бувало. Були людці, що доказували їм і те що було, і те, чого не було. Найгірша зволоч се всілякі пахтярі й орендарі. Вони за кождим затягали борону. Прийшов Москаль, набріхували Москалеви; прийшов Австріець, набріхували Австрійцеві. А самі наживалися при одному і другому...

В селі кількох були арештували; але потримали і випустили. З Лучкою теж списували протокол, за той „величавий“ похорон Іваська.. А то, доповіли їм, що Лучка належав до „тих“, що спровадили батюшку до села і що перший перейшов на православіе! Щойно в Старостві, як вернуло, виправдали Лучку. Та тих, за котрими найбільш пошукували, в селі не було. Пішли з москалями і зате, коли все висотали і обслідили, домівства всіх тих на „Зарудді“ і „За горою“, що втікли з москалями, — спалили...

Недавно ще гарне село стало сумною пустелею.

Гірко й лячно було дивитися на явний гнів Божий над грішним селом...

А кілько разів Лучка глянув на осиротілу дзвіницю, котрої челюсти без дзвонів, з вистаючими з причілля підоймами лякали осоружним виглядом — як пеньки недогнилих зубів в беззубному роті, з великого жалю серце мало не луснуло старому, а безкрові уста шепотіли:

— Нема „Андрея“, нема „Андрея“...

Горпина, котра пильнувала Лучкового дворища, оповідала, що чула як Москалі „Андрея“ забирали:

— „Так зойкнув жалісно два або три рази якби кричав: — Пробі! Ратуйте!... І замовк“...

Горпина хлипала і слезила. Лучка потішав її:

— „Нічо, нічо; святий Андрей ним опікується“...

А сам пропадав з туги...

Коли всмирилася перша невтямуща мстивість Австрійців, прийшли на село довгенькі і важенькі роки; називалося, що село — у воєнній смузі.

Поля світили пустими відлогами, а спалені дворища стовбурчили чорними кадовбами та заростали осетиною, будяками, прочитаном і неперебраними купинами жалили. Їх господарі, — як ішла чутка, — опинилися аж десь в Ростові над Доном і там вичікували обіцяного їм розбиття Австрії царською Росією...

До краю стали повертати хильцем в 1918 році. Декотрі сміливіші, що повтікали налякані або примушені, вертали ще за австрійської влади; інші вже за української, а декотрі щойно за польської — в роках 1919 і 1920. Між тими вернув до села і Телевич.

На загал, нікому ніщо не сталося; а ті, котрих як запроданих Москві вивезено в 1914 році до таборів і інтернувано на час війни, ще навпісля тим величалися, що вони — мовляв — терпіли за „рускую“ ідею...

Зраду церкви і народови своєму ті люди назвали „ідеєю“!...

Лучку випитували не за одне і не за одного з тих часів; найбільше за Михайла й його довірених поплечників. Та Лучка нічого не сказав. І порадив старому Сокирському, Панасюкові, Верезякові й іншим, щоби мовчали. Нехай їх Бог судить; Він все знає без доказу...

Помалу постягалися до села майже всі втікачі. Приїхали і священик Барилевич, також їх сімя вернула з Ростова над Доном. Та давне лихо не минулося.

Зразу за української влади, а й навпісля з початку гадалося, що давне лихо минулося з війною безповоротно; що війна з такими жахливими страхіттями навчила тих людей відріжняти зло від добра, правду від неправди. Та се свята правда — міркує Лучка — що горбатого і могила не випростує...

До села вертав той сам дух, що шибався в ньому до війни і довів село в 1914 році до відступництва; а то — ще знахабнілий трилітнім московським виплекуванням в Ростові. Сей затроєний дух за короткої української влади лишень принишк і заличкувався. Прикидатися і личкуватися „про око“ — се найвимовнійша познака того духу. Та небавки піднісся з нетрів і назад розстелився над нещасним селом задурманюючим туманом... (Далі буде).

В Раві Руській відбулася 31 V с. р. Марійська Академія. Уладили її члени Марійської Дружини в місцевій державній кодукаційній гімназії в її будинку. Саля була гарно прибрана вишиваними ручниками. Особливо гарно виглядав образ Матери Божої. Наперед міщаний хор відспівав катол. гимн. Відтак о. Ір. Назарко ЧСВВ виголосив відповідне вступне слово. З хорових точок гарно випав псалом Бортнянського „Возвесели раба Твоєго“. Крім того добре випало скрипкове сольо „Гимн до Бога“. З деклямацій найкраща „Колисанка Марії“, вірш Остапа Далекого, у виконанні Юлії Молодовець. Добре випали деклямації Люби Матюківної й Марії Яцків. На увагу заслугує реферат І. Шураківної: „Чим є Марійські Дружини для молоді“. Вкінці о. катехит Осип Лещук (знаний католицький письменник, автор цікавих повістей: „Криваві сліди“, „Ганя“ і т. д.) подякував всім за участь в Академії. Академію закінчено Марійським гимном. На академії були приявні місцеві священики, директор і професори гімназії (Поляки), богато родичів. Саля була повна гостей і учеників.

В Залужу Військім коло Сянока на Лемківщині відбудеться великий відпуст з хрестною дорогою в честь і славу Найсолодшого Серця Христового в днях 15, 16 і 17 червня с. р. Молодь відновить минулорічну присягу на вірність Христови. На се велике торжество Лемківщини звертаємо увагу почитателів Пресв. Серця Христового і членів Апост. Молитви. Стація і почта в місці.

Процесія на Пикулицький цвинтар під Перемишлем відбулася 3 с. м. при участи понад 10.000 народу з близшої й дальшої околиці. Під проводом о. кан. Гриника вирушив многотисячний похід. Було понад 20 священиків, богато хорів, 243 вінців. Були прочани навіть з Березівщини, Устріччини, Добромильщини, Ярославщини, Мостищини й Самбірщини. Комуністи хотіли викликати бучу на цвинтарі, але наша молодь їх „успокоїла“. Після панахиди о. кан. Гриник виголосив відповідну проповідь. Обхід на могилах закінчено відспіванням „Боже Великий“.

Гр. катол. Церква в Америці обходить с. р. 50-ліття свого істнування. В м. Стемфорд відбудуться великі торжества. Підчас них представлять історію української еміграції в здраматизованих картинах. Виступлять більші гурти наших емігрантів з хорами і народними забавами, давними і теперішними.

Лікарський фейлєтоник

Пчихання

Чим воно є і чому пчихаємо?

Берлінський лікар д-р Мунк ствердив, що пчихання (чхання) се електричне розладування, яке доводить до рівноваги напняття електричности в наскірку людини. Основа і жерело простуд, катарів і пчихання се незнана досі функція скіри, збірника електричности, котрою скіра постійно наладована. Не всі части тіла однаково наладовані електричною енергією так, що між ними повстають ріжниці потенціялу. Вистарчить приложити електроди до висок і до долоні, получити їх дротом і влучити до струї ґальваноскоп. Вказівка ґальваноскопу зараз зачне колибатися. То наступило виладування між долонею і висками. Д-р Мунк ствердив, що потенціял людини завсіди той самий до кінця життя. На се не вплине ні підвисшена температура, ні зажиття аспірини, ні атак малярії. Вистарчить, щоб людина зняла обуву і стануда босою ногою на холодній підлозі або встромила ноги в холодну воду, а вже нагле остудження ніг або їх розігріття, викликує зараз нарушення рівноваги потенціялу. Власне тоді людина пчихає. Се доводить до порядку нарушену рівновагу, себто вирівнує потенціяли ріжних частин тіла. — Така найновіша гіпотеза про повстання катару і значіння пчихання. Отже пчихання має справді викликувати здоровля. Се завважали вже давно й тому при пчиханні кажуть: „На здоровля“!—

Т. П. О.

Чи зближення „дітей“ до „батьків?“

Дня 21 травня с.р. відбулися Загальні Збори „Товариства Прихильників Освіти“ (Т. П. О.) у Львові, в салі „Української Бесіди“. Зборам проводив голова Т-ва Др. Юлій Савчак. Збори зачалися о год. 6, отже з одногодинним опізненням, з причини малого числа учасників. Зі старшого громадянства явилося ледви 9 (девять) осіб. Секретарював і звіт з діяльности Т-ва здавав урядник Т-ва мґр Богун.

Зміст: В дні 1 січня 1933 Т-во мало 291 членів, рік пізніше вже 593, в тім 250 старших. Теперішний голова перебрав урядування в червні від п. д-ра Леся Кульчицького по частиннім перевиборі на Заг. Зборах 10 червня звітового року (1933). Головне завдання Т-ва — допомогова діяльність студіюючій молоді. Головне жерело доходу Т-ва — прилюдні збірки, та сего року Т-во дозволу на збірку не одержало і тому воно в скрутнім положенні. Та мимо сего Т-во вивязалося зі своїх завдань вдоволяюче. Воно перевело найконечнішу направу Академічного Дому коштом 4.100 зл., управі Акад. Дому уділило субвенцій на суму 2700 зл. головно на покриття довгу за світло і воду. Що більше, Т-во мусіло покривати залеглости за попередні роки, котрі в порівнанні з теперішними були роками „товстими“. Т-во удержує студентську харчівню, котра провадить дешеву кухню для студентів. В звітовім році кухня видала харчів на квоту 22.400 зл. Кошт удержання студенської читальні кругло 200 зл.

На місце давної „Студентської Громади“, що була при Університеті, Т-во потворило секції — правників, українїстів, ґеоґрафів, природників, торговельників, студенток і т. д. Мимо скрутних часів Т-во уділило потребуючим студентам позичок майже на суму 1000 зл. Коли дозволу на публичну збірку не було, поведено пресову кампанію за приєднуванням членів. При тій нагоді вливали також дрібні датки. В останнім часі творено в краю делеґатури, котрі приєднувалиб нових членів. Крім сего Т-во рушило справу старих довгів: „Фонду Української Академічної Молоді“ (передвоенного), фонду ТПО Відень і власних довжників. Між сими послідними богато таких, що добре ситуовані. — Звіт Контрольної Комісії здавав студ. Степан Ґела, котрий заявив, що Контр. Ком. знайшла все в найкращім порядку. Ставить внесок на уділення абсолюторії.

Дискусія над звітом: п. Калитяк: Чому довжники не звертають позичок? — Від п.: Маємо три фонди, котрі правно перейшли на наше Т-во: 1) фонд сецесійний (около 100.000 австр. кр.). Квестія лиш, чи можемо його екзеквувати, бо минуло вже 30 літ. Сей фонд в білянсах не фіґурує, а по звальоризуванню він представяє около 30.000 зл. Другий фонд з Відня, перемінений на шилінґи, також в білянсі не фіґурує. Третий фонд з Данціґу на суму 11.800, що їх уділено Т-ву „Основа“ вже вставлений до білянсу. Останний фонд четвертий се зворотні допомоги, що їх Т-во уділило в рр. 1927 — 32 на суму зл. 32.000. Реальні лише ті два останні фонди (разом 43.000). Ми висилаємо упімнення, але нічо не помагає. Застановляємося, чи не вступити на судову дорогу. Др. Цимбалістий: Справа допомоги студіюючій молоді в нас дуже бліда. Нинішні збори се доказ заінтересування нашого громадянства сею справою. Тепер нас мало приймають на університет, оплати високі, а як ми не заопікуємося тими, що вступають на студії, то припинеться доплив інтеліґенції. Я предкладавби додати до вичислених фондів ще фонд пражський. Ті, що студіювали по війні в Чехії (Празі), діставали стипендії і складали торжественні заяви, що звернуть їх анальоґічному допомоговому товариству. Вправді на ті стипендії давав гроші чеський уряд, та була се лиш частинна сплата довгу, що його затягнули чеські легіони на Вел. Україні, а зрештою по переході наших частин до Чехії вони відобрали в нас ціле узброєння. Не бачу заінтересування у самої молоді, а сеж пречінь справа студентів. Чому така мала фреквенція молоді на Загальних Зборах? — Др. Савчак: Про котрий фонд ви говорите? Чи з рр. 1921—22? (-Так!) У кого можна засягнути інформацій? (Др. Ц.: У Д-ра Стахова і п. Лемішки). — Др. С.: Спостереження, щодо теперішних Заг. Зб. дійсно сумне і не маю на се ніякого оправдання. Думаю, що завинила молодь, котра зводила політичні порахунки зі старшими на попередних Заг. Зб-х. Мабуть старші зразилися до такого переводження зборів і не прийшли, хоч курзор не запримітив нігде неприхильного відношення. — П. Калитяк: Чув я зі звіту, що є більше членів молодих ніж старших. Се занедбання. Належати мають обовязок одні і другі. Чому так слабо форсовано придбання старших членів? — Пані Павликовська: Студенти не мають часу, бо мусять вчитися. — Др. Савчак: Акцію приєднування членів ми поширили й на провінції. Одна з трудностей се висота вкладки (1 зл. місячно). Для масового членства се зависока вкладка, але боїмося знижувати, бо не знаємо, чи наша акція прийметься. Мусимо дещо почекати. З приємностію ствержую, що студенти приєднують нових членів при кождій нагоді. П. Цимбалістий сказав, що несення допомоги дуже бліде. Та ми більше робили ніж се виходить з рахунків. — Др. Цимбалістий: Я не зробив закиду виділові, лише всім нам тому, що ми не помогли виділові. Кождий студент, що не має засобів до студіювання, повинен їх дістати в 100%. Се має бути в нас засада! — Студ. Ґела С.: Нині відбуваються також Збори Т-ва ім. Петра Могили. Се — думаю — також одна з причин малої фреквенції старших. Мушу підчеркнути, що новий виділ вступив на правильну дорогу. Тепер є лиш оден урядник, а вивязується зі всего дуже добре. —

(Далі буде).

Йдемо вперед! Довідуємося, що в Краснім к. Львова засновано з початком ц. р. українську фабрику кави під назвою **„Золота Кава“** солодова з цикорією. Згадана фабрика заінстальована у спеціяльних будинках і вже від 1. квітня ц. р. випускає свій продукт на ринок під назвою **„Золота Кава“** солодова з цикорією“. **„Золоту Каву“** продають не тільки українські, але також і чужі харчеві крамниці. „Золота Кава“ приправлена на зразок заграничних подібних продуктів — готова до варення і вже не потребує ніяких домішок, вона надзвичайно смачна, поживна, здорова і потребує мало цукру. Власник фабрики є інж. Г. Цьокан, який вернувся м. р. зі студій і практики з заграниці і посвятився розбудові рідного промислу. Сподіємося, що українське Громадянство радо прийме, новий, до цього **спеціяльний** продукт і тимсамим причиниться до розбудови рідного промислу. 1—1

Проща до Гошова

Чому вона не вдалася?

Церква ОО. Василіян у Львові уладжує рік-річно богомілля до чудотворної ікони в Гошові коло Болехова. Учасники сеї прощі рекрутуються переважно з робучого пролетаріяту: се — каменичні сторожі, служниці й підміські селяне. Для них проща се не тільки заспокоення релігійних потреб, але і фізичний відпочинок. Минулими літами Львівська Дирекція Залізниць без ніяких труднощів видавала для прочан знижкові білети.

І сего року дня 14 мая низше підписаний орґанізатор богомілля вніс до Дирекції просьбу о залізничу знижку для 300 прочан богомілля, яке мало виїхати зі Львова дня 2 червня с. р. На превелике диво львівська Дирекція Залізниць відповіла, що вона некомпетентна видати знижки до Гошова, але може ними служити до польських відпустових місць, як прим. до Кохавини, Ченстохови, Кальварії... І відіслано мене до Міністерства Зелізниць... Я негайно звернувся з просьбою до Варшави. Тут обіцяно мені з початку прихильно полагодити знижку білетів, однак вирішення справи відкладано з дня на день. На мої урґенси референт Міністерства давав двозначні відповіди, що справа ще не вирішена, однак буде полагоджена... Так в Міністерстві протягнено справу аж до передодня виїзду на прощу, се є до дня І. VI. с. р. Сего дня щойно на кількканайцять годин перед виїздом на прощу, дало Міністерство Залізниць відповідь, що відмовляє всяких знижок для прочан, котрі удаються до Гошова на релігійну прощу... Вже не було часу повідомити прочан про таке рішення Міністерства і стримати прощу. Численно зібрані на стації у Львові прочани приняли відмову Міністерства з плачем, бо не тільки з великим трудом дістали відпустку від своїх хлібодавців, але щей витратилися матеріяльно. У всіх самочинно зродилося підозріння, що Мін. Зелізниць тільки тому відмовило знижку білетів, що прочани — української нації. Всім було добре відомо, що польські прочани їздили за великими знижками до Кохавини, до Ченстохови і що москвофіли на талергофське збіговисько дістали 75 прц. знижки подорожі.

Богато з гошівських прочан вернуло серед злословлення на заряд зелізниць домів, а решту звернув я до найблизшого відпустового місця в Крехові коло Жовкви. Очевидно прочани мусіли оплачувати повні білети їзди. Яке було їх огірчення, про се свідчить факт, що прочани в повороті домів зрезигнували з їзди зелізницею і вернули до Львова піхотою, зробивши 30 км. томливої дороги — і постановили собі на будуче підводами удаватися на прощі.

Супроти сего запитуємо п. Міністра Зелізниць: Чи відома йому вище зясована подія? Чи се в інтересі польської держави освідомлювати навіть найпростіших аполітичних людей, що громадяни Річипосполитої діляться на упривилеених і на горожан другої кляси, яких без потреби дразниться і наражується на великі моральні та матеріяльні шкоди?

Один з прочан.

Війна чи мир?

Европа на роздоріжжі.

Від нашого заграничного кореспондента.

Знов зібралися в Женеві представники майже всіх держав, не виключаючи „миролюбивої” совітської Росії, щоб вести наради й дискусії над найблисшою майбутністю нашої старої Европи. Вже від літ радять і дискутують над проблемою розброєнь, а рівночасно щораз більше зброяться. Мається враження, немовби тим панам залежало на чисто академічній дискусії, а не на розвязанні існуючих конкретних питань та непорозумінь між народами й державами Европи й цілого світа.

Тимчасом наближається невмолима хвиля, коли на основі принціпів треба вже переходити до рішень. Европа стоїть на роздоріжжі; муситься рішити на війну або на мир. Напруження між поодинокими державами й нова филя зброєнь занадто ясно вказують на грозу воєнних конфліктів. Та тут у грі не лише справа мира в Европі; ще більше від нарад у Женеві залежить економічна рівновага в світі. Направа господарських відносин, поворот довіря в міжнародних торговельних і фінансових взаєминах ніяк не можуть наступити при побільшуванню зброєнь. Европа наїжена багнетами се неврожайна земля, яка може дати лише руїну і попіл. Муссоліні у великій промові в італійському парляменті в навечеря женевських конференцій слушно заявив: „Европа повинна рішитися або вести континентальну політику між континентами, або вирветься керма з її рук... Народи потребують конечно довгої доби мира, щоб розвязати тяжкі проблеми дня та забезпечити нашу старинну европейську культуру перед небезпекою, яка загрожує її зі сходу й заходу.”

Коли розброєння виглядає нині на далеку утопію, то обмеження зброєнь стає неминучою конечністю. Як се можливо, щоб Европа з 1934 р. могла ще видержати нову филю зброєнь? Як се можливо, щоб і так незрівноважені фінанси й буджети могли видержати нові майже необмежені видатки на дальші зброєння; далі розвивати нинішну модерну военну техніку, яка і так абсорбує великі національні сили... Поминаємо ризико теперішньої війни, яка приносить руїну нарівні побідженим і побідникам, вже нова филя зброєнь мусить довести до економічної руїни. В першій мірі викликує вона стан міжнародної непевности, який параліжує всі капітали. Банк міжнародних зобовязань заявив недавно, що в Швайцарії вицофано з обігу сім міліярдів франків в золоті, що опинилися в приватних руках лише з огляду на непевність міжнародного положення! На основі того золота можнаб видати около 7 міліярдів долярових білетів з покриттям 33 відсотків в золоті. А тоді відразу полекшалоб у грошевих взаєминах, колиб таку скількість девіз кинено на міжнародний ринок. А там панує просто маразм у грошевих взаєминах а його наслідок — загальна економічна скрута,

Вже і так Европа терпить богато від митних баріер. Колиж тепер наступить нова митна боротьба та всякі митні заборони і т. зв. штучні „демпінґи”, — мусять устати міжнародні торговельні взаємини, а на те місце наступлять в поодиноких державах інфляції й банкроцтва, з чого знаменито вміють користати всякі переворотові елементи. Найбільше завинила в тім Франція, яка знайшла помічну руку — де? — в Совітах! Опанована маніею „національного забезпечення” ніяк не хоче пристати на обмеження зброєнь, яке предкладали правительства: англійське й італійське; а заразом жадає не обмеження, а просто контролі й заборони всяких зброєнь Німеччині. Нічого отже дивного, що бесіду Барту в Женеві, передовсім його саркастичну критику англійського предложення, вважають похоронною промовою для конференції розброєнь. Та що буде дальше? Чи народи Европи мимо того будуть шукати нового мира?! Нині ніхто не годен предвидіти.

(Н)

Кооператива Укр. Театр

Її Звичайні Загальні Збори.

2) Всеч. о. д-р. Й. Застирець: Вже 70 літ минуло від народин нашого нового театру, а салі досі нема! Мені шкода тільки підошев, що ходжу на ті засідання. Ставлю внесок: Приступити до будови тетральної салі і натиснути на кооперативу Український Дім, щоби вона теж приступила до будови; радн. Стеблецький: Належу до оптимістів. При добрій волі гроші найдуться. Ми стратили вже частину гроша через девалюацію доляра так як наші інваліди. Можнаби приступити до будови бодай частини дому, бо можемо стратитити площу. Директор РСУК-а казав мені, що наша кооперація може дати значні гроші на будову спільного Українського Дому. Вона хоче лише знати правну підставу сеї справи. Треба нам порозумітися з кооп. Український Дім і з РСУК-ом, під якими умовинами вони булиб схильні призбирати гроші; радн. Дрималик: Інваліди мали ввійти з нами в спілку, давали частину грошей, ставили лише услівя, щоби в тім домі дати їм ціле крило від ул. Сапіги. На такі услівя не можна було пристати. РСУК натиснувби на 3000 кооператив і вони далиби гроші на будову Українського Дому. Треба лише вияснити правну сторону сеї справи; — дир. О. Стадник — Справа будови театральної салі се болюча для мене справа. Ми далеко відійшли від того, що було тому 50 літ. Тут говорять лише про салю і то навіть не театральну. Дуже прикро слухати коли деякі члени договорилися до того, щоби будувати у Львові сальку на 200 осіб! Я думаю, що ми повинні йти сміливіше і вибудувати велику салю. Я також належу до тих акторів, що не забезпечені матеріяльно, але я зрікбися допомоги на се, щоби прискорити здійснення сеї мрії та мати вже раз свою театральну салю. Треба зараз приступати до будови, але не на рати. Коли збудиться амбіцію загалу, то салю будемо мати; п. Олексин також висказувався за негайною будовою театральної салі; — п. Лев Лепкий: На зборах кооп. Український Театр щороку росте чимраз більше безнадійна скука. В суспільности запанувала страшна апатія. Старі, стара война, ще трохи цікавляться тим. Молоді такими „дрібницями” вже не займаються. В тих ріжних театральних комітетах треба ґрунтовної „чистки”. І в нас вкрадається страшна бюрократія. Пр. урядники централі „Просвіти”, що мають до полагоди справу в „Ділі”, — отже в тім самім будинку і на тім самім поверсі, лише через двері, — кожду справу, котра вимагає негайного устного полагодження, пересилають на письмі з ріжними підписами і печатками! І щойно тоді про ту справу пригадують собі, коли вона вже неактуальна. Також в нашу кооперацію, на жаль, вкрадається бюрократія. Фонди від нашої кооперації на будову Українського Дому можна видобути, але не бюрократичною формалістикою і писаниною. Моя думка така: Тут зі салі вибрати двох делеґатів, відданих справі українського театру, котрі пішлиб по наших інституціях і доти справу представляли ріжним нашим директорам, аж доки їх не переконалиб про негайну потребу будови театральної салі. Коли край довідавсяб, що будова вже зачалася, тоді дасть фонди на докінчення будови. Студенти носилиб цеглу і вапно, збиралиб датки, всі помагалиб чим хто може, бо бачилиб, що твориться щось. Тепер у Львові і в краю е наставлення, щоби щось робити і вирватися з того застою. Я предкладаю, щоби тими делеґатами вибрати о. д-ра Застирця і п. Волинця; — п. Лісевич Л.: Вповні погоджуюся з ред. Лепким. Я ходив до КІР-у (Кооперативи Інжинірських Робіт). Мені там сказали, що коли нема 150.000 зол. готівки, то будови такої салі нема що зачинати. Якби в нас не було браку відповідальности за приняті на себе обовязки, то справа вже давно булаб довершена; — п. Бенцаль М.: Мене сум збирав на початку зборів, коли я побачив тут таку безнадійну апатію і безрадність в тій справі. Та коли промовив ред. Лепкий, я набрав віри, що таки щось з того буде. Ми їздимо по провінції і знаємо, що громадянство помоглоб. І студенти і ремісники і селяни, священики і всі помоглиб. Тільки треба вже раз зачати будувати. Думка ред. Лепкого дуже щаслива; — радн. Дрималик: Приймаємо предложення п. ред. Лепкого як ухвалу Загальних Зборів, котрі поручають Управі кооперативи Український Театр як найенерґічніше занятися справою будови концертово - театральної салі. Зокрема Збори доручають вислати двох делеґатів для устного обговорення сеї справи з дотичними нашими установами, найдальше до двох тижнів. Збори одноголосно ухвалили се предложення.

Відтак радн. Дрималик відповів ще на деякі менше важні запити й опісля замкнув Збори. Безучасна й апатична атмосфера на початку зборів оживилася від предложення п. ред. Лепкого. До виконання сего предложення Збори привязували велику надію.

Примітка Ред. „Н. Зорі“: Містимо сей звіт спізнено, бо в „Н. Зорі“ не можемо за богато місця займати звітами, хоч вони дуже потрібні, бо се документи часу й мірила розвитку.

Зїзд Великого Лугу

11) Д-р Бабій: Зчасом інтеліґенція прийде до розуму. Не треба її тепер дразнити нерозважними виступами; — п. Корнберґер (голова Лугу в Вишенці): Коли я прийшов до порозуміння з нашою інтеліґенцією в нашій околиці, то вона перестала нам шкодити. Пан Тиктор у своїй пресі також вже притих. І всі інші перестануть проти нас виступати, коли покажемо корисну працю; — п. В. Сениця (гол. Лугу в Підлісках Мостиських): Коли з нашими противниками не знати нераз як поводитися! Добре — не помагає, зле — теж не помагає. Вони послугуються нераз такими нікчемними засобами в боротьбі, що випроваджують чоловіка з рівноваги; — п. Гнат Ямельницький (гол. Лугу в Орові, пов. Дрогобич): Я думаю, що розумним і розважним поступованням можна буде притягнути до нашої Лугової Орґанізації інтеліґентів доброї волі і взагалі тих противників, котрі ними є через непорозуміння. В нас один священик був проти Лугу, другий за Лугом. Одначе коли й той приглянувся нашій праці, пізнав нашу ідеольоґію, то також став нашим прихильником. Нам зєднала симпатію передовсім наша праця в Лузі і в інших товариствах в селі. Розходиться головно про те, щоби з нашими противниками поступати розумно й делікатно і свою роботу робити дальше.

Дальше говорив п. М. Козланюк: Буває часом, що деяким людям не помагають ні розумні словні арґументи, ні докази корисної праці. Супроти таких муситься вжити інших „арґументів“. Ми в нашій дальшій дискусії повинні занятися передовсім поліпшенням нашої орґанізації; п. Н. Кузик. (Борусів, бобрецький повіт): Праця Лугів на селі спочиває в руках селян. В нас працюють також священики, студенти й інші. Ми не повинні ворожо і з упередженням ставитися до тих, що виступають проти нас. Ми повинні доказати наше значіння працею, тоді і наші противники приступлять до нас. Правдивий інтеліґент не буде так поступати, щоби супроти нього вживати аж „хлопських параґрафів“; — Гриць Сютрик (Млини, Яворів): Наш Луг мав також перепони в праці зі сторони декого з інтеліґентів. Коли дискусія зійде на Луги між селянином й інтеліґентом, то селянин не всилі інтеліґентови протиставитися, бо не має того образування. Тому кождий селянин повинен над собою так попрацювати, щоби сам став інтеліґентом і не давав себе в дискусії заломлювати. Ми за мало говоримо про фінансові справи Лугу. Над тим збори повинні головно застановитися. Кождий Луг нехай вирівнає свої залеглости; — п. Кебас: Я хочу тут ще раз зазначити для оминення всякого непорозуміння, що я не виступав проти всеї інтеліґенції, лише проти тих, котрим не промовляють розумні арґументи.

(Д. б.)

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КОНҐРЕСУ відбулося у Львові кілька спільних нарад представників УНДА, УСРП, УСДП. Дальші конференції в тій справі відбуваються.

МІНІСТР ПЕРАЦКИЙ підчас свого побуту у Львові запросив на конференцію представників УНДА, сен. Ю. Павликовського, посла О. Луцького, секретаря УНДО ред. В. Целевича і проф. В. Кузьмовича. Обговорено ряд політичних і господарських справ. Міністр Перацький злożив візиту ВПреосв. Митрополитови Шептицькому. Замість недужого Митрополита ревізитував міністра о. крил. В. Томович.

ЗАСУД ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН. В Перемишлі відбувся великий політичний процес проти 23-ох молодих Українців за приналежність до Орґанізації Українських Націоналістів ОУН. Засудили Василя Боднарчика на 5 літ тюрми, Онуфрія Конкольовського на 5 літ, Василя Конкольовського на 4 роки, Миколу Ткача на 5 літ, Михайла Сабата на 4 роки, Осипа Івашка на 3 р, Петра Хому на 4 р., Івана Янковського на 3 р., Миколу Феника на 5 літ, Івана Кучерепу на 6 літ, Евгена Грабача на 3, Теодора Хамуляка на 4 р., Теодора Хамуляка на 4 р., Михайла Хапка на 4 р., Вол. Підвірного на 4., Мих. Данчука на 4 р., Мир. Андрія Прокопа на 7 літ, Омеляна Антоновича на 6 літ, Ярослава Демчука на 4 р., Осипу Демчуківну на 4 і пів р., Олену Федоровичівну на 3 р., Миколу Качмара і Олексу Новака трибунал увільнив від вини і кари. Всіх засуджених позбавлено громадянських прав від 10 до 3 літ. Разом засуджено 21 підсудних на 85 літ і 6 місяців тюрми.

ЛЬВІВСЬКИЙ КАРНИЙ СУД засудив 4 молоді Українки зі Сокальщини за приналежність до ОУН, а саме Огльгу Соколовську на кару 3-ох літ тюрми, Марію Ганіткевич та Анну Романовську на кару півтора року тюрми, Марію Гук на кару 1 року тюрми.

ЗЛІКВІДУВАЛИ ЦЕНТРАЛЮ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ. Політична поліція у Львові викрила недавно централю КПЗУ. Знайдено кільканайцять тисяч протидержавних відозв кілька цикльостилів, обіжники Центрального Комітету КПЗУ. Поліція увязнила богато ком. аґітаторів. Подробиці невідомі.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРЕСА ПРОТИ ПОЛЬЩІ. Цілий ряд большевицьких ґазет помістив острі статті проти Польщі. Причина того — промова мін. Бека на розбройній конференції в Женеві і приїзд німецького міністра Ґебельса до Варшави. Польська преса називає ті виступи больш. преси галюцинаціями і простацтвами... Так скоро остудилася горяча приязнь...

РОЗБРОЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ СКІНЧИЛАСЯ. Конференція приняла компромісову резолюцію, яку предложив французький мін. Барту. Резолюція обіймає три питання: безпеки, летунства і фабрикації та торгівлі зброзю. Міністр Барту предложив утворити три спеціяльні комісії, котрі обговорять основно згадані три справи. Сподіються, що Німеччина поверне на розбройну конференцію а її поворот буде найкращою запорукою рівноваги в світі. Так сказав Барту.

НЕВДАЛИЙ ПЕРЕВОРОТ НА ЛИТВІ. Приклонники був. диктатора Литви Вальдемараса зробили недавно спробу перевороту. Часть ґарнізону в Ковні стануло по стороні замаховців. Уряд зліквідував ту спробу перевороту й увязнив Вальдемараса, ґен. Кубелінуса і 27 офіцирів.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА Й РОМУНІЯ узнали Совіти. Преса доносить, що міністр Бенеш і Тітулєску вимінялн ноти з комісарем закордонних справ Літвіновом. На підставі тих нот настають нормальні взаємини між тими державами. Югославія визнає Совіти пізніше. Таким чином Европа щораз більше годиться з большевизмом.

УРЯД В БЕЛЬҐІЇ УСТУПИВ. Він вніс до сойму два проєкти які перепали. Тому подався до димісії.

ҐІТЛЄРІВСЬКІ АТЕНТАТИ В АВСТРІЇ. Преса подає, що австрійські націонал-соціялісти виконали цілий ряд замахів на желізницях. Ушкоджено кілька желізничих мостів.

СТРІЧА ҐІТЛЄРА З МУСОЛІНІЄМ. Преса повідомляє, що незабаром відбудеться стріча Ґітлєра з Мусолінієм, правдоподібно в Венеції.

БІЙКИ МІЖ ФАШИСТАМИ І КОМУНІСТАМИ В ЛЬОНДОНІ. Преса подає, що в часі віча анґлійських фашистів в Льондоні повстали бійки. Саля де було віче, знищена. Кілька осіб ранених, в тім одна важко. Льондон не бачив таких бійок від ряду літ.

НЕСПОКІЙ В ЕСПАНІЇ. В Сан Себастіяні виконали замах на ґенер. Фернанда Беренґера, брата був. диктатора Еспанії. Ґенерала Беренґера вбили на місци. Поліція викрила в Мадриті тайний маґазин зброї: 610 револьверів, 80.000 набоїв.

АМЕРИКАНСЬКА ВЛАДА опечатала бібліотеку одного німецького корабля, котрий причалив до пристані в Ню-Йорку, бо в тій бібліотеці є книжки, що пропаґують ґітлєризм.

НОВИНКИ

Стан засівів. Головний статистичний уряд у Варшаві ствердив поганий стан сегорічних засівів. Посуха і спека в травні припинила розвій озимини, особливо жита, яке не виросло якслід. Також не розвинулася ярина й окопові землеплоди. Найбільша посуха була в полуднево-східних воєвідствах і в Познанщині. Найгірша пшениця в воєвідствах львівськім і станиславівськім. В воєвідствах тернопільськім і станиславівськім частину озимого жита переорали. Ячмінь найгірший в тернопіль. воєв., овес в станиславівськім. У всіх воєвідствах лихий стан пасовиськ, сіножатей і конюшини. В полуднево-східних воєвідствах вигоріли пасовиська. Брак паші для худоби. Також слабо представляється садовина, бо внаслідок посухи шкідники появилися масово на овочевих деревах.

Підчас жіночого конґресу у Станиславові в днях 23—27 VI. с р. відбудуться отсі вистави: народнього мистецтва, книжки українських авторок, українських малярок і світлин з життя українського зорґанізованого жіноцтва.

Діточий концерт „діти — дітям“ відбудеться у Львові 17 червня о год. 10 передп. в салі Лисенка. Дохід призначений на півоселі. Небуденність концерту, на якому перший раз у нас виступить діточа орхестра під управою Романа Согора і благородна ціль — повинні стягнути якнайчисленнішу нашу публику.

В Станиславові в салі „Сокола“ уряджено сокільську академію в честь проф. І. Боберського.

В Тернополі „Союз Українок“ уладив виставу ручних робіт: вишивок, гафтів, килимів і т. д. Вистава мала великий успіх.

Управа 4-літньої дівочої ґімназії СС. Василіянок в Яворові повідомляє, що вступні іспити до І. і ІІ. кл. ґімн. нового типу **відбудуться дня 15, 16 і 18 червня ц. р.** — При ґімназії істнує й інтернат СС. Василіянок, де учениці можуть знайти приміщення з харчем за місячною оплатою 40 зл. 131—3—3

На 6-ох могилах УГА в Підгайцях відслужили панахиди 4 священики. Було 26 вінців без написів і національних лент (так жадала влада); о. Кизима виголосив коротку проповідь. Влада заборонила с. р. влаштувати обхід на могилах у Вівсю. Кругом Вівся в промірі 6 км. стояло військо і поліція. На могилу не допустили ні одного вінця, ні одного прапору. Поліція „завертала“ людей з повітів тернопільського і бережанського. Панахиду відслужив о. Дмитрик в церкві (за померших).

До церкви в с. Завадка, пов. Калуш, вломилися злодії, розбили церковну касу й забрали 3 чаші.

Спростування. В ч. 42 „Нової Зорі“ з 10 с. м. на 4 ст. в рубриці „З рел церк. життя“ в першій новинці в 6 рядку подано хибно: „Преосв. Ткачук“. Має бути: „Преосв. Тимотей Такач“.

Обходи на стрілецьких могилах в Підгаєччині. Адміністраційна влада заборонила с. р. обходи на стрілецьких могилах в Підгаєччині. В Заставчу коло Завалова відбувся процесійний зорґанізований похід на могилу чет. Балюка. Над гробом була панахида, співав хор з Заставча. Було 5 вінків.

Присуд за могилу УСС у Вівсю. В звязку з минулорічними подіями на могилі УСС у Вівсю (Підгаєччина) відбулася 24. V. с. р. розправа в Підгайцях. Трибунал засудив Володимира Токара на 10 місяців тюрми і 40 зл. коштів, Яцка Валюрного на 7 місяців і 40 зл. коштів, Марію Терлюкову на 6 місяців тюрми (з завішенням на 5 літ) і 20 зл. коштів. Оборона внесла апеляцію.

Нові кружки РШ повстали в галицькім повіті в Водниках, Маріямполі та в Сопогові.

В с. Залуква, пов. Галич, відбувся сокільський вечір в честь профес. І. Боберського.

В Поморянах, пов. Зборів, влада закрила Кружок Рідної Школи за мниме переступлення статутової діяльности: за секцію фізичного виховання та за те, що Кружок уладжував забогато імпрез „з підбурюючими промовами й деклямаціями“.

Тридневні реколєкції для пань зачнуться 30 червня б. р. вечером при Монастирі СС. Василіянок в Станиславові. Оплата виносить 10 зол. Зголошення приймає до 20. VI. ц. р. Ігуменат СС. Василіянок в Станиславові, вул. Петра ч. 17. 134—3—3

В Скалаті староство заборонило Кружкови РШ уладити концерт в память Шевченка через: „Заповіт“, деклямації „Іван Підкова“, „Гамалія“ (в забороні написано: „Gamaleja“!), „До Основяненка“ та „Кавказ“, бо „Кобзар“ Шевченка сконфіскований в Тернополі, тому віршів, поміщених в „Кобзарі“, не вільно деклямувати. Така арґументація скалатського староства...

Чому розвязують „Соколи“? В с. Ладанці, пов. Перемишляни, розвязали „Сокіл“ за те, що його члени мали уладити бандерію та відпровадити оо. місіонарів після місії. Т-во „Сокіл“ внесло рекурс, мотивуючи тим, що не воно, але вся громада орґанізувала бандерію.

Закарпатська преса подає, що в Ужгороді відбувся в дні 27 і 28 мая с. р. Конґрес Українських Учителів. Взяло в конґресі участь 781 учителів і 200 гостей. Українська Учительська Громада на Закарпаттю має 1318 членів.

Жіночий Конґрес. В тім самім часі відбувся в Ужгороді Жіночий Конґрес. Було 3.000 учасниць. Велике враження на присутних зробили промови делеґаток з Галичини, пані М. Рудницької, пані І. Павликовської і п. сен. О. Кисілевської.

В Українськім Науковім Інституті в Берліні доц. інж. Р. Димінський виголосив виклад п. з. „Господарська частина української щоденної преси“.

Українська летунська школа повстала в Ню-Йорку. Вона має дати теоретичне і практичне знання українським летунам. Учителі її: інж. Р. Комарницький та інж. В. Семенина, що працюють в летунській фабриці і два Американці.

Японія й Україна. Японський часопис „Zin rui aizen shinbun“ (Часопис приятелів людства“) з 23. IV. с. р. помістив велику статтю про голод на Україні з мапкою. В ній пишеться, що на Україні померло з голоду 10 міл. людей. Там поміщена й відозви гр. кат. Епископату в Галичині в справі голоду на Україні. — Видно, що Японці цікавляться Україною, бо знають, що Українці се їх природні союзники проти червоної Москви.

Гумор. З життя насікомих: В ресторані на краю міста гість каже до кельнера: Пане обер! А се що? Я знайшов в росолі неживу муху! — Кельнер: Та видно, що росіл був горячий і муха від того погибла.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184 + 2 додаток 4. Ціна зол. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, улиця Сташіца 8, за попереднім надісланням грошей.

Жидівські рабіни у кардинала Каковского. Відпоручники союзу рабінів в Польщі були недавно в кардинала Каковского в Варшаві. Рабіни передали кардиналови письмо, в котрім жалуються на переслідування жидівського населення і прохають видати відповідний пастирський лист. Кардинал відповів, що осуджує всяке насилля. Та додав, що богато винні самі Жиди. Жид Давид Яблонський видає дві безбожницькі ґазети: „Вільнодумець“ і „Блискавиці“, в котрих поборює християнську релігію, висміває догми віри і зневажає католицьких священиків. Жидівські ґазети „Опінія“ і „Літераріше Блєтер“ виписували богохульства на Ісуса Христа. Богато Жидів є між кольпортерами неморальних видань і образів. Все те викликає зріст протижидівських настроїв в польській суспільности. Коли рабіни сказали, що се роблять молоді комуністи, кардинал відповів: Але старші дають їм гроші. — (КАП).

Корею навістив страшний ураган. 500 людей убитих.

ОПОВІСТКА

Одинока Українська Торговельна Школа у Львові, вул. Хшановської Ч. 9/II пов. приймає **ВПИСИ:** 1) абсольвентів (ок) народніх шкіл на 3-річну науку; 2) абсольвентів (ок) ґімназій на однорічну науку на Курсі Абітурієнтів; 3) абсольвентів (ок) торговельних шкіл і курсів на окремий рік кооперативної теорії і практики. **Оплати знижені.**

Спорт

Побіда України.

Україна—Ресовія 2:1 (1:1). Україна виграла чергові змагання за мистецтво Окружної Ліґи після завзятої боротьби. В першій половині Ресовія, польська дружина з Ряшева, мала перевагу. Мазури грали твердо, неуступчиво та витворювали часто небезпечні ситуації під воротами України. Вони стрілили перші ворота. Одначе за кілька мінут Кльош вирівнав для України стріляючи з карного. В другій половині Україна мала перевагу. Кльош переїхав з мячем противників і стрілив другі ворота. Ресовія хотіла вирівнати, але вже не мала щастя. До того суддя виключив одного її грача за непослух. Україна мала кілька певних позицій під воротами Ресовії, але їх не використала. Максимів був двічи під самими воротами, але чомусь не стріляв. Хоч Україна виграла, то треба ствердити, що деякі грачі України не знають, що мають робити під чужими воротами. Найкраще грали з України: Кльош, Воробець і Підлісецький. В Ресовії був добрий напад і воротар. Суддював справедливо п. Саварин. Численна публика, переважно українська, (около 1000 осіб) оплескувала часто живу й цікаву гру.

Італія — мячевий мистець світа. В Римі відбулися змагання за мистецтво світа між Італією та ЧСР. Приглядалося 60.000 глядачів, м. і. вся королівська родина, Муссоліні, правительство і т. д. Італійці побідили Чехів 2:1. Друге місце заняли Чехи, трете Німці, четверте Австрійці. Донедавна Англія була мистцем світа в копаним мячі.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

† **Брат Евсевій Сай ЧСВВ** помер в 74 р. життя в монастирі ОО. Василіян в Краснопущі. Се був один з перших Братчиків реформованого Василіянського Чина. Покійний своєю муравлиною працею як господар причинився до подвигнення матеріяльного стану монастирів, в котрих перебував. Людей зеднував собі визначною культурою духа, сердечністю й монашою покорою. — В. Й. П.

ЖЕРТВИ

1) Гр. катол. Уряд парохіяльний в Товстім к. Заліщик зл. 7 для укр. інвалідів, і зл. 7 для Т-ва Охорони Воєнних Могил. — 2) Онуфрій Власійчук, емер. народн. учитель в Яворові зл. 2 на прес. фонд „Нової Зорі“. 1—1

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна дістати отсі видання

Бібліотеки Укр. Катол. Організації:

Ч. 1.	**Основи соціольоґії**	3зл.
Ч. 3.	**Спіритизм**	2·—
Ч. 4.	**Життя св. Кирила і Методія**	0·80
Ч. 5.	Я. Л.: **Секти й сектанти**	0·60
Ч. 6.	С. Томашівський: **Петро, перший уніятський митроп. України-Руси**	1·50
Ч. 7.	**Греко-катол. Церква** (історія)	0·95
Ч. 8.	Д-р О. Назарук: **Преса**	3·—
Ч. 9.	**Борці за Церкву. Ч. І. Св. Павло**	2·—
Ч. 11.	Д-р О. Назарук: **Вчасна весна в північній Альберті.**	0·50
Ч. 12.	о. Т. Галущинський: **Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві.**	0·60
Ч. 13.	**Зброя до оборони і наступу.** Начерк проповіди про пресу (добров. даток)	
Ч. 14.	о. Т. Галущинський: **Царство сатани наступає на нас**	0·80
Ч. 15.	**Борці за Церкву. Ч. II.**	2·—
Ч. 16.	**Християнське виховання молоді** (провідні думки Енцикліки).	0·40
Ч. 17.	Еп. Гр. Хомишин: **Пастирський Лист про політичне положення**	0·40
Ч. 18.	О. Назарук: **Галицька делеґація в Ризі 1920 р.**	1·80
Ч. 19.	Борис Колодій: **Галицька Соціялістична Радянська Республика**	0·50
Ч. 20.	о. Т. Галущинський: **Недільний Дзвін**	2·—
Ч. 21.	А. Кругельський: **Тилявська Схизма на Лемківщині**	1·—
Ч. 22.	о. М. Карівець, ЧСВВ: **Три Синодальні Архієреї**	0·25
Ч. 23.	Еп. Гр. Хомишин: **Про грозу духової руїни (Пастирський Лист)**	0·40
Ч. 24.	А. Ч.: **Українська молодь Христові**	0·60
Ч. 25.	о. В. Породко, Ч. Пресв. Ізб.: **Хто такий був Лютер?**	0·30
Ч. 26.	Осип Назарук: **На спокійнім океані**	0·40
Ч. 27.	„ „ **Жінка і суспільність**	0·50
Ч. 28.	„ „ **Жіноча справа**	0·40

ІНШІ ВИДАННЯ:

Д-р О. Назарук:	**Гр.-катол. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція**	3·00
о. Д-р Т. Галущинський:	**Думка і наука Церкви в питанню літурґ. мови**	0·20
Д-р С. Томашівський:	**Десять літ українського питання в Польщі**	1·50
Д-р С. Томашівський:	**Наша чільна партія у власнім зеркалі.** Критичні замітки	1·00
Д-р Ст. Томашівський:	**Про ідеї, героїв і політику**	2·00
О. Назарук:	**Роксоляна** (повість)	12·00
О. Н.:	**Ідеольоґічні основи Укр. Катол. Нар. Партії**	0·50
Проф. Л. Коплер:	**Релігія й політика**	1·80
С. Томашівський:	**Історик, політик, публіцист**	1·00
А. Ч.:	**На калиновім мості** (Листи до молоді)	0·80
Д-р Осип Назарук:	**Католицький журналіст обвинуваченний за державну зраду**	1·30
Станислав Лось:	**За конструктивну політику на Червоній Руси**	1·00
Гадяцький Договір.		0·60
Осип Назарук:	**Націоналізм Донцова**	0·50

БІРЖА

Ґроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·27—5·23 зл. Золотий доляр 8·91 — 8·93. Канадійський доляр 5·26; 1 нім. марка 1·95—1·92; 100 фр. франків 35·00; 100 чеських корон 21·60 — 22·00; 1000 ромунських леїв 35—37 зл.; 100 австр. шилінґів 99·50—100 зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл.	Львів	Підволочиська — Львів
Пшениця двірська	19·75—20·00;	21·25—21·50
Пшениця збірна	18·50—18·75;	20·00—20·25
Жито двір.	15·50—15·75;	17·00—17·25
„ збірне	15·00—15·25;	16·50—16·75
Ячмінь на мливо	14·25—14·50;	15·50 15·75
Ячмінь пашний	13·00—13·25;	—·— —·—
Овес двір.	14·25—14·50;	15·50—15·75
Овес селян.	14·00—14·25;	16·00—16·25
Кукурудза	18·00—19·00;	—·— —·—
Гречка на мливо	20·00—21·00;	—·— —·—
Гречані крупи	39·00—40·00;	—·— —·—
Лен	46;	
Макух льняний	18;	
Бараболя	3·75;	
Ґрис пшен.	8·75—9·00;	9·50—10·00
Ґрис житний	8·30—8·60;	8·50—8·75

Тенденція звищкова, рух оживлений.

Набіл: Маслосоюз платив 12. VI. за 1 кґ. масла — — за 1 л. молока 13 сот., за 1 л. сметани 55 сот., за 1 копу яєць 2·40 зл.—Тенденція на масло, і молоко хитка, на сметану вдержана, на яйця знижкова.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АДРІЯ: Діявольське золото.
КАСІНО: Жовтий князь.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Лиха дівчина і ревія.
МІРАЖ: Світла великого міста.
МУЗА: Л. 14 затонула.
ПАЛЯС: Цісарські лови.
СТИЛЕВЕ: Піоніри Тексасу й ревія.
УТІХА: Грабіжник з Марока й ревія.

ПРИМАРІЙ

Др. А. ШВАРЦ

Повернув і ординує в хоробах шкірних, венер. і косметиці лікарським.

ЛЬВІВ, СЛОВАЦЬКОГО 4. ТЕЛЬ. 16-61.

МЕБЛЕВЕ ОБИТТЯ, брокати, портієри, котари і фільци до підліг, таблатки й коронки поручає по фабричних цінах **ВАНК,** Марійська площа 6.

Чи Ви вже бриїися одиноким українським милом до бриття?

МИЛА ДО БРИТТЯ
ПОРОШОК ДО ЗУБІВ
136—1—x **ДИТЯЧИЙ ПУДЕР**
Промисл хем.-косм.
„ФАМОЗА“ Львів.

Бувший лікар Поліклініки у Берліні
Стоматольоґ-дентист
Др. Степан Дмоховський
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.
Рентґен. Прецизійна техніка дентистична.
71—10—20

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, неділя, 17 червня 1934. Ч. 44 (742).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. від неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

30 сел перейшло на унію

Преса доносить, що в останнім часі поверх 30 сел на Волині зголосило свій перехід на унію й очікують зорґанізування греко-католицьких парохій та визначення парохів. З початком червня с. р. зробило се також село Гаї Левятинські в пов. Дубно. Подання в тій справі підписало поверх 200 осіб. Унійний рух перекидається стихійно з околиці в околицю в повітах, що межують з воєвідствами львівським і тернопільським. Від того, яке становище займе тепер польська держава, буде богато залежати важна справа морального скріплення нашого народу на великих просторах і тим самим внутрішне наставлення до держави, в котрій живемо.

Перед жіночим конґресом

Вже тільки тиждень ділить нас від початку першого нашого жіночого конґресу. Значіння того конґресу буде залежати від якости його підготовки. А якість підготовки кождого конґресу залежить від того, що його учасниці (учасники) привезуть з собою на письмі. Устні звіти рідко коли представляють опінію даної місцевости чи околиці. Зате звіти виготовлені вдома на письмі й відчитані людям на місци та одобрені тими людьми— се неоцінимі документи часу, важні тепер і важні на будуче. Отже привезіть з собою виготовлені в дома звіти на письмі та вручіть ті звіти президії свого конґресу або поодиноким секціям.

Поважні події в Китаю

Японські війська вмашерують в „Державу Осередка“.

Аґенція Гаваса доносить: Відколи в Нанкіні схоплено японського віцеконзуля, обурення в Японії велике. Японський орґан „Ніші-Ніші“ пише, що коли до 48 годин японський віцеконзуль не буде на свободі, то японські війська вмашерують в Китай, котрого правительство не в силі вдержати порядок у своїм краю.

Що діється на Далекім Сході

Преса подає, що на Далекім Сході панує воєнна атмосфера. На подорож зелізницею треба мати окремий дозвіл. Окремий відділ аґентів Ґ. П. У. (чрезвичайки) переводить масові арешти і труси. Харчі на базарах дуже подорожіли. На ріжних точках східно-манджурської зелізниці відбуваються тайні наради червоних активістів. Недавно 10 червоноармейців переступило манджурську границю. Манджурська стежа прогнала їх. Кореспондент одної анґлійської ґазети подає, що Совіти над границею зібрали 4.000 літаків й около 300.000 війська.

Численні землетруси в Америці

73 землетрусів до 6 годин.

З м. Буенос Айрес в Арґентині повідомляють, що в провінції Кордоба занотовано за 6 годин 73 землетрусів. Богато осіб ранених. В околицях Ст. Люїс був також землетрус. Одно місто зовсім знищене. Зелізнича комунікація перервана. Богато жертв в людях. Сей рік особливо богатий у живлові катастрофи.

Що виробляють з цукру

В Німеччині росте продукція цукру мимо того, що змалів його вивіз за границю і змаліло його спожиття внутрі краю. Деж подівається надвижка? Говорять, що Німці переробляють цукор на нітроґліцерину, з котрої роблять знаменитий вибуховий матеріял. З цукру одержують також етилен, котрим гонять мотори Цепелінів.

Облава на скаженого кота

На даху дому коло Німецького Банку в Берліні вигрівався на сонці кіт. Недалеко вигрівалася й урядничка банку. Несподівано кіт скочив на урядничку, небезпечно покусав її та подрапав. Заалярмована поліція та вогнева сторожа хотіли зловити кота, одначе він був спритніший. Облава по сусідних дахах тривала понад 2 год. Вкінці кіт скочив в оден комин і ніяк не хотів з него вилізти. Аж один вогневик підпалив в печі. Тоді кіт виліз з комина виполошений димом і знов втік. Щойно один з поліціянтів застрілив кота з револьвера. Тоді показалося, що той кіт був скажений. Берлін мав незвичайну „котячу“ сензацію.

Sygn. VI. l. Pr. 289/34. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd okręgowy, Wydział VI. karny, we Lwowie, w składzie: S. S. O. T. Będaszewski, jako Przewodniczący, S.S.O. Dr. J. Locker i S.S.O. Dr. L. Dworzak jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 40 (738) czasopisma pt. „Nowa Zorja“, z daty Lwów, dnia 3 czerwca 1934 r. do Sygn. VI. l. Pr. 289/34 na posiedzeniu niejawnem w dniu 5 czerwca 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną, dokonaną dnia 1 czerwca 1934 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie, konfiskatę czasopisma pt. „Nowa Zorja“ Nr.40(738) z daty Lwów, dnia 3 czerwca 1934. zawierającego: w artykule pt. „Dywni podiji“ w całości wraz z tytułem znamiona przestępstwa z art. 170 i 154 K. K., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk., zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odnośnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12. 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 t.j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu szerzenie fałszywych wiadomości przez tendecyjne przedstawienie przebiegu zajść w powiecie zbaraskim, które mają na celu zaniepokoić bezpieczeństwo publiczne, oraz ujawnienie szczegółów toczącego się śledztwa sądowego w tej sprawie. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36, i 37 ust. pra. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: T. Będaszewski wr. Za zgodność: (підпис нечиткий) Kierownik sekr. Protokulant: R. Barszak wr.

Чи Ваша церква, парохіяльні будинки, читальня, школа, кооператива обезпечені в дозволеній законом 1/3 частині в Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер“? — Якщо ні, то виповіджте негайно обезпечення тієї 1/3 частини в ПЗУВ і зголосіть її негайно до обезпечення в

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Москвофіли

З приводу Талєргофського Зїзду.

Внаслідок спеціяльних історичних умовин серед нашого народу по нинішний день істнує напрям, котрий стоїть на становищи національної єдности всього східного, себто руського, словянства: Українців, Москалів і Білорусинів. Се т. зв. москвофіли.

Колись, перед останньою світовою війною, була то сильна партія чи радше струя. Вона мала в Галичині в своїх руках наші найстарші і найбогатші інституції (як львівську Ставропіґію засн. в 16 ст., Галицько-Руську Матицю засн. в 1848 р., Народний Дім засн. в пол. 19 ст. й ін.), всесторонну пресу (між ін. 2 щоденники, кілька популярних тижневиків, орґани літературні, наукові, для молоді, до гумористично-сатиричних включно) та численних сторонників (між ін. по кілька послів у віденськім парляменті і львівськім соймі). Війна і ще більше національно-державний зрив нашого народу завдали москвофілам важкий удар. Їх найважніші інституції (Ставропіґія, Народний Дім) перейшли були в українські руки, їх преса перестала істнувати, а загал москвофілів взяв був активну участь в будові української державности в Галичині. Здавалося, що москвофільство в нас у своїй передвоєнній формі перестало вже істнувати. Здавалося так тим більше, що й головний предмет орієнтації москвофілів, їх протекторка, царська Росія, перестала істнувати, а нова Росія не тільки не зацікавилася нашими москвофілами, але визнаючи Українців і Білорусинів народами окремими від московського, заперечила навіть ідеольоґічну рацію їх істнування. Так здавалося. Та дійсність показала щось інше. Незважаючи на все сказане вище, москвофільство в Галичині не перестало істнувати. Воно тільки дуже ослабло так, що нині воно лиш тінь передвоєнного.

Яка причина істнування серед нашого народу москвофільства взагалі та зокрема його істнування нині?

В нас перед війною звичайно пояснювали істнування москвофільства російськими рублями. Росія, піддержуючи москвофільство в нас, мала дві цілі: 1) параліжувати небажаний їй український рух в Галичині, 2) підготовляти в Галичині російську ірреденту, щоб на випадок війни з Австро-Угорщиною мати в нашім краю своїх сторонників.

Отся думка про ролю Росії в істнуванню москвофільства в Галичині перед війною зовсім вірна. Росія справді піддержувала в нас москвофільство грішми, як се стверджують оголошені по війні документи з російських державних архівів. Москвофільство справді параліжувало до певної міри український рух в Галичині. Москвофіли справді стали підчас останньої війни по стороні Росії і помагали їй, де та як могли.

Та одними російськими рублями вияснити істнування москвофільства не можна. Бо москвофільство серед нашого народу має також глибші причини.

Як відомо, Українці, Москалі і Білорусини належать до т. зв. східньої або руської ґрупи Словян. Се значить, що та ґрупа була колись разом і називалася Русь. Та в ході історії та ґрупа розпалася на три окремі ґрупи, які й дали основу трьом окремим народам: Українцям, Москалям і Білорусинам. Сталося подібно, як зі Словянами взагалі. Одна колись словянська ґрупа розпалася відтак на три окремі ґрупи: східню, західню і південну, а ті ґрупи розпалися знов на істнуючі нині словянські народи. Свідоцтвом тої колишньої одноцільности всіх словянських народів е назви: Словянин, словянський, а східньо-словянської або руської ґрупи назви: Русь, руський, русскій, рускі, які зберіглися до нині серед народів українського, московського і білоруського. І ті назви нині оправдані в приложенню до Українців, Москалів і Білорусинів так само, як оправдані назви Словянин, словянський в приложенню до словянських народів. Бо як кождий зі словянських народів се власне словянський нарід, так також Українці, Москалі і Білорусини се Русь.

Та москвофіли стоять на становищи не тільки племінної але також національної едности Українців, Москалів і Білорусинів. Се значить, що вони хочуть завернути історію до тих часів, коли східня або руська ґрупа Словян творила ще одну цілість (розуміється, та цілість ніколи не була одностайна). Але чи можна завернути історію східних Словян (себто Українців, Москалів і Білорусинів) назад до часу, коли вони творили одну цілість? Не можна—таксамо, як не можна завернути історії західних Словян (себто Поляків, Чехів і Словаків) або південних Словян (себто Болгар, Сербів, Хорватів і Словінців) до тих часів, коли вони також творили цілости. Бо розвій трьох головних руських племен пішов так далеко і такими ріжними шляхами, що колишня їх єдність істнує вже тільки в історії: вона була, її вже нема. І коли москвофіли обстоюють ту єдність нині, приймаючи т. зв. русску культуру за спільну, то те обстоювання рівнається підпорядкованню Українців Москалям. Бо т. зв. русска культура се твір передовсім московського народу, хоч богато вложили в неї й Українці подібно як вложили також в польську культуру. Та вклад якогось народу, хочби і найбільший, в культуру другого народу не робить тої культури для першого народу рідною. Він робить її тільки ближчою, ніж інші. І в певних періодах т. зв. русска культура справді ближча Українцям, ніж яка інша. Та вона нам не рідна.

Подібний розвиток відбули також інші племена білої раси. І так подібно, як є три руські народи, є також три скандинавські народи: шведський, норвеґський і данський, але ніхто не каже, що вони оден нарід чи „повинні“ бути одним народом. Що більше, на наших очах відбувається еволюція в нутрі Велико-Британійської Держави, котра згодом мусить довести до того, що будуть ріжні нації, які говоритимуть англійською мовою, а саме буде нація канадська, австральська, новозеляндська і и. Вже тепер анґльосаський мешканець Канади ніколи не називає себе „Анґлійцем“. І нікому не приходить на думку називати його за те „зрадником“ або „розбивачем“. Навпаки, якби ті новоповстаючі народи приневолювано до єдности, то якраз се розбилоб їх на завсіди. Тимчасом москвофіли добачують зраду і розбивання Руси в природнім розвитку руських племен і тим власне причиняються до збільшування між ними зовсім непотрібної ворожнечі*).

Як бачимо, ідеольоґічні основи москвофільства дуже крихкі. Тому не дивно, що коли український нарід став завершувати кристалізацію своєї національної індивідуальности будуванням своєї національної держави, москвофільство вмить розсипалося в порох!

Та все таки москвофільство віджило й істнує нині, хоч і значно слабше, ніж перед війною. Чому?

Заки відповімо на отсе питання, мусимо передовсім ствердити слідуюче: Нинішне москвофільство в Галичині вже не те, що було перед війною. Воно перейшло очевидну еволюцію під впливом останніх подій в Росії, на Вел. Україні і зокрема в Галичині. Та еволюція виявляється в тім, що нинішні москвофіли не відкидають вже української мови, як се робили передвоєнні москвофіли, котрі в своїх виданнях вживали виключно т. зв. язичія. Нинішні москвофіли вживають у своїх виданнях для народу не тільки української мови (що правда, поганої), але навіть української фонетичної правописи. Так українською мовою і фонетичною правописю видають вони нині свої часописи „Землю і Волю“ та „Кооперативний Вістник“ і також книжочки Общества ім. М. Качковського. Зате часопись для інтелігенції „Русскій Голос“ видають російською мовою, одначе без ъ.

Активна участь москвофілів в будові української державности і також їх зворот до української мови і правописи дуже зблизили москвофілів до Українців. Помало почало затиратися те різке відокремлення одних від других, яке було в нас перед війною. Довголітний розкол в нашій суспільности став наближатися до кінця.

Не може бути ніякого сумніву, що внутрішня консолідація Українців у Галичині не лежала в інтересі наших противників. Бо та консолідація скріплювала нас і тим самим наш опір нашим противникам ставав сильніший. Тому не дивно, що з тої сторони піднято заходи, щоби нашу суспільність знов розбити на ворожі собі ґрупи, котрі взаїмно поборювалиб себе й ослаблювали нашу відпорну силу.

Деякі з тих заходів пішли в сторону москвофілів. Щоби скріпити їх дуже вже підупалі сили, відібрано з українських рук Ставропіґію і Народний Дім та передано назад москвофілам. А далі пішла політична акція, котра москвофілів з одного боку розеднала з Українцями, а з другого приеднала до Поляків. Така політика повелася тим лекше, що мала вже до певної міри традицію з перед війни.

У висліді згаданої вище політичної акції москвофіли відбули ще одну еволюцію. Та еволюція москвофілів се їх політична оріентація на Польщу. Висловом тої оріентації є своєрідний москвофільський льоялізм супроти польської держави. Його раз-у-раз реклямують два москвофільські посли у варшавськім соймі, котрі війшли до сойму з листи ББ і котрі в соймі належать до клюбу ББ. Та не тільки льоялізмом супроти Поляків пописуються теперішні москвофільські посли до варшавського сойму. Вони дезавують також Українців у варшавськім соймі і поза ним. Се останне й є головним завданням теперішнього москвофільства.

Окрема згадка належиться москвофілам як сторонникам православія. Свою прихильність до православія виявляли москвофіли вже від давна, ще перед війною. Та перед війною москвофільська пропаґанда православія в Галичині була маскована і доривочна і тому не мала більших успіхів. Отверто виступили москвофіли як сторонники православія підчас війни, коли Росія заняла була Галичину. З переходом Галичини до Польщі москвофільська православна пропаґанда не тільки не припинилася але навпаки, ще навіть скріпилася. Особливу увагу під тим оглядом звернули москвофіли на Лемківщину, де пропаґанда православія зустрічається з особливо прихильним відношенням наших сусідів.

Таким чином до національно-політичного розколу внутрі нашого народу москвофіли вносять іще розкол церковний. Тим вони ще більше ослаблюють нашу національну силу. Тому не дивно, що найбільше шовіністичні польські круги ставляться так прихильно до москвофільської пропаґанди взагалі і православія спеціяльно, ставляться прихильно в цілій Галичині, та зокрема на Лемківщині, котра стала предметом особливих затій з тої сторони. Засада divide et impera (поділи і пануй над поділеними) має тут повне примінення.

До чого саме хочуть ужити і дійсно вживають наших москвофілів, нехай про се свідчить надзвичайно інтересний твір вшехпольського діяча Ґертиха „За програму окраїнної політики“*). В тій книжці на сторонах 118—119 напечатано дослівно отсе (нарочно не робимо перекладу, щоби хто не посудив нас, що подаємо нашій суспільности спрепарований або натягнений перевід думок вшехпольського діяча):

„Należy dążyć do tego, by zanik grupy staroruskiej w Małopolsce Wsch. nie nastąpił.

Były już momenty po wojnie, gdy tendencja Starorusinów w kierunku zaniku przejawiała się zupełnie wyraźnie. Prawdopodobieństwo stopniowej likwidacji starorusinizmu jest dość duże: bardzo być może, że młode pokolenie staroruskie zerwie ze swoją ideologją, rozpływając się bez reszty w obozie ukraińskim (pozatem zresztą ulegając częściowo polonizacji),—dzięki czemu obóz staroruski zakończy swoje istnienie wraz ze śmiercią starego pokolenia Starorusinów.

Istnienie obozu staroruskiego (moskalofilskiego) jest dla Polski z tego względu pożyteczne, że podkreśla swojem istnieniem bardzo mocno fakt, iż ukrainizm nie jest odrębnością etniczną, lecz, jak dotąd, jedynie tylko doktryną. Z masy etnicznej, która — pozostając wciąż tą samą, jednolitą masą — wyłoniła z siebie dwie doktryny narodowe (ukraińską i rosyjską) — bez trudu może się wyłonić doktryna trzecia: głosząca, że szczep ruski stanowi odłam narodu polskiego. Ujednostajnienie oblicza narodowego masy ruskiej dzięki przyjęciu przez jej świadome odłamy jednej tylko (ukraińskiej) ideologji ułatwiłoby znacznie utrwalenie się w zbiorowej świadomości tej masy poglądu, że pojęcie narodowości pokrywa się z pojęciem odrębności językowej i plemiennej, — dzięki czemu dla świadomości tej stałaby się nieprzestępną koncepcja, że można być Polakiem z narodowości, pozostając Rusinem z krwi i mowy ojczystej.

Oczywiście, należy się z tem liczyć, że podział odporniejszych na wpływy polonizacyjne elementów ruskich na Ukraińców i Rosjan będzie się z czasem utrwalać, — że będzie się n. p. utrwalać ich odrębność językowa dzięki przyjęciu przez Starorusinów języka rosyjskiego jako mowy potocznej. I ta ewentualność nie jest dla Polski niepomyślna, — bo Starorusini odrywając pewną część niepodatnych na polonizację żywiołów ruskich od obozu ukraińskiego, zmieniają tem samem stosunek sił między tym obozem, a obozem polskim. Jeżeli — przypuśćmy — w jakimś powiecie Polaków (wraz z ciążącymi do polskości Rusinami) będzie 45% a niepolszczących się Rusinów 50% (przy 5% Żydów i innych) — oderwanie przez Starorusinów 10% z grupy ruskiej sprawi, że narodowość polska ze swymi 45% będzie najsilniejszą narodowością w powiecie, — wobec 40% Ukraińców i 15% innych.

Grupę staroruską uważamy za mniej od ukraińskiej niepożądaną z grup ruskich o separatystycznej wobec Polski doktrynie jeszcze i dla tego, że niebezpieczeństwo rosyjskie wogóle uważamy na Kresach za mniej groźne od niebezpieczeństwa ukraińskiego, — co uzasadniliśmy w rozdziale o wpływach zakordonowych.

Oczywiście — kierunek moskalofilski uważamy jedynie za mniejsze zło od kierunku ukraińskiego. Za kierunek w całej pełni pożądany uważamy jedynie kierunek polonofilski.

Отже тактика, яку поручає вшехпольський діяч, ясна: при помочи москвофілів розбивати західну вітку українського народу поти, аж поки з неї не лишиться лахміття, котре легко буде Полякам засимілювати. До того має їм послужити москвофільство і православіе. І за се їм претекція, якою вони так тішаться.

Розуміється, така тактика польських шовіністичних кругів (є й такі Поляки, що таку тактику осуджують) не доведе їх до бажаної ціли, тільки якраз навпаки: на довшу мету може викликати для них самих дуже небажані наслідки. А саме колиб їм удалося законсервувати москвофілів в характері тотожнім з „русскими“, тоді очевидно не можна собі уявити лучшої підстави і причини до затяжної війни між будучою Росією й Польщею. Повторилосяб те, що вже раз було в історії, троха з інакших формою причин і в інакших обставинах. А коли польським шовіністам не вдасться завернути колеса історії, то вже само їх безуспішне змагання в цілі внесення розколу в наш нарід на довгі часи посіе ворожнечу, яка всіляко може відбитися: залежно від подій, які будуть над-

*) Не вільно забувати, що анґлосаські Американці вже стали безумовно окремою нацією (з анґлійською мовою!). І не мають ніякого державного звязку з Анґлією, до чого дійшло тільки тому, що анґлійська політика неґувала їх окремішности.

*) Jędrzej Giertych: O program polityki kresowej. Z przedmową Al. Dębskiego b. wojewody wołyńskiego. Nakładem Tow. Wyd. „Patria“. Z funduszu imienia Zbigniewa Paderewskiego. Warszawa. 1932, Cr. (4) + 146 + (2).

ВИБІР ЗВАННЯ

Виклад Дра Осипа Назарука виголошений дня 7 травня 1934 р. для VII і VIII кл. філії Української Академічної Гімназії у Львові.

Зміст: Розвиток нашої кооперації залежить передовсім від моральности кооператорів. — Не викручуватися від війська, бо се неоцінима школа виховання одиниць і суспільностей. — „Хто пан над морем, той пан над усім“. — Чого вимагає журналістика? — Дещо про знання чужих мов і про начитання. — Чому треба читати св. Письмо? — Які прикмети потрібні в практичнім житті? — Основа всього: чесність, збудована на вірі в Бога. — Чому треба належати до орґанізації. — Про значіння веселости. — Велике значіння чистоти. — Про те, як читати книжки. — Про чемність. — Про пошану учителів і старших. — Про гроші. — Про точність. — Потреба концентрації в своїм фаху. — Про невдячність слабих характерів. — Про неробів і про небезпеку протекції та непотизму. — Які є групи фахових шкіл? — Чому тепер крім т. зв. інтеліґентського звання треба конче знати якийсь практичний фах. — Добрих працьовників в ніяким фаху нема забогато. — Боже Провидіння кождому дасть по вартости його. — Чого вимагають тяжкі часи? — Одинока рада. — Чи є фахи „більші“ й „менші“? — Через кого Наполеон програв під Ватерльо? — Провидіння Боже послуґується нераз навіть малими людьми при вирішуванні важних подій. — Про потребу критики і про те, коли критика узасаднена і коли ні, або про ранґу аргументів.

б) Про значіння доброго купецького стану я вже трохи згадував. До сеї области в певній мірі належать і кооператори, котрі мають завдання заосмотрювати суспільність в товари по відповідній ціні та вчити її при тім солідарности і взагалі підносити її на висший рівень життя. І знов треба собі здавати справу з того, що без моральних кооператорів вся кооперація мусить пропасти в багні крадежей, обманства і недбальства. А виховати моральних кооператорів не можна ніякою фільософією, тільки релігією. Підчеркую, що се хибний погляд, що хто не надається до висших студій, той надається до купецтва. Бо добрий купець мусить бути здібний і пильний чоловік, він мусить мати хист і до рахунків і до чужих мов, він мусить знати також свою мову і то не тільки в слові але й у письмі, бо як напише неграмотну оферту й до свого, то ніхто його оферти поважно не возьме і за порядного купця не буде мати. Дальше добрий купець мусить розумітися також на порядним книговодстві і на суспільній економії з нелегкими валютовими справами включно. Для купця висшої сорти потрібне вже і знання стенографії, а навіть звичайному купцеви придалосяб в сих часах писання на машині хочби тому, щоб міг оставляти собі докладні копії висланих письм, без чого може дуже попечися в судових процесах з ріжними хитрими людьми, яких в купецьких взаєминах може мати богато. А поручати писання іншим по перше річ коштовна, по друге, ще важніше, не все вказано в купецьких відносинах, щоби хто небудь знав всі тайни фірми відразу, бо неоден добрий інтерес може бути перебитий, коли дістанеться до відома сусіда й конкурента. Словом, на доброго купця може виробитися тільки чоловік спритний, точний і робучий.

Військо! Найсильніша і найсправніша фізична орґанізація людства, котра вимагає дуже богато духа, розуму і благородности. Вимагає того якраз тому, що вона рішає в найтяжших хвилях народів і суспільностей. Ніде так не можна навчитися порядку й дисципліни, як у війську. Се прямо неоцінима установа для виховування одиниць, суспільностей і всего людства. Отже злочин супроти себе і суспільности робить кождий, хто викручується від війська. А треба робити якраз навпаки: треба доконче старатися відслужити свій час при війську, а хто може і має до того нахил, той повинен стати й фаховим військовим. Тут повторю те, що я сказав при праві, повторю з тої самої причини, то значить тому, що дуже високо ціню військо: хто не може рішитися на ніякий фах, нехай якийсь час присвятить війську, бо то не буде страчений час, все одно чи він остане в війську, чи не остане.

З військом тісно вяжеться маринарка. Як певно знаєте, а як забули то пригадую вам, що вже Темістокль і Помпей говорили: „Хто пан над морем, той пан над усім.“

Остає журналістика, надзвичайно важне звання модерних часів, котре творить і формує думки й ідеали народів. Про неї я вже згадував. Час не дозволяє мені ширше поговорити про той дуже приємний але й дуже відповідальний та нервовий фах, в котрім головна передумова вимагає особливого сприту й дуже великої робучости, бо без великого начитання журналіст, навіть з природи здібний, не представляє вартости як дійсний журналіст. Коли я згадав слово „начитання“, то не можу поминути двох важних річей. Передовсім мушу вам висказати признання за те, що, як бачу з анкети, розмірно богато між вами вчиться чужих мов і то не лише тих, котрі беруть в школі, але також інших. Се дуже хосенна робота. Та при тім не вільно забувати, що знання чужих мов само собою не дає ще освіти, тільки дає можливість здобути собі ширшу освіту з безпосердних жерел чужих літератур великих і культурних народів. Як відомо, добрі переклади се річи дуже трудні й тому рідкі. Отже лучше читати оригінали. Та підчеркую: само здобуття варстату праці нічого не поможе тому, хто той варстат має, але не працює на нім. Отже хто знає чужі мови, того ще не можна уважати освіченим чоловіком, бо він має тільки підставу до того, аби читати добрі річи в оригіналах. Та чи він се буде робити, се ще питання. Часто буває так, що люди вдоволяються лиш тим, що навчилися трохи говорити або лише читати в чужій мові й більше нічого не роблять. Нпр. щодо начитання, то можна в нас оглядати дивне диво. А саме як відомо культура всіх европейських народів коріниться головно в християнстві, тимчасом у нас до білих круків належать інтеліґенти, котрі знають або бодай раз читали святе Письмо! Таким чином провідна верства нашого народу не звязана психічно з ґрунтом, на котрім виросла культура Европи і всі її народи, між ними й наш. Про наслідки того не треба розводитися, бо вони ясні. Найсумніше в тім се, що є й такі священики, які не мають вдома св. Письма. Не йдіть їх слідами, а запізнайтеся з головною підставою культури свого народу й всіх народів Европи. Не думайте, що св. Письмо се вже перестаріла книга, з якої не можна нічого навчитися. Бо з ніякої іншої книжки не навчитеся тільки, що зі св. Письма. З ним у руці великий тепер а колись маленький анґлійський нарід завоював найбільше країв на світі й упорядкував їх. На ґрунті св. Письма виросла велика й дуже пожиточна література, з котрої поручаю вам особливо Тому Кемпійського на дорогу життя. Маємо кілька перекладів глибоко релігійного й фільософічного твору Томи Кемпійського. За найліпший уважаю переклад пок. епископа Боцяна. Та праця дуже надається до розважувань в часі Богослужень. За кождим її читанням відкривається в ній все нові і нові глибини. А з анґлійських письменників поручаю вам особливо твори Смайлса. Вони є і в перекладах польським, німецькім і ін., тільки в нашім ще нема. Та на всякий випадок памятайте, що хто не знає св. Письма, того не можна уважати очитаним чоловіком, бож він не знає головного жерела культури й підвалини моралі. Св. Письмо треба читати в католицькім виданні м. і. тому, бо катол. видання все мають відповідні пояснення, конечні при читанню тої дуже старої книги.

Ви слушно заговорили в анкеті про потребу уникання хиб. А уникання хиб тоді можна найлучше перевести, коли тим хибам протиставимо відповідні прикмети й будемо змагати до здобуття тих прикмет. Отже коротенько перебіжім ріжні области прикмет, особливо потрібних у практичнім життю. Говорити-му вже тільки ударними зворотами, „шляґвортами“, як каже Німець, бо нема часу. Аргументацію обмежу до найконечнішої.

1. Перша річ конечна до розумного переходу життя се чесність, збудована на вірі в Бога, бо на нічім іншім її сильно покласти не можна: завалиться.

2. Друга річ: все життя своє належати передовсім до своєї фахової орґанізації й бути її дійсним членом, що сповняє свої орґанізаційні обовязки. Чоловік, що не належить до ніякої орґанізації, се пилинка без значіння, навіть коли він дуже здібний. За належанням до якоїсь орґанізації все життя промовляє богато сильних причин. Перша то природа чоловіка: він, — як слушно сказав великий фільософ Арістотель, — „дзоон політікон.“ Значить, необхідно з природи потребує орґанізації. Отже не належати до орґанізації се проти природи чоловіка. Далі є ряд розумових аргументів, ясних навіть для дитини. Лише в орґанізації може нормальний чоловік вправити й розвинути свої сили. Тільки в орґанізації можна виплисти на верх навіть без найменшої протекції. Що більше, навіть без здібностей, бо вистарчить коли хто в орґанізації все точно платить вкладки і точно приходить на збори, щоби на нього звернули увагу як на чоловіка точного і примірного. А се з правила дуже помагає в життю, коли здобути собі таку опінію. А вже хто має які небудь здібности, то тільки в орґанізації може їх виробити й удосконалити до високої міри. Словом, тільки в орґанізації може бути мова про належний розвиток і силу людей. Та се не значить, що чоловікови не треба часом самоти.

3. В життю треба бути веселим і культивувати веселість, бо інакше життя буде сумне. Веселість можлива тільки при чистій совісти. Памятайте, що вічно понурого чоловіка ніхто не любить, всі уникають, бо він затроює атмосферу довкруги. Такому трудно знайти заняття, а як знайде, то треба дуже терпеливих людей, аби не позбулися такого типа, бо він самим своїм виглядом всім відбирає гумор. Правда, теперішні часи не дуже надаються до виховування веселих людей, але треба свідомо виховувати себе до веселости, або бодай до погідности. Бо все одно журбою не можна собі поправити долі, а навпаки — можна тільки зіпсувати до решти. В тій области дам вам одну раду: Коли вам часом робиться сумно і журба або хандра хапає вас в обійми свої, пригадайте собі, що прецінь минув вчорайший день. І коли ви вчера журилися, то чи ви не на дурно журилися? Таксамо мине й нинішний день, отже пощо журитися? Лучше взятися до роботи!

4. Надзвичайно важна річ: бути чистим. Се просто жах дивитися часом на чоловіка, котрий має претенсію належати до інтеліґенції! А йому попід нігті видно такі чорні смуги болота, якби там жалобу за ким носив! Такому просто руку подати гидко. А бувають і такі пасажири між інтелігентами, коло котрих встовигатися. Отже ні в однім ні в другім случаю така протиприродна політика до нічого доброго не доведе з ніякого становища.

Та справедливість вимагає признати, що не всі москвофіли далися вжити до такої політичної акції. Частина їх поставила вище загальне добро над особисті амбіції й інтереси та остала поза тою акцією. З кругів тої частини москвофілів повстала в останних часах навіть опозиція до офіціяльного москвофільського проводу та його політики. Та опозиція й стала видавати у Львові свою окрему часопись п. н. „Пролом“. Згадана часопись появляється в українській мові та фонетичною правописю.

Так представляється москвофільство серед нашого народу в Галичині під теперішню пору. Як бачимо, внутрішної моральної сили москвофільство не має. Та має воно за те протекцію наших противників, які використовують його для ослаблення нас. Тому справа нашого відношення до москвофільства має особливе значіння й вимагає окремого розгляду.

Про се іншим разом.

яти не можна, так літом чути від їх немитих ніг! Се неприємні річи, але мушу їх обговорити, бо їх видно і чутно в життю і то не рідко. Приходить такий молодий чоловік з нечищеними нігтями й очевидно давно немитими ногами тай просить, чи не булоби для нього заняття. А той, що такого „многонадійного молодця” бачить і чує перед собою, аж крутиться, аби такий пасажир якнайскорше вийшся з кімнати. Розуміється, хто має ніс в порядку, той не дасть такому типови заняття навіть тоді, коли потребує робітника. Отже нігті треба чистити кілька разів денно, особливо в місті, де богато саджі в воздусі. А ноги треба мити частіше ніж обличча, бо обличча все таки і дощ обмиває і вітер обвіває, а ноги все заперті в черевиках, отже тому їх треба частіше мити ніж обличча. Хто не послухає сеї ради, той зле на тім вийде в життю. Бо не забувайте, що се річи такі прикрі до обговорювання, що навіть приязно настроєний чоловік майже ніколи не може відважитися, поговорити про таке нехлюйство з брудним типом. І такий брудас ходить нещасний по світі й дивується, чому від нього відсуваються люди. А то просто тому, що ніс їм не позволяє ні сидіти біля нього, ні стояти... Особливо страшно мати діло також з таким чоловіком, якому з уст чути. Причина того буває часом в хорім жолудку, а часом в нехлюйстві. Уявіть собі нпр. дентиста котрому чути з уст. Чи він не віджене від себе клієнтів? І взагалі кождий, хто чисто не держить устну яму, наражує себе на дуже великі й далеко сягаючі прикрости. Передовсім такому паничеви зачинають псуватися зуби. Вони болять і не дають працювати. Дальше болючими зубами не годен добре жувати, отже такий панич проковтує нежуване, а з того зачинає його боліти й жолудок. Таким чином бачимо доволі часто молоді руїни, що ходять скривлені та нещасні по Божому світі і нарікають. А все булоб добре якби рот мив оден з другим і з лінивства не відкладав піти до лікаря, коли в однім зубі має ще невеличку дірку. А такий лінюх чекає аж від одного хорого зуба порядно спорохнявіють інші до тої міри, що нема вже до чого причіпити штучних зубів. І тоді нещасливий.

5. Про вагу знання чужих мов я вже говорив. Тут зазначу тільки те, що треба кождого дня бодай коротку часину перечитати щось в чужій мові, бо інакше навіть незле опанована чужа мова забувається, а в переконанні остає тільки неоправдане враження, що ту чужу мову „знається”.

6. Про читання я вже також згадував. Зазначу, що інтеліґентний чоловік повинен мати свою бодай невеличку бібліотечку з цінніших змістом авторів, від ґеоґрафії, статистики й історії почавши. Особливо важна статистика, бо без неї виробляються бляґери, котрі не мають ніякої пропорції в голові й думках.

Читання книжки без роблення записок се щось таке як харчування чоловіка хорого на жолудок. З такого читання нема освічених людей, з виїмком тих, що мають надзвичайну память, а таких людей дуже мало. Записки з прочитаних книжок дають передовсім контролю над памятю і тим самим підставу до того, щоб держати свою память в здоровім стані. Дальше, переглядані час до часу виписки з прочитаних книжок дають можливість переконатися, що вам подобалося в кождій частині вашого життя й на що ви звертали особлившу увагу та як ви розуміли прочитане. Тим самим записки дають вам можливість ствердити, в якім напрямі йдете. Колиж ви читали добрі книжки, то виписки з них і переглядання тих виписків се свого рода линви, що привязують корабель людської думки до безпечної пристані. Такий корабель не боїться бурі; він не тільки міцно привязаний в затишнім місци досвіду, в місци укріпленім розумними людьми, але й освітлений та умебльований їх великими зусиллями. Перевантаження чужого впливу над своїм способом думання нема потреби боятися якраз при такій переглядній системі консумування чужих думок, бо при такій системі кріпшає нахил до вироблювання власної думки через порівнування. Перевантаження чужим добром і нестеменний хаос видно власне в тих, що — чи то з зарозумілости, чи в недбальства, чи просто тому, що не було кому їх повчити, як працює чоловік, що хоче бути освіченим і мати порядок в голові, — читали без розбору, що під руки попало і не робили з того ніяких записок. Вони весь час мололи кукіль, пшеницю, горох, біб, гірчицю, сухі вовчі ягоди і т. д. тай навіть тої мішанини не забезпечили перед вітром і дощем. Не йдіть же їх слідами! І ще одно: Записки добре робити не тільки з книжок, але також з розмов і засідань: се неоцінимі річи особливо в публичній праці. (Д. б.)

ВИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

Нове поміщення

Філії Української Державної Ґімназії у Львові.

Дня 11 с. м. управа Філії Української Державної Ґімназії у Львові запросила візитатора п. Шедівого, членів Батьківського Кружка, шкільного лікаря д-ра Довбуша та представників української преси оглянути нове поміщення філії, палату ґрафа Семеньского-Левіцкого, ордината з Хороствова, при вул. Пекарській ч. 19. Досі українська ґімназія була понад 80 літ в Народнім Домі, в будинку дуже на школу невідповіднім і то на III поверсі. Молодь не мала де вийти на перерву. До того нестерпний гамір і гуркіт перешкаджав науці.

Новий будинок положений на спокійній вулиці; має гарне подвіря, велику благодать для молоді. В головнім, одноповерховім будинку є 3 входи. На партері є 3 викладові салі, канцелярія для управителя, секретаря, ждальня, конференційна саля, бібліотека для професорів і для учеників, шатні, помешкання для терціяна й кімната з кухнею для доживлювання молоді. На I поверсі є приміщення на рекреацію для молоді, читальня для молоді, 4 викладові салі, кімната для лікаря зі ждальнею, кімната для наукових лябораторій. Всіх убікацій в палаті 24.

В бічнім будинку на право від входу буде на партері велика ґімнастична саля на 300 осіб, шатня, туші; на I поверсі будуть три або чотири викладові салі. В будинку на ліво від входу буде на I пов. помешкання для управителя ґімназії, на партері робітні для практичних занять, помешкання для терціяна й кімната для гостей.

Палату ґрафа Семеньского-Левіцкого винаймили на 7 літ, бо може до того часу вибудують спеціяльні будівлі для ґімназії. Річ ясна, що спеціяльно вибудована будівля краще сповнить всі наукові й виховні вимоги новітної школи. Одначе рівно ясне, що нове поміщення філії в палаті, де є богато простору й гарні салі, се великий і гарний крок вперед в порівнанні з тим, що досі було. Гіґієнічні умовини нового поміщення сприятливі для фізичного розвитку шкільної молоді. Нове поміщення філії буде особливо вигідне для тих дітей, що мешкають у східній і полудневій частині Львова. Родичі дітей, що перенесуться на нове поміщення, приняли ту вістку з радістю і вдячністю для тих, що потрудилися коло тої справи.

Католицька пресова надгорода

Пан Miguel Baygual Angela Bas уфундував щорічну надгороду в сумі 30.000 пезетів (около 25.000 зл.) для того еспанського щоденника, що в данім році найбільше причиниться до поширення релиґійної ідеї й освіти, наук Св. Отця й Епископів, спонукає до зразкового католицького життя і т. д., словом віддасть найбільші услуги релиґії. Ту надгороду будуть призначувати щорічно в „дні католицької преси”. Католицька пресова надгорода сповнить своє завдання, особливо в тих трудних обставинах, в котрих тепер є католицька Церква в Еспанії. (КАП).

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 19)

„Андрей” на засланні

Три роки побуту в тому Ростові на ласкавому кацапському хлібі з української землі, приставання з тамтими, війною рознузданими і до кождого бунту наготовленими людьми, набирання їх звичок і ріжних сектярських бузувірств, загнали людей у великі заблуди й необичайности. Найперше брала їх завзята лють, що обманулися у своїх міркуваннях і сподіваннях, які собі робили на царську Москву і на майбутнє... Надихалися ненависного духа православія, інші — всіляких сектярських і бунтарських навчань, релиґійно і морально збайдужніли, а то й зненавиділи релиґію і Бога.

Вернули босі й простоволосі, а коли з давних своїх осель застали згарища і руїни, ще гірше озвіріли і зажахтіли ненавистю до всякого ладу на світі. Юшилися і ненавиділи, а церква на відправах стояла порожніська...

Ще більша погань загніздилася в селі, як була передтим. Подружжа жили невінчані; інші пускали блахмана, що їх „там“ вінчали, інші, що їх „там“ розлучили, як кому надобилося... Діти росли нехрещені, не знали ніякого послуху, ніякого закону. Молодь буянила в необичайности і — не знала сорому. А безсоромність ще лячніша від необичайности! Церква стояла обдерта, обтіпана, хрест з бані звалився, порешетований кулями дах затікав, — виглядала як Нараївська божниця... Паркан у війні розібрали і до чиста розікрали; на приходстві крім одніської хати не залишився ні оден будинок, ні кавалок плота. Треба було до всего братися, а не було кому. Село за якусь відбудову чи направу і не гадало. Раз що не могло, а ще гірше, що не хотіло. Відзивалися вже й такі голоси, що Бог — се вигадка панів, щоби хлопа тримати в ярмі; без церкви — можна жити, казали...

Лучка сам такі вигуки чув і то від такого, котрий раніше, правда що потягав до схизми але вірив, а тепер хвастав язиком, що віра для дурнів. Лучка лиш руки заломив і зітхав до Бога, щоби за тих осудних бурліїв не карав цілого села...

Таке жниво принесла довголітня московська сійба...

На весну 1919 року, після двацятьпятьлітнього душпастирювання померли священик Барилевич. Не були ще в літах, але така була Божа воля.

Коли Лучка згадав похорони попередніх священиків — Локрицького, Белішевського, а видів цесі, лиш закляк. Не було кому навіть домовину винести до церкви... Відтак через рік не було свого священика, лишень доїздили. А по році дали до села нового священика, отця Жуля. Для села вони не були чужі; село їх знало здавніш, коли ще доїздили, заки вернули священик Барилевич і навпісля, по їх смерти.

Священик Жуль прийшли до села в тому часі, коли інститутськими добрами управляли Українці; не поклонники московського кнута, бо за тих ледви чи тут дісталисяб.

Вони забралися виполювати з церкви і з села московський блекіт. Зразу, вони завідували також інститутським двором і лісом. Аж як заряд Інституту дістався назад в замосковщені руки, тоді їх від завідовництва усунули, і їм навкірки віддали Телевичеви! Телевич з тамтими руку тримав, а перед священиком лукавив, щоби залишитися дяком...

Лучка нераз жалів Телевича; через те, що таку мав хитку душу і вмів так вертко кривити душею. А там у тому Ростові, ще став — жаденним; а се найгірше. Людина, що полюбить гроші, не година вже ні перед чим схаменутися.

Священик мали тяжку роботу. Застали руїну в селі і в душах. Не знать, відки було зачинати. Коли на першій неділі правили Службу Божу, в церкві було не більше як двацять душ. Люди відвикли ходити до церкви і молитися. Інші прямо чванилися, що їм вже церква непотрібна. Священик тим не зражувалися, а своє робили.

(Кінець буде).

ЦЕРКВА І ДЕРЖАВА

Що в тій справі сказав р. кат. епископ Шлеська Ексц. о. Адамский.

КАП (Католицька Аґенція Пресова) доносить: В Катовицях відбувся Зїзд „Stowarzyszenia Chrześcijańsko - narodowego Nauczycieli Szkół Powszechnych“. На тім зїзді шлеський епископ Ексц. о. Станислав Адамский виголосив промову, в котрій доторкнувся засадничих проблемів співжиття Церкви з державою. На зїзді були присутні Окружний Куратор та інші представники влади.

„Школою займався я, говорив о. епископ, як соймовий посол і як сенатор у Варшаві, коли рішалася доля польської школи та законодатні тіла ухвалювали конституцію. Там творено основи напряму нашого шкільництва, котрий істнує й обовязує ще нині. Підчас дебат над проектом нової конституції артикули про взаємини між Церквою та державою і про навчання релїгії остали незмінені. Отже се воля не лише католицької суспільности, але се також виразна воля того табору, котрий під проводом марш. Пілсудского взяв відповідальність за долю цілої держави, щоб не змінювано обовязуючих досі засад в ділянці навчання релїгії в школах, щоб не змінювано нічого в области взаємин між катол. Церквою і державою. Се очевидна для нас всіх запорука внутрішного мира і гарної будучности нашої Батьківщини.

Се, що моглоби стати підставою поважних побоювань за майбутність нашої Вітчини — булаб напрасна внутрішна боротьба на культурнім і релїгійнім полі. Виникання боротьби між такою могучою інституцією як кат. Церква і державою мусілоб глибоко сколихнути підвалинами нашого молодого державного орґанізму. Тим то пояснюється, чому люди, що держать керму держави не лише ті, що в своїй душі глибоко привязані до катол. Церкви і признають потребу глибокого релїгійного виховання, але навіть такі, що особисто такого переконання не мають та з хвилею, коли станули в рядах представників правительства і взяли керму справ у свої руки, згідно з конституцією і з катол. Церквою голосять, що релїгійне виховання є і має бути підвалиною нашої держави і заборолом здорового внутрішного життя Польщі. Питання велике і важне. Що в такій державі як польська, в котрій лучаться і збігають найріжнородніші впливи і культури, не все ще уложилося і скристалізувалося, що ведуться ще боротьби світоглядів, се річ ясна і зрозуміла. То справи людські і неминучі.

Для нас Поляків найважніша річ, що інстанції й особи, котрі рішають про долю держави, визначили собі лінію згоди Держави з Церквою. Ся лінія для кождого горожанина, котрий щиро стремить до добра і едности нашої держави, повинна бути напрямною на все і рішаюча. Коли одначе на сім тлі досі ведуться боротьби, то се походить відси, що табори й особи, котрі не поділяють тих поглядів правлячих Польщею чинників, сіють незгоду, поборюючи державну лінію. Сим також пояснюється, що на поверхню нашого суспільного життя випливають ще такі парадокси, як пр., що те що на полі навчання релїгії згідне з загальною лінією правлячих чинників, з конституцією і з обовязуючими в Польщі законами, — декотрі мнимі державники називають протидержавною тенденцією, а зате се, що незгідне з правительством, конституцією і правом, вони уважають за річ мнимо цілком згідну з інтересом держави. Се прояви виколювання перших зубків в нашім молодім державнім істнуванні. Десять чи 15 літ в історії такої великої держави як Польща се короткий час. В маленькій державі, що має 100.000 горожан, того рода боротьба кінчиться до 2 літ. Зате в державі, що має 30 міл. горожан, котрі через 150 літ з конечности були під впливом ріжних культур, в такій державі процес духового зрощування і побіди здорової державної лінії мусить довше тривати. Тому не дивниця, що в нас ще появляються суперечности на перший погляд незрозумілі, що випливають з чуттевих настроїв, з призвичаєння або духової залежности від деяких вже перестарілих поглядів. Одні мають нахил до червоної краски, другі до зеленої. Від того залежить весь настрій ґрупи і на тім тлі розвивається боротьба. Одначе всі ті суперечности з бігом часу будуть вирівнуватися, державне життя та великодержавне становище Польщі скристалізується.

Справи державности вияснюються. Щойно перед кількома днями давніший керманич державного корабля сказав у тій справі богато критичних і слушних завваг. В кождій новій державі трапляється, що до людей рішаючих, котрі йдуть рішучою, певною лінією, примазуються інші з переконаннями так сильно уґрунтованими як прим. хоругов, що йде за вітром. Коли пр. чоловік так загально поважаний як п. Пристор, так рішучо відхрещувався від „чурів“ політичного життя, як він їх назвав, то се знаменний і дуже додатний прояв. Серед схарактеризованих ним натягнень і смішних переборщень були також випадки з ділянки шкільництва. Оповідаючи про одного візитатора, ствердив, що сей візитатор немало обурився і зганив учителя, коли на питання: „Котрий день у тебе найприємніший?“ — дитина відповіла: „Ялинка“ („ґвяздка“), — а не день „19 березня“ (іменини марш. Пілсудского — Ред.). Є педаґоґія, котрої ефекту не обчисляється в напрямі дитини, але вгору, до влади, щоби зискати щось для себе. Коли правительство домагається характерів серед учительства, то в християнськім таборі найде їх немало, бо тут є школа характерів, тим важніша, що в теперішних умовинах приналежність до християнської орґанізації се заразом тяжка проба характерів. Щоб оминути непорозуміння, зазначую, що інформації про візитотора, котрі навів п. Пристор, не походять від мене.

В боротьбі за спосіб і обсяг навчання релїгії в школі як епископ не можу бути байдужий. Інакше я не виконавби завдання, яке маю виконати! Тому до питання про навчання релїгії в школі займаю становище і стремлю до такого уняття справи навчання релїгії, яке очерк-нено в нашій конституції, в законодавстві і многократно повторюваних заявах найвищих шкільних властей. Тішуся, що можу на тім місці заявити, що працюючи на терені католицької дієцезії і шлеського воєвідства, в своїх дискусіях з найвищими представниками шкільних властей воєвідства майже у всім з ними погоджуюся. Менше часто згідний я з представниками низших шкільних властей і тут щораз трапляються легкі закатарення взаїмних почувань. Отже боротьби на шкільнім полі менші і більші ще ведуться. Одначе не сумніваюся, що вкінці мусять вони скінчитися. Бо державна думка директиви і вказівки в области релїгії в школі, усталені конституцією, мусять чейже побідити в душі і совісти кождого чоловіка, що хоче бути правдивим Поляком, мусять стати провідною і для його вчинків напрямною думкою, хочби навіть в своїй душі хотів чогось іншого.

Бо власне тим ріжниться державник („państwowiec“) від чоловіка позбавленого державного духа, що державник спирає свою державну і горожанську працю на державних законах, коли недержавник ворохобничить („warcholi“), стає кертицею, котра старається державні закони саботувати, підміновувати й ослабити їх значіння.

Сила польської держави виражена в армії й увидатнена в заграничній політитиці, матиме відповідні підвалини, коли в парі з ними буде йти внутрішна суцільність й одноціла воля польської суспільности. Я переконаний, що школа сперта на християнських ідеалах, котра розвивається в ділянці релїгійного виховання і науки на згідній співпраці держави з Церквою по думці засад, що містяться в нашім законодавстві, стане могутним державно-творчим чинником. Вірю, що в розмірно короткім часі зникнуть непорозуміння, що всі стрінемося на спільній платформі любови Батьківщини, що припиниться нинішна боротьба, яка здержує поступ державного скріплювання, зачнуться великі перегони праці для добра нашої Батьківщини“. — Промову о. епископа Адамского принято невмовкаючими оплесками. (КАП).

Зїзд Великого Лугу

12) Дальше промовляв п. Бадівський, студент (Батятичі, Камінка Струм): Між інтеліґенцією є богато людей, що сидять з заложеними руками, але є й такі, що працюють. Тут винні головно ті пани редактори, що демаґоґічно пишуть проти Лугів. Я сам студент, і був я за границею. Коли я довідався, що істнує Луг, вписався в його члени. В нас основником Лугу був священик спорідненний з редактором націоналістичного часопису. І він дальше попирає наш Луг. Ми не можемо казати, що між інтеліґенцією і нами Луговиками є рів, через котрий не можна перейти. Сей рів мусить бути засипаний. Коли ми своєю працею докажемо необхідність нашого істнування, то інтеліґенти прийдуть до нас. Сей дефіцит, що має наша орґанізація, не такий страшний. При маленькій навіть праці — як пр. концерти, фестини, членські вкладки — призбираємо фонди не лише на покриття дефіциту, але й на інші необхідні видатки; — п. Заяць (Ляшки Муровані): Кождий звіт Лугу се наче історія села. Наше село недалеко Львова. В нас повстав був Луг, відтак упав, бо не підготовано ґрунту під його оснування належно. Та тепер Луг в нас знов істнує і добре розвивається. В нас є 2 націоналісти. Коли вони побачили, що радикали закладають своїх „Каменярів“, то почали до нас наближатися. І в нас також був такий випадок, що священик хотів нас конче скомпромітувати в очах громадянства. Та ми не зважаймо на такі виступи проти нас і сміло йдім вперед! — п. Курдидик Анатоль: Справа з нашою інтеліґенцією дуже складна і двобічна. Є такі інтеліґенти, що працюють, є такі, що ні. Інтеліґенція не в тім, чи хтось скінчив університет, чи ґімназію. Нам треба витворити свою, лугову інтеліґенцію. На місцях треба вміти відріжнити правдивих інтеліґентів від позірних. Один з наших визначних священиків сказав: „З нашими націоналістами треба обходитися як з хорими людьми. Наша студентська молодь, ті що покінчили нераз високі школи та мають дипльоми, не мають перед собою ніяких виглядів на сяке-таке улаштування свого життя. Стратили 12—14 літ студій, стратили ґроші і що мають з того? Тому не можна дивуватися їх роздражненню“. Отже кажу не можна виступати з хлопським параґрафом проти всіх, що проти нас. Та підчеркую, що є й такі серед інтеліґентів, котрих переконає лише такий „арґумент“. Одначе тут треба великої проворности і чіткости та розуму, щоби пізнати, хто які арґументи любить. Та передовсім працею і впертістю можна доказати чудес. Приміром сего може послужити Луг в Городиславичах. Кожда велика ідея мала і буде мати противників. Деякі з наших противників вже переконалися в своїй помилці і вже не є ними. Лише два Луги вплатили вкладку за біжучий рік! Деж та вперта праця і почуття обовязку! Ми повинні мати свою площу у Львові і свій будинок. Треба нам подбати, щоб Луговики на місцях сповняли свої обовязки моральні і матеріяльні. Як ми інтеліґенти й селяни подамо собі руки то ніхто нас не переможе. — Відтак п. предсідник ствердивши, що ніхто вже голосу в дискусії над звітами не забирає, уділив голосу п. голові Великого Лугу д-рові Р. Дашкевичеві, котрий відповів на справи порушені в дискусії.

Примітка Ред. „Н. Зорі“: Сю промову повинен основно перестудіювати кождий, хто хоче зоріентуватися у взаєминах між польською державною владою і частиною р. кат. духовенства. Нема сумніву, що частина, котрої погляди репрезентує Ексц. Адамский, буде згодом чисельно зростати. Та не може також бути сумніву, що в тій зростаючій чисельно частині будуть також люди, котрі йтимуть за вітром і котрих так влучно схарактеризував б. премієр. І се одна з остей вічної проблєми Церкви і держави.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Радикальна „Самоосвіта”

Що в ній є і як з нею „боряться“ католики.

Зміст: Хто й за чиї гроші? — Ціль „Самоосвіти“. — Її видавничі підвідділи. — Кількість видань. — Правдиве завдання. — Вавилонська вежа співробітників. — Наївні клєрикали. — Скромні „вчені“ за корчами. — Освіта зі „Самоосвіти“: Христос і християнство. — Поступові „новости“ зперед сотки літ. — Свята Інквізиція, Драгоманів і Другий Інтернаціонал. — Що радикали пишуть про Унію? — Татарська ідеольогія степовиків-історіографів „Самоосвіти“. — Природничий відділ. — Куштовні думки про супружі справи плюс оголошення. — Неусвідомлена лікарка. — Лятомізація й „Каменярі“. — Союзники Лютра й Кальвіна. — Похвала праці. — Сплячий великан.

Вже пятий рік накладом радикальної кооперативи „Громада“ у Львові й за допомогою „Українського (радикального) Робітничого Союзу“ [1]) виходить що місяця книжечка „Самоосвіти“. Редакційну колєгію „С.“ творять кооператор др. Карло Коберський (до нього належать книжки про економію), інж. І. Лучишин (господарські, аґроном.), редактор др. Матвій Стахів (технічний редактор, історичні книжки), проф. Евген Яворівський (співредактор „Нашого Прапору“ вид. І. Тиктора). До дирекції належить також секретар радик. партії та директор „Червоної Калини“ Осип Навроцький. Всі ті панове—члени радикальної партії; вони творять видавничу установу, котра є експозитурою радикальної партії, подібно як „Український Робітничий Союз“ та „Громада“, теж експозитури тої партії. Значить „Самоосвіта“ чисто радикального світогляду.

Яка ціль „Самоосвіти“? „Щомісячні книжки „С.“ мають дати освіту селянам і робітникам, мають бути малою енцикльопедією знання, малим народнім університетом, свого рода кореспонденційною школою. Такі видання мають свою ціль — систематично і приступно викладати всяку науку для простолюдина, даючи йому змогу через свої видання стати вповні освіченою людиною“. Відповідно до тої ціли книжки „С.“ писані досить популярно. Вони й дуже дешеві: річна передплата за 12 книжечок, кожда від 2—3 арк. друку 16^0, коштує всього 3.50 зл. До тогож всі майже книжечки суто ілюстровані. „Самоосвіта“ має такі відділи: суспільно-історичних наук (досі 23 випуски), громадознавства (соціольогії й політичних наук, досі 1 вип.), природничих наук (досі 14 вип.), економічних наук (1 вип.), суспільного виховання (3 вип.), фахових наук (1 вип.). За 4 роки вийшло в „С.“ (до грудня 1933 р.) 49 книжочок, разом 110 аркушів 16^0 змісту; а що кождий випуск печатають у 5 тисячах примірників, то — вчисляючи тут 6 других накладів (!) — „Самоосвіта“ видала досі 275 тисяч примірників. Нема майже часопису чи календаря, деб „Самоосвіти“ не реклямовано. Отже зовсім не диво, що книжечки „С.“ добре розходяться і роблять своє правдиве діло: навертають людей до матеріялістично-соціялістичного світогляду. Цікаво, що між співробітниками „Самоосвіти“ маємо також людей, котрі працюють у націоналістичній, кооперативній, жовтій і навіть большевицькій пресі. Наприклад: редактор „Нашого Прапора“ Евген Яворівський; відп. редактор „Перемоги“ Едвард Жарський (в останнім часі перейшов до преси Тиктора) і кооператори др. К. Коберський, інж. І. Лучишин, Іванна Блажкевич; співробітники „Нових Шляхів“: Володимир Левинський і др. Софія Парфанович.

Непоінформованість провідних „клєрикалів“ велика: в „Ниві“ ч. 8. з минул. року один з священиків признається, що запренумерував ті книжечки для своєї кооперативи в селі!... Так у нас „боряться“ з радикальною „Самоосвітою“... Отже чи можна дивуватися, що прості люди розбиваються за тою „освітою“? Нині простолюдинови дуже імпонує назва „освіченого“ чоловіка і справді сільська та робітнича молодь щиро горнеться до всього, що обіцює їй марку інтелігента.

Годі в одній статті обговорити всю ту „освіту“, котру ширять радикали в „Самоосвіті“. Але варт розглянути бодай кілька „перлин“ тої „Самоосвіти“, щоб виказати, яким духом вона дише. Ще одна замітка: розумніші співробітники „С.“ пишуть під псевдо-згл. криптонімами, б о я чися справедливо, що хтось мігби здивуватися „вченістю“ тих докторів та інжинірів і спитати їх, чи справді мають вони ті вчені титули та де їх одержали... В усякому разі псевдоніми з докторатами се цікава поява...

Хто такий був на гадку „Самоосвіти“ наприклад Христос? У 26 випуску „С.“ на 31 стор. вдолі випечатано таке:

„Як знаємо з життя Христа, він заходив часто до синаґоги і хоч був звичайним теслею з фаху, а не священиком, то брав нераз слово і спорив з ученими в книгах людьми, яких звали фарисеями. Це демократичність у церковно-релігійних справах надавала живучости також релігійній думці і гнала до щораз дальшого п о с т у п у, аж довела до повного релігійного однобожія. На вершку жидівської релігійної думки повстає нова релігія — християнство“.

„Досі не знали ми, що Христос був „поступовцем і демократом“; треба було аж „ученого“ д-ра В. Кобринського з „Самоосвіти“, аби нас про те освідомити... Може хто знає блище того „вченого“?...

Другий „учений“ др. М. Біреський уже с в і д о м о минається з правдою, коли пише в 41 вип. „С.“ на 31 ст.

„Горе булоб тому світському урядові, який бувби поважився не спалити живцем на кострі того „єретика“, що його засудив церковний суд“.

Або дальше на 30 ст. імпутує церковній владі, що Джордана Бруна засудили на смерть буцімто за н а у к у про оборот землі довкола сонця. Наївности того рода були „добрі“ тому 25 літ, а тепер хіба крайний темняк повірить у такі „наукові підстави“. Не виключене, що „С.“ держучись „поступово“ законсервованих брехонь зперед 25—50 літ і більше [2]), готова видати в найблизчім часі кілька „історичних“ ідіотизмів з роду „а таки вона крутиться — сказав, горіючи на кострі, Ґалілєо Ґалілєї“, або „історію“ папісси Йоанни і под. небилиці. Буде се зовсім у стилю поступовости „Самоосвіти“.

Той сам др. М. Біреський [3]) пише, що еспанський король

„увійшов в тісну спілку з церквою. Всіх непокірних зі шляхти і міщан казав проголошувати єретиками, а те саме робили й церковні слідчі уряди. Цей церковний таємний суд дістав назву „Свята Інквізиція“.

Маємо тверду надію, що наші лютерани й кальвіни напевно не забудуть за „Самоосвіту“ та влучать її видання до своєї пропаґандової літератури.

В тім дусі писана історія давніших віків; новіші століття „С.“ трактує в дусі Драгоманова та соціялістів. Тут виклад „С.“ сходить зовсім до большевицького рівня; не диво, таж тут пише співробітник „Нових Шляхів” Володимир Левинський. А брехня аж їде:

„католицьке християнство з папою на чолі в ґрунті річи голосило протинаціональну ідею“

(47 вип., 11 стор.). Дальше захвалюється вже виразно д р у г и й інтернаціонал; крок з другого до третього дуже легкий і навіть консеквентний...

Українська історія трактована таксамо „науково“. Ось п. др. В. Терен (сховався, бач, за корч...) бреше, що

„за унією станула ціла польська влада“

(43 випуск, 23 стор.). Погляд д-ра В. Терена на Унію сходиться зовсім з поглядами Івана Вишенського, котрого наш доктор цитує й цитує аж на 3 сторінках. Щож, зовсім „поступово“...

Ідеалом новітньої „поступової“ людини є для „С.“ Драгоманов [4]). Хто такий був сей шкідник, того хіба освіченим католикам не треба пригадувати. Ідеали народовольства й демократії і сьогодня модні в „С.“. Хоч новочасна українська історіоґрафія зовсім змінила своє становище й не дивиться вже на ті справи очима Костомарова й народовольців, то „вчені“ зі „Самоосвіти“ дальше виправдують „татарських людей“ і подібні жахливі явища (Випуск 39, стор. 43)! Загально можна сказати, що „історичні науки“ „Самоосвіти“ готовлять ґрунт для ідеї большевизму.

В природничих науках „Самоосвіта“ стоїть на становищі матеріялістичного еволюціонізму. Ті большевицько-атеїстичні погляди „Самоосвіта“ ширить — треба се признати — непомітними дозами й у своєму відділі „природничих наук“ не виступає так явно, як в „історичному“ відділі.

Натомість ярко освічують моральну вартість „Самоосвіти“ погляди її співробітників на деякі справи, тісно звязані з наукою моралі. Проф. Др. О. Т. Кунштовний (10 випуск „С.“, стор. 13) пише:

„У птахів і ссавців часто спостерігаємо, що самець і самиця, котрі „спарувалися“, вже нё розлучаються... Є це, подібно, як у людей, с у п р у ж ж а і р о д и н а“.

Або (стор. 16):

„У всіх релігіях... роблено ріжницю між половим стиком дозволеним, супружим і недозволеним, позасупружим, грішним. Однак справжнє посвячення супружому співжиттю дає не той чи інший обряд, будь він в церкві чи в уряді, тільки те душевне супружжа, той звязок цілих істот, про який ми говорили.“

Або (стор. 17):

„Якщо двоє людей, котрі помилилися, вступаючи в супружу звязь... розійдуться, є це справді ліпше, ніж робити себе взаїмно нещасними на ціле життя“.

А знов „спеціялістка жіночих хоріб і акушерії“ (ординує там і там, анонс на цілу сторінку в тім самім випуску „С.“) Д-р. Софія Парфанович пише (в 11 випуску, стор. 26):

„Сьогодні і найтемніша жінка старається обмежити кількість народин... На жаль несвідомі жінки тільки й знають, що бігти до шептух-знахорок та просити їх зробити в и к и д е н ь“,

та це небезпечно. От і пані доктор подає на 27—30 ст. „С.“ ліпші „способи“, мимоходом кажучи, всі заборонені Церквою під тяжким гріхом, як т.зв. супружий онанізм. Одинокого, незабороненого способу пані доктор не знає...

Одна з країн, де дуже поширена масонерія й де навіть президент держави масон, се Чехословаччина. Основа боротьби масонерії з католицтвом се так звана ляїцизація суспільности, тобто повне зісвітчення, обезвірення. Свої ідеали масонерія поширює через так звану лятомізацію [5]). Лятомізація полягає на проникаю масонських ідеалів н е п о м і т н о між широкі маси ч е р е з п о о д и н о к и х к а м е н я р і в, а не пряму безпосередню акцію. Система підлазки, яку між іншими приняли від масонів большевики та примінили її в деяких своїх орґанізаціях, прим. у „Всесоюзном Обществе Культурних Связей с заґраніцей“ (ВОКС). Цікаво отже знати католицькому загалови, що др. Карло Коберський і др. Матвій Стахів, головні рушії „Самоосвіти“, кінчили свої студії якраз у Чехословаччині, країні, де буйно цвіте лятомізація...

Масонерія для наївних католиків наче циган для нечемних дітей. Я не інсинуюю обом докторам приналежности до чеської льожі. Всежтаки стверджую їх ідейну за-

---

[1]) Він дістає пособія з Америки й купив уже навіть за них „Робітничий Дім“ у Львові — саме біля площі св. Юра...

[2]) Характеристичне для „поступовців“ східньої Европи: вони витягають протицерковні колюбрини зперед соток літ. От у нас Дрепер ще й досі ходить, хоч атеїст А. Кримський іще в „Зорі“ з 80-тих років писав про ненауковість і перестарілість Дрепера. Десь у 19—20-роках польські соціялісти видали життя Христа Давида Штравса, річ „добру“ для атеїстів Заходу — в 1840-вих роках!

[3]) там-же, стор. 19 вгорі.

[4]) Історичні документи виказують, що він був лише попутчиком московських соціялістів, а в національних справах р я н и м м о с к в о ф і л о м. Гл. статтю М. Мухйна в „Вістнику“ за минулий рік. Про се також цікаві спомини Вячеслава Будзиновського, котрі незабаром появляться окремою книжкою.

[5]) Від слова лятомос-камінь, отже каменярство. Цікаво, що наші радикали приняли для своїх орґанізацій молоді назву „Каменярів“... Масонські ідеали має в собі вірш Івана Франка „Каменярі“, поміщений у шкільних підручниках...

З листів до Редакції

В Многоуважаєму Редакцію „Нової Зорі“ Львів, дня 9. VI. 1934. на руки отвічательного редактора Г-на Пантелеймона Хитри во Львові. ул. Сташица 8/II. Зсилаючися на §. 19 зак. прес. просит підписаний Комітет о поміщенє слідуючого спростования статі під заг. „Талєргофский Зїзд українських москвофілів з Галичини“, поміщеної в 41. числі Вашої часописи.

1) Неправдою єсть, що „в поході брало участь лише 5000 осіб“, а правдою єсть, що було їх 14850, бо Комітет випускаючи похід з Високого Замка докладно обчислив всіх учасників, виходящих чвірками.

2) Неправдою єсть що „військові ґуляшканони“ привезли обід, що „військова музика грала ріжні краковяки...“, а правдою єсть, що буфет для учасників зїзда так на площі Сокола, як і Народнім Домі держали з рамени Комітета Рускі Дами, а грав оркестр читальняний з Галича, а військових кухонь і військової оркестри зовсім на зїзді не було.

З почтенієм За Центральний Талєргофскій Комітет. Секретарь Др. В. Вавpик, Предсідатель Антон Гулла.

Примітка Редакції „Нової Зорі“:

1) З вікна помешкання редактора „Нової Зорі“ видно було дуже добре похід учасників талєргофського зїзду на Високий Замок у Львові. Два співробітники нашої редакції з годинниками в руках ствердили, що той похід тривав 12 мінут і йшов помалу, бо під гору. Супроти того в тім поході рішучо не могло бути більше як 4.000 осіб. Може зелізниці видали знижки для 14.850 людей, але між ними могло бути і 10.000 Українців, котрі хотіли переїхатися до Львова, одначе участи в поході на Замок не взяли.

2) Факт що буфет держали „русскі дами“ Львова зовсім не перечить фактови, що на площу польського Сокола заїхали військові кухні, звані „ґулящканонами“, і що „русская“ братія смачно той ґуляш заїдала. А саме їла ґуляш з „ґулящканонів“ 14 п. уланів і військова музика ще до того приграваля їм скочні краковяки.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: „Правда“, Львів, ул. Сташица ч. 8/I.

лежність від масонського світогляду. Вважаю дальше за потрібне підчеркнути їх прихильність до євангелицького руху, котрий теж заєдно покликується — як і радикали — на Драгоманова й Івана Франка[6]). Не диво, що за радикалами йдуть звичайно євангелики й кальвіни.

Радикально - масонсько - євангелицькі каменярі зачали видавати також „Найкращі Оповідання“ (белєтристичні), щоби ними ще скріпити свою агітацію. Досі була в католиків звичка кинути анатему на достереженого ворога і вже почувати себе безпечно. Отже анатема належить до церковної влади, не до мене. Я навів тут роботу „Самоосвіти“ не на те, щоб її анатемізувати, а на се, щоб католикам показати небезпеку й заохотити до ділання. Годі вимагати від членів радикальної партії, аби вони писали книжки — в католицькім дусі. Радше треба подивляти їх працю для поширення своїх ідей, їх активність і їх жертвенність! І брати собі з того пример.

Католицький письменник Фідлєр каже про католицизм, що се „ein schlafender Riese“. Кілько сумної правди в тій осмішуючій назві! Чи знають наші католики галицьких епархій, що за тих чотири роки істнування „Самоосвіти“ми, всі католицькі орґанізації з великими добрами й маєтками, видали м е н ш е книжечок того рода ніж одна невеличка радикальна кооператива... А як смішно мало розходяться католицькі видання, навіть між духовенством! А які наші католики, навіть люди заможні як на сі часи, ласі на одержування печатаного слова „забездурно“!... Просто дивно і лячно робиться, коли дивитися на те все... Та про се на другий раз.

Аpамiс.

[6]) Характеристична прикмета євангеликів се їх тісне співробітництво з безвірниками. Наші євангелики друкують прим. богохульні твори Івана Думки (Осипа Турянського). В Поляків співробітник євангел. часописів Гулька-Лясковський дописує рівночасно до „Вольномисьліцеля“ і — risum teneatis — веде „католицький відділ“ в жидівських „Вядомосьцях Літерацких“!...

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Місія в Хусті (на Закарпаттю). Від дня 12.V до 19.V ц. р. Хуст переживав благодатні часи, хвилі душевного піднесення і просвічення. Відбулася тут вісімдневна місія під проводом ОО. Василіян: Онуфрія Бурдяка, ігумена мукачівського монастиря, Теофана Скиби, ігумена мало-березнянського й Тита Палінкаша з ужгородського монастиря. ОО. Місіонарі прибули до Хусту в суботу 12.V по полудні; їх вітав о. парох Бокшай з многочисленим народом. Місійні науки голошено рано й вечером, простора церква була битком набита. Великої ваги були проповіди т. зв. станові, зн. осібна наука для хлопців, для дівчат, мужів і жінок. Слід тут згадати про три проповіді, голошені Всч. о. Палінкашем виключно для інтеліґенції. В першій проповіді о. Місіонар підніс справи і кличі любі ліберальній інтеліґенції: дарвінізм, лібералізм, індиферентизм і зелізною льоґікою збивав докази тих скривлених систем. В другій бесіді піднесено, що релігія потрібна також для інтеліґенції, що віра не понижає інтеліґенції, але навпаки, підносить. Темою третої бесіди було, що слова Бого-Чоловіка Христа: „Будьте совершенні як Отець ваш небесний совершенний“ відноситься не лише до ченців, але до всіх людей, отже й до інтеліґенції. Інтеліґенція заслуґує на похвалу, вона зрозуміла вагу св. Місії й участвувала пильно та чисельно. Великою релігійною маніфестацією був в понеділок вечером похід на цвинтар, де відспівали парастас за всіх померших. Там виголошено відповідну науку. Зворушаюче було перше св. Причастя дітей на Вознесення Господне. Під кінець св. Місії прибули до Хусту Їх Ексц. Преосв. Александер Стойка. Св. Місія увінчалася величавим походом з місійним хрестом улицями міста. В послідній, пращальній промові провідник св. Місії о. Бурдяк згадав значіння місійного хреста: На нім нема розпяття. Чому? Через щиру сповідь ви зняли його. Апостоли вложили тіло Бого-Чоловіка до гробу, а ви до свого серця в св. Причасті. Опісля Ексц. Преосв. Александер промовляв заохочуючи весь народ до витревалости в добрім і підносив заслуги ОО. Василіян на полі св. Місій. Виголошено всіх наук 26, до св. Причастя приступило 2600 душ. Годі не згадати тут мовного питання („язикового вопросу“), що на Закарпаттю всюди втискається. В перший день св. Місії противник народного напрямку говорить з якимсь хустським священиком. Він, каже, спровадили якихсь „Вікраїнців“, народ не розуміє їх, було спровадити наших. підкарпатських. В цій хвилі виходить бабка з церкви зітхаючи. Щож такого, бабко? питає священик. Ой тільки-м наплакалася. Чому? — Той старший о. місіонар (о. Бурдяк) прекрасно говорили.— А зрозуміли-сте? питає священик. — Треба бути дурним, щоб не розуміти, каже бабка, — Ось, звертається священик до „знатока мовної справи“, видите, чуєте. — На те він замовк і не показувався більше. *А. Ст.*

В церкві ОО. Василіян у Львові 13. с.м. о. Ір. Назарко ЧСВВ відправив Службу Божу в наміренні Марійської Дружини Студенток Університету. Після Сл. Божої заприсяжено 3 нові членки: д-р Марію Струтинську, студ. Ірину Миколаєвич і Віру Стисловську. Потому о. Ір. Назарко ЧСВВ виголосив відповідну проповідь. Того дня приступило до св. сповіди і св. Причастя 30 членок Марійської Дружини Студенток.

Марійська Дружина учеників акад. ґімназії у Львові відбула прогульку до Сихова під проводом о. катехита Т. Горникевича, о. Ігумена Й. Лучинського ЧСВВ, о. Я. Сеньківського ЧСВВ, свого провідника, проф. Ю. Полянського і проф. Зимака. В прогульці брало участь 93-ох учеників. В Сихові гостив всіх о. д-р А. Ішак. Пополудні відбулося торжественне принятя нових членів Дружини. Приняття довершив і гарну проповідь виголосив о. Сеньківський ЧСВВ.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТР ҐЕББЕЛЬС прилетів 13 с. м. літаком до Варшави в товаристві 14 осіб: урядників міністерства й редакторів. Після привитання на летунській площі мін. Геббельс відїхав до німецької амбасади. Вечером о 6 год. Геббельс виголосив півторагодинний відчит п. з. „Національно-соціялістична Німеччина як чинник европейського мира“. Приявних було 600 осіб: міністри, дипльомати, журналісти, інтелєктуальна еліта і т. д. Відчит був удержаний в мирнім тоні. Відтак відбувся равт в німецькій амбасаді. Приїзд мін. Ґеббельса внкликав численні коментарі преси.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН засудив суд в Тернополі Українця-зарібника Миколу Омелька з Малого Ходачкова на 2 і пів року важкої тюрми. Поліція мала знайти в підсудного летючки і нелеґальні видання.

В АВСТРІЇ КИПИТЬ. Преса повідомляє про нові терористичні замахи в Австрії. В ночи 12 червня с. р. терористи виконали замах на електричний машт коло місцевости Шейльс в Долішній Австрії. Повстала перерва в електровни. В Зальцбурґу вибухла бомба в скарбовім уряді. Вибух наробив богато шкоди і зранив дві особи. Австрійський уряд проголосив наглі суди і визначив надгороди за викриття замаховців до 10.000 шілінґів (1 шілінґ приблизно 1 зл.).

НІМЕЦЬКА ПРЕСА ПРО ВИЗНАННЯ СОВІТІВ. „Берзен Цайтунґ“ пише, що французький міністр Барту причинився до навязання дипльоматичних взаємин між СССР і державами Малої Антанти. Торжественне підписання договору між СССР і державами Малої Антанти відбудеться в Букарешті 18 червня с. р.

НОВИЙ УРЯД В ЛИТВІ. Після невдалого замаху Вальдемараса Тубеліс утворив новий уряд. Прихильники політики президента Сметони мають в уряді перевагу. Сподіються, що напрям заграничної і внутрішної політики остане незмінений.

КРІВАВІ АВАНТУРИ НА МАДЯРЩИНІ. В місцевости Цесте мадярські націонал-соціялісти напали на членів партії національного обєднання. Повстала бійка, в котрій ранили 7 осіб, в тім дві тяжко.

В ЖЕНЕВІ не осягнено згоди ні в одній справі. Та знайдено нову формулу, котра дає дальше вести переговори, при чім Гендерсон на неозначений час остає предсідателем світової конференції в справі розброєння.

ЗНАНИЙ ФРАНЦУЗЬКИЙ ПУБЛІЦИСТ, Жак Бенвіль, пише з приводу замкнення женевської конференції: „Є звичай в останній хвилі ухвалювати такий текст, який маскувавби невдачу. Той звичай ще раз збережено в Женеві. Конференція лишила по собі папірець. Одначе ті редакційні тонкости нічим не цікаві“.

ОСТРА ҐАЗЕТНА ПОЛЄМІКА кипить між італійською і совітською пресою. Фашистівська преса містить статті про критичне положення в СССР. На те большевицька ґазета „Правда“ відповіла, що Італії грозить господарська катастрофа. „Правда“ додає, що острий виступ італійської преси є в звязку з негативним становищем Італії до СССР в Женеві.

АНҐЛІЙСЬКИЙ УРЯД предложить парляментови проєкт до 5 літ збудувати 50 летунських ескадр. Анґлія буде тоді мати 1.490 літаків. Анґлійські військові круги уважають, що з огляду на очевидний неуспіх розбройної конференції Анґлія повинна розбудувати своє летунство.

СОЦІЯЛІСТИ В МАДРИТІ обкидали камінням німецького амбасадора. Притім ранено кілька осіб.

В ЦІЛІЙ ЕСПАНІЇ відбуваються криваві напади на двори, палати і міста.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРЕСА пише з обуренням, що Японія предложила Німеччині, Польщі і Туреччині спільно напасти на СССР. Японський адмірал Матсушіма заявив, що війна між Японією й СССР вибухне найдальше до року.

НОВИНКИ

Хто хоче мати вступ на Жіночий Конґрес у Станиславові, мусить виказатися поіменним запрошенням (котре виставляє Діловий Комітет Укр. Жін. Конґресу у Львові, вул. Підвалля 7, І. пов.). У Станиславові на місци видавати запрошень вже не будуть. Зате вступ на всі вистави й імпрези, звязані з конґресом, доступний для всіх за малою оплатою, від 25 — 50 ґр.

Дня 17 червня о год. 15 відбудеться в ґімназії СС. Василіянок при вул. Длуґоша ч. 17 реферат о. Д-ра Й. Скрутня ЧСВВ на тему: „Найновіші проблєми психоаналізи“. Гостям раді. — Виділ Марійської Дружини Студенток.

„Ніч під Івана Купала“ відбудеться у Львові на Світезі в суботу 16 червня с. р. о год. 6 веч. Вразі дощу проситься гостей з закупленими білєтами прийти на 8 год. до салі „Бесіди“ на дансінґ. Дохід призначений на вакаційні оселі.

Діточий концерт „діти — дітям“ відбудеться у Львові 17 червня о год. 10 передп. в салі Лисенка. Дохід призначений на півоселі. Небуденність концерту, на якому перший раз у нас виступить діточа орхестра під управою Романа Согора і благородна ціль — повинні стягнути якнайчисленнішу нашу публику.

Ревізії й арештування. Дня 14 с. м. поліція перевела ряд ревізій у Львові. М. ін. в Академічнім Домі увязнено трох студентів: Степана Бандеру, Петра Федоріва й Андрія Копистянського. Довідуємося, що арештування відбуваються також в інших місцевостях краю. Причина арештовань невідома.

З Лемківщини повідомляють нас, що справа створення Апостольської Адміністратури буде вирішена в короткім часі. Сяніцький повіт буде прилучений до краківського воєвідства. Окружний Суд в Сяноці буде скасований. Православя має дальше піддержку відомих чинників. Крім ославленого „лемківського букваря“ друкується вже й підручник на другий рік навчання.

Заборонили діточі садки в селах: Березовиця Велика, Острів і Денисів, пов. Тернопіль.

Стислі реколєкції для священиків Товмаччини і сумежних повітів починаються в понеділок, дня 25 червня о год. 8 вечером в Бурсі Шашкевича в Товмачі.

—о—

Замкнені реколєкції для членів церковних брацтв Товмаччини і сумежних повітів починаються в суботу, дня 30 червня, вечером. Зголошення братів бодай двох з одної парохії, що надавалибся до Кат. Акції, висилають на адресу Бурси Шашкевича дотичні парох. Уряди.

—о—

Дальші реколєкційні серії будуть у свій час оголошені в наших часописях.

148 — 1—2

Олександер Гарасевич, визначний галицький діяч на полі господарства, застрілився недавно в Харкові внаслідок нечуваних переслідувань Українців а особливо Галичан в червонім „раю“.

На знак протесту проти приїзду нім. мін. пропаґанди Геббельса дня 13 с. м. Жиди уладили одногодинний страйк у всіх містах Польщі. Саме в хвилину приїзду мін. Геббельса Жиди замкнули всі свої крамниці і підприємства. Страйк тревав від год. 4 до 5 попол.

В м. Пасейку коло Ню-Йорку в Америці націоналісти побили на вічу радикального посла з Рогатинщини Андрія Гривнака. Методи террору в публичнім життю заслугують на осуд, все одно проти кого вони звертаються.

Замкнені реколєкції для студентів й абітурієнтів відбудуться в богословській Академії при вул. Коперника 36. Початок реколєкцій 25-го червня вечером. Оплата за тридневне удержання 5·— зол. Зголошення приймає Академічне Душпастирство або Марійське Товариство Молоді при вул. Сикстуській 39 а.—146—1—1

Хто з Впр. Отців прийме на вакації студента, котрий за те буде помагати дітям в науці, або в господарстві, — ласкиві зголошення до Адм. „Нової Зорі„ під: „Здібний“. 145—1—1.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшла моя найдорожча Мама Августина до красшого життя, полишаючи мені смуток та невтишний біль у серці. В тому важкому горю стрінуло мене від Приятелів, Друзів та Знакомих богато сердешности та співчуття, що були для мене частинною розрадою в тому болючому ударі. Тож з вдячністю згадуючи це сьогодня, висказую Їм найсердешнішу подяку.

В першу чергу найсердешніша подяка Їх Преосвященству Кир Йоанові Лятишевському за відправлені Безкровні Жертви та відправлення Парастасу, Всп. О. Пралатові Д-ові Медвецькому щира подяка за перші вислови співчуття, потіху та поміч у тяжкій хвилі, Всв. О. Пралатові Шепковичови, Ректорові Д-ові Бойчукови, Крилош. Баранови, Крилош. Паливоді, Сов. Бориславському, Всч. Отцям Катехитам та Питомцям Духовної Семінарії за відправу Панахиди при виносі тіла в Станиславові, а Всв. О. Пралатам Ціслови і Д-ові Котулі з Дрогобича та О. Проф. Ліщинському за відправу панахиди в Стрию і відпровадження тлінних останків Помершої на місце вічного спочинку.

Рівночасно з глибини серця висказую найщирішу подяку всім П. Т. Знакомим, що чи то устно чи письменно висловили мені слова співчуття та в той спосіб старалися злаґіднити біль моєї душі.

Нехай Господь винагородить благородність Ваших Сердець стократно.

о. Роман Лободич

Крилошанин Епп. Капітули і парох катедральний у Станиславові.

ОПОВІСТКА

Замкнені реколєкції для студенток відбудуться від 28 червня 18 год. до 2 липня включно в монастирі СС. Василіянок при вул Длуґоша ч. 17 під проводом Впр. о. протоігумена С. Решетила ЧСВВ. Письменні зголошення складати при фірті монастиря. Оплата за удержання 6 зол. Треба мати з собою: простирало, коцик, подушечку, нотатку й олівець. — Виділ Марійської Дружини Студенток.

Вже появилася 2-га книжка чвертьрічника

Український Аґрономічний Вістник

під ред. інж. др. Евгена Храпливого

ЗМІСТ: Від Редакції. СТАТТІ: Сучасний стан сільського господарства на Великій Україні та Кавказі — проф. В. Іваніс, Розміщення ріллі на наших західних землях — доц. др. Кубійович, Сільсько-господарська освіта на Совітській Україні — аґр. Ф. Баранецький, Сучасна методика дослідження луків — доц. І. Мазепа, Верховинські фасолі — інж. аґр. Г. Гордієнко, Стан нашого садівництва на західних землях — А. Терпиляк, Велика рогата худоба на Великій Україні — проф. І. Шереметинський, Про комасаційну політику на західних землях — проф. інж. Л. Грабина, Головні стадії розвитку лісового господарства на Україні — проф. Б. Іваницький. РЕФЕРАТИ ТА РЕЦЕНЗІЇ: (Україна у світовому господарстві. — Кредитова кооперація на Україні. — Енергетичне господарство України та півн. Кавказу. — Правильність праці молочарської кооперації. — Опис села Трускавець. — Сучасна господарська кріза та її причини. — Пляновість продукції у чехосл. хліборобстві. — Політика Міжнароднього Хлібороб. Інституту в Римі та плянове господарство. Шляхи поступу польських селян. — Вітаміни. — Час отелювання коров і економічний вислід годівлі. — Рідкий випадок многоплодности у кози. — Порівнуючі досвіди годування безріг. — Якість бекового матеріялу. — З новійшої літератури про біол.-динамічні способи господарювання. — Озера Закарпаття. — Охорона природи. — Наші гори.

МІЖНАРОДНІ СІЛ.-ГОСП. ОРҐАНІЗАЦІЇ, КОНҐРЕСИ, НАРАДИ — ЗАПИСНИК НАШОЇ АҐРОНОМІЧНОЇ ПРАЦІ — РІЖНЕ — НАШІ ВТРАТИ.

Ціна цеї книжки 3·— зол.

(в ЧСР. — 12 кч., в інших краях 2. — шв. фр.).

На рік (4 книжки) 12·— зол.

Адреса: Львів, Ринок 10/II.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУҐ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматольоґ. клініки

в Берліні, Відні й Празі

орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.

другий вхід з улиці Собеського ч. 2.

Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

ОСТОРОҐА!

Отсим остерігаються Всч. Уряди парохіяльні, Ради парохіяльні і Церковні Комітети перед екстудитом Пантелеймоном Дудою, замешк. Львів—Замарстинів, улиця Замкнена 7. і поручення ему якої небудь церковної роботи.—Львів, дня 12 червня 1933. За Раду парохіяльну Церкви св. О. Николая у Львові Павло Хрущ—Антоній Бідак провізори свящ: Василій Лончина парох. — 144 — 1—1.

ПАСТА ОДИНОКА СВОЄРІДНА НАЙЛІПША

до взуття

ЕЛЄҐАНТ

Консервує шкіру

ЖАДАЙТЕ тільки сеї пасти

Адреса: Львів, Кордецького 1.

23—х Телєфон 60-04

ГРЕБЕНІВ

Пансіон „ЗЕЛЕМІН“

в найгарнішому положенні, подальше від гостинця, гамору і куряви. Просторі, соняшні кімнати з бальконами. Річні і соняшні купелі. Смачний, здоровий харч, знаний з доброти і щедрости. Ціни уміркованні. 139—1—6

МЕБЛЕВЕ ОБИТТЯ, брокати, портіери, котари і фільци до підліг, таблатки й коронки поручає по фабричних цінах **БАНК,** Марійська площа 6.

ПРИМАРІЙ

Др. А. ШВАРЦ

Повернув і ординує в хоробах шкірних, венер. і косметиці лікарській.

ЛЬВІВ, СЛОВАЦЬКОГО 4. ТЕЛЬ. 16-61.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 21 червня 1934. Ч. 45 (743).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Св. Отець про завдання преси

Св. Отець приняв 700 видавців, редакторів, журналістів, адміністраторів і друкарів римської преси разом з їх рідними. В своїй промові Папа Пій XI. висловив вдоволення з помочи римської преси підчас Святого Року, котра широко описувала величаві торжества, що викликало голосний відгомін в цілім світі. Св. Отець радий, що римські журналісти брали особисто численну участь в благодатях Ювилею, бажає їм, щоб овочі Святого Року назавсіди в них лишилися. Відтак Св. Отець пригадав відповідальність преси і звертав увагу на незвичайно великі користи, які може принести світова преса, що стоїть на службі правди й чесноти. Вкінці Св. Отець уділив журналістам апостольського благословення.

Смерть міністра Пєрацкого

100.000 зл. за вказання убийника. — Справа концентраційних таборів.

В пятницю у Варшаві невідомий справник стрілив кілька разів до міністра внутр. справ Перацкого. Міністр помер в шпитали наслідком одержаних ран. За справником шукає поліція. Влада визначила сто тисяч зл. тому, хто вказавби справника. Покійний міністр Перацький уродився в Галичині 1894 р. Університет покінчив в Кракові. На початку світової війни вступив до легіонів і був ранений. Брав участь в боях за Львів в 1919 р. Після війни покінчив вишу військову школу і одержав степень дипльомованого старшини. В 1928 р. як посол увійшов до сойму. Від грудня 1930 р. був в уряді як міністр без теки. Від р. 1931 був без перерви міністром внутрішних справ; вже сей оден факт вказує на те, що була се впливова особистість. В цілій Польщі нанує велике і зрозуміле обурення на справців замаху. На раді міністрів обговорювано справу концентраційних таборів для людей, що загрожують публичному порядкови. Розпорядок про се даємо в сім числі „Н. З."

Муссоліні про Новий Завіт

Муссоліні розіслав обіжник до всіх ректорів і директорів шкіл в Італії. В нім з притиском поручає читати Новий Завіт і пояснювати науки, які в нім є. В тім обіжнику Муссоліні м. і. пише: „Все учительство повинно читати Новий Завіт і пояснювати його в доступний спосіб шкільній молоді. При тім треба дбати, щоби діти запізналися з його найкращими уступами. Новий Завіт повинен бути в кождій бібліотеці й читальні, бо се книга, що буде вічно жива й нова." (КАП)

Стріча двох диктаторів

Про що говорили Муссоліні з Гітлєром.

Німецький канцлер Гітлер відвідав італійського премієра Муссолінія. Стріча відбулася в Венеції. Розмови тревали два дні і мали бути дуже сердечні. Преса подає, що оба державні мужі погодилися в пятьох важних точках. По перше: Італія й Німеччина переконані про конечність дозброєння Німеччини. Німеччина повернe до Союзу Народів, оскільки їй признають право дозброїтися. Друге: В наддунайській справі обі держави підуть разом. Трете: Обі держави годяться на незалежність Австрії. Четверте: Про положення в Совітах і на далекім сході оба мужі не говорили. Пяте: Розмови між Гітлєром і Муссолінім можна буде продовжати. Се порозуміння дає Німеччині можність жадати дальших уступок.

Український орган в чужій мові

„Манджурський Вістник" подає, що від червня с. р. в Харбіні виходитиме незалежний місячник „Ватра", орган української націоналістично-державницької думки. „Ватра" буде містити статті в англійській мові для обзнайомлення чужинців з українським життям. Се безперечно дуже добра річ. Цікаво, що вже навіть найдальша наша кольонія здобулася на орган в чужій мові, а — головний центр української політичної думки не має навіть квартальника в ніякій чужій мові...

Передвоєнні зарядження большевиків

Утеча з СССР се в них державна зрада і за те карають смертю.

ТАСС доносить: В Москві оповіщено постанову ЦИК-а (Центральнаго Исполнительнаго Комитета) про кари для державних зрадників. Під державною зрадою розуміє та постанова ділання совітських горожан, котрі мають на ціли шкодити военній силі СССР, його незалежности або недоторкаемости його території, а саме: шпіонажу, оголошення військових або державних таємниць, перехід на сторону неприятеля, утечу з СССР або перелет через границю. За всі ті переступства карають смертю й конфіскатою всего майна, виїмково 10-літною тюрмою і конфіскатою щодо цивільних. Військових за те жде все кара смерти. Карають також всю родину втікача, коли члени її знали про його замір і не донесли владі. За те карають тюрмою до 10 літ і конфіскатою всего майна. А тих членів родини, котрі не знали про замір утечі втікача, але жили з ним в однім помешканні або на його кошт, карають засланням на Сибір до пять літ. — Видно на те, аби на другий раз ліпше вважали, куди своячок вибирається і як лише бере валізку в руки, аби вже бігли до чрезвичайки голосити про державну зраду тата, брата, сина і т. д. Словом, прекрасний закон товаришів і має в собі навіть гумор так, що тамошні студенти прав не будуть нарікати, що совітське законодавство без гумору. Але гіркий той гумор для людей, котрі мусять жити в червонім „раю"...

Ні замки, ні сторож, ні пес не перешкодить злодіям вломитися у Ваше мешкання і зрабувати Ваше майно, тому обезпечіть його від крадежі з вломом в Товаристві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

За обезпечення домашнього уряджения на зол. 100·— пересічна річна премія враз з додатками виносить зол. 6·—

Київ

як показчик скріплення сили большевизму.

Отже наш святий старий Київ знов стає столицею України, сим разом радянської. Московський чекіст Постишев, наказний заправило України, котрий увязнив там вже здається всіх Галичан (з виїмком покищо Антона Крушельницького і його найдорожших синків), Постишев, котрий замкнув Державне Видавництво України за те, що видавало там книжки в українській мові, хоч і большевицькі, той сам Постишев переїхав вже до Матери Городів наших як представник московських баскаків на землях Великої України. Сталося се в середу, дня девятого місяця червня року Божого 1934.

Мимохіть приходять на думку найчорніші хвилі з історії соняшної України.

І пригадується старий літописець, наш преподобний Нестор, котрий зберіг нам опис заняття Київа предтечею Постишева, Андрієм Боголюбським, князем суздальським, в р. 1169.

„Взят же бисть Киев місяца марта в 8, во второй неділі поста, в середу і грабиша два дні весь град: Подоле і Гору і монастирі і Софію і Десятинную Богородицю. І не бисть помилования нікому ні откудуже, церквам горящим, крестяном убиваемим, другим вяжемим, жени ведимі биша в плін, разлучаемі нужею от мужей своїх, младенци ридаху, зряще материй своїх... Зажжен бисть і монастир Печерский святия Богородици от поганих... і бисть в Киеві на всіх человіцех стенаніе і туга і скорбь неутішимая і слези непрестанния. Си же вся сдіяшася гріх ради наших".

Століття минули від описаної тут події, але в відносинах між соняшним полуднем і суворою північчю не змінилося богато. Хіба те, що Постишев не вдає християнина, але прямо каже, що він безбожник... А робить те саміське, що робив в Київі інший суздальський ватажок, котрому тоді наші таксамо помагали здобувати Київ, як помагали за нашої памяти большевикам...

І ще оден момент приводить нам на тямку вїзд Постишева в наш Київ. А саме пригадується той час, коли в 1240 році надтягнув під Київ вожд татарський Бату в такій тяжкій силі, що від реву верблюдів й іржання кінських стад не чути було голосу в місті. І заскрипіли під мурами нашої столиці тарани татарські і били день і ніч у стіни Київа і затьмилося сонце від маси стріл татарських. Та були й великі ріжниці в тім, як зустріли Кияни татарського хана Бату

ПОШИРЮЙТЕ КАТОЛИЦЬКУ ПРЕСУ!

і предтечу Постишева, котрий підходив під Київ. Отже бій без компромісу закипів довкруги Київа, коли його облягли Татари — і проголошували переважно „нейтралітет”, коли предтечі Постишева підходили під Київ. І ще одна ріжниця була і є: як свідчить наш літописець, вождь татарський Бату при всій його жорстокости показався чоловіком благородним. Доказує се факт, що він помилував галицького воеводу Дмитра, котрий буквально до останнього жовніра галицької залоги боронив Матери Городів наших і в бою поранений на цілім тілі попав в руки Татар. І Бату помилував воеводу Дмитра „задля хоробрости його”. А всі ми знаємо з практики, що Постишев і йому подібні не помилували ще ніякого Галичанина ні взагалі Українця, хіба „задля подлости його”...

Все те спомини, ремінісценції...

А сучасна дійсність говорить з приводу переїзду Постишева в Київ ось що: Московська експозитура большевизму на Україні пересунулася на захід рівно на 400 км., бо так далеко з Харкова до Київа. А з Київа до Львова є 470 км. Від нас, Українців Західної України, залежати буде дуже богато в тім, щоби Постишев і його орди ніколи не могли поставити стопи своєї на земли Ярослава Осмомисла... Наші непорозуміння і навіть ворожнечі з Заходом, якіб вони не були довгі і завзяті, се непорозуміння і ворожнечі зовсім іншого рода ніж ті, що нас ділять від Постишева і тих, що з ним. Бо те, що несе з собою Постишев і система його, загрожує утратою не тільки нашої народности, не тільки руїною Церкви, але прямо затратою всякого людського достоїнства і зведенням до стану безсловесної худоби кождого племени, котре дісталосяб під страшну кормигу червоних „приятелів”.

А небезпека велика зависла над всім культурним людством якраз під сю пору, коли на днях прогомоніла понура вістка над Европою, що вже Чехословаччина й Ромунія признали совітську владу. Таким чином червона Москва одержить можливість оснувати недоступні екстериторіяльні гнізда своєї пропаґанди й руїни в самім центрі Еврони і в одній з балканських держав. Що значить можливість приміщення розжареної головні якраз на Балкані, про те не треба богато розводитися. Балкан се бочка пороху, большевицькі представництва се горіючі пропаґандою смолоскипи, котрі на всі боки сиплять іскрами. Тільки впевнившися заздалегідь, що увага Европи притуплена і що можна буде в саму середину її посунути свої станиці в формі посольств, консулятів і ріжних торговельних місій, рішився большевизм пересунути також столицю радянської України на 400 км. блище до Заходу.

Вже не богато держав остало в Европі таких, які не допустили до себе офіціяльних большевицьких представників. І всі ті держави невеличкі: Бельґія, Данія, Голяндія, Швайцарія, Югославія, Болгарія і т. п. В останнім часі в Польщі слідне охолодження приязного відношення до большевиків, охолодження, яке кожда розумна людина без огляду на народність може тільки привітати. І якраз в таку хвилю паде одна з визначних індивідуальностей правительства Польщі, паде серед подібно невияснених обставин, як були ті, серед котрих утратив життя пок. Голувко... Інспіраторів убийства досі не відкрито.

Маємо замало даних, щоб робити певні висновки про деякі факти. А все таки трудно не зазначити, що деякі „совпаденія” обставин надзвичайно дивні. Чи се припадок, що міністр Перацкий паде якраз по візиті німецького міністра Ґеббельса, котрого візита се свого рода печать на взаєминах Польщі з Німеччиною?... Чи се припадок, що якраз в тім часі Чехословаччина, котрої відносини до Польщі сильно тепер напружені, признає власне тепер совітську владу?... Чи се припадок, що якраз серед таких фактів назрівае перенесення столиці Радянської України з Харкова до Київа?... Ми думаємо, що се не припадки, а показчики збільшення розвалу й руїни старої Европи. Нехай Бог буде їй милостивий і приверне розум керманичам її, для правдивого замирення між народами, без котрого Европа і її культура скорше чи пізніше мусить стати добичю повної руїни. Центр руїнницької сили вже наблизився — на 400 км. блище до нас і до Европи взагалі.

Над Европою висить гроза, подібна тій, яка була в 1914 році, коли в Сараєві залунали памятні вистріли, від котрих погиб архикнязь Фердинанд і зачалася велика війна.

ВИБІР ЗВАННЯ

Виклад Дра Осипа Назарука виголошений дня 7 травня 1934 р. для VII і VIII кл. філії Української Академічної Ґімназії у Львові.

7) 7. Бути все чемним, особливо для жінок і старих людей. На чемности ще ніхто не стратив, а на нечемности тратиться дуже часто. Про те є спеціяльна заповідь Божа, перша з тих, що порядкують взаємини між людьми. Вона звучить: „Шануй отця свого і матір свою, а буде тобі добре і будеш довго жити на землі.“ А знаете, чому добре тим, що слухають тої Божої заповіди і зле тим, що її не слухають? Я наведу тут лиш чисто людські спонуки і причини. Чи кождий з вас, що побачивби добру дитину, яка шанує свого батька і свою матір, не помігби їй в потребі? І чи кождий з вас не уникавби такого, що зневажае своїх власних родичів? Нема сумніву, що таксамо відносяться люди й до тих, що шанують або зневажають своїх учителів і взагалі старших людей. Велику силу має та суспільність, в котрій молодь шануе старших і вчиться від них. Великий нелад і нещастя має та суспільність, в котрій є якраз навпаки. Та коли ще пошану родичів сяк-так видно майже у всіх культурних суспільностях, то пошана учителів стрічається доволі рідко, хоч вона їм належиться часом в більшій мірі ніж родичам, а саме таким, які не повели відповідно дитини не тому що не вміли, тільки з інших причин. Дійсно культурний чоловік не буде мститися навіть на тім учителю, котрий не був добрий, бо блуди маємо всі, а учительська праця особливо тяжка і скоро доводить до знервування.

8. Розуміти вартість гроша і шанувати гріш! Гріш то тільки інша форма праці і то такої праці, в котрій зібрані зусилля богатьох людей і на великім просторі: власне тому гріш має нахил переходити всякі границі і збиратися в руках тих, що мають найбільше вироблену думку, отворені очи і сприт. Се не значить, щоб поза грошем не бачити вже нічого іншого, лучшого і висшого, бо тоді станемо невольниками гроша. Ледви чи є тяжша неволя. Се не значить також, щоб визначатися скупством і не давати грошей на потрібні річи, свої і публичні. Бо до нічого не дійде нарід, в котрім нема жертвенности. Та найважніша річ в поведенні з грошем, щоб не робити непотрібного довгу, бо довг путае чоловіка. А коли вже зробилося довг, то треба його точно сплачувати, бо неточністю руйнуеться довіря до себе і вноситься замішання в свою суспільність. І за неточністю в справах грошевих іде без стриму цілий ряд поганих діл, які згодом нищать характер і роблять митку з чоловіка. Нехай же ваше слово має таке саме значіння як готівка, а побачите як вам з тим буде безпечно йти життям. І тут про дійсно здорове економічне життя рішае чесність.

9. Концентруватися в своїм фаху, то значить в области свого власного фаху вибрати собі ще спеціяльну річ й обробити та опанувати її так, аби її наскрізь знати. Без того ніколи й ніхто не почуває себе певним в ніякій роботі. Треба доконче довести витревалою працею до того, щоб могти самому собі совісно сказати: На сій річи я розуміюся, я тут пан! А до сего можна дійти тільки тоді, коли щодня будете думкою кружляти коло справ свого звання і будете виконувати се, що придумаете, виконувати точно і совісно. А ся штука витревалости, від котрої залежить 90% успіху в праці, можлива тільки тоді, коли так прикрасимо собі ідеалами своє звання, свою роботу, як прикрашуємо свій дім і свою кімнату, аби нам мило було в них. Коли поставимо квіти на вікнах, то внутрі навіть не конче привітна кімната стае значно приемніша і на зовні такий дім, з якого виглядають барвисті цвіти, вабить око і розвеселюе. Отже треба звязати своє звання з найвисшими ідеалами й цілями, які виринають в нашій душі і які дане звання має в собі або може мати, коли його відповідно будемо виконувати. Тоді і тільки тоді полюбите своє звання. І полюбивши його будете ним пильно займатися. І тоді станете добрими фаховцями. Не вільно допустити до того, аби з вашого нутра зовсім зникла та гарна мрія, котру ви зразу мали про звання, яке вас кликало до себе і тому ви до нього звернулися, бо тоді не булоб перед вами ніякого світла на темних і колючих стежках життя. Сам примусовий тягар обовязку се дуже тяжкий тягар, він без згаданого світла калічить і пригноблюе: праця задля самого шматка хліба робить особливо інтеліґентного чоловіка подібним до невольника, прикованого до тачки, яку мусить тягнути хоч не хоче. Отже всіма силами творіть собі любов до свого звання.

10. Вкінці остання вказівка: Ніколи не робіть шкоди другому, поможіть кождому, хто в праці над своїм званням потребуе вашої помочи й поради, не знеохочуйтеся невдячністю і за невдячність одних не відвертайте помічної руки від других, бо невдячність се звичайна ціха людей слабих характером. А людей слабих далеко більше ніж сильних. Та з другої сторони як колись будете мати впливи в суспільности чи в якій інституції, то ніколи не закривайте і не підпирайте неробів і взагалі тих, котрі на підпертя не заслугують. То значить, не впроваджуйте в суспільність і її установи непотизму і протекції: бо по перше все попечетеся на протеґованих паничах, по друге все наробите тим шкоди власній суспільности, по трете здеморалізуете себе, бо хто закриває неробу, той бере участь в його обманстві і сам стане обманцем тай навіть не спостережеться коли.

А чи про конкретні фахи не буде вже більше мови? мігби хто подумати. Хто цікавиться тими справами, нехай по скінченні школи перечитае собі закон з 11. III. 1932 про спеціяльну Державну Комісію Фахової Освіти і розпорядок Міністерства віроісповідань і освіти з 21. XI. 1933. Відти довідаетеся докладніше, що в Польщі справа фахового шкільництва вже доволі розвинена. — Є коло 1.500 фахових шкіл, котрі досі випустили вже коло 160.000 фахівців. А саме є чотири головні ґрупи фахових шкіл: 1) промислові школи, 2) торговельні, 3) рільничі й 4) домашнього господарства. Перша з тих ґруп складаеться з 19 ґруп, друга з двох (школи купецькі й адміністративно-торговельні), третя з трох (школи рільничі, огородничі, лісничі), четверта з двох: школи для ведення господарств родинних і для ведення господарств збірних (виховно-суспільних інституцій, готелів, заведень ґастрономічних і дієтетично-санаторійних). Згодом будуть основані а може подекуди вже й є чотиролітні практичні ґімназії для науки механіки, ґравюри, ювилерства й золотництва, електротехніки, столярства, ткацтва (ручного й механічного), коронкарства й гафтярства, школи для виробів з дерева, фарбярські, кравецькі і т. д.

Чому я вам все те говорю? Бо коли я на засіданні клясового патронату, до котрого належу, сказав, що на засіданні голов всіх патронатів призначено мене, щоб виголосити вам виклад про вибір звання і просив патронат, висказувати думки про те, що я мавби спеціяльно

підчеркнути найпотрібніше для вас в дальшім практичнім життю, — тоді зібрані на засіданні мами одноголосно заявили, щоб переказати вам, що кромі висшої освіти, яку ви вже по части в початках одержали і яку ще здобудете, в сих часах найважніша річ, навчитися чогось практичного, як напр. варення, шевства, шиття одягу, направи й урядження електричного світла, переплету книжок і т. п. Ідуть такі часи, що без якогось практичного знання і вправи в тім практичнім знанню навіть найрозумніший і найбільше вчений чоловік може пропасти з голоду. На мою думку мами, котрі вам се переказують через мене, мають повну рацію. Рада їх дуже розумна і треба кождому з вас заздалегідь освоїтися з тою думкою, що тепер настають зовсім інакші часи і що самої книжкової освіти вже за мало, аби перейти життя.

Колиж тепер настають інакші і дуже тяжкі часи, то чому я сказав, що говоритиму з вами про вибір звання так, якби кождий з вас мав тепер подібну можливість вибору звання, як мали цілі покоління молоді перед війною? А прецінь тепер переповнені всі фахи, що я також підчеркнув.

Отже річ в тім, що хоч се правда, що тепер переповнені всі фахи, то таксамо правда, що дійсно добрих працьовників власне тепер нема за богато в ніякім фаху. Модерне життя з його нездоровим поспіхом і нервозністю видає масу дуже поверховних працьовників на всіх полях. Велика більшість людей основно не знає ніякого фаху, чоч якраз такі люди часто люблять чванитися тим, що вони мовляв „спеціялісти”. Отже серед таких людей і обставин не треба тратити надії, що хто дійсно опанує свій фах і має кромі глибокого знання ще й пильність і совісність, той не пропаде в світі, хоч на загал тепер далеко тяжше жити ніж було колись.

Ті з вас, що вже виробили собі остріший спосіб думання, моглиб доглянути в моїм викладі певне противорічча. А саме я говорив вам, що при виборі звання і виборі жінки можна радитися других але треба безумовно рішатися самому, а далі говорив я вам, що аби добре вибрати звання, треба знати обставини звязані з ріжними фахами, значить треба знати життя, якого молодий чоловік знати не може... Виходилоб, що є противорічча. Та се тільки так виглядає. Бо найбільшу частину свого викладу присвятив я утреваленню в вас або віднові в вас віри в Бога, котрий все бачить і все знає, того Бога, котрий в кождого з нас власне вложив подібний до совісти внутрішний голос, що кличе нас і взиває, щоб вибрати собі звання. Навіть найбистріша льогіка не вспілаб розвязати противорічча в тім всім, тільки одна релігія, одна віра в Бога і його опіку розвязує навіть безнадійні справи. А вони тричі безнадійні на тлі того, що тепер діється на світі і на що заноситься!

Вже давніше були нарікання навіть зовсім розумних людей, котрі виглядали напр. так: „Зовнішні обставини грають в наших часах рішаючу ролю. Щож помагає вся охота і здібність напр. до лікарського звання, коли знавці дійсних відносин відраджують від студій над тим фахом ізза переповнення. А учителі, адвокати, урядники стоять сегодня перед подібними обмеженнями”. Так писав розумний Єзуїт, що знав німецькі відносини, вже перед війною. А щож доперва говорити тепер! Не можу і не маю права скривати перед вами того, що думаю про вашу будучність, мої дорогі! Вас жде будучність правдоподібно тяжка, може й дуже тяжка, у всякім разім очевидно тяжша ніж ждала полокоління, до котрого я належав коли входив в життя. Та ствердивши се, що вас жде, маю обовязок сказати вам також мою думку про те, як і чим можете боронитися перед тим, що вас жде. Отже не знайдете певности себе ні спокою поза отсим шляхом думки: Над усіми є Провидіння боже, воно кождому дасть дійти до місця по вартости його. Та на кождім місци можна стратити свою навіть велику вартість і можна наробити страшних річей в життю. Тай тоді не треба тратити надії на відроблення бодай частини зла. На всякий випадок, та в усякім разі той, хто вірить в Провидіння боже і справедливість його, йде спокійно життям і навіть тоді не зломиться, коли його розум каже йому, що ситуація безвиглядна і коли вона дійсно така. Не заломиться, бо релігія дає таку силу духа, якої не дає ніщо інше: і по тім власне можна також пізнати, що вона добра і правдива.

Одна з передумов вартости чоловіка се здоровий погляд на світ, погляд без зарозумілости і без спускання носа. Той погляд каже, що надходять такі тверді часи, яких не знали ваші батьки. І тому ви мусите бути твердші ніж вони були, бо інакше змелять вас тяжкі обставини. Мусите бути твердші передовсім в моралі вашій, бо не даром від віків говорять високо розумні люди, що „праведного не опустить Бог!” Отже на самоті і в чистоті душевній обдумайте справу вибору свого звання, бо то найбільший, то „королівський вибір” вашого життя — і більшого вже не будете мати, хоч можете ще мати ріжні важні рішення. Щоб такий вибір добре зробити, треба внутрішнього опанування, а се вимагає якогось центрального пункту в душі. Помиляється кождий, хто думає, що трівкий центральний пункт в душі можна собі створити без Бога і без високої, ідеальної цілі, звязаної з наказами Його. Бо без того прийде час, коли пусткою стане вам усе і в нічім не побачите ніякої вартости. Отже наперед станьте на тій міцній і одинокій центральній точці душі, а потому вже обговоріть важну справу вибору звання зі своїми родичами, а хто не має родичів, то з тими старшими досвідченими людьми, до котрих має довіря. Поговоріть також з фаховцями того фаху, якого хочете вчитися. Старайтеся читати щось на ті теми. Та кінець кінців порадьтеся ще раз з Тим, котрий вложив вам в душу внутрішний голос подібний до сумління, що кличе кождого з нас, вибрати собі звання, щоби не бути нікому тягарем, лиш бути допомогою й цінною одиницею, котра щось уміє зробити і тому має вартість в суспільности.

Хоч які тяжкі часи надвигаються на вас, на дітей наших, то я глибоко переконаний, що подаю вам одиноко можливу стежку, якою можете перейти свое життя: повірити себе Богу, бо він праведному не дасть зробити кривди. Розуміється, до поняття Бога належить не тільки доброта але солідність і справедливість. Тому нехай кепський працівник, що уникає роботи, не надіється на поміч Божу, коли його хочуть позбутися з роботи. Доброго робітника навіть в дуже тяжких часах нерадо позбуваються, бо його нелегко заступити. Та хто роботу звалює на інших а сам ходить як пан і думає, що ніхто не бачить, що він вже зробив себе злишним, той нехай не дивується, коли одного дня побачить себе безробітним. Се не значить, що нема випадків, коли відправляють з роботи також добрих працівників, бо скрута тепер загальна і велика. Одначе на загал можете бути певні того, що добрий і совісний працівник таки скорше дасть собі в життю раду ніж спекулянт і нероба, котрий надробляє чваньковатістю, претенсіональністю і зухвальством. (Кінець буде)

Лікарський фейлєтоник

Про міґдалки

Чи шкідливо їх усувати?

В богатьох случаях вказано й навіть конче потрібно витинати зглядно вилускувати т. зв. „міґдалки”. Ся операція викликує в богатьох сумніви та застереження чи вона не викличе яких шкідливих наслідків для всего орґанізму. Досліди, переведені численними вченими лікарями, давали ріжні висліди, часом зовсім суперечні. В кождім разі в дітей з вилущеними міґдалками стверджено приріст на вазі й ліпший загальний зріст.

ВИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

Т. П. О.

Чи зближення „дітей“ до „батьків?“

2) Др. Ст. Шухевич: Тов. Богун ужив тут дуже досадного слова „товсті“ роки. Здавалосяб, що з тих років повинниб лишитися якісь капітали, тимчасом зістали лиш довги. Коли той білянс представляється яко тако, то се виключно заслуга голови. Не належу вправді до „товариства взаїмної адорації“, але мушу се піднести. Тепер щодо малої фреквенції на Зборах: Перед війною були два студ. товариства: „Ватра“ (націоналістичне) і „Брацтво Академічне“ (соціялістичне). Та мимо ріжниці поглядів якось жили в згоді. З тих двох ґруп повстала потому „Академічна Громада“. Тепер поробилися ріжниці не лиш між самою молодю, але й між молодю та старшими. Думаю, що винні в тім декотрі зі старших громадян. Тепер є вже така тенденція у декотрих громадян, щоби сему Т-ву шкодити. Се робить кепські настрої. Пригадаймо собі часи укр. тайного університету. Тоді переводжено кольосальні збірки і плачено професорам, — добрим і злим без виїмку. Колиж піде так дальше як дотепер, то довго не покалікуємо. Треба ужити всілякої форси до фінансового скріплення Т-ва. Звертаюся до Зборів, щоби Др. Савчакови ухвалили спеціяльне признання. (Оплески). — Др. Савчак: Сею подякою мушу поділитися з тов. Богуном. Се виключно його заслуга. — Студ. Гаврилишин: В харчівні фреквенція зменшилася до 40 — 50 осіб. Майже ніхто зі студентів не їсть цілого обіду. Чому отворено другу студенську харчівню (т-ва „Основа“), котра дивним-дивом ліпше проспереує. — Пані Павликовська: Прошу о голос! — Др. Шухевич: В справі формальній! Дискусія протягається, отже ставлю внесок, щоб вибрати комісію матку, котра тимчасом вийшлаб на нараду. — Студ. Ст. Міляныч предкладає отсю лісту комісії-матки: Пані Павликовська, дир. Филипович, Др. Шухевич, студ-и Волошин і Заяць. Лісту принято. Председник: Пані сенаторка Павликовська має голос. — П-і Павликовська: Я ніяка сенаторка, я Ірена Павликовська! Думаю, що тепер студенти на правильній дорозі, бо прийшло нарешті успокоєння. Щодо браку старших на нинішних Зборах, то се виключно вина слабої реклями. Я сама лише припадково довідалася. Вй, пане Гаврилишин, говорили про кухню „Основи“: Запевняю Вас, що вона не одержує ніяких субвенцій, а держиться своєю солідністю і правильним веденням. Кухня повинна бути самовистарчальна. Знаю, що Ви докладаєте до кождого обіду по 5 гр. і як будуть лише фонди, треба кухню субвенціонувати. Що до датків, то тепер взагалі жертвенність упала. ТПО не може числити на масове членство так як „Рідна Школа“ чи „Просвіта“, бо сі установи важніші. В часі укр. університету були великі збірки, але їх не все збирано під фірмою укр. університету. Я сама казала, що збирають на сиріт, бо не всі установи такі популярні як „Просвіта“ чи „Р. Ш.“. — Студ. С. Міляныч: Пані Павликовська сказала, що відносини успокоїлися. Розумію се так, що студенти поділилися на два табори і перестали сваритися. Мушу спростувати, що кухня „Основи“ не зробила ніякої конкуренції кухні ТПО, бо в „Основі“ столуються ті, що до Акад. Дому ніколи не ходили. — Др. Савчак: Хочу порушити справу, котра властиво не належить до порядку дня. Я був приготований нині на атаки студентів, та сего не було. Я реальний чоловік, істнування Акад. Дому не було для мене фразою. Отже я поступав енергійно і тов. Грицай (адміністратор А. Д.) екзеквував мої поручення безоглядно супроти мешканців А. Дому. Залеглости сягають поверх 6.000 зл. Се причина, чому ми не могли дати дарових мешкань. Я кажу, що мої заряджения були досить острі й уважаю се за доказ льояльности студентів супроти мене, що сего не підносять на Заг. Зборах. Думаю, що в осінній кампанії роздобудемо тілько гроша, що покриємо довги і зможемо знизити чинші студентам. Наведу дещо з історії. А. Дім повстав завдяки фондації пок. Евгена Чикаленка (20.000 доларів!), котрий передав ті гроші тодішн. голові Наук. Т-ва ім. Шевченка Мих. Грушевському. А. Дім після бажання фондатора був призначений для академіків в російськім розумінні, се значить для членів наукових товариств — для вчених. Та ніякого писемного запису не було. Н. Т. ім. Ш. доложило до сего ще своїх 20.000 доларів (збірка в Галичині дала мало) і побудувало сей дім і до його заряду покликало осібний комітет, до котрого належав оден член Н. Т. Ш. Як властитель Ак. Дому фіґурує Н. Т. Ш. — Студ. Старух: Я хочу лише спростувати дещо з історії Ак. Дому. Е. Чикаленко призначив сей дім не для вчених академіків, а для студентів з Наддніпрянщини. Та коли побачив, що галицькі студенти се карієровичі, сказав, що вже лучше, щоби наддніпрянські студенти займалися в Росії соціялізмом ніж малиб заразитися галицьким карієровичівством. Так він пише в своїм „Дневнику“...

По уділенню абсолюторії, комісія матка предложила лісту нового виділу. До нього ввійшли: Др. Савчак Юлій — голова (вибраний однодушно), члени виділу: Др. Цимбалістий, п. Ів. Калитяк, пані Анна Рижевська. п-на Марта Коренець, студ. Ст. Міляныч, Р. Волошин, М. Григорчук. До контрольної комісії ввійшли: дир. Филипович, дир. Гижа, студ. Гела С. — Голова подякував присутним за участь, а спеціяльно п. радн. Сухому, що прибув аж з Городка. Збори ТПО (Тов. Прихильників Освіти) закінчено о год. 8 веч.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: „Правда“, Львів, ул. Сташіца ч. 8/I.

Табори відокремлених

Декрет президента Польщі.

„Дзеннік Устав“ ч. 60 приніс розпорядок президента Польщі з 17 червня 1934 в справі осіб, які загрожують безпеці, порядкові та прилюдному спокоєві.

Ось цей розпорядок:

На основі уст. 44 § 6. конституції та законів із 15. 3. 1934 про повновласти президента Річипосполитої до видачі розпорядків зі силою закону, постановляється отсе:

Уст. 1. Особи, яких діяльність або поведінка дали основу до здогадів, що з їх боку загрожує нарушення прилюдної безпеки, спокою та порядку, можуть бути придержані та примусово приміщені в місцях відокремлення, не призначених для осіб засуджених або арештованих за проступок.

Уст. 2. Зарядження в справі придержання та спрямування придержаної особи до місця відокремлення видає влада загальної адміністрації. Постанову про примусове відокремлення видає слідчий суддя на внесення влади, яка заряджує придержання. Умотивоване внесення тієї влади є достаточною основою для видачі постанови. Відпис постанови доручать придержаній особі до 48 годин від хвилини її придержання. Від поступування судді нема відклику.

Уст. 3. Про відокремлення рішає слідчий суддя, визначений задля того адміністраційною колегією відповідного окружного суду. Відповідним є суд, у якого округі є місце відокремлення.

Уст. 4. Відокремлення може бути визначене на три місяці та може бути продовжене у звязку з поведінкою відокремленого на дальші три місяці способом, зясованим в 2-му уступі. Відокремлені можуть бути заняті визначеною їм працею.

Уст. 5. Виконання зарядження мін. розпорядку поручається міністрові внутрішніх справ і міністрові справедливости.

Уст. 6. Отсей розпорядок входить у життя з днем оголошення а тратить обовязуючу силу в речинці та на теренах, які зясують розпорядки ради міністрів.

Повищий розпорядок підписали крім президента держави премієр Козловський та всі міністри

Дуже цікава статистика

Досі підписано 8.000 мирових договорів.

Товариство Міжнародного Права оповістило небувало цікаву статистику про міжнародні мирові договори, які знає історія. Отже за останних 34 століть підписано 8.000 мирових договорів. Пересічно оден договір тревав два роки. За тих 34 століть було всего 268 літ повного мира. — З того ясно, що ніякий покорений нарід не має причини попадати в розпуку, бо політичні відносини зміняються скорше ніж думаємо. Треба тільки перетримати тяжкі часи.

„Епоха адської саранчі“...

Большевики видали 61-й том „Красного Архива“. В ним напечатаний надзвичайно інтересний і поучаючий щоденник Льва Тихомирова, котрий з революціонера („народовольця“) став монархістом і співробітником реакційних „Московських Ведомостей“. Тепер, по оповіщенню його щоденника, не можна вже сумніватися що Тихомиров щиро перейшов до монархістів, як передтим був дійсно революціонером. На се, що він щиро держався правого напрямку, вказує хочби непевність його ситуації. Він так її описує: „Моя доля — зла насмішка наді мною. Всі переконані, що я маю тепер всюди вплив, що правительство мене незвичайно цінить, що я заробляю масу грошей. Мерзавці! значить, вони думають, що так повинно бути — і притім ні один з них в нічім не поможе, в нічім не підіпре, в нічім не піддержить, — і я просто погибаю в самоті і в страсі за будучність свою і своєї родини“. — Непевність його матеряльного положення вповні відповідала його апокаліптичному поглядови, що все на світі стає непевне, особливо Росія. Він писав про се в своїм щоденнику 17. VII. 1907 так: „Росія погибла, нема людей, ніхто нічого не хоче. Всі волочать життя, а не живуть — і всі почування в чім небудь високі не то пропали, не то сплять твердим сном. По „Апокаліпсі“ тепер іде найпідліша, пята епоха, „епоха адської саранчі“, коли люди хотітимуть смерти, але смерть утікатиме від них“...

Далі пише Тихомиров, що самодержавіє в Росії скінчилося зі смертю „останного самодержавця“ Олександра III і що при царі Николаю II нема вже ніяких способів для оздоровлення Росії: коло нього нема вже ні одного чоловіка, який представлявби вартість!... Що більше! Всі ґеніяльні представники російського духа — Герцен, Хомяков, Достоєвський, В. Соловев, Лев Толстой — всі — тільки фантазували... Все, що іскрилося в них „національне“, в самій нації — не існувало! Якби хоч конституція могла утвердитися, то булаб можливість робити пляни, — а то діеться така товкітня, що в ній ніякий рахунок неможливий, все припадок...

Надзвичайно цікаві інтимні розважування Тихомирова, чи премієр міністрів Столипін обмане чи не обмане? Він перечитавши брошуру Тихомирова „Про недостатки конституції“ забажав побачити її автора й поговорити з ним, Тихомиров так про се пише: „Петро Аркадієвич (Столипін) був дуже милий і приятельський. Ми говорили про все на світі“. Та щодо Столипіна Тихомиров весь час непевний. Раз записує він навіть, що зачисляє його до типу Куропаткина, т. є людей у котрих „нема відваги, нема героїзму, а все тому, що нема почуття чести“. Тихомирову подобається висказ, якого ужив Струве, кажучи: Се „правительство переполоху“. А передтим — каже — було „правительство інтриги“, а ще передтим правительство, котре Победоносцев характеризував так: „нечуваний упадок волі і розуму“...

Далі дуже різко описує Тихомиров як „помалу загниває правління“ і каже: „Коби хоч скоро скінчилася та аґонія“... Зїзд „Союза русского народа“ ухвалив такі абсурди в справах земельній і робітничій, що Тихомиров пише: „Одинокий спосіб: перемінами слів довести речення до фактичної зміни їх значіння або до того, щоби стали зовсім неозначені так, щоб не були ні дурні ні розумні, і щоби в дійсности не мали ніякого значіння“. І се він сам зробив з тими ухвалами. А про робітничі справи пише, що зїзд реакції приняв глупо-соціялістичні, просто неграмотні домагання! І додає: „Вже лучше було приняти якусь льоґічну соціялістичну програму“.

В тій самій книзі „Красного Архіва“ напечатані й інші документи, просякнені тревогою за долю режіму. Словом,—все те вказує, як в царській Росії прочували катастрофу, але — запобічи їй не мали вже сили...

Ціна найбільших міст

Анґлійський письменник і критик мистецтва Лео Форест оповістив статтю в журналі „Roma Fascista“. В ній оцінює в долярах вартість найбільших міст. На першім місци щодо богацтва кладе Ню-Йорк, котрий на його думку варт 30 міліярдів долярів, потому Лондон 26, Париж 11 (з того 300 міліонів долярів варт сам Лювр), Берлін 10, Відень 6½ і Рим 3½.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 20)

„Андрей“ на засланні

Лучка пригадує собі як вони таки на першій чи другій науці проповідали: „Люди, спамятайтеся! Чи мало вам ще того Божого досвіду з останньої війни?! Чи ви ще не навчилися розуміти, що правда, а що брехня? Хто вас вів до правди, а хто до облуди!... Чи тії, що вам торочили про якусь видуману едність русского народу і чистоту русского обряду, відтак не скинули з себе ягнячої одежини і не показалися. чим вони є... Московськими наймитами, грабарами свойого народу!... Чи Локрицькі й Белішевські, що десятками літ трудилися над селом, зле навчали, провадили і виховували ваших батьків у святій непохитній католицькій правді, котра одна в цій жасній війні остоялася неподібна і незворушна? І тоді в селі була правда і було Боже благословенство... Аж прийшли ті, що стали вам торочити про чистоту русскої мови й обряду і — ви ще не бачите куди вони тим лукавством нагинали?? До поневолення решти українського народу під московський і православний чобіт!... Це їх віра і обряд — московський кнут! А — православіє, се тільки їх батіг... За тую „віру“ і за той „батіг“ вони продають себе і свій нарід кожному, хто лиш платить!... Московщині не вірте, хоч би вона не знать як солодко до вас всміхалася, хоч би не знать яке золото вам обіцяла, волю, достатки. Не вірте! Бійтеся її як огню. Це найбільший ворог нашого народу! А нашу святу унію московщина тому так сердечно ненавидить, що вона нас якраз хоронить перед ними, — вовками. Їм не залежить на наших душах, а на нашому мясі. І на нашій землі!

Бійтеся і бережіться московщини“...

В Інституті у Львові знали за ті науки священика і за їх роботу і цькували проти них людей, де могли. А коли бачили, що Телевич не дорівняє новому священикові, тоді до управи лісу прислали таки справжніх москалів, якихось ґенералів, полковників, котрі далі ширили московські заблуди і цькували проти священика.

Священик Жуль, коли йно прийшли, дуже боліли що нема ні одніського дзвона при церкві. Людей скликували тоді до церкви обломком бительні, завішеної в дзвініці, в котру билося бильцем або молотком. Негайно купили малу балабольку, щоби дзеленькала і нагадувала людям, що є Бог, котрий не вступиться, щоби його світ не знать як переслідував і ненавидів. Та ця мала балаболька, — кілько разів відізвалася, все нагадувала селу вивезеного „Андрея“, котрого ціле село згадувало; навіть такі, що церкву минали. А Лучка бажав хоч перед смертю дізнатися, що з „Андреєм“ сталося.

Тому, коли в 1923 році оповіщено, що уряд відібрав з Москви велику скількість дзвонів загарбаних в 1915 році, та щоби зголошувати, де й коли які дзвони забрали, село не грішми, бо їх не мало, але пшеницею зложилося, щоби священик таки самі поїхали до Варшави поглядіти,чи нема там „Андрея“ між дзвонами, що вернули з Московщини.

Священик їздили, але „Андрея“ не найшли. Говорено, що не всі ще дзвони відібрані; отже священик зголосили „Андрея“ й описали як виглядає і які має надписи. Всетаки за тамтоті дзвони добули інші, менші, чотири дзвоники; не конче звучні і згучні, та всетаки — дзвони. Якось відрадніше на душі, коли в неділю чи свято почується голос дзвону. Церква без дзвонів, що весілля без музик.

Хоч „Андрея“ не було, але Лучка все не переставав надіятися...

Тому не забуде тої памятної неділі, коли священик на Службі Божій після науки сказали:

— „А тепер, мої дорогі парохіяни, поділюся з Вами хоч одною радісною вісткою в цьому важкому часі: „Андрей“ вернув з заслання!“...

Нарід затих. Зразу не вирозумів; чи може не довіряв. Аж коли священик пояснили, що дістали від уряду письмо, що наш „Андрей“ вже в Варшаві, що треба зложити таксу за нього й оплату за перевіз і можемо собі його відібрати, — вся церква звела дух від утіхи... Наш „Андрей“ вернувся!... Старий Лучка, останній з тих, що в 1890 році збирали на нього гамуз — плакав з утіхи як дитина. Тішився за ціле село, за ласку святого апостола Андрія. Село без ніякого репету зложило на кошти перевозу і таксу, якої жадали і після вісьми літ московського заслання „Андрей“ вернув до села.

„Таки святий Андрей нами опікується“, говорили старі люди. А й молоді тим бесідам стали уважніше прислухуватися...

(Кінець).

Сокільський здвиг

Пресова конференція в справі III-го Сокільського Здвигу.

Дня 15. с. м. о год. 18.30 відбулася конференція представників преси зі старшиною Сокола-Батька в справі злету українського сокільства на III Краєвий Сокільський здвиг у Львові. Конференцію відкрив голова С.Б. інж. Хроновят. Він привитав представників преси і подав причини скликання сеї конференції. А саме: Сего року С. Б. обходить 40 літний ювилей своєї праці. З сего приводу старшина С.Б. рішила урядити здвиг сокільських гнізд в днях від 30.VI до 2.VII. Треба, щоби сей здвиг був як найкращий та щоб дорівнав бодай в половині подібному здвигови, що відбувся 1914 р. Очевидно богато буде залежати від обставин як також від влади — в яких рамцях вона позволить урядити сей здвиг. Дотепер ми не мали перепон щодо самого здвигу, лише не можемо одержати дозволу на похід улицями міста. Вичерпуючих інформацій уділить голова здвигового комітету п. Карпінський.

П. Карпінський: Такий здвиг се річ небуденна і не часто можна собі позволити на його урядження. Від заснування „С. Б.“ се буде третий краєвий здвиг. Нинішна конференція має на ціли: 1) щоб панове звернули нам увагу на річи, яких ми не предвиділи, 2) щоб панове у своїм орґанах повели пропаґанду, але пропаґанду в більше фаховім напрямі, 3) щоб панове пригадали громадянству справу площі. Програма здвигу розложена на 3 дні. Перший день субота матиме характер спомину. Рано Служба Божа в Успенській (Волоській) церкві та відслонення пропамятної таблиці в честь Соколів поляглих у війнах 1914—1919 р., яку вмурують в головній брамі „Дністра“ (вул. Руська 20), де міститься домівка С. Б. Пополудні панахида на могилі першого голови С. Б. бл. п. інж. Василя Нагірного. Вечером спільна сокільська вечера в салях „Бесіди“. В неділю рано буде похід учасників здвигу вулицями Львова (коли влада позволить). Колиж походу не буде, то відбудеться дефіляда учасників на площі С. Б. о год. 3 попол. Відтак побратими і посестри виконають програму, на котру складаються: вправи вільноруч, вправи на приладах, рухові „забави“ (ґри), на закінчення картина з минулого „Чумаки“. В понеділок рано легкоатлетичні змагання і роздача надгород побідникам. Вправи далеко переходять 1914 рік; колиб вони вповні вдалися, то буби се доказ нашого великого поступу. Тепер дещо про орґанізацію здвигу. На нас впливали, щоб ми вступили до міжнародного сокільського союзу і щоб на наш здвиг запросити соколів з заграниці. Та нас ніде не просили (навіть Чехи), отже й ми нікого не просимо. Як був чеський здвиг то ми діставали їх афіш „задними“ руками, тому й ми не висилаємо їм просто нашого афіша. Наших земляків заграницею ми запросили. Та чи дістануться сюди — не знаємо. Спеціяльних запрошень нікому не висилаємо, просимо все українське громадянство. О протекторат ми також не просили. Друга справа се пристроєння площі. На се треба грошей, а ми їх не маємо. Зовнішно се свято не буде дорівнувати здвигови 1914 року, але щодо самого ставлення справи і виконання буде його може й перевисшати. Дуже важна справа се викуп площі. С.Б. посідає 14/20 частей з простору 11½ морґа. За останний уділ ми винні ще 2.000 долярів, а наша сегорічна рата 900 долярів. Всі вкладки йдуть на сплату довгу, бо віритель безоглядний. Ту площу купили наші вірителі під парцеляцію, тому вона така дорога. Просимо вказати суспільности на тяжке матеріяльне положення С.Б. Ми від самого заложення С. Б. маємо той сам льокаль, навіть ті самі „коні“ і інші прилади. Сплатою довгу ми перетяжені. До викупу остає ще 6/20 частей площі. Се можнаб тепер дістати за 6.000 долярів. На жаль тепер ніхто не оставляє ніяких леґатів, записів тощо, бо й люди богаті тепер в кепських обставинах. Голова (інж. Хроновят): Афіш рисував П. Ковжун. Чотири „В“ се наш клич — все вперед, всі враз. По середині сокіл держить в дзьобі галузку калини. Вправді вона до калини не цілком подібна, але се так артистично зроблене. Під сподом тягарці і число 40. Ми видали ювилейну відзнаку, а весь дохід з її розпродажі ми призначили на сплату рати.

Член Сокола Х.: Ціль нашого виховання — зробити з індивідуальностей збірну силу. Я дивлюся на справу більше оптимістично. Ми пішли богато вперед. Наша перша домівка виглядала як кримінал, а нині се гарна руханкова саля. Коли ми робили перший здвиг, ми не мали площі, б а навіть не було її де винаймити! А нині маємо чудову площу, яка гідно може нас репрезентувати. Національне розбиття було не менше й перед війною. Були такі страшні часи, що всю енерґію ми зуживали на внутрішну боротьбу за святе „йори“ і „ять“... Та мали ми ідейних і жертвенних членів. Нпр. Сень Горук виїзджаючи зі Львова лишив для Сокола цілу свою пенсію. З наших рядів вийшли такі люди як Ґорук, Черник, Перфецький, Цьокан, Іван Коссак і інші. Наші спортові осяги не для рекордів, а для життя. Покоління проходять, а ми стоїмо на сторожі національних інтересів. Просимо панів ставити запити в неясних вам справах а ми радо послужимо не лиш відповідями, але й матеріялами.

Питання: Кілько є сокільських гнізд?

Відповідь: Всіх сокільських гнізд є 470; з того около 80 недіяльних. До вправ зголосилося около 5.000. На здвизі 1914 р. було около 12.000 учасників. Зелізничі знижки здається дістанемо. В день приїзду будуть наші комітети на двірцях (головнім, личаківськім і Підзамчу), звідки будуть розпроваджувати людей на нічліги. На інші запити відповідали відповідні референти. — Афішів вибито 4.000. Відзнак покищо 5.000. За відзнаки зібрано вже 500 зол. В міру потреби будемо бити дальше. — Висота вступів: Почесна трибуна 4 зл., сидячі місця 3 і 4 зол., стоячі 1 зол., для молоді (студіюючої і ремісничої) 50 гр.

Пит.: Як розуміти точку „забави?“ Під кінець програми треба щось могутного, бо „забави“ будуть розсівати увагу глядачів.

Відп.: До нашої програми входять також забави, але се не діточі забави, а т. зв. ґри (бойові), в котрих змагається кілька ґруп за першенство. Такі „забави“ були також на чеських здвигах. Не можна при кінци давати імпонуючих вправ, бо під кінець публика „розхолітується“ і сі імпонуючі точки не робилиби на неї ніякого вражіння. Тому ми дали на закінчення картину „Чумак“. Се мовби поема представлена драматично.

Пит.: Як буде з фотоґрафами?

Відп.: Та справа буде уреґульована так, що фотоґрафи не будуть напастувати людей цілими гурмами як се було не деяких святах.

Після сего інж. Хроновят подякував присутним за участь в конференції і просив підперти порушені справи в часописях.

Візита рабінів у кардинала

Становище жидівської преси й рабінів з вищою освітою.

Про візиту рабінів у кардинала Каковського ми вже писали в 43 ч. „Нової Зорі“. Сіоністичний орґан „Хвіля“ пише, що варшавські ортодоксальні рабіни хотіли очевидно добра, але зробили зло. Потому видали ще комунікат рівно фатальний як їх візита. Є річи, котрих не вільно просити, а треба їх домагатися. Чим якомусь народови тяжше, тим сильніше мусить зберігати своє достоїнство, свою гордість, бо така гордість стає тоді скарбом дорощим ніж в добрих часах. Тільки на такій психічній підставі може вродитися щира охота подати по людськи помічну руку. І тут шлях до рівноуправнення. Ортодоксальні рабіни покарані за свій оптимізм, наївність і недостачу політичного вироблення. — Проф. унів. і рабін міста Варшави др. Мойсей Шор оповістив, що орґанізація рабінів з вищою освітою не брала участи в акції ортодокс. рабінів. А щодо заяви кардинала Каковського, то годиться з ним в осуді всякого насильства, бо це стара засада етики юдаїзму, а має застереження в чотирох напрямах: 1. Коли й є випадки непошани Жидів для християнської релиґії, то все було більше відворотних випадків. 2. Без переведення статистики трудно говорити про те, кому належиться першенство в огидним ширенню порноґрафії й неморальности. 3. Нема ніяких доказів, що Жиди як загал підпирають большевизм або атеїзм. Атже закидають їм також розвивання капіталізму й релиґійного фанатизму. То значить, закидають їм річи, які себе виключають. 4. Кругова порука або відповідальність загалу за вчинки одиниць се річ, яку осуджує святе Письмо, спільне Жидам і Християнам. Воно вчить, що син не відповідає за вину батька свого, ні батько за вину сина, що заслуга заслуженого спочиває на нім, а неправедність неправедного впаде на нього. Протиставмося дальшому поглиблюванню ненависти й уважаймо всі на чистоту моральної атмосфери молоді, „бо світ в кождім поколінню дихає віддихом своєї молоді“.

Навчіться пливати

і ратувати потопаючих.

Літна хроніка нотує жахливе число жертв купелів. Пливаки тонуть на очах численної публики, бо ніхто не вміє ратувати. В Німеччині кинули клич: „Кождий Німець — пливак, кождий пливак — ратівник“. Тепер в цілій Німеччині відбувається „пливацький тиждень“. Переводять масову пропаґанду пливацького спорту і передовсім значіння пливацтва для ратування потопаючих. Повстало „Німецьке Т-во для ратування потопаючих“. До водних змагань можуть ставати лише ті пливаки, що перейдуть курс ратівництва. Також шкільних дітей будуть обовязково вчити ратівництва. Такі курси ратівництва потопаючих повинні уладити й наші спортово-руханкові т-ва, як Соколи, Луги і ін. Тоді буде менше жертв купелів і не буде процесів за нератування потопаючих.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ

і з того приводу в переписку не входить.

Підручник

з рамени фільольоґів і граматиків шляхом якого на протязі одної години навчишся забирати слово при помочі

10)

української мови

Раніше д-р Маняк гадав, що одинокою причиною бойкоту української преси українським народом є нецікавість сеї преси. В українському часописі нема що читати, отже ніхто не купує його (хіба що він Поляк: замало має вістей в польській пресі про найдрібніщі польські справи — то купує „Діло“). Тепер д-р Маняк доміркувався, що є ще одна причина. Український часопис розуміє тільки той, хто добре знає польську канцелярщину. Хто тої канцелярщини не знає, той української „літературної“ мови не розуміє, отже й не купує українського часопису. В матеріялі розсіянім на столі д-р Маняк читав:

„Бачимо ріжниці, які істнують під оглядом плідности поодиноких сортів... Прикривають протягом цілої ночі... Робіть обтинання сухих ґіляк перед розпочаттям круження соків“.

Як таке прочитає селянин, то хіба сяде й заплаче!

„Жіноча Доля“ 1926, ч. 5: „Приступили ми до заходів (не до входів!) переведення голосования. Докази інтересованности і т. д.“. Ой ти доле, жіноча недоле!

Отже Українці не передплачують українських часописів, бо не розуміють їх, а словаря людсько - літературної мови ще нема. Та на світі є ріжні диваки. В 8 міліоновій українській масі під Польщею є жмінка національних маняків, котрі передплачують українські часописи з національного обовязку. Не читають їх, бо в них нема нічого цікавого і вони писані якоюсь дикою незрозумілою мовою, але передплачують. Між тими національними маняками є маняки налоґові, що люблять розмотувати ребуси і ґордійські вузли. Вони читають українську пресу і сушать собі мозок, щоби розшифрувати літературну мову, та на злість редакторам збагнути, що автор думав, або й не думав, пишучи статтю. Та даремний труд! Не один дістав невилічиму ломоту (ревматизм) в голові, не одного завезли на Кульпарків з розмякченим мозком, а стаття таки лишалася книгою семикратно запечатаною. Аж тепер д-р Маняк зрозумів, чому один його товариш збожеволів, намагаючись „розкусити“ статтю в „Ділі“ (Громадський Вістник) з 1923 р. ч. 5:

„Минає рік спроб світу полагодити прогалини, залічити рани, які заподіяні світовою розрухою, що виникла в звязку з війною. Минає рік спроб вмістить міжнародне життя і відносини в незграбні й невідповідні рамці так наздало закроєного версайського й звязаних з ним договора. Найбільше характеристичним моментом для вияснення обличчя 1922 року являється факт... Рік розпочався спробою, з якої починається й теперішний 1923-ій рік... Одно з питань стояло на порядкові денному, проте таки не дійшло до практичного розрішення й дуже мало має шансів на таке розрішення. Ця справа являлася гідною з основних причин, які привели до змін урядів, в Франції і Англії. Про те ці перестановки, зроблені на урядах... в жадній степені не причинились до розвязання того кардинального питання, яке стоїть в центрі світової політики. Нерозвязання цієї справи мало наслідком розвиток і дальше поширення фінансової кріви, довело до дальшого ускладнення й заплутанности в міжнародніх економічних відносинах, які тепер виглядають цілком катастрофічно“.

„Зроблені спроби розвязати проблему Сходу, що вони на кілька місяців притягли були до себе всю увагу керуючих політичних чинників цілого світу... показали, що являються цілком утопічними всі проєкти знайти хоч скільки небудь приємливий компроміс... Зафіксувати становище, утворене з ініціятиви Туреччини завдяки її перемогам“.

„Ця неминучість справи про більш активний виступ Америки в розвязанні ситуації Европи виникла...; вона підказувалась також і економічним становищем Америки. Політика ізоляції Америки дала рішучі щілини... Европа є безсила перед ситуацією... Учасники конференції прийшли до спокійної свідомости й про скрутне становище агресивної держави“. В ч. 6. стоїть: „Роля еміґрації стала підрядною серед тих складаних, що утворюють рівноділаючу національного життя... На цілому протязі українських земель... Змагання мас здобували рішучий характер. Нація, що вимагала таку енерґію, не може не знайти шляхів“ і т. д

Збори

„Сільського Господаря“.

4) [П. Островський Волод. (ф. в Луцьку): Ми Волиняки звертаємося до вас, брати Галичани, заступіться за нас! Централя „С. Г.“ нехай нам допоможе підняти волинських селян хочби до стану підголодного. Підрахунки пулавського Інституту виказують, що селянин доплачує до своєї господарки. Стан рільництва на Волині катастрофальний. Кілько безрадности і темряви ще на наших селах! В нас на Волині є 60 кружків „С. Г.“ з 2.700 членів. Удержуємо 2 агрономів, інструкторку шиття, крою та одного бюраліста. Ми зверталися до Централі за расовими поросятами і ліпшими сортами пшениці, та не дістали. На Волині видано на Kółka Rolnicze 1.200 тисяч зл. А наша Філія „С. Г.“ ніякіських підмог не дістала. Одначе наша філія таки розвивається, а насаджувані інституції банкротують. Починаємо орґанізувати збут збіжжа. Польські рільничі орґанізації, котрим якось не везе, хотіли з нами на спілку зорґанізувати збут. Дві польські рільничоторговельні орґанізації зліквідовано ізза дефіцитів. Нам перешкаджають в роботі на кождім кроці. Наша курка небезпечна, наша свиня також загрожує публичному спокоєві на Волині (веселість). Я переконаний, що в Варшаві найдуться таки розумні люди і змінять те, що діється тепер на Волині (Голос: Або й ні!). Ми не можемо нічого вивезти з Луцька, бо транспорт дорогий, не виплачується. З Варшави довозять до Луцька автами, бо зелізниця за дорога. Зелізничі тарифи мусять бути знижені. В Варшаві думають про етатизацію збуту рільничих продуктів. Для Волині се булаб — смерть. Та не думайте, що в нас вже так все безнадійне. В Луцьку була господарська нарада. Прийшли 103 господарі. Були на тих зборах такі, що прийшли 56, 70 і 80 кільометрів пішки! Передаю сердечний привіт Волині для Галичини і заявляю, що ми живемо, розвиваємося і не думаємо вмирати (Оплески й оклики: Славно!):— інж. Чемерис (ф. Скалат): Ми від загально-освітної, читальняної праці перейшли вже до господарської освіти. Слабшим філіям треба давати інструкції лекші до виконання. Крім обіжників потрібні обїздки з централі. Треба більше морального натиску і твердости на повільних. В сплячих треба вдаряти доти, доки не буде відзвуку. Байдужих в пресі пятнувати. Провід кружків „С. Г.“ за мало працює і має нераз замале почуття відповідальности; — о. Левицький Роман (ф. Зборів): Нераз витворюють штучно недовіря до тих, що працюють. В нас замкнули збут живини через пошесть. Чути такі голоси: Чому ми маємо належати до „С. Г.“, коли від нього не маємо ніякої підмоги? — п. Радловський Орест (Центросоюз): Коли переглянемо плян праці Хліборобської Палати, то побачимо, що в нім поминено наші економічні установи; — п. Стецура Федь (Лисятичі): Богато кружків істнує лише на папері. Треба нам домагатися, щоби зародові штуки худоби приходили до нас через „Сільськ. Господар“, а не через Повітовий Виділ. Ми повинні мати вишколених контрольорів молочности; — п. Козубський Борис (Кремянець, Волинь): На Волині є неначе цілий ряд держав, в кождім повіті інші порядки. На дозвіл в справі отворення філії „С. Г.“ в Кремянці треба було ждати 4 роки. Одначе на селах кружків дальше не вільно основувати. На 11 зголошених кружків затверджено всего один! Тут промовець читає заборони старостава щодо основування кружків „С. Г.“ В першій як мотив заборони подається „ze względu na niebezpieczeństwo zakłócenia porządku publicznego“, в другій, що „część ludności niema zaufania do założycieli Towarzystwa“; — п. Бокало І. (Горожанна Вел., пов. Рудки): Я предкладаю, щоб по селах уладжувати зсипи збіжжа та створити з них фонд допомоги в наглих випадках, прим. умре хтось, пожежа знищить і т. п.: — п. Теслюк В. (Камінка Струм.) говорив в справі приділу цукру для пчіл. — Тут дискусію перервано і збори ухвалили одноголосно абсолюторію Гол. Раді і Дирекції за мин. рік.

На предложення голови комісії-матки п. Г. Тершаківця вибрано до Гол. Ради на місце уступаючих членів: 1) п. Івана Шепаровича (Колодіївка), проф. Чайківського Павла (Теребовля), 3) інж. Палія Андрія (Львів), 4) Струтинську Марію (Львів), 5) Радловського О. (Львів), 6) дир. Шепаровича Юліяна. Заступники: Скоропада Іван (Перемишль), Мосора Волод. (Стрий); — Контрольна Комісія: 1) інж. Хрововят Мих., Павлик І., Еліяшевський Гнат, всі зі Львова; заступники: др. Левицький Волод. (Коломия), інж. Голод Роман (Збо-рів). Всіх вибрано одноголосно.

Після того дискусія продовжувалася. П. Королюк Дмитро (Княгінінок, пов. Луцьк): Передовсім передаю привіт Волині для наших братів Галичан і щиру подяку, що мимо ріжних перешкод тримають звязок з нами Волиняками. В нас богато овочів. Чи не моглоб Т-во занятися заложенням фабрики в Луцьку для перерібки, бо в сезоні овочі в нас за безцін, нема де експортувати і богато овочів марнується; — інж. Лех Петро: Говорити буду про потребу засновування шпихлірів по селах, котрі моглиб хоронити населення перед голодом. Централя нехай займеться сею справою. Також требаб заложити т.зв. вічний фонд. Опісля промовець поставив відповідні внески; — п. Баран Осип (Бережани): Хочу говорити про потребу стандаризації овочевих деревець й овочів. В тій цілі Централя нехай прийме фахівця-помольоґа. По філіях треба основувати шкілки деревець ріжних ґатунків, щоби переконатися котрі роди овочевих дерев в даних околицях найліпше вдаються; — інж. Голод Роман (Філія Зборів): Наше Т-во стрічає перешкоди в аґрономічній праці. Було поручення, щоби „С.Г.“ співпрацював з „Małopolsk-им Towarzystw-ом Rolniczym“. Та воно так „співпрацює“, що закладає в тих селах годівельні секції, де вже Сільський Господар заложив такі секції, або закладають „Kółka Rolnicze“ там, де вже є наші кооперативи. Лізуть нам в дорогу також в годівлі расової птиці. При кружках „С.Г.“ господині мають збірниці яєць, але й тут роблять нам перешкоди. Війтам забороняють давати посвідки на цукор для пчіл тим, що не є членами Małop. Tow. Rol.; — інж. Білинський Роман (Городенка): Городенка збіжевий повіт. Одначе, хоч в нас є надмір збіжжа, то для місцевих безробітних спроваджується збіжжа з корінних околиць Польщі!... Апелюю до представників Хлібороб. Палати, щоби причинилися до усунення того куріозу. Дозвіл на господарські курси дають лише тоді, коли подання написати по польськи; — п. Фур І. (Ременів): За субвенціями не ходити, тільки вплачувати точно вкладки до Централі. Тоді будуть наші фонди на ведення нашої праці. Чому в прелімінарі передбачується лише 27.000 зл. з вкладок? Є 1400 кружків, то можемо зібрати бодай 40.000 зл. До управ кружків треба вибирати активних людей. Треба повести пропаґанду за раціональним відживлюванням, бо на селах кидаються сухоти! Населення нехай збуває лише надвишку молока: — інж. Кушей: В нас пропаґують печатаним словом годівлю таких ростин, які не мають збуту. Про виноград появилася в однім щоденнику стаття писана якимсь ігнорантом. Вона викликала сміх на селі. Се підриває довіря до печатаного слова; — інж. Сосяк (Дрогобич): В нас Повітова Рада дала цукор, від котрого пчоли погинули. В нас є водна спілка, яка займається меліорацією рік.

На поодинокі справи відповідав др. Храплиий: Справа винограду: Нехай філії самі спеціялізуються в управі винної лози. В нашім краю найвідповідніші кури комбіновані, несливі і маєні (кармазини). На основі статута філія „С. Г.“ має право давати правні поради. Нежиттєздатні філії будемо ліквідувати. Коопер. фабрика цикорії „Луна“ потрібує ще 73 морґів цикорії. До неї прошу звернутися. Два роди обіжників, для слабших і сильніших філій, неможливо висилати, на се не маємо сил.

Дир. Павликовський: Ліста бесідників вичерпана. Досі говорило 28 бесідників. Се свідчить про велике зацікавлення працею „С. Г.“ Богато з порушених тут справ не можемо здійснити, бо нема відповідних працівників і фондів. В краю росте чимраз більший освітний рух і бажання господарського поступу. Загал селян здає собі справу, що його істнування загрожене. Де схрещуються інтереси влади і населення та де господарські потреби населення вирішується під політичним кутом, там наслідки сего як найгірші не лише для населення але й для держави. Думки порушені тут переступили зачеркнений нами плян праці. На других зборах синтезою праці буде ширший плян. Всі домагання порушені тут по можности возьмемо під увагу. Богато зрозуміння виявилося вже тут і для стандаризації продуктів. Коли є зрозуміння, то се вже половина праці. Допомогу голодуючому населенню будемо вести при помочи кооператив. Заряджую голосування над 2, 3 і 4 точками наших нарад.—Ухвалено одноголосно.

Внески і запити. З черги принято одноголосно кілька внесків, в тім пос. Пеленського про ненормальне положення української кооперативно-господарської праці на північно-західних українських землях, про поминання українських представників в Хліборобських Палатах на Волині, в Люблині і в Кракові. Опісля було ще кілька запитів: інж. Голода про лихий стан озимого збіжжа і про полекші в тім напрямі, інж. Мамчина (Золочів) в справі спільного збуту яєць „С. Г.“ з з „Małopol. Tow. Roln.“, чи се допустяме і чи можна дістати кредити в „Банку Рольн.“ на закуп овочевих щеп.

През Ю. Павликовський закінчив збори короткою промовою дякуючи гостям і делеґатам за участь. Збори скінчилися о 6 год. вечером.

Жиди й Анґлія

Анґлія обмежує наплив Жидів до Палестини, натомість позволяє на поселення там Арабів. Тому Жиди проголосили протестаційний страйк в м. Тель-Авів саме в часі „Левантинських Торґів“. Офіціяльний орґан анґл. кольоніяльного уряду „Близький Схід і Індія” називає сей страйк „свідоцтвом інтелектуальної нищости і браком відповідальности“. За се Жиди обурюються на Анґлію й називають її „облудний Альбіон“. На те пише анґ. преса, що Анґлія не може посвячувати своїх життевих інтересів виключно для Жидів.

Нові видання

Католицька Акція, Вістник Ґенерального Інституту Католицької Акції Гр.-Кат. Гал. Церк. Провінції. Рік І. Львів, червень 1934. ч. 1. Ст. 24. 8⁰. — Зміст: Слово від Видавництва „К. Акції“. — † Іван єпископ-пом. львівський: Завдання нашої Католицької Акції. — Д-р М. Дзерович: Перед Жіночим Конґресом. — Юліян Редько: Нові основи під нове життя. — Ксеня Янович: Дещо про КАУЖМ. — Хліборобський Вишкіл Молоді в праці КАУМ. — Статути і Хроніка. — Сей орґан покищо неперіодичний.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

З Курсу КАУМ. Церковний асистент КАУММ о. Р. Чайковський закінчив свій виклад про „Значіння церковних брацтв і Марійських Дружин в релігійному вихованні нашої молоді” як слідує:

Марійські Дружини Молоді мають дещо відмінний характер. Їх обсяг діяльности поширений і на громадянське життя. МТМ се релігійне стоваришення, добірна сторожа, що гуртує молодь під лелійним прапором Пречистої Діви Марії.

Програма М. Д. сходиться з КАУМ-ом. Згідно з зарядженням Митрополичого Ординаріяту треба в школі оснувати Марійські Дружини. Значіння МТМ незвичайно велике. Як Брацтво Найсвятіших Тайн ширить культ Найсвятіших Тайн, Апостольство Молитви орґанізує молитву, — так МТМ орґанізує молодь для любови Божої Матери. Ті всі Товариства влекшують шлях до релігійного виховання.

Члени КАУМ повинні належати до Ап. Молитви. Коли КАУМ має виробити лицарів за Христову ідею, члени її не повинні занедбувати внутрішної активности, котру орґанізує Апостольство Молитви. Внутрішна активність, релігійна містика, синтеза внутрішної побожности і зовнішної практичної діяльности, мають виробити досконалого чоловіка - християнина, Українця-націоналіста. — (Запитів не було, бо виклад був дуже загальний).

Преосв. Кир Никита Будка виголосив промову такого змісту: Нема для мене більшої приємности як стрінутися з молодими, з тими, що хочуть набрати духа до боротьби зі злом. Тут йде про акцію, діло! Не слів, не торґів, але діл і то великих вимагає наша хвиля. Мені пригадався такий випадок в Америці: На Великдень, після великої праці, коли я положився вже, о год. 11-тій в ночи візвав мене один хлопець до умираючого і то на найгірше небезпечну вулицю. Я пішов з тим хлопцем без епископських відзнак. Умираючий сказав, що вже 10 літ як був в церкві. Він висповідався і запричащався. Доктор сказав йому, що не пожие довго. Молодий хлопець хотів конче привести священика. Хорий згодився, але тільки тоді, як священик прийде опівночі. Тоді він повірить, що релігія має вартість. Коли я прийшов до хорого, він зараз навернувся. Молодий хлопець чув, як я говорив на проповіди, щоб кождий воскресив одну мертву душу. Се одно з найкращих діл, яке я виконав.

Що то є КАУМ? Се поміч світських в душпастирюванні. Кождий з вас буде інакше робити і щось інакше. Всюди страшенно богато роботи. Жнива великі а робітників нема. Всі, що вступають до КА, мусять бути приготовані до діл. І фашизм і гітлеризм вимагають діла, чину, не диспут і балачок. (Тут Преосв. Кир Никита навів ряд евангельських примірів). Не знаю, яка може бути опозиція проти КАУМ, хіба в СССР. По любови до Бога і до ближнього пізнають вас всі. Найліпша підготовка до КАУМ се брацтва. Кождий провід дуже пажерливий: нищить сили провідників. Большевики в Америці брали по 30—40 молодих людей на курс 2—3 місяці, потім висилали їх до читалень. Ті курсанти вели працю одним духом. Пізніше творили все нові курси і наново перевишколювали аґітаторів. Орґанізація в большевиків була взірцева. І ми повинні під проводом Церкви творити курси якнайчастіше. Нині священики мають також ріжні курси. Священикам руки опадають від праці. Треба скріплятися в Брацтві Молитви. В молитві „Отче наш” вся наша програма, як сказав Св. Отець. Ніхто не видумав нічого ліпшого. Як ми се виконаємо то будемо найліпшими політиками. Марійські Дружини активізують нашу молодь. Ми мусимо памятати, що в нас ще покутує світогляд небажаний і неукраїнський. Треба побити ворога, бо інакше він нас побе. Божа воля є, щоб ми виграли. Треба всюди, у всіх товариствах час до часу заняти ясне християнське становище. Одначе перел перед свині не кидається. Треба мати цивільну відвагу навіть одинцем запротестувати. В КАУМ

Рекорд бюрократизму

На 776 урядових маніпуляцій 593, себто 77½ % — злишніх.

Один лодзький часопис так пише: Перед війною лодзький магістрат затруднював кількадесять урядників. Тепер в тім самім магістраті працює коло 1000 (тисяча) урядників! Державному комісареві лодзького магістрату прийшла до голови думка перевести досліди, як проходять бюрові чинности в магістраті. Вислід дослідів був прямо величавий і перейшов всякі сподівання так, що сам комісар не знає, що з тим фантом зробити. Дослід переведено в той спосіб: Найчастішим і найзвичайнішим бюровим чинностям „надавано біг“ і відтак слідженo за ними. Вислід дослідів був такий: Пр. виплата платні низшим функціонарям вимагає в магістраті 70 (сімдесять) ріжних канцелярійних маніпуляцій! При близшім досліді виявилося, що на тих 70 чинностей 49 були злишні і безцільні. Другий примір: Покликання знавця для якоїсь експертизи. Ся чинність вимагала 95 канцелярійних маніпуляцій в роді писання паперців, їх нумерування, відсилання від бюра до бюра, прикладання ріжних печаток, книгування і т. п. При досліді виявилося, що на 95 тих чинностей 74 (сімдесятьчотири) було злишних. Отже те саме скорше, ліпше і дешевше можна було зробити при 21 маніпуляціях. Третий примір ще більше величавий: Прим. відділ магістрату купує щітку до замітання нічліжного дому. Така „складна“ праця вимагає в лодзькім магістраті 114 канцелярійних чинностей. При совісним розгляді виявилося, що 96 (девятьдесятьшість) з тих чинностей були зовсім злишні! Щоби купити мішок каші для виховного дому виконано 122 бюрових маніпуляцій, з того 94 злишніх. Та найбільш імпонуючо представляється переведення періодичної виплати партії сезонових робітників, занятих при направі хідників. Ся чинність вимагає 182 бюрових маніпуляцій (словами: стовісімдесятьдві маніпуляції), з чого при досліді 140 (стосорок) узнано за непотрібні. Разом на 6 вичислених звичайних, щоденних чинностей зужито 776 маніпуляцій з чого 593, себто 77½% було злишних і змарнованих. — По всякій правдоподібности до таких самих величавих вислідів дійшлиб у всіх інших установах, колиб заряджено такі досліди. Гадаємо, що деякі наші установи також моглиби сміло ставати до конкурсу з лодзьким магістратом...

Задля Христа і його любої матери кождому, що бистро й вірнюче думає, стає пошани гідним весь рід жіночий. (П. Отто Морс).

ви всі є сотрудниками священика. Св. Іван Боско заложив орден ОО. Салезіянів. І ми маємо початки Чина ОО. Салезіянів. Наші хлопці вчаться шевства, кравецтва і т. д. Потім такий ремісник осідає в селі і робить катол. роботу. Величаве свято УМХ се вислід роботи наших церковних брацтв. Ті люди побороли всі трудноші та показали, що вони всі молоді. Теперішний Св. Отець, званий „Папою Катол. Акції“, каже всім: "Ти ще нічого не зробив. Йди і працюй!" Коли будете памятати ті слова Св. Отця, робота ваша увінчається бажаним успіхом.

З поважного жерела повідомляють нас, що Папський Нунцій у Варшаві Ексц. Мармаджі буде правдоподібно незабаром іменований кардиналом.

Повторяються вістки, що о. д-р Масцюх буде правдоподібно іменований Апостольським Адміністратором Лемківщини.

Кардинал Гльонд у Франції. Якраз тепер обіздить кардинал Гльонд у Франції оселі еміґрантів Поляків. Всюди, де приїхав, відправляв Сл. Божу і виголошував проповіди. У Франції є також багато наших еміґрантів.

В Миклашеві під Львовом складено комітет, котрий займеться будовою костела. В тім селі є 1489 греко-католиків і 195 латинників.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ВИСЛІД ВИБОРІВ в 14-ох містах Волині такий: Поляки одержали 114 радних, Українці 63, Жиди 89, Москалі 3, Чехи 1. В Кремянці вибрали Українці 11 радних, Поляки 7, Жиди 6. Між українськими радними в Кремянці є тільки 1 інтеліґент, решта малосвідомі передмістяни. В Дубні вибрали: Українці 1, Поляки 16, Жиди 8. В Любомлю вибрали: Українці 6, Поляки 5 і Жиди 5. Українські незалежні листи уневажнено або цілком не признано.

В САМБОРІ скінчився процес проти 14-ох селян Українців в звязку з подіями в трох повітах: Мостиска, Рудки і Самбір. Акт обжалування закидав їм напад на двох постерункових. Засудили: Петра Стрижика на 3 р. тюрми, Теодора Качмара на 3 р.. Павла Плюту на 6 міс., Михайла Ліляковського на 6 міс, Михайла Лучку на 3 р.. Михайла Качмарека на 2 р., Ілька Балабуха на 3 р., Федька Вонсовича на 1 р., Василя Наконечного на 10 місяців, Плятона Кравця на 3 р., Стефана Москаля на 2 р. Крім того суд звільнив трох обвинувачених: Данька Габаса, Івана Кайдровича і Стефана Хому.

В КРАКОВІ переведено численні ревізії серед Українців, головно студентів і студенток. Польська преса пише, що в руки поліції попало богато вибухового матеріялу, нелеґальна література та кореспонденція. Поліція переводить ревізії також на терені краківського воєвідства. У Львові переведено теж численні ревізії й арештовано богато наших студентів.

В СОКАЛІ арештували бувшого посла Кохана. Польські часописи пишуть, що Коханові закидають протидержавну діяльність.

ЗА КОЛЬПОРТАЖУ ЛЕТЮЧОК засудив суд у Львові студента Олександра Федчинського на два роки вязниці.

МІНІСТР ҐЕББЕЛЬС був на послуханню у маршала Пілсудського. Нарада відбулася в приявности міністра Бека і німецького амбасадора фон Мольтке та тревала поверх пів години. Після того міністр Геббельс відвідав Краків. Тут оглянув ріжні особливости міста. Звідси відлетів до Берліна.

НЕЗАБАРОМ має прийти до особистої стрічі канцлера Ґітлєра з маршалом Пілсудським.

БОЛЬШЕВИКИ РОЗСТРІЛЯЛИ В КИЇВІ 7-ох урядників господарського союзу нібито за те, що крали державне майно.

ШІСТЬ ДЕРЖАВ: Італія, Ромунія, Мадярщина, Чехословаччина, Польща та Литва повідомили уряд Зл. Держав, що не заплатять чергової рати довгу з червня с. р.

ЗМІНА КОНСТИТУЦІЇ В РОМУНІЇ. Ромунська преса подає, що с. р. буде змінена ромунська конституція. Зміна полягатиме на тім, що зменшать число послів і сенаторів. Мають також скріпити авторітет виконної влади і перечистити адміністрацію. Сподіються, що ромунський сойм ухвалить зміну конституції без дискусії.

В ЛАТВІЇ влада безпеки увязнила 97 членів фашістівської орґанізації, в тім 26 державних урядників.

ВІЙСЬКОВИЙ СОЮЗ МІЖ АНҐЛІЄЮ І ФРАНЦІЄЮ. До Льондону приїхав шеф французького ґенерального штабу ґенерал Вейґан. Він має підготовити заключення військового договору між тими двома державами.

АНҐЛІЯ звертає дорогоцінний трон королів Цейльону, вивезений з того острова в часі його завоювання. Трон перевезе на місце, відки його взято, син анґлійського короля.

АМЕРИКА ЗБІЛЬШУЄ АРМІЮ. Військова комісія америк. парляменту розглядає тепер т. зв. біл Томпсона. Він проєктує збільшення числа американського війська.

ЯПОНСЬКОГО КОНСУЛЯ, котрий пропав був в Китаю, вже віднайшли. Він захорував на роздражнення нервів і блукав по кладовищі.

НОВИНКИ

Проблєми психоаналізи. О. Др. Скрутень ЧСВВ виголосив реферат під таким заголовком 17 с. м. у Львові в салі ґімназії СС. Василіянок. Прелеґент обговорив дуже цікаво головні питання психоаналізи Зиґмунта Фройда. Присутних було около 30 осіб з інтеліґенції. Після викладу була коротка дискусія. О. Скрутень обіцяв подати критику психоаналізи пізніше. Тоді також подамо докладніший зміст обох рефератів.

В Станиславові й повіті увязнено поверх 150 осіб. Між увязненими є кілька українських адвокатів. („Хвіля“).

Олександер Красіцький, б. командант Української Державної Жандармерії в 1918 — 19 рр., повідомляє, що лишається без шматка хліба і без даху над головою, бо підприємство, в котрім працював, ліквідується, а польське правительство відмовило йому права до емеритури, хоч мав поверх 30 літ служби в австрійській жандармерії. В ніодній з наших інституцій заняття не одержав. Той високий старшина нашої Армії повідомляє, що коли ходив обдертий і млів з голоду, ратували його Жиди. Тепер просить він членів нашої суспільности уділити йому хоч малої позички на заснування якогонебудь підприємства. Датки посилати до „Української Щадниці“ в Перемишлі, чекове конто 144.755.

Посвячення української керамічної фабрики у Львові відбулося в пятницю 15 с. м. Посвячення довершив о. Юліян Дзерович в приявї персоналу фабрики і запрошених представників української преси. Фабрика технічно зразково вивінувана. Фабрику веде відомий артист різьбар інж. Сергій Литвиненко.

Дитячий концерт під гаслом „Діти дітям“ відбувся в неділю 17 с. м. у Львові в салі Лисенка. Програма концерту складалася з сольових виступів І. Барвінського і Лесі Деркачівної; крім того виступила дитяча орхестра під управою п. Согора. Цілість зробила гарне враження.

Зїзд дослідників Бойківщини відбувся 10 червня с. р. в Самборі. Приїхали делеґати зі Львова (Др. Свєнціцький і Яр. Рудницький), зі Стрия (Лисович) і зі Старого Самбора. Метою зїзду було наладнати спільну працю з „Верховиною“ і зорґанізувати наукові поїздки. Рішено зорґанізувати сего літа дві наукові експедиції на східну Бойківщину (археольоґічну) і мовно-етноґрафічну до села Волосатого.

Село Лужок Горішний у Старосамбірщині вибудувало новий кооперативний дім вартости 6 тисяч зл. Парох того села о. Татомир. Дня 3.VI. відбулося посвячення того дому.

В Сяноку староста заборонив заснувати читальні „Просвіти“ в селах: Ялина, Куляшне й Воля Нижня та кружок „С. Господаря“ в с. Тирява Волоська. Причина заборони: „Заснування читалень „П.“ може нарушити спокій і публичний лад, бо населення належить до іншого політ. табору ніж члени - основники і ставиться неприхильно до таких товариств“. На те 152 селян з Волі Нижної внесло відклик до воєвідства у Львові з потвердженням вийта, що в тім селі населення гр. кат. й українське, тільки одна родина польська й одна жидівська...

Щасливий гість на Святі Молоді Рідної Школи. На закінчення своєї вистави у Львові артист-маляр Олександер Ляшенко віддав Рідній Школі дохід зі вступів в останньому дні вистави в сумі 101 зол. 50 сот. та ще й свій образ „Бедуїн“. Богато громадян з Українців старалося на самій виставі або через Книгарню Рідної Школи й на Святі Молоді набути сей образ. Можемо поділитися з інтересованими вісткою, що названий образ одержить той громадянин, що до 15 липня 1934 предложить оригінальну карточку Рідної Школи з ч. 134. Карточку треба віддати в кімнаті Рідної Школи, Львів, ул. Словацького 14/III. — Образ проданий за 150 зол. —

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ.

Україна перед новою голодовою катастрофою. Преса подає, що Україні знов загрожує страшний голод. Засіви не відбулися так як треба, бо не стало тягла. Посуха і саранча донищує все до решти. Голод загрожує також Кавказови. Нарід предчуває голод і тому втікає масово в світ за очі.

Влада закрила читальню в Улючі пов. Березів за те,„що читальня заколочує публичну безпеку.“ Арештували голову тої Читальні Р. Солтикевича, секретаря Павла Харудчака і Володимира Поливку. З таких самих причин припинено діяльність читальні в Павлокомі тогож повіту.

Розвязали „Сокіл“ в с. Тяпче, пов. Долина, за протистатутову діяльність. Мотиви розвязання: „Сокіл“ не мав приладдя до гашення вогню, члени виконували вправи, що мали не лиш руханковий але й політичний характер. Навіть вправи — стали в нас „політикою“...

В Глинянах при молочарні „Маслосоюзу“ повстала спілка, що переробляє відтовщене молоко на казеїну, казеїнові вироби та клеї.

Лист до Кривчич або до Ялівця, місцевостей прилучених до Львова, йде з центра міста довше ніж до Відня.

В послідних днях відбулися масові увязнення в Варшаві і на провінції. Власти увязнили богато осіб з тих ґруп, які загрожують порядок в державі.

В Станиславові увязнено знаного адвоката д-ра І. Лякса за надужиття на шкоду державного скарбу, котрі мають сягати в міліони. Ревізія у нього тривала сім годин.

Суд у Варшаві засудив 5 вшехполяків на кару по пів року арешту за те, що коли сиділи в арешті за якусь демонстрацію, повиписували на стінах ріжні соковиті річи на поліцію.

Голова „народовеґо стронництва“ в Ласку коло Лодзі, Казьмєрчак, накликував на вічу в Відаві до різання Жидів. Його увязнено; його сторонники пробували його видістати з тюрми, та їх розігнано (ПАТ).

Ужгородська „Свобода“ подає, що в днях від 4—8 червня с. р. відбувалися в Ужгороді іспити вихователько для українських захоронок. Перед комісією стало 70 молодих дівчат. Цікаво, що серед кандидаток була половина Жидівок.

Французькі часописи звертають щораз більше увагу на те, що чужинні робітники займають місця Французів. Треба дати працю передовсім безробітним Французам, взивають вони уряд. Се заповідає новий приплив наших робітників-еміґрантів з Франції.

Німецька марка впала вже нище 2 зл. польських. В Ню-Йорку на біржі сильно падуть німецькі цінні папери. Покриття німецьких банкнотів впало так низько, як досі ще не падало ніде (поза СССР). Мимо того Німеччина дальше точно вимінює надсилані зза кордону марки.

Фінанси Італії в дуже невеселім стані. Дефіцит державного скарбу дійшов до 4 міліярдів. Вивіз сильно паде. Ще в 1928 р. Італія вивезла товарів вартости 22 міліярдів лірів, а в р. 1933 вже тільки вартости 7 міліярдів. Кромі загальної і світової кризи відбиваються на фінансах Італії міліярдові видатки на водну і воздушну фльоту і на публичні будівлі. Муссоліні видав остру заборону вивозити за кордон більше як 5.000 лір одній особі.

Льорд Россел, автор голосної книжки „Шлях до щастя“, основник рівно голосної школи в м. Гемшір, де вчив, як жити щасливо, — розводиться зі своєю жінкою. Се викликає дивовижу в цілім світі, бо книжка Россела переведена на ріжні мови. З того ясно, що без божого благословення і „вчителі щастя“ не мають щастя в життю.

Перебрані жандарми грабіжниками! Коло Кишинева в Бесарабії два бандити напали на купця, скинули з візка, і самі поїхали. Одначе другий купець по візку й конях пізнав, чиї вони. Один бандит втік, другого зловили. На поліції виявилося що вони оба були — жандарми на відпустці... „Гарні“ там відносини.

Міжнародний фільософічний конґрес відбудеться в Празі в днях 2—7 вересня 1934 р.

Міжнародний протижидівський конґрес відбудеться в вересні с. р. в Нірнберґу. Там виходить протижидівський тижневик „Дер Штірмер“ під редакцією д-ра Штрайхера.

По державнім перевороті в Болгарії обнижено платні міністрам на 50%, зменшено скількість міністерських самоходів і скасовано на зелізницях окремі ваґони („сальонки“) для міністрів.

Зелізничі саботажі в СССР — тепер буденне явище. Недавно на лінії Мінськ—Москва товаровий поїзд наїхав на трактор уставлений на торі. Наслідок: Паровіз із 14 ваґонами скотився в пропасть, 2 кондуктори вбиті, машиніст і помічник ранені. Перед тягаровим поїздом мав їхати особовий з совітськими „достойниками“, одначе він спізнився. Слідство виказало, що катастрофу спричинили саботажисти.

Цісарева Персії Малякет Пагляві переїхала через Польщу в дорозі з Тегерану до Швайцарії. З нею їдуть 3 доньки, 4 дами двору і шеф протоколу. Цісарева була гостем польського правительства. Її повитали на границі представник мін-ва загр. справ і перський посол у Варшаві.

Великий ураган шалів над Панамою. Вбитих понад 3.000 осіб. Значну часть краю навістила велика повінь. В Сан Сальвадорі зовсім знищені плянтації кави.

Політичний Гумор. Молодий англійський правник Готтон постановив заняти ся студіями міжнародного права. Його мрією було вирішування конфліктів між державами. — Що мушу докладно знати, аби розвязувати проблеми міжнародного права? — запитав раз старого досвідченого правника Стронґфилда. — Механізм машинового кріса, відповів розумний скептик Стронґфилд.

ОПОВІСТКА

Батьківський Кружок при школах СС. Василіянок у Станиславові відкриває на місяць липень **Вакаційну Оселю** для жін. шкільної молоді у віллі Ексц. Преосвщ. Кир. Григорія Хомишина (а не як було мильно подано Станисл. Капітули) в Микуличині. — Оплата 40 зл. — Зголошення враз з половиною належности просимо складати в Дирекції Заведення (вул. П. Скарги 17). — 150-1—1

Дора, прегарне кліматичне літнище Гуцульщини. Вигідний, приємний побут, лише пансіон **„Малява“.** Добірна домова кухня, дешева ціна. 151-1—5

Стислі реколєкції для священиків Товмаччини і сумежних повітів починаються в понеділок, дня 25 червня о год. 8 вечером в Бурсі Шашкевича в Товмачі.

—о—

Замкнені реколєкції для членів церковних брацтв Товмаччини і сумежних повітів починаються в суботу, дня 30 червня, вечером. Зголошення братів бодай двох з одної парохії, що надавалибся до Кат. Акції, висилають на адресу Бурси Шашкевича дотичні парох. Уряди.

—о—

Дальші реколєкційні серії будуть у свій час оголошені в наших часописях.

148 — 1—2

Ігуменат Монастиря СС. Василіянок у Станиславові оголошує отсим конкурс на управительку Жіночої Ґімназії та Жін. Учит. Семинарії. Кваліфікації як в анальоґічних державних школах. Платня після умови. Зголошення під повищою адресою просимо надсилати до кінця червня б. р.

Ігуменат. 149-1—2

БІРЖА

Ґроші: Амер. доляр в прив. оборотах 5·27—5·28 зл. Золотий доляр 8·91 — 8·93. Канадійський доляр 5·26; 1 нім. марка 1·93—1·95; 100 фр. франків 35·00; 100 чеських корон 21·60 — 22·00; 1000 ромунських левів 37—39 зл.; 100 австр. шилінґів 99·50—100 зл.

Набіл: Маслосоюз платив 20. VI. за 1 кґ. масла 1·90 зл. за 1 л. молока 13 сот., за 1 л. сметани, 55 сот., за 1 копу яєць 2·35 зл. — Тенденція на всі артикули хитка.

Ціни битої птиці з птахомясарні „Маслосоюзу“ за 1 кґ. живої ваги, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Ґловацького 23);

Рід:	I-а кл.	II-а кл.
Кури	0·80	0·60

Нормальні курята (пара курят важить більше як 1 кґ.) за 1 кґ. 1·10 зол. Дрібні курята (пара курят важить менше як 1 кґ.) за 1 кґ. 0·70 зол.

Тенденція знижкова. На когути, індики, індички, качки і гуси попиту нема.

ЖЕРТВИ

о. Ярослав Мартинюк на Салашах, п. Угнів зл. 1·50 для бездомної родини (збірка).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АТЛЯНТИК: Світ належить до Тебе.
АДРІЯ: Діявольське золото.
КАСІНО: Пригода опівночи.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Крилате фатум і ревія.
МІРАЖ: Година з тобою і Голгофта чесної жінки.
МУЗА: Стріча в Відні.
ПАЛЯС: Подружий контракт.
СТИЛЕВЕ: Світ без мужчин і ревія.
УТІХА: Грабіжник з Марока й ревія.

Бувший лікар Поліклініки у Берліні
Стоматольоґ-дентист
Др. Степан Дмоховський
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.
Рентґен. Прецизійна техніка дентистична.
71—10—20

ПРИМАРІЙ
Др. А. ШВАРЦ
Повернув і ординує в хоробах шкірник, венер. і косметиці лікарській.
ЛЬВІВ, СЛОВАЦЬКОГО 4. ТЕЛЬ. 16-61.

ФІРАНКОВІ МАТЕРІЯЛИ, індантрени, фіранки ручної роботи, **капи** на ліжка, ґарнітури, тапчанові **накидки, шлюбні виправи** найдешевше виконує **ВАНК,** Марійська площа 6.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Спеціяльне число з приводу Жіночого Конгресу

Рік IX. Львів, неділя, 24 червня 1934. Ч. 46 (744).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і в неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8. І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордоном чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.857

Привіт Жінці Українці

В Твоїх руках — Твоя дитина мила,
Твоя надія і любов,
Твойого мужа чесна кров,
Будуче нації і сила!
У сні най ангел стереже з висот
Твойого сина, цвіт надій, —
Що снить рожево-срібні мрії
І спить спокійно, без турбот.
Ще час йому терпіти мамо!
Прийде пора — і будуть труди...
Тому горни його до груди,
Корми, щоб був здоров Твій син,
Щоб слово в нього було — грім,
а труд — зелізний чин!
У душу сина влий любов до Бога,
Любов до Вітчини, до рідних піль,
Щоб не згубився у товпі,
Щоби ішов туди, де чесная дорога,
Де зриву шлях, де чиста перемога!
Тобі, матусю Українко, честь і слава!
Благословенний най буде Твій труд!

Твій син, як спалахне заграва,
Як вдарить дзвін, — піде у путь!
Любов, яку Ти влила в його груди,
Ділатиме на серце сина:
Як піде в бій — то переможцем буде
Твоя душею чистая дитина!
Та вартість Твоя не лише в дитині,
Бо Ти сама держиш три вугли дому
І три вугли усякої святині.
Тому в жертвенности Христос не дав нікому
Такого признання, як дав тобі, о жінко,
Коли дивився, як вдова кидала
Дві лепти свої в місці пресвятому —
Останній шеляг свій, прожиток свого дому!
І Бог сказав: „Вдовиця та убога
Поклала в жертву більше від усіх...“
Значить: Нема народів бідних на землі,
Бо жертви бідних множить сила Бога.
Жертвуй і Ти: Бог бачить діла Твої...

Лихо не спить! Вломники не дармують, тому перед виїздом на вакації обезпечіть своє помешкання від крадежі — влому в одинокому українському Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

За обезпечення домашнього уряджження на зл. 1000·— пересічна річна премія враз з додатками виносить зл. 2·50—6·40 залежно від місцевости, роду обезпечених предметів і їх приміщення.

Українські жінки меценатки

Княгині, гетьманші, міщанки й селянки.

Староукраїнські жінки відзначалися глибокою релігійністю. Вони фундували церкви й монастирі. І так св. Евфросина, дочка кн. Святослава Всеславича, заснувала жіночий монастир, котрий згадує Іпатський літопис. При кінці XVI ст. Анна Гойська, жінка судді, заснувала почаївський монастир. Яворівська міщанка Маргарита Грицківна фундувала монастир св. Покрови в Яворові. В 1615 р. Гальшка Гулевичівна фундувала богоявленський монастир в Київі. Кирило Транквіліон Ставровецькай видав в 1619 р. „Учительну Євангелію“ в Рахманові з присвятою нашій княгині Ірині Вишневецькій, великій ктиторці. Наша княгиня Корецька фундувала жіночий монастир в Білинові. Раїна Могилянка, вдова по кн. М. Вишневецькім, фундувала Мгарський монастир під Лубнями. Також не менше щедрі були наші львівські міщанки. Хроніки записали богато імен наших побожних ктиторок з ріжних станів. При кінці 19 ст. Єлисавета зі Скоропадських Милорадович зложила велику суму на купно дому Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові й давала безіменно поважні квоти на „Просвіту“, українську пресу, удержувала недільні школи на Україні й фундувала для них видавання підручників та помагала убогим ученикам з нашого народу. Поруч тої великої пані з гетьманського роду пишається гідне імя селянки Анни Телевяк, котра фундувала ґімназію в Рогатині. Останніми часами п. Кокурудзова разом з пок. мужем фундувала жіночу ґімназію Рідної Школи у Львові. Наші церкви мали богато записів-леґатів на релігійні цілі від наших жінок ріжних станів. Такими жертвами стоїть культура кождого народу, отже і нашого.

Українські жінки в кооперації

Участь українського жіноцтва в кооперації постійно зростає.

Наш кооперативний рух довго не міг стати масовим, бо гуртував тільки одну половину населення, мужеську. Жінки, більша частина народу, стояли до недавна осторонь кооперації. В 1932 р. на всіх 404.311 членів було всего 50.108 жінок, себто 12·4%. В кредитових кооперативах на всіх 104.000 членів було 16.085 жінок; в міських кооп. на всіх 13.170 було 2.118 ж.; в кооп. для закупу й збуту на всіх 223.845 було 22.719 ж.; в районових молочарнях на всіх 40.970 членів було 7.372 жінок. Окремі жіночі кооп. е: у Львові: „Труд“ і „Українське Народне Мистецтво“, в Дрогобичі „Труд“, в Стрию Жіноча кооп. „Труд“, в Коломиї „Жіночий Базар“, в Теребовлі „Жін. Базар“, в Городенці „Жіноча Спілка“. У Львові відбувся недавно вже другий курс кооперативних пропаґаторок при участи 35 кандидаток з цілого краю. Участь жіноцтва в кооперації постійно зростає. Жінки засідають в Надзірних Радах, рідше в управах кооператив. Богато жінок є крамарками. Вони виконують свою працю лучше як мужчини. Дальший розвиток нашої кооперації залежить у великій мірі від масової участи в ній нашого назагал релігійного та морального жіноцтва, котре внесе до неї більше життя.

12 передумов доброго мужа

Як його уявляють собі анґлійські дівчата?

Оден анґлійський часопис оповістив анкету з запитом до дівчат, яких вартостей вимагають вони від мужчини, за котрого хотілиб вийти заміж? Наспіло величезне число відповідей, бо аж 100.000. Ось ті відповіди в порядку, в якім їх найбільше: 1) Чесність. 2) Любов родинного огнища. 3) Здоровля. 4) Згідливість. 5) Любов дітей. 6) Почуття гумору. 7) Лицарськість. 8) Уміркування. 9) Товариськість. 10) Поводження, щастя в життю (добра каріера). 11) Легкість виживлення (аби не перебирав в харчах). 12) Фізичний потяг. — З того ясно, що анґлійські дівчата дивляться на своїх будучих чоловіків головно з практичної точки погляду. Давна романтика пропала, а замість неї прийшов практичний погляд на світ.

Слово до Жінки

„Жени русьскія восплакашася...“

До Станиславова, де колись стояла перша від полудневого сходу сторожева башта старого Галича, великої столиці нашої землі, прийшла Ти, Жінко Українська. Прийшла зі всіх околиць нашої землі, приплила й морем - океаном, як прибуває мама до хорої дитини своєї.

Ти добре зробила, що прийшла.

Вже великий час на раду Твою.

Зачни її молитвою до Того, що сотворив всі народи, більші і менші від Твого, могутні і дуже нужденні і всім їм дав долю, яку заслужили собі.

Нехайже серце і душа Твоя будуть висші над великі страти Твої і племени Твого! Хоч тяжкий час, в якім зібралася Ти на перший сойм жіночий. Такий тяжкий, якого не було від хвилі, коли великий поет землі Твоєї сказав памятні слова: „Жени русьскія восплакашася...“ Якраз тепер коли Ти тут радиш над долею народу свого, женуть синів і дочок його на північ далеку, голодних і обдертих. І падають вони тисячами в тундрах і тайґах сибірських. Падають тому, що повірили в лесть і хитру брехню безбожних обманців і самі помогли їм займати Рідну Землю батьків своїх. І куди тільки глянеш, в кайданах женуть синів Твоїх, поруганих, побитих, синів народу, котрий мігби належати до найсильніших народів світа. І крається серце Твоє. Та нема часу на плач! Життя так скоро минає, як минає молодість і чар весни, як минає рух крил ластівчих і дрожання червоних платків зриваної рожі й білої лелії. А Твоє недуже племя жде на діла Твої.

Ти добре зробила, що прийшла.

Вже сам Твій збір скріпить надії наші. Та по тих зборах Твоїх, по нарадах Твоїх прийде до Тебе запит, що робити маєш. Наперед слово до Тебе, котрої шлях найдальший. Як Ти вертатимеш за далеке море, то може дорога Твоя вестиме через місто Карльсбад (Карльове Вари). Як вступиш там, то не забудь вийти на гору біля міста, відки вид найкрасший. Там побачиш лавку, деревляну лавку, й біля неї надпис, що на тім місци любив сідати Ґете, великий мислитель німецького народа, і що тому завязалося окреме товариство, котре дбає тільки про те, щоби все відновляти ту деревляну лавку. Правда? Яке маленьке діло! В цілім народі нашім здається ніколи не було і нема такої одиниці, яка придумалаб аж таке маленьке діло, мабуть тому, що не знайшлаб між нами помічників для такого маленького діла. Бо діти племени Твого

ЖІНКИ! ПАМЯТАЙТЕ ПРО КЛИЧ: „СВІЙ ДО СВОГО!“

якраз недужі на брак маленьких діл. А що великі діла дуже трудно творити і творять їх люди надзвичайно рідко, отже діти Твого племени і роду марнують свою жизнь на мрії про „велике”. Якже богато лежить їх затроєних фантазіями, своїми й чужими, а довкруги них навіть не позамітано в їх рідній хаті... А тут якраз ідуть такі часи, що тільки збірним зусиллям і масою малих та точних діл можемо вдержатись між народами світа. Ідуть такі часи, що тільки громада зможе посилати до висшої школи одного здібного хлопця, одну здібну дівчинку, бо обіднілі родичі, під небувалими тягарами, не зможуть навіть мріяти про висші школи для своїх дітей. Отже йдуть часи, коли тільки щасливі виїмки переходити зможуть до високих шкіл. Але й тих не буде, коли Ти не вилічиш племени свого з відрази до малих, постійних діл.

А та великанська маса дітей народа Твого, котрі не матимуть змоги перейти висші школи, буде засуджена на корм душі, який буде їй подавати преса. І знов не буде ні того корму, ні тої преси, коли не вилічиш Себе й дітей своїх від нашої загальної недуги: відрази до малих та постійних діл, коли не навчиш Себе і їх, що велике значіння має маленьке та правильне діло. Напр. таке, щоб у місті, де є крамниця свого чоловіка, йти купувати до нього, хочби прийшлося за кождим разом йти навіть значно дальше ніж до чужого. Се не значить, щоб ширити ненависть до чужих, все одно хто ті чужі, й на тім щонебудь будувати, але се значить будувати на допомозі своїм, котрі з природи річи блищі ніж чужі.

З тих малих діл буде збудована підстава, на котрій можуть повстати великі діла. Без тих малих, але постійних діл не буде ніяких великих діл, бо не буде на чім їх покласти. На самих стонах, слезах і сварках ніде й ніколи не будується ніяких діл. Тоді все кінчиться тим, що наїздники запихають землею розхилені уста тих, що просять хліба і глумом кроплять ту землю в їх устах...

В перші золоті дні літа, на місци де стояла перша від полудневого сходу сторожева башта старого Галича, зроби в церкві своїй велику постанову про маленькі діла, потому виконуй її — і вилічиш хоре племя свое. І тоді на завше скінчиться та пора, про котру співав наш поет з княжих часів: „Жени русьскія восплакашася...” І племя Твое увійде в коло сильних народів. І подякує Тобі, побожній жінці і матері своїй, котра малими ділами створить збірне найбільше діло!

А. Ч.

Сховок англійської монархині

Преса доносить: На днях в Лондоні скінчено будувати підземні кімнати для англійської монархині. Вони зовсім безпечні перед, нападами злодіїв, перед бомбами і ґазами. В те глибоке підземелля, 12 м. під землею, королева перенесла свої скарби, котрі досі були в Банку Анґлії. Новозбудоване підземелля се чудо техніки. Сталеві двері до нього важать 20 тон. Довкруги всіх підземних кімнат іде коридор виложений зеркалами в такий спосіб, що з кождої точки сторожа може бачити все, що довкруги діється. В ріжних місцях вмуровано 100 таємних алярмових сиґналів, котрі за кождим порушенням необізнаного з ними злодія алярмують поліцію і військо. Нема взагалі такого чоловіка, котрий сам оден знавби, як увійти до того підземелля: бо вхід до нього залежить від знання двох дуже скомплікованих системів отвирання ріжних дверий, а спис способів кождого з тих системів є все в руках іншого урядника. В тім підземеллі є 1500 сховків, всі опанцирені. До кождого з них є богато ключів, але ні одним з тих ключів не можна отворити ні одного сховку в двох ріжних мінутах дня і ночи, бо є спеціяльний механізм, що крутить тими сховками. Навіть якби хто знав всі тайни того підземелля, то увійшовши до нього, вже вийти не годен, бо вихід раз-у-раз зміняється і треба цілого ряду розмов телефоном аби когось випустити. Словом, диво техніки...

УКРАЇНКИ НА ПРЕСТОЛАХ ЕВРОПИ

Анна Ярославна королева Франції.

Часи київського в. кн. Ярослава Мудрого се часи найбільшого значіння України. „Край сей — так характеризував Україну французький епископ Готьє Савейра, котрий як французький посол їздив тоді на Україну — край сей більше обеднаний, більше щасливий, більше могутній, більше значний, більше культурний ніж Франція“. Тому не дивно, що майже всі держави тодішньої Европи старалися про звязки з Україною. Ті звязки були ріжні. Та найбільше вязалися тоді з Україною европейські держави через подружжа своїх володарів з володарським родом України. Подружжа дітей в.кн. Ярослава Мудрого вязали тоді з Україною цілу майже Европу від Візантії до Анґлії — до тої міри, що в. кн. Ярослав Мудрий міг з повним правом зватися тестем тодішньої Европи.

Звязалася тоді з Україною через подружжа також Франція. Коли французький король Генрих I овдовів, то негайно в 1048 р. виправив спеціяльне посольство під проводом згаданого вище еп. Савейри на Україну, до Київа, до в. кн. Ярослава Мудрого з просьбою о руку його дочки Анни. В. кн. Ярослав і княжна Анна не відмовили просьбі. Тому вже з початком 1049 р. французька місія повернула з українською княжною Анною, її подругами та „колесницями і подарунками“ до Франції і 14 травня 1049 р. в день першої Пречистої архіепископ Гюі в Реймсі звінчав княжну України з королем Франції.

Подружжа було щасливе. Трьох синів дала наша Анна Ярославна Франції. Між ними Филипа, будучого французького короля, названого в честь Филипа Македонського, від якого, так тоді думали у Франції, походив в. кн. Ярослав.

Та щастя не тривало довго. Бо вже в 1060 р. король Генрих I помер. Молода вдова з трьома малими хлопцями подалася до м. Сенліс, де в 1061 р. заснувала монастир св. Вінкента, з якого одна каплиця залишилася до нині.

Анні йшов 29-й рік і вона була в розквіті краси, про яку казала навіть її суперниця Елєонора: „Нема подібної на світі“. Молода королева не замкнулася цілковито в монастирі. Вона віддавалася світським утіхам і головно полюванню в чудових сенліських лісах, з яких ще нині залишилися гарні сади. На ті полювання приїздили численні гості, бо в Сенлісі був свій двір.

Між тими гостями був Рауль III, ґраф Крепі де Вальоа, Де Вексін. Він був оден з наймогутніших і найабсолютніших сеньорів, які були у Франції. Не визнавав ніякої влади над собою, не лякався ні зброї короля, ні погроз Церкви. Рауль був уже двічи одружений; другу свою жінку підозрівав у віроломстві і збирався відіслати до її родини.

Одного разу, коли Анна була в сенліському лісі, Рауль схопив її, привіз у свою столицю Крепі, де якийсь священник, причастний до замаху, або стероризований Раулем, повінчав їх. Можна уявити собі, який се був скандал, як сумував молодий король, син Анни, та його брати, як був обурений реґент. Всі обєдналися в осуді подружжа. Та нічого не могли вдіяти. Тоді виступила друга жінка Рауля, згадана вже вище Елєонора. Вона негайно поїхала до Риму та поскаржилася папі Александрови II. Папа булею до реймського епископа виключив Рауля з Церкви та уневажнив подружжа. Та Рауль не звернув уваги на папський осуд. Він жив далі з Анною. Сам король або зі страху перед могутнім Раулем, або через любов до матери, яка не противилася Раулови, не підняв ніяких кроків. В 1074 р. Рауль помер і Анна знов появилася при дворі. Незабаром вона померла.

Памяткою по Анні Ярославні лишився її оригінальний підпис на одній грамоті з 1063 р. Вона підписалася там по українськи: Ана Ръина (= Anna regina = Анна королева). Та грамота зберігається нині в Національній Бібліотеці в Парижі.

Маємо також два портрети Анни Ярославни з XVII і XVIII вв.

Дуже цікавий герб Анни Ярославни. Се комбінація королівського гербу Франції (лелії) й гербу України (тризуба).

Роксоляна султанка Туреччини.

Не менше цікава, хоч зовсім інша, друга Українка, жінка володаря трьох частей світа: Европи, Азії й Африки. Се Галичанка, відома під іменем Роксоляни.

Підчас одного татарського нападу на Галичину на початку XVI. ст. Татари загналися аж до Рогатина і тут взяли в полон молоду попадянку Олександру, (інші кажуть Анастазію), котру й привезли до Туреччини. Тут вона дісталася до гарему султана Сулеймана I., де так очарувала султана Сулеймана, що він, хоч мав уже одну жінку і від неї первородного сина, наслідника престола Мустафу, взяв собі нашу попадянку за другу жінку й полюбив більше, як першу. Се використала Роксоляна. Вона так настроїла султана проти його першої жінки, що він вислав першу свою жінку в одну з дальших провінцій держави на заслання, а сина від неї Мустафу, казав стратити. Тепер першою й одинокою жінкою султана стала попадянка з Рогатина, а її син Селім — наслідником престола. Він по смерти Сулеймана I став турецьким султаном під іменем: Селіма II. Султанка з Рогатина померла в 1558 р.

Роксоляна се одна з найвизначніших султанок Туреччини взагалі. Вона мала великий вплив на державні справи Туреччини, чи то через свого мужа султана Сулеймана I, одного з найбільших турецьких султанів взагалі, чи через віддaних собі найвищих державних урядників (везира й ін.). Та не тільки державною політикою і двірськими інтриґами займалася попадянка з Рогатина на турецькім престолі. Вона займалася й іншими справами. Так вона вибудувала великий захист для убогих (т. зв. імарет) та не аби-який мечет. Гроші на ті будови зібрано переважно з оплат, накладаних на християнських прочан до Гробу Господнього в Єрусалимі.

В Европі наша попадянка з Рогатина на престолі Туреччини відома під назвою „Роксоляни”, себто Українка.

Та попадянка з Рогатина не була одинока Українка, що сиділа на престолі Туреччини. Їх було більше. Так Українкою була найлюбіша жінка султана Османа II (1618—1622); Українкою була й жінка Мустафи II (1695—1703), мати пізнішого султана Османа III.

Українки на інших престолах Европи.

Крім Франції й Туреччини Українки засідали ще на престолах таких европейських держав:

Німеччина. Київська княжна Пракседа як жінка німецького імператора Генриха IV (одруж. 1089 р.). — Княжна Софія як жінка суверенного Туринґського ляндґрафа Людовика V. (одр. 1182). — Галицька княжна Софія як жінка суверенного ґрафа Gontier'a VIII (одр. 1250).

Польща. Київська княжна Доброгніда Марія як жінка Казимира I. (одр. 1038 р.). — Чернигівська княжна Вишеслава як жінка Болеслава II. (одр. 1067 р.). — Київська княжна Евдоксія як жінка Мечислава (одр. 1088 р.). — Київська княжна Збислава як жінка Болеслава III. (одр. 1103 р.). — Княжна Верхослава як жінка Болеслава IV. (одр. 1136 р.). — Київська кн. Евдоксія як жінка Мешка III. (одр. 1141 р.). — Київська княжна Ольга як жінка Казимира II. (одр. 1163 р.). — Галицька княжна Вишеслава як жінка познанського князя Одона (одр. 1177 р.). Луцька княжна Гримислава як жінка Лешка Білого (одр. 1207 р.). — Перемиська княжна Агафія як жінка Конрада I. (одр. 1209 р.). — Белзька княжна Анастазія як жінка Болеслава I. Ма-

„Роксоляна“

Анастазія (Олександра) Лісовська, галицька попадянка, жінка халіфа й падишаха Сулеймана Великого, Завойовника і Законодавця (1520—1566), наймогутніша монархиня 16 ст. в Європі, Азії й Африці. Померла в 1558 р. Мимо могутности й любови чоловіка, котрий числився з її волею до самої її смерти, життя її було нещасливе ізза її великих гріхів. Нещасливі були також її обидва сини.

Анастазія Скоропадська

Жінка Гетьмана Івана Скоропадського (1709 — 1722), в найтяжшім часі гетьманства по погромі під Полтавою.

зовецького (одр. між 1244 і 1247 рр.). — Галицька княжна Переяслава як жінка Земовита І. Мазовецького (одр. 1248 р.). — Чернигівська княжна Грифина як жінка Лешка Чорного (одр. 1265 р.). Галицька княжна Анастазія як жінка добринського князя Земовита (одр. 1301 р.). — Галицька княжна Марія як жінкд Тройдена І. Мазовецького (одр. 1309 р.), мати Юрія ІІ, останнього князя галицько-волинського, отроєного нашими боярами.

Угорщина. Київська княжна Перемислава як жінка короля Володислава І. Київська княжна Анастазія (Аймунда) як жінка короля Андрія І (одр. 1046 р.). Київська княжна Предислава як жінка Альмоса (одр. 1104). Київська княжна Евфимія як жінка короля Кольомана (одр. 1112 р.). Київська княжна Евфрозина як жінка короля Ґези ІІ (одр. 1146 р.). Галицька княжна Олена-Марія як жінка Андрія (одр. 1221 р.).

Візантія. Київська княжна Янка як жінка Константина Дуки (одр. 1074 р.). Перемиська княжна Ірина як жінка Ісаака Комнена (одр. 1104 р.). Київська княжна Марина як жінка Льва Діоґена (одр. на поч. XII ст.). Київська княжна Ірина (Добродія) як жінка Андроніка Комнена (одр. 1122 р.). Чернигівська княжна Евфимія як жінка Анґельоса (одр. 1194 р.).

Чехія і Моравія. Чернигівська княжна Кунеґунда як жінка короля Перемишля-Отокара ІІ (одр. 1261 р.).

Болгарія. Чернигівська княжна N. як жінка короля Михайла І (одр. 1255 р.). Чернигівська княжна N. як жінка короля Каломана (одр. 1257 р.).

Данія. Київська княжна Єлисавета як жінка короля Свена Ульфсона (одр. 1067 р.). Київська княжна Мальфрида як жінка короля Єрака-Емуна (одр. 1130 р.). Княжна Софія як жінка короля Вальдемара І Великого (одр. 1154 р.) і інші.

Норвеґія. Київська княжна Єлисавета як жінка короля Гаральда (одр. 1044 р.). Київська княжна Мальфрида як жінка короля Сіґурда (одр. поч. XII ст.).

Литва. Волинська княжна Офка (Евфимія) як жінка Любарта (одр. 1315 р.).

Померанія. Волинська княжна Прибислава як жінка Ратибора І. (одр. 1136 р.).

Галицька княжна Сальомея як жінка Свантополка ІІ, князя Померанії.

Шлезьк. Чернигівська княжна Звенислава як жінка Болеслава І. (одр. 1141 р.). Белзька княжна Гримислава як жінка Болеслава І, князя Опольського.

Не всі імена нам відомі і не всі факти подруж наших княжен з володарями чужих держав.

Католицький жіночий рух

Всеч. о. Осип Осташевський з Підберізців коло Львова виголосив під таким заголовком реферат на курсі інструкторів (ок) КАУМ у Львові. Подамо його майже вповні:

„Недобре чоловікови самому“, сказав Творець на початку людської історії та тісно й нерозривно звязав жінку з мужчиною в одно. Отже жіночу справу муситься розглядати як спільну справу людства, як справу, що вагою свого значіння і своїх наслідків — найважнішу зі всіх справ, а не як справу тільки самих жінок. Жінка родить дітей обох полів родині, дає громадян обох полів суспільности й державі; побільшує святих в небі; виховує дівчат і хлопців, майбутних керманичів науки, політики, господарства, мистецтва, словом керманичів всего життя на всім світі.

Суспільні рухи новітних часів: французька революція, соціялізм, большевизм, фашизм, гітлеризм — не переходять байдуже попри жінку. В своїх ідеольоґічних програмах займають вони становище до жінки. Також політичні партії стараються по свому розвязати се преважне питання й позискати жінок під свій вплив. Держави й суспільности щойно останними часами визнали жінку повнолітною.

Христіянство вже на самім початку свого істнування поставило жінку побіч мужчини як рівновартну, самостійну особистість і начеркнуло жінці ясну програму її жіночо-церковної діяльности в христіянськім життю.

Божественний Спаситель прийшов спасти людину без огляду на пол. Тому радо милосердиться над безталанням вдови з м. Наїн; ісціляє жінку з задавненої кровотічі; не осуджує розкаяної явногрішниці; каже до Хананейки: „Нехай станеться тобі як бажаеш...“ І одужала дочка її з того часу. (Мат. 15, 28.); воскрешае дочку Яіра. Спаситель скрізь проповідуе обом полам; робить оба поли свідками чуд.

По воскресенню Христос явився наперед Марії Магдалині та сказав їй: „Йди до братів моїх і скажи їм: Я схожу до Отця мого й Отця вашого, і Бога мого і Бога вашого“ (Йоан 20, 17). „Вона пішовши сповістила тих, що були з ним, як сумували та плакали“. (Марк. 16, 10). — Також до двох жінок, що прийшли подивитися на гріб, Ісус сказав: „Не лякайтеся; ідіть сповістіть братів моїх, щоб ішли в Галилею; і там мене побачать“. (Мат. 28, 10). Першого дня тижня з припоручення Христа ангел сказав до мироносиць: „Ідіть скажіть ученикам Його та Петрови, що попередить вас у Галилею. Там його побачите, як сказав вам“. (Марк. 16, 7).

Лука (24, 1—11) оповідае, що з Галилеї прийшли жінки на гріб з пахощами, а там два чоловікй в ясних шатах оповістили їм Христове воскресення. Жінки ті „вернувшись від гробу сповістили про се все одинацять і всіх інших“.

В своїх науках Ісус Христос приказуе дивитися на жінку як на Божу дитину рівну мужчині, як на безсмертну душу, а не як на самицю, сотворену заспокоювати мужеську пристрасть і родити дітей. Спаситель каже: „Я-ж вам глаголю: Хто споглядне на жінку жадібним оком, той вже вчинив перелюб із нею в серці своїм“. (Мат. 5, 28).

Христіянська жінка стає з невільниці неначе святістю, якої не вільно мужчині після вподоби приймати або відкидати, бо сказав Господь: „Хто розведеться з жінкою своєю, хіба що за перелюб, доводить її до перелюбу; і хто ожениться з розвідкою, чинить перелюб“. (Мат. 5, 32).

Шанувати жінку каже Господь понад рідних батьків: „Тому чоловік покине батька й матір і пригорнеться до жінки своєї, і будуть у двох тіло одно“. (Мат. 19, 5). І так аж до смерти: „Те що Бог злучив, чоловік нехай не розлучае“. (Мат. 19, 6).

Коли поганство збиткуеться над нещасною жінкою, то св. Павло кличе:

„Чоловіки, любіть своїх жінок, як і Христос полюбив Церкву, і себе видав за неї, щоб освятити її... щоб поставити її перед собою славною Церквою, що не має плями або пороку або чого такого, щоб була свята й непорочна. Так мусять чоловіки любити своїх жінок як свої тіла: бо хто любить свою жінку, себе самого любить“. (До Ефес. 5, 25—28).

А св. Петро наказуе:

„Чоловіки, жийте в згоді з вашими жінками, шануйте їх, як спільних наслідників благодати життя, щоб не зупинялися молитви ваші“. (Петр. 3, 7).

Чогож оба апостоли так обстають за жінкою? Бо чоловік і жінка супроти Бога се рівновартні особи, ісповідники тої самої релігії, виконавці тої самої етики, обоє з тим самим вічним призначенням:

„Бо всі ви сини Божі вірою в Ісуса Христа... Нема Жидовина, ні Грека; нема невільника, ні вільного; нема мужеського ні жіночого: бо всі ви одно в Христі Ісусі“. (Галат. 3, 26—28).

Тими словами ставляе св. Павло новий ідеал жінки, яка в найважніших питаннях релігії, світогляду, особовости й морального ведення життя більше незалежна від інших, від їх звичаїв, чи насильства, але як вільна моральна особа відповідальна за свої поступки перед Богом як і мужчина. Такого не знав дохристіянський культурний світ!

А що перші христіяни виконували евангельську науку в практиці, тому й не диво, що Тертуліян з ентузіязмом пише про тодішні супружжа:

„Відки набрати мені сил, щоб описати щастя супружжа? Вони разом моляться, разом постять, разом повчають себе і напоминають себе та піддержують себе. Разом слухають Служби Божої, спільно приймають св. Причастя, разом вони у взнеслих хвилинах радости, разом зносять утиск, недолю і переслідування. Ніодне перед другим таємниць не укриває, ніодне другого не оминає, ніодне не вважає другого тягарем для себе“.

(Дальше буде).

Найвисші призвання жінки в суспільности

Українська преса і жіночий Конґрес. — Які є два найвисші, найідеальніші і найбільше рішаючі жіночі призвання? — В чиїх руках лежить доля народів і людства? — Яке жіноче призвання не знаходить зрозуміння серед нашого громадянства? — I. — Коли се показалося? — Що потрібне жінці, щоб могла бути доброю християнською матірю? — Що спричиняє нехіть в замужних жінок до дитини? — До чого се доводить? — Які є причини що матері не хочуть мати дітей? — Що чекає нарід, котрий не вміє цінити материнства? — Що сказавби Христос, колиб нині появився? — Хто повернув матері її первісне достоїнство? — Як материнство осягнуло свою авреолю? — Хто взяв в оборону дітей? — Християнська наука підносить і освячує материнське достоїнство. — Що станеться, коли матері не переймаються святістю свого завдання? — II. — Які були ціли людського життя в старині? — Християнство змінило нестерпне положення жінки. — Яку вищу ціль ставить християнство для мущини і жінки. — Загал не розуміє краси і достоїнства дівства „ради небесного царства“. — Католицька церква ставить дівственний стан вище як супружий. — Понад заповідь: „Ростіть і множіться“ ставить Церква заповідь: „Любіть Бога і ближнього“! — Ісус Христос звеличав ідеал супружжя. — Повне зречення і свобода від супружої звязи дає більшу свободу в діланню для добра людства. — III. — Лучність між дівством і супружжям. — Передшлюбна невинність потрібна мущинам і жінкам. — Що може уздоровити розбите нинішне супруже життя.

З огляду на заповіджений всеукраїнський Конґрес жінок в Станиславові, наша преса, передовсім „Нова Зоря“, принесла богато практичних і ідеольоґічних статтей на тему сучасного жіночого питання. Найбільше змістовний під тим оглядом був реферат Дра Осипа Назарука: „Жінка і суспільність“ („Нова Зоря“ з 22.4 б. р. ч. 28; 26.4 ч. 30; 29.4 ч. 31). Як доповнення того реферату бажаю піднести два найвисші, найідеальніші й найбільше рішаючі в житті народів і суспільностей жіночі призвання, а саме: материнство в християнськім праведнім подружжі й дівство „ради небесного царства“.

І одно й друге незвичайно важне; а одно й друге часто профановане в ліберальній пресі, літературі й мистецтві. Вправді відколи настав звичай обходів т. зв. „дня матери“ зростає зрозуміння гідности й великого значіння материнства. Буває однак, що сі обходи й принагідні реферати беруть се материнство занадто в природнім, часто в ліберальнім значінні. Нам знову ходить головно про достоїнство й велике значіння для народу й суспільности християнської матери, до якого підніс її сам Спаситель світа. Перша й найважніша виховниця се мати. Добродійства материнського виховання не дасться порівнати з нічим на землі. Все бракує дещо тим, що не мали щастя в в дитинячім віці мати опіку своєї рідної матери. В руках матери лежить доля народів і людства. Хто хоче мати правдиво християнську суспільність, мусить наперед виховати християнську матір.

Ще менше зрозуміння серед нашої суспільности має призвання дівства не з людських земських мотивів, але як сказав Христос, „ради небесного царства“. Се показалося також в дискусії над названим вище рефератом д-ра Назарука. Тому якраз сей предмет старався я освітлити.

I.

Жінка не може бути матірю в християнськім значінню без правдивого, глибокого, внутріпного, релігійного життя. Не зовнішні релігійні практики і не належання до католицьких орґанізацій робить християнську матір, а виконування Божого закону, щоденне несення хреста без нарікань і до героїзму доведене самовиречення.

Історія свідчить постійно, що ворожа християнству матеріяльна культура обдирає материнство з його авреолі, понижує, висміває і тим спричинює у замужних жінок нехіть до дитини. Найлучший доказ: щораз менше число уродин в культурних народів. Гонення за втіхами й забавами жінки в родиннім житті рівнозначне з утечою від дитини. Тоді дитина в такої жінки се не Боже благословення, се не — щастя материнського серця, а радше лялька до забави або й непрошений гість. Се в дальших наслідках веде не лиш до противприродних гріхів, але й до злочинів. Спонукує до того, що рідна мати без жаху й милосердя вбиває власну дитину заки ще та дитина побачить денне світло. Ніяка пошесть, ні війна, навіть таке знищення людий голодом, розстрілами, як се роблять большевики з українським населенням, не може так знищити нарід, як утеча матери від дитини й поширена тепер язва позбування дітей перед народженням.

Не дасться заперечити, що богато впливає на се економічна скрута й невиносимі мешканеві умовини, передовсім по містах; та не дасться також заперечити, що найменше дітей бачиться якраз серед найбогатшого населення, там де пишаються роскішні просторі віллі, коли між бідними на передмістях і брудних заулках аж лунає від радісного крику веселої та буйної, хоч розхрістаної дітвори.

Християнське материнство свою авреолю має лише в законнім і св. Церквою благословеннім подружжі. Ставити на рівні материнство в законнім подружжі з материнством поза подружжам значить — заперечувати Христовий закон. Очевидно, християнська любов і обовязок вимагає, давати успішну поміч також нещасливим жертвам обману і ще більше їх невинним дітям. Та ніколи не годиться замикати очи на гріх, з якого таке незаконне материнство повстає або ставити його на рівні з освяченим материнством замужної жінки.

Хто знає нинішні методи суспільної опіки, мусить з жалем ствердити, що нешлюбні матері скорше й лекше знаходять поміч і опіку, як чесні шлюбні жінки! Нині дуже тяжко знайти суспільну опіку бідній, а богатій в родину матері. Се також зазначив св. Отець, Пій XI і назвав се „перевернення справедливого ладу“. Або кілько гроша викидається на т. з. фізичне виховання молоді, а рівночасно дозволяється безкарно нищити життя тисячів ненароджених дітей. Нарід, що вже не вміє цінити материнства, не піддержує і не захоронює його, тим самим призначений на загладу. Де вже само джерело життя висихає або затроєне, там надії на життя нема. Колиб нині знов появився Христос, певно в сій справі сказавби не одну гірку правду. Страшне „горе вам“ сказавби нинішним модерним садукеям обох полів, що з наругою й насмішками глядять на чесну, совісну матір тому, що численна громадка дітей називає її тим солодким іменем, а зате з одушевленням говорять про фільмові „зорі“ або легкі танечниці в забавових льокалях... Страшне „горе вам“ сказавби Христос тим власникам домів, що лише тому не хочуть винаняти мешкання родичам, або навіть вдовам, бо ті мають більше дітей... Страшне „горе“ сказавби й тим самолюбам, що викидають з мешкання родичів, бо їх діти безжурним сміхом та крикливою радістю переривають їм дрімання по обильнім обіді.

Колиб Христос своєю наукою й евангельським законом повернув був матері лиш її первісне достоїнство, запевнив охорону її материнських прав, вирвав з пониження, якого вона дізнавала в поганськім світі, то й се булоб велике і святе діло. Та Христос зділав далеко більше. Правда, Христос у своїй безконечній мудрости не відняв терпінь і жертв, злучених з материнським призванням, які з зарядження Божої справедливости впали по першім грісі на Еву, праматір усіх живучих. Але він ті терпіння освятив і тим, що подружжа підніс до висоти св. Тайни, дарував матері великі ласки стану, щоб достойне й мужно могла нести тягарі свого материнства й тим плести собі вінець вічної слави. Крім того Бог надав материнському достоїнству особлившу авреолю, від хвилі, коли вибрана донька Еви стала в повнім значінню „Матерю живого Бога“. Від того дня, коли единосущний Син відвічного Вітця як Богочоловік вимовив велике слово „мамо“ до земської невісти, відтоді на кожду вірну матір паде луч надземської краси і слави. Се, що Бог став немовлятем, та дозволив земській матері робити собі прислуги, які лиш рідна мати може сповнити для своєї дитини, приносить честь кождій ревній матері.

Вкінці Христос і приміром і словом поучував про обовязки любови й пієтизму дитини для матери. Дуже гарний та просто зворушаючий примір ніжности Божого серця для глибокого материнського болю і жалю маємо в події в місточку Наїні. Христос побачив, як виносили з міста помершого сина одинака вдовиці матери. Хто в силі описати біль і смуток такого материнського серця? І Христос, хоч ніхто не просив його, сам приступив до мар, де лежало померше тіло молодця, взяв його за руку, підняв живого і віддав вдовиці-матери зі словами: „Не плач“.

Христос взяв також в оборону невинних дітей. На всі віки гомонить Його грізне „горе“ для всіх, що важилисяб гіршити невинне дитяче серце. Для Ісуса вартість дитини лежить в її безсмертній душі. Дитина се не жива лялька, але с е л ю д и н а, на котрої услуги небесний Отець посилає свого Ангела. Якраз тим Христос освятив тягарі й терпіння материнства, що навчив цінити душу дитини. Коли Божий Син мав стати сином чоловічим, тоді Архангел сказав до Преч. Діви: „Дух св. зійде на тебе й сила Вишнього осінить тебе“. При тім таїнстві воплочення Божого Сина було цілковито виключене всяке співділання батька, але зате мало місце повне правдиве людське материнство. При зачаттю всіх інших людських дітей ділають два чинники: батько й мати. Та всеж таки вони лиш орудники всемогучої Божої творчої сили, бо душу дитини творить сам Бог безпосередно. Тому кожду людську дитину можна в певній мірі назвати Божою дитиною: на серці матері за кождий раз довершується діло всемогучої Божої творчости. Коли мати-християнка в розумінню тих великих правд і глибоких тайн входить у свій материнський уряд, тоді для неї й будучої дитини місяці очікування се заразом місяці глибоких релігійних переживань. Думка про Назарет переносить молоду християнську матір у сферу близькости Бога. І вона тоді може повторяти слова сказані колись Найсвятішою дівственною Матірю Божою: „я покірна Божа слуга“ й „велике на мені зділав Сильний“. А як держатиме відтак свою дитину на руках, буде ту дитину цінити й буде глядіти на неї, як на Богом вручений дар і депозит. З іще більшим пієтизмом глядітиме християнка на свою дитину, коли вона по св. Тайні хрещення відроджена Духом святим до надприродного життя стає членом містичного Христового тіла. Так отже правдива християнська наука підносить і освячує материнське достоїнство. Коли матері не переймаються святістю свого високого завдання і не освідомлять собі, що вони во істину Божі слуги, тоді вони в материнстві добачують лиш тягарі й терпіння, від яких за всяку ціну хочуть увільнитися.

Про друге найвисше призвання жінки в слідуючій статті.

о. Т. Галущинський ЧСВВ.

Увязнення священика в суді

Польська преса доносить: Розправа перед судом в Тернополі проти убийників постерункового Гловяка повна сенсаційних моментів. Здається, що душею змови був Евген Костецький, син близько стоморґового господаря, студент 5-го року Рільничої Академії у Відні. Найбільша констернація повстала на салі в часі зізнань свідка о. Петра Петриці. Він зізнав у слідстві, що обв. Костецький зложив жертву в часі панахиди за душі Біласа і Данилишина, а в часі розправи відкликав ті свої зізнання і заявив, що Костецький зложив жертву тільки за душу бл. п. Пісецького. Прокуратор вказав на суперечність в зізнаннях свідка і припоручив поліції увязнити його. Священика увязнено в судовім будинку.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: „Правда“, Львів, ул. Сташіца ч. 8/1.

ВИБІР ЗВАННЯ

Виклад Дра Осипа Назарука виголошений дня 7 травня 1934 р. для VII і VIII кл. філії Української Академічної Гімназії у Львові.

8) Остає зробити ще одну замітку. Ви товариші між собою й не одному з вас може колись бути зависно і заздрісно, що мовляв інший вибрав собі „більший” фах, а я „менший”. Тимчасом нема „більших” і „менших” фахів, всі фахи рівно потрібні для людей і навіть в найменшім на око фаху чи хочби тільки в одноразовій функції фаху можна рішити про більше діло ніж на найвисшім місци через ціле життя. На се оповім вам приклад, бо приклади глибше вбиваються в тямку ніж твердження без прикладів. Може пригадуете собі, як виглядала остання битва Наполеона Великого, цісаря Французів, котра відбулася коло невеличкого бельгійського села Ватерльоо, дня 18 червня 1815 р. Наполеон розбив був передтим німецького ґенерала Бліхера й кинувся на на анґлійського ґенерала Велінґтона. Війська їх змагалися, а Наполеон як звичайно мав ще в запасі відділ своєї ґвардійської кавалерії, котру хотів в рішаючій хвилі кинути на ворога й доконати його. Та рішаюча хвиля якраз наближалася, бо здалека долітав уже гомін кеньких вістей: то надтягав на поміч Англійцям розбитий недавно пруський ґенерал Бліхер, котрий мимо погрому зібрав останки своїх сил і приволікся в сусідство боевища. Отже Наполеонови треба було вдарити на Анґлійців і розбити їх ще заки скріпить їх Бліхер останками своїх сил. Наполеон оглянув люнетою поле бою і запримітив на нім капличку та довгу вузьку смугу, що тягнулася напоперек між позиціями його військ і анґлійських. А біля Наполеона стояв старий місцевий мужик, забраний з села в характері провідника, знавця околиці. Отже цісар Наполеон як досвідчений полководець знав, що в битві рішає часом навіть малий недогляд, знав також, що до таких пільних каплиць ведуть звичайно пільні дороги і що часом вони бувають глибоко врізані в землю. Отже запитав старого мужика, чи та смуга то дорога і чи вона глибока. Старий мужик чи не дочув, чи не зрозумів, чи може нарочно так зробив—, досить, що заперечив рухом голови. Цісар Французів махнув рукою — і приготований відділ його кінної ґвардії рушив до атаки. Гнав зі щораз більшим розмахом аж долетів мов лявіна до тої смуги, що вела до каплички. Там перші ряди кавалерії побачили, що то дорога між високими берегами, але було вже запізно. Вони вже не могли задержатися в розгоні. Передні коні на вид смертельної небезпеки поставали дуба і перті розгоном дальших повалилися. Ряд їздців за рядом валився з кіньми у кривавую прірву аж поки не завалив її по сам верх. Катастрофа була повна і вже не можна було її нічим направити, бо рівночасно ззаду заторохкотіли стріли німецьких розстрільних: то по цілоночнім форсовнім марши надтягав ще в сам час пруський ґенерал Бліхер з останками своїх сил. Наполеон, найбільший полководець Франції й Европи, був остаточно й на завше побитий.

Так оден рух голови простого мужика, котрий сповняв функцію знавця тої околиці, рішив про долю наймогутнішого монарха Европи і її найбільшого вождa. Той приклад ясно показує, що властиво нема менше і більше важних функцій в суспільности і що остаточно про все рішає Провидіння Боже, котре нераз послугується навіть дуже невидними людьми, щоб вирішити дуже важні події.

Знаю, що ви будете критикувати мій виклад і мої поради. Стою на становищі, що маєте до того повне право і що навіть добре зробите, коли критично обговорите між собою те, що я вам сказав. Діло тільки в тім, щоби критика мала голову і ноги, бо критика виглядає часом льогічно, а вона нельогічна. Для прикладу оповім вам одну подію з життя ґрафа Баденія, маршала галицького сойму, котрий належав до людей розумних і жертвенних. Раз звиджував він якусь жидівську школу і трафив на годину релігії. Учитель якраз викладав малим дітям про сотворення світа і дійшов до місця, де Бог побачив, що все добре сотворив. Чи всі розуміете, що я оповідав? запитав дітей. Встав малий Іцик і каже:

— Я розумію, тільки одного не знаю, як Пан Біг міг сказати, що він все добре зробив.

— Іцик, а щож недобре?

— Недобре сотворений кінь.

Ґраф Бадені, котрий любив коней, дуже зацікавився тою відповідю й запитав малого: Ну, а якже ти думаеш кінь повинен виглядати?

— Там, де кінь має хребет, повинен мати живіт, тоді булоб на нім мягко сидіти, відповів Іцик.

Старий ґраф голосно розсміявся.

Пригляньтеся тій критиці малого Іцка, а побачите, що вона має не тільки арґументацію, але навіть певного рода рацію, то значить, певного рода правду за собою: бо дійсно мякше булоб сидіти, якби кінь мав живіт там де має хребет. І можливо, що малий Іцик дійшов до тої думки навіть на підставі досвіду, значить, не говорив того лише на підставі пустої спекуляції, тільки коли сидів на худій коняці, то гризло його ззаду. А як Іцко зліз з коня і придивився йому, то побачив, що під сподом кінь не має такої твердої річи як хребетна кістка. Одного тільки не взяв малий Іцко під увагу, не взяв або не міг взяти, бо ще мав за мало вироблений досвід і світогляд. А саме він не взяв під увагу того, що якби кінь мав там живіт, де має хребет, то на кони взагалі не можна булоб ні їздити ні сидіти, бо за першим разом мавби роздушений живіт.

Ту критику малого Іцка пригадуе богато критик не тільки молодих людей, але і старших. Се прототип великої більшости критик, зрештою не тільки у нас Українців, але скрізь між людьми. Отже нехай вам остане на памятку вказівка, як не критикувати. Навчитеся того тоді, коли добре розберете оповідання, яке я тут навів. Воно вчить, що є ранґа між арґументами. То значить, що навіть коли маете проти чогось сам в собі арґумент правдивий, то сего ще замало, бо треба ще розглянутися в думці, чи нема за тим іншого арґументу, сильнішого від попереднього, котрий переважить правду першого арґументу. А по друге треба ще звертати увагу на вязання, бо хочби матерял був навіть найлучший, то коли нема вязання того матерялу, то з того не буде ніякої будови.

Нехайже сі приклади остануть вам в памяти й охоронять вас перед недоцінюванням вартости функції, яка кождому з вас припаде в суспільности і перед критикоманією. На тім кінчу.

Перша вистава „післанців неба...“

В Лондоні, в Берлінґтон-ґаврі, під покровительством Англійської Академії Наук („Королівського Т-ва”) відбувається перша в світі вистава метеоритів, камінів, що впали з неба. Є кількасот експонатів. Найцікавіші метеорити привіз анґлійський учений Клайтон з Лібійської пустині. Вони невеличкі і немов гладко обточені. Геольоґи доказують, що ті метеорити викинув з себе вулькан одного з небесних тіл, котре в непамятних часах пересунулося попри нашу землю. Тоді в тім місци, де тепер Лібійська пустиня, було море, бо ті метеорити так „надіджені”, як надіджае тільки морська вода. Частину тих метеоритів купила була у Клайтона одна фірма, котра виробила з них жіночі прикраси. Богаті Анґлійки купували ті прикраси за неймовірно високі суми, бо кожда хотіла мати амулети з „післанців неба.” Академія Наук помалу викупила майже всі ті річи і вони тепер на лондонській виставі.

Жіночі фахові школи

Фахові школи діляться на школи: 1) нижчого типу (ремісничі й фахово-доповняючі), куди приймають молодь після найменше 4-ох кляс народної школи; 2) ґімназійного типу, куди приймають учениць що скінчили 6 або 7 кляс нар. школи і 3) ліцеальні, куди приймають молодь після 4-ох кляс ґімн. нового типу або 6 кляс ґімн. старого типу; 4) висші фахові школи. Крім того є ще ріжні фахові курси.

З українських жіночих фахових шкіл в Галичині треба запамятати отсі:

I. Жіноча фахова школа СС. Василіянок у Львові, вул. Длуґоша 17а, вчить кравецтва білизнярства, куховарства і т. д. Наука треває 3 роки. Приймають дівчат після 7 кляс нар. школи.

II. Середня Торговельна Школа з кооперативним напрямом у Львові, вул. Хшановської ч. 9. Приймають дівчат (і хлопців) по 7-ох кл. нар. школи або 3-ох кл. ґімн. давного типу. При тій школі є однорічний торговельний курс для абітурієнток (ів). В міру зголошень школа веде всякі інші торговельні курси, вчить стенографії, писання на машині та світових мов.

III. Жіноча фахова школа кооп. „Труд“ у Львові, Ринок 39 веде такі відділи: 1) 3-літню школу кравецтва, 2) однорічний курс білизнярства, 3) однорічний курс моднярства. До тих відділів приймають дівчат після 7 кляс нар. школи.

IV. Дівоча фахово-доповняюча школа Р. Школи у Львові, пл. св. Юра ч. 5 (кравецтво, білизнярство, трикотарство, домашне господарство, ґіґієна і т. д.) Приймають учениць після нар. школи, час науки — 3 роки.

V. Жіноча школа крою і шиття СС. Служебниць в Бориславі. Наука треває три роки. Приймають учениць після 4-ох кляс нар. школи.

VI. Дівочі фахово-доповняючі 3-літні кравецько-білизнярські курси Р.Ш. в Перемишлі.

З численних польських фахових жіночих і коедукаційних (мішаних) шкіл слід звернути увагу на отсі школи:

Огороднича школа, Львів, Замарстинів, Вулька Капітанська. Наука треває 2 роки. Приймають після 7 кл. нар. школи.

Державна коедукаційна ткацька школа в Стрию. Ткацтво ручне і механічне. Приймають молодь від 14 літ після 5 кл. нар. школи.

Державна коедук. школа прикладного мистецтва й артистичного промислу в Кракові, Алея Міцкевича 5.

Однорічний курс огородництва в Заліщиках. Приймають після скінчення рільничих шкіл.

Після 6 кл. ґімназій приймають до отсих шкіл:

Коедукаційний Інститут адміністраційного господарства в Кракові, вул. Капуцинська 2. Наука треває 2 р.

Державна Семинарія Учительок Господарства в Кракові, вул. Сирокомлі 21. Наука 3 роки. Учениці після скінчення сеї школи й педаґоґічного іспиту дістають права учительок господарства.

Державна Семинарія Учительок Господарства у Варшаві, вул. Нововейська 43.

Семинарія Господарства в Язлівці коло Бучача.

Державна Готелярсько-Промислова Школа в Закопанім. З двома відділами: на 2-літний відділ для управительок пансіонів, готелів, прогулькових домів і т. д. приймають учениць від 18 літ. На однорічний курс домашного господарства приймають учениць після 7 кл. народніх шкіл.

Школа Суспільних Робітниць у Варшаві, вул. Ясна 17. Наука треває 2 роки. Відділи: бібліотечно-книгарняний і секретарський. Учениці вчаться стенографії, писання на машині, техніки канцелярійного книговодства й діловодства.

Університетська Школа Доглядниць і Ґіґієністок у Кракові, вул. Коперника 23. Наука треває 2½ року.

Жіноча Зільна Школа у Львові, вул. Задвірянська 70. Наука треває 2 роки, відтак однорічна обовязкова практика. Школа підготовляе спеціялісток для плекання, збирання й використовування лічничих ростин.

Державний Інститут Ручних Робіт у Варшаві, вул. Ґурчевська 8. Приймають по скінченні середної школи. Наука 2 р. По скінченні школи й по педаґоґічнім іспиті кандидатки стають учительками ручних робіт в середних школах.

Фахова Школа Ґалянтерійних Виробів у Львові, вул. Зелена 8. Наука треває 3 р., потім рік обовязкової практики.

Державна Школа положництва у Львові, вул. Піярів 4. Наука 2 р. Приймають дівчат і жінок від 18—35 р. по скінченні найменше нар. школи. До подання долучити: 1) шкільне свідоцтво, 2 свідоцтво моральности, 3) метрику або свідоцтво вінчання, 4) посвідку здоровля, щеплення віспи, 5) свідоцтво приналежности, 6) поручення від громади або повітової ради, що кандидатка ґідна бути акушеркою.

Державна Жіноча Промислова Школа в Лодзі, вул. Нарутовича 67. Наука 3 р. Приймають після 7 кл. нар. школи. Відділи: 1) Артистичне ткацтво, 2) Білизнярство, 3) Гафтярство і коронкарство, 4) Переплетництво зі шкіряною ґалянтерією, 5) Ювілерство.

По інформації звертатися до управи шкіл або до Української Порадні для Вибору Звання у Львові, вул. Словацького 14. III. поверх. „Рідна Школа“ видала порадник „Фахові Школи“, ціна 70 сот.

Не вільно погорджувати собою, але треба уникати й самохвальби: се безсумнівне зло, бо не можна хвалити себе так аби та похвала не стала огидою. (Данте).

Про жінок

наших і чужих в історії й теперішности. — Кілька свобідних уваг і спомминів.

Зміст: — Чому деякі навіть численні народи не можуть осягнути державности? — Чи молодь може вести нарід? — Що сказав про се грецький поет? — Хто має виховувати нарід і суспільність? — Приклади славних жінок в святім письмі й історії. — Що зробила наша велика княгиня київська Констанція? — Що се таке рівноправність жінок? — Визначні жінки в політиці і літературі і їх прикмети. — Які справи повинен обговорити Жіночий Конґрес?

В сучасних народів можна завважити, в одних більше, у других менше розвинений, змисл державницький, змисл орґанізаційний, який змагає до усамостійнення народу. Є народи навіть чисельні, у котрих культура досить високо розвинена, а вони не можуть або знайти певної лінії уформування свого державного життя, життя ладу й порядку. І їх змагання до державного розвою раз-у-раз заломлюються, інші не мають досі взагалі ніяких своїх власних форм державного життя і творять лише масу, яка підчиняється другим, не все культурнішим суспільностям чи народам. Якаж головна причина тих появ? Думаю, що причиною сего є невластиве виховання суспільностей від їх наймолодшої верстви, то є від молоді і дітей почавши. Молодь не вихована в дусі конструктивнім, спертім на здорових засадах, які випливають з віри, не видасть з себе добрих громадян, не піде за мудрим проводом, не довершить великих діл. Така молодь в рішаючих для народу хвилях піде за згубними демаґоґічними кличами на шкоду власному народови і вітчині. Де нема пошани для авторітету Божого, там неможлива й пошана для досвіду і розуму людського, там неможливо збудувати щось трівке.

У народів добре вихованих молодь не веде, не приказує, не дає рад старшим, не лає їх, не робить на свою руку. Молоді люди добрі до бою в часі війни, до пориву, але й тоді вони добрі лише під мудрою радою поважних людей. Вже грецький поет написав: „Діла належать до мужів, війни до молодців, ради до старших”.

Хтож головно виховує молодь? Очевидно жінки. Отже й весь нарід буде такий, як його виховають жінки. Пошану для авторітету Церкви, для авторітету батька, послух для старшини, почуття обовязку вщіпляє перша мама. То головно Вона виховує дітей для Бога і для вітчини. Коли за Лікінія 320 р. 40 жовнірів себастійського полку терпіло за визнання христ. віри і не хотіли принести жертви богам, їх засудили на замороження на озері, а скостенілих забирали на віз, щоб похоронити. Один з них на імя Мелітон показував ще знаки життя. Його лишено и боці в надії. що змінить свою думку. Його мати вдова, що виховала його в христ. вірі, прийшла на місце мук тих св. героїв, зближилася до сина і напоминала його, щоб витривав до кінця, кажучи: „Йди, мій сину, в добру дорогу з твоїми ровесниками, не розлучайся з хором і не стань пізніше перед Богом від других“. На її руках він помер і вона вложила його на похоронний віз. В книзі Макавейській гл. 7. описані муки сімох братів, синів одної матери, котра так заохочувала їх до витревання дивлячись на їх муки: „Не я дала вам життя і не я уложила члени ваших тіл. Творець світа, що сотворив рід людський і видумав народження всіх, дасть вам з милости знову душу і життя“ (Мак. 7. 21—24). Св. Августин у своїх сповідях з дитинною вдячністю згадує про свою матір Моніку, котра виховала його і своїми слізми виднала йому у Бога ласку навернення. Сестра св. Василія Макрина навчала других аскетичного життя і піддержувала свого брата Василія. Так само св. Схоластика була помічна своєму братови Бенедиктови (480—542). Св. Єлисавета, королева португальська, дочка Петра III. кор. араґонського (1271—1336), була не лише взором христ. жінки і королевої, але й творцем мира між народами і князями. Єлисавета ж. ляндґрафа Турингії, вихована від дитинства в побожности, обходила бідних і хорих. Вона дійшла до великої досконалости християнської. Рівночасно з ними жила наша галицька королева і велика княгиня київська Констанція, про яку пише хроніка, що вона була великої побожности, що не лише сама відзначалася доброчинністю. але й свого пасерба князя Льва до подібної учинности наклонила. Їх заходам і прихильности завдячує львівський василіянський монастир св. Онуфрія своє існування. В тім самім часі повстав також монастир св. Юра у Львові, до котрого князь Лев в р. 1232 переніс з Галича тіло свого батька короля Данила.

Недавно на однім відчиті кат. укр. редактора підніс один з дискутантів, що Христос був проти рівноуправнення жінок. Залежить як хто бере ту „рівноправність”. Природа сама розвязує ту проблему. В історії людства маємо богато доказів на те. В книзі Судій Ізраїлевих описана Дебора пророкиня жінка Ляфідота, котра була суддею. Між Рамою і Бетилем стояв будинок суду і приходили до неї сини Ізраїля на суд. Судді Баракови дає вона приказ зібрати 10.000 війська і вирушити на Хананеїв. Після Йогана-Ґотфр. Гердера уложила вона з Бараком похвальну пісню, яка є найкращою піснею гебрайських героїв — епопеєю гебрайською. Під проводом Дебори розбито полки короля Явіна. Знана історія Естери і Юдити, взірцевих патріоток.

Баронесса Варвара Юліянна Кріденер мала великий вплив не лише на королеву Люізу пруську, але й на царя Александра I. та через него на европейську політику. Вислідом її заходів був Святий Союз (1815—1817). Другою жінкою, що мала вплив на европейську політику на початку XIX ст. була Анна Люіза Штаель, дочка французького міністра Некера.

Се була дуже визначна особистість не лише в літературі Франції, але також в історії. Зразу одушевлялася революцією, опісля від р. 1793 стала рішучо проти революції й написала книжку: Завваги на процес королеви Антоанетти, про внутрішний мир 1795 й інші.

Не згадую вже докладніше про таких жінок як: св. Йоанна Д'Арк, що освободила Францію від наїзду Анґлійців. Навіть на королівських і цісарських тронах загально уміли жінки зовсім не гірше управляти державами як мущини. У жінок часом більше розвинене почуття справедливости, совісности, почуття обовязку і любови ближнього. Кілько добродійних установ завдячує своє істнування жінкам! Кілько бідних вдів і сиріт завдячує їм полекшу в горю! Жінки як письменниці, хоч звичайно не такі продуктивні як мущини, то за те вони пропорціонально менше шкодили своїми безбожними чи неморальними письмами.

Неоцінена заслуга жінок у вихованю народів і суспільностей. Коли й можна завважити уємні сторони у жінок на точці моралі, особливо у молоді, то вину того на першім місці муситься приписати не їм.

Богато питань є ще до розвязання в ділянці співпраці жінок на полі освітнім, виховнім, суспільнім, особливо у нас, де жіночий рух щойно в почині.

Жіночий конґрес Українок матиме богато справ до полагодження. Найважнішим буде виховання жінок, особливо жіноцтва сільського. Неменше відчувається пекуча потреба створення захистів для жіночої молоді по містах, вказання мо-

---

о. Ілля Братик

ТИХА ГЕРОЙКА

Дійсний образок з сільського життя.

Він скінчив сільську народню школу і хотів вчитися дальше. Про те думала вона одна. Їй одній лежало на серці забезпечити дитині лучшу будучність. Цілими ночами не спала лиш продумувала над способом приміщення дитини десь в міській школі. Труднощі були великі: крайне убожество. Як се їй, слабій, немічній жінці побороти. Їй самій при великій недбалости за долю дітей батька. І вона таки рішилася на щось небувале і дивне на місцеві відносини. Серед умов крайного убожества рішила відвести дитину до найближчого місточка в школу.

* * *

Ледви зоріло. Гостинцем йшло їх двоє — мати і син. Вона босо, він в подертій обуві. Що кільометер приставала; нехай відпічне утомлена дитина. Билася з думками, що пічне, як не упросить ласки у панів? А що, як не приймуть? Як зажадають забогато і прийдеться вертати з нічим? Правда, сорому перед людьми в селі не буде, бо нікому не признавалася про свої пляни. З села вийшла потайки, ще заки село зі сну пробудилося. Та соромно їй буде перед собою. Ох! Якже соромно і болючо! Вона дитині мама, а не може їй дати хліба. Він підбігав, вона шептала молитву.

Молитва все її кріпила у важкій журбі за долю дітей. Друга Мати, Небесна також провадить їх материнським зором на шляху до здійснення материнських плянів. Не зможе вона — земська мати, то поможе Мати Небесна. „Матінко моя Небесна, опікунко всіх убогих і немічних земських матерей, поможи мені сповнити тяжкий материнський обовязок. Віддаю Тобі його під опіку. Нехай се буде Твоя дитина! Твоя тепер і все-все, доки його життя на землі. Користи від нього не хочу ніякої. Бери собі його цілого! Мені лиши одиноку радість, велику радість, що мій син в Тебе на службі!“

В наївній простій уяві бачить його перед Престолом в білих як сніг, єрейських ризах, як править Таїнственну Сл. Божу. Бачить велике торжество що стягнуло людей з цілої околиці до місцевої церкви. Кінчиться. Всі відходять до стискання голов. Вона перша — мама. Що за гордощі! Що за чар! Невимовна втіха з геройського діла убогої селянки — матери!

* * *

„Дам — дам на певно. Лише приймить його.” Не здаючи собі справи зі своїх смілих як на неї неможливих зобовязань, говорила до настоятеля селянської бурси одного з учителів народньої школи. Думала: Запряду, засапаю, чимбудь зароблю. Я ще молода, здорова; якось то буде. І справді зразу точно вивязувалася зі своїх зобовязань. Та скоро стала перетомлена, обезсилена. Вийшла з сил в журбі за дитину, хоч минуло лише пів року її геройської проби. Дитині загрожувало видалення з бурси ізза неплачення дальших місячних оплат. Одначе решту доповнила вже видно надземна Ненька, опікунка всіх земських матерей, убожеством пригноблепих. Решту залеглих оплат подарували.

* * *

По шкільних вакаціях знов зявилося їх двоє в місті. Сим разом в місті з осідком середньої школи. Довгу тяжку дорогу відбули пішки. Бо заощаджений гріш, зароблений пряжею, завязаний в розі хустини, буде на книжки, коли син здасть до гімназії іспит. А станцію буде оплачувати з дальших зарібків. В кутку коло порога виняла зза пазухи кукурудзяний сухар і дала дитині. Вкусили, водою запили і се була їх вечера. Він розумів потребу найглибшої скромности, крадькома сумно споглядаючи на стіл з присмаками для дітей богатших родичів, що враз з ним тимчасово замешкали ту саму станцію.

Від того часу закроїлася журба матери на ще більші розміри. Її син став

лодому поколінню засад релігійного виховання, створення комірок науки варення, огородового господарства, науки приготовлювання яринних консерв для потреб дому як також для торговлі. На Україні, коли були ще ліпші часи від 1919—1920, мав я нагоду видіти, як можна приготовити добрі і смачні приняття з самої ярини, отже з помідорів у ріжних видах аж до консерв, з капусти, моркви і т. д. Яка знаменита ікра з помідорів, приготовлення потравки з ярин і то з найпростіших ярин. Всякі яринні консерви були на Україні так добре приладжені, що не можна було пізнати, що то за страва. Таксамо всякі препарати з овочів. У нас в Галичині не знають як використати помідори, огірки, не вміють квасити кавунів, не знають робити голубців з виноградового листя і богато, богато інших річей. Або використання зерят соняшника! У нас садять ту ростину лише як квіт. А який знаменитий з нього олій, ліпший від провансальської оливи і при тім дешевший і свій рідний. Навіть плекання квітів по наших селах дуже занедбане. Звичайно по цілих околицях ті самі квіти, а пречінь можна мати тисячі ріжних відмін і навіть мати дохід з гарних квітів.

По наших селах не знають таких ярин як салери, пори, кабачки, паприка, перчиця. На Україні, коли мене в 1923 р. силою викинули з плебанії, винаймив я селянську хату з огородом, і на тім огороді мав дуже гарну ярину, помідори, баклажани, з котрих робилося дуже смачну ікру і їлося її як масло з хлібом. Розуміється, що й тамошні селяни не вміли приготовляти й управляти тих річей, вони були лише в домах інтеліґентних.

Богато, богато е проблем, якими мавби займитися наш жіночий добре зорґанізований рух.

Се лиш деякі завваги про теми, що їх випадалоби порушити також на Конґресі, а бодай в його комісіях.

Та першою справою Конґресу повинно бути становище жіноцтва до релігії, спеціяльно католицької, бо лише католицька релігія може запевнити кращу культуру нашій нації.

О. М. Каровець ЧСВВ

ГАРНИЙ НАРОДНИЙ СТРІЙ

придбавте, коли купите собі альбом узорів „НОВОЇ ХАТИ“! Вуставки, коміри, дуди. 8 таблиць коштує зол. 4·— у мистецькій окладинці (без пересилки). Замовляти в „Новій Хаті“, Львів, Ринок 39. й у всіх українських — — — книгарнях. — — —

ЖІНОЧА ЕЛІТА

Де вона і що вона робить.

Зміст: Причини нинішної кріси культури. — Що таке ляїцизм? — Жіночі орґанізації боряться з ляїцизмом. — Котрі се орґанізації? — Хто дав у нас почин до основання Марійських Дружин Дівчат? — Хто і коли основав Марійське Т-во Пань у Львові? — Кілько е наших пань зорґанізованих у Марійських Дружинах? — Котрі Дружини Пань мають найбільше членкинь? — Що роблять Марійські Товариства? — Котрі секції в Марійськім Т-ві Пань найкраще працюють? — Що роблять Марійські Дружини в Золочеві, Рогатині, Дрогобичі, Перемишлі й Станиславові? — Централя Марійських Товариств у Львові се могутна і численна орґанізація. — Де є Марійські Дружини для селянських дівчат? — Діяльність Міщанських Марійських Дружин Жіночої Молоді.

Кажуть, що сьогоднішна кріза культури — се властиво кріза жінки. Жінка вийшла з родинного затишя у вир суспільного життя та внаслідок рівного права голосування жінка зацікавилася навіть політичним життям. Одначе на тих ділянках життя жінка стрінулася з новим, до французької революції незнаним напрямком, що тепер зветься ляїцизмом*). Одній частині жіноцтва цей модерний напрямок заімпонував як кожда мода. Друга частина жінок пішла за ним, бо не мала належної відпорности. А третя йдучи за своїм здоровим інстинктом почала орґанізувати пляновий відпір. Цей відпір найшов своє оформлення в ріжних катол. орґанізаціях жіноцтва, між якими на перше місце висунулися Марійські Орґанізації, що згуртували в своїх рядах тільки справжню еліту, заняту дійсно хосенною працею. Саме короткий погляд на ці орґанізації та їх активність становитиме зміст сеї статті.

В самих початках свойого існування Марійські орґанізації були виключним привілеєм мущин. Щойно в 1751 р. Папа Венедикт XIV дозволив основувати й аґреґувати дружини для жіноцтва. Чи на українських землях існували Марійські орґанізації жіноцтва в XVIII і в першій половині XIX століття, про се важко щось певного сказати, бо не маємо ніяких документів на се. Деякі рації промовлялиб радше за тим, що сього рода орґанізацій у нас тоді не було. Щойно в 1884 р. о. пралат І. Дольницький основав Марійські Дружини в дівочих інститутах СС. Василіянок у Львові, Перемишлі та Яворові. Відтак ОО. Василіяни почали основувати Марійські Дружини для пань. В 1904 р. у 50-ліття проголошення доґми Непор. Зачаття о. Аристарх Крижанівський ЧСВВ заснував Марійське Товариство пань у Львові при церкві ОО. Василіян. За прикладом Львова згодом повстали Марійські Дружини пань у Стрию, Дрогобичі, Перемишлі, Станиславові, Золочеві, а в останніх літах у Сокалі, Самборі, Рогатині та Долині. Сьогодні загальне число наших пань зорґанізованих у Марійських Дружинах доходить до 700. До найчисленіших Дружин пань належить Дружина у Львові (понад 150 членок), відтак у Перемишлі, Стрию й Тернополі. Саме тепер йде підготовча праця в тому напрямі, щоби ті всі дружини сцентралізувати, творячи для них одну Головну Управу з одним головним провідником.

Діяльність Марійських Товариств пань дуже ріжнородна в своїх обявах. Абстрагуючи від активности на ділянці чисто релігійного життя як пр. кождорічне уряджування великодних реколекцій, поглиблення культу евхаристійного Христа через щомісячні адорації, Служби Божі, помирні св. Причастя, евхаристійні сходини і т. д., належить признати, що Марійські Дружиии пань оставили по собі замітний слід на полі харитативної акції. У военному лихолітті уряджували збірки на захоронки, на охорону могил, для ранених жовнірів, для виселенців і т. д. І так пр. Марійське Т-во пань у Львові провірило стан 335-ох родин, продовж двох літ вело недільні курси для занедбаної дітвори, давало їм підвечірки, при чому помагав йому горожанський комітет та українсько-американський комітет. Крім того амер. комітет передав згаданому Товариству підчас большевицької окупації роздачу снідань найбіднішим дітям. Денно роздавано тоді коло 800 снідань **).

Майже в кождім Марійськім Т-ві пань існує окремо добродійна секція. Членки тих секцій беруть на себе обовязок відвідувати хорих, збирати для них гроші,

*) Ляїцизм се рух, котрий повстав у Франції як спадкоємець вільнодумства т. зв. Великої Революції. Він поширився згодом по цілій кулі земній. Ляїцизм змагає до повної „свободи“ від усякої релігії, до абсолютної суверенности ліберальної держави і до її нагляду над Церквою в усяких справах, причім домагається цілковитого розділу Церкви від держави під гаслом: „Релігія се річ приватна!“ Ляїцизм все зачинає свою аґітацію від боротьби з духовенством (т. зв. антиклерикалізм) і кінчить цілковитим атеїзмом. Клясичний приклад того радикальна партія в Галичині, а в ще більшій мірі большевизм в Росії й на Україні. В тім самім напрямі йдуть ріжні псевдодемократичні республиканські держави, що повстали по війні. Та видно вже й відворот від тої пустої буфонади. Найвиразніше зазначився той відворот в Австрії. — Ред.

**) Гл. календар Місіонаря на 1934 р. Марія Янович: „Історія Марійського Т-ва пань у Львові“.

учеником середної школи, з котрої виходили пани. Пряла, сапала, не досипляла, не доїдала. А все з любови до рідної дитини. Вже й горбитися почала під тягарем своїх героїчних обовязків, як син її сідав до іспиту зрілости, до матури... Девять літ материнської практичної любови зморщинами зорали черстве лице ще не старої жінки, напятнували її таки на добре виглядом передвчасної старушки. А вона радіе, що вже понад половину довершила героїчного материнського діла. Кріпиться вірою в будучність своеї дитини, забуваючи на себе. Життям у неї дитина. Вона в неї ціль дочасности. Інакше нехайби вмирала, хочби й зараз.

* * *

Нині обличча її захмарилося смутком. Вона довідалася, що син її у високих школах записався на світський факультет. Чим е в очах її „адукат і індзінір“, чи хочби й такий пан, як сельський „професор“ в порівнанні до священика, що має повнити надприродну Таїнственну Службу Господеви. Своїм простим селянським незіпсутим серцем вона найкраще відчувала висшість священичого стану над всі інші. „Сину“, обізвалася до нього, коли хвалився їх гарним поступом у світських студіях, „надармо ти трудишся і мозолишся. Бо ти мусиш бути священиком, хочби й коли. Я не перестаю про се благати Пречистої. Я жду тих радощів і серце мені каже, що дочекаюся“.

Він на бік відложив книжку з законами, до рук взяв біблію, молитвенник, життя Святих, чи якусь іншу з области Вічних Правд. Се був початок думок його про священичий стан. А за кілька місяців надягнув на себе священичу одежу, бо сього бажала собі його люба матінка.

* * *

Кінчився май, місяць небесної Матери Марії, зближалися літні ферії, як прийшла вістка, що він приняв ерейські свячення й має приїхати до села з першою Службою Божою. Убога сільська хатина вже випрятана після найкращого смаку убогої, але охарної селянки. Бо до неї має увійти син небесної Неньки Марії. Стіни вибілені, долівка підведена на жовто глиною, на стінах омаєні цвітами густі образи. Найперше до сеї „каплички“ вступить вислід довголітної журби, клопотів і мрій матери, дитина — священик.

Люди перекидуються запитами, чи син її ще не приїхав. Питають і її. А вона, чи то з великого одушевлення, чи з чувства прикрости, що героїзмом материнської любови побідила інші матери й немов їм зробила кривду, паленіє і здобуває відповіди словами найглибшої покори і скромности.

* * *

До найвищого зеніту піднеслася її радість, коли син її зявився на порозі хати! Не давала себе поцілувати в руку синови — священикови. Була збентежена, бо не знала, як до нього промовити. Через „ти“ ніякого. Можеб через „ви.“ Забула, що се син. Мов очарована. Перед нею стояла гордість цілого села, що перший раз від століть здобулося на такий поступ і видало з себе Божого слугу завдяки дбайливости матери. Правда, він самотний, посвятився всеціло на службу Богу. Але вона його не опустила. Піде з ним всюди. Помічницею й опікункою йому буде й на дальше. Бо материнська дбайливість за добро дитини не обмежуеться ні віком матери ні осягненим вже добром її дитини. А коли замкнуться їй очи на віки, вона ще й тоді не перестане журитися за долю дитини. Зпоза надприродних заслон зорити буде, що робить її син на землі, чи вірно сповняе обовязки високого звання. В сні буде йому являтися, буде голубити його, пестити, розмовляти з ним солодко-любо, загрівати до витревалости. Бо мати дбайлива за долю дітей не опускае їх во віки.

* * *

Є ріжні герої на світі. Та нема героя над таку дбайливу матір, що з запереченням себе самої виховуе дитину на службу Господеви й для добра людських душ. Се справдішний взір наслідниць Пречистої, Страдальниці — Матери людського роду.

харчі, католицькі книжки й часописи. Під тим оглядом гарним прикладом присвічує другим Дружинам Марійська Дружина пань у Львові. Слідом за нею йдуть Дружини пань у Золочеві, Рогатині і т. д. Дружина в Дрогобичі особливо піклується вязнями, Дружина в Перемишлі інтензивно працює в користь будови церкви на Засянні, Дружина в Станиславові на Гірці майже всі приходи зі своїх збірок і вкладок жертвує на прикрасу своєї церкви. Слід згадати, що такі товариства, як „Товариство Вакаційних Осель”, „Діточа евхаристійна Круціята”, товариство служниць „Будучність” започатковали і досі ведуть членки Марійських Дружин наших пань. Крім того богато членок працює інтензивно в Кат. Акції, в товаристві св. Йосифа, як також в загально культурних та освітних інституціях.

Статистичні дані і фактичний стан Марійських орґанізацій жіночої молоді представлються так: Централя Марійських Товариств Молоді у Львові (Сикстуська 39 а) обеднує сьогодні понад 140 Мар. Дружин Жіночої Молоді. В них число членок переходить 12.000. В тих орґанізаціях згуртована в першу чергу середношкільна молодь. До найчисленіших Марійських Дружин жіночої молоді середних шкіл належать передівсім дружини основані при дівочих інститутах, пр. в Перемишлі при Дівочім Інституті дружина числить майже 200 членок, відтак слідують дружини при інститутах СС. Василіянок у Львові на вул. Потоцького і Длуґоша, деякі Дружини в ґімназіях Рідної Школи, як пр. в Тернополі (понад 110 чл.) і інші. Особлившу заслугу по містах мають Марійські Дружини служниць. Сюди належить передівсім Марійська Дружина служниць у Львові при ОО. Василіян (майже 700 членок), відтак Марійська Дружина дівчат в Жовкві (коло 400 чл.), в Тернополі (майже 200 чл.), в Бучачі і Чорткові. І селянська жіноча молодь теж численно згуртувалася під прапором Марії. І так найбільше селянських дівчат згуртувалося в Марійській Дружині при церкві ОО. Василіян у Крехові (понад 150 чл.), відтак в Жизномірі п. Бучач під проводом о. В. Стрільбицького, в Папортні п. Добромиль під проводом о. Льва Мельника, в Ляшках Долішних і Горішних під проводом о. Андрія Мельника і т. д. Крім того окремо існує ще Марійська Дружина студенток університету у Львові та кілька Дружин інтеліґентних панночок, пр. в Городку Ягайлонським, до недавна в Бучачі.

Зверхна активність Дружин молоді в міру можности та обставин проявляється майже тими самими способами, що діяльність пань. В шкільних Дружинах ця діяльність замкнена в рамцях харитативних секцій, яких членки спомагають себе добровільними датками, книжками, оплатою шкільних такс убогих дружинниць і т. д. Крім того ще кілька святочних імпрез, академій, прощ, прогульок — і це все, на що дозволяє шкільна влада й обовязки шкільної молоді. Діяльність міщанських Дружин трохи інша. І так служниці згуртовані в Марійських Дружинах довершують нераз справді подиву гідних апостольських діл, яких не в силі виконати священик. Відшукують бідних співтоваришок, що нераз серед морального опущення служать у Жидів, не маючи змоги взяти участи навіть в недільній Службі Божій. Тих опущених приводять до церкви, спонукують до св. Сповіди, намовляють, щоби вписалися до Марійських Дружин та інших брацтв — коротко: двигають їх морально і нераз помагають їм матеріяльно. Під сим оглядом велику місію сповняють членки Мар. Дружини служниць у Львові під дбайливим проводом о. ігумена Й. Лучинського ЧСВВ. Марійські Дружини сільських дівчат передівсім щиро піклуються хорими, спомагають бідних датками зібраними на ту ціль та дбають про прикрасу церков. Визначнішу діяльність під тим оглядом проявляють Дружини дівчат в Білій Чортківській, в Жизномірі, Ляшках і ін. Марійська Дружина панночок в Городку живо займається сирітським захистом. Мар. Дружина студенток університету в своїй активності більше всесторонна, бо не тільки дбає про своїх товаришок спомагаючи їх у прикрих обставинах, але також працює інтензивно в Кат. Акції Укр. Молоді, в товаристві св. Йосифа, в „Будучности”, веде вакаційні табори для жіночої молоді, бере участь у ріжних конґресах, їздить з рефератами на провінцію і т. д.

Ось так в головних рисах представляється праця українського жіноцтва зорґанізованого під лелійним прапором Пречистої. Нехай Пречиста дозволить, щоб після жіночого конґресу ряди Марійських Дружин українського жіноцтва скріпилися та могли похвалитися ще більш видатною працею для Церкви і народа.

о. Ір. Назарко ЧСВВ.

Наші жіночі монастирі

Тихо й без розголосу працюють наші монахині в Галичині на славу Божу й на користь ближніх. Наш загал навіть не знає, які маємо жіночі монаші Чини. Наші дівчата, сільські та інтеліґентні, нераз примирають з голоду, йдуть на найгіршу поневірку, — а своїх монастирів уникають! Дуже можливо, що се наслідок повного незнання тих справ. А тимчасом в наших жіночих монастирях брак сил до праці, головно інтеліґентних. В нинішних часах безробіття звертаємо увагу нашої віруючої жіночої молоді на великі можливости праці в монастирях в ріжних ділянках. Тому подаємо короткий огляд наших жіночих монаших стоваришень, головно на підставі статті В. Д. в „Добрім Пастирі” (ч. 3 з 1933 р.). Пізніше оповістимо докладніші статті про жіночі монастирі в міру зібраних матеріялів.

Найстарші і гарно заслужені жіночі монастирі в Галичині — Сестер Василіянок. В половині XIII. ст. маємо вже монастирі Смільненський і Ліненський. В XIII. ст. повстав монастир в Словіті. В Яворові заложено монастир СС. Василіянок 1621 р. В XVIII ст. повстають нові монастирі СС. Василіянок в Рогатині, Загвізді, Голоску, Камінці, Станиславові, Розгірчі та Старім Місті. Після розбору Польщі та прилучення Галичини до Австрії були лише два жіночі монастирі: в Словіті й Яворові.

Зреформовані ОО. Василіяни взяли частинну управу монастирів СС. Василіянок і причинилися найбільше до їх розвитку. Всіх монастирів СС. Василіянок є тепер 25: з того у львівській діецезії 11, в перемиській 4, в станиславівській 2, в пряшівській 1, в крижевецькій 4 і в філядельфійській 3. Сестри Василіянки удержують богато шкіл ріжних типів, інтернати (бурси) для дівчат і т. д.

Найчисленніший наш монаший жіночий Чин — Сестри Служебниці Пренепорочної Діви Марії. Се дуже пожиточне згромадження основав єромонах о. Єремія Ломницький ЧСВВ. в 1892 р. Перший монастир СС. Служебниць ПНД повстав в Жужелі, в Перемиській діецезії. В 1894 р. новіціят перенесли до Кристинополя коло Сокаля. Тут є їх централя. Провід мають ОО. Василіяни. В 1932 р. Конґреґація для східних справ в Римі заапробувала на 7 літ предложені правила.

Всіх монастирів наших СС. Служебниць є 103, з того 76 в Галичині, 1 в Чехословаччині, 2 в Югославії, 7 в Канаді, 6 в Бразилії. Монахинь 690, з того 463 в Галичині, 4 в ЧСР, 8 в Югославії, 122 в Канаді, 93 в Бразилії. В трох новіціятах 100 новичок. Ціль СС. Служебниць: обслуга і прикрашування церков, наука літурґічного співу, релігійні практики з людьми, ведення шкіл і захоронок, догляд хорих. У всіх галицьких Семинарях Сестри Служебниці ведуть кухні, також в Папському Семинарі св. Йосафата в Римі. Займаються „Товариством доброї смерти.” В Галичині мають 14 кравецьких робітень і шкіл, з них 2 признані державою. Про СС. Служебниць подамо незабаром докладні інформації.

Сестри св. Иосифа оснував Преосв. Йосафат Коциловський. Вони мають 9 монастирів, з того 8 в перемиській, 1 у львівській діецезії. Централя і новіціят в Цеблові, п. Белз. Сестри св. Йосифа дбають про порядок і красу в церквах, ведуть в кождім своїм монастирі сиротинці, займаються навчанням жіночих домашних робіт, шиттям, інтроліґаторством. Відвідують недужих і приготовляють їх до християнської смерти. В двох монастирях опікуються опущеними сестрами.

Сестри св. Йосафата мають 7 монастирів, з того 6 у львівській, 1 у станиславівській діецезії. Всіх Монахинь 40. Централя в Бужську. Оснував їх 1911 р. о. Ол. Дикий при помочи о. І. Жиґаля, пароха Козлова, коло Бужська. Ціль їх — сиротинці та діточі садки.

Сестри Пресвятої Родини мають 8 монастирів, 4 у львівській діецезії, 3 у станиславівській, 1 в перемиській; всіх монахинь 48. Централя в Гошові, п. Болехів. Оснував їх в 1912 р. болехівський декан о. Теофіль Горинкевич. Ціль їх: обслуга церков, церковних брацтв сиротинців і діточих захистів.

Сестри Мироносиці мають 3 монастирі: Богородчани, Підгірці й Зазуля. Монахинь 65. Централя в Богородчанах. Оснував їх о. Юліян Дацій ЧСВВ. Ціль: адорування Найсв. Тайн і опіка над старцями.

Сестри Студитки мають 3 монастирі: Яхторів, Унів, Гаї; новіціят в Яхторові. Всіх монахинь 50. Оснував їх 1921 р. Ексц. Митрополит Андрей Шептицький. Ціль: клявзурне життя, хор, ручна праця й інші заняття, що не противляться клявзуровому монашому життю.

Сестри Милосердя св. Вінкентія де Паолі, звані популярно „Бельґійськими Сестрами”. Матірний монастир і новіціят в Deynze в Бельґії. Ціль: захисти для убогих дівчат, опіка над міськими служниціями, дітьми і старцями. В Галичині мають вони два монастирі: у Львові та Станиславові. Всіх монахинь 16. У Львові—опікуються дівчатами без служби, відвідують недужих, обслугують український шпиталь. В Станиславові мають „ясла” для 50 опущених дітей і конвікт для 15 дівчат, що ходять до шкіл, відвідують недужих.

Такі напрямні праці наших вісьмох жіночих монаших згромаджень в Галичині. Як бачимо, „Много званих, а мало ізбраних”. Хто має нахил, нехай вступає до відповідного монастиря.

Українки в мистецтві

Українська жінка визначається великими мистецькими здібностями. Вистарчить згадати тільки про одяги наших жінок на всіх землях України. Такої краси не легко найти між одягами жінок сусідних народів. Також богато наших пісень уложили жінки. Українське село здалека пишається білими хатками, гарно розмальованими, і корисно відріжняється прим. від московського села.

Українські жінки відіграють визначну ролю в сучаснім нашім малярстві та різьбарстві.

І так в Галичині працюють малярки: Олена Кульчицька в Перемишлі, Ярослава Музикова, Михайлина Ольшанська-Стефановичева, далі Ст. Рудакевич, О. Плешкан і Іванна Нижник, всі у Львові. На совітській Україні та в Росії є отсі малярки: О. Сахновська, Софія Налепинська-Бойчук, М. Котляревська, Тоска Іванова, Оксана Павленко й ін. В чеській Празі є: Галина Мазепа, Ольга Стефанович, Катерина Антонович, Надія Білецька. В Парижі працюють: Софія Левицька, Соня Зарицька, О. Рубісова. У Відні Марія Дольницька.

З різьбарок маємо в Галичині: Н. Міляніву; в Берліні Єлисавету Скоропадську (дочку Гетьмана Павла); в чеській Празі Оксану Лятуринську; на совітській Україні: Е. Трипільську, Жозефіну Діндо, Настю Писаренко, Новосельську, Блох, Новикову й ін.

Також можнаб навести богато імен наших театральних артисток, співачок, пяністок і т. д., що ширять добру славу України далеко поза її межами, в старім і новім світі.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Св. Велика Княгиня Ольга

Найвизначніша жінка в історії України

Богато імен українських жінок записала історія України й Европи. Та одна з них звертає на себе особливу увагу. Се св. княгиня Ольга з X ст., жінка київського князя Ігоря й мати кн. Святослава. А звертає вона на себе увагу з кількох причин.

Отже кн. Ольга звертає на себе увагу передовсім тому, що се перша християнка на українськім престолі й одна з перших християнок на Україні взагалі. Бо кн. Ольга стала християнкою вже на кількадесять літ перед охрещенням України князем Володимиром Великим. Та найважніше: Кн. Ольга, принявши сама християнство, змагала до того, щоби приняла його також вся Україна. І то щоби приняла християнство не з Візантії але з Заходу.

Як кн. Ольга особисто стала християнкою, ближче не відомо. Літописна леґенда каже, що вона приняла християнство в 955 р. в Царгороді. Та думки істориків в сій справі поділені. Одні історики твердять, що кн. Ольга дійсно охрестилася в Царгороді. Се твердив також пок. проф. С. Томашівський.[1]) Він тільки пересунув дату з 955 р. на 944 р., коли кн. Ольга була вперше в Царгороді, в звязку з мировими переговорами, бо підчас другої своєї поїздки до Царгороду в 955 р. (як подає літопись) згл. в 957 р. (як було в дійсности) вона мала з собою власного капеляна, свящ. Григорія, отже була вже християнкою. Та другі історики приймають, що кн. Ольга охрестилася в Київі. Ся думка була принята в науці досі доволі загально.

Хрещення кн. Ольги описує наша найдавніша літопись так:

„Въ лѣто 6463 (955). Иде Олга въ Грѣкы и приде к Цариюграду. И бѣ тогда царь Костянтинъ, сынъ Леонтовъ. И видѣвъ ю добру сущю лицемъ и смыслену велми. И оудивися царь разуму ея. Бесѣдова к неи и рѣкъ ей: подобна еси царствовати в городѣ семъ с нами. Она же разумѣвши и рече къ царю: азъ погана емь, да аще мя хочеши крестити, то крести мя самъ; аще ли то не крещуся. И крести ю царь с патриархом. Просвѣщена же бывши, радовашеся душею и тѣломъ. И поучи ю патриархъ о вѣрѣ и рече ей: благословенна ты еси в Руськыхъ Князехъ, яко възлюби свѣтъ а тму остави; благословити тя имуть сынове Рустии и въ послѣднии родъ внукъ твоихъ. И заповѣда ей о церковнемъ уставѣ и о молитвѣ и о постѣ и о милостини и о въздѣржании тѣла чиста. Она же поклонивши главу, стояше, аки губа напаяема, внимающи оученью. И поклонившися патриарху, глаголяше: молитвами твоими владыко да съхранена буду от сѣти неприязнены. Бѣ же имя ей наречено въ крещении Олена, яко же и древняя царица, мати великого Костянтина. И благослови ю патриархъ и отпусти ю.

„И по крещении призва ю царь и рече ей: хощю тя пояти женѣ. Она же рече: како мя хощеши пояти? А крѣстивъ мя самъ и нарекъ мя дщерь; а въ крѣстьянѣхъ того нѣсть закона, а ты самъ вѣси. И рече царь: переклюка (перехитрила) мя Олга. И вдасть ей дары многы, золото и сребро, паволокы, съсуды разноличныя и отпусти ю, нарекъ ю дщерь себѣ.

„Она же хотячи домови, приде къ патриарху, благословения просящи на домъ. И рече ему: люде мои погани и сынъ мои; да бы мя Богъ съблюлъ от въсякого. И рече патриархъ: чадо вѣрное, въ Христа крѣстилася еси и въ Христа облечеся и Христосъ съхранить тя, яко съхрани Еноха в пѣрвыя роды, потомъ Ноя в ковчезѣ, Аврама от Авимелеха, Лота от Содомлянъ, Моисѣя от фараона, Давида от Саоула, три отрокы от пещи, Данила от звѣрии, тако и тебе избавить от неприязни и сѣтии его. И благослови ю патриархъ. И иде с миром в землю свою. И приде къ Киеву...

„Живяше же Олга съ сыномъ своимъ Святославомъ. И оучаше его мати креститися. И не брежаше того ни въ души вниманше; но аще кто хотяше волею креститися, не браняху, но ругахуся тому; невѣрнымъ бо вѣра крестьянская оуродьство есть... Олга часто глаголаше: азъ, сыну, Бога познах и радуюся; аще и ты познаеши Бога, то радоватися начнеши. Онъ же не внимаше того, глаголя: како азъ хочю инъ законъ одинъ язъ приняти, а дружина моя сему смѣяти начнут. Она же рече ему: аще ты крестишися, вси имут тоже творити. Онъ же не послуша матери и творяше норовы поганьскыя. Аще кто матери не слушаеть, в бѣду впадае...[2])

Як сказано вище, кн. Ольга не обмежилася на особистім приняттю християнства. Вона бажала охрестити всю Україну. В звязку з тим вона й стала думати про церковну орґанізацію України.

В історіоґрафії висловлювано здогад, що кн. Ольга в справі церковної орґанізації України робила заходи в Царгороді. Вона мала добиватися в Царгороді окремої, самостійної церковної єрархії для України, але ті заходи не мали успіху. Одначе ми не маємо найменших вказівок, що потверджувалиб се. Навпаки. Є вказівки зовсім противні.

І так в німецьких хроніках є згадка, що 959 р. до наймогутнішого з тодішних християнських володарів, німецького короля Оттона І прибули посли від „королеви Руси Олени”. Ті посли просили його прислати до Київа епископа і священиків. Король порозумівся правдоподібно в тій справі з Римом, після чого на саме Різдво висвячено в місті Франкфурті над Меном в присутности самого короля першого епископа для України в особі Либутія, монаха з Майнцу. З невідомих причин нововисвячений епископ не вибрався зараз в дорогу (мабуть підбирав священиків), потім захорував і помер. Кн. Ольга видко пригадувала своє бажання. Бо німецький король подбав про висвячення наступника в в особі Адальберта, монаха з Трієру. Вирядженій як слід королем Адальберт вирушив на Україну, правдоподібно через Балтійське Море. До Київа він міг прибути під кінець 961 або з початком 962 р., отже яких 3 — 4 роки після того, як кн. Ольга вперше посилала в тій справі посольство до короля. За той час наступили на Україні важні зміни. Малолітний кн. Святослав став повнолітний і княгиня-мати Ольга передала керму держави в його руки. А кн. Святослав не хотів покидати поганства і приймати християнство. Тому еп. Адальберт, ствердивши се на місци, вернув назад до Німеччини.[3])

Та не зважаючи на такий оборот справи, заслуга кн. Ольги коло християнізації України велика. Бо вона перша з українських володарів приняла християнство та старалася поширити його на Україні. За се Церква признала її святою рівно як і кн. Володимира Вел., котрий охрестив Україну.

Та не тільки своїм християнством звертає кн. Ольга на себе особливу увагу. Вона ще замітна тим, що через якийсь час була повноправною володаркою України.

Як відомо, на Україні керманичами держави були з правила мущини, князі. Тільки дуже рідко, виїмково, найвища влада на Україні попадала в руки жінок, княгинь. Було се тоді, коли князь, що панував, помер і полишив малолітнього сина, в імени котрого княжу владу в державі переймала княгиня-вдова, мати малолітнього наслідника престола. Таких випадків в історії України дуже мало. Бо по смерти князя спадщина по нім ставала звичайно добичею ближчих чи дальших членів княжої родини або сусідів, розуміється, мущин. Жінки-княгині з правила оставали поза скобками державної влади. Тим цікавіші виїмки.

Одним з таких виїмків є саме княгиня Ольга. Як довго жив її муж, кн. Ігор, так довго кн. Ольга оставала в тіни. На публичну політичну арену виступає вона щойно тоді, коли її мужа, кн. Ігоря вбили, а її син, наслідник престола Святослав, був іще малолітний. Тоді кн. Ольга взяла керму держави в свої руки і держала її аж до повнолітности сина.

Подібний виїмок бачимо нпр. в XIII ст. у Галичині, коли по смерти кн. Романа Вел. в імени його малолітних синів, кн.

Св. [Велика] Княгиня Ольга

„Наймудріша з руських жінок“, подруга Ігоря, мати Святослава Завойовника, реґентка України в часі його малолітности. † коло року 969.

Василька і кн. Данила, виступає на державну арену мати-вдова кн. Романова.

Не маємо наміру подавати в отсій статті історії панування кн. Ольги, хоч те панування було непересічне. Наша ціль — звернути увагу читачів тільки на найбільш характеристичні риси того панування. Ми вказали вище на одну таку рису кн. Ольги, що дуже виріжнює її не тільки зпоміж усіх наших княгинь, кілько їх було на Україні, але і зпоміж соток наших князів та ставить *поруч найвизначнішого* нашого монарха кн. Володимира Великого. Се її заходи коло поширення християнства на Україні. Та не тільки се особливо характеризує кн. Ольгу як володарку України. Вона виріжняється на тлі нашої історії ще чимось іншим. А саме: безпощадною боротьбою з анархією, яка весь час так підривала і вкінці підірвала нашу стару державу. А та риса княгині Ольги знов ставить її поруч таких наших володарів, як князь Володимир Вел., Ярослав Мудрий, король Данило, гетьман Б. Хмельницький — і чи поруч богатьох іще наших державних керманичів? Здається, що таких було дуже і дуже небогато...

Наша найдавніша літопись записує під р. 945 таке:

„В лѣто 6453 (945). Ркоша дружина Игореви: Отроци Свѣнелжи изоодѣлися суть оружьемь и порти (одягом), а мы наги (нагі). И поиди княже с нами в дань, да и ты добудешь и мы. И послуша ихъ Игоръ, иде в Дерева в дань.“[4]).

Далі літопись оповідає, що кн. Ігор зібрав у Деревлян данину, вислав з нею свою дружину домів, а сам з невеликим відділом вернув до Деревлян та зажадав іще додаткової данини (мабуть для себе). Тоді Деревляни підняли бунт проти кн. Ігоря і вбили його.

Зробивши се, Деревляни неначе закипили собі ще з жінки вбитого, княгині Ольги. Бо вони негайно вислали до неї, до Київа, своїх послів з предложенням... вийти заміж за їх льокального князика Мала. Як кн. Ольга приняла ту очевидну обиду, се широко описує наша найстарша літопись. Та се вже не належить до нашої теми.

Тепер наступило те, що завсіди і всюди

---

[1]) Ст. Томашівський: Вступ до історії Церкви на Україні (Записки Чина СВВ. Т. IV. В. 1/2 Ст. 68-69).

[2]) Ипатьевская Лѣтопись. Издан. третье. В. І. (Полное собраніе русскихъ лѣтописей, изд. Госуд. Археографическою Комиссіею Россійской Академіи Наукъ Т. II). Петроград, 1923. Ст. 50—53.

[3]) Ст. Томашівський: Вступ до історії Церкви на Україні. Ст. 69—71.

[4]) Ипатьевская Лѣтопись, ст. 44.

наступає, коли частина населення якоїсь держави підійме бунт проти держави та вбє найвищого представника тої держави. Про се наша настарша літопись оповідає таке:

„В лѣто 6454 (946). Ольга съ сыномъ Святославомъ събра вои многы и храбры и иде на Деревьскую землю. И изыдоша Древляне противу. И снемшися обѣма полкома накупь. Суну копьемъ Святославъ на Деревляны и копье летѣвъ сквози уши коневи и оударі в ногы коневи, бѣ бо велми дѣтескъ. И ре(че) Свенгелдъ и Асмудъ: князь оуже почалъ, потягнемъ дружино по князи. И побѣдиша Деревьляны. Деревлянѣ же побѣгоша и затворишася в городѣхъ своихъ. Ольга же оустрѣмися съ сыномъ своимъ на Искоростѣнь городъ, яко тѣ бяху оубилѣ мужа ея. И ста около города съ сыномъ своимъ. А Деревляне затворишася в городѣ и боряху крѣпько из города. Вѣдаху бо, яко сами оубилѣ князя и на что ся предати. И стоя Ольга лѣто цѣло и не можаше взяти города. И оумысли сице: посла к городу, ркущи: чего хощете досѣдѣти? А вси ваши городи передашася мнѣ и ялися по дань и дѣлають нивы своя и землю свою, а вы хощете голодомъ измерети, не имучися, по дань. Деревляни же рькоша: ради быхомъ ся яли по дань, но хощеши мьщати мужа своего. Рече же имъ Ольга: яко азъ оуже мьстила есмь мужа своего, когда придоша къ Киеву, и второе и третьее, еже когда творяхут трызну мужю моему, а оуже не хощю отмщения творити, но хощю дань имати по малу и смиривщися с вами, поиду опять. Рекоша же Древляне: что хощеши оу нас, ради даемъ и медом и скорою. Она же рече имъ: нынѣ оу васъ нѣту меду ни скоры, но (ма)ла оу васъ прошю: даите ми от двора по три голуби и по три воробьи; азъ бо не хощю тяжькы дани възложити на васъ, якоже мужь мои, но сего оу вас прошю мала, изнемогли бо ся есте въ осадѣ; да вдаите ми се малое. Деревляне же ради быша, събраша же от двора по три голуби и по три воробьи и послаша къ Ользѣ с поклоном. Ольга же рече имъ: се оуже ся есте покорилѣ мнѣ и моему дѣтяти, а идете в городъ, а язъ заоутра отступлю от города и поиду в городъ свои. Деревьляне же ради быша, вънидоша в город и повѣдаша людемъ и обрадовашася люде в городѣ. Оль(га) же роздая воемъ комуждо по голуби а другимъ по воробьеви. И повелѣ къемуждо голубеви и воробьеви привязати чѣрь и обѣртываючи въ платки малы нитькою, повѣрьзаючи къ всѣмъ голубемъ и воробьемъ. И повелѣ Ольга, яко смѣрчеся, пустити голубі и воробьеве всѣмъ своимъ. Гулубеви же и воробьеве полетѣша въ гнѣзда своя, ови в голубникы своя, воробьеве же подъ острѣхы. И тако загарахуться голубници и от нихъ клѣти и одрины. И не бѣ двора, идеже не горяше. И не бѣ льзѣ гасити, вси бо дворѣ възгорѣшася. И побѣгоша люде из города. И повелѣ Ольга воемъ своимъ имати я. И яко взя городъ и пожьже и. Старѣишины же города ижьже и прочая люди, овѣхъ изби, а другия работѣ преда мужем своимъ. А прокъ остави ихъ платити дань. И възложи на ня дань тяжьку. И двѣ части идета Киеву, а третьяя Вышегороду къ Ользѣ, бѣ бо Вышегородъ Ольжинъ город. И иде Олга по Деревьской земли съ сыномъ своимъ и дружиною своею, оуставляющи оуставы и оурокы. И суть становища ея и ловища ея. И приде в городъ свои Киевъ съ сыномъ своимъ Святославом.[5])

Так поступила кн. Ольга зі збунтованими Деревлянами. Безперечно: поступила дуже остро. Та чи можна дуже дивуватися й осуджувати той її поступок? Щоби відповісти на те питання як слід, треба взяти під увагу слідуюче:

1) Завсіди і всюди кожда держава, щоб могла істнувати, потребує державного апарату: а) людей, котрі правлять державою, себто керманича держави й урядників, б) людей, котрі чинно боронять державу перед ворогами (зовнішними і внутрішними), себто війська. І кожда держава такий державний апарат мала й має. Мала її, розуміється, й стара Українська Держава.

2) Завсіди і всюди той державний апарат удержувало населення держави. Нині на ту ціль держава стягає з населення податки, в давних часах стягала т. зв. данину (больш. стягають таксамо данину в натурі). По таку данину пішов кн. Ігор до Деревлян, що належали до Київа.

3) Що данина, по котру пішов кн. Ігор до Деревлян, була конечна, про се свідчить наглядно наша найстарша літопись. Бо та літопись стверджує виразно, що дружина (себто військо) кн. Ігоря, була майже нага і сама зажадала від кн. Ігоря, щоби він відкликнувся в тій справі до населення держави.

4) Кн. Ігор, як голова держави, супроти такого жахливого стану свого війська мав обовязок і мусів зажадати данини від населення. Се він і зробив.

5) Зібравши данину для дружини, кн. Ігор зажадав ще додаткової данини для себе. Бо голову держави тоді, як і нині, таксамо вдержувала держава себто населення.

6) Отже Деревляни, відмовивши кн. Ігореви данини, відмовилися від зложення данини на найконечнішу державну потребу, якою було вдержання князя.

7) Та Деревляни не тільки не дали кн. Ігореви потрібної йому данини. Вони напали ще на кн. Ігоря та вбили його. Тим вони підняли бунт проти держави до найвисшої і найгіршої міри.

8) Супроти того обовязком нового керманича держави було привернути збунтованих Деревлян до порядку. Се й зробила кн. Ольга, котра по смерти кн. Ігоря обняла керму нашої держави.

9) Покорити Деревлян кн. Ольга мусіла з кількох причин. Передовсім тому, щоб держава не лишилася без доходів, необхідних для вдержання державного апарату. Далі тому, щоби протидержавний поступок Деревлян не заохотив і інші племена до подібного. Вкінці щоби злочин не остав без кари.

10) З огляду на все сказане вище приборкання кн. Ольгою збунтованих Деревлян (се перша пацифікація на Україні) треба зі становища інтересів Української Держави оцінити позитивно.

Подібно поступив пізніше зі збунтованими „татарськими людьми” також король Данило та зі збунтованими козаками на Січи — гетьман Богдан.

І. К.

[5]) Ипатьевская Лѣтопись, ст. 47—49.

Українська жіноча преса в Галичині

Зміст: Перший часопис для жінок і хто його видавав? — Про що писала „Лада“ й „Русалка“? — Перший жіночий альманах і його співробітниці. — Чим ріжнилися „Лада“ й „Русалка“ від „Першого Вінка“? — Хто дав почин і гроші на видання „Першого Вінка“? — Яку ціль хотів осягнути сей альманах? — В якім дусі писані статті в „П. Вінку“? — Дальші видавничі спроби нашого жіноцтва. — Перший часопис видаваний жінками для жінок. — Хто його редаґував? — Українські жіночі орґанізації на провінції. — Спроба видавати тижневий додаток при „Ділі“ для жіноцтва й чому вона не вдалася? — Українська жіноча преса після світової війни. — Хто почав видавати часопис для селянок? — Журнал для інтеліґенток і в якім дусі писані його статті? — Котрі часописи присвячують окремі сторінки для жіночих справ? — Дві нові брошури про жіночі справи.

Ніякий суспільний рух не може нині істнувати без печатаного слова.

I.

Перша українська ґазета для українських жінок в Галичині появилася у Львові в р. 1853. Вона називалася „Л а д а письмо поучительное русским дівицам і молодицам в забаву і поученіе“. Видавав і редаґував ту ґазетку Северин Гаврилов Шехович. Невтомний редактор С. Шехович видавав ще й інші часописи: 1855/56 „Семейная Бібліотека“, 1863 „Порадница“, 1864, 65, 67 і 68 „Письмо до громади“, 1865 „Школа“ крім того „Правотар“ і „Народні Читанки“. „Лада“ виходила раз в тиждень, 8 сторінок, формату нинішної „Жіночої Долі“ або „Правди“. В першім числі заявляв редактор Шехович, що „Лада“ буде повчати жінок, як вони мають бути добрими женами своїм мужам, буде подавати ріжні „господинські“ поради, поради про моду і вкінци поучення для тих жінок, щоб в разі сирітства могли знайти собі заняття як ґувернантки, учительки і модистки. Дальше йшли статті як на пр. „Воспитаніе дітей фізическое“ (Як купати немовлят?), правила „благопристойности“ і „тонкого благонравія“, бесіда цвітами, дамські ручні роботи, роблення сукон і „кошуль“. Такими і подібними статтями заповнені всі числа „Лади“. Ся ґазетка була призначена тільки для інтеліґентних жінок. З наведених наголовків статтей видимо, що се був часопис з практичними завданями. Жінка має бути гарна, щоби подобатися мущинам та коли вийде замуж, має бути доброю господинею. В найгіршім випадку сирітства або старо-дівицтва щоби могла заробити собі на хліб насушний. Мова тої ґазетки се жарґон, яким тоді старалися говорити галицькі інтеліґенти. Зі спису передплатників видно, що се були майже самі священики або їх жінки і доньки. „Лада“ проістнувала не довго: від червня до вересня 1853 р. вийшло всего 15 чисел, 126 стор. друку.

Се був перший прилюдний голос в справі жіноцтва, що звернувся прямо до него. Та сей голос не знайшов ні відповідного відгомону серед жіноцтва ні піддержки і „Лада“ перестала виходити.

Аж 15 років пізніше почав видавати той сам Северин Шехович нову ґазетку для жінок під назвою „Р у с а л к а“ „письмо для красавиць“. Перше число „Русалки“ вийшло 1 (13) липня 1868 р. Вона виходила два рази в місяць, вийшло 25 чисел. Формат такий самий і тілько само сторінок що в „Ладі“. Мова більше зближена до народної. В „Русалці“ містили свої статті вже й жінки. В ч. 3 якась авторка скрита за буквами К... А... написала „Слівце к моїм милим супружкам“. Інша співробітниця Каміля А. С. написала поезію „До милого“. Про домоводство пише Теофіля А. П. „Русалка“ містила також повісти, на пр. „Царица Катерина“ і інші. Про якийнебудь „жіночий рух“ не було в обох ґазетках ніякої згадки.

Доперва за кільканацять літ видали жінки власними силами перший альманах п. з. „П е р ш и й В і н о к“. Збірка вийшла 1887 р. коштом і заходом Наталії К о б р и н с ь к о ї. Се поважний збірник (16⁰, стор. 464). В нім є статті ідеольоґічні про жіночий рух в чужих краях і в Галичині. Крім того є в збірнику багато оповідань і поезій. Співробітниці „Першого Вінка“: Наталія Кобринська, Олена Пчілка (мама Лесі Українки), Уляна Кравченко, Ганна Барвінок (жінка Панька Куліша), Леся Українка, Ольга Левіцька, О. Бажанська, К. Попович, Дніпрова Чайка (Людміля Василевська), Ярина ***, Олеся Б., Єлена Грицай, Михаліна Рошкевич, Катерина Довбенчукова, Ольга Франкова, Людміля Старицька, Климентія П. і Сидора Навроцька. Коли порівняти зміст перших часописів „Лади“ і „Русалки“ з „Першим Вінком“, то видно велику ріжницю. Перші дві ґазети видавав мущина для жінок. Головне завдання їх було — дати дівчині і жінці господині ріжні поради. А „Перший Вінок“ се перший прилюдний голос самих жінок. Головна редакторка Н. Кобринська заявляє у вступнім слові, що самі жінки можуть найкраще знати свої терпіння, недостатки і вимоги та хочуть обяснити близше своє становище в суспільности. Альманах має кинути бодай кілька ясніших промінчиків на дорогу змагань нашого жіноцтва. Є ще в збірнику стаття Н. Кобринської „Про жіночий рух в новіших часах“ і „Руске жіноцтво в Галичині в наших часах“. Решта се оповідання. Програмові статті в „П. В.“ писані в дусі соціялістичнім.

В 1893 р. Наталія Кобринська почала видавати в Стрию „Жіночу Бібліотеку“, т. зв. „Нашу Долю“. Перша книжка вийшла в Стрию 1893 р., за два роки появилася (1895) друга книжка, в 1896 р. трета. Видавці заповідали, що „будуть містити твори оріґінальні і перекладні, розправи і белєтристику відносячіся до жіночої справи“. Серед співробітників були також мущини. В „Нашій Долі“ співпрацювали отсі жінки: Наталія Кобринська, Ганна Барвінок, Евгенія Ярошинська, Анна Грималик, Ольга Кобилянська, Софія Окуневська, (Морачевська)—одинока в тім часі Українка в Галичині з університетською освітою. Наталія Кобринська писала в статті „Стремління жіночого руху“ про допущення жінок до університетів, про економічну незалежність жінки від мущини, про зміну родинного устрою. Отсе були справи, які ворушили уми наших провідних жінок. На всі ті справи вони ґляділи під кутом соціялізму. Бо — заявляли — всі зміни в положенню жінки доконуються автоматично під впливом економічних і суспільних змін.

С. Ґ.

Марія се таємнича квітка святої християнської віри (П. Отто Морс).

Вказівки для матерей

Католицька орґанізація жінок у Відни видає часопис присвячений справам материнства, плекання і виховування дітей. З него подаємо тут кілька виїмків в перекладі. (Гл. Junge Mutter):

Розмови з дітьми і в присутности дітей. Богато старших думає, що діти не розуміють того, що старші між собою говорять. Навпаки! Діти часто підслухують розмови старших і підслухане оповідають. Тим ставлять родичів нераз в прикре положення. Старші мусять бути дуже обережні, коли розмовляють з дітьми або в присутности дітей. Особливо треба при дітях вистерігатися критики інших людей. Таксамо не вказано хвалити дитину, щоб вона се чула.

Така похвала (навіть заслужена) може довести дитину до гордости. Також не треба ганити дитини в присутности чужих осіб. Се може зробити сама мама в чотири очи і вислід буде певно кращий.

Держи язик за зубами. Опанувати свій язик, то дуже важна проблема при творенню характеру. Та осягнути се не легко. Якіж є на те способи?

Передовсім родичі самі мусять давати своїм дітям добрий приклад. Про чужі похибки говорити тільки з конечности і то в делікатній формі. Не насміхатися з нікого в присутности дітей і нікого не критикувати так, щоб діти чули. Опанування язика се підстава до виховання характерного чоловіка.

Коли діти не хочуть їсти. Кілько то мами мають клопоту з дітьми, що не хочуть їсти! Досвідчені педаґоґи радять таке: Ніколи не обіцювати дитині надгороди за те, що буде їсти. Дитині треба вбити в голову, що їжа річ необхідна, щоб дитина росла і дозрівала, що діти повинні бути вдячні родичам за те. Також не вільно дітей страшити ні грозити їм, аби їли. Як не хочуть їсти, то видно, що не мають апетиту. Тоді треба лікувати жолудок. Бо коли жолудок приймає силувану страву, то се відбивається зле на травленню. Не давайте дітям солодких річей перед обідом, бо вони псують природний апетит. Коли дитина не зїсть всего обіду, то лишити її в спокою, не силувати, не грозити, не нудити, аби докінчила.

Другого їдження не давати скоро. Дитина з голоду певно не вмре! Колиб часом дитина з примхи не хотіла їсти, то забрати їжу зперед неї. На другий раз дитина не перепустить страви з легким серцем. Не можна вимагати апетиту від такої дитини, якої мама не випускае на двір, бо боїться, щоб її вітер не обвіяв...

Тай не всі діти можуть однаково богато їсти. Нехай мами не годують своїх дітей як на заріз! Навіть хороби чіпаються якраз таких дітей скорше. Давайте дітям ярини по можности не варені. Діти не люблять варених ярин а зате всім відомо, як радо діти їдять сирий горох, моркву й овочі.

Ігуменат Монастиря СС. Василіянок у Станиславові оголошує отсим конкурс на управительку Жіночої Ґімназії та Жін. Учит. Семинарії. Кваліфікації як в анальоґічних державних школах. Платня після умови. Зголошення під повищою адресою просимо надсилати до кінця червня б. р.
Ігуменат. 149-1—2

Дора, прегарне кліматичне літнище Ґуцульщини. Вигідний, приємний побут, лише пансіон **„Малява“.** Добірна домова кухня, дешева ціна. 151-1—5

Гумор. „Наслідник“: Вона: — Памятаєш, мій дорогий, на тім розі вулиці ти все ждав на мене. Він: — Так. Бачу, вже знов стоїть якийсь ідіот.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

УРЯДОВА „ҐАЗЕТА ПОЛЬСЬКА“ подає, що в Товмаччині в селі Ляцьке Українці висипали могилу на честь полеглих. Старці і діти полягали довкола могили, щоб поліція не могла її розкопати. Вони лежали так 24 години. Тоді поліція рішила усунути їх силою. Та з гурту посипалися на поліцію каміння. Оден поліціянт тяжко ранений. Поліція дала сальву в воздух. Доперва при помочи війська зі Станиславова усунули сторожу і могилу розкопали.

КРІВАВІ БІЙКИ між націоналістами і комуністами відбулися в Дрогобичі. В часі бійки стріляли. Двох ранено: Анну Божек і її брата Івана.

ОКРУЖНИЙ СУД В ТЕРНОПОЛІ засудив Евґена Костецького й Александра Литвина на смерть а Петра Флінту на досмертну вязницю за вбивство поліцая Ґловяка Юзефа в Токах. Якима Флінту увільнено.

ПРЕМІЄР КОЗЛОВСКИЙ заявив, що табори відокремлення будуть мати дуже тяжкий і острий реґулямін. Се буде знаряддя строгої й караючої руки держави. Табори відокремлення призначені для всіх одиниць, що загрожують безпеці й публичному спокоєви без огляду на приналежність партійну, віроісповідну й національну й без огляду на те, яке високе було їх становище.

МАРШАЛ ПІЛСУДСЬКИЙ виїхав на ферії до Пікілішок.

БУВ. ПОЛЬСЬКИЙ ПРЕМІЄР Пристор приїхав до Ковна (в Литві).

ЧЕСЬКА ЖАНДАРМЕРІЯ увязнила кількох молодих Українців в селі Карлово над Спішом (Словаччина) і мала знайти у них богато бомб, ґранатів і інших вибухових матеріялів.

„БЕРЛІНЕР БЕРЗЕНЦАЙТУНҐ“ пише, що за вбийником мін. Перацкого стоять темні сили, котрі підривають мир в цілій Европі. „ББ“ виразно піддає думку варшавській поліції шукати вбийника між комуністами.

МОСКОВСЬКІ „ІЗВЄСТІЯ“ обвинувачують польських національних радикалів (ОНР) в убийстві мін. Перацкого. Гм...

ДО ГОЛОВНОГО ШТАБУ червоної армії приділено жінок як референток для справ військового вишколення жіноцтва.

НІМЕЦЬКІ АМБАСАДОРИ в Москві і Вашинґтоні уступили. Преса подає, що німецький амбасадор в Москві Надольни уступив, бо уважав офіціяльну німецьку політику супроти СССР хибною. А др. Лютер нім. амбасадор в Вашинґтоні уступив тому, бо не вдалося йому переломити протинімецького фронту в Злучених Державах.

НІМЕЦЬКИЙ ВІЦЕКАНЦЛЄР ПАПЕН виголосив промову проти методів пропаґанди міністра Ґеббельса. Сподіються, що се може скінчитися димісією Папена. Німецьке урядове інформаційне бюро видало інструкцію для преси, щоби не печатала промови Папена.

ВИСЛАННИК ҐІТЛЄРА В ПАРИЖІ. Французький президент Думерґ приняв на авдієнції делеґата канцлєра Ґітлєра, Ріббентропа. Він має обговорити з президентом Думерґом справу роззброєння.

АВСТРІЙСЬКИЙ КАНЦЛЄР Дольфус прибув літаком до Будапешту.

ЛИТОВСЬКИЙ СУД засудив Вальдемараса на 12 літ тюрми за те, що хотів зробити переворот на Литві.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ЗАҐРАНИЧНИЙ МІНІСТР Барту приїхав до Букарешту. Звідти поїде до Білґороду.

ЯПОНСЬКЕ МІНІСТЕРСТВО ФЛЬОТИ купує в цілім світі найновіші патенти летунських моторів і інших складових частей літаків. Платить, кілько жадають. У відповідь на те деякі европейські уряди й уряд Злуч. Держав рішив зорґанізувати летунський промисл в Китаю.

НОВИНКИ

Просимо вибачити тих Впр. Отців і ВП. Панів, котрі прислали нам статті до сего жіночого числа „Нової Зорі“, а ми тих статтей не помістили. Річ в тім, що ми не могли всего помістити ізза недостачі місця.

Конґресове Бюро першого українського жіночого зїзду в Станиславові є в тім місті, в домі українського Т-ва „Сокіл“, при вул. Третого Мая ч. 18. Туди треба звертатися в часі зїзду зі всіми справами, що дотичать того зїзду.

Загальні Збори Взаїмної Помочі Українського Учительства у Львові відбулися 19. VI. с. р. Учасників було около 100 делеґатів Повітових Відділів і 100 членів. Наради тревали цілий день і були ділові. Головою вибрали на сей рік учителя Івана Лилика. Докладний звіт про збори подамо пізніше.

Відкриття нагробника о. М. Вербицького відбулося 17 с. м. в Млинах, п. Яворів. Богослуженя відправив о. декан В. Матковський, проповідь виголосив о. М. Тарчанин. Після панахиди мґр. М. Дужий в імени „Бандуриста“ зі Львова відкрив памятник і виголосив промову. Пригадав, що о. М. Вербицький уложив музику до нашого національного гимну „Ще не вмерла Україна“ й до „Заповіту“ Шевченка. Після посвячення памятника відбулася академія з великою програмою. Реферат виголосив д-р Н. Нижанківський. Виступали: „Бандурист“ і „Боян“ зі Львова і хор з Краковець.

В Яворові відбувся 17 с. м. концерт в память о. М. Вербицького. Д-р Ст. Людкевич виголосив реферат про музичну творчість покійного священика-композитора. Відтак виступали львівські хори: „Боян“ і „Бандурист“. Концерт був на високому мистецькому рівні.

В Теребовлі відбувся недавно ювилейний обхід з приводу 30-ліття істнування філії Т-ва „Просвіта“. На площі коло цвинтаря відбулася Служба Божа з проповідю й панахидою. Відтак була ювилейна академія. Проф. О. Терлецький виголосив привіт від головного т-ва „П“, о. дек. Ст. Мохнацький промову про історію філії. Виступали злучені орхестри (8). Після академії був похід до читальні. В нім брало участь понад 7.000 учасників. Сей обхід відбувся поважно і спокійно.

В Дрогобичі відбудеться в неділю 24 с. м. ювилейний обхід філії „Просвіти“. Рано о год. 10 зачнеться богослуженя в церкві св. Трійці, відтак буде похід на площу української ґімназії, де відбудеться ювилейна академія.

В Богородчанах незнані справники зірвали польські хоругви на школі й на польськім „Соколі“.

В Ямниці під Станиславовом перетяли в ночи телєфонічні дроти. Поліція увязнила справників.

Тлінні останки мін. Б. Перацького перезли з Варшави до Нового Санча й там похоронили. Премєр Козловський підкреслив в промові, що моральна відповідальність за вбивство мін. Перацького паде на всіх, що створюють атмосферу терору. На них всіх впаде остра караюча рука держави.

В Станиславові міська рада переіменувала вул. Липову на вул. мін. Броніслава Перацкого.

Масові ревізії й увязнення відбуваються дальше в цілій Польщі. Крім польських національних радикалів, молодих вшехполяків і комуністів, увязнюють також богато Українців.

В Польщі річно вбивається 200.000 дітей перед приходом на світ. Про се писав епископ Тарнова Лісовскі в однім зі своїх послідних пастирських листів.

Гумор. Коли промовець говорить про вічність, то смішно обмежувати йому час на пять мінут.

Жінки! Вчіть своїх дітей про значіння клича: „Свій до свого!“

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, улиця Сташіца 8, за попереднім надісланням грошей.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна дістати отсі видання

Бібліотеки Укр. Катол. Орґанізації:

Ч. 1.	**Основи соціольоґії**	Зол.
Ч. 3.	**Спіритизм**	2·—
Ч. 4.	**Життя св. Кирила і Методія**	0·80
Ч. 5.	Я. Л.: **Секти й сектанти**	0·60
Ч. 6.	С. Томашівський: **Петро, перший уніятський митроп. України-Руси**	1·50
Ч. 7.	**Греко-катол. Церква** (історія)	0·95
Ч. 8.	Д-р О. Назарук: **Преса**	3·—
Ч. 9.	**Борді за Церкву. Ч. І. Св. Павло**	2·—
Ч. 11.	Д-р О. Назарук: **Вчасна весна в північній Альберті**	0·50
Ч. 12.	о. Т. Галущинський: **Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві**	0·60
Ч. 13.	**Зброя до оборони і наступу.** Начерк проповіди про пресу (добров. даток)	
Ч. 14.	о. Т. Галущинський: **Царство сатани наступає на нас**	0·80
Ч. 15.	**Борді за Церкву. Ч. ІІ.**	2·—
Ч. 16.	**Християнське виховання молоді** (провідні думки Енцикліки)	0·40
Ч. 17.	Еп. Гр. Хомишин: **Пастирський Лист про політичне положення**	0·40
Ч. 18.	О. Назарук: **Галицька делеґація в Римі 1920 р.**	1·80
Ч. 19.	Борис Колодій: **Галицька Соціялістична Радянська Республика**	0·50
Ч. 20.	о. Т. Галущинський: **Недільний Дзвін**	2·—
Ч. 21.	А. Кругельський: **Тилявська Схизма на Лемківщині**	1·—
Ч. 22.	о. М. Карівець, ЧСВВ: **Три Синодальні Архієреї**	0·25
Ч. 23.	Еп. Гр. Хомишин: **Про грозу духової руїни (Пастирський Лист)**	0·40
Ч. 24.	А. Ч.: **Українська молодь Христові**	0·60
Ч. 25.	о. В. Породко, Ч. Пресв. Ізб.: **Хто такий був Лютер?**	0·30
Ч. 26.	Осип Назарук: **На спокійнім океані**	0·40
Ч. 27.	„ „ **Жінка і суспільність**	0·50
Ч. 28.	„ „ **Жіноча справа**	0·40

ІНШІ ВИДАННЯ:

Д-р О. Назарук:	**Гр.-катол. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція**	3·00
о. Д-р Т. Галущинський:	**Думка і наука Церкви в питанню літурґ. мови**	0·20
Д-р С. Томашівський:	**Десять літ українського питання в Польщі**	1·50
Д-р С. Томашівський:	**Наша чільна партія у власнім зеркалі.** Критичні замітки	1·00
Д-р Ст. Томашівський:	**Про ідеї, героїв і політику**	2·00
О. Назарук:	**Роксоляна** (повість)	12·00
О. Н.:	**Ідеольоґічні основи Укр. Катол. Нар. Партії**	0·50
Проф. Л. Коплер:	**Релиґія й політика**	1·80
С. Томашівський:	(Історик, політик, публіцист)	1·00
А. Ч.:	**На калиновім мості** (Листи до молоді)	0·80
Д-р Осип Назарук:	**Католицький журналіст обвинуваченій за державну зраду**	1·30
Станислав Лось:	**За конструктивну політику на Червоній Руси**	1·00
Гадяцький Договір		0·60
Осип Назарук:	**Націоналізм Донцова**	0·50

Вже появилася 2-га книжка чвертьрічника

Український Аґрономічний Вістник

під ред. інж. др. Евгена Храпливого

ЗМІСТ: Від Редакції. СТАТТІ: Сучасний стан сільського господарства на Великій Україні та Кавказі — проф. В. Іванис, Розміщення ріллі на наших західних землях — доц. др. Кубійович, Сільсько-господарська освіта на Совітській Україні — аґр. Ф. Баранецький, Сучасна методика дослідження луків — доц. І. Мазепа, Верховинські фасолі — інж. аґр. Г. Гордієнко, Стан нашого садівництва на західних землях — А. Терпиляк, Велика рогата худоба на Великій Україні — проф. І. Шереметинський, Про комасаційну політику на західних землях — проф. інж. Л. Грабина, Головні стадії розвитку лісового господарства на Україні — проф. Б. Іваницький. РЕФЕРАТИ ТА РЕЦЕНЗІЇ: (Україна у світовому господарстві. — Кредитова кооперація на Україні. — Енергетичне господарство України та півн. Кавказу. — Правильність праці молочарської кооперації. — Опис села Трускавець. — Сучасна господарська криза та її причини. — Пляновість продукції у чехосл. хліборобстві. — Політика Міжнароднього Хлібороб. Інституту в Римі та плянове господарство. Шляхи поступу польських селян. — Вітаміни. — Час отелювання коров і економічний вислід годівлі. — Рідкий випадок многоплодности у кози. — Порівнуючі досвіди годування безріг. — Якість бекенового матеріялу. — З новійшої літератури про біол.-динамічні способи господарювання. — Озера Закарпаття. — Охорона природи. — Наші гори.

МІЖНАРОДНІ СІЛ.-ГОСП. ОРҐАНІЗАЦІЇ, КОНҐРЕСИ, НАРАДИ — ЗАПИСНИК НАШОЇ АҐРОНОМІЧНОЇ ПРАЦІ — РІЖНЕ — НАШІ ВТРАТИ.

Ціна цеї книжки 3·— зол.

(в ЧСР. — 12 кч., в інших краях 2. — шв. фр.).

На рік (4 книжки) 12·— зол.

Адреса: Львів, Ринок 10/II.

ГРЕБЕНІВ

Пансіон „ЗЕЛЕМІН“

в найгарнішому положенні, подальше від гостинця, гамору і куряви. Просторі, соняшні кімнати з бальконами. Річні і соняшні купелі. Смачний, здоровий харч, знаний з доброти і щедрости. Ціни уміркованні. 139—1—6

ПРИМАРІЙ

Др. А. ШВАРЦ

Повернув і ординує в хоробах скірних, венер. і косметиці лікарській.

ЛЬВІВ, СЛОВАЦЬКОГО 4. ТЕЛЬ. 16-61.

ФІРАНКОВІ МАТЕРІЯЛИ, індантрени, фіранки ручної роботи, **капи** на ліжка, ґарнітури, тапчанові **накидки, шлюбні виправи** найдешевше виконує **ВАНК,** Марійська площа 6.

СПЕЦІЯЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУҐ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР

бувший довголітній лікар асистент дерматольоґ. клініки

у Берліні, Відні й Празі

орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.

другий вхід з улиці Собеського ч. 2.

Тел. 51-68 Сепаратові ждальні

ПАСТА

ОДИНОКА СВОЄРІДНА НАЙЛІПША

до взуття

ЕЛЄҐАНТ

Консервує шкіру

ЖАДАЙТЕ тільки сеї пасти

Адреса: Львів, Кордецького 1.

23—x **Телєфон 60-04**

САНАТОРІЯ „VITA“

Львів, Листопада 22, Тель: 73-03.

Відділи: положничо-ґінекольоґ. хірурґічний, дитячий і внутрішний.

Новочасний комфорт, крівові ціни, дешеві ричалти породові і хірурґічні, дбайлива опіка лікарська (3 лікарі заведенню) 1—6

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На весняний і літний сезон.

КАПЕЛЮХИ ШАПКИ

поручає

фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! З-? Вибір великий!

ПРОТИ ВОГНЮ І ВОГКОСТИ

найлучше забезпечує дім — дах з чистої цинкової бляхи

ПОЯСНЕННЯ ОФЕРТИ

„BLACHA CYNKOWA“ SKA Z O. P. KATOWICE, MARJACKA 11.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Ґрафія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto zapłacono ryczałtem.

Рік IX. Львів, четвер, 28 червня 1934. Ч. 47 (745).

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. і під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіца ч. 8.I. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Ц. Краків 405.367

Св. Отець про Катол. Акцію

Св. Отець вислав недавно лист до колюмбійського Епископату. Се надзвичайно важний документ для розвитку Католицької Акції. В тім листі Папа обговорює обовязки духовенства супроти Кат. Акції та справи реліґійного виховання молоді й формування душ молоді. Найбільший і головний обовязок Епископату се батьківська опіка над молодю, особливо шкільною. До приготування будучих провідників реліґійного виховання треба приступати вже в висших клясах середних шкіл. З них Епископат добере найвідповідніших, котрі стануть душею гуртків Католицької Акції. (КАП). На виховання молоді кладеться тут особливий натиск.

„Гуцульське Слово“

Новий український часопис „Гуцульське Слово” почав виходити в Коломиї. Се часопис безпартійний. Він звертає увагу нашої суспільности на те, що нашій Гуцульщині загрожує загибіль. Населення крайно бідує і тому позбувається прадідівської землі за дешевий гріш. Ріжні польські інституції та приватні особи купують землю в Гуцулів і будують там доми.

Важний і потрібний закон

Мін-во справедливости в порозумінні з мін-вом внутр. справ випрацювало закон про поступування при публичних ліцитаціях. Ціль того важного і дійсно потрібного закона — усунути від ліцитації банди „фахових” ліцитантів, котрі використовують нещастя людей для легкої наживи. Той закон управильнить також ліцитації, які переводять скарбові уряди. На се треба звернути увагу наших селян.

Вертають до „буржуазних забобонів“

Хто не памятає, як задурманені большевизмом молокососи „плювали” на Батьківщину (Вітчину, Рідний Край) в імя „світового горожанства” і т. п. дурниць. А сегодня в урядовім органі большевизму („Ізвестіях”) з 10. VI. читаємо: „Сейчас, когда жалкая нация рабов (слова Чернышевского) отошла в область исторического прошлого с тим большим основанием выдвинул и отразил новый закон понятие родины и обязанности по отношению к ней...”

Небувала подія між комуністами

Перед судом у Варшаві лучилася небувала досі подія між комуністами, котрі належали до кругів, що кермують партією. Обвинувачені за приналежність до ком. партії були: Шерман Кац, визначний большевицький аґітатор, Іцек Ліве, платний урядник Центр. Комітету ком. партії, технічка Хана Унґер, якийсь Шпекман, всі Жиди, й одна Полька, Юзефа Ковальчиківна, звязкова між Ц. К. і його технічним виділом. Велике було здивування суду і всіх присутних в салі, коли обвинувачені оден по другім зачали висказувати свій жаль, що належали до комуністичної партії та складали заяви, що хочуть бути льояльними горожанами держави, в котрій живуть і просять суд, взяти під увагу їх молодість і дати їм можливість поправитися. По таких заявах сам прокуратор поставив внесок, щоб суд завісив евентуально видані кари на тих обвинувачених, що суд дійсно зробив. Всі обвинувачені спокійно ждали на той вирок, тільки оден Шпекман видно не вірив в успіх своєї заяви, бо перед самим оголошенням вироку втік зі суду. За ним розіслано гончі листи... Та небувала подія, що визначні комуністи прилюдно вирекшися комунізму свідчить, що віра в доброту ком. ідеї зачинає ломатися, хоч гроші на аґітацію ще дають... Значить прочувають загибіль своїх хлібодавців і відрікаються їх.

Нема кому доручити, чи прочитати?

Дня 20. червня б. р. вислала наша адміністрація на адресу: Warszawa, Żurawia 11, P. T. Red. „Nasza Przyszłość“ 2 примірники „Нової Зорі” ч. 45. В суботу рано одержуємо з почти зворот тої пересилки, а на опасці читаємо таке: Dosłać Białystok, ul. Kościelna Nr. 10, при чому слово „Warszawa“ перекреслено. На іншому місці опаски написано: W Białymstoku red. „Nasza Przyszłość“ niema komu doręczyć(?) і печатка: Białystok 1. 22. VI. 1934. Завважимо, що адреса читка, літографована латинським машиновим письмом. Невже на почті нема вже грамотних?

Бритва з музикою

Один китайський інжинір винайшов дивний апарат до голення. Його пускає в рух електрична струя. Рівночасно апарат грає на фортепяні як найліпший пяніст і бриє свого кліента при звуках музики з незвичайним мистецтвом. Передтим дуже старанно намилює щоки кліента. Одиноке услівя, котрому повинні безумовно підчинитися клієнти того незвичайного автоматичного фризіера, се те, що підчас голення треба зовсім не рухатися. При найменшім русі кліента автомат і фризіер не відповідають за найстрашніші наслідки. Для нервових ся бритва не надається.

Нова морська потвора

На морськім побережжі в Спітоні (Анґлія) знайшли, як доносить англійська преса, дивне сотворіння, викинене морськими филями. Ся потвора має голову подібну до голови осмериці. На голові є десять мацок, кадовб дельфіна, одначе без зявів, хвіст рекіна. Краска потвори ясно червона, очі проміру цаля, довжина 2 анґл. стопи і 7 цалів. Для близших дослідів потвору відіслали до лондонського природничого музею. Незмірими простори океанів криють в собі ще не одну загадку.

Ні замки, ні сторож ні пес не перешкодить злодіям вломатися у Ваше помешкання і зрабувати Ваше майно, тому обезпечіть його від крадежі з вломом в Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР”

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

За обезпечення домашнього уряджения на зл. 1000·— пересічна річна премія враз з додатками виносить зл. 2·50 — 6·40 залежно від місцевости, роду обезпечених предметів і їх приміщення.

Жіночий Конґрес

Написав я заголовок сеї репортажі і — всупереч свому звичаєви довшу хвилю не міг рішитися, як зачати опис конґресу. Чи дати наперед вислів радости, дійсній радости, яку я пережив оглядаючи сей перший конґрес українського жіноцтва й арґументувати ту радість? Чи відразу взятися до опйсу? По довшім ваганню рішився я, відразу почати опис.

День був дуже гарний.

В кілька мінут по год. 3 з полудня підїхав я фякром до будівлі нашого „Сокола“ при одній з найкращих улиць Станиславова, а саме при вул. 3 мая ч. 18. Висідаю. З зеленою леґітимацією ч. 3, на котрій виписано, що я кореспондент „Нової Зорі“, входжу в вузьку зелізну фіртку. Контролю переводять наші пані строго як в часі війни. І добре роблять.

Незабаром я на естраді президії, в салі конґресу. Відразу ноги самі несуть до густо обсадженого стола кореспондентів. Моє місце зарезервоване. Сідаю й розглядаюся.

Привітна саля „Сокола“ повнісенька. Жива. Аж кипить життям!... Переважають молоді обличча. І — треба се признати — богато між ними гарних, що виразно бє в очі. Тут і там видніють селянки ріжного віку.

Естрада прибрана в тяжкі вишневі драперії. На головній стіні за президією портрет Кобринської й великі електрикою освітлені числа: 1884 — 1934. Шість зелених, здорових, високих олеандрів. Соснина на поруччі і соснина в формі ґірлянд на ґалеріях. Соснина! Вона своїм твердим чатинням нагадує тверду долю жіноцтва недержавного народу. Добре дібрали ту скромну прикрасу.

Ґалерія заломана в формі букви „Г“, також битком набита. В льожі видно обидвох наших Владик: Преосвященого Григорія Хомишина, Епископа Ординарія Станиславівської діецезії, та Преосв. Йоана Лятишевського, Його заступника. Довкруги них члени капітули: о. кан. Бойчук, ректор духовної семинарії, о. кан. Гірняк, о. кан. канцлер Паливода, о. кан. Лободич, парох Станиславова. Старенький Владика Григорій — хоч недужий — прийшов глянути на цвіт жіноцтва українського народу, котрим Він уже точно 30 літ піклується по найлучшій совісти своїй і найлучшому розумінні своєму. Знаючи того Владику, уважно оглядаю тоалети нашого жіноцтва в цілій салі. Воно якби прочувало, або знало погляди Владики, в котрого резиденції зібралося на свій перший зїзд, — все але то буквально все — зявилося в ґустов-

них але зовсім приличних одягах. Ні одна не зробила прикрости старенькому Владиці в 30-ліття Иого епископської праці. Так і видно, що без сего Гостя в сім місті зїзд жінок не мігби мати і не мавби того значіння, котре має і буде мати.

Ще не чути дзвінка.

Ще нема президії.

Ще не зачався конґрес.

А вже щось миле, щось своє, щось рідне немов іде салею „Сокола“, салею першого конґресу наших жінок. І робиться так приємно в очах, в умі й на серці, як у діточих літах перед великим святом Різдва, коли на небі замигтить перша зірка.

Оглядаю докладніше густо обсаджений стіл преси. Нараховую 26 представників преси своєї й чужої, між ними 7 жінок. Більшости тих товаришів по перу не знаю, а з товаришок — ні одної. Є й дві молоді Польки. Відразу пізнати, що Польки: по вигляді, по рухах.

Дзвінок задзенькотів.

Пані Макарушкова з делікатним аристократичним обличчам отвирає наради першого українського жіночого конґресу.

Переводять вибір президії.

Пані Макарушкова в імени Ділового Комітету предкладає Президії конґресу: на голову пос. Мілену Рудницьку, на заступниць: п. Зінаїду Мірну з Праги і п. Марію Лівицьку з Варшави, члени: п. Олену Шепарович, п. Ір. Павликовську (обі зі Львова) і п. Рублеву зі Станиславова; на секретарок: пп. Лідію Садовську з Волині, п. І. Гургулівну та п. Марію Яновичівну зі Львова. Зїзд приняв се предложення через аклямацію. Відтак пос. М Рудницька предложила до почесної президії: проф. Софію Русову з Праги, п. Солодку з Америки, п. Романчич з Канади, п. Багринівську з Волині, п. Станькову з Закарпаття, паню Гарасимович з Буковини, п. Ганну Чикаленко від еміґранток з Наддніпрянщини, п. Виноградник з Ромунії, п. Горбачеву з Полісся і паню Ганну Грималюк з Тишковець (се поважна 65-літна жінка селянка з Городенщини в народнім одязі, що тому 37 літ оснувала Жіночий Кружок ім. св. Ольги), п. Паліеву, співробітницю першого Жіночого Альманаху, сен. О. Кисілевську, п. Кайдальську, п. Кушніреву і п. Ігоровичеву, живих членів першого Жіночого Кружка в Станиславові. Вичислені тут жінки займають місце на переді сцени по обох боках — під горячі оплески приявних. Згадану висше селянку посаджено коло сенаторки пані Кисілевської. Все уряджено як слід.

Читко й виразно говорить предсідателька станиславівського Союза Українок, пані Рублева. Згадує про наших Владик. Бють браво.

А потому зачинає реферувати пані Мілена Рудницька. Ясна бльондинка в чорній сукні з білою кризкою на шиї. Варт було бачити, як одушевлено слухали її реферату наші дівчата і жінки. Так уміють слухати тільки жінки. З огнем в очах, з котрих бухає запал і віра. Думаю, що кождий, хто вдивився в те, як слухають жінки, мусить прийти до переконання, що в жіноцтві криється велика сила. Деякі мали слези в очах.

Але бо й пані Рудницька говорила! Не знаю, чи буде се всім приемно читати се, чи ні, — та я напишу правду: такої промови в українській мові не чув я ще від часу як помер Евген Олесницький. Та промова буде очевидно випечатана і кождий зможе сам оцінити її зміст й оброблення того змісту. Я тут підчеркую тільки спосіб виголошення. З нього було видно повне опанування предмету і ситуації, відповідний натиск, відповідний запал і відповідний спокій. Нема сумніву: Пані Мілена Рудницька се перший промовець між українськими послами.

Чим перший промовець? Правдивістю змісту промови, відповідним угрупованням наводжених фактів, відповідним розложенням світла і тіни, уміркованням і силою тверджень і — ніде правди діти — тактом у вислові навіть дуже дразливих справ, нпр. нашого національного відношення до держави, в котрій відбувається зїзд і (що в нас особливо рідко лучається) до Церкви й релігії. Не переборщила ні в оден, ні в другий бік: найлучший знак і доказ доброї й розумної бесіднищі. Річ ясна, що боротьба, яку на терені Союза Українок перевели представниці нашого строго катол. жіноцтва, головно Вп. пані Тишинська, мусіла причинитися до такого тактовного поставлення справи в відношенню до Церкви, та се інше діло.

Наведу тільки зміст найважніших уступів промови п. Рудницької:

Великий, радісний се день: перший загальний, всеукраїнський жіночий конґрес, зорґанізований і переведений — всім ворогам, всім малодухам, всім людям злої волі наперекір!

(Знаменитий, чисто жіночий акорд, заграний відразу так як треба: і тому так заслухалося жіноцтво, і тому відразу розброєний був кождий дійсний мужчина, котрий мав колинебудь діло з жінками або з жінкою. Во істину! Не можна сказати, що публична діяльність позбавляє жінку ціх, її жіночости. По тім акорді був дальше такий зміст:)

Чи не перший се український зїзд з такою широкою територіяльною базою! В усякому разі він перший після катастрофи наших визвольних змагань. І тому ми ним так тішимося, так радіємо. Одначе на ту нашу радість паде велика чорна тінь. Миж відбуваємо сей конґрес на нашій, не своїй землі! І ніде-ніде не маємо ні одного клаптика дійсно своєї, свобідної землі... І ні оден з народів Европи не переходить тепер такого пекла фізичних і моральних страждань як ми. Чим дальше від хвилі утрати нашої держави, то тим виразніша стає для нас наша траґедія бездержавности, тим глибше відчуваємо і розуміємо, що се значить: то економічний визиск і нужда, то чужа школа, то марнування наших дітей, то духове каліцтво цілих поколінь, то постійне принижування й наруга, то гірке підсвідоме почуття меншевартности, то спідлювання характерів аж до національного відступства!...

Та се ще не все! Наш материк не міг прислати взагалі ніяких делеґаток на сей конґрес: бо те, що діється на Великій Україні, переходить навіть хоробливу уяву. Там відбувається невмолима боротьба з Москвою за само біольоґічне істнування нашої нації. Там гірше ніж в найгірших кольоніях! (На салі видно щораз більше зворушення). Большевики переводять систематичне нищення релігії й віри та насаджують чужі економічні форми без огляду на наслідки. А наслідки большевицької діяльности се один жах! Уявіть собі, сестри, такий простір, що рівнається Галичині, Волині, Буковині й Закарпаттю, перемінений в одно велике кладовище. Так зачинає виглядати значний простір Великої України! Вона перемінюється в пустель. Діти й мужчини вигибають масово. Червона Москва свідомо винищує населення голодом. Жінки видержують довше, бо вони з природи потребують менше до життя і мають більшу витревалість. А мужчини гинуть, — і то вже гинуть не в боях, а по гостинцях, під плотами, опухлі з голоду. І навіть не можна сказати, що винна в тім виключно Москва, бо в тій страшній траґедії завинила передовсім українська інтеліґенція, верхівка наша, що не вміла зорґанізувати нашого народу до оборони й не вміла примусити його до жертвенности в рішаючий момент. (На салі така мертва тиша, що здається, немовби промова лунала в зовсім порожній салі).

Та се ще не вся глибінь нашої траґедії! Бо ще треба оглянути наш внутрішний хаос і розбиття... Хто годен обчислити те велитенське марнування нашої сили на наші внутрішні міжусобиці? Просто жах проймає на вид того марнотратства, особливо коли взяти під увагу, що в тих міжусобицях — нема суттевих світоглядових ріжниць! Се просто прояви анархії та особистої ворожнечі. До того на сій землі появилася ще й релігійна боротьба, якої ми перед війною не бачили й не знали...

А методи мнимо політичної внутрішньої боротьби довели вже до повного заломання моралі! Вже добули собі права горожанства в нашім публичнім житті навіть найбільш неетичні вчинки! І між дітьми одної матери запанувала Каїнова ненависть, котра параліжує все. Так є тут у краю, так є й за морем на еміґрації.

Та є на тім темнім тлі також ясні й відрадні явища.

Перше відрадне явище се те, що тут на західних землях України майже зовсім зникла ґанґрина радянофільства. Давне радянофільство тут убите нищенням українства за Збручем, особливо свідомим викликуванням голоду большевиками на Вел. Україні.

Друге відрадне явище се вирівнання провалля між Наддніпрянцями і Галичанами. Виробилося вже почуття нерозривности нації! А ми, жінки, маємо ту сатисфакцію, що ми перші дали почин до того. Ми ще в грудні 1921 р. на зїзді жінок у Львові кинули гасло обединання Українців. Ми перші консеквентно протиставилися отруті радянофільства.

Спільне жерело тих відрадних фактів одно й те саме: зріст національної свідомости. Се факт і на тім факті будуємо всі наші сподівання. Ми йдемо вперед! Ми очевидно ростемо в силу. Невміруща українська ідея кріпшає на всіх українських землях. Наша нація мимо всего гоїть свої рани й реґенерує свої сили. Національна ідея доказує чудес! Вже будиться жертвенність мас. Процес перетворювання народу в націю поступає. А в тім всім українська жінка грає не меншу ролю ніж мужчина.

А якже ми виглядаємо на тлі міжнародної політики і світової ситуації взагалі? Ми в кліщах якогось великого і небувалого історичного процесу, в якім серед болів породу родиться нова людина. Довкруги у всім глибока кріза: моральна, культурна, обичаєва, устроєва, економічна, політична, словом — на всіх областях життя, на всіх частях світа, в усіх краях. Річ в тім, аби ми не стояли на периферіях подій, але свідомо і з пляном змагали серед того виру, до ясно означених цілей! (Далі буде) *А. Ч.*

Перед Конґресом

Гарного погідного літного ранку 23 червня 1934 р. о 8 год. в Станиславові, столиці Західної Української Народної Республики в літах 1918—19, катедральна церква заповнилася делеґатками й гістьми на І-ий Український Жіночий Конґрес з приводу 50-ліття істнування української жіночої орґанізації в Галичині. Всеч. о. крил. Р. Лободич в сослуженні Ігумена ОО. Редемптористів о. Мавриція Ван-де-Меля, о. І. Погорецького, о. Д. Валіхновського та о. Ст. Дзібія відправив Службу Божу й панахиду за померших членів наших жіночих орґанізацій. Підчас панахиди співав хор станиславівського Союзу Українок під управою п. Ірини Сулимівної. Між делеґатками крім інтеліґенток були й селянки в своїх мальовничих одягах. Було також богато мужчин.

Тому, що богато львівських делеґаток приїхало пізніше, о год. 11, о. Д. Валіхновський й о. Ст. Дзібій відправили ще раз панахиду за померших членок жіночих орґанізацій.

Тимчасом в домівці „Сокола” кипіла велика праця Ділового Комітету. Членки його вписували делеґаток, мусіли відповідати на тисячі запитів, полагоджували преріжні справи аж до повного вичерпання.

Будинок „Сокола” гарно прибраний зеленю зовні та внутрі. На фронті надпис „Український Жіночий Конґрес 1884—1934”, освітлений електричними лямпами. Вестибулі „Сокола” прибрані гарними килимами. Головна велика саля представляється величаво. За головним будинком є менший будинок, де приміщені дві вистави: етноґрафічна й книжок наших авторок.

Після 2 год. попол. делеґатки й гості зачинають наповняти площу перед „Соколом”. Після строгої контролі при кождих дверах (пишучого сі рядки питали 4 рази за карту вступу, що заслугує на похвалу, бо ні одна непокликана особа не могла дістатися на конґрес), з трудом дістаємося на салю. *І. Д.*

Їзда на Конґрес українських жінок до Станиславова.

Дня 22 червня 1934 р. о 4 год. попол. около 500 Українок і Українців зібралося у Львові на головнім двірці, щоб окремим поїздом поїхати до Станиславова на Жіночий Конґрес. Закуплено понад 450 знижкових білетів в „Орбісі“ в ціні 6 зл. (зі Львова до Станиславова й назад). Дирекція зелізниць згодилася урухомити окремий поїзд, що мав відїхати зі Львова о год. 17·25. Тимчасом о год. 15 дирекція зелізниць повідомила орґанізаційний комітет Жіночого Конґресу, що вже заплачений окремий поїзд „odpadł“. Коли посол О. Луцький інтервеніював в тій справі, відповіли йому, що станиславівський комітет „okazał się niełojalnym“, бо в запрошенні на конґрес у французькій мові напечатано: ...„Конґрес відбудеться в Станиславові, на українських землях, що є тимчасово під Польщею“. Не помогли ніякі переконування. Треба було купувати цілий білет до Станиславова в ціні 7·90. Богато осіб зрезиґнувало з їзди на конґрес. Люди чекали на стації, заповнивши всю галю, бо сподівалися, що дирекція зелізниць таки дасться переконати. Тимчасом поліція зачала розганяти наших людей, мовляв, „wycieczka nie odbędzie się, do domu!“ Навіть тих, що купили звичайні білети до Станиславова, довго не хотіли пускати на перон, хоч поїзд вже стояв. Колиж нарешті нещасні конґресівці після тих всіх теремедій дісталися до поїзду й зачали займати місця, кондуктори вигнали делеґаток і гостей з ліпших ваґонів і казали їм сідати до старих пруських возів з бічними дверми, покритих верствою пороху. Щойно на домагання публики зелізнича служба стирала давно нестирані порохи. В тих старих і брудних ваґонах було зовсім темно. Засвітили там щойно перед самим відїздом поїзду.

Нарешті з опізненням поїзд рушив до Станиславова. По дорозі делеґатки й гості познакомлювалися. Деякі делеґатки, особливо селянки, видали майже всі свої гроші, бо мусіли купувати другий білет. Та вони зовсім тим не переймалися. Казали, що вернуться пішки домів. Але на конґресі таки будуть.

В поїзді їхали головно делеґатки з краю. Львівські мали їхати в суботу рано. Були делеґатки з Перемишля, Сокаля, Радехова, Золочева, Бродів і т. д. Їхало кільканацять делеґаток з Волині, Холмщини та Полісся. Волинські делеґатки радо розмовляють і оповідають про своє життя. Галичанинови тяжко зрозуміти й ще тяжше визнатися у волинських обставинах. Справді дивно, що воєвідства львівське й волинське сусідують з собою, але вони зовсім окремі світи. Кажуть, що жнива на Волині заповідаються добре. Нема там увязнень.

З заморських гостей була в тім поїзді п. Ганна Романчич з Канади, уроженка Манітоби, що працює тепер у провінції Альберта. Вона делеґатка Союзу Українок Канади, що має 75 відділів з попад 2000 членів. Вона працює на державній службі як орґанізаторка жіночих товариств, обїзджає міста з викладами на суспільні та господарські теми. Після жіночого конґресу й сокільського здвигу п. Романчич їде на тритижневу прогульку до СССР, звідки знов поверне до Львова.

На розмовах з делеґатками сходить скоро час. Ще не було часу обійти весь поїзд і познакомитися з конґресовими гостями як ми вже приїхали до Станиславова. Тут чекали на нас впорядниці, котрі заводили приїзджих на приготовані кватири.

І. Д.

Лікарський фейлєтоник

Не пити води по овочах

Коли хто зїсть більшу скількість свіжих овочів, не повинен пити холодної води. Фармакольоґічний Інститут в Вірцбурзі перепровадив такі досліди: 250 ґрамів свіжих зрілих черешень, покраяних на дрібні кусники, залили 500 ґрамами води. Обем черешень збільшився двократно. При температурі 37° Ц., температурі людського тіла, обем черешень збільшився ще більше, наступила ферментація. Той процес ще сильніше розвивається в жолудку людини. Він може викликати болі, роздуття жолудка, поважні забурення в травленні. Ще гірші наслідки може викликати пиття холодної води по незрілих овочах, що мають більше овочевих квасів. Се може викликати катар кишок, бо після випиття більшої скількости води нестравлені овочі дістаються за скоро до кишок. Розуміється, що не всім се шкодить в однаковій мірі. Треба виждати хоч дві години, аж овочі будуть стравлені. Особливо повинні се памятати старші люди, котрі травлять помалу й ті, що мають замало жолудкового соку. Вода ділає найсильніше на черешні й малини. Ще більше шкідливе пиття молока, пива або винного мощу безпосередно по свіжих овочах, бо ті напитки скріпляють ферментаційні процеси в жолудку і в кормовім проводі. Народня приповідка слушно перестерігає перед питтям холодної води по свіжих овочах.

Найвисші призвання жінки в суспільности

II.

„Подружжа і смерть, се дві ціли, до яких прямує кожде людське життя“. Так писав Артемідор з Ефезу. Тим він дав свідоцтво духового вбожества поганського світа. Ще в яскравішім значінні розумів се старинний світ про жінку. По думці такого світогляду незамужна жінка не мала ні значіння, ні життя. Ту маловартність незамужної жінки виказує також найбільший пророк ізраїльського народу І с а і я, коли звіщає кару розніжненим і роскішним жінкам Єрусалиму: „І вхопиться в той час сім жінок одного мужчини і скажуть: Свій хліб будемо їсти й будемо носити свою одежу, щоб лиш можна нам твоїм іменем називатися, — звільни нас від сорому (IV, 1)“. Так в поганськім і в жидівськім світі жінка лиш тоді мала значіння й пошану, коли своє дівоче імя полишила, а прибрала імя мужа. Аж тоді вона була „вільна від сорому“, коли найшла жениха і дівочий стан заміняла на замужний.

Сей нестерпний і понижаючий стан змінило основно допервa християнство. Християнство особисту вартість жінки поставило на рівні з вартістю мужчини; християнство поставило один моральний закон і одну й ту саму відповідальність для обох полів; християнство вернуло подружжу його первісне достоїнство (моногамію), піднесло подружжа до висоти св. Тайни й супружу звязь зробило нерозривною. Християнство пішло ще вище. Воно не ставить жінці подружжа як найвисшу й одиноку ціль життя, але на рівні як мужчині ставить їй високу ідею дівицтва „ради небесного царства“.

Очевидно, люди, заражені індиферентизмом і лібералізмом (про ворожі релігії круги нема що й згадувати) ніколи не в силі зрозуміти величі, краси й достоїнства сього надземського великого призвання. Та навіть між католиками стрічається неясні поняття про ту високу ідею. „Не віддаватися“, ще не робить дівственного стану в значінню релігійнім. Навіть ціле життя задержана повна невинність не вичерпує змісту дівицтва. Божий закон кладе всім людям стислий обовязок задержувати невинність і чистоту до хвилі подружжа і поза подружжам. Хто не виходить заміж, чи не жениться, той після Божої заповіді має задержувати чистоту ціле своє життя. А дівицтво в повнім значінню се не заповідь, а евангельська р а д а. Дівицтво в сім значінні має дві сторони: першу неґативну, се повна й цілковита невинність і ненарушеність; другу позитивну, се свідоме відданя себе Богу, се свідома й добровільна жертва для Христа. Саме се посвячення Богу з тілом і душею; се добровільне зречення поділу серця, яке існує в подружу, щоб неподільно віддати своє серце Богу; саме це на щирім золоті дівства витискає надприродну й надземську печать дівицтва в релігійному розумінні як евангельської ради. Така суть дівицтва се найповніша жертва ненарушеного тіла й душі „ради Божого царства“, як каже сам Спаситель. І то не лиш задля Божого царства там у вічності, але й „ради Божого царства“ тут, на землі. Тому св. апостол Павло каже: „Дівственна душа журиться лише про те, що Господа, щоб бути святою тілом і духом“. (І. Кор. VII, 34).

В тім саме лежить основа того, чому католицька Церква посвячений Богу дівственний стан ставить вище над стан супружий. Якби чоловік був лиш людською дитиною та його життя ограничалосяб лиш на дочасність, то ще й тоді не можна булоб безусловно помноження людського роду ставити як найвисшу ціль чоловіка. Навіть тоді піднесення духового й душевного моменту в житті проти тілесного й полового знайшлоб у богатьох зрозуміння; і тоді добровільне зречення подружжа для більшого добра загалу булоб вище й ідейніше над подружжа. Та в дійности чоловік піднесений Богом до надприродного життя і через се він одержав шляхоцтво Божої дитини. А таке достоїнство вкладає вищі обовязки й вищі ціли. Понад заповідь: Ростіть і множіться — стоїть заповідь любови Бога і ближнього. Та заповідь не зобовязує вправді до зречення подружжа, бо і в теперішнім порядку Бог хоче, щоб рід людський множився і наповняв землю; але сей обовязок не відноситься до кождої людини з осібна; його і так сповняє більшість живучих людей на землі. А для одиниць відношення до Бога се найвисше право самоозначення. І понад земським царством стоїть Боже царство. Тому голошення засади, що до повного етичного завершення особовости людини належить також ужиття полового гону, се обяв грубого матеріялізму й дикого сензуалізму, обяв понижаючий людське достоїнство. Навіть Никола Бердяєв, теперішний російський фільософ, вкладає в уста Еллен-Кі (Ellen-Key) погляд щодо поняття повної людської гідности навіть з чисто природного становища: „Заперечення і зречення подружжа не є запереченням полу. Дівство се позитивна енерґія полу“*).

Як мужчина не зменшує своєї мужности, коли липається чистий і повздержний, но навпаки підносить її, так і дівчина, коли зрікається подружжа, нічим не зменшує свою жіночість, але ушляхотнює її та змагає до вищої ціли. Не треба й на се забувати, що хоч Церква принціпіяльно й сущно вище ставить дівицтво над подружжа, ще тим не дає ніякої певности, що ті, котрі вибирають стан дівицтва, вже тимсамим осягнуть для себе особисто вищий степень досконалости. Сам стан у собі може бути доскональший один від другого, але не для кождого з осібна. Так званий „досконалий стан“ ще не значить, що той, хто його вибрав, тимсамим стає досконалий і що всі прочі се християни другої кляси. Лише той стан зобовязує тих, що його вибрали, до ревнішого стремління і більшої праці над своїм усовершенням.

Тому коли Христос поручає дівицтво, не робить сего з якогось понурого аскетизму й з легковаження життевих законів, що їх дав Сотворитель. Саме безпосередно перед зазивом до дівицтва звеличив ідеал подружжа і проголосив його як святу Божу волю. Колиж відтак поручає своїм великодушне зречення подружжа „ради небесного царства“, то сим не відкликує нічого з того, що передтим сказав. Любов матери й дружини в очах Спасителя се великі цінности. Та любити Бога з ц і л о г о серця, з ц і л о ї душі та з у с і х сил — се таки найвище добро. Жадання Христа і Його ради тим більше високі й ідейні, чим глибше входити в їх зміст. Христос знав, що навіть найчистіша супружа любов може викликати конфлікти; Христос знав, „що святість любови підносить не земська її сторона а небесна“, як се Іда Куденгове пише про земську любов св. Елисавети до її мужа**). Се пригадує також слова Кіркеґарди, яка саме в такім конфлікті зірвала заручини, щоб осягнути повну внутрішну свободу: „Правда сього земського життя остає в тім, що ні одна любов між людиною і людиною не повинна і не може бути цілковито щаслива ані цілковито певна. У вищім надприроднім розумінні навіть найщасливіша земська любов криє в собі небезпеку, про котру чисте земське понимання любови не думає і не хоче думати; небезпеку, що її пристрасть може нарушити відношення до Бога, небезпеку, що само відношення до Бога може зажадати жертви навіть з найщасливішої земської любови“***). Коли душа бореться за ідеал дівственности, тоді переживає великанське напруження. Та сей конфлікт, це не конфлікт між добрим і лихим, лиш між меншим і більшим добром; се не боротьба між світлом і темрявою, але між земським світлом і небесним сонцем; не бо-

*) Theod. Steinbüchel, Von Wert und Würde der Frau.

**) Ida Friederike Coudenhove, Gespräch um die hl. Elisabeth, 1931,

***) Ibidem ст. 20.

ротьба між природою і зіпсуттям, лиш між природою і надприродою; се боротьба не між чоловіком і сатаною, а між чоловіком і Богом.

Хто вибирає дівичий стан за призвання свого життя, той богато мусить зречися. Не всі се розуміють, лиш ті, що їм дано. Та якраз се зречення робить їх незвичайно богатими. Такі знайшли свою душу тоді, коли стратили її ради небесного царства й евангелія... Життева звязь з другою людиною часто вимагає ще більшого самовиречення, але не дає сього внутрішнього богацтва. Повна свобода від звязи з іншим чоловіком дає ще більшу свободу в діланню для людства. Хто всім хоче служити, хто хоче стати всім для всіх, сей не може вязатися на віки з одною людиною. Чим тяжше приходить для жінок і мужчин робити вибір звання, чим сумніші вигляди на можність оснування свого родинного життя, чим більше число жінок від мужчин, тим конечніше ясно поставити ідеал християнської дівственности в повнім її блиску та значінню. Чим більше зарисовується пропасть між релігією а життям, чим більше ворожі сили намагаються усунути з публичного життя реліґійні ідеали й загнати їх до катакомб, тим сильніший мусить бути клич до тих, що посвятилисяб високому ідеалові, щоб були свідомі свого посланництва. *о. Т. Галущинський ЧСВВ.* (Д.б.)

Найдорожча друкарська ошибка

На ліцитації старих марок при Бондстріті в Лондоні Мормон, Німець з Гамбурґа, купив за 5.000 фунтів стерлінґів одну коверту з наклеєними на ній трома марками острова св. Маврикія з 1847 р. Одна з тих марок коштувала колись 1 пенс, дві по 2 пенси. Високу ціну 5.000 фунтів осягнули ті марки тому, бо на них була друкарська ошибка: замість „Почтова оплата” було випечатано „Почтовий відділ”. Почта скоро забрала з обігу марки з тою друкарською ошибкою та знищила їх так, що з ошибкою збереглися тільки ті три марки. І тому вони такі дорогі.

Новини чужого письменства

У французькім перекладі появився роман дочки Томаса Мана Ерики Ман п. з. „Христоф і його літак”. В романі представлені пригоди хлопчика, котрий без білету вліз до літака, скрився в нім і так „зайчиком” („на шварц”) перелетів Атлянтійський Океан. — Вийшла по французьки цікава книжка Шадура „Анагвак, індіянин без піря”. Се живий опис сучасного Мехіка.

Католицькі жіночі організації в Австрії

Від нашого віденського кореспондента.

Hohes Markt 8 — се т. зв. палата Сіна, збудована в половині 19 ст., нині найзамітніша будова на просторій, чотирокутній, видовженій площі того імени. Колись в сіру давнину, в 2 і 3 ст., мало стояти на тім місці римське преторіюм, осідок намісника Риму й головнокомандуючого замку Віндобони. Перед преторіюмом був невідлучний „форум”, осередок публичного життя невеликої римської твердині над Дунаєм і місце важніших державних військових чинностей. На се вказує нині пропамятна таблиця вмурована на фронтовій стіні палати.

В одній части тої будови, прикрашеної внутрі гарними фресками, приміщене скромне бюро Католицької Державної Жіночої Орґанізації (Katholische Reichs-Frauenorganisation). Се властиво тільки її експозитура, бо Ґенеральний Секретаріят її виїмково е тепер в Лінцу (Volksgartenstr. 18 Generalsekretärin: Elisabeth Müller), щоби бути під рукою президентки орґанізації, княґині Фанні Штаремберґ. Сама орґанізація не така давна, бо повстала щойно під кінець 1907 р. Вона се з одної сторони зеднання і завершення вже істнуючих католицьких жіночих орґанізацій поодиноких австрійських країн, а з другої сторони в ряді сестриних орґанізацій інших держав творить вона звено лучности з католицьким жіночим рухом світа і його верховною орґанізацією — Міжнародною Унією Католицьких Жіночих Союзів (Union internationale des Ligues Catholiques féminines) з осідком в Утрехті (Голяндія). Безпосередно до віденської централі належать орґанізації Каринтії, Горішної Австрії, діецезії Ст. Пельтен, Зальцбурґу, Стирії, Тиролю, Форальберґу й архидіецезії Відня й Бурґенлянду. Посередно підчинилися їй на засаді збереження спільної лінії праці, але зрештою самостійні в своїй діяльности, отсі орґанізації: Caritas Socialis, Т-во Катол. Учительок Австрії, Союз Катол. Урядничок, Т-во домашної послуги, Т-во домашної опіки хорих, Т-во св. Пилипа Непі, Австрійський Державний Союз Християнських Жінок і Союз Католицьких Письменниць.

Діловий контакт між тими орґанізаціями і їх централею спирається на засаді їх постійного заступництва в виділі надрядної. Ту засаду примінено у всіх типах орґанізаційної будови, від найвисшого до найнизшого. Місцеві ґрупи мають своїх заступниць у виділах поодиноких округів і країв, ті знов в державній централі у Відні, бо та остання заступлена на тій самій основі в згаданій вже висше Міжнародній Унії Католицьких Жіночих Союзів. Орґанізація обеднує всі верстви і круги суспільности і ґрупи кождого звання і стану. В деяких союзних краях орґанізаційна будова переведена так всеціло, що в виділі краєвих орґанізацій заступлені крім всіх жіночих конґреґацій й апостолятів також всі станові жіночі громади як академічні жінки, вчительки, письменниці, бюрові сили, обслуга хорих, домашня обслуга, фабричні робітниці, селянки і т. д.

До управи входять: президентка, вибрана загальним зібранням чи т. зв. делеґаційним зїздом (Delegiertentag), і виділ в двох видах: ширший і вузший. До ширшого належать крім предсідниці президентки краєвих орґанізацій, делеґатки тих останніх (одна на 20.000 членок), заступниці прилучених товариств, кооптовані, фахові референтки й назначений епископською конференціею духовний дорадник. Вузший виділ складається з президентки, двох її заступниць, касіерки, ґенеральної секретарки, президенток краєвих орґанізацій, духовного дорадника і його заступника та 4—6 радних. Делеґаційний зїзд може бути скликаний кождої хвилі, але відбуває свої наради що найменше раз на три роки. Він вибирає президентку й ширший центральний виділ, ухвалює предложення управи, висоту членської вкладки й постановляє про зміну статутів.

Найвисша форма орґанізаційної будови се загальний конґрес католицьких жінок — Allgemeiner Katholischer Frauentag. Він незвязаний ніяким часовим терміном і збирається вразі потреби по вимогам хвилі. Досі австрійське католицьке жіноцтво відбуло три конґреси: два ще в рамах давної австрійської монархії, третий вже в новій, повоєнній Австрії в 1931 р. Всі ті зїзди визначалися як видно з оповіщених звітів, високим духовим рівнем виголошених рефератів і лишали сильний відгомін в цілім краю. Останний конґрес, який ще жие в памяти австрійського жіноцтва, дав крім того доказ незвичайного знання і заслуг провідниць католицького жіноцтва в области суспільних справ.

Про завдання орґанізації австрійського католицького жіноцтва напишу в слідуючих статтях в „Новій Зорі“. *Ст.*

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить

В. Катаєв

ІСПИТ

Гумореска з совітського життя.

Цілий тиждень аж до дня самої „чистки“ касіер Діябетов ходив по бюрі з напів прижмуреними очима і „виковував“ на память питання з папірця.

— Хто Великий Учитель? Маркс. Що політичний орґан? С. Т. О. Що таке соціял-патріотизм? Вислугування буржуазії під покришкою соціялізму. Що характеризує капіталізм? Скажений визиск, спертий на ґрунті приватної власности.

Як розвивається плянова господарка? На основі електрифікації. Коли всі краї взяли участь в...? В часі першого конґресу II Інтернаціоналу 1889 р. в Парижі. Який буває капітал? Постійний і змінний. Яка буде форма орґанізації в будучім комуністичнім устрою? Не знати. Хто ренеґат? Кавтський. Хто делеґат? Пенлєве. Хто кандидат? Ляфолєт. Хто, не дивлячися на позірний добробут...? Польща. Хто соціял-зрадник? Шайдеман і Носке. Чим є Абрамович? Соціял-ідіотом...

Пильний Діябетов горячково мняв у пальцях спасенний папірець.

— Коби лиш не помішати... — мимрив! Коби не помикитити. Хто делеґат? Пенлєве... Хто ренеґат? Кавтський... Хто кандидат? Ляфолєт.

Коли Діябетова візвали до кімнати, де урядувала комісія, перед його очима пливала рожева мряка, а в ухах дзвонило як на дзвініці. Діябетов переміг проймаючий страх, наблизився до стола і прижмурив очі.

— Ваше назвисько, товаришу? — спитав предсідник комісії.

— Маркс, — відповів певним голосом совісний касіер.

— Кілько маєте літ?

— Сто.

— Ваше заняття?

— Вислугування буржуазії під покришкою соціялізму.

Предсідник комісії, котрий досі слухав неуважно, нараз підніс ліву брову.

— Гм.... А одначе се досить щире признання!... Ваше відношення до служби, горожанине?

— Скажений визиск, спертий на ґрунті приватної власности.

— Ах так!... Ду-у-у-у-уже нам приємно... А в якийже спосіб ви дісталися до совітської установи?

— На засаді електрифікації..

Члени комісії обмінялися счудованими поглядами.

— А коли ви, товаришу, останній раз міряли собі температуру? — спитав осторожно секретар.

— В часі першого конґресу II Інтернаціоналу 1889 р. в Парижі — ритмічно вирецитував головний касіер.

— Знаєте що, товаришу... Вам очі так якось блищать... лагідно сказав предсідник, — в ваших очах якийсь такий горячковий блеск...

— Постійний і змінний — ввічливо вияснив Діябетов. Його лиця з захоплення і тріюмфу тряслися як у мопса, ліва нога дрібненько бубоніла об підлогу, зуби кланцали, а пальці корчево стискали в кишені спасенний папірець.

— Дуже добре... Гарно! Чудово... Але передовсім, товаришу, прошу не хвилюватися. Ви може товаришу втомлені? Прошу сідати, — сказав, надаючи голосови можливо найбільше сердечности, предсідник, котрий зачинав дещо розуміти. І нараз скоренько і несподівано пальнув: „А котрого маємо нині?“

— Не знати! — рикнув Діябетов, облитий рясним потом, чуючи, що вимірює ворогови останній удар.

Члени комісії на пошепки неспокійно порозумілися між собою. Секретар на пальцях вийшов з кімнати.

Українська жіноча преса в Галичині

II.

Знов тревало довший час поки жінки спромоглися на власний орґан. В 1908 р. появилася у Львові „Мета“, орґан українських поступових жінок. Перше число вийшло 1-го марта 1908 р. Газета виходила два рази місячно. „Мета“ поставила собі за ціль „розбудити загал жіноцтва до ширшого суспільного життя та зорґанізувати його в ряди свідомих жінок горожанок“. Дарія Старосольська була головною редакторкою часопису і писала програмові статті. Зараз в першім числі головна редакторка написала статтю „Ідея еманципації жінок“. В тій статті пише, що „новочасний еманципаційний рух европейського жіноцтва ціхує орґанізація до боротьби о працю, о доступ до неї“. В „Меті“ співробітничили також письменники мущини, пр. Іляріон Святицький. Він помістив в ч. 4 більшу статтю „Жінка в поезії Некрасова“.

Крім того містили там свої статті і твори Іван Франко, Остап Луцький, Богдан Лепкий, Петро Карманський, Гнат Хоткевич, Др. Кушнір. З жінок стрічаємо там статті Катрі Гриневичевої і Константини Малицької. Часопис виходив всего 1 рік. Був се часопис фемінїстичний, мав частину літературну, мистецьку. Се був орґан тодішних провідниць жіночого руху.

В 1906 р. вийшов календар-альманах п. з. „Календар для женщин“ на рік звичайний 1907. Львів, 1906. Накладом „Клюбу Русинок“, 32^0, стор. 87. Маленька книжечка, котра складається з двох частей: літературної й загальної. В літературній частині альманаха є поезії і короткі оповідання отсих авторів: Марія Колцуняк „Сама винна“ оповід. з гуцульського життя присвячене І. Франкови. Оповідання написане гуцульським діялєктом, дальше кілька віршів Уляни Кравченко; афоризми Вол. Вільшанецької й оповідання „Чому не віддалася?“, Віри Лебедової „Пісні“.

В другій частині є цікава але не підписана стаття „Українські жіночі Т-ва в Галичині“. В статті обговорено коротко діяльність жіночих товариств у Львові. Жіночий рух поширювався на провінцію. Маємо в тій статті звідомлення про жіночий рух в Коломиї, Перемишлі, Бережанах, Стриї, Тернополі, в Калущині і вкінци жіночий рух на Буковині

При кінци є куховарські приписи про торти, леґуміни і паштети, котрих жінки все потребували і будуть потребувати без огляду на еманципацію.

В 1912 р. виходило „Жіноче Діло“ як додаток до щоденника „Діло“. Той орґан повстав так: „Жіноча Громада“ у Львові звернулася з проханням до Редакції і Видавничої спілки „Діла“, щоби уділили більше місця жіночим справам. Редакція і Управа Видавничої Спілки відповіли прихильно і згодилися навіть на 1913 р. що тижня відступати 1 сторінку, як тільки жіноцтво достарчить потрібну скількість матеріялу.

Вийшли 4 числа: 21 цвітня зі субтитулом „весна“, 30 червня „літо“, 15 вересня „осінь“ і 31 грудня „зима“. „Жіноче Діло“ мало 8 сторін малого формату (як нині „Правда“ або „Жіноча Доля“). У вступній статті „Жіноче питання“ авторка О. Галичанка (Олена Кисілевська) так формулує завдання жіноцтва: „Жінки чимраз численнійше із своїх закутків вдираються в людські ряди“, „жінка хоче стати і мимо всіх перемог мусить стати чоловіком“, „вона мусить скорше чи пізнійше здобути собі право стати рівною мужчині людиною“. Редаґувала сей додаток і більшість статтей писала О. Галичанка (Олена Кисілевська). Крім вступних статтей про ідеольоґію жіночого руху є ще в „Жіночім Ділі“ статті про „жіночу ношу“ (інтеліґентних жінок), „інформаційний відділ жіночого сьвіта“, дальше порада пані редакторки, щоби жінки купували дешевші одяги а за ощаджені гроші щоби переїхалися в світ (за границю). В ч. 3. є стаття дра Сіменовича „Жінка в Америці“ (про упрівілеєне становище жінки в Америці). Є стаття „Про коедукацію“, „Про жінку в Японії“ і ин. Часопис присвячений справам осягнення рівноправности для жінок. Він був призначений тільки для жінок інтеліґенток. Вийшли 4 числа разом 32 сторінки.

В 1913 видав Г. Гануляк „Русалку“, Календар-альманах на рік 1914. Се „женскій календаръ на рокъ 1914. Львовъ 1913. цѣна 70 гел“. Сей календар писаний язичієм і призначений для москвофільських кругів. В літературній частині альманаху є кілька оповідань м. ін. С. Купчинской („Одинъ только мигъ“, „Суженый“), дальше вірш Степана Шаха „Заспѣвъ“. Крім того є популярна статейка про народні одяги. Є кілька перекладів (поезій і оповідань). Закінчує альманах часть інформаційна. Формат 16^0, стор. 64. Се приватне видання Гануляка.

В 1919 р. почав виходити як додаток до „Вперед“ часопис „Наша Мета“ для робітничого жіноцтва. Головна редакторка Дарія Старосольська. Співробітницями були: Мілєна Рудницька Лисякова і Цьопа Волянська. „Наша Мета“ виходила два рази місячно. Формат такий як нинішної „Жіночої Долі“ або „Правди“. „Н. М.“ виходила у Львові від лютого до грудня 1919 р., відтак після перерви від січня до липня 1920 р. Часопис так формулував своє завдання: обзнайомити загал нашого жіноцтва з правами, які прислугують всім горожанам Української Републики. Співробітницями були: Дарія Старосольська, М. Рудницька, Марія Голубцівна, Ольга Коренець, С. Олесницька з Лондону і Ол. Кисілевська.

М. Галущинський містив там статті на теми просвітянські. Ідеольоґічний напрям часопису був соціялістичний. „Наша Мета“ не виплачувалася. Редакція заявила в письмі до читачок таке: „Круг читачок завів нас, кошта видавництва такі великі, що дальше видавання „Нашої Мети“ неможливе. Якщо ситуація не покращає, то число 24 буде останнє“. Се було в грудни 1919. „Н. Мета“ перестала виходити, але по місяцеви появилося чергове число. Вийшло ще 8 чисел і остаточно в липні 1919 „Н. Мета“ перестала виходити. Всего вийшло 32 чисел.

Всі часописи і видання, про які була мова, були призначені для інтеліґентного жіноцтва. Маси селянок не мали свого окремого часопису і не цікавилися спеціяльними жіночими орґанізаціями*.) Доперва після війни жіноцтво починає цікавитися на ширшу скалю орґанізаційним життям провінції.

Виринула потреба орґану для справ селянського жіноцтва. Перший орґан для селянок повстає в р. 1925 в Коломиї. З кругів „Жіночого Кружка“ в Коломиї вийшла думка видавати жіночий часопис. В вересні 1925 р. починає виходити в Коломиї щомісячний часопис для українського жіноцтва „Жіноча Доля“. Видавала і редаґувала колеґія. Редакційна Колеґія „Жіночої Долі“: Настя Микитчукова, Марія Ставнича (відп. редакторка), Олена Кисілевська, Марія Дороцька, Марія Мельникова, Олена Витвицька, Марія Кічурова, Наталя Чайковська, Наталя Шипайлова, Тимкевичева, Калина й Левицька. З мущин співробітничили: Андрій Чайковський, Др. В. Ганьківський (зять О. Кисілевської), Др. Сіменович В., брат редакторки О. К. Головно піддержувала сей орґан Ол. Кисілевська. Завдання часопису було „просвітити нашу меншу сестру і зробити її гідною стати побіч чоловіка за наше право“. Дальше обіцює редакція писати про суспільне становище, яке займала й займає жінка в інших народів, про славних жінок і каже, що не забуде також про окремі обовязки жінки в родині і домашнім господарстві. Отже будуть ріжні поради для жінок. Між співробітницями і співробітниками „Жіночої Долі“ бачимо на першім місци Олену Кисілевську, Андрія Чайковського і д-ра Сіменовича. Він редаґував т. зв. „Американський відділ“. Такого відділу не мала ні одна українська ґазета. „Жіноча Доля“ виходила раз на місяць, 12 сторінок. В першім році вийшли 4 числа, стор. 44. З Новим роком 1926 часопис розбудовується, приєднує більше співробітників зпоміж львівських Українок, збільшує обєм на 20 сторінок, містить ілюстрації, має американський відділ, дописи з краю про жіночий рух, словом — став цікавим часописом. В другім році вийшло 12 чисел. В р. 1927 редакція переміняє „Жіночу Долю“ на двотижневик. На першій сторінці кождого числа є гарна ілюстрація. Вийшло 24 чисел по 16 сторінок. Орґан виходив 1 і 15 кождого місяця.

Вид-во „Жіночої Долі“ видавало також окремі альманахи. І так в 1927 р. вийшов „Календар Альманах Ж. Д.“, в 1928 р. „Наш Світ“, в 1929 р. „Наша Книга“ а в 1930 р. „Для неї все“. Всі вийшли в Коломиї. В тих альманахах є богато цікавих статтей про жіночі справи в нас і за границею.

„Жіноча Воля“, безплатний додаток до часопису „Ж. Доля“ для сільського жіноцтва. Виходить від 1932 р. Се ще більше популярний і дешевий часопис як „Ж. Д.“ Крім того виходить ще при „Жіночій Долі“ окремий додаток для українських інтеліґентних дівчат, окремо під назвою „Світ Молоді“. В однім і другім додатку та сама редакція і ті самі співробітниці(-ки).

„Нова Хата“ журнал присвячений модам і справам домашнього жіночого господарства почав виходити у Львові, в літі 1925, майже рівночасно з „Жіночою Долею“. Появляється в формі зошита що місяця і має богато ілюстрацій. Має часть літературну, спортову і педаґоґічну. Пропаґує народне мистецтво і примінює його до інтеліґентного побуту. Редаґує Колеґія. Співробітничають Константина Малицька, О. Залізнякова, Евгенія Вербицька, Ірена Бонковська і богато інших. „Нова Хата“ має співробітниць: Софія Дністрянська, Ірена Гурґулівна, Марія Фуртаківна, Катря Гриневечева, І. Федорович-Малицька, СофіяПарфанович, О. Вергановська. „Нова Хата“ має своїх співробітниць також за границею. З Італії дописує Млада Липовецька, з Німеччини Ганна Чикаленко, з Закарпаття Харита Кононенко; з Праги Зінаїда Мірна і Сірополко Ст., з Харбіну Олена Рейтер. Час від часу дописує також професорка Софія Русова з Праги.

Ідеольоґічних статтей „Нова Хата“ не містить, та освітлення поодиноких фактів і назвища співробітниць (і співробітників) вказують, що дух часопису, ліберальний або як у нас давніше говорили „поступовий“. Поза тим журнал цікаво редаґований. В кождім числі є кілька стат-

*) На Заг. Зб. „Клюбу Русинок“ у Львові 12. II. 1901. рішено увійти в зносини з інтеліґ. жіноцтвом по селах в ціли ширення просвіти між сільським жіноцтвом.

— Дуже добре товаришу! — кликнув предсідник з удаваною радістю в голосі. — Отже добре! Отже чудово! Передовсім, не хвилюйтеся! Поїдете на Крим... До Ялти, що так скажу... Знаєте, там сонечко... Та передовсім не денервуйтеся. До побачення, товаришу!

Діябетов потупцював на місці і трошки захриплим голосом відізвався:

— А я і дальше також знаю!... Хто ренеґат? Кавтський. Хто делеґат? Пенлєве. Хто кандидат? Ляфолет. Хто не дивлячися на добробут...

— Передовсім не денервуйтеся, товаришу, — сказав предсідник, обережно опускаючися з крісла, — віримо вам на слово... До побачення, товаришу!...

Розпромінений Діябетов вклонився і ставши у дверях широко всміхнувся.

— Хто соціял-зрадник? Шайдеман і Носке... Хто такий Абрамович? — І зробивши ефектовну павзу, інтимно прижмуривши око до комісії, вирецитував: — Соціял-ідіот!...

Занепокоєні співробітники окружили Діябетова.

— Ну що? Як??

— Всіх положив! Вісім питань як золото! Шість оставших я сам сказав. Знаєте, предсідник аж збаранів! Предложив відпустку. До Криму... Як золото...

Католицький жіночий рух

2) Також надгробні надписи в катакомбах з перших віків говорять про любов і пошану до жінки, про достоїнство матери і про любов дитини до неї. А якже зовсім противне голосять про невіст поганські законодавці, фільософи, поети! Очевидно тільки християнство надало жінці повну особисту вартість і рівноправність. Також в гурті перших християн виступає жінка на публичну арену як підмет і зачинає католицький жіночий рух. Вона причиняється жертвами та інтензивною пропагандою до поширення Христової науки в палатах і ліпянках. Використовує для Христа свій вплив на мужчину як чоловіка, сина, нареченого і навіть хлібодавця.

Яка ціль католицького жіночого руху? На се питання дає нам відповідь св. Письмо і християнська традиція. Читаємо в св. Євангелію:

„І деякі жінки, що були сцілені від духів лихих і недуг: Марія, на призвище Магдалина, що з неї сім бісів вийшло, і Йоанна, жінка Хузана, Іродового приставника, і Сусанна, і інших богато, що послугувалали йому з добра свого“. (Лука 8, 2—3).

Крім висше вичислених знаємо ще Марію, матір Якова, Соломію, тещу Петра й Марту з Витанії. Всі вони віддали себе всеціло до розпорядимости Христа й Його великої справи, якою була будова царства Божого на землі. Вони йдуть послідовно й неустрашимо за Вчителем навіть на Голгофту, коли апостоли мужчини з переляку опустили Його. Лука (23, 27) пише:

„Йшло ж слідом за ним велике множество народу і жінок, що голосили й ридали по Йому“.

Навіть під хрестом жінки не зважають на наруги жидівської юрби й римських жовнірів, не лякаються втратити особисту свободу, не опускають Його. Галилейські жінки йдуть з пахощами до гробу, щоб помазати тіло Його. Се був обяв великої відваги та стійности їх переконань. Один апостол зраджує Ісуса, другий виркається Його, але на жінку не паде зі стрічок св. Євангелія ні дрібки заломання, зневіри, зради. Примір гідний наслідування в наших часах.

Після воскресення Господа жінки тримаються апостолів: „Всі вони пробували одностайно в молитві і благанню з жінками й Маріею, матірю Ісусовою“. (Діян. 1, 14).

Нарешті треба було вирушити зі св. Єнангеліям на підбій світа. На велелюднім шляху стрічаємо раз-у-раз жінок, що нестружено працюють для Христа. В „Діяніях“ є богато згадок про християнські жінки: Товиту з Лонії, (Діян. 9, 36), Марію, матір Йоана (Діян. 12, 12), Лідію з м. Філіпи в Македонії (Діян. 16. 15; 16, 40), Еводію й Сінтихію (До Филипіян 4, 2—3), Дамару в Атенах (Діян. 17, 34), Хлоїсу в Коринті (І лист до Коринтян 1; 11), діяконісу Фиву, Прискілу та Аквілу з Риму (Лист до Римлян 16, 1, 3 і 4). Жінки йшли на муки і смерть за Христа з таким самим геройством як їх чоловіки. Жінки уладжували похорони мучеників, хоронили їх на власних огородах, котрі зчасом перемінилися в цвинтарі мучеників, катакомби. Про те свідчать акти мученика св. Сатурніна або акти св. муч. Максиміліяна, оба з другої пол. III. ст. Самі назви катакомб як: Crypta Lucinae, Coemeterium Priscillae, Flaviae Domitillae, Caeciliae і т. д. вказують на заслуги жінок в будові тих катакомб. Жінки віддавали свої доми на церкви або будували їх своїм коштом. Відси походять титули старинних римських церков, як: Titulus Anastasiae, titulus Crescentianae, Aemilianae, Vestinae, Sabinae і т. д. (Kirsch — „Titelkirchen“).

Не малу прислугу робили християнству невільниці. Св. Павло часто поздоровляв в листах рабинь: Юлію, Перзу, сестру Неревса. Климентій з Олександрії пише, що невільниці ширили християнську віру в жіночих покоях, куди мужчини не мали вступу. Поважні заслуги мали аристократки перших віків християнства. В часах переслідувань молоде ще християнство потребувало матеріяльних средств, охорони, укриття, заступництва, протекції. Без опіки поважних шляхотних жінок булоб се неможливе. Цісар Валеріян в едикті про переслідування наказує, щоб богатим матронам конфіскувати їх маєтки і їх самих засуджувати на вигнання. Навіть між цісарськими жінками й дітьми були християнки, покровительки християн, заступниці їх і навіть мученці як: Юлія Домна, Юлія Маммеа, Марція Севера, Корнелія з Солуня, Пріска й Валерія, жінка й донька Діоклеціяна, вкінці св. Олена, мати цісаря Константина. Отже християнська жінка перших віків без огляду на свій вік і на свое суспільне становище станула до будови Христового царства між людьми не зважаючи на ніякі жертви, не жаліючи своїх сил і навіть життя.

І будувала його в тісній злуці та під непомильним проводом кат. Єрархії. Се була найвисша ціль тодішнього катол. жіночого руху. (Д. б.) *о. О. О.*

тей та ілюстрації моделів для жіночих одягів. До деяких чисел додані окремі аркуші кроїв. Журнал яко орган кооп. „Українське Народне Мистецтво“ пропагує українські народні мотиви в одягах наших інтеліґентних жінок. Зверхний вигляд журналу гарний. Колірова окладинка мистецької роботи робить добре вражіння. „Нова Хата“ зміняє окладинку що року.

На кінець треба ще згадати про т.зв. жіночі сторінки нашої преси. Катол. часопис „Правда“, орган для народа, „Новий Час“, радикальний „Громадський Голос“ містять на тих сторінках статті присвячені жіночим справам. Розмірно богато місця присвячує жіночому рухови також „Нова Зоря“. Вона видала з приводу жіночого зїзду дві брошури Д-ра Назарука, писані в дусі дуже прихильнім для жіноцтва і його руху: „Жіноча справа“ (ст. 32.) і „Жінка і суспільність“ (ст. 48.). *С. Г.*

Перед Сокільським Здвигом

(Від здвигового комітету Сокола-Батька у Львові).

В доповненні до намічених уже точок програми Здвигу подається ще отсі додаткові точки. Усі львівські гнізда, а саме: Сокіл-Батько, Сокіл III на Городецькім, Сокіл IV на Личакові, Сокіл V на Замарстинові, Сокіл на Клепарові й Сокіл на Голоску збираються в суботу в год. 8.45 в Успенській церкві при вул. Руській. По Заупокійнім Богослужені переходять на подвіря реальности Т-ва Взаїмних Обезпечень „Дністер“, де відбудеться посвячення пропамятної таблиці Помершим і Поляглим Членам-Соколам. Цего самого дня всі згадані гнізда й ев. замісцеві, які вже до Львова прибули, збираються вдруге в год. 3.45 попол. впрост на Личаківськім цвинтари на могилі бл. п. інж. Василя Нагірного І-го Голови Сокола-Батька. При головнім вході на цвинтарі будуть уставлені впорядчики Комітету, які вкажуть місце могили. Кожне гніздо має принести з собою вінок з живих квітів, з лентою народніх красок і написом „І-ому Голові Сокола-Батька — Сокіл“. Уставку гнізд підчас обох Богослужень переводить начальник Здвигу.

На обі Богослужебні Відправи так в церкві Успенія П. Д. М. як і на личаківськім цвинтарі запрошується всіх прихильників сокільської організації та представників суспільних і економічних установ, а головно цих установ, які оснував та в яких працював Покійний І. Голова Сокола-Батька.

З окрема проситься на цвинтарі спеціяльно вважати на сусідні гроби, бо за всякі ушкодження могил матеріяльно відповідає Сокіл-Батько. В неділю 1 липня по ґенеральній пробі коло год. 12.15 вийде з площі С.-Б. похід вулицями: Стрийською попри Кадецьку школу, на вул. Кадецьку, Пелчинську й Стрийською верне з поворотом на площу С.-Б. До походу будуть допущені лише члени сокільських гнізд. Тому нехай ніхто не стає до уставки згл. не вибирається до Львова без членської виказки свойого гнізда. З причини не затвердження однострою й прапору Соколи стають до походу в своїх звичайних, святочних одягах з змаговою згл. ювілейною відзнакою, виданою Соколом-Батьком, яка має бути припнята на лівій груди одягу. П. Т. Громадянство проситься підчас походу заняти хідники вичислених вулиць та самочинно перебрати на себе задержання порядку та повної поваги, щоби цей перший від 1914. р. публичний, сокільський виступ на вулицях міста Львова був гідний сокільської організації. Дальші інформації будуть поміщені в часописах.

Навернення Антона Крена

голосного атеїста й визначного публіциста й письменника соціялдемократії.

В Кльостернайбурґу під Віднем, у друкарні Авґустинів, появилася надзвичайно інтересна брошура Антона Крена п. з. „Назад до Церкви“. Та брошура подвійно цікава для кождого, хто знає, яким визначним публіцистом і письменником соціялдемократії та яким завзятим ширителем безбожности був Антін Крен. Він тепер пише так: „Літами держав мене у своїм зачарованім крузі вільнодумний світогляд. Всі великі проблеми сучасности старався я розвязати вільнодумними аргументами. Разом з тисячами бідних пролетаріїв надіявся я на спасення з біди робітничої кляси. Я присягав на „модерних“ корифеїв науки й думав, що при їх допомозі можна увільнитися від усякої віри. Я сам працював над тим, щоб „відкрити“ той фундамент вільнодумного світогляду, на котрім моглоб бути побудоване все наукове політичне й етичне життя людства. Та згодом мав я досить того очікування, шукання, досліджування — і я почав надумуватися. Виразною наукою стала для мене Росія. В тій державі побідив соціялізм найостріщого напрямку, а прецінь ніде робітнича кляся не двигає таких твердих невільничих кайдан як власне в тім краю. Ні одна країна не перевела в життя так радикально домагань вільнодумців як Росія — і в ніякім іншім краю масова біда і нужда не зросла до такої потворности як власне в тій державі! Для мене стало ясно, що Росія довершила вправді великого діла в области машин, але зате тим менше зробила для людства. І побачив я наближення часу, в котрім до незмірности зросте могутність машин, а люди западуться в безіменну неміч. І побачив я духом своїм той день, котрий ще надійде і в котрім страшне розчарування відкрие очи народним масам. А останні посунення вільнодумного комунізму привели мене цілком до розуму — й одного дня почув я на собі величезну відповідальність, ту відповідальність, котру понесе на собі кождий, що безпосередно або посередно причиняється до можливости викликання такої траґедії також для свого народу.“

(Примітка Редакції „Нової Зорі“: Се місце нового твору конвертита особливо глибоке й тому особливо заслугує на застанову. Річ в тім, що за поширення безбожности між народом тай інтеліґенцією відповідальні не тільки ті, що се безпосередно роблять, то значить відповідальні не тільки атеїстичні аґітатори, але відповідальні також люди посередно винні, то значить відповідальні й ті віруючі люди, в першій мірі покликані до береження і вкорінювання релігії, коли вони не ужили в тій ціли всіх своїх сил і засобів, яких могли ужити. І се ще велике питання, хто більше винен в цілковитій руїні народів: прямо руйнуючі, чи ті, що маючи можливість не допустити до руїни, не виконують обовязків своїх, а мають претенсії на титул „позитивних чинників суспільности.“) Фатальний звязок між вільнодумством і большевизмом — пише далі Крен — довів до того, що в мені дозріла постанова, ще раз з найбільшим спокоем передумати вільнодумство, його суть, його завдання і його ціли. Вислідом тих студій, що відбулися далеко від щоденної метушні, при основнім знанню вільнодумства, було те, що в мені повстала поважна воля, відвернутися від вільнодумства й вернути до Церкви...

Мати болю під хрестом Спасителя се Христова школа для всего світа, жіночого світа. Нехай ні одна жінка не мине тої школи свого звання і свого єства! Тут мають жінки вчитися сильної любови, скромного ділання, жіночої внутрішности, жертвенности й терпеливости, видержати в вірности, непобідимо, без заломання аж поки все не сповниться. (П. Отто Морс).

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

„Будьте завсігди слугами правди й чесноти“. *Висказ св. Отця про велику й відповідальну місію преси.* (Від нашого римського кореспондента). Дня 11 червня приняв св. Отець на торжественім послуханні родини римських журналістів і кореспондентів в числі около 700 людей. О год. 11 перед полуднем всі учасники зібралися в Базиліці св. Петра, щоби вперед вислухати Сл. Божої, яку відправив монсіньор Г. Пуччі. По Сл. Божій удалися всі до Ватикану, до авдиєнціональної салі. Св. Отець явився в товаристві Монс. Ровелля, асистента дієцезального Союза, монс. Пуччі і графа Делля Торре, головного директора журналу „Оссерваторе Романо“. По привіті промовив Св. Отець, а змістом промови Христового Намісника, був короткий виклад про велику й відповідальну місію преси. Тут подаємо виймок з тої промови, а саме її найважніше місце: Бажаємо долучити ще одну думку, яка є неначе висновком для вашої журналістичної діяльности. Сю вашу журналістичну діяльність ви повинні посвятити на услуги правди й чесности; на услуги правди й добра. Се принесе без сумніву великі заслуги для вас особисто й рівночасно неоцінимі добра для тих, для котрих призначена ваша праця. А які се добра? Хто в силі їх обчислити! Саме це становить вашу велику заслугу, але заразом с т р а ш н у в і д п о в і д а л ь н і с т ь, яка спадає на журналістів. Коли ваша праця віддана на услуги для правди й чесноти, ніхто не в силі обчислити ті добродійства, які се приносить суспільности; ніхто не в силі зміряти ту велич добра, ті проміння світла, що освічують таке велике число читачів. А те все повинно зродити в серці журналіста велике вдоволення, по правді незрівнане. Та навпаки, коли слова й письма йдуть не все й не в усім на услуги правди й чесноти й для добра душ, тоді журналісти стягають на себе страшну відповідальність, бо широко отвирають дорогу для зла і спричиняють руїну, котрої жертв не дасться обчислити. Щоб сим словам надати повне світло, долучаємо ще одну думку, так знаменито виражену в піднеслім і преганім висказі нашого великого письменика Олександра Манцонія. Се відноситься до володарів слова — а журналісти се також володарі слова—; коли по правді бажають стати щораз більше панами слова, нехай найвисшим їх законом буде: „Ніколи не зрадити святої правди ані ніколи не висказати слова, котре вихвалює злочин, а висміває чесноту“ („Il santo vero mai non tradir ne proferir mai verbo — che plauda al vizio e la virtu derida“). В сім висказі не знати що більше подивляти, чи глибину думки чи красу форми. — Сі слова св. Отця заслугують на особлившу увагу й застанову для тих всіх, що працюють пером і може не здають собі точно справи з того, кілько можуть причинитися до загального добра, але й кілько можуть нанести лиха й руїни; кілько можуть зібрати заслуг, але й яка велика та страшна відповідальність тяжить на них. — Рим, 14. VI. 1934 Т. Г.

Преса подає, що в Бріселлі (Бельґія) утворено українську греко-католицьку парохію. Каплиця імени св. Володимира Великого покищо скромна. Парохом є о. Л. Боський, який відправив першу Службу Божу 17. VI. 1934.

Переслідування священиків в Німеччині треває дальше. Недавно відбувся в Шверіні процес проти 7-ох священиків за те, що вони нібито взивали до непослуху і критикували гітлєрівський режім. Суд засудив 5-ох з них на кару 6 місяців вязниці і на грошеву кару. Двох звільнено.

В Мексику знову переслідують католиків. Губернатор стейту Тексас заборонив ставити на гробах хрести. На нагробниках не вільно уміщувати імен і назвищ померших, лише числа! (КАП).

ВИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

У СВ. ВІТЦЯ був на пращальній авдієнції останній посол Баварії фон Ріттлєр, котрий був чинний при Ватикані 35 літ, зразу як урядник баварського посольства, потому як посол. Як відомо, Гітлєр зніс окремі баварські посольства.

ОКРУЖНИЙ СУД У ЛЬВОВІ засудив 6-ох молодих Українців з Угнова за зневагу польської держави на кару: маґістра Петришина на 3 місяці вязниці, Марію Петришин на 3 місяці, Е. Булку на 6 тижнів, Іванну Шульган на 4 місяці, Уляну Жуківську на 2 місяці і 2 тижні, Михайлину Пикульську на 2 місяці вязниці. Підсудних В. Баса і М. Шульган увільнено від вини і кари.

ПОЛЬЩА РОЗБУДОВУЄ свою фльоту. Недавно рішено збудувати 13 нових воєнних кораблів. Воєнна фльота Польщі мала досі на Балтійськім морю (в Ґдині) 15 воєнних кораблів.

ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ почалися. Був. польський премієр Пристор поїхав до Ковна і там стрінувся з визначними політиками литовськими. Розмови тревали кілька годин. Дипльоматичні круги є тої думки, що ся візита полк. Пристора причиниться до навязання нормальних дипльоматичних зносин між Польщею і Литвою.

ЛІКВІДУЮТЬ МІНІСТЕРСТВА? Преса подає, що поль. уряд задумує скасувати два міністерства: міністер. почт і телєґрафів та міністерство суспільної опіки. Аґенди (справи) міністерства сусп. опіки перебере мін. внутр. справ, а аґенди мін. почт і телєґрафів перебере міністерство промислу або міністер. комунікації (лучби).

В ПОЗНАНІ увязнено радного того міста Ігнаца Равша, члена вшехпольської партії, за те, що прилюдно похвалював убийство на пок. мін. Пєрацкім.

ЕМІҐРУЄ? „Gazeta Polska“ доносить, що голосний польський діяч на Шлеску Корфанти нагло виїхав з двома синами автом до чеської границі та що один з його синів перейшов границю, щоби в Чехословаччині знайти місце сталого осідку для свого батька.

ВЕЛИКИЙ ПОЖАР В ҐДАНСЬКУ. Ґазети подають, що в Ґданську вибух великий пожар. Згорів величезний маґазин, в якім були знаряди до направи кораблів.

СЕРБСЬКИЙ МІНІСТР Єфтіч вернув з дипльоматичної подорожі з Парижа. В Парижі мав міністр Єфтіч нараду з міністром Барту. Оба обговорили справу середземно-морського союзу, до котрого належалиб: Франція, Італія, Югославія, Ґреція та СССР.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКА ПРЕСОВА АҐЕНЦІЯ „Центропрес“, котра є в контакті з чехосл. правительством, розіслала статтю про пок. польського мін. внутр. справ Пєрацкого, котра викликала в Польщі велике обурення. Згадана стаття характеризує пок. міністра як чоловіка „крівавої карієри“, котрого руки сплямилися „кровю тисячів невинних жертв“ і т. п. На чолі тої аґенції стоять Шіговски і Фіяла. Перший предсідатель, другий секретар чесько-польського пресового порозуміння... З тої статті найлучше видно, яке се „порозуміння“...

ШАХТ ГРОЗИТЬ АНҐЛІЇ. Англійські часописи сильно коментують промову президента Німецького Банку Шахта, в котрій він грозить бойкотом анґлійських товарів. Сподіються заострення відносин між обома державами.

ГІТЛЄРІВЦІ арештували і посадили свояка віцеканцлєра Папена в концентраційнім таборі. Віцеканцлєр Папен виголосив після того промову в Марбурґу, в котрій критикував гітлєрівський режім.

НІМЕЦЬКИЙ УРЯД задумує виступити з предложенням до польського уряду, щоби дотеперішні посольства в Варшаві і Берліні зробити амбасадами. Ініціятором того пляну має бути нім. міністр Ґеббельс. Се вказує, що йде до німецько-польської приязні.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ҐЕНЕРАЛ Дебней приїхав до Варшави. Польська ґенералїція повитала фр. ґенерала на двірци. Ґен. Дебней є членом найвисшої французької воєнної ради. В звязку з його приїздом маршал Пілсудский повернув зі свойого літнища в Пікілішках до Варшави.

КРІВАВІ БІЙКИ в Франції вибухли між комуністами й соціялістами з одного боку а членами орґанізації „Огнений Хрест“ з другого боку. Провідник орґанізації „Огн. Хреста“ де ля Рок мав виклад в місті Льоріет. Соціялісти і комуністи хотіли розігнати публику. Прийшло до бійки між демонстрантами і поліцією, яка шаржувала і ранила около 100 осіб. Поліція арештувала 150 осіб.

СОВІТСЬКА АРМІЯ має 562.000 жовнірів, в тім 40.000 старшин. Крім того ще є відділи комунікаційні і технічні. Ще є т. зв. відділи з окремим призначенням, котрі числять 50.000 осіб. Військова служба в совітській армії треває 5 літ. Боєва вартість тої армії має бути більша як колишної царської. Так пише французька ґазета „Журналь“. Французи стараються о совітську приязнь, тому такі надії покладають на совітську армію.

БОЛЬШЕВИКИ, як доносить лондонська преса, дальше підсувають тяжку артилєрію до границь Манджурії. В м. Урґа збудували летунську стацію.

КОНСЕРВАТИВНА АНҐЛІЙСЬКА ҐАЗЕТА „Morning Post“ остро виступає проти політики, яку ведуть міністри Мекдоналд і Саймон. Часопис закидає обом міністрам брак політичної лінії. Анґлія хотіла погодити Францію з Німеччиною, тимчасом наразила собі Францію, а не зєднала Німеччини. В Европі повстають нові союзи без участи Анґлії. Франція шукає підмоги навіть в Совітів, а відвертається від Анґлії. Опозиція повстає в лоні уряду і домагається, щоб Анґлія сперла свою заграничну політику на союзі з Францією.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР МЕКДОНАЛД покидає політичне життя, бо захорував на очи. Мекдоналд був проти збільшення анґлійської фльоти. Тому догадуються, що Мекдоналд уступив під напором представників консерватистів і воєнної маринарки, які домагаються побільшення анґлійської воєнної фльоти. Хороба очей, се тільки притока до уступлення Мекдоналда.

КОНФЕРЕНЦІЯ ВЕЛИКИХ ДЕРЖАВ У ЛОНДОНІ відбудеться в найблизшім часі. В конференції візьмуть участь міністри закордонних справ Анґлії, Франції та Злучених Держав. Будуть радити над домаганнями і поворотом Німеччини на розбройну конференцію.

„СОНДЕЙ ЕКСПРЕС“ доносить, що за останних 5 місяців вивезено з Анґлії воєнних матеріялів за 2 і пів міл. фунтів стерлінґів і що дві третини того експорту закупили большевики.

ШВАЙЦАРСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ відкинув великою більшостю голосів внесення соціялістичних послів, щоби навязати зі Совітами правильні дипльоматичні зносини.

ГОЛЯНДСЬКИЙ ПОСОЛ в Стокгольмі заявив прилюдно, що голяндський нарід принявби з радістю вступлення шведського князя в голяндський пануючий рід.

ЯПОНІЯ БОЇТЬСЯ морського порозуміння між Анґлією і Злученими Державами. Причина: Уряд Злучених Держав вислав адмірала Вількінзона до Лондону на морську конференцію. Японський уряд поручив свойому амбасадорови в Лондоні домагатися участи в конференції, якщо вона відбуласяб.

КЕМАЛЬ-ПАША, диктатор Туреччини, виїде в липні до Москви, відти через Варшаву поїде до Берліна, Парижа й Лондону.

Гумор. Начальник племени людоїдів: Що сегодня буде на обід? — Смажений шофер. — А для служби? — Пневматик в дикім сосі,

* * * Ууу, Мориц! Якже мене болять зуби! Хіба ошалію. — Ти гадаєш, що се тобі щось поможе?...

НОВИНКИ

Сегодня минає 20 літ від дня, в котрім молоді сербські революціонери вбили на вулиці в Сараєві престолонаслідника Австро-Угорщини Архикн. Франца-Фердинанда і його жінку. В місяць пізніше розпочалася з того приводу велика війна, в котрій вигинули і стратили здоровля десятки міліонів людей і старашно понизилася культура Европи.

Український композитор Василь Безкоровайний обходив недавно в Золочеві 30-ліття своєї композиторської діяльности. З того приводу відбувся дня 3. VI. с. р. ювилейний обхід в Золочеві. Програма обходу складалася з двох частей. Наперед промовив Др. Ваньо, відтак Др. Краснопера відчитав реферат про діяльність композитора. Потім відбувся концерт творів Ювілята. Золочівські Українці прибули на обхід численно.

В справі діточих садків інтервенював недавно представник Головної Управи „Рідної Школи“ в куратора Львівської Шкільної Округи п. І. Гадомского. Становище Кураторії таке: Сезонові діточі садки, котрі орґанізують підчас ферій дітвору в дошкільному віці, підлягають під компетенцію адміністраційної влади. Зате садки й захоронки, які прийматимуть також і шкільну молодь, підлягають шкільній владі (повітовим інспекторам).

Свято Української Кооперації занепокоїло польських ендеків. „Курієр Львовскі“ звертає увагу своїх однодумців на розріст української кооперації і додає, що важні не так цифри як дух, що панує в українській кооперації, бо вона на службі змагань і цілей Українців, про що треба тямити.

У Львові переіменували вул. На Блоне коло головного двірця на вул. ім. Бронислава Перацкого.

Хліб у Львові знов подорожів 2 сот. на бохонци.

Пятий зїзд українських природників і лікарів відбудеться у Львові в днях 21 і 22. IV. 1935 р.

Фабрика обуви „Основа“ повстала недавно в Різдвянах, пов. Теребовля. Місцеві шевці заложили кооперативну робітню взуття під управою п. Теодора Бабюка. В ній працює 15 шевців-уділовців. Денно заробляють по 2—3 зл. Місцева читальня відступила безплатне приміщення на варстат. Кооперативна фабрика „Основа“ має відкрити свою крамницю в Теребовлі, потім і в інших містах. Вона виконує роботу солідно, гарно викінчену й дешево.

Свято на Маківці відбудеться дня 8 липня с.р. Одночасно буде посвячена пропамятна таблиця з назвищами УСС-ів, полеглих на Маківці. Початок о год. 11.

Розвязали читальню „Просвіти“ в Любіню, пов. Городок. Діяльність тої читальні мала загрожувати безпеці та публичному спокоєви.

В Городку коло Львова розвязали „Сокіл“. Численні увязнення Українців.

Талєргофський обхід відбувся в Козлові, пов. Тернопіль, при участи представників польської влади.

В Радехівщині буде сего року 12 діточих садків.

В Городенці Український Театр ім. Тобілевича виставив „Зелізну Острогу“, оперету на 3 дії з побуту УСС; текст Л. Лісевича й А. Курдидика, музика М. Гайворонського. Вона мала великий успіх.

Б. премієр Польщі Януш Єнджеєвіч відступив від католицької Церкви, щоби могти розвестися зі своєю жінкою та оженитися вдруге. (КАП).

З приводу смерти міністра Перацкого вислали з Українців кондоленції: Українська Парляментарна Репрезентація, Митрополит Андрей Шептицький і Український Науковий Інститут в Варшаві. („Бюлетин польско-українскі“).

Міністерство скарбу видало розпорядок, що від 30 вересня 1934 р. старі (великі) пятьзолотівки стратять вартість яко гроші. Від 30. IX. 1934 р. до 30. IX. 1936 р. можна буде їх виміняти в відділах Польського Банку, або можна буде ще платити податок в скарбових урядах. Пізніше тих монет вже не будуть ніде приймати.

Міністерство Скарбу оповістило обіжник, що не вільно переводити податкових екзекуцій на возах хліборобів, садівників й огородників.

Нова податкова ординація, котра обовязує від 1 жовтня, дає платникам право доступу до податкових актів. З того права треба відразу користати.

Понад 240 картелів є тепер в Польщі. Незабаром урядовий „Монітор“ зачне оповіщувати їх умови.

Міністерство освіти вводить з новим шкільним роком гігієнічні зшитки до писання. Вони будуть виконані після лікарських приписів, з метою охороняти очи школярів.

Мін-во освіти устійнило ціну „знормалізованих“ шкільних зошитів на 10 ґр. З того 1 ґріш призначений на Т-во підпирання будови загальних шкіл. Згадані зошити обовязують від 20 серпня с. р.

Перший хмародер у Варшаві при площі Наполєона вже відданий до ужитку. Він має 16 поверхів. Що правда, то він не може рівнятися з американськими хмародерами, котрі мають і по сто поверхів.

Одного з найбільших маґнатів в Польщі, ґр. Стефана Чарнецкого з Добжиці під Кротошином, мають ліцитувати за залеглі податки.

Ужгородська „Свобода“ подає, що дня 1 липня с. р. відбудеться другий зїзд української молоді в Мукачеві. Перший зїзд відбувся в р. 1929 в Ужгороді.

І Чехи вязнять Українців. Польська преса повідомляє, що в Карльові, при польско-чеській границі, чеська поліція перевела ревізії та увязнила кільканацять українських студентів. Мали найти бомби, зброю й амуніцію.

Ужгородська „Свобода“ подає, що чеське міністерство шкільництва знесло державну фахову деревообробляючу школу в Ужгороді. Школа буде ще тревати 2 роки. „Свобода“ каже, що се є великий удар для населення Закарпаття. І так нема фахових шкіл, а ще забирають і цю останню, так що населенню взагалі відбереться змогу якоїнебудь фахової освіти.

Альохін здобув в Берліні світове мистецтво в шаховій ґрі.

Твори двох італійських фільософів: Бенедетта Крочого й І. Джентіля заборонені церковною цензурою. Декрет св. Офіціюм викликав сильне враження і велике зацікавлення. Бенедетто Кроче се найвизначніший фільософ, критик і історик ліберального напрямку. Проф. Джентіле є визначний фільософ і теоретик фашизму. Яко міністр освіти перевів реформу шкільництва в дусі фашистівської ідеольоґії. Він видав богато творів фільософічних. Викладав фільософію на університетах в Римі, Неаполю і Пізі. Нині є головою фашистівського Інституту Культури.

Совіти будують в Семипалятинську велику фабрику сукна для війська коштом 37 міл. рублів.

Іскри. В двох случаях трудно побачити директора банку: коли банк платить і коли банк не платить.

Страшна посуха навістила Европу. В Чехословаччині не було вже довгий час дощу. В цілім краю висихають студні, потоки і ріки. Підливають навіть дерева, щоби не зісохли в страшній спеці. Спека така страшна, що навіть в тіни є 34° Ц. Архіепископ Кашпар з Праги зарядив у всіх пражських костелах всенародні молитви за дощ. Така сама посуха панує також у Франції. Ще більша спека і посуха є в Анґлії. В Східних Прусах за дня панує страшна спека (до 30 Ц.), а в ночи настає мороз (до — 3 Ц.). Якщо так дальше потревае, то жнива випадуть дуже кепсько.

БІРЖА

Ґрошi: Амер. доляр в прив. оборотах 5·26—5·27 зл. Золотий доляр 8·92—8·93. Канадійський доляр 5·26; 1 нім. марка 1·86; 100 франц. франків 35·00; 100 чеських корон 22·20; 1000 румунських левів 39·— зл.; 100 австр. шилінґів 98·50—99 зл.

Збіжева біржа: Пшениця, жито, овес, ґречка й каша, мука, отруби, каша ячмінна й кецяк — таніють. Краєва кукурудза подорожіла. Тенденція знижкова. Настрій спокійний.

Набіл: Маслосоюз платив 25. VI. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. 1·90 зл., за 1 л. молока 13 сот., за 1 л. сметани 55 сот., за 1 копу яєць 2·30—2·35 зл. Тенденція на молоко, масло й сметану слаба, на яйця хитка.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішім виконанню із власної вирібні. **Коци, матераци** по ґуртових цінах. Висилка на провінцію до 24 годин. **ВАНК,** Марійська ул. 6.

КІНА

АТЛЯНТИК: Світ належить до Тебе.
АДРІЯ: Діявольське золото.
КАСІНО: Пятьох джентельменів.
КОПЕРНИК: Чібі та цікаві додатки.
МАРУСЕНЬКА: Крилате фатум і ревія.
МІРАЖ: Година з тобою і Голґофта чесної жінки
МУЗА: Набєральскі і Ска
ПАЛЯС: Подружий контракт.
СТИЛЕВЕ: Перша любов ковбоя і ревія.
УТІХА: Добраніч Відневи й ревія.

ПРИМАРІЙ
Др. А. ШВАРЦ
Повернув і ординує в хоробах скірних, венер. і косметиці лікарській.
ЛЬВІВ, СЛОВАЦЬКОГО 4. ТЕЛЬ. 16-61.

Бувший лікар Поліклініки у Берліні
Стоматольоґ-дентист
Др. Степан Дмоховський
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.
Рентґен. Прецизійна техніка дентистична.
71—13—20

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуеться по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор. 35·— зол.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5. Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра